

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Реклямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Наша відповідь.

„Freie Lehrerzeitung“ помістила дві нотатки а на остаток і цілу статтю, в котрій іменем „руських учителів“ домагає ся, щоби послом із Заставнецького повіту вибрано народного учителя. Не хочемо входити в те, чим „Freie Lehrerzeitung“ аргументує се домагання, бо рекриминації, чиї патріотичні заслуги більші, чи руских послів і провідників, чи руского учительства, на нічо не придадуть ся. Честь одним і другим за їх ширю працю, котрої ніхто добро народові, а кожний ширій патріот признає, що воно залежить від взаємної помочи, яку подавали і подають одні другим. Наша газета признавала все радо заслуги одних і других, і тільки зловбий чоловік може підсудувати нам яку небудь нещирість, нехитість, чи незичливість супроти учительства. Не розуміємо зовсім неясних закидів у „Freie Lehrerzeitung“ про заміт „несалюновости“ учителів та про якийсь „тон“, що ніби то в останнім часі пробиває ся в „Буковині“ хоч не проти учителів, то напевно не за ними. Сі підозрівання тим гірші, що неясні, а неясні мабуть на те, щоби напхати віру, хоч неправдиву. Не будемо розбирати а тим менше збивати на тепер питання про кандидатуру учителя, єї потребу, вигляди і т. д. На се буде час небавом, бо вже нарік відбудуть ся загальні вибори до буковинського сойму всієї і другі розмовляння покищо злишні, бо річ, о яку ходять, стоїть зовсім инакше. Як відомо ухвалив з'їзд рускої п'яти-

десятки з дня 9. м. м. а з ним рішило і народне віче з дня 7. с. м. одностайно, що народним кандидатом на посла із Заставнецького повіту при теперішнім доповняючій виборі є др. Володимир Филипович. Супроти сеї кандидатури не озвав ся ні один голос противний. Справді названо і інших кандидатів з одного боку, а з другого підніс учитель Карбулицкий, щоби „як колись буде людне місце“, поставлено кандидатом і одного учителя, але що-до вибору посла на місце гофрата д-ра Зубрицького, поставлено на з'їзді і на вічу, як вже сказано, одностайно, отже й усіма голосами численно зібраних учителів кандидатуру д-ра Филиповича. Обовязком кожного Русина-патріота є проте повинувати ся сій одностайній ухвалі, бо сего вимагає народна єдність-карність, від котрої залежить успіх народної праці.

На з'їзді, ба ще й на вічу можна було роздобарювати про сю справу, але тепер, коли запали ухвали і їх проголошено вселюдно, вже годі! І о скільки ми знаємо з уст мірдаїних учителів із Заставнецького повіту, ніхто з них не гадає ломити народної карності і толочити одностайну ухвалу з'їзду і віча. Ми певні, що учителі, котрі вийдуть виборцями не тільки віддадуть свій голос на д-ра Филиповича, але й доложать всіх сил, аби він вийшов послом. Жалуємо тільки, що найшов ся хтось, що по довершенім ділі нагадав собі учительство і забавив в „Freie Lehrerzeitung“ бороздити хибна на вітху такого приятеля учительства і Русинів, яким є „Buk. Journal“, що вже став затирати руки із проголошеною в „Freie

Lehrerzeitung“ незгоди між Русинами. Але „сміій ся, враже, та не дуже“, бо на 3. серпня побачиш, що руске учительство знає пошанувати народну єдність-карність, котру то силу уживуть рускі провідники і на добро учительства, якого ніколи не спускали з ока.

Ворожі сплетні про наше віче.

Наше віче застрягло нашим ворогам грубою кісткою в горлі. Очунавши троха від важкого удару, який завдала їм ся величава маніфестация, взяли ся вони чим скорше за то, щоби хоч трохи зменшити величезне вражіння, яке наше віче викликало всюди і на всіх.

Митрополит поспішив зараз на другий день до палати при площі Франц Йосифа, щоби там очевидно представити річ в свою користь і о скільки мога ослабити значіння і вислід демонстрації перед резиденцією. Не знаємо, чи й о скільки вдало ся ему се, та чи ряд має вірний образ усього перебігу віча і подій перед резиденцією, в тім головний інтерес як раз самого ряду, щоби глядіти на справу ясними очима, а не через чужі темні чи рожеві окуляри, з чого лихо тільки зростає і примушує тих, що его терплять, пукати за новими средствами аж до остаточного skutku...

На поміч zagrożеній румунізації консисторській присьпіли очевидно оба єї органи німецький „Buk. Journal“ і волоска „Deșteptarea“. Їх полемічні висновки, котрими обороняють румунізаторську політику ми-

трополита, розберемо иньшим разом докладно, нині записуємо тільки їх сплетні, що на нашім вічу були посили Штраухер і Луну та др. Очучу, що майже половина вічовиків були уніяти, ба що з самої Глибоки було їх до 200 і тих заваблено обіцянкою поділу діличівських дібр! А „Deșteptarea“ кличе консисторську поліцію на о. Калинюка і Драчиньського, що посьміли взяти участь у вічу, де, каже, „говорили ся проти нашої церкви!“ На остаток „Deșteptarea“ висказує надію, що рускі священники і руский нарід дадуть відповідь на нескрупулянтні способи, яких ужили рускі провідники політичні. — Та сего не діждуть наші вороги не то на просьби консисторського радника-послушника але навіть і на грозьби всеї консисторії, бо не найде ся священник-Русин, щоби посьмів стати проти волі народу, а коли-б найшов ся ефіялът, то діжде ся народного суду, якого ще не бувало на Буковині.

Ще огиднійше як самі румунізатори, поступила собі супроти віча їх союзниця „Gazeta Polska“, котра в безличній ляпській буті сьміє казати, що аранжерам віча „не ходять о злепшіння тяжкої долі народу“, а лиш о агітацію, о підбурювання народу, о революцію, що виключає всяку можливість порозуміння з иньшими народностями. Сій підлій клеветі дорівняв лише звістний Гершко Чоп, що в своїй „Bukow. Rundschau“ мабуть за кілька франків набрехав, що „один руский проводир“ мав сказати, що збере народу коли і де небудь тисячі, як би тільки мав дрібничку по 3 зр. на чоловіка, а иньший „популярний посол“ мав сказати, що

Краснояр.

Образок з життя галицького учителя.

(Далі).

— Шкож доброго чувати, питає на силу Роман. Та нічо такого, у нас таке діло, що прийшли навідатись, проговорив старик, тай може якої репарациї треба при школі, додає війт, бо завтра маємо сесію в громаді, то просим зайти до канцелярії, тай порадимо ся.

— Дякую вам чесні панове, що не забуваєте на мене, тай про школу тамите. На сесію можу прийти, хотай з направи будинку більше користати не буду. А то чому не малюб користати? Бо я від вас сего тижня відходжу, говорив поважно. Від нас? — Так, — у Голіграді-Ясенівські забираться.

— Що ми чуємо? А то що за диво? У Голіграді! — повторили незмірно здивовані газди, се й не приєхало би ся нам нікому, що тут стало ся, говорили красноярці чіхаючись по голові визнак недоволення. Но а не ма на се якої ради? — питає війт. Ні мої любі, сему не порадиш, а від вас заберу ся, а тепер підемо у читальню, бо хочу вам деякі рахунки з вашої каси здати, та приємно поучу як вам вести кранницю, та як стерегчись ворогів, що раді би вам кранницю відобрати.

Пізною ночью вертав Роман до дому, ціла товпа читальників провожала его до воріт шкільних, жадаючи ему на відхідне доброї ночі, та щасливої дороги.

В середу з рана виїжджала з загорода шкільної фіра наладована ріжними знаряддями домовими. Се Роман перевозить ся на нову посаду. День був погідний, жаркі лучі сонця падаючи на суху спрагнену дощу землю здавались не гріти але налити.

На полях виділи стерніска, а дедеди зеленіли мов острови на морю низи коворудзи. Птахи поховались по бурянах та зарослих межах прилягши до самої землі, лиш чорнокрилі вороги з роздзявленими дзьобами перелітали з місця на місце, а шукаючи поживи, зближались чим раз до ліска, де в тінистих гнізлах широколистяних дубів певно знайдуть захист перед розпаленим сонцем. Робучий нарід також не стернів спеки, покинув роботу і відпочивав під нажатими копами.

Тихо і глухо, нігде найменшого об'яву життя, мов би все позавивмало. Далеко на виднокрузі котило ся два вози, а їх глухий туркіт переривав одностайну тишину.

— Іване, а ще далеко до того села, питала молоденька пані візника. Ой ще кавалок добрий, відказав старий, ген, ген на горбі видно лісок, через него нам дорога, а звідтам у долину тай вже у Голіградах. При тих словах указав старий бичівником в сторону дороги. Десь над вечір доїздав Роман з родиною у призначене село, котре розложилось меж двома високими ярами. Хати не великі, враз з огородами розкинені безладно долиною і горбом, а деякі стирчали яром наче приліплені до скали.

У селі було пусто, бо всі були на полі, тільки діти голі уганяли по над поточок, а дзвінні їх голоси лунали в округ. Одні з них мастили собі намудом вуса і бороду, иньші ціле тіло, причім виглядали на муринів з русавим волосом на голові, потім вбігали у воду і змивали з себе болото. От і коршма! Іване! а станьте по, тут розвідаємо де школа. — З корчми указав ся шинкар, став на порозі, хитаючись, бімкав собі під носом, а глядячи руду не величку бороду пильно глядів на подорожних.

Роман питає жиди чи нема кого у коршмі, щоби показав, де школа.

— Є — чомуби не було — є той війт й присяжний, тай ще двоє радних.

— Я лиш віята потребу — просіть его, най вийде.

— Може він не схоче.

— Скажіть, що я новий учитель для тутешнього села.

— Ну, ну, я му скажу. Жид зник у дверях корчми, а за хвилину почувлось з корчми через відхилені вікна: Або він що таке — аби я начальник до него виходив, або ему песья дорога до мене. Я прецінь війт, начальник громади, а він що? Іди ти Софроне та покажи де школа. — Софрон не виходив скоро. По довшій хвилі вийшов у два боки, ніби заганаючи лачки, з виду подібний на гайдамаку, паниця підійшов до воза і спитав Романа. — То це ви професор? Так звучіла відповідь — але покажіть по чоловіче, де у вас школа? — Я є присяжний, урядник в громаді. При тих

словах підніс він до гори грубезну палицю, ніби в довід свого значного в громаді становиска.

— Я служив при воську найяснійшому цесареві — тай шарков був... тут урвав — надумав ся, чиби ще яку рангу собі не причіпяти, але годі, не йшло — бормотав незрозумілі слова під носом, а дальше махнув своєю палицею так непевно в сторону школи, що старому візникови скинув капелюх з голови, та о мало що голови не провалив. Замнов, замнов — хрипів присяжний. Іван рушив з місця, переїхавши зо двоє гіл селом, звернув за присяжним на ліво у вузьонку вуличку. Перед третьою з ряду хатою затримав ся паний проводир і знова указав буюком на хату, котра мала бути ніби школою. — Був се старий будинок, з повибаваними вікнами, зарослий в округ бурянами та ріжною хонтою аж по під самі вікна. Стіни давно не бідені, від дощу облупані, пригадували більше цментау, опущену трупарню ніж школу. Роман перший був на землі, він увійшов до не замкненої на ключ школи, а оглядаючи єї внутрі спізнав тісний і недогідний розклад кімнат.

Задумав ся бідняга Роман, він зрозумів, що тут для учителя дуже прикре становиско, велику борбу треба буде вести з пияцкою старшиною громадською, — а може й з цілою громадою? Однак не показав лица сумного перед Меланев, хоч у серці чув не погамований біль.

Треба було брати ся до розпакования воза, тимчасом пробудив ся маленький Данилко. Дитина почала плакати. Мама

легко би пустити мужиків на жидів; і тому Ehren-Гершко кличе: Gewalt! Polizei, заборонай такі віча, систуй конституцію! Ось такими глупими і підлими видумками хотіли би вороги руского народу ослабити вражіє нашого народного віча, та з сего все видно тільки одно, яким приколеним вбило ся воно їм в самі печінки, де їх ще довго, дуже довго боліти ме.

Вісти з цілого світа.

— До ситуації. Деякі днівники донесли були, що Кербер веде довірочно переговори з представителями німецьких сторонників, аби позволили ему обіцяти Чехам засноване університету на Мораві. Деякі з німецьких провідників як Штірк і Швель, мали вже згодити ся на утворення чеського університету на Мораві, але не в Берні, лише в Кромержі. З чеських жерел заперечують вість, мов би Кербер приготував переговори між чехами а Німцями. Неправдою є також се, що вже прийшло до якого небудь зближення обох сторін. До кінця серпня кабінет не зробить нічого, навіть наслідник Резека не буде іменованій. В першій половині вересня корона напевно іменує чеського міністра, бо без него не може бути бесіди о якім небудь порозумінні Чехів з правительством. Оподі наступило формальне прийняття димісії Резека. Їго наслідником буде здаєсь зять Рігера, професор Альбін Браер.

Крамаж заповідає в „Narodni-x Lista-x“, що Чехи будуть провадити всіма средствами як найострішшу опозицію против Кербера. Через уступлене з кабінету міністра Резека, кабінет Кербера не має навіть тини нейтральности, але є кабінетом чисто німецьким.

Мадярські днівники дуже песимістично висказують ся о ситуації в Австрії, а спеціяльно о кабінеті Кербера. Мимо великого відзначення цісарским письмом, позиція Кербера цілком не скріпила ся. Цісар не прийняв димісії лише тому, бо мотивовано єї подіями в Угорщині

і тому, що димісію зголошено як раз в хвили, коли Угорщина переходила дуже тяжку кризу. Мадярські днівники надіють ся цілком певно, що найлекший парламентарний вітрець може кабінет Кербера знести.

У Відні на ситуацію не дивлять ся так песимістично, бо з безвихідним положенням, котре в Австрії перейшло вже в хронічний стан, у Відні вже освоєно ся. У Відні мають надію, що в осени парламент буде функціонувати, бо в галицькій виділї краєвим вже зрезиновано з заповідженої на вересень осінньої сесії соймової. Цісар прийняв димісію міністра Резека відручним письмом з дня 10. с. м. висказуючи йому повне признанє і подяку за дотеперішню службу.

— Недуга папи. В справі недуги папи наспіли вині такі дальші телеграми: „Агенція Стефаніого доносить: Нині перед полуднем в часі від години пів до 11-ої до 11-ої довершено у сьв. Отця нової операції, котра цілковито удала ся. Операція та відбула ся скорше як за першим разом. Передтим лікарі заявили папі, що нова операція коначна. Коли папа дозволив оперувати ся, проф. Мацоні приладив інструменти. Ціла операція тревала 25 минут. Папа не чув болю і подякував проф. Мацоні. По операції папа з'їв булїон з вином і яйця. Проф. Росоні і чотирох інших лікарів заняті суть розслідування добутої при операції. — Виданий передвчера о 11-ій год. перед полуднем бюлетин звучить: Їго сьвятість папа перебув першу половину ночі досить спокійно; пізнійше появили ся труднощі в віддиханні; живчик був трохи слабший; горячки ніякої. Виділюване урини мало. Позаяк стверджено рогу в олегочний, приступлено сейчас до наколення грудної клітки. В наслідок тої операції, котрої довершив Мацоні, відійшло около 1000 грамів кровавої ропи. Сьв. Отець перебув і ту другу операцію дуже добре, а наслідком єї було поліпшене в віддиханні і діяльності серця. — Передвчера о год. пів до 2-ої з полудня потвердив проф. Росоні супроти секретаря Giornale d'Italia,

що безпосередної небезпечности нема, одяко стан папи дуже грізний. Кардинали, котрі в часі операції були в Ватикані, дуже занепокоїли ся тим, що лікарі потребували довшого часу на списанє бюлетину. Гадали они, що лікарі не могли згодити ся що-до оцінки подрібних хвиль недуги. Лікарі пояснили, що мусіли довго ждати, бо папа по операції заснув. — По операції перебув папа пополудне спокійно. Росоні сказав дописувателеви часописи Italia, що стан папи дуже грізний. Навіть коли би удало ся побороти недугу, то не можна буде того спинити, що стан папи полипшиться таким, що кожної хвилі треба би побоювати ся несподіваної смерті. Після тої самої часописи лікарі по нараді дали пізнати, що уважають подужанє неможливим. Ропи, що заедно творить ся в легких, становить безнастанну небезпечність. Можливої нової операції папа може не видержав би. У Ватикані спокій, однак окружене папи має мало надії. — Кількох кардиналів відвідало папу; застали они сьв. Отця дуже ослабленого. Оставали лиш кілька хвиль в комнаті папи і не говорили з недужим. По операції папа кілька разів уснув. — Вчера відібрано в Ватикані звиз 12.000 депеш з усіх країв Європи. Навіть православні патріархи зі Входу надіслали телеграми з желаннями виздоровлення папи. Папські лікарі одержують дуже багато телеграфічних рецентів головно з Америки. Богато маларів і різьбарів просить о дозвіл робити портрети, взгядно здобити посмертну маску папи. — Проф. Росоні каже, що одинокою небезпечною ознакою недуги папи єсть загальне ослаблене, котре проявляє ся чим раз слабшою діяльністю серця.

— Відомости кишинівської різнї. З Одеси доносять, що за дрібніші переступства в часі кишинівських розрухів відповідало доси перед судом 567 обжалованих. Увільнено 252, на тримісячний арешт засуджено 45, на 2 місяці 56, на півтора місяця 111, на місяць 36, на 2 тижні 14. Інші обжаловані дістали менші каря. — Старший но-

тар в Кишиневі застрілив ся. Причиною самоубийства був некористний для него вислід слідства, котре виказало, що нотар брав участь в антижидівських розрухах.

Допись

з Сторонця Путилова.

Справозданє з звичайних загальних зборів путилівської філії товариства „Руска Школа“, котрі відбули ся дня 3. мая 1903 в будинку шкільнім в Сергіях. Голова товариства п. Осип Брандєль отворив збори сердечною промовою, витаючи і завзиваючи присутних до спільної, згідної праці около піднесеня сего, одинокого, руского товариства в Путилівщині. Дальше зазначає бесідник, що успіх в діяльності товариства вже є видний, а охота до нової праці росте чим раз більше, чим раз то сильнійше.

Розцвіт нашого кружка педагогічного єє наша честь і слава, се добро не лиш одиниць але і загалу. При нинішніх, численних зборах желаю найлучших успіхів при маючих відбути ся нарадах.

Вільні внески:

I. Голова вносить, щоб п. Глібка прийняв до опрацювання тему вільного відчиту, котру відчитав би при слідуєчих зборах. (Прийнято).

II. п. Глібка зазначає, що добре булоб слідуєчі збори відбути в Пасці. (Прийнято).

III. п. Балешескул вносить, щоб при тих зборах у Пасці мати відчит популярний з життя народного, для тамошнього населення і відтримати єго в часі храму в день сьв. Петра і Павла. Збори годять ся на се, однак з тою ріжницею, щоб на се визначити дньший день, а не в часі храму.

VI. п. Глібка обовязує ся виголосити монолоґ „Рекрут“. (Прийнято).

V. Тенер слідувало уюстити кружка музичного в той спосіб, що кожний з членів мусить обовязати ся на однім з інструментів смичкових вправляти ся, щоб при кожних зборах, віддати головну пробу.

VI. Голова дякує п. Федоровичеві за зладжені фотографії членів присутних на зборах в Путилові.

Закриваючи збори, голова дякує всім зібраним за ласкаву, численну участь, котра не мало труду коштувала прибувших з далеких сторін гірських.

По зборах запросив п. Глібка всіх присутних до свого дому, де при просторім, але не порожнім столі оживили ся наново розговори. Вкусно зладжені страви свідчили, що п. господарю дому не щадила нічого, щоб лиш своїх гостей

утихомирала свого одинака як уміла й могла, але не помагало, бідняк було вже голодне, а тут у флішці ні крихти молока не остало. Треба конче молока дістати, але у кого тут питаєш? Я розпитаю десь у селі, сказав Іван, припинаючи опалку перед коні, ану лиш пошукайте якої посудини та їйцарів. Старий кинув ся по хатах з горщатом у руках, бавив ся досить довго, заким приніс квартиру в повні. Потані людська, воркотів Іван під носом вертаючи з молоком, ні одна баба не хотіла продати, а якби не арендарка, то був бим голіруч вернув. Відай чарів боїть ся, чи що їм за лиха мара.

Лахо було нашим подорожним у затухлих, грибом точених хатах першу ніч ночувати.

Третої днини прийшов до школи якийсь чоловік, високий ростом, по заспанім лиці і по червоно-синім, як кушка носі пізнати було в сьм не аби якого піка. З розмови довідав ся Роман, що се війт тамошний, і що не є письменний.

— Я маю з вами децю побалакати, говорив хрипло війт, і при тих словах усів собі не прошено але вигідно на кісло. Ми з першим професором тай другим, що був наперед вас то дуже файно заходили ся, то й єму добре у нас було. Бувало що гостимо ся в себе, а що вже по хрестинах та по весілях, а пераз зайшли в громадску кухню подивити ся. А як бувало першого прийде то лиш ми обидва їдемо по пенсію, то вже там й накушим що треба а відтак зайдем у трахтерню й забавим ся дуже файно.

Роман за цілий час балакання не спускав ока з віята, слухав єго уважно хотє нестерпиво, а винци відозвав ся: — пане війте, завтра неділя, зберіть раду шкільну, котрої головою ви є, та оглянете будинок шкільний, бо треба єго як найборше побілити, двері і вікна напратити, а також треба буде порадиити ся, котрі діти до школи вписати, бо наука розпичне ся за 4 дні.

— У нас сего ще не бувало, тай тепер не буде, захропів війт. В полі ще роботи, а вам хоче ся науку зачинати.

По Матках (по 2. Богородици) школу віпрочи ся тай мож науку зачинати.

— Війте! говорив серюзно Роман, у неділю зібрати раду, а як не посадуєте, то кара вас не мала чекає, от вам наказ від пана старости. — Роман подав вітовти кусень якогось записаного паперу.

Війт взяв папір у свої нескладні медвежі руки, але якось не вдав прочитати, хотє як в него пильно вдивляв ся, не вдав сарака здає ся тому, що письмом тримав догори ногами, а потім віддав єго учителеви назад. Не дуже всмак припала перша візита, бо на пропанє у дверох вишенотів кілька, на пів зрозумілих, піяких слів, і пішов ніби до коршми.

У неділю зібрала ся рада шкільна на чолі з війгом, у комнаті шкільній. Роман увійшовши поздоровив їх прилично, а потім сказав:

Рада шкільна повітова призначила мене учителем у ваше село, за 3 дні

має розпочати ся наука, однак вперед мушу знати, котрі діти в селі можуть ходити, а котрі ні. Я вам прочитаю спис, а ви будете добрі розмірковати, чи дитина здорова, дальше чи бідна, чи богацька і як задалеко від школи сидить.

Війт перший забрав голос і сказав: до школи треба записати так як і тогид лиш тих, що коло школи близько сидять, тай що мають ніби за що ходити, а решту гет вписати.

— Так бути не може, заперечив учитель, за мене мусять всі здібні, здорові діти ходити, бо я маю такий наказ від пана старости, а сего наказу мусите слухати, а хто не послухає, буде караний.

Роман читав спис дідий, і війт все втручував ся, а всі радні притакували єму.

„Федора Василя Ковалика!“ читає учитель — записати! каже війт, записати, записати, гудять радні. Але котрий то Ковалик, додав війт, у него хлопців нема, а ту стоїть Федор.

Не Федор але Федора — каже учитель. — Таже се відай дівчина хранив здинований війт, так дівчина відкаже учителя. А се, що, знов? що за диво? А дівці на що школи, репетував війт, чи она на попадую вівчи ся чи що? у нас сего не бувало тай не буде, ми не приймаємо, не приймаємо. Не приймаємо репетували радні — обурені до крайного, бо аж повиходили з дварю. А я вам кажу, перебив учитель, що дівчині треба науки, дівчата будуть колись гасдинями, мамами, а чого у школі научать ся, того

й дітий своїх учити будуть. У школі не тільки учить ся читати та писати, але як родичів, старших слухати, шанувати, як Бога любити і як у сьвітї мудро жити. Тому дівчата також мусять до школи що дини ходити. Дальше став Роман поясняти вагу науки, а перенятий чувством своєї задачі, свого звана говорив так складно, так удатно, зрозуміло і переконуючо, що всі присутні здавало ся з великою увагою єго слухали. Они ще з роду не чули такої правди сказаної.

По скінченій бесіді й нараді прощали ся радні з учителем якось ніби сердечнійше, але висунувши ся з школи оглядали ся поза себе непевно, якби ухилив не знати від якого лиха.

По відході радних застановляв ся Роман, як велика ріжниця заходила межі тутешною красноюрською старшиною громадекою, хотє не великий кусень землі ділив єї два села від себе. В приєрмі і сумнім положенню видіа себе Роман, він видів перед собою просторий обліг, з нервовіку не ораний, а зарослий так густо усаким родом бурянів і терня, що аж лая збирав єго на саму гадку, він мав від нині брати ся сам оден до в'ораня того нерелюгу, до засіяня єго чистим, здоровим зерном, а потім коли зійде, треба полоти і то дуже старанно чистити з преріжної, шкідливої хонти, щоб плоду надійного не заглушила.

(Далі буде.)

як найлучше прийняти, не а господар добрим звичаєм доглядав, щоб ні раз нікому пугар не опорожнився.

Повесели ся численні тоасти і грімке многа лїта в честь доматорів і тих, що суть приятелями, покровителями нашого, темного народа.

Хороші, рускі пісні співали ся наче красні цвітї, розі у одну китицю, у вінець чаруючий веселої, дружної забави.

Пізною порою розіжджали ся гості домів виносячи любі спомини з гостинного правдиво-руського дому.

Мілітїдес Брага,
заступник секретара.

НОВИНКИ.

З університету. В лїтнім семестрі 1903. було записаних на черновецькім університеті 587 студентів. З того припадає на гр.-ор. теологічний факультет 55 звичайних слухачів; між ними 36 Румунів, 5 Русинів, 9 Сербів, 1 Мовсаль і 4 Болгарів. На правничім факультеті 339 звичайних слухачів, між ними 224 Німців (до Німців зараховано 188 жидів!), 53 Румунів, 22 Русинів, 30 Поляків, 1 Чех, 8 Москалів (з „Карпату“, не з Росії!), 1 Вірменчик. Після конфесій: 66 гр.-ор., 1 вірм.-ор., 47 рим.-кат., 22 гр.-кат., 2 вірм.-кат., 14 еванг., 188 жидів. Надзвичайних слухачів прав 23, між ними 9 Німців, 7 Румунів, 5 Русинів, 2 Поляків, 1 Чех; після конфесій: 9 гр.-ор., 5 рим.-кат., 5 гр.-кат., 1 еванг., 3 жидів. На філософичнім факультеті 106 звичайних слухачів то є 36 Німців (між ними лишень 24 жидів), 39 Румунів, 21 Русинів, 5 Поляків, 2 Чехів, 1 Серб, 1 Москаль (з „Карпату“), 1 Вірменчик; після конфесій: 43 гр.-ор., 1 вірм.-ор., 14 рим.-кат., 19 гр.-кат., 5 еванг., 24 жидів. Надзвичайних слухачів філософії 48, між ними 30 Німців (20 жидів), 7 Румунів, 4 Русинів, 6 Поляків, 1 Серб; після конфесій: 8 гр.-ор., 13 рим.-кат., 4 гр.-кат., 1 вірм.-кат., 1 еванг., 20 жидів. — Фармацевтів 11, між ними 10 Німців (то є з жидами, яких є 7) 1 Чех; після конфесій: 3 рим.-кат., 1 еванг., 7 жидів і 5 госпітанток. Між студентами філософичного факультету є 2 звичайні, 21 надзвичайних слухачок і 3 госпітантки. — В р. 1902/3 побирали стипендії 11 теологів; 19 правників і 30 філософів (між ними одна жєницина).

Кукурудзяні жнива на Буковині 1902. Кукурудзу, той найважливіший споживчий засіб буковинського населення, засаджено в 1902 р. на 67.343 гектарах землі, а іменно: на долах і горбах 60.012 гектарів, на підгір'ю 6.133 гкт., а в горах 1198 гектарів. Результат жнив представляє ся ось як: з долів і горбів 952.319 гектолітрів, т. є. 337.934 сотн. метр. із підгір'я 73.596 гектолітрів, т. є. 55.197 сотн. метр., із гір 11.980 гектолітрів, т. є. 8.975 сотн. метр. Загальний результат жнив дає 1.037.895 гектолітрів, т. є. 802.106 сотн. метр. Пересічний результат: 14.4 гектолітрів т. є. 11.9 сотн. метр. із гектара.

Вінчане Гната Волчука, уніч. богослова з м. Павлиною Журовською відбудеться дня 23. лат. липня с. р. о год. 7. веч. в рускій кат. церкві парохіальній в Чернівцях. (Почта, ст. тел. і заліз. Чернівці Kürschnergasse Nr. 21 а.)

В понеділок номер у Відні спільний міністер екарбу Каляй по короткій недугі.

Хто буде наслідником Льва XIII? На се питанє дає нам відповідь пророк Малахїя, котрий в коротких характеристичних прикметниках передкавав 115 лїт аж до самісінького кінця світа. Льва XIII. означив св. Малахїя як „lumen in coelo“ (світло в небі) з его наслідника означає як „ignis ardens“ (горючий огонь). Св. Малахїя був в повновісї XII віку єпископом а далі архієпископом в Кеннегут і Арма в Великій Британії а его вішування вийшли в року 1595 пз. „Lignum vitae“ і доси все справджували ся. На прим. теперішній папа дійсно визначає ся незвичайним талантом і ему зовсім відповідає знамя „lumen“. Послїдним папою має бути

Петро II, по котрім вже прийде „последний суд“. Можливе, що кардинали умисне вибирають кандидатів, котрі би відповідали вішуванням св. Малахїя.

Година смерти. Численні дослідники вказали, що в деяких годинах дня умирає найбільше людей, а в інших годинах дня процент смертєльности є менший. Після дат, які доси зібрано, має бути особливо початок і кінець дня, отже досвітток і сумеря, небезпечний для людського життя. Один лікар робив довгий час старанні дослідї в тім згадї і випотував собі час смерти трєх тисяч осіб різного віку. Показало ся, що найбільше случаев смерти було в часі між 5 а 6 годиною рано, а найменше між 9 а 10 вечір. Смертєльність виносила в першім случаю пересічно 40%, в другім 6 1/2%. Також в часі між 10 а 3 годиною в день вмерло дуже мало людей. Взагалї найбільше случаев смерти припало на час між 3 а 6 годиною рано. — Інший лікар виписав собі час смерти 6.000 людей і також з тих дат виходить, що смерть відвідує людей найбільше між 1 а 8 годиною рано, а о много рідше від 1 пополуни до півночі. Ізвєсім зрозуміла річ, чому так діє ся, бо вночі ходять ся звичайно коло хорих не так старанно, як в день. — Описля займав ся дальше тим питанєм визначний париский фізіолог Шарль Ферє і казав записувати через 10 лїт час смерти осіб, що умирали у двох найбільших париских шпиталях. Сей учений не знайшов потвердження на попередні дані, лишє дійшов до того певного вислїду, що смерть заглядає до людей рідше між 7 а 11 годиною вечір. Наколи число случаев смерти в перших годинах після півночі являє ся особливо високе, то причина того лежить, здає ся, в тім, що сторожі, котрі уступають після півночі місця своїм наслідникам, полишали їм можливо найбільше роботи. Шнайдер в Берліні дійшов знов через порівнянє 57.000 случаев смерти до вислїду, що найбільше людей умирає між 4 а 7 годиною в ранці. З тим останнім годить ся більша часть дослідників.

Запис на німецьку соціальну демократію, який вчинив на руки пос. Бебля померший онодї поручник баварської армії Коальман, є відєдкою за якусь прислугу, зазнану свого часу від Бебля. Коальман перебував під конєць ємдесяти років в Ульмі, а відтак в Монахові. Яка се була прислуга, соціялєстичні часописи не виявляють, досить що в 1889 року Коальман зробив завічанє, яким прїзнав половину свого великого майна, вартости 800.000 марок, а виграного в значній частині на лотерії, в користь провідника німецьких соціялєстів. Бебель не обняв ще доси спадщини в посїданє, бо глядає при помочи адвокатів за родиною спадкодавця, щоби переконати ся, чи такий великий запис в его користь не є сполучений з кривдою для тої родини.

Смерть від електричності. Велику сензацію викликала у Львові сумна пригода з електричностю, котрої жертвою упав одєн чоловік а двоє осіб потерпіло тяжкі рани. Підчас бурі, яка перетягала понад місто в середу вечєром, зломив вихор при одній тополю над Целчинським ставом велику галузу, котра падучи, привалила до землі доти з електричною струєю. На те місце понав переходячий тамтуди робітник Йосєф Мандяк і повалений з віг страшною силою електричності, погіб серед страшних мук. Щасливійше трохи вийшов робітник Василї Гевєский з жінкою Павлиною, що мешкали в поблизькій домику. Коли на шум упавшої галузи вибігли на двір, дістали ся також під той самий дріт і качали ся вже серед страшних мук по землі, але на їх крик прибіг сторож дому Іван Дацко і витягнув їх на безпечне місце. Прикликана на місце нещасної пригоди служба з недалекого електричного двірця та ратунова естация ствердили вже смерть Йосєфа Мандяка, а тяжко поранених Гевєских відвезено до шпиталю. Підчас ратованя нещасних жертв заряд електричної залізничї перервав електричну струю, наслідком чого в цілї містї перестали курсувати трамваї а в цирку підчас представлєня панувала чверть години темнота.

Подяка.

Его Експелєнція Високопреосвященний Митрополит Кир Андрей зволив вселаскавіше пожертвувати 200 (двіста) корон в хосєн Товариства „Шкільна Поміч“ в Чернівцях. За сю щєдру жертву складаємо сям великодушному Добродєви молодїжи найсердечнїшу подяку.

За Виділ Шкільної Помочи в Чернівцях: Крилош. Костєцкий, Катєх. Левінський, прєдсїдатель. секретар.

Конкурс.

Виділ Товариства „Шкільна Поміч“ в Чернівцях, розписує сям конкурс на прийнятє учеників до маючого ся утворити інтернату „Шкільної Помочи“ на рік шкільний 1903/4.

Приймати ся будуть ученики середних шкїл, сини членів „Шкільної Помочи“. До поданя треба долучити: 1) метрику хрєщеня, 2) свідєцтво шкільне з посїдного курсу, 3) декларацию що до місячної оплати, котра виносить 40 корон, платних з гори в перших двох місяцях, 4) хто не є членом Товариства — 2 К 40 є яко річну вкладку. Всємї поданим треба посилати до Видїлу Шкільної Помочи в Чернівцях, на руки секр. о. А. Левінського, улица Мяснича ч. 3.

Прийняті до інтернату ученики мають вказати ся, що мають 6 пар біля, 6 ручників, 12 хустинь до носє, єнник, ковдру, подушку, 4 простирала, 2 пошевкї і коц до накриваня ліжка. Всї ті річи мають бути значєні і списані. З одїжи мають мати: 2 пари обуви, одєн убранє зимовє і одєн лїтнє.

Жєлаючи одержати відповідь на своє прошенє зволать долучити карту корєспєндєнційну з докладною адресою.

Прийняті ученики мають появити ся в інтернатї не скорше як 3. лат. верєсєня пополуни.

Поданя треба надєслати найдальше до 17. лат. липня с. р. — Від Видїлу Шкільної Помочи в Чернівцях.

Конкурс.

Виділ Товариства „Шкільна Поміч“ в Чернівцях розписує сям конкурс на місце госпєдинї для інтернату, до котрої буде належати: 1) варєнє для питомцїв, 2) удєржанє порядку в інтернатї, 3) нагляд над правєм, 4) удєржанє слуг.

О то місце можуть ся убігати старші жєнщини рускої народности.

Зголошеня треба вносити найдальше до 15. сєрпня с. р. на адресу катєх. гімназ. о. А. Левінського в Чернівцях і подати 1) вік, 2) дотєперішнє занятє, 3) жадану квоту титулом місячної винагороди.

ВІДОЗВА.

Незабаром уже вийде з робітні п. Михайла Спєчарєского II том „Листів з Чужини“ Ярослава Окунєвєского.

В сїм томї поміщені спомини з Африки на живих землях, о скілько не ввійшли до I-го тому, дальше недрукований ще доси, прєгарний спомин із України, спомин із Риму, а на кінци низка єскїзів списаних на покладї на повнім морю і майже всї вони настрєєві образки. Позаяк ходило менї також о збірнє виданє писем Окунєвєского, тож користаючи з повної свободи лишєної менї автором, додає я ще на кінца його спомин про Михайла Драгоманова і про Остапа Терлецького.

Перший том Листів, о скілько знаю, розійшов ся між Русинами широко, тож коли удало ся виданє другого тому довершати, єспїшу повідомити читаючи публицу, що II. том замовляти можна вже тепєр у накладчика п. Антона Хойнацкого у Львові ул. Руска ч. 3. надєслати 4 корони під повисшою адресою. При тім може кождий означити, якої краски має бути оправа (а є крім єсної і червоної єсно і темно зелєна, єсно і темно жєлта, полєва і біла). Хто надїшлє 4 кор. на адресу Хойнацкого, той не поносить коштїв рекомєндованої посилки почтовою, а хто зажадає книжки в книгарни тов. імени Шевченка, або Ставропигїйській, той мусить кошт посилки сам понєсти.

Не моя річ заохочувати до купованя книжки, хто тільки мав I. том в руках, або хто чув хоч прихильну его одїнку, той без сумніву єхчє набути єей, єдиноий доси в нашій лїтературї твір автора звїстного Русинам з прєгарних єей-лєтєнів замїщуваних від ряду лїт в Дїлї.

При сїй нагодї вискажу ще прєсєбу до всїх прихильників колишнього видавництва „Універсальна Бібліотека“.

Всїх, що лєскаво приймали книжки того видавництва, що приймали їх у розпрєдаж, я прєшу, щоб приймали подяку за євій труд, а що хто довжинє остав ся, най зволить надєслати на мою адресу. Нєвелікі то гроші для кождого з осіб, а у мене зберуть ся з того сотки корон, що тяжать на мнї яко довг, котрий заплатити треба.

Дєнис Лукїянович,
в Городницї коло Гусєтина.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Лїтературно-науковий Вістник“. Кн. VII. за липєнь 1903. Зміст: Із поезій М. П. Старицького: I—IV. — Ів. Франко: Із циклю: „Злоба дня“: О. Люнатикови. — Я. Жарко: Андрийко, оповіданє. — А. Чайківський: Ні разу не вдарив, образок із судової салї. — Пєня: Сердєчна опїка, згадки. — Знайда: Дебют, нарис. — П. Барвінський: Співачка Варка. — Зєльма Лягерлєф: Скарбничка цїсарєвої, лєгєнда, пер. І. Франка. — Сємєн Земляк: Савка Дудар, новєля, переклад І. Франка. — О. Терлецький: Гал-руськє письменство 1846—1865 р. Уваги й спомини. — Вільхївський: Пєдагогічнє крутїйство. — Із чужих лїтератур: Французькі повїсти Сємєна Земляка, І. Франка. — Дискусїї: VIII. З приводу уваг д. Єфрємова, І. Стєшенка. IX. Право критики і символїзм, д-ра І. Кєпача. — Перший зїзд росїйських фїльмєлогів: І. Стєля проф. В. Ягїча. П. Доповнєнє, В. — Хронїка і бїблїографія.

Телеграми „Буковини“.

Відєнь, 14. липня. З Берліну доносять, що Австрїя і Німєччина є проти кандидатури Рамполї. В іменї обох держав має Австрїя при виборї папи виконати т. зв. ius exclusivae, „Berliner Tagblatt“ відстав з Риму вістку, що Рамполє є кандидатом Франції і Росії.

Відєнь, 14. липня. Бюро Райтера доносить із Порт-Артура, що там зібрало ся 30.000 росїйського війєска і ждє на 16.000, що мають прїбути. Низні росїйські урядники говорять про нову війну, виспї урядники виступають проти розширюваня таких вістїй.

Льондон, 14. липня. В Льондонї було вчєра в тїні 30 стєпєнів Цєльз., а в Новім Йорку близько 30. З тої причини люди не виходять на свїт. Більше як 50.000 людей спало єнодї задля єпєки на публицьких площєх і в парках, а кїлька тисячїв на дахах. В єднїм днї умерло задля сонїчного удару до 30 осіб, а єколо 100 захорувало. Шпїталї переповнені. Вязнів випущєно задля горяча „на урлєб“.

Бїлгород, 14. липня. Король Пєтро покликєв полковника Мисєча, котрий як звїстно стєяв на чолї заговору против короля Алєксандра, до мїністерства війни і віддав єму ведєнє войєкового дєпартамєнту.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на ціну процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улица Головна-Енденберга ч. 3.

Склад ц. к. упривілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Поручає на літо наймодніші артикули в найбільшій виборі.

Парасолі	наймодніші шовкові фарбовані не линючі, півшовкові фарбовані і темні, гладкі білі, Entout Cas чорні: для дівчат і дітей з мережкою і дощеві для панів і панів.
КАПЕЛЮХИ солом'яні і фільтрові шапки.	Самостійна продаж з ц. к. надвірних фабрик J. Heintz, Ita у Відні, Josef Richter & Schur в Ірану Borsalino Gino & Fto, Giovanni Panizza і R. Campain в Італії, як також з інших визначити фабрик тукраєвих і заграничних. — Для дам шпиртові англійські капелюхи: для панів і хлопців наймодніші соломкові і фільтрові до виходу і на що день. Фільтрові чорні і в інших фарбах, м'які і тверді, на літо легонькі (35 грамів) в різних цінах. Шапки для панів, панів і дітей.
Обув для дам панів і дітей.	Самостійна продаж з найвизначити фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, своєї шкіри як також з ланцю до шнуровання і на гузічки пів черевиків Laven tennis; спе- тем Др. Ламана і ко. Кнайпа — Черевики до гімнастики і т. п.
Ексквізита	в мужеских вратках найліпшої англійської сорти, в білу різнородної сорти як: з зефіру, піки, батисту, шифону і т. д. — Всякі прибори для наголісників: Каптанки до колеса, панчохи, сорочки ситкові і т. д. Рукавички Glacé, Chair, шовкові для панів, панів і дітей. Дамські пояскі, шнурівки ланцюшки Lognon, гудзики до манжетів, всяка біжутерія і товари з бронзу.
Всякі артикули до подорожжя.	Ріжні куфрі, валізи. Пледы, на ремінці, футерали до парасолів, кошики на харч, мошонки, коци, подушки пуделка на капелюхи і т. д. (ріжна сорта).

Замовлення з провінції виготовляються сейчас.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведення

ІВАНА ДІКА

абсолютного майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляються сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Просвіт промінями Рентгена.

Лічеке сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Система д-ра Райфлера), що прикладаються до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченні і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченні в ціле тіло вільно окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічеке може відбутися і в помешканні пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЕС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(15—50)

Г. ФАЙЛЕР
усувач нагніток

Чернівці, ул. Руска 8.

МОРЕЛІ

в 5-кілевих кошиках за побором по ціні 5 Кор. 40 сот., а при більших замовленнях відповідно дешевше,

оплачено висилає на замовлення:

Торговля 16 (2—3)

Івана Стернюка
в Заліщиках.

Найславніший в світі 17 (2—3)

АПРИКОЗИ

що день свіжо рвані, висилає за посилатом кошиками (5 кіло) по 3 К. 30 с.

Г. Майман огорожник в ЗАЛІЩИКАХ.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отці книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Сянук. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Бремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Ваганський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	250
Гаршин. „Малірі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюкі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Конський. „В день святої волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокляття“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники) . . .	2—

Найновіший Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях
улиця Петровича ч. 4.

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсім увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірні

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красний дохід маги. Веї ті артикули суть далеко ліпші як в інших склепах.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламці неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Вісти з цілого світа.

— *До ситуації.* Уступлене чеського міністра д-ра Резека з кабінету коментують широко німецькі і чеські днівники. Письмо цесаря, оголошене в „Wiener Zeitung“, звучить: „Любий др. Резек! Приймаючи Ваше прошене о увільнене Вас з уряду мого міністра і застерігаючи собі поновне Ваше покликане до служби, висказую Вам за Вашу вірну уявність і невтомиму ревність, з якими віддавали мені патріотичні услуги, мое найповажніше признане і подяку. Франц Йосиф в. р.“ Отже се застережене цесаря задля дальшого ужита уступившого міністра, подає днівникам тему до різних коментарів. Між иншим лише праска „Politik“: „Цесар застеріг собі ужите д-ра Резека в політичній службі — отже він має ще перед собою отверту дорогу. Також може зайти евентуальність, що п. Резек рішить ся вступити на дорогу політично-парламентарну. Оскільки знаємо интенції п. Резека, то лише в таким разі він готов би був посвятити ся парламентарній кар'єрі, коли би перед тим сповнив ся цілий ряд фактів, які уможливили би ему без жадного застереження вступити в ряди чеської делегації. З полагожденем димісії д-ра Резека — відкинено рівночасно звісні постулати чеського народу, які, як відомо, зредуковано ад мінімум“. — Під натаком „цілий ряд фактів“ дає „Politik“ до зрозуміння Німцям і правительству, що ті мінімальні жадани Чехів мусіли-б стати сповненими, щоби можна чи-

слити на співділане уміркованої часті Молодочехів, а також звертає ся і до Чехів, що они мусіли-б увійти в контакт з правительством що-до поладнання своїх народних постулатів, бо инакше др. Резек не захотів би ставати в їх ряді до борби проти кабінету, до якого ще недавно належав.

— *Організація Німців.* Вибірчий комітет вірноконституційної великої посілости ухвалив не приступати поки що до німецької ради національної для Чехії, як довго не вяснить ся цілий ряд питань в справах стану посідація. Комітет заявив, що німецьким сторонництвом, отже і християнсько-соціальним має бути позволене приступлене до національної ради. Група Шенерера ухвалила виповісти війну сполученим сторонництвом німецьким.

— *Промислові інспектори.* „W. Ztg.“ оголошує розпоряджене міністерством внутрішніх справ, котре краї Долитавщини ділить на 31 округів для діяльності промислових інспекторів. Галичину поділено на 3 округи.

— *Наслідники Каляя.* Угорські жерела вчисляють яко наслідників Каляя: Люкача Геронімію і Куена-Гедерварію.

— *Угорська обструкція.* Нині відбула ся у посла Барабаша нарада послів, котрі хочуть вести дальше обструкцію. Надійть ся, що в нараді возьме участь 20 послів. Провід обійме найстарший посол в соймі, 87-літний Мадарас. Обструкцією буде управляти комітет зложений з 3 членів.

— *Недуга Папи.* Стан недуги сьв. Отця єсть дуже грізний і лікарі стратили вже всяку надію. Папа утратив сьвідомість і лиш від часу до часу ум его проявляє ся. Др. Ляппоні повідомив двох других лікарів, що Папа перевів ніч неспокійно, однако сонність єсть менша і що помимо просьб Папа не хотів прийняти їди. Папа сам сказав передвчера лікарям, що чує ся дуже ослабленим. Жите Папи позволи гасне. На вечер було заповіджене консиліум, котре потвердило безвихідний стан недуги. В Римі панував передвчера перед Ватиканом великий рух, площа сьв. Петра була цілу ніч дуже оживлена. Всі каварні і гостинниці були переповнені. В Ватикані всі вікна були освітлені. О годині 4-ій рано прибув до Ватикану барон Камілло Печі, котрого Папа велів прикликати до себе. Папа перевів ніч дуже неспокійно і др. Ляппоні три рази задавав ему камфори і кокаїни. — „Tribuna“ доносить, що кардинал Орелія зарядив, аби в хвили небезпечности було всьо в Ватикані готове, щоби его і кардиналів Ванутелію, Готтію і Маккію сейчас покликати. Сейчас по смерті Папи кардинали Готті і Маккі отворять завіщане, яке находит ся в комнаті Папи і опечатають мешкане. Дальше зарядив Орелія, аби були приготовлені комнати для кардиналів, котрі будуть мешкати в Ватикані 9 днів.

— *Борба з Німцями.* Познанська каса хорих виповіла заняте всім німецьким лікарям, аптикарям, дрогерістам, бандажистам і т. д. з днем 1. жовтня, застерігаючи єї посади Полякам. Против сеї ухвали каси хорих магістрат запротестував.

Заряд каси відкличе ся до найвисшої інстанції.

— *Хорватські розрухи.* В окрузі Сванец коло місцевости Петля прийшло до конфлікту між товпою хлопів а жандармами. Жандарми дали сальву до хлопів. Чотирох тяжко ранено, 6 лекше.

— *Підполна Хорватия.* Передвчера по годині 1-ій в ночі виконано в Загребі три динамітові атенгати. Перша бомба експлодувала на Капітульній площі під брамою мешканя каноніка і посла о. Матунчіца. Бомба експлодувала зі страшним грохотом, висадила браму каменіці і поторошила всі шибби навіть в сусідній каменіци єпископа Карбача. Матунчіца, 80-літнього старця кусні шкла буквально засипали в ліжку. В годину пізнійше динамітовий патрон експлодував в пивниці дому, в котрім є редакция урядового днівника Narodni Noviny. Третій набій експлодував на площі Зрінюго, але не зробив ніякої шкоди. Жертв в людях не було ніяких. В місті панує неспокій, бо розійшлась вість, що з магазинів будови зелізниці украв хтось велику кількість динаміту. Боять ся нових атенгатів.

— *Хини.* Бюро Райтера доносить з порту Артура, що там вже зібрано 30.000 російского війська, а сими днями прийде еще 16 тисячів. Низші урядники говорять о новій війні. Висші урядники ганять розсіване поголосок о війні.

— *Східна Азия.* Положене на азийскім сході що раз поважнійше і кожної хвилі може там вибухнути полумя еще сильнійше, як в наслідок боксерских розрухів. Причину

Краснояр.

Образок з життя цалицького учителя.

(Далі).

Десятка рук придала би ся до сеї праці утяжливой, а тут ледви дві, виправді дуже мало число, але певне, не устрашиме, відважне. Роман не лаяв ся, що ніт з чола струєю потече, що не одно терня зранить працювати руки, щире серце, не лаяв ся твердої груди, яку треба буде розбивати словом переконання, не зражав ся студенту, котра в округ него влязла.

Він яко справдішній герой, з прапором правди і сьвітла у руках, кидав ся відважно у лютий бій, в надії, що переломить ослону тьми, дійде витязем до визначеної мети...

Дня третого після ради громадської оголошено у селі розпочинаючи ся науку шкільну.

Болзливо й неохочо почали сходити ся діти з мамами, а декотрі самі. Що там було за наріканя, що невдоволення в цілім селі, що Господи! годі всього й виповісти. Але новолі якось стали діти щораз охотнійше спішити у школу, однак деякі боязливі з намови в дома не приходили в час, они цілими годинами зазирали через щіли у вікна школи. Треба було їх обережно заходити і уміло заганяти в школу, бо в противнім разі утікали переносохані, що сили й звичайно скривали ся по бурнях або в заулки, а тоді дарма їх шукати.

Роман зміг знизити ся в своїм обходженю як і в розмові до понятій діточих, умів їх втягнути до правильного ходженя у школу. Своім лагідним, розумним поведенем вже в короткім часі так приєднав до себе дітей, що всі прилягли й полюбили его як маму дитина. Та на жаль не великий успіх був в науці. Місяць минав, а з дітей ні одно не приносило книжок ні то зошитів. Не помогла просьба, тай і грозьба не придала ся. Діти ужалали ся на татів й мамів, що не хтіли їм грошей на шкільні потреби давати.

Довго думав учитель як би лихому зарадити... За школою на горбі розтягнув ся чн малий лан сьвіжо з'ораної рілі, але що була незвичайна посуха, тож при орці земля здувала ся, а грозда наче камениска на дні гірського потока сторчала. На вид груди прийшло Романови до голови, чи би не удало ся шкільних дітей спонукати грудю потовчи, а властитель поля певно сему буде рад, тож дітям заплатити скілько, що зможе буде хоть найважнійші прибори наукові закупити. Не надумуючи ся довго убрав ся Роман в сьвятоточну одіж і пішов до двора. Посесором села був жид. На щасте застав Роман его в дома, бо він звик сьвітами їздити за ріжними гешетами, а цілу господарку вів у него вірний Нутак. Посесор прийняв учителя дуже ласкаво, а коли довідав ся о его намірі й клопотах з'обовязав ся дати за потовчене грудю 20 золот. Урадований як ще ніколи вертав Роман домів. Дітий поведо ся захопити до роботи, всі

ли оден прирекли принести з собою дня слідуючого довбеньки й харч.

По скінченій науці випровадив учитель 30 малих людей з довбеньками на рілі неначе вожд жовнирів з іверами до бою і остав з ними до вечера. З полуднішними дітьми пані Романова відбувала науку.

Проминув перший пів день роботи, котрого сліди не великі були, бо слабенькі руки не могли много вдіти. Другої днини число робітників збільшило ся, бо й де котрі полуднішні по школі вибігли за іграшки з довбеньками не лан. Роман радів на вид учеників-муравлів, котрі переганяли ся у роботі буючи грудю завзятушо.

Змучені вертали дрібні робітники вечером до школи, щоб зложити у сінєх свої знаряди, щоби мати їх в готові на день слідуючий. Більша половина дітей йшла прямо домів з довбеньками, бо родичі не позваляли під загрозою більше грудю товчи. На се не було вже ради.

У ночі зірвав ся сильний вітер, чорні хмари закрили в одну мить ціле небо. Приразлива лискавка освітила цілий виднокруг, загриміло страшенно. Струя дощу полила ся з хмар наче з коновки, а потім чим раз лясше, вкінці лиш росило.

Минула ніч, дощ не переставав падати.

Небеса прийшли Романови у поміч тят гадав він собі, бо по дощі піде праця на лані легко й скоро. Слота тревала

З доби. Четвертого дня з раня почало випогоджувати ся, ясне сонічко продираючи ся через хмари блиснуло на землю. Теплі его проміння осушували мокрі поля прилагоджені під засів зимовий. Вітрець продував цілий день і уносив вогність з над землі.

Охочі й не устрашми перед пастуками батьківськими лагодили ся хлопці по науці знов йти на лан роботу кінчити. Однак довідали ся, що лан вже засівають. На сьо вість посоловіли бідняги. Учитель потішив своїх завзятих, він сказав: Пан-Біг ласкавий над вами діти, видів з неба як тяжко а охоче працювали, тому післяв дощ розмочити грудю, а вам праці скоротити, видів й п. посесор вас щиро працюючих, ддятого приєлав на мої руки вашу плату, хотій усеї груді не потовчили. Завтра поїду в місто закупити усего вам придатного до науки. Урадована дівтора розходила ся домів, а вже не було радощам кінця, коли отримали нові красні до науки книжки й зошити.

По селу повіяло ніби троха теплішим для школи духом. Та все ще треба було не одно з зимною кров'ю поборювати, от хоч би й се; у селі звикли не скидати перед учителем капелюха, а здивавши ся з ним або его женою то й не звертав ніхто на се уваги. Роман знайшов і на се лік. Він бо яко апостол сьвітла й правди уважав сьвятим своїм обовязком приміром учити незрячих, легковажних селян. Де подибаб мужика старого чи молодого кланяв ся перший, поздоровляв кожного веселим хоть виму-

до поважних конфліктів можуть дати так Хіна, як і антагонізм між ривалізуючими на Сході державами. Народ в Хінах зраджує що раз більше невдоволення з порядків, які витеворилися на підставі умов, подиктованих Хінам перед 4 роками державами, котрі заводили в Хінах „лад“. Народ бурить ся і посольства в Пекіні вже приготують ся на новий атак. — Ще поважніший є антагонізм між Росією а Японією, з котрим держить Англія. Росія не лиш не виполює своїх військ і своїх урядників з Манджурії, але противно, скріплює свої позиції. В додатку Росія витягнула свої кігті по Корею, котру Япон хоче мати під своїм впливом і експлуатувати в користь свого промислу і торгівлі. Коли Росія не цофне ся, то зрієт російських впливів в східній Азії мусить скінчити ся війною між Японією а Росією. — Росія висилає що раз нові полки і бригади над ріку Амур і нині має в Азії вже сотисячну армію готову до бою. Не без значення є і се, що тепер об'їздить єї сторони російський міністер війни Куропаткин. В порті Артура відбув він тайну нараду з всіми вишніми урядниками російськими з Манджурії, північних Хін і Кореї. На нараду приїхали також російські послы з Пекіну і Сеулю разом зі своїми аташе військовими. — Супротив сих фактів японська преса промовляє дуже воєнничо і домагаєсь мобілізації армії і флоту. Японське правительство сповнило вже вчасті се жадане преси: дві японські ескадри мають відплисти до заливу Печілі. — В порозуміню з Англією мало японське правительство вислати до Петербургу рішучу ноту з жаданем, аби Росія уступила з Манджурії, бо в противнім случаю Япон і Англія мусіли би поробити кроки в цілі обезпечення своїх інтересів в єім краю. Відповідь на єю ноту еще не надійшла.

— *З Балкану.* Півурадовий болгарський „Нові Век“ пише: Правительство приймало з вдоволенем до відомости заяву кількох держав, що Туреччина не має ніяких заціпних намірів, як також що держави го-

тові візвати Тучеччину, аби відкликала свої войска з над болгарської границі; з особливим же вдоволенем приймало правительство турецьку заяву що-до охорони болгарської народности в Македонії. Маємо також заяву султана, після котрої Болгарія мають вєкорі одержати докази прихильности султана, що об'явить ся в наданім їм праві взяти більшу участь в адміністрації краю. Болгарське правительство відкликало з тої причини безпроважно всі свої зарядженя, особливо покликани резервістів в пограничних округах. Тепер панує загальне переконанє, що небезпечність дальшого непорозуміння минула.

— *Кабінетна криза в Греції.* В Греції прийшло до кабінетної кризи, а початок їй дали розинки. Ті розинки, побіч вина, головне нині багатство убогої впрочім Греції, належать до найважливіших єї вивозових плодів. Річний збір доходить деколи до двох мільонів метричних сотнарів, з котрих більшу половину з'уживає заграниця. Попередній грецький кабінет, аби покрити дефіцит в бюджеті, вивіз на гадку завести державний монопол на продаж розинок. Гадка та найшла признанє у продуцентів розинок, бо обіцувала їм значне підвищенє ціни товару. Але заграниця, а особливо Німеччина, Голляндія і Англія рішучо запротестували против нового монополу, а наслідок їх протесту був такий, що кабінет подав ся до димісії. Нове міністерство, на котрого чолі станув Теотокіс, знесло зараз монополевий проект, але тим викликало велику бурю як в палаті послів, так і у тої часті населеня, котра жне виключно з продукції розиноків. Наряди в палаті послів були дуже бурливі; сильна опозиція жадала заведеня знесеного монополу і загрозиди обструкцією. Рівночасно почали надходити грізні вісти з Пельопонезу і з над коринтського заливу, де селяни піднесли з тої причини явний бунт і почали нападати на залізницю і державні будинки; в кількох місцях прийшло навіть до розливу крові. Супротив

того Теотокіс мусів похати ся до димісії і в Греції настав спокій. Новий кабінет утворив ся під проводом мін. Ралаїго.

Д о п и с ь із Заставнеччини.

В 26. числі „Freie Lehrerzeitung“ під заголовком: „Вибір соймовий а рускі учителі“ поміщено допис, в котрій домагають ся Русини-учителі посла учителя на місце уступившого посла п. Зубрицького.

Ми учителі з Заставнеччини не відпираємо ся сего домаганя, противно, єсьмо в єуті річи за ним, однак коли застановимо ся над сєю дописею, то виснуємо, що вона або не походить з під руського пера, або ті люди не є щирими Русинами, а як так, то не знають зовсім теперішньої політичної ситуації руського народу, бо инакше не ставили би такого жаданя, котре зі взгляду на добро народної справи як раз тепер не на часі. Бо коли з'їзд мужів довіря, на котрім було таке велике число учителів, ухвалив одностайно кандидатуру п. др. Филиповича, котрий своїм характером, знанєм і становиском дає повну запоруку, що з'їзду гідно заступити руський нарід в соїмі, та що буде поступати в згоді і єдності з прочими руськими послами, а народне віче без жадного протесту одобрило се, то як можна виступати тепер проти волі народу, як можна становий інтерес ставити вище від народного добра? Не треба панове забувати на покликанє нашого заводу! Пречінь ми працюємо для просвіти нашого народу, щоби єго тим способом піднести морально і матеріально, працюємо для нашого народного ідеалу, а не для пів Стоцького, Пігуляка і др., як се нам на жаль доводилось чути. Так може говорити тільки чоловік глухий, без жадного народного стремління, бо коли ми попираємо кандидатуру таких послів як п-ве др. Стоцький, Пігуляк і Василько, яких нам другі народи завидують, коли підпираємо „Народний Дім“, руську бурею і друкарню, то робимо се тільки для добробиту нашого руського народу, що впрочім кожний євдомуий своєї народности чоловік робити повинен, як се видимо також і у иньших народів, а з добробитом народним піднесє ся також і наш добробит становий, доказом того ухвала народного віча підвищенія нар. учителям платню до посадишних 4-ох ранг державних урядників.

Чи ви застановили ся панове над тим, до чого може doprowadити межи нами роздор? Чи хочете за для єгоїстичних станових поглядів знищити одним махом все то, що ми всі Русини тяжко

працею і завзятою борбою здобули? Чи хочете, щоби наші сили знов даремно нищились в домашній національній борбі? От, до тепер ще не посмів ніхто зворотів кандидувати проти п. др. Филиповича, а тепер будьте певні, що буде старати ся о се посольство також і явний капан, бо єхоче бути тим третім, що користає, де два бють ся. Та на щастє не так думаємо ми учителі Заставнеччини. Як мужі довіря сего повіту згодили ся по зрілій розвазі на кандидатуру п. др. Филиповича і стоїмо при ній неохитно, що небавом покажемо і ділом, бо тут ми маємо говорити, а не хто иньший.

Не думайте панове з „F. L. Z.“, що ми не застановляли ся також над кандидатурою учителя на посла до сойму краєвого. Однак прийшли до переконаня, що хоть сєй мандат і належав би ся нам, так п. др. Филипович як посол в єім часі вже своїм особистим впливом принєсе більше користи народові, як хто иньший.

Впрочім наша руська справа лежить в руках зовсім певних, кермуть нею люди поважні і добрі політики, з котрими всі числять ся, і нам лиш ємїло стежити їх слїдами, а за їх проводом певно Русь не зїбе ся з правої дорони до своєї мети.

А прийде час, що буде треба вибрати і учителя послом, то зробить ся то в порозуміню і єдності з нашими провідниками народу, памятаючи на слова нашого батька-цїсаря: „З'єднєнєм сил“, бо лиш єдино в згоді лежить наша сила, як се вже доказали наші послы.

То-ж згода брати най нас лучить до єпільного народного обовязку, бо тогди ми непоборимі.

Т. Дудинський, Зупавич, Сімович, Іван Циганюк, Іван Бажанський, Бокачук, Євген Тотоевський, Іван Тотоевський, Сєвастіян Щербанович, Т. Циганюк, Петрик, Ст. Костичюк, Гриць Івасицький, Петро Войновський, Николай Сивула, Дмитро Кейван, Ст. Циганюк, Євген Недільський, Г. Андрієвич, Демис Омельський, Емануїл Томорук, Василь Радомський, Дмитро Томорук, Дмитро Падура, Николай Савицький, Кость Томаяк, Іполіт Омельський.

НОВИНКИ.

Краєвий президент князь Гоґенлього повернув тут вчєра рано.

Вислїд клясифікації питомців православної бурси „Руського Народного Дому“. На 54 питомців має 4 першу клясу з відзначенєм, а то: Іван Орлецький (IV. кл.), Іван Воднарик (III. кл.), Семен Галіцький (I. кл.), і Петро Ташук

шеним голосом. Сей спосіб дуже користно подїлав на мешканців села. Мужики звільна почали приятійшим оком глядіти на учителя, а злибавши ся з ним у вузькій уличці уступали з дороги, а ухилиючи капелюхи стали поздоровляти учителя, або єго жену перші.

Не мало до сего причинило ся розповіданє дїтній шкільних як пан в школі учить старших шанувати.

От і зима настала, холодно було нашим п. Романам, стїни старого, грибом пережертого будинку не мало студени перенєсвали, за те на душі було тепліше, бо пізнали, що селяни чим раз прихильніше глядять на школу і єї учителів. Вівніц єї весна завітала. Під теплими лучами сонця і благодарного повіту вітру тонили ся лєди і сніги. Земля, дерева і кущі скинули з себе збруджену сорочку зими, приодягали натомість прикрасну, чудово-мережану у різні квіти й узори шату барви повної надії. У воздуху лунав веселий щебіт жайворонків. Гаями й дубровами цілими ночами розносєло ся голосне тьохканє солов'їв, ранками й вечерами коси, дрозди здавали ся усеї сили співати, над усіх то сива зазула кувала найголосніше ворожучи мешканцям школи добрі часи у Голїградах.

Вєсє, що жило тїшило ся, веселило ся, а в серцях Романів також повеселїшало; они бо видїли слїди своєї праці, видїли, що зерна їх науки надуть виправді на тверду землю, але починають прозгадати і дають об'яз житя надії.

Селяни й селянки зближались до

школи, заходять частїйше до неї засягаючи ради й поради у привітливому учителя і єго жени. Нарід пізнавши своїх приятелів, як до доброї керничї по воду удонтали стежку до школи, бо там почули вєсєгда добру раду або хоть слово ласкаве.

Меланя хоть сама ще дуже молода жєнщина, то вєсєж у неї великий був заєбїв з житя практичного жїночого, котрий набрала у свої розсудної мамі. Меланя яко господиня, а ще більше яко мати була для молодих і непрактичних селянок півбогом, подаючи їм звичайні але здорово споряджені дїти на недуги жїнокі і для їх дїтний.

Зближивши ся до народу серцем і душею стала ся єго лїкаркою і потїшителькою. Меланя дїйсно була для селянок справдїшним ангєлом потїхи в людєнім тїлі.

Не одна слєза котїла ся по єї личку, коли бувало заїде яке у хату бідоланне сиротя, а она не була в стані єго обдарити чим більше хїба скинкою хлїба, або позїсталою часом стравою. Мимо того не нарікала на недостаток, хотай до него не звязала.

Будучи ланючкою звязала стрїйно вбирати ся, ходити на танці й забави. З лиця хороша їй любя своїми голубими очєвятами та тоненькими, чорними бровами, як малини рожевими губами не одного мужичку чарувала. Розумною і милою бесїдою, не менше гнучкою постановою тїла звичайно усіх своїх ровесничок перевєсїшала. Ніколи однак до сих своїх уроджєних прекмет не привязувала

ваги. Єї більше тїшило коли при кождїм танці прошенє єї у першу пару. Гуляла прекрасно, і нині погуляла би та не було куди тай як.

За Романа замуж вийшла з любови, добровільно їй охочо зїзволїла вложити ярмо сєпружєске на свою піжну шню, а хоч оно єї давило, не нарікала, але усміхючи ся скривала слєзи горячі й рісні, бо знала добре, що єї Роман й так численні гора переходить.

Она знала історію єго житя докладнїйше як свою, она з природи така чутлива й вражлива як і єї муж, тому добре розумїла їй старала ся ніколи єго чим будь засумувати.

Кодись ще як ходила до семінарії учит. жїночой питав ся єї профєсор пєсихольогїї, коли чоловік найщасливїйший, відповіла що тогди найщасливїйша, як уберєсь у нову хорошу сукнінку та піде з мамою до Воляну на вечерницї.

Нині яко жєна була нащасливїйшою коли мужа урадованого видїла, яко мама — коли дитина була здорова, а яко приятелька народу — коли могла щось порадити, доброго учинити.

* * *

Вечєр зближав ся, з вежі сєльської церкви почув ся дзвїн, чистий єго голос розходив ся ярами далеко пригадуючи людям на дєнь завітїшний, на сьвату недїлю.

Дєнь завітїшний важний для цїлого сєла, бо у Голїгради прибув перший раз єстайї сьвятицьник.

До недавня доїздив парох добронїльський раз на місяць на службу Божу, а відколи єтаровина занедужав, то лиш дїк у недїлю де-що відєспївав, тай коєнь на тїм.

Учитель наказав усім шкільним дїтям у недїлю з рана зібрати ся у школі. — Скоро лиш днина настала, а вже громадили ся школярі й школярки сьвятично приодїті. Передзвонили на утрєню, а потім на службу Божу. Чємно нарами, під проводом учителя входили школярі у церкву. — По Богослужєнню промовив новий парох до згромаджєних дуже теплїми словами. Він упоминав своїх громадаєв до численного ходжєня в церкву і до правильного посиланя дїтний у школу. Дїло просвіти народу здавало ся зворушити отця Петра до глєбини душі, бо біле, погідне лице закрєсило ся приятним рум'янцем, очі здавали ся палати огнем любови до вєсєго що добре й єсєне, єго гнучка постава маєстатично виглядала.

Мудра, поривиста проповідь вплинула сильно на деяких селян. Они бо ще ніколи не чули таких слів, а хоть вєсєго не вєспїли повнїти їй зрозумїти, то вєсєж у серцях їх будило ся чєствоє неначе милозвучний тон, котрого лиш відгомон перейшов попри ухо.

(Кєєнь будє).

(І. ва.), 42 нитомців дістало першу класу, 5 поправку а 3 другу класу.

Помер. Іларій Грабовський, учитель німецької гімназії у Львові, упокоїв ся дня 11. с. м. по короткій недугі в 48. році життя. Покійний займав ся давніше літературою і заміщував свої поезії в „Проломі“, „Зорі“ і „Ділі“. В. е. м.!

Кардинальська колегія складає ся з 70 кардиналів, з чого лише 64 місця є тепер обсядених. В тім числі є 37 Італійців а 27 чужинців. В Римі мешкають кардинали-Італійці: Орелія (75 літ), Вінк. Ванутелі (64), Моцелі (80), Рамполі (60), ді Піетро (75), Сатолі (64), Іоті (65), Аліаді (70), Ферата (56), Крестоні (70), Мачі (71), Сена (67), Піероті (67), Самініпеллі (63), Цієска (68), Мартінеді (55), Делі Вольне (59), Реснігі (60), Сераф. Ванутелі (67), Тріпені (67), Делі Драго (65), Кавічоні (62), Ноцелі, Таліані і Аюті. Поза Римом в Італії кардинали-архидієцескони: Целезі в Палермо (88 літ), Капеллатро в Кануї (78), Сваміа в Болонії, Ферарі в Медіолані, Пріско в Неаполі (66), Портанова в Реджіо (58), Франціск-Нава в Катанії (57), Ріхельмі в Турині (53), Бочі в Ферарі (65), Ріболді в Ревенні (64), Сарто патріарх Венеції (67) і Манара єпископ в Анконі (73). З чужинців належать до кардинальської колегії: два Австрійці: Груша у Відні і Катінталер в Празі; Поляк Пузіна в Кракові; Мадар Вашарі в Граві; Німці: Кон в Бреставі, Фішер в Кольоні і Штайнгубер в Римі; Французи: Матіє в Римі, Рішард в Парижі, Лявтеніє в Римі, Лябур в Рен, Куїє в Ліоні, Лекот в Бордо і Перод в Утіні; Португальці: Ферейра в Оporto в Римі, Санха в Толедо, Казенас в Ургелі, Касгаре в Валадоліді, де Герера в Компо-стелі і Гереро-Еспіноса в Валенції; Ірландець Льюїс в Армаг; Бельгієць Госсене в Мечелі; Американи: Гіббон в Балтіморі і Австралець Моран в Сідней.

Популярність Кона. Оломуцій архієпископ Кон, звісний з голосної правсоної атери з парохом Гофером, теряє з дня на день популярність між своїми „вірними“, чого посліднім доказом отся пригода. Оноді хотів архієпископ виїхати на візитацію до Літвенців і тому зажадав, щоби виставили йому там триюмфальні ворота. На сі „скромні“ бажання архієпископа відповіли вірні із гаданої місцевості, що грошей на неопотрібну парадну не мають і що може зовсім до них не приїжджати. Мвілі відносини, нема що казати!

Борба з муринами. В Евансвілі в державі Індіяна вибухли грізні противмуринські розрухи. Причиною було се, що поліція вирвала з рук розпаленої товни мурина і не дала єго відкупити. В наслідок того товня зачала переслідувати всіх муринів. Рабовано склади, оружжє і динаміт, аби всі муринські домви висадили динамітом в воздух. Кількох муринів тяжко покалічено. Переслідувані також вхопили за оружжє і розпочала ся борба на уликах. Власті мусіли візвати військо. Майже в очах війська товня повісила цілком невинного мурина. Коли ммо візвані товня не хотіла розійти ся, військо дало дві салви до двотисячної товни. Сім осіб погибло на місці, 20 тяжко ранено.

Пригода з пчолами. Господар Йосиф Ренгофер в Ренерсдорфі в долині Австрії вибрав ся був дня 9-го с. м. до сусіднього села зі своїм сином по по один неень пчіл. Коли вже вертали домів, пчоли добули ся якось з улія і вивули ся на обох людей і на коня та стали страшенно жалити. Кінє сполошив ся і побіг з возом сльвітами, а господар з сином влізли в ябесь жито і так ледви оборонили ся від пчіл, але так вже були пожалені на пілім тілі, що пухляна заступила їм очі і они не виділи куди їти. Яксь чужі люди, що стрітали їх на дорозі відвезли їх своїм возом домів, а коня з возом не можна було й доси відшукати.

Обманство з грішми прийняло такі розміри, що австро-угорський банк єсть привселюдний помімо величезних коштів в сльдіуючій році заступити десятикоронові банкноти зовсім новими. Півурядовий комуникат перестерігає також перед таким обманством. Як звісно, окрім золотих 10- і 20-коронових курсують від давна золоті 8-гуль-

денівки, призначені до митових виплат, і тому курсують головню за границею. Отже — каже комуникат — від кількох місяців проявляє ся змаганє викупити значну скількість 8-гульденівок і спроваджувати їх до Галичини та Буковини, де пускають їх між несвідомих замість золотих 20-короновівок. Подібне обманство веде ся із старими срібними чвертьгульденами (по 25 кр.), котрі подобають дуже на корони.

Страшна судьба стрінула одну родину в Кертвельш коло Адару на Угорщині. Через неосторожність хлопця погибло одного дня четверо людей — діти і родичі. Стало ся воно ось-як: Учитель Ленк поїхав був з жінкою на учительську конференцію до сусіднього села Дідаш. Єго 14-літній син Дезидер і 16-літня дочка знайшли якусь стару заржавілу рушницю і взяли порати ся коло неї. Хлопець побачив щось заржавілого в цівці і щоби то з неї видобути, став добвати в ній якимсь грубим дротом, а сестра тим часом держала деревинце рушниці. Нараз настав вибух, рушницю розірвало і кусні з неї убили на місці брата і сестру, а служницю зранили так тяжко, що нема надії, щоби она жила. Сусіди післали зараз післанця по родичів, а ті вертаючи домів, казали візникови поганяти як лиш може, отже коні гнали, що лиш їм сил стало. На дорозі надїхав напротий них тяжкий віз з набором і треба було єго минити. Нараз їх візок зачепив з такою силою о тяжкий віз, що аж перевернув ся. Учитель з жінкою впали тоді так нещасливо під тяжкий віз, що він їх переїхав і учителька згнула на місці, а учитель помер на власнім візку, коли нещасливого везли до дому.

Малій Фейлетон.

А. Чехов.

То була она.

— Розкажіть нам що-небудь, Петре Івановичу! — сказали паньки.

Полковник підкрутив свій сивий вус, крикнув і зачав:

— Було се в 1843 році, як наш полк стояв під Ченстоховою. А треба вам знати, мої панни, що зима того року була люта, так, що не було ні одного дня, щоби вартіві не відморозували собі носів, або завія не засинала снігом доріг. Тріскукий морозиче, як вхопив з кінцем жовтня, так і тримав без перерви до самого цвітня. В ті часи, треба вам знати не вигладала я такий старий з припорошеним чубом, як тепер, а був, можете собі представити, хлопець, хоть-куди, гарний з вигляду, кров з милоком, одним словом нишав ся як панич, сів грішми на право і на ліво і підкручував кусок як ніякий прапорщик в сльвіті. Бувало треба було мені лиш моргнути оком, брызкнути остроугою і закрутити нус — і найгордіша красуня перемінювала ся в послухне ягня. Ласий я був на жінок, як павук на мухи і яким вам став тепер перечисляти Польки і Жидівчичі, що в своїм часі повисали на мойй шії, то, позволю собі запевнити вас, в математиці не стало би чисел... До всього того додайте ще се, що я був полковним адютантом, знаменито танцював мазурку і мав за жінку прекрасну жєнщину, земля єй пером. А який я був уривитель, шибай-голова, то ви і представити собі сего не можете. Як дучила ся в повіті яка любовна афера, як хто вирвав жидови пейей, або вибив по ліній шляхтича, то так і знали, що сього на-коїв не хто инший, а лиш підпоручник Вивертон.

Як адютантові, мені часто приходило ся вганяти по їзду. То їздив купувати овес, або сїно, то продавав панам і жидам перебравовані коні, а найчастіше — мої панни — їздив я до панночек на „равдеву“, або з богатими поміщиками забавляв ся картами... Саме на сьвітій вечері — тямлю як тепер — їхав я з Ченстохови в село Шевелки, куди післали мене в службових справах. Погода була, кажу вам не дуже прикра. Мороз тріщав і сердив ся так, що навіть коні кашляли, а я і мій візник за якої пів години перемінювали ся в дві

букли покриті пишем. Та з морозом мей собі ще як-так дати раду, але представте собі: в пів дороги підняла ся метіль. Білий стовп снігу закрутив ся, завертів ся як чорт перед утрєною, вітер застонув якби в нього жінку забрали, дорога щезла... Не довше як в десять минут, мене, візника і коні, обліпило снігом.

— Ваше благородіє, ми з дороги збилися! — каже візник.

— Єх, до чорта! Кудаж ти тумане дивив ся? Ну, їдь прямо, сюди, може наткнеш ся на селітбу.

Ну, їхали ми їхали, крутили ся — крутили і так деє коло півночі коні наші сперли ся на ворота посльости, як тепер тямлю, графа Боядловського, богато-го Поляка. Поляки і Жиди се для мене те, що хрін після обіду, але правду сказати, шляхта гостинний народ, а з жєнщи-ни нема горячіших, як панночки...

Нас впустили... Сам граф Боядловський жив під той час в Парижі і нас прийняв його управитель, Поляк, Казимір Канцієський. Памятаю, не проминуло і пів години, як я вже сидів в офіційні у управителя, женихав ся з його жінкою, пив і грав в карти. Вигравши п'ять червінців і відбивши собі, я попросив ся спати. Задля недостатчі місця в офіційні, мені призначили комнату в графськїм домі.

— Ви не боїте ся привидів? — поспитав управитель, вводячи мене в невелику кімнату, що прилягала до просторої, пустої салі, повної холоду і сумерків.

— Хібаж тут є привиди? — спитав я, слухаючи, як глухий відгомін повторяє мої слова і кроки.

— Не знаю — засміяв ся Поляк — та мені здаєть ся, що се місце якраз пригоже для привидів і нечистих духів.

Я підтягнув собі доволі і був паний як сорок тисяч шевців, але признаю ся, від таких слів мене перейшов холод. Чорт побері, дїше сотня Черкесів, як один привид. Та не було ради, я роздів ся і ляг... Моя сльвічка ледве освічувала стїни, а на стїнах, можете собі представити, портрети предків, один страшний від другого, старосльвічка зброя, мисльовські роги і всяка инша фантазматика... Тишина панувала, як в могилі, тільки в сусідній салі гуляли минші і потріскували порозсєхані меблі. А за вікном творило ся щось сєкельного... Вітер голосив за кимось, дерева гнули ся з вітем і плачем, якийсь чортик, мабуть значний, жалібно скрипів і ковтав по віконниці. Додайте до всього того, що в мене крутила ся голова, а з головою і цілий сльвіт... Коли я замикав очі, здавало ся мені, що мое ліжко ходором ходить по цілїм домі і грає з духами в сльпу бабу. Щоби зменшити страх, я згаєв сльвічку, бо пусті комнаты при сльвіті о много страшніші, як на потемки...

Три паньки, що слухали полковника, прислунали ся ближше до оповідача і виязли в нього нерухомі очі.

— Ну — продовжав полковник — як і не старав ся я заснути, то сон мене не брав ся. То мені вилїлось, що злодій лізуть у вікно, то причував ся чийсь шепіт, то хтось дотикав ся до моего плеча — словом бісила ся чортівна знакома всякому, хто коли небудь находив ся в нервовім напруженю. Но, представте собі, серед чортівського гамору і хаосу звуків, я виразно відріжнюю звук похожий на шпананє пантофлєв. Надслухую — і щоби ви собі подумали? — Чую, хтось підходить до дверей, кашляє і отвирає їх...

— Хто ту? — питаю припіднявши ся.

— То я, не бій ся! — відказує жіночий голос.

Я підкочив до дверей... Проминуло кілька секунд і я почув, як дві жіночі ручки мягкі як лебєдин пух лягли на мой плечі.

— Я люблю тебе... Ти для мене дорожший над все — сказав жєньський, мєльодійний голосок.

Горячий віддих обліяв мені лице... Забувши металь, духів, все на сльвіті я обіймав рукою стан... і який стан! Такі стани може природа виготовлявати хіба на особне замовленє раз на десять літ... Тонкий, якби виточений, горячий, ніжний як віддих молодця! Я не видержав, кріпко стис єй в обіймах... Уста

наші зідзали ся в горячий продовжений поцїлуй і... клянусь всіми жєнщинами в сльвіті я до гробу не забуду того поцїлуя.

Полковник замовк, випив пів шльнянки води і продовжав понизивши голос: — Коли на другий день я виглянув в вікно, то побачив, що заверуха була ще більша... Їхати не було як. Прийшло ся цілий день сидіти в управителя, грати в карти і пити. Вечером я знова був в пустім домі і рівно в північ я знова обіймав знакомий стан... Так панночки, якби не любов, то прийшло би ся хіба зіскуки ошаліти. Розпив би ся хіба.

Полковник зітхнув, встав із крісла і став ходити по кімнаті.

— Но... щож дальше? — спитала одна з паньок, завмираючи з очидання.

— Нічо, сльдіуючого дня я був вже в дорозі.

— Ну... хтож була та жєнщина? — запитали нерішучо паньки.

— Звісно хто!

— Нічого не звісно...

— То була моя жінка!

Всі три паньки підскакнули якби ужалені.

— То ніби... якже то? — спитали всі.

— Ах Господи, щож тут неопытного? — сказав полковник з досадою і здвиг плечима.

— Прєцїнь я здає ся досить ясно висказував ся! Їхав я в Шевелки з жінкою... она почувала в сусідній кімнаті... Цілком ясно!

Мим... — сказали паньки опускаючи розчаровано руки.

— Зачали гарно, а скінчили Бог знає як... Жінка... Даруйте, але то навіть не інтересно і... цілком не дотенно.

— Дивно! Значить вам хотїлось би, щоби то була не моя законна жінка, а яка-небудь посторонна жєнщина! Єх панни, панни, коли ви тепер таке вибагаєте, то що буде, як ви повиходите заміж?

Паньки змішали ся і замовкли. Они понадували ся, нахмурили ся і цілком розчаровані стали голосно позїхати... При вечері они нічого не їли, тачали з хльба кульки і мовчали.

— Ні се навіть безсовісно! — не видержала одна з них. — Пошож було розказувати, коли такий коноєць. Нічого гарного в тім оповіданю, ні... Навіть дико!

— Зачали так принадно і... нагло урвали... довінула друга. — Насьмішка тай більше нічого.

— Ну, ну... я зажартував... — сказав полковник. — Не сердьтєсь я зажартував. То не була моя жінка, а жінка управителя...

— Так?!!

Паньки нараз повесєліли, очі в них засльвітили ся, они поприєсували ся до полковника і підлизуючи єму вина, за-синали єго питаннями. Нудьга щезла скоро і вечера, бо паньки стали задати з несогіршим апетитом.

Переклав М. Харосєвський.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Поступ“ ч. 26, з дня 10. липня 1903 містить отсі статі: Від видавництва. — Із циклю „На чужині“, Б. Лєпкого. — Вступні іспити до шкїл середніх. — Що таке поступ? (додаток). — Як купати ся? — Дари в Чигирині 1649. р. (з ілюстрацією). — Веселля. — В фейлетоні: „Каїн“ Сильвестра Яричевського і „Пещені діти“ Ярослава Веселовського.

„Дзвінок“ ч. 13, з дня 5. липня 1903 містить: На вакації. — А все ізза пилочки. Оповіданє (дальше). — Легенда про дудка, Віри Лебєдової. — Возьмїм єго на село. Дїточа сценка в одній дії. — Істория куска хльба. — Праця і забава. — До сего числа „Дзвінка“ долучений 7. аркуш повісти „Збїточник Гумфрі“.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кідькарових уміщенях опускається на цілий процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтіжестра молод.

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Склад ц. н. упривілейованої фабрики товарів з аль-пани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Поручає на літо наймодніші артикули в найбільшій виборі.

Парасолі	наймодніші шовкові фарбовані не линючі, півшовкові фарбовані і темні, гладкі білі, Entout Cas чорні: для дівчат і дітей з мережкою і дощеві для панів і панів.
КАПЕЛЮХИ солом'яні і фільцові шапки.	Самостійна продаж з ц. н. надвірних фабрик J. Heine, Ita у Відни, Josef Richter & Schur в Граці Borsalino Gino & Fto, Giovanni Panizza і R. Camprai в Італії, як також з інших визначити фабрик тукраєвих і заграничних. — Для дам шпорові англійські капелюхи: для панів і хлопців наймодніші соломкові і фільцові до виходу і на що день. Фільцові чорні і в інших фарбах, м'які і тверді, на літо легонькі (35 грамів) в різних цінах. Шапки для панів, панів і дітей.
Обув для дам панів і дітей.	Самостійна продаж з найвизначити фабрики черевиків Антона Чапека у Відни (Chevreux Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, своєї шкіри як також з лякеру до шнурованя і на гузички пів черевиків Laven tennis; систему Др. Ламана і ке. Кнайпа — Черевики до гімнастики і т. п.
Ексквізита	в мужеских краватках найліпшої англійської сорти, в білу різнородної сорти як: з зефіру, шіки, батисту, шіфону і т. д. — Всякі прибори для наколюсників: Кафтаніки до колеса, панчохи, сорочки сіткові і т. д. Рукавички Glacé, Chair, шовкові для панів, панів і дітей. Дамські пояси, шнурівки ланцюжки Lognon, гудзики до манжетів, всяка біжутерія і товари з бронзу.
Всякі артикули до подорожі.	Ріжні куфери, валізи. Пляди, на ремінці, футерали до парасолів, кошики на харч, мошонки, коци, подушки пуделка на капелюхи і т. д. (ріжні сорти).

Замовлення з провінції виготовляють ся сейчас.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. н. технологічного ремесельного

музею у Відни, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби приєздили зужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева I7. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченні і навіть застарілих слабостей. Значно усмиряє біль. При ліченні в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,
улиця Почтова число 5а.
(16—50)

Г. ФАЙЛЕР
усувач нагніток

Чернівці, ул. Руска 8.

МОРЕЛІ

в 5-кілевих кошиках за побранем по ціні 5 Кор. 40 сот., а при більших замовленнях відповідно дешевше,

оплачено висилає на замовлене:

Торговля 16 (3—3)

Івана Стернюка
в Заліщиках.

Найславніший в світі 17 (3—3)

АПРИКОЗИ

що день свіжо рвані, висилає за посліплатою кошиками (5 кільо) по 3 К. 30 с.

Г. Майман огорожник в ЗАЛІЩИКАХ.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

*** „Явдох“ словінська казка . . .	К. с.
Ів. Сянок. „Образки з природи“ . . .	—24
О. П. „Хлопці садивники“ . . .	—40
Омелья Попович „Розмови“ . . .	—40
Корнелі Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колеса. „Наша дума“ . . .	2:50
Гармани. „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюлі по заслузі“ . . .	—20
О. П. Кониський. „В день святої волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“ . . .	—20
Омелья Попович. „Ластівка“ (старі речники). 2—	

Найновіші Schulversäumnisse
получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях
улиця Петровича ч. 4.

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсім увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красший дохід маги. Всі ті артикули суть далеко ліпші як в інших склепах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністрації і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Румунізатори у Митрополита.

Як відомо нашим читачам, Митрополит Репта сказав руским вічовикам, коли вони явили ся перед его резиденцією, що не може ніяк запускати ся з Русинами в розправи про їх кривди і бажання, бо завтра зажадають того самого Волохи. І на даний знак дійсно явили ся перед Митрополитом Волохи, але не волоский нарід з віч, які тепер відбувають ся в Сучаві, Кимполунзі і в Радівцях, не прийшов волоский люд скажити ся на руских священників а тим менше на руских радників консисторських чи інших достойників церковних, що вони вороги волоского народу і волоских священників-народолюбців тай не на то, що послами вибрано з першої посілости шовіністів-Русинів, що цілі десятки літ не допускали хочби волоского катихизму чи біблії для шкіл народних, що раді були знищити православну волоску буржуа і т. п. . . .

Ні, не тяжко скривджені Волохи явили ся у Митрополита в тиждень по наших руским вічу, себто 13. с. м. Се прийшли до митрополитчої резиденції попи-румунізатори, яких помімо того, що то був перший понеділок ярмарку на сьв. Петра і помімо наказу з Дамника зібрано ся їх ледво кількадесять, і то головно з Черновець. Прибули нібито на головні збори тов. священничого, що, як виходить із справоздання, має ледво кільканадцять дійсних членів.

І тут то протопопа-Волох із Дорної Балмони розпустив свій язик не тільки проти руских послів але й против руских священників-народолюбців, котрі по думці сего шовініста підюдили руский нарід не тільки проти (як казав) „нашого любого Митрополита“, але навіть помагали „розвалити церкву“. Наплівши цілу купу таких глупих клевет, поставив резолюції, аби збори попи-румунізаторів висказали негодоване усім, хто не був на сих зборах, бо не тільки послам і провідникам та священникам руским, що були на вічу, але й тим, що не були, за то, що допускають „вовків межі вівці“. Далі завзиває всіх священників, щоби слухали лиш свого владика і щоби були добрими і розумними пастирями свого стада без огляду на єї народність (!). А на кінець дякує Митрополитови, що „не боїть ся боронити церкви“ і завіряє его, що зібрані, а є на дії (!), що й усе духовенство, підпруть владика вірно і послухно, та що вони готові і до жертв.

Двом попам-румунізаторам було й сего ще за мало і вони зажадали, аби консисторія супроти всіх священників-Русинів, що були на руским вічу, а особливо против оо. Калинюка і Драчиньського поступила, як з „ворогами церкви“.

Всі внески прийнято і ціла компанія удала ся по 6. год. (!) повозами до Митрополита. Тут мав нагоду промовити вибраний Митрополитом посол Константин Попович по раз перший і показати ся достойним того вибору, бо напав на віче брїхнями вичитаними з руму-

нізаторських, газет, про які ми вже писали, назвав жадани Русинів несправедливими і шкідливими для „нашої“ (себто волоскої) церкви, а на остаток оклеветав своїх руских товаришів священників, що вони не лиш були на вічу, але навіть „піддержали демонстрацію“. Відтак прочитав отсей „гідний достойник“ ухвали збору і закінчив свою волоску промову двома словами: „многая літа“, як пише офіційний орган консисторський, „Deșteptarea“.

Митрополит вислухав всі єї сплетні і напасти на Русинів „радісно зворушений“ і сказав відтак, що се радує его і додає ему відваги і надії, хоч він і сам один готов боронити інтересів церкви (мабуть волоскої). Відтак зволів Архипастир веселаскавіше докинути і зі свого боку кілька підозрінь, а то: „що нарід обманено, що селяни самі не знали о тім, що їх провідники хотять, бо кождий відповідав щось иншого“. Неомилний наш владика помиляє ся тут нехотячи-навмисне, бо коли кождий із запитаних селян оповідав все инші кривди руского народу на поли церковнім, яких Митрополит не хоче слухати від заступників народу, то се чейже без софістерії не доказує, що приведений на скаргу нарід був обманений і не знав, чого хотять его провідники.

Відтак Митрополит сказав ще, що такі демонстрації не відповідають інтересам церкви ані не є відповідним средством, аби архипастир набрав инших переконань, бо таке поступоване може підкопати публич-

ний порядок а се може довести лиш до анархії. Ніякий вірний син церкви не може терпіти, щоби єї істноване підкопувало в такий спосіб.

На остаток Митрополит уже зм'як і закінчив тим, що прощає всім і надіє ся, що демонстранти пізнають своє мильне поступоване, від котрого буде терпіти лиш церква. Над сим повинен би застановити ся кождий син церкви, будь якої він народности, аби охоронити церков від таких ударів.

На єї слова Митрополита Репти питаємо ся і ми, чи поступоване консисторії супроти Русинів відповідає інтересам церкви і чи поступоване Митрополита супроти православних руских послів і супроти вічовиків є відповідним средством, аби православні Русини набрали иншого переконання і закинули борбу проти погубної для руского народу політики православної консисторії, і то борбу легальну, в законних границях, що не підкопує публичного порядку, отже й не веде до анархії; бо скажити ся на тяжкі кривди, хочби на публичнім місці на увесь голос, щоби весь світ его почув, се ще не анархія, а голос розпуки, який правда тим, що не хотіли і не хотять его вислухати, неприємний, але прото ще не протизаконний і не заборонений. Его викликали поступоване консисторії і Митрополита, що не стережуть а противно нехтують права руского народу, а се також свого рода порушене публичного порядку, котре може довести до анархії, бо що то за ряд і лад, що не перестерігає божих і

Краснояр.

Образок з життя галицького учителя.

(Кінець.)

А що діяло ся у серці учителя? Неповину вдача чужа для священника за висказану правду науки. Роман доглянув в его особі правдивого приятеля народа, сільну підпору школи, правдивого пастиря повіреної ему череди, сей чоловік живе діяльно з користю для других. Слезі недолі отирає словом й ділом, здобутими відомостями є для всіх ужиточний, він мусить бути ясною зіркою для очаних, лікарем для всего, що духово хворе, що морально упало.

Роман і Петро пізнавши ся як два рідні брата полюбили ся. Від тепер були они нерозлучними друзями. Доми їх стали ся базою серед пустині від окроминого життя сільського. Приходили до себе по поденній праці, щоби покріпити духа. Нічого у них не було тайного, звірали ся перед собою з своїх діл і гадок.

Двох сівачів стало у селі зерно здорове засівати, двох неустрашних робітників перед погромами і бурею, які для них готовили ся з усіх боків, взяла ся сполученими силами за кирму просвіти, уморальнення і відродження своїх темних духів сівбратів парохіян.

В імя високої засади, сьвятої, рускої віри, в імя добре зрозумілого патріотизму готові були жертвувати свою працю.

Серця дитачі то білі карти, на котрих від тепер учитель з священником

вижолоблювали слова науки, правди й волі.

Не раз праця їх приносила колюче терне, котре ранило серце й душу — то всеж не упало духом. Для того мусіли у людий здобути собі їх серця, їх любов і поважане.

* * *

Другий рік минав як Роман у Голіградах, за той час гриб чим-раз більше точив стіни будинку шкільного, а его не мила вонь затроювала увесь воздух хатний. Підлога угинала ся і тріщала під ногами якби на пружинах спочивала, а стіни з кождим днем здавали ся меншати западаючи що раз глибше у землю. Одного разу зірвала ся сильна буря з дощем. Ліскавка не переставала світити, громи били страшенно. Вітер дув, свистав, вив, крутив на всі сторони сьвіта угинаючи до землі або й вириваючи не одно дерево з корінем. Доцлював як з ведра. Струя води получила небо з землею.

Нараз захрутіло в передній стіні мешкання учителя; підмоклі, грибом згочені сводови повалили ся друхочучи своїм тигарем все що було в комнаті. Незвичайний страх опанував жителів. Не було вищої ради як лиш їхати до міста повітового та просити старосту о поміч, та порад.

Не много скорювався Роман на авдієнції у вельможного старосту. Не маю де голови з роданою приклонити, молив учитель свого шефа, тому помилуйте, та звольте що подам ся у мое рідне село, бо серед води стою я, притім і на здоровлю підумає по причині нездорового мешкання та тісної класи.

„Nie zlego panie profesorze“ — сказав староста — „pana ojciec to buntownik, cała wieś mi w czasie wyborów zbuntowała — pana uważam za spokojnego, to szkoda że by i pan przeszedł na jego stronę“. — Пане старосто, мій тато то старець, котрий над гробом стоїть, неможливо щоби се міг учинити. — „Jak nie ojciec to brat musi być“. — Мій брат при війську був в часі виборів — а другий безбачно хорий лежав, а більше нема в селі такого, котрий би носив наше імя. „Nie z tego — prawdą musi być gdy mówię — wracaj pan do domu, wójt dostanie nakaz budynek rychło zregarować, a teraz do widzenia“.

Староста виїшов з канцелярії лишаючи его самого.

Вернувши додому потїшав Меланю як міг, а тимчасом нїм мешкане напавлять, замешкали у своїх добрих субідів в домі парохіальнім. В тім часі оголошено нові вибори до ради громадської а опісля і на війта.

Стара рада громадська враз з війтом провалилась на вічні часи, ніоден з них не увійшов у склад нових радних. Лютував ся старий панюга війт з своїми заупинками, але нічо не помогло. З вибором нового війта настав в громаді і новий лад. Першим его ділом було з реперувати будинок шкільний, а коли осінні роботи покінчили ся зігнав він з цілого села людей одних лупати камін з близької гори, а другі у кого буян коні або воли, звозили каміне на просторий майдан побіч церкви, де мала з весною розпочати ся будова нової школи.

Стару школу призначено на читальню до засновання, котрої ніхто инший рук не приложив як учитель з священником.

Пять літ минає як Роман з Петром у селі для добра народа працюють. Слїди їх неутомимої праці дуже великі, бо нині у Голіградах Ясинівських красуєсь нова хороша школа з морговим огородем, напротив неї другий хороший будинок, а в нїм містять ся читальня, уряд і шпихлір громадський а на самим передї крамниця з всячиною. За те честь народолобному учителеви — священникови — але честь і громаді що слухає і повинує ся їм.

* * *

А що у Красноярі діяло ся по відході Романа? Чи мало нового? Красноярські люди здавали ся часто з своїм, давнішим учителем, та не могли наоповідати ся, що у них позаходило ся. Зараз таки, по вашім відїзді, говорили селяни, приїхав комісар до читальні, та таку біду став заводити що страх, казав що нема порядку, що рахунки але ведемо в нашій касі, — достатого, що заборонив нам більше збирати ся в читальні. Ми писали до Львова, аби нам право зробили — тай до тепер нема ніякого слуху про се.

Крамницю також хотіли жиди відкупити; накидали 50 левів більше як нас самих коштує, але громада не дала ся змудровати.

Но а що про школу чувати? питає Роман. Про школу, то не вповім бим і до завтра, що тепер у нас позаходило ся.

Якось зараз по першій Матцї-Божій приїхав у село пан староста з якоюсь панєю тай просто заїхав у школу, тай казав кликати війта тай радних.

Всі зібрани ся на дух, а староста

царських прав цілого народу? Ніякий вірний син православної церкви і свого руского народу не може і не сміє терпіти, щоби Митрополит і консисторія з православними Русинами обходилися і далі так як досі. Над сею непохитною постановою всіх свідомих православних Русинів на Буковині повинен голова православної церкви застановити ся і придумати способи, якими би запобігти дальшій борбі, яка, се певно, виходить на шкоду православної церкви.

Права скажити ся, нарікати і домагати ся своїх національних прав в церкві в кожній конституцією дозволеній спосіб не відбере Русинам ніхто, а найменше знеохотять Русинів такі контра-демонстрації румунізаторекі, як отся; противно, вони і нам додають відваги і надії. Отже, коли Митрополитови розходить ся о добро церкви, то він мусить покинути чисто негативне становище і взяти ся до позитивної праці, мусить щиро застановити ся над способами, як можна заспокоїти слухні національні претенсії обох народів, що становлять православну церкву на Буковині, і повернути конечний мир і лад. Ми вдоволені, що Митрополит прийшов уже до переконання, що стосунки стали вже невинними, ба для церкви шкідливі. Надіємо ся, що Владика прийде й до переконання, що его „Non possumus“ супроти Русинів мусить уступити акції, котра би могла зарадити лихови, що дай, Боже, чим скорше!

Новий віцекороль Галичини.

Під таким заголовком помістила віденська часопись „Ostdeutsche Rundschau“ статтю „Roxolanusa“, котру подаємо тут в перекладі:

Й каже до нас: от се ваша пані професорка, се пані буде дити вам учити, а ви маєте її слухати, тай послужити як буде тра. — Добре прошу пана старости, сказав війт будем услужними нашій пані професорці, як лиш будуть нам діти наші файно учити, так як той пан, що пішов у Голігради.

Но но, якое то буде — коби лиш на штроф не подавали пані то вже добре буде, — а дальше питає пан староста — а се ваш цін в дома? чи наші егомосье? та деж би були, тож наші свята невіденьки, гріх куда їхати.

„Glupie bydo“ шепнув півголосом а дальше й поїхав до егомосья. Як вони там гостили, не знати, але досить того, що професорка остала у ксьондза на стравунку, а мешкає в школі. Не знати лиш який чорт єї на професорку ввучив, тай за що бере гроші? Она бо вам не знала ні одного слова по нашому заговорити, хіба по польски, тай то не зрозуміло, а як чого розсердити ся, то так вам на дитий дивно кричать що й трудно сказати, — ага правда вжем ся нагадав все лиш ле пан се — ляр се, се се от так. Вігме, що так. Діти від неї нереймляи, то так вам дорогами за нею наслідують, що аж християнинові сором, яку біду заводять.

Варта видіти як она йде зі школи селом у довгим кабаті, у такім що за нею тягнув би ся як ефет за лавою, але вона каже дітем поли того кабату підтримувати. Ми ще з роду таке щось не виділи...

Но а пан староста то дуже часто до школи приїзджаять, не знати лиш чого. Кажуть, що то має бути... але хто їх там знає, досить того, що гірко нам з ними, а їм мабуть солодко з нами. Тепер ми вже доміркували ся, чому то вас мане вчитель від нас забрали.

Бог би їм не простив за нас тай за вас.

Юрій Гордійчук.

Не без слушности недавно тому повитали ми засноване виходячої в Відни часописи „Ruthenische Revue“. Надії, які ми покладали на сю часопись, сповняють ся знаменито. Ряд статей написаних річево і з духом та з гострим дотепом познакомляє нас з невідрадним положенням Русинів в східній Галичині та з противозаконним поступованем їх гнобителів. Само собою розуміється, що ті нехтування законів і насильства, яких кождодневно допускають ся польські шляхтичі з незвичайною беззастидністю в очах правительства, ба прямо під опікою правительства, не можуть не остати ся без впливу на цілу державу. Як довго тривати муть дотеперішні відносини в східній Галичині, що глузують зі всякою справедливости, як довго тривати ме гноблене руского племені через лукаву і гіршу расу, так довго було би се неоправданим самовивиспуванем, аби Австрію зачисляти поміж західно-європейські правничі і культурні держави.

Чи буде ліпше? Ми гадаємо, що ледви. Недавно тому радило у Львові польске, а зглядно всепольске народне віче. Національно чувствувати і ділати, є для всякого честиво. Націоналами суть ті, що зі всею силою та пожертвованем старають ся піднести добробут і просвіту власного народу. Се однак ніколи не було заміром і задачію пануючої тепер в Галичині касты, бо инакше їхній народ не стояв би так низько на просвітнім і економічнім поли. Для нужди власного народа не мають вони серця, а стремлять тільки до збільшення свого впливу, своєї могутности, свого багатства. Панове Всеполяки хотять сполуки всіх країв, що колись належали до нещасної памяти королівства польского, під панованем польської шляхты, т. є. вони хотят простір свого визиску економічного розширити ген далеко поза західну і східну Галичину аж по балтійське і червоне море. Тому і кличем Всеполяків є: „Od morza do morza“. Вже не має більшої несправедливости, коли вільно панам, що самі мали би багато попрацювати над своїм образованем, в не-польских краях, як східна Галичина і Шлеск закладати польські школи. Вже не має більшої заїлости, з якою вони польонізують в східній Галичині автохтонне руске населенє та хотять вчиняти його своїми наймитами. Але дерево трути польского божевілля росте аж по межі свѣта. Чому не мали би пізнати також Київ і Одесса, Кенігсберг і Гданьск благодатий польської культури? Чому також там право і закон не мають бути виконувані і шановані так само як в східній Галичині? Пан др. Кос має цілковиту слушність, коли він коротко і влучно нап'ятував панів з польского віча як слідує: Люди збожевільли.

Але ся божевільність, котру стояло би поручити ревним студіям пана псіхіатра, вже добре далась в знаки всхідній Галичині, де панове шляхтичі розкошують і панують, гейби королі з божої ласки. Їх жадобі панованя не має краю, бо навіть державні урядники суть по більшій часті тільки орудіями властивого, т. є. шляхоцкого правительства. Намісник галицький є тільки своїм титулом і платнею австрійським урядником, в сути річи однак є приятелем пануючої польської партії.

Пан Сембратович в своїй знаменитій статі: „Про кризу намісника в Галичині“ каже: Вже було давно званою річю, що наслідник пана Пінїнського походить ме з польської шляхты, що отже не будуть заведені ніякі зміни в дотеперішній адміністрації Галичини. Розходить ся тільки о назвиско. Чи будучий шеф Галичини має називати ся Вашляпекі — або чи має він може називати ся Крапулїнські... Над тим ломано собі голову. Після нашого неміродайного погляду всі ті імена суть милозвучні, але коли би запитано нас о раду, то ми могли би зробити тільки таке предложєне, аби всі пани зістали намісниками Галичини... Бо Галичина є одинокий край, в котрім польска шляхта після своєї волі роскошує та панує. Кождоразовий намісник є тільки репрезентантом, довірочним мужем сеї шляхты, після котрої засад він мусить поступати. Ізза того ніколи не іменує ся намісника Галичини без згоди польского кола.

Галичина тіпиться ся зовсім осібним становищем. Центральне правительство — як др. Кербер нераз запевняв в парламенті — є дуже докладно поінформоване про всі події в сїм краю, отже тим самим годить ся з дотеперішнім станом річи. Не тільки сам намісник, але також кождий галицький урядник, ба навіть державний слуга в першій ліній є політичним агітатором, і то в дусі пануючої в краю польської шляхты. Сей систем що раз більше виходить на денне свѣтло...

Сейчас на початку кризи галицького намісника находило ся імя гр. Потоцького позаду всіх кандидатів. Богато однак не хотіло вірити, що кандидатура того пана входить в рахубу. Пригадано собі крайню не милу аферу грошеву графа, як також невияснену історію затаєня доходів перед оцінковою комісією уряду податкового, при чім деякі галицькі часописи не щадили гр. Потоцького, а краківський „Naprzód“ назвав його прямо „податковим дефравдантом“. При тім однак призабуто, що польска шляхта — котра заедно залягала з податками і ніколи не була добрим податником — як раз потрібувала такого краевого шефа. Відсвѣженем немилих історій того пана, висвѣдчено єму тільки прислугу...

Гр. Андрій Потоцький має іще одну прикмету, котру галицькі пані вважають найліпшим доказом здібности на становище краевого шефа. Він уходить за зайлого польского шовініста і як раз гепер вказують на него, як на „зелізну руку проти Русинів“. Коли два роки тому назад був вибраний краєвим маршалком, об'їздив він край — при чім розуміється не забракло на демонстраціях проти него. На однім бенкеті, який в його честь урядила шляхта, пригадав він на польско-руські війни, на побідоносні кроваві війни Поляків і зазначив, що Поляки так само мають вигляд на побіду над Русинами.

І сей муж, що проповідує явну ворожнечу проти Русинів, котрий заповідає „побіду“ над ними, котрого бесіди розпалюють в шляхті найбільшу жадобу панованя і підкопують мир в краю, сей муж став намісником не тільки західної Галичини, але особливо і всхідної. Як можуть Русини серед таких обста-

вин мати довіре до правительства, в его любов справедливости та его мудрість? Чи Русини суть поневоле-ним народом, що центральне правительство важить ся іменувати їх намісником найзавзятійшого їх во-рога, котрий заповідає побіду над ними? Чи для Русинів не має права і законів?

Гр. Потоцький, один з перших піонерів всепольских змагань, голова польської шляхты, поклонник ягай-лонської ідеї, є намісником Галичини — як справді польський намісник.

Колись були австрійські ідеї державні. Вони давно вже мусіли заснути, бо инакше австрійське правительство було би іменувало для Галичини австрійского, а не польского намісника. Що заснуло і померло, може в супокій спочивати по всі часи і викликувати привиди на денне свѣтло, не може однак бути нашою задачію, бо ми добро народів висше ставимо понад добро держав. І як раз виходячи з національного становища всі народи Австрії повинні відважно і рішучо стремити до усунєня польского своєвільного і насильного панованя в Галичині, аби полумя, що палахкотить на тім огні безправства і насильства, не розширилась на другі часті Австрії. Бо від помести суть більше заразливі: безправство і насильство.

Але не тільки є національним але і моральним обовязком народів Австрії, довести до справедливої розвязки так званих „галицьких відносин“ і не допустити, щоби сю розвязку, як старає ся правительство, поручено краєвому соймови у Львові, принаймні так довго, як довго Галичина іще належить до „королівств і країв заступлених в раді державній“.

Було се ганьбою для свѣта, коли він спокійно приглядав ся, як Англієц знищив свободу голандских мужиків в полудневій Африці. Вічною ганьбою було би для народів Австрії, коли би вони допустили, аби зніділа раса накинута своє ярмо рускому мужикови. Бо як Бур, Русин є вільним сином своего загона, котрого боронив в столітних борбах проти Турків і Татарів, проти Росиян і Поляків, що наскрізь пересяк рускою кровію. Він має свѣте право до свободи, за котру його батьки кров проливали і вмирали.

НОВИНКИ.

Міністер рільництва др. Джіованеллі прабув тут огоді в візитаційних цілях на Буковину. Передвчєра був на візитації в краєвій рільничій школі. Принимали его краєвий маршалок Лу-пул, правительственный радник Захар, радник двору Ульман, інспектор краєвої культури Адамец і директор С. Байер. Міністер забавить тут 8 днів, почім відїжджає назад до Відня.

Вступні іспити середних шкіл в Чернівцях виявили сего року загально не конче добре. При II. державній гімназії в Чернівцях зголосило ся до вступного іспиту 101 учеників, з чого витримало іспит 83. При I. державній гімназії зголосило ся до іспиту вступного 223 учеників, з чого перенало при іспиті 67 учеників; на філії I. гімназії на Австрія-площі з приготовляючої класи перейшло до першої класи 31 учеників, а при помочи вступного іспиту тільки 6 учеників. При гр. ор. школі на 101 учеників, що зголосили ся до вступного іспиту, перенало тільки 15.

З дирекції дїбр. Міністер рїшництва іменував рахункового радника при дирекції дїбр. гр. ор. рел. фонду О. Вільгельма рахунковим надрадником.

Товариство приятелів штуки в Чернівцях. Констигууючі збори сего товариства відбудуться сьогодні о 4½ год. по полудні в залі ратушевої. Провізоричний видїл просить так членів, що як раз вступили до того товариства, як також всіх мешканців столиці, що сиріють тим змаганням, аби як найчисленішійше прибули на ті збори. Товариство хоче спільними силами засновати постійний осідок для штуки. А се додає кождому доста заохоти, аби якомога підперсі змагання.

Славна родина Купчанків найшла гідного наслідника звістного Григорія Купчанка, що, як відомо, служив рівночасно Болгарії, Росії і Австрії. Представителем сїєї рідкої а, як здає ся, в сїй родині незвичайно виробленої здібності є тепер парох Купчанко з Вашківців, котрий був учасником віча рускої інтелігенції, котре ухвалило ті самі резолюції, які відтак одобрено віче народне, а на 13. с. м. той самий Купчанко учавствував у румунізаторській демонстрації проти Русинів. Стид і ганьба!

Емануїл Чунтуляк, игумен монастиря св. Івана в Сучаві, помер на удар мозковий по 14-денній недужі 16. с. м. в Чернівцях в 57. році життя. Покойний знав Русинам зі своєї румунізаторської діяльності як „русний“ катихит при гімназії в Чернівцях від 1879—1888 р., за котрий то час неодного Русина перегнав у волоский табір. Най йому Бог простить...

Отворене каси в Карачеві н. Ч. Завдяки невтомимій та енергійній праці патріотичної рускої інтелігенції на Буковині руский нарід поступав наперед. Особливо в останніх літах бачимо великий поступ. Лише ще булоб, наколи би роботу вели не лиш одиниці а цілий загаль рускої інтелігенції, бо тоді скорше можна би дійти до цілі. Дня 12. липня с. р. відбуло ся отворене каси райфайзеньської в Карачеві н. Ч. На отворене мав прибути посол др. Стошкий, однак не прибув, бо був на отворенні каси в Бучурові великим. Відпоручником „Селянської Каси“ в Чернівцях був н. Іван Гарасимович, учитель із Вашківців. Окрім місцевих учителів були учителі: н. Безпалко з Вашківців і н. Морозик з Майдану. Збори отворив начальник каси н. І. Лазар, назначуючи писарем н. Ю. Шлемка. Про каси говорив Іван Гарасимович. По закінченні збори подякували прибувшим гостям і тим, що околзаснована каси трудили ся. Збори закінчили ся промовою н. Юр. Шлемка та відсидіванем „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора“.

Подяка. Отсим складаємо Ви. Е. Стрийському нотареві в Вашківцях н. Ч. за безінтересовне виготовлене контракту для читальні і затверджене статутів для каси. Честь таким патріотам.

Члени читальні і каси в Карачеві н. Ч.

Вплив держав на вибір пани. Європейська преса розвинула завзяту дискусію що-до питання, чи правительства поодиноких держав можуть впливати на вибір пани. Дотичає се головню Австрії, Франції і Іспанії, які мимомаяють право зголосити своє veto проти вибору одного з кандидатів на пана. В ватиканських кругах висказано в останніх часах погляд, що держави взагалі не мають ніякого права мішати ся до вибору пани і легатії кардиналів ніколи не зважала на протести держав. В 1877 році папа Пій IX. видав писмо н. з. Consultari, в яким зазначив, що лише кардинали мають право голосу при виборі пани з поминанем всякого впливу світської влади, без огляду на її ступень і становиско. На перебіг конявляе, яке вибрало папою Льва XIII, ніяка держава не робила натиску. Лише Іспанія поручила своему послові, переказати легатії кардинальській, що она бажала би бачити на аистотельскім престолі такого мужа, що узглядив би потребу мира в Європі і покермував би свою політику в тім дусі. Се бажане Іспанії прийнято до відомости, бо оно з етичних оглядів відповідало істоті Церкви. Дивно отже виглядає, що Росія — як доносили телеграми — вже заявила своє ба-

жане, аби папою на случай смерті Льва XIII. був кардинал Рамполла.

Убийство із заздрости. З Закопачного доносить про таку любовну трагедію. Молодий „гураль“ Йосиф Собчак удержував любовні зносини з жінкою старшого „гурала“ Войтіха Чарняка. Оної постановив він позбутися чоловіка віроломної жінки. Звабивши Чарняка в приготувану засідку до ліса, Собчак стріляв до него з рушниць, а коли Чарняк поцілений кулею в плечі, почав утікати, Собчак дїгнав его і зарубав сокирою. Жінку убитого арештувала жандармерія, між тим коли утікшого Собчака ще доси не вислідила.

Пес свідом. В однім із прагматичних судів відбував ся сими днями процес, в котрім пес ставав за свідка і своїм „несечим розумом“ причиняв ся найбільше до того, що суд его заініціавного пана увільнив від вини і кари. Річ була така: Механік Дастих заініціав був факриканта Вайнерта за то, що він держить недоброго пса, котрий покусав его в руку, через що він довгий час не міг нічого заробляти. Фабрикант оправдував ся тим, що его пес зовсім скокійне і лагідне звіря, котре нікому не робить без причини нічого злого. На доказ того велів судія привести пса і закляти ветеринаря Десенсіго на знаток. Пса привели до салі розпирав, а ветеринар став его дрічити всілякими способами, пес однакж ані не загавкав. Знарок сказав тоді, що песко то дуже спокійне і лагідне та добре випресоване звіря. На то відозвав ся позовник, що пес лиш дїлятого так „чемний“, бо видить свого пана, але нехай би его випустити до сінни, то показало би ся зовсім инакше. На приказ судії випустили пса і до сінни, а там ветеринар і чужі люди в очах судії стали знов дрічити пса. Пес знову не кидав ся на нікого, лиш ласкав ся до кожного. Наконць ветеринар коннув пса ногою, а бідний зневажений песко побіг до судії, станув перед ним на задні лапи і ніби жалував ся ему за свою зневагу. Тота сцена зробила на всіх велике вражінє і пес в одній хвили рішив процес в користь свого пана.

Подяка.

По концерті, який відбув ся в Кінмаві на 14. липня н. ст., наступили після програми танці, при котрих зібрано на буреу православних дівчат поважну суму 91 К і 33 сот. Свою збіркою заняли ся панночки Наталка Попович і Ангелі Бабюк, що вже нераз дали доказ свого щирого серця і доброї волі в патріотичній справі, як також пан Володимир Карбулицкий, за що собі позволю їм прилюдно зложити найсердечнішу подяку в імени рухливого товариства „Рускої православної шляхти“. Слідуючі пані і пани зволіли причинити ся до зібрання сїєї суми:

Староста Сворабовський 10 К, інспектор Стратичук 2 К, інспектор Никорович 1 К, Н. Сивул 10 К, Костинюк 2 К, Товаруг Емануїл 2 К, Важанський 2 К, Савицький Николай 2 К, Маричук 2 К, Шевчик 2 К, Толушак 2 К, Зугаєвич 2 К, Циганюк Теодор 2 К, Мінтич 2 К, Н. Н. 2 К, Пшотровська 2 К, Тотоєскул Девне 1 К, Тотоєскул Євген Ів. 1 К, Ілюк Ілі 1 К, Н. Н. 1 К, Лупул Михайло 1 К, Лікперта Василь 1 К, Арпичук 1 К, Никорак 1 К, Григорович Матей 1 К, Н. Н. 1 К, Семенюк Стефан 1 К, Жибачинський 1 К, Стенґач 1 К, Н. Н. 1 К, Омельський Г. 1 К, Тотоєскул Іван 1 К, Лудинський 1 К, Мечера 1 К, Лікперта Тріфон 1 К, Глиньський 1 К, Тотоєскул Євген Ілія 1 К, Томлюк 1 К, Будира 1 К, Андрук 1 К, Храпко 1 К, Альбота 1 К, Падура 1 К, Скакуя 1 К, Воронич Ан. 1 К, Стернюк 1 К, Колодильок 1 К, Шмукер 1 К, Яєня 1 К, Романович 1 К, Луцукенко 1 К, Тейтуд Николай 1 К, Іваніцый Ю. 25 сот., Могильницький О. 40 с., Ілюк Петро 40 с., Гошовський 20 с., Карбулицкий В. 20 с., Пашлюк К. 10 с., Гордий 10 с. і кошований з Кіцманя н. Коричук Т. 10 сот., разом 85 К. Дальше решта із зібраних грошей на телеграму до н. інспектора Омеляна Поповича паном Петром Войновським 6 К 33 с., разом 91 К 33 сот. Сі гроші передали на мої руки, а я вислав їх сейчас на руки касіера това-

риства „Рускої прав. шляхти“ пана Михайла Кракалї, котрий із своїй широкій праці яко Русин, знавний на цілій Буковині. Як завжди, так і сей раз показали Русини, що вміють підперти кождо руску справу як найспільніше. Як так будем ся і на далі тримати і так в єдності жити, то вороги наші помануть а свїт нам завидувати буде. Мущу приїмнути ще й се, що при сїм случаю розпродало ся 36 томів Федьковича по 7 К 20 сот. і що всі сї жертводавці мали ще великі видатки що до концерту і забави. Тому най буде їм за се честь і слава.

Н. Сивул.

Малій Фейлетон.

А. Чехов.

Письменник.

В комнаті, прилягаючій до чайного магазину купця Єршакова, за високим бюрком сидів сам Єршаков, чоловік молодий, по модному одїтий, але помятий і видко, з бурливою минувшиною. Судачи по його розкішній статі і ніжнім, пугарнім запахи, він не був чужий європейській цивілізації. Та ось від него ще більше повїдало культуру, коли з магазину війшов хлопець і сказав:

— Письменник прийшов!

— А!... Заклич його сюди. Тай скажи йому, щоби свої калюші в магазині лишив.

За хвили в комнатку війшов тихо сухий сивий, лисавий старик в рудім, витерім плащі, з червоним, відмороженим лицем і з виразом слабости та непевности, який буває звичайно у людей, що щось хочби мало але постійно.

— А, мое поважане! — сказав Єршаков, не дивлячись на него. — Що чувати доброго, пане Гейнїм?

Єршаков мішав слова „Гейнїм“ і „Гейне“, і вони зливались у него в одно — „Гейнїм“, як він і називав все старика.

— Та от замовлене принїс — відповів Гейнїм. — Все готове...

— Так скоро?

— За три дни, Захаре Семеничу, не то що рекламу, роман написати можна. Для реклами і година досить.

— Лиш тільки? А торгуєш ся все, немов роботу на рік береш. Ну, показуйте, що ви написали?

Гейнїм добув з кишені кілька помятих, записаних олівцем паперів і підійшов до бюрка.

— У мене ще нарочно, в загальних начерках... — сказав він. — Я вам прочитаю, а ви уважайте і звертайте увагу, коли найдете похибку. Промашкути ся не трудно, Захаре Семеничу... Чи вірите? Трем магазинам відразу рекламу творив!... Та-же і в Шекспіра голова би закрутила ся...

Гейнїм наложив очі, підняв брови і став читати жалісним голосом, немов декламуючи:

„Сезон 1885—86 р. Доставка хінських чайів для всіх міст європейської і азійської Росії та заграниці, З. С. Єршаков. Фірма естувє від 1804 року“.

— Все те вступ, розумієте, буде прикрашений, межи гербами. Я писав одному купцеві рекламу, так сей взяв до оповіщення герби ріжних міст. Ви так само можете вчинити, і я придумаю для вас таку прикрасу, Захаре Семеничу: лев, а у него в зубах ліра! Тепер дальше:

„Два слова до наших гостей. Ласкаві добродї! Ні політичні подїї з останнього часу, ні холодний індіферентизм, все більше і більше проникаючий всі верстви нашої суспільности, ні замулене лапою Волги, на котре ще так недавно вказувала лучша частина нашої преси — нічо не смутить нас! Довголітнє естование нашої фірми і симпатії, які ми собі здобули, дають нам спроможність держати ся кріпко почви і не спроневерятись раз на все заведеної системі як в наших зносинах з властителями чайних плянтацій, так і в совісним сповнюванню замовлень. Наша дєвіза достаточна звїсна. Виражаєсь вона в немногих, але многозначних словах: совісність, дешевість і скорість!“

— Красно! Дуже красно! — перебив Єршаков, ворущаючись на кріслі. — Навіть не сподївав ся, що так напишете. Нічого казати — зручно! Лиш от що, малий друже!... Треба тут якось піддурити, затуманити, якось так, знаєш, заблаханити... Оповідуюмо ми тут, що фірма лише що одержала партію свїжих, первозбірних, весняних чайів сезону з 1885 року... Так? А треба крім сего указати, що ті що-їно одержані чайі лежать у нас на складі вже три роки та тим не менше будьто ми одержали їх з Хін лиш минушого тижня.

— Розумію... Публика не замїтити суперечности. На початку оповістки ми напишемо, що чай що-їно одержали а при кінці так скажемо:

„Маючи більший запас чайів з оплатою давного мита, ми без шкоди для власних інтересів можемо продавати їх по цінах попередних літ... і т. д.“

Ну, на другій стороні будуть ціни. Тут опять підурь герби і прикраси... Низше грубим друком:

„Ціни знаменитих, ароматичних, фучанських, хінхтинських і байхових чайів першого весняного збору, одержаних з наново позисаних плянтацій“...

Дальше:

„Звертаємо увагу правдивих любителів лян-сінських чайів, з котрих особливую і заслуженою любовю тішиться ся „Хінська емблема або зависть конкурентів“ 3 рублі 50 коп. 3 рожевих чайів ми рекомендуємо „Багдаханську рожу“ 2 рублі і „Очи Хінки“ 1 рубль 80 коп.“

За цінами піде петїтом про вагу та пересилку чаю. Тут же про скидку та премії:

„Більша частина наших конкурентів, бажачи придбати собі гоетий, закидає удочку в виді премій. Ми з своєї сторони протестуємо против такого обурюючого підступу і прокладемо нашим гостям не в виді премії, а безплатно всі примани, якими утощують конкуренти свої жертви. Кождий, хто купиць у нас не менше як на 50 рублів, вибирає і одержує безплатно одну з отсих п'ятьох річий: чайник з бретанського металу, сто візитових карт, плян міста Москви, чайницю в виді нагої Хінки і книжку „Здивований жених або наречені під коритом“, оповіданє Жартобливого Весельчана“.

Скінчивши читати і поробивши дєякі поправки, Гейнїм швидко переписав рекламу на чисто і передав її Єршакову. Після того наступила мовчанка... Оба почувались ніяково, неначе вчинили яку пакість.

— Гроші за рекламу сейчас прикажете одержати, чи пізнійше? — спитав Гейнїм нерішучо.

— Коли хочете, хочби сейчас... — недбало відповів Єршаков. — Іди до магазину і бери чого хочеш на п'ять з половиною.

— Мені би грїшми, Захаре Семеничу.

— У мене нема моди грїшми платити. Веїм плачу чайом та цукром: і вам, і півчим, де я старостою, і двірникам. Менше піяньства.

— Не вжеж, Захаре Семеничу, мою роботу можна рівняти з двірниками та з півчими? У мене умова праця.

— Яка праця! Сїв, написав і вже. Писана не з'їш, не вицеш... марне діло! І рубля не стоїть.

— Гм... Як ви про писанє виражаєтесь... — обзиває ся Гейнїм. — Не з'їш, не вицеш... Того не розумієте, що я, коли творив свою рекламу, може душею страждав. Пишеш і чуєш, що всю Росію обманюєш. Дайте гроший, Захаре Семеничу!

— Ну, добре. Так я цукровим піском возьму. Але ваші хлопці возьмуть його у мене назад по всім копійкам за фунт. Страчу на тій операції сорок копійок, ну що робити! Будьте здорові!

Гейнїм обернув ся, щоби вийти, та пристанув в дверех, зітхнув і сказав понуро:

— Росію обманюю! Всю Росію! Вітчизну обманюю задля кусника хліба! Ex!..

І війшов. Єршаков закуриє гаванку, і в його комнаті запахло ще сильнійше культурним чоловіком.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на цій процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних кольорах; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різноманітні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різноманітних фасонах.

Багато дешева обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвишнійшої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатової, жовтої, сивої шкіри, як також з лака до шнурованих і на гумі, пів черевиків Lawn-tennis; систему Др. Лямана і кс. Кнаппа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Каленки і куфери до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, клунки з шкіри т. зв. „Longrinfeder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошки на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужське з правдивих англійських асфів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярки, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові каштанники, фланелі ошунаючи тіло від поту, штани до купелі і т. п., і т. п.

Замовлення з провінції виготовляються швидко і точно по як найдешевшим цінам.

Зброя і муніція. Продаж пороку.

(—)

Перша буксвинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і зарплатеного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляються швидко з заграничних шкір.

При замовленні пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

(—)

Найновіші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях

уліця Петровича ч. 4.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладаються до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченні і навіть застарілих слабостей. Значно умирять біль. При ліченні в ціле тіло вільно окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестиві і асматики. Лічене може відбутися і в помешканні пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, уліця Почтова число 5а.

(17-50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Сивіюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович. „Розмови“ . . .	—40
Корнелі Н. Устиянович. „Три цукві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Корольовський. „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Єремівчук. „Іван Суцавський“ . . .	—40
Ів. Ваханський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	250
Гаршин. „Малірі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюк по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кониський. „В день святої волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники). 2—	

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	120
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатіли“ . . .	1—
„ „ „10 кавок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Сивіюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнровський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класу гімназії . . .	280

Др. Стеф. Сміль-Стопкий. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буквинська Русь“ . . .	240
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesoberlehrer beauftragten Regelung der ruthenischen Schulerorthografie“ . . .	—40

Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I. . .	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галіп. „Домашній псалом“ . . .	1—
Шугуляк Єврей. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шитко. „Листа з пекла“ . . .	—30

При замовленні Книжок упрощаєся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

РАММ

до образів і фотографій, Passeportouts

в різній величині порукає найдешевше

Б. САЛЬТЕР,

Склад образів і Переплетня Галантирнийна. 18 (4-4)

Чернівці, ул. Почтова ч. 9

напротів ц. к. Почти.

ПАШНЯ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

порукає

МАЛІЙ КАТЕХИЗИС

Ціна 30 сотників.

Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату. (0-0)

Чернівці, уліця Петровича ч. 2.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Іще дещо з анти-румунської демонстрації.

„Buk. Post“ помістила ось яку заяву руских послів: Після донесення „Buk. Journal-y“, „Buk. Rundschau“ і „Deșteptar-i“ мав др. Репта в своїй відповіді заявити членам гр. ор. бук. священичого товариства, які явили ся у нього дня 13. липня б. р., „що він говорив з многими мужиками і запитував ся їх о ціль масового збору. Однак мужики не були в спроможі на се дати відповіді“.

Супроти того констатуємо, що митрополит др. Репта справді говорив з многими мужиками, що взяли участь в масовій депутації з 7. б. м., однак до нього не звернувся з вище згаданим запитанням, тільки вислухав кожного, до котрого заговорив, жалоби на невідраді церковні відносини.

А що митрополит др. Репта був тільки в нашій супроводі (ради особистого безпеченства!) в часі цілої своєї розмови з рускими мужиками, є ясною річю, що на початку згадане донесення в „Buk. Journal-y“, „Buk. Rundschau“ і „Deșteptar-i“ є неправдиве і взяте з воздуха.

Пігуляк, Василько, др. Филипович.

Анти-демонстрація д-ра Репти.

Про анти демонстрацію румунських священиків проти масової депутації буковинських Русинів під проводом наших послів у митропо-

лита д-ра Репти, подає також обширне справоздане „Bukow. Post“. В тім то справозданні між иншими згадує „Buk. Post“ ось що:

Дня 30. жовтня 1899 р. відбули ся збори румунських священиків (числом около 280) на тій самій Стрілецькій площі, де сего року зібрало ся було також около 70 румунських священиків. На тих зборах взяв участь також протоєрей Балмош, щоби — як каже ся в его теперішній резолюції — „виступити проти церковних властей і те саме зробити навіть проти самого голови церкви“. Бо, як тепер горстка румунських священиків за д-ром Рептою, так тоді велике число румунських священиків демонструвало проти митрополита Чуперковича. Те саме, що они сьогодні з так лукавим обуренням осуджують а то: демонстрацію проти д-ра Репти, зробили тоді ті самі люди. Ті дві демонстрації в дечому між собою різнять ся. В 1899 р. слике всі румунські священики взяли участь в тій демонстрації, в 1903 р. тільки мала горстка. Перед чотирма роками демонстрували тільки священики проти свого голови церкви, тільки священики були тими, що вручили ему меморандум, т. є. ставили домагання! І депутація, що дня 30. жовтня вручила дотичне письмо митрополиті Чуперковичеві, рішучо запротестувала проти інсинуації, будім то румунські священики своїми демонстраціями підкопали значіне церковних властей.

Сьогодні однакою відповідає панаминний тон й инший погляд. Ах, з вірністю і тим, що називає ся привязанем, можна робити особливі

досвіди. Також сербські офіцери присягали на вірність королеви Александрови, величали его а після того застрілили его наче бандити мимо присяги вірности. Гр. ор. священики були зобов'язані до вірности своему голові церкви, св. п. митрополитови Чуперковичеві. Се однак не спинило їх, в р. 1899 — як посол К. Попович висказав ся про демонстрацію Русинів урядити „некваліфікуючі ся демонстрації“. Коли розважимо, то се було ніщо инше як рід бунту. Священики проти свого голови церкви! В 1899 р. була справа священиків, в 1903 р. справа руского народа. І священики суть тими, котрі виступають проти сеї справи; священики суть тими, що між гр. ор. вірними і їх головою сіють роздор і незгоду; священики суть тими, що насильним робом не хотять допустити, аби др. Репта руководив ся священичою лагідністю і вічливостію, аби відтак мочи без перешкоди уживати „своїх особистих користей“. Митрополит др. Репта каже в своїй відповіді; народ спроводжено на манівці! О, ні! Не народ спроваджений на манівці, коли домагаєть ся рівноуправнення. Се є також добрим правом руского народа, як се є обов'язком митрополита, аби его дати. Радше митрополит др. Репта дає ся водити по манівцях, блукає ся по злій дорозі, прямо викликає демонстрації, коли на адресу Русинів посилає ось які слова: Се є поступоване, котре є в спроможі повалити закон і право, й се провадить до анархії. І до кого сказав ті слова? До священиків, до тих самих румунських священиків, що в малім числі доконали того са-

мого, що Русини як вираз народної волі. Коли демонстрації суть „поступоване“, котре є в спроможі повалити „закон і право“, чому стерпів др. Репта єї від своїх священиків, над котрими прислугує ему право дисциплінарне, а з таким натиском осудив їх у руского народа? Що після погляду д-ра Репти само собою є злим, через то не буде ліпшим, навіть коли би оно в тім случаю так само для д-ра Репти було приємним як дня 7. липня б. р. було для него невідгідним. Коли др. Репта так задивляє ся на демонстрацію, то тоді повинен він був се отверто виявити своїм священикам а не вказувати їм самим — як він висказав ся — „дорогу найтяжших заколотів“ коли їм ще висказав подяку — за їх демонстрацію. — А може також на згадку подій з 1899 р. др. Репта хотів ся тим захистити перед тими напастями, на які був виставлений его попередник ізза того, що важив ся поступати справедливо зглядом Русинів. Що також Румунам діє ся кривда, наглядно виказує се допись одного румунського священика, яка недавно була поміщена в „Buk. Post“. На жаль др. Репта став ся також орудієм в руках одної кліки.

І Русини мають вповні слушність, коли нарікають, що в консисторії не мають тих самих прав, що Румуни. І ся жалоба дає їм право заступати ся за свої інтереси. Зовсім зрозуміла річ, що гр. ор. рускі вірні в своїй біді звертають ся до своїх заступників і прибувають всіх засобів, аби поправити теперішні невідраді відносини на церковнім полі. І ми мусимо з особливим узнанем се піднести, що між Руси-

Ярослав Весоловський.

На людським костовищі.

(Оповідане про заснування Петербурга).

I.

Справою заснування Петербурга займаємо ся із двох причин. Раз, що се столиця держави, в якій склад входить переважна часть нашого народу, а друге се те, що в заснування Петербурга взяв великий уділ і цвіт буйний нашого народу — козацтво. Оттамто на наднєвських болотах той цвіт знідів, зів'яз і обпав на віки.

Сімнадцятого й вісімнадцятого мая ст. ст. сього року велично відсвяткувала державна Росія двісотну річницю заснування своєї столиці.

Двіста літ — се й великий шмат часу, коли приложити його до життя одної людини й зовсім невеличкий в прирівнянню до тисячлітньої історії світа.

Здавало ся отже, що час, в яким заснувано Петербург можна означити із всякою точністю, бо се наймолодша із європейських столиць. Початок инших великих міст тоне в часах оповитих непроглядною мракою давнини. Та воно лиш так здаєть ся, бо докладно означити час заснування наднєвської столиці не може ніхто. Точно знаємо лиш тільки, що з кінцем червня 1703 р. покладено фундамент, а радше підвалини під петропавловську кріпость. Кріпость отсю перебудовано на камінню аж в три рони опісля.

Загалом однак приймаєть ся із 17-го на 18-го мая яко час першого почину під Петербург, хоч вже перед заснуванням петропавловської кріпости — були там побудовані деякі хати.

Місце, час і спосіб будовання того міста є так характерні для творця Петербурга царя Петра Великого, що годі їх поминути мовчанем.

Люди такого роду як Петро — не буденні; вони являють ся лиш від часу до часу, але слід їх життя трітійкий. Петро був се той цар, що дав напрям будущій російській політиці, що запевнив славу і будучність своєму родови, династії Романових. Незвичайно бистрим умом бачить, що серед давних условин Росія розвивати ся не може, бо як іржа зелізо зіжре єї — плісень перухавости та закоростенілого консерватизму. От і задумує він Москву цивілізувати. Йогож думки йдуть все у парі з ділами. Щоби заводити в Москву Європу мусів єї вперед сам добре пізнати. Тож відбуває подорож по Голляндії, Англії — а всемоу приглядаєть ся і все вгантує мов губка, із усіх країн шле в Росію європейських артистів, лікарів і купців та починає діло реформи. Його амбіція (гордість) не знають ніякого опору. Чого він забажає, те мусить бути безусловно. Петро ніколи не оглядав ся на ті жертви, що впадуть в переведенню його планів і не звертав найменшої уваги на потоки людської крові, що зливали ся шлях його слави.

Усі його старання опивілізувати ся, стати чистим Європейцем не змогли за-

терти в його душі кантоватого варвара, жадного крові й пристрастного піяка. Класичним приміром його варварства був його поступок з рідною сестрою Софією. Вона не задоволена з нових реформ разом із надворними стрільцями робить проти неприємному тоді Петрови т. зв. палатну революцію. Петро революту здавлює, Софію заплучує на домертну вазницю в монастир, а стрільців вишає сотнями перед вікнами сестриної келії. Варвар, якому нема пари! А рівночасно той сам чоловік перестроє усю Росію, заводить стаде військо, сириничує своєю печальністю розвиток купецтва і ремесла, заводить школи, та опікуєть ся музикою і т. д.

Отой характер Петра прозавив ся вповні при заснування Петербурга. Земля, на якій його основано, була властиво шведська, а його „відвага“ коли не назвати того Петрового вчинку інакше, представить ся ще в яркішій світлі як скажемо, що саме тоді було Петрове військо розбите в пух Шведами над Нарвою. Але Петро потребував конче якогось міста, відки би міг заводити свої реформи. З Москви старої було се годі робити. Він потребував конче міста, що мало би доступ до моря, що було би для дикої Росії вікном в Європу — тож користує ся із тої доброї нагоди, що його ворог Кароль VII, король шведський є занятий далеко від нього війною із королем польським і саксим та що йому самому удало ся зайняти одну, незнану шведську твердиню, закладає на чужій але йому потрібній території — город. То

значить уміти використати час і, будучи добрим політиком, безоглядно стреміт до своєї цілі і захоплювати кожду таку опору, яка є лиш потрібна...

Першою будівлею у новій оселі твердиня, і кілька дерев'яних хат, а між ними й гостиниця т. зв. „австрія“. На єї балконі грали, після Петрового приказу — що дня по полудні німецькі музиканти — і то на втіху Петра а на велике згіршене правовірних Москалів, що хоч не хоч мусіли слухати „бісовської“ грішної музики. Новий город мав не тільки назву німецьку — тут все йшло не по російськи. Церкву вибудовано аж у рік по його основанню. Петро, видно, не чисив ся з давними московськими звичаями і традиціями, а навпаки ломив їх, перетинав нитку традицій своєю волею мов бричем, обтинаючи і довгі поли московських халатів і бороди своїх „в найглубішій покорі“ підданих.

Незвичайна сміливість царева пробиваєть ся в місці, на яким заложив Петербург. Положений між двома раменами ріки Неви — намулистий шмат землі се — петербурська територія, а багністі моляки і озера — се його найближша околиця. Земля того роду під важкі будівлі зовсім не пригожа. І помімо видосконаленої штуки технічної ще й нині видніють лиш сліди тої нетривкої почви. Кажуть, що колись ти і не заїхав у Петербург, то ніколи не побачиш величавого Святоїсанівського собору без руштовань. Фундаменти сего найбільшого в Росії дому Божого, не маючи доброго опору, спричинюють правильне зарисо-

нами є багато народолюбців-святеників, котрі справу народа зробили своєю власною. Так й повинно бути. Однак на жаль деякі люди в консисторії не можуть сего поняти. Вони постійно піклують ся справою своєю і своїх кривників. Хто знає, коли би митрополит др. Репта мав инше окружене, чи він не дав би був Русинам ласкавщої відповіді намість грубої, провокуючої відмови. Єго „успіхи“ суть найвимогливішим коментарем до єго діл, як митрополита. Др. Репта з'єднав собі найбільшу прихильність і одобрене у найзавзятіших румунських шовіністів, у Поляків, а навіть християнських Німців. Сї набуття і задоволене деяких протегованих святеників мають тримати вагу в рівновазі супроти недовіря триста тисяч душ вірних гр. ор. церкви! Кому тут тяжко ще приходить ся зробити вибір, той ніколи не мав охоти поступати справедливо. Сносіб, в який др. Репта прийняв демонстрантів дня 13. липня, був єго демонстрацією проти Русинів. Чи она була мудра і на місці, покаже будучність.

Вісти з цілого світа.

— *Мадярська гаката.* Против одного судії арадського комітату зараджено дисциплінарне слідство за се, що не хотів прийняти німецької телеграми віденської поліції. Угода між обома правительствами каже приймати урядові письма без огляду на се, чи они німецькі, чи угорські.

— *Кишинівська справа.* Говорять, що Росія рішила не прийняти петиції в справі кишинівської різни, переданої жидами на руки президента Рузвельта. Відповідь, яка надійшла за посередництвом американського амбасадора в Петербурзі, доручено безпосередньо Рузвельтові. В правительствених кругах уважають сю справу за полагождену.

— *Білградська різня.* „Neues Wiener Journal“ доносить, що Петро І. знав о атентаті на сербську родину королівську і що цілий атен-

тат був з'організований в Женеві. В часі різни погинуло 10 Австрійців в королівській службі. Дневник домагаєсь урядового справдження сеї вісти, а есентуально сатисфакції і відшкодованя для родин вимордованих.

— *Переслідуване Вірмен.* Після вістий, які надійшли з Дарберкіру, Курди зрабували вірменське село Корек, в околиці Дарберкіри. При тім знасилувано кільканадцять жінок і покалічено багато селян. З причини грізного руху Курдів, положене Вірмен в дарберкірським вілеті, в окрузі Чемішберек і в санджаку Ерзінгіян дуже критичне. Власти роздають Курдам оружжя, чим скріпляють їх напастливість супротив Вірмен. Предложених Вірменами жалоб правительство не увзглядило, але противно, з нічим відіслало їх до дому.

— *Хорватія.* В кругах близьких до будапештеньського правительства панує загальне переконане, що хорватський бан наміряє в найближшій часі розв'язати хорватський сойм і розписати нові вибори. Промова нового бана, виголошена в національнім клубі, не зробила на опозиції очіданого вражіння. Надійють ся, що правительство поробить опозиції деякі національні копцесії. Сю надію опирають на факті, що з залізничних двірців усунено написи, котрі дали причину до звисних кровавих розрухів. З порученя висшої влади усунено також угорські написи з дирекції державної залізничної угорської. Поліційне слідство ствердило, що послідні динамітові атентати в Загребі мають політичний характер. Їх цілю була демонстрація супротив заповідженого приїзду нового бана; демонстранти хотіли в той спосіб присилувати правительство до усуненя таблиць з угорськими написами. Богато осіб в Загребі одержало листи з погрозами, що против них будуть виконані атентати. Поліція глядає за автором сих листів, але безуспішно.

— *Анархісти.* На жадане англійської поліції арештовано в Генуї на кораблі, котрий прийшов з Лівер-

пуно анархіста Касаїого. При нїм знайдено много анархістичних писем і оружжя.

— *Султан в страгу.* Білградська катастрофа так зденервувала султана, що єго день і ніч переслідує тревога о житє. День і ніч султан відбирає справозданя і видає накази в цілі відкритя уросеного заговору. Мужескі члени султанської родини суть під найострішим надзором. Офіцерам строго заборонено зносити ся з князями крови і їх окруженем. Двацять офіцерів перенесено до Арабії і Мезопотамії і Тріполісу за се, що кланяли князям крови. Такі самі зарядженя видано також цивільним урядникам всіх дикастерій і членам гвардії.

— *Хінська позичка.* Хіни позичили в російсько-хінським банку два міліони таселів, а за процент дали банкові привілеї в хінським Туркестані.

II. Піврічне справозданє

русько-селянської бурси П. Клима.

В бурсі отримувало ся 28 учеників, а то 24 гр. вост, а 4 гр. кат. обряду, 26 Буковинців а 2 Галичан. Імена бурсаків суть: Стовбик Корнело і Михайлок Николай з Лужан; Бадюк Стефан, Бадюк Николай і Ткачук Николай з Котула-Байського, Лазарук Стефан і Товмацький Николай з Слободзії-Раранчи; Личковський Володимир, Перепилиця Атанасій, Лютик Михайло і Гарає Петро з Вашингів н. Черем.; Химічук Дарій і Гайна Дмитро з Нових Мамаївців; де Грикула Стефан і де Грикула Іван з Шипиниць, Остафійчук Василь з Волчинців; Гриневич Александер з Веречанки; Гоголь Юрій з Орошинів; Дурет Рудольф з Стриля; Верлад Марко з Видинова; Галан Іван і Стефан, Кирста Юрій, Лемний Ірігорій, Осадчук Антін, Величук Василь, Неборак Николай і Салачор Марко з Старої Жучки. Поступи в науці ось такі: в першій півроці було 6 відзначаючих учеників, всі прочі дістали першу класу, в другім семестрі: 10 відзначаючих учеників, 17 мають добру першу, 3 слабку а оден поправку з німецької мови. Цілом отже не перепав жад єн. Про здоровля учеників дбало ся в другім півроці більше як в першій. Наймаєно для поміщеня бурси осібний дім (Jägergasse 14) з горомом, кімнати сухі і мають досить світла. Бурса отримувала ся то місячними, то часовими (вкладами) датками.

II.

При збираню людей до копання ладожського каналу кинув Петро своїм „милостивим“ оком і на Україну і зажадав робітників із козаків, тож займаю ся отсею справою трохи подрібніше.

Вправді козаків до такої праці були зовсім не обов'язані, але цар зовсім не роздумував над тим, хто до чого є обов'язаний, а до чого ні. Його воля се був закон для всіх підданих, а сповненє тої самодержавної волі мало бути підданцям обов'язком.

Тому то він зовсім не думає шанувати прав України, хоч царі кляли ся їх шанувати. Через довгий час вправді піклуєть ся козацтвом, та лиш на той час, як йому було треба козачої сили, але як вже він створив собі правильну армію, то від тої хвилі йде невпинною ходою до зломаня козачої сили і до цілковитого поневолення України.

Силу козацку зломано у полтавському бою, у яким побив Петро Кароля і гетьмана Мазепу, а решти докрано через

Місячні датки платили: Пан посол Василько 20 К; пан офіціал Черський 5 К; по 2 корони, Панів: Др. Конст. Клима, проф. др. Стоцький, інспектор Попович, отець п. к. проф. Семана, п. к. проф. Кобилянський Юліян, прокуратор Міхальський, надсвітник Ясєницький, отець крилош. кан. Костецкий, проф. універс. Мількович, де Вердеш Николай, де Говора Дрогомирецький, директор др. Филипович, упр. дібр Іван Воробкевич, нотар Сосєвський і о. світник Ганицький; по 1 К пани: проф. універс. Єрмійчук, проф. Клима Антін, проф. др. Маковей, конц. др. Галіп, лікар др. Кобрицький, п. к. комісар прав. др. Лев Єх, купець Власюк, п. к. проф. Ісєпенко, п. к. проф. др. Кордуба, директор Козак, проф. Івасюк, проф. Мартинюк, гор. Киретюк, о. Сімович, Білінкевич, п. к. проф. Федорович, апт. Ступинський, посол Пігуляк, конц. Волод. Кобилянський, апт. Пан, канд. прав. Сосєвський, проф. Шпойна-ровський, о. Брендзан, учит. Гавришук, авск. Бурачинський, конц. Кобилянський Александер, проф. Гандяк і з краєв. вид. Лукашевич. Далше платили: пан Литвинович 0.4 К, пан апт. Окуневський 0.5 К, також місячне. По сім слідують: панна Наталка Попович 2 К, пані Клима (жена проф. А. Клима) 1 К, панна Бласт 1 К, панна Дмитрюк 1 К, пані Маєр 2 К, пані Мартинюк 1 К, і пані Савескул 1 К, всі місячне.

Від часу до часу запомагали бурсу у II. семестрі: пан учит. Кліш з Бергомету п. С. прислав коладу 2 К; о. Матейко з Глібокої подарував 4 К, пани читальники з Кодобіців прислали коладу 12 К, пан Гришук, купець з Садагурси подарував 25 К, пан проф. Пігуляк јуп. 3 К, панна Бабюк і пані Жуковска зібрали у Веречанці 13.3 К; о. світник Манастирський 2 К. Збірка на головних зборах „Рускої Школи“ (8/3) 20.94 К, пані Йосєфа Кордасевич жертвувала 2 К, інсп. Стратичук 2 К, панна Ст. Федорович 2 К, панна Безпалко 1 К, панна Суханос 1 К, пан надуч. Ілюк з Кичари зібрав при угв. каси у Каменці 21.87 К, пани проф. Ісєпенко і А. Клима зібрали у Диктинцях 10.48 К, на комерсі тов. „Бояна“ зібрали пани: Кат. Попович і Безпалко Ст. 31 К, пан учит. Кушнірюк з Барбівців 2 К, на комерсі, устроєнім в честь нашого великого патр. М. Левіцького зібрала панна О. Стойка і панна Марія Ясєнишка 38.31 К, п. отець Маланчук жертвував 2 К і передав дохід з театрального представлення з Іспаса-Дібр. 10 К. Н. Н. 10 К. Окрім грошевої запомоги вплинуло до бурси від пані Добровольської 5/4 корців муки, а від пана учит. Горвацького і господаря Бадюка по 1/2 корця бараболі на бурсу. Одежою спомагали бурсу: пан директор др. Филипович, пан надсвітник Ясєницький, пан др. Конст. Клима, пан др. Литвинович, пан учит.

вуване стін храму, тож все треба його напавляти...

Вибудоване місто на таким ґрунті мусіло коштувати і богато засобів грошевих і не меншої скількості людей. Та Петро не жалувал дуже гроша, а вже людським матеріалом господарував прямо марнотравно. Через довгі війни та городові роботи то при Петербурзі то на сході зменшило ся населєне у всій Росії дуже. Ось при переписи з 1710 р. було там о одну п'яту часть людий менше чим в році 1699 — а тут ще згадати би треба, що р. 1710-ий не є зовсім роком граничним в царевих роботах, бо він ще й цілїйше не скінчив життя людського будуючи твердині в Персії та над азевським морем, щоб забезпечити собі приступ ще до другого моря на півднї.

Робота при будівлі Петербурга йшла примусово. Заняли до неї людий насильно із усіх усюдів, а що року було потреба звичайно по 40 тисяч нових людий. Людий мусіли доставляти начальники поодиноких губерній.

Від року 1703 до 1708 доставлено сотні тисяч робітників. Р. 1708 післано над Неву нових 40 тисяч, на другий рік такеж число, за 1710—11 р. вислано около 15 тисяч. З кінцем року 1711. потреба було ще 40 та не було їх вже відки набрати, а тут 1714 зажадали ще 34 тисяч. Загалом можє сказати, що в часі першої основної епоки з років 1703 до 1714 зібрано понад двіста тисяч і перевезено їх над Неву до тих тяжких робіт. Тікати або не йти на роботу було

ні як а то ждали тяжкі карі, а цар караючи не жартував. За його царюваня людий вишаді, ломали в колеса, четвертували і вбивали на палі без лишнього жалю. І сам цар зовсім не відмовляв собі тої приємности, щоб вигонати на кім ту страшу операцію, що полягає на віковичнім відділеню душі від тіла людського. Доказом „милого“ серця Петра є і те, що засудив на смерть свого рідного сина за те лиш, що не годив ся із батьковими реформами і заповідав, що перенесе столицю держави Петра назад у Москву... Як кажу, люди мусіли йти на роботу хоч вона була тяженька.

Передовсім ходило о приладженє ґрунту; треба було поспускати болота, та прокопати бодай меншї канали, щоб поставити в них воду. Земельних робіт до того часу в Росії не роблено, не часто також муровано доми, тож люди не мали вирази до таких робіт, а до того крайно бідували, не маючи відповідних приладів. Не було ні лопат ні рикалів залізних ні тачок не було достатком. Тож треба було намулисту землю дерти голїруч і носити їх в полах своїх довгих халатів та кожухів. Не дивож, що в таких обставинах люди не могли довго видержати. До того ще причинювала ся лиха пожива а той цілковитий єї недостаток і нездоровий, мокляковатий воздух — тож гинули люди як мухи.

Тенер по приладженю терену взяли ся до будівлі, але аби будувати на те треба мати матеріал-дерево. Тож треба було знов копати канали, щоб тими вод-

ними шляхами спроваджувати матеріал із подальших дієв і на будівлю міста і флоту, яку ладжено рівночасно з одноковою горячкою для війни зі Шведами. Тенер то припадає робота коло каналів кронштадського й ладожського. При такім копаню та фортифікациях згинувло, як пише у своїм звіті царський урядник Ладран, 150 тисяч людий.

винищенє козаків по важких, прямо каторжних роботах.

Не зважаючи зовсім на ніякі умови приказує Петро І. козакам йти раз у раз в подальший похід та не каже їм брати з собою ні рушниць-гаківниць ні шаблук смертоносних, тільки велить їм нести заступни й лопати. І йшли козакі не на місце почесного кривавого бою, а йшли болота гатити, зносити важкі муки і злидні у несприятливій північній царської імперії.

Ось перейдемо по черзі ті кроваві ленти, що їх дала бездоляна наша вітчизна нинішньому Петербургові:

З початком лютого 1731 р. висилає отаман Скоропадський після царського приказу двайцять тисяч козаків (не вчисляючи тут кухарів і людий обов'язних) на роботи коло ладожського каналу. Йшли козакі під проводом північного наказного гетьмана Павла Полуботка, що тоді ще був чернігівським полковником, Івана Сулими, генерального хорунжого і лубенського полковника О. Марковича; а як по дорозі Сулима вмер то заступав його Чорняк.

Рoku 1722. зажадав Петро ще десять тисячів і вони пішли, під проводом полтавського полковника Чорняка.

(Далі буде).

Дашкевич і н. При шконтрованню каси на 15/7. паном дром Коист. Климом і паном ц. к. проф. Ісепенком найдено за другий семестер доходу 854-43 Кор., а розходу 826-93 К, отже 27-50 К має бурса плюс в касі.

За цілий рік вносять доходи: 1366-13 К а розходів 1339-63 К.

Що до шкіл, до котрих ходили бурсаки, то розділ такий: 4 гімназ., 17 до приготова. курсу, а 7 до народ. школи (гр. прав.)

На другий шкільний рік прийнято вже 23 учеників: 4 з повіту Вишницького, 1 з Серетського, 7 з Кіцманецького, 2 з Галичини, решту з Черновецького повіту. — Повоприняті питомці називають ся:

Василь Чорний з Лукавця, Гіордій Мінтянський з Бергомета над Черем., Гіордій Одолюк з Мічова, Стобиків з Міхалюк з Лужан, 2 Бадюки з Котула-Байнського, Лазарук і Товмацький з Слободзія-Паранчи, Личковський, Перепилиця, Лютик і Гарас з Вапківців н. Черем., Химйчук з Нових Мамаївців, Стефан де Грікул з Шейвиць, Остафійчук з Волчинців, Гогол з Орошнів, Дурет з Стрия і Неборак Стефан Іалан, Осадчук, Величук, Кирота, Лемний з Старої Жучки; з сих буде ходити 18 до гімназії а 5 до шкіл народних. Хто хоче прийняти бути, нехай згодиться ся на 19. межи 10—12 год. в Чернівцях на Jägergasse 14. Усвід: свідомство убожества і здібності дитини до науки. Управитель бурей Пант. Клим, сам перепише і переконує ся о здібності. Бєли хто хоче скорше згодити ся, то прошу писати до него до Старої-Жучки, почта в містці.

Родичі сего року дбали дуже зле про свої діти. До одного бурсака не був ніхто 3 місяці, а до другого, відзначаючого ученика отец від великодних свят до сьогодні не з'явив ся. Як видно, наші селяни не знають цінити вартість школи. Один господар прийшов за своїм хлопцем, і хотів довідава ся, що єго синок, оден з найліпших учеників, каже до управителя:

„Може би я, паничу, взяв єго до дому, дитина піросла, він би мені здав ся дома, а я би вам привів за то меншого“.

Всім великодушним і гуманним панам, паням і господарям, що підперали бурею, складаю тут як найщирішу подяку. Так само дякую панови директору др. Филиповичови і панови др. Кобринському за їх лікарську поміч.

Пант. Клим, ст. філ. управитель.
Др. Коист. Клим, Ісепенко Ник. ц. к. проф.
як надзорча рада.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Управитель руху др. Гнідий виїхав до Довгополя на шеститижневу відпустку.

З церкви. Безпосередню управу монастирської експозитури в Сучаві повірено о. Панкратієви Сидоровичеву а найвищий нагляд консисторіальному радникови др. Волюкомю.

З суду. Судовий президент Кларв виїжджає сьогодні на довшу відпустку. Єго агенди обіймає судовий надрадник Ясеянський. — Львівський вищий суд переніс суд. офіціалів О. Шпендлінга в Радівцях до Сучави а А. Е. Квятковського в Сучаві до Радівців.

Спільне міністерство скарбу. Цесар провізорично повірив міністерству справ заграничних др. Голуховському управу спільного міністерства скарбовости як також найвищий центральний заряд Боснії і Герцеговини.

Перед виборами в консисторії посла до сойму краєвого митрополит др. Рента скликав управнених до голосованя до себе на нараду. При тій нагоді др. Рента предложив 10 виборцям пр. Евзевія Поповича як кандидата на посла до сойму краєвого. Колиж Е. Попович предложений собі мандат рішучо відкинув, тоді др. Рента з патишом підніс „заслути“ Бежана, предложив єго як кандидата і зажадав від тих присутних, що годять ся

з предложеном митрополита, аби піднесли руки. Чи справді не було тут зі сторони голови церкви ніякого впливу на вибір?

Краєвий банк гіпотичний. Краєвий маршалок запросив всіх послів до сойму краєвого на п'ятницю 24. б. м. о 5. год. по полудни до наради краєвого сойму на нараду в справі креованя краєвого гіпотичного банку.

З гр.-ор. товариства св'ященників на єго останніх генеральних зборах письмендець Бокка — як доносить „В. Р.“ — подає інтересні річи. З 330 активних св'ященників на Буковині, належить до товариства ледви 140 св'ященників, отже навіть не половина. В сути річи після справозданя оголошеного в „Дештентарі“ ледви 10. часть отже чотирнайдцять членів заплатило членську вkladку і має право забирати голос в справах товариства. Припустім, що тих 14 дійсних членів гр.-ор. товариства св'ященників було присутних на зборах з дня 13. липня б. р. і голосувало за резолюціями, то се являє ся легальним висказом довіри ледви чл 23 части гр.-ор. св'ященства! І ся мала частина говорила в імені цілого св'ященства а пан Балмош чваив ся „великою масою клиру!“ Де була та велика маса клиру? На всякий случай не поза паном Балмошем et cetera? А також не на зборах, на котрих являло ся „около 70 св'ященників“. Велика маса гр.-ор. св'ященства тримає ся далєка від гр.-ор. товариства св'ященників. Вона не має нічо спільного з їх управителями. І тих кілька св'ященників, що належить до товариства, не хоче поносити для него ніяких жертв. Залєжности в членських вкладках дійшли до висоти 2200 кор. і товариство ніяким робом не може виїти з фінансових клопотів. Коли воно хотіло би вважати членами тільки тих св'ященників, що дійсно платять, то мусіло би сейчас розв'язати ся. Але гр.-ор. товариство св'ященників потрібне для певних демонстрацій і зза того єстєво воно — на панери — далєше.

Збори тов. „Unirea“ в Сучаві. Дня 16. липня б. р. відбули ся збори румунської вольнодумної партії. Предметом нарад зборів було питанє реформи виборчого права до сойму краєвого. Крім св'ященства і майже всього учительства сучавського повіту на ті збори прибули також представителі св'ященства і великої посілости. На внесок др. Луну збори прийняли з великанською більшістю мимо протесту видєлєтованих мочимордовців резолюцію, що домагає ся реформи права виборчого на сойм краєвий. Приняте тої резолюції є крайно немиле повінствичним рум. часописам „Buk. Journal“ і „Дештентарі“ і вони розсв'яють ложні вісти, начеб ті збори через незгоду розбили ся і подібної резолюції цілком не ухвалили.

Малий фейлетон.

Край і люди на порогах Ніля.

Після Брема подав: О. Світлик.

Єгипет і Нубія безпосередно до себе прилягають і одлучені спільною рікою, значно між собою різняться. Св'ятий Ніль, протікаючий по Єгипті зі спокійною величчю, в Нубії бурливий і навалний; в Єгипті розливаєть ся по далеких просторах і робить їх плодотивними, в Нубії скований високими, скалистими берегами; в Єгипті візують ся в пустинню, в Нубії пустиня доходить до него. Єгипет — се сад, на творіння котрого ріка з'ужиткувала кілька тисячлітій, Нубія є пустиня, котрої не міг перемогти Ніль. Є правда, і тут оазі, як в кожній другій пустині — но їх небагато, і ледви чи вони можуть мати яке значінє в тім краю, що лежить по обох берегах ріки і є засуджений на вічну безплідність. Сливє через цілу покручену долину, що називаєть ся Нубією, протікають ся темні, блискучі маси скал, котрі піднімають ся від самого русла ріки або оподаляк берегів, синяють на далеку одлеглість всяку вегєтацію, і тільки на вєході і деңо на заході з'украшають ся золотистожовтими

ніском, котрий котить ся по них у ріку. З темносинього, майже заедно безжмарного неба сонце дле безвинно своєї горічі лучі, а пересохла земля много лїт жеде на оживляючий дощ. В глибокій, скалистій долині живучі філі ріки марно борять ся з нечувственими каменистими брилами, з шумом і грохотом о них розбиваючись, гейби в гніві на се, що їх хідерість вєстрїтала невдачу, їх добродїйства відкинуло. Місцем тої борби являє ся область нїльських порогів.

Не много подорожників, проїзжаючи через нижню долину Ніля, познакомає ся з порогами єго середнього бігу. Пропорціонально невзначна тільки частина подорожників переходить через так званий, перший водонад, а на єго — ледви чи один — другий. Вадигальфа, селище, що лежить в другій групі порогів, становить звичайну ціль більшої части подорожників по Нілю; далший перехід на полудне викликає вже тільки жаждоба вислїжування, кортичка наражаєть ся на всяки небезпеки або надїя на великі користи. Від Вадигальфи починають ся справжні труднощі подорожі; зза того не дивниці, що більша часть подорожних, заїхавши до того отїненого пальмами селища, вертає назад. Но чоловік молодий і здоровий, кріпкий духом і не вищєнений, ніколи не жалє, коли рішуть ся пійти далі на полудне. В позабавленій живописних видів нїльській долині, область порогів представляє питомий свїт. Величні і граціозні, сумні і веселі, несказано безжизненні і повні оживлення картини змінюють одна другу; іза того не менше, аби як саїд їх опінути, треба згадати, що всі ті картини — картини пустині, суть так гарні, що забуваєть ся раніше бачені звичайні краси природи. Хто не є спроможі зрозуміти пустині, роскошувати ся багатством єї красок, хто не витримає єї спекти, кому ніч не приносить відпочивку і оєвїження, той поступить собі розумно, коли утїкне з нїльської пустині. Но той, що перейде пороги з отвертими очима і відважним серцем, і навіть рішуть ся кинути ся на убогий, дряхлий лодцї в борбу з іначими ся і бушуючими філями, той на ціле своє жите не забуде чудових вражєнь; ніколи перед єго очима душевними не зблякнуть дивні картини, які перенав тїлесними очима; ніколи не заглухнуть в душі величні мелодії ріки, що один раз прогучали в єго ушах. Таке, по крайній мірі, вражєнє зробила на мене подорож по скалистій долині Нубії судоделом і водою, борба з філями, борба з нуждою і голодом і вид порогів з лодки, з вершини крутих скал і з хребта верблюда.

Звичайно згадуєть ся про три нїльські водонади. Кожний складає ся з цілого ряду порогів, котрі на просторі кількох миль утруднюють судоходство і роблять єго дуже небезпечним. На всякий случай в першім водонаді є тільки один значний порог, в другім же і третім, разом взятих, можна начислити до трицяти, котрі нубійський шкипер називав осібними іменами. Таких водонадів, котрі зовсім унеможливували би судоходство, тут не має, по крайній мірі, на сїм шляху, де, незалежно від проходячих судів, плавають і осібні, нарочно зладжені до порогів лодки.

Коли, пливучи проти плєса св'ятої ріки, оставилє ся позад себе з'ужене берегів поміж „горами пасма“, краєвид нагло змінє ся. Єгипт або нижня, широка часть річної долини, що перемінє ся недалеко моря в неспроглядну рівнину, остає ся позаду подорожника, і перед єго очима піднімає ся переддверє Нубії. Контраст вражаючий. Намість однамїтної околиці, відкриває ся нова, повна різноманїтності. Припустім, й в Єгипті єстрїтати можна прїятні для очей і оєвїжуючі душу картини, й вони в часї ранішньої і вечірньої зорі вражають ся чудовим блєском полудневого сонця, но загалєно суть вони однамїтні. Одна і таж сама картина, майже без ніяких змін, повторєє ся по раз сотний: гори й плодородні рівнини, стрімкі береги і острови на ріцї, гаї мімоз, групи пальм і сікомор, міста і села, в головних чертах носять один й той-же самий характер. Біля скал першого водонада, там, де прямує до моря ріка скидає з себе останні окови, кінчить ся Єгипет а починає ся Нубія. Лодка не пливе вже по величю спокійно пливучій ріцї, а пробиває собі дорогу між скалистами-

ми горами і піднімаючими ся із філь кам'яними конусами.

Високо, на крутім виступі лївого берега видїє ся непоказна, но маюча велике значінє, арабська будівля, надгробний пам'ятник шейка Музаса, св'ятого заступника першого порога. Груди скал, на стїнах котрих тисячлітня робота філь не могла знищити писаних знаків, які начертано за часів фараонів, затаросовують дорогу і лодка мусить робити безліч викрутів, заки найде безпечний захист в спокійній, тихій затоцї, куди однак гучно доносить ся шум водонада.

Земля, на котрій ми стоїмо, відзначає ся дуже великою стариною. При помочи висше згаданих писаних знаків староегипетського народа, минулі тисячлітї говорять з нами в повні зрозумілим язиком. „Аб“ (Ab), або склад єлоневої кости, Єлефантіна, називало ся місто, що находило ся на острові того самого імені. Остров єстєво і до сєї пори, між тим воли з міста не оставилє ніякі слїди. „Сун“, Сієна, називала ся місцевість на правім березї ріки, де тепер находить ся Асеуан. Єлефантіна, полуднева пристань старого Єгипта, в котрій находив ся склад товарів, які привожено з внутрішньої Африки, була головним містом полудневої області Ніля; „Сун“ або Сієна була видимо нічо більше, як місцевість, в котрій жили робітники, но яко така мала не менше значінє від Єлефантіни. Сюди, вже від найдавніших часів єгипетської держави, підвожено до берега Ніля, „Мат“ (Mat) або Геродота „єтіоский камінь“, ламання котрого находилось недалеко. Тут ладовано єго на судна, котрі відвозили єго до місць призначєня. Ся місцевість надала сему дорогому каменю назвиско „сієнт“, що затримав ся і до сєї пори. Численні єгипетські написи, навіть на пам'ятниках, що походять з другого або третього тисячлітї до нашого численя часу, й безліч других гієрогліфів в недалеких положєних каменоломнях свідчать о значіню сего робітничого селища. Майже на дві географічні квадратні милї, на вєхід від водонада, простигають ся каменоломні, з котрих добувано ті великанські камані брили, котрі в виді великанських стовпів і обєдєсків, карнизів і пілонів, до сєї пори будуть в нас подав. З них роблено скєпєня в гробницях пірамід, обчисливши, що они витримають нагромадєні над ними великанські тагарі. „Всюда тут“, говорить учений мій приятель, „бачимо ми як трудили ся людські руки або над ломанєм каміння зі скали або над увіковіченєм тої або сєї події при помочи образків і написів; всюди тут камінь став ся пам'ятником минулого, й численні написи, — нерідко уміщені на найвищих горішних вершинах, — в честь божої трійци першої горішньої-єгипетської області або в честь бога водонада Хнум-Ра (Chnum-Ra) й єго двох союзниць Сати і Анукє, так само як написи, що прославляють розматї великі подвиги єгипетських царів і вищих державних мужів, без числа покривають прибережні скали. Деякі з тих написів відносять ся до давніших часів; а між тим видають ся вони молодими в порівнаню з роботою, якої доконав над горішними порогами єгипетський бог сонця Ра, в протїагу незлічаних тисячлітій. А іменно, ті скали, котрих не доторкнулась рука людєка, вкриті темною блєстячою корою, між тим, так переломні сієнтї, котрим ємїло можна приписати чотиротисячну старину, як і необроблені кусні каміння, розметені всюди по каменоломнях, задержали до сєї пори в цїлій св'ятлості питому гранїтну гарну краску; они іще надто молоді, аби покрили ся тою корою старости...“

(Далї буде.)

Телеграми „Буковини“.

Рим, 21. липня. Папа Лев XIII. помер вчєра о 4-їй годинї по полудни.

Сідней, 21. липня. Поміж туземцями вибухла епідємічна недуга, котру уважають джумою. Доселї було 25 случаїв смерти.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літніх по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних кольорах; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різноманітні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різноманітних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвиштантійшої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з ляверу до шнурованих і на гузачки, пів черевиків Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ко. Квайна. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Календи і куфери до подорожі, валізи з шкіри т. зв. „Longrinder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на ходу до подорожі, палиці, плади для панів і дам, кози і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковчарки, меншети, паньчоки, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові каштанники, фланелі ошушачі тіло від поту, штани до купелю і т. п. і т. п.

Замовлення з провінції виготовляються скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Зброя і муніция. Продаж пороху.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляються сечас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болу в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладаються до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільно окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і астматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій сьвітлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,

улиця Почтова число 5а.

(18—50)

Найновіші Schulversäumnisse

получити можна

в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях

улиця Петровича ч. 4.

Православний

МОЛИТВЕННИК!

Доносимо до загальної відомости, що вийшли „короткі православні молитвенники“, видані товариством „Руска Бесіда“. Купувати можна в нашій Папірні (улиця Петровича ч. 2, Чернівці). Ціна примірника в гарній оправі 24 сотиків (12 кр).

(0—0)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесен
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I, II, III, IV, том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає, отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби
гуртом закуповували не де инде але в нашій папірні

всіх прибоори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір,
губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красший
дохід мати. Всі ті артикули суть далеко діпші як в інших склепах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Сизюк, „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три пікані загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса „Наша дума“ . . .	2-50
Гармиз „Малари“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Ковальський „В день святої води“ . . .	—20
Ю. О. Федькович „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі речники) . . .	2-—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогачили“ . . .	1-—
„ „ „10 казок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1-—
Ів. Сизюк „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарський Сергій „Руска Читанка“ для II. класу гімназ. . .	2-80

Др. Стеф. Сміль-Стоцький „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I . . .	—40
Франко Іван „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галич „Домашній писар“ . . .	1-—
Пігуляк Єротеї „Верховинські загадки“ . . .	2-—
О. Шпайтко „Листа з пекла“ . . .	—30

При замовленнях Книжон упрасхає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТИВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Смерть римск. папи Льва XIII.

Катастрофа, якої цілий світ кожної днини, кожної години сподівався, наступила. З незвичайною увагою цілий світ слідив за ходом недуги папи Льва XIII., що тривала 16 днів, дивуючись незвичайній силі організму і духа 93-літнього старця в борбі з безпощадною смертю. От она і наступила. З папою Львом XIII. вмер один з найбільших світочів поміж сьв. отцями католицької церкви, які коли небудь засідали на папському престолі.

Лев XIII., перед тим Дасіокіно Печі, походив зі старого п'яхоцького роду. Папою став 3. марта 1878; родив ся 2. марта 1840 в Карпінето коло Анані. Від 8-го року виховувався разом зі своїм братом Йосифом в єзуїтській колегії у Вітербо, а відтак відбував студії в Collegium Romanum в Римі. 1822. р. одержав Печі степеня доктора теології і вступив відтак до Academia dei nobili ecclesiastici. Ціле его виховане відбуло ся у визначно релігійнім напрямі і се пробиває ся відтак в цілій его єпископській і папській діяльності. В р. 1837 став він папським домашнім прелатом, а 31. грудня одержав священниче свячення. Слідуючого року вислано его як папського делегата до провінції Беневенту, в р. 1841 до Перуджії, в р. 1843 постановлено его архієпископом з Дамієти in partibus infidelium і папським нунцієм в Бріселі, в р. 1846 архієпископом в Перуджії, в р. 1853 за Піа IX. кардиналом, а р. 1877 кардиналом-камерленгом.

По смерті папи Піа IX., дня 20. лютого 1878, вибрано кардинала Печіого папою і він коронувався дня 3. марта як Лев XIII. Его почитано як „папу мира“, признаючи его дипломатичні способності, его широке знане та отвертий ум на поступ і вимоги часу. З енергією і запобігливостію Лев XIII. усунув найперше деякі хиби в адміністрації папського двора та фінансів. Его дальшим старанем був мир і добра згода з державами, але при тім не жертвував нічо з прав і змагань католицької церкви; противно своїм розумним і справедливим поступованем умів здобувати корисніші усліва, іменно в Німеччині. В році 1885 переяв папа ролю посередника між Німеччиною а Іспанією задля Каролінських островів і полагодив спір на обоїх вдоволене. Навіть грізного Бісмарка зумів Лев XIII. улагодити та узискати дозвіл на поворот до Німеччини всіх законів, крім Єзуїтів. Про дружні відносини свідчила візита цесаря Вільгельма II., яку зложив папі при нагоді побуту в Римі, а відтак повторив її разом з цесаревою в р. 1893. Третій раз відвідав, як відомо, німецький цесар папу римського сего року з нагоди его папського ювілею.

Також з другою великою, не-католицькою державою, Англією, умів папа Лев XIII. навести дружні відносини і здобути в ній корисніші усліва для католицької церкви. Через злагоду спору католицьких Ірландців умів зобов'язати собі англійських державних мужів. Допущено Єзуїтів до душпастирської діяльності, яких папа потвердив бреве з р. 1885; призволено на організацію шот-

ландського архієпископства, яку доконав папа булею з р. 1888, а також у східних Індіях. Взагалі за час свого понтифікату Лев XIII. оснував около 250 єпархічних становиск задля зміцненя католицької церкви, з яких більша часть припадає на англійські колонії.

Не так щасливо ішли переговори з іншими, хоть католицькими державами. Австрія остала при своїй безконфесійній школі та ліберальнім законодавстві, в Угорщині заведено цивільні вінчання і ведене метрик. В Бельгії надармо старав ся о зміну шкільного закону і з сеї причини прийшло аж до зриву дипломатичних зносин в р. 1880, які навязано наново доперва в р. 1884. Однак найбільше прикростий вирядила начальникови католицької церкви Франція, яка хотяй раг excellence католицька, за весь час его понтифікату вела безнастанну борбу проти католицизму. В р. 1880 видаляють там Єзуїтів і всі непризнані законом монаші чини, а в р. 1884 забороняють їм права навчання в публичних школах. Мимо сего Лев XIII. з правдиво вітцівською лагідністю виявляє Франції свою прихильність, ба навіть в р. 1892 завизвав католиків єнциклікою, щоб признали републику. Найновіша кампанія соціалістичного правительства у Франції проти монастирів та їх шкіл є надто звісна, щоб тут ширше розводити ся над нею. Супроти Росії Лев XIII. виступав завжди з найбільшою лояльністю, тож і відносини до сеї держави були добрі, хотяй не принесли сподіваних користей для католицької церкви. Загально звісна була прихильність

Льва XIII. для східних обрядів, яким він привертав блиск їх п'ятим церемоній, очищував від латинізації і надавав автономічну, сильну організацію. Діяльність в тім згляді Льва XIII. спонукала, здає ся, царгородського патріарха до піднесення квестії вирівняня календаря і злуки східної та західної церкви. Відмовна відповідь петербурського синоду доказує лише непримиримости православної церкви, якої не могла злагодити навіть миротворна діяльність великого „папи мира“.

Не менше живу діяльність розвинув Лев XIII. як християнський писатель, рішаючи великі квестії свого часу у численних єнцикліках, які з під его пера виростили не раз до розмірів обемистих розправ. В р. 1878 оголошує друком, поправною латинською мовою, єнцикліку „про лиха людської суспільности“, дальше про соціалістів, комуністів, нігілістів, про Церков, як матір правдивої цивілізації, про рішачий авторитет св. Томи з Аквіну на полі філософії; в р. 1880 споряджує нове видане творів того святого — видає єнцикліку про християнське подружжє, про славянських апостолів Кирила і Методія, в р. 1881 про початок суспільної влади, 1882. р. про Франца з Асиза, 1884 р. про вільномулярство, 1887 р. викляе 40 засад італійського філософа А. Росмініго, 1888 р. про людську свободу, 1890 р. про найважливіші обов'язки християнського громадянина, 1891 р. про робітничє питанє, 1893 р. про студії біблій, 1894 р. про признаване примату римського престолу. Окрім того видав Лев XIII. велике число інших ли-

Ярослав Весоловський.

На людським костовищі.

(Оповіданє про заснованє Петербурга).

(Далі.)

З початком 1723 р. йде по приказу ще п'ять тисяч, під командою гадяцького полковника Милорадовича.

Сам похід із України аж до Петербурга був дуже злочасний. Важку отсю дорогу треба було пройти мокрими шляхами своїм коштом і харчем. Кременчуцький сотник Ілляшенко описує перший похід „по истинной правді“ ось так: Поки йшли ми через українські міста то наскрізь пускали на нічліг в великі морози, волам і коням нашим давали сїна й соломи. Але так було тільки до Свєса; від Свєса вже почала ся велика нужда і для нас і для нашої худоби. Нас нікуди не пускали на почівлю; сїна і соломи не тільки ніде було взяти (як людям служебним у поході) але навіть і купити за звичайну ціну не мож було... Ми примушені були ночувати на вулицях у великі морози без притулку. Коні і воли поохлювали без корму... Від Гомля довелось іти пішки глибокими снігами, а харч, взятий з дому нести на плечах, щоб полекшити підвози; приходилось помагати і обозови тягнути його шлями разом із хорима. Серед такого гаразду йшли козаки тисячами верств через цілі

місяці. Ми прим. знаємо, що у другий похід вийшли козаки в першу неділю посту, а над канали прийшли аж в місяці червни. Тож не диво що не мало козаків нездувало а то й вмирало в поході; а кількох звалила з ніг важка праця, поганій клімат та лихий харч. А працювали козаки важко то направляли ті потоки, що пили в канал то ладили й перегачували йогож таки самого. Підчас роботи переносили на своїх плечах цілими верствами (верства більша чим кілометр) хмиз, дошки та палі. І помімо всеї заподадливости козачої, помімо того, що робили що день і вночі і в неділю і в свята, то московські офіцари поводили ся з козаками дуже погано та не милосердно їх били.

Не легким був і поворот до рідного краю серед осінних слот та студени. І знов було треба йти о своїм хлібі без зломаного шеляга, бо всі роботи були примусові і хоч козаки за плату упоминали ся то єї не бачили ніколи! Приходили ся в тім повороті зазнати голоду і холоду, не один випродував за безцін все що мав, не виключуючи й рушниці, щоб було лиш чим прокормити ся.

Не диво, що серед таких обставин запанувала між козаками страшна смертність. Страшний безкровий „косар“ клав справді не погоси а гори. В першому поході на 10 тисяч вмирає 3 тисячі; другий і третій по-

хід були не легші то й козаки мерли зовсім не в меншій мірі. Але й те згадаємо, що робота, яка припадала на вмерлих та хорих мусіла бути зроблена. Остаті козаки наймали на їх місце за свої гроші бурлак, щоб кінчили роботу.

Оттакого пива наварила Москва Україні. „Одних“ козаків, по словам сучасників, „загубила тяжкими та незвичними роботами, других голодом, третих потруїла гнилим та прілим борошном, перемішаним з вапном та ящіркам. Сподіваюсь“ — кінчить він своє писанє — „що ніхто навіть вороги мої не можуть закинути мені брехню, бо се відомо всему світові. Тай між нами є багато таких, що заціпили від катування московського, а на свої очі бачили все те, що я тепер пишу“.

Певна річ, що козаки на такий лад зовсім не годили ся з доброї душі. Вони бачили що над ними дієть ся насиле і вони протестували проти нему втікаючи з роботи.

Та їх ловили, віддавали на повне сорому, публичне бичоване та повертали назад у роботу. І страхом тої постійної кари держали тисячі на важкій роботі. Про ті злидні сьпіваєть ся у пісні народній сими словами:

„Ой летів ворон та з чужих сторон
Та летече краще,
Ой сидить хлопець, та над коновою
Та жалісно плаче та просить батька рід-
несенного, що продав коні вороні та
викупив його із сеї, темної неволі.“

...Та хоч як наглядав Петро роботу а таки не встеріг ся від старої московської традиції — від вора себто злодіїв. Зарядчик сих копань Пісарєв окрав Петра на 800 тисяч рублів. Справою ладожського каналу стає тепер займати ся Мінін. На його жаданє мали вислати р. 1725. 24 тисяч підмоги, р. 1726. нових 25 тисяч, але се були люди повишувані із полевих, гарнізонних та армійських московських полків.

Коли-ж робота ще проволікала ся, рішено єї кінчити людьми вільними, себто наємними а не стяганими на роботу силоміць.

III.

Рух будівельний в Петербурзі йшов спершу доволі ницями. Ще на плані міста із 1705. року видно, що Петербург се не місто, тільки кріпость. Будівлі всі, майже виключно належать до війська, свйських ще дуже мало, але вже тоді зростали кругом Петербурга підміські села.

Під той час був Петербург і твердиною і пристанею і мав рівночасно двох начальників адмірала і команданта, а оба вони підлягали генерал губернаторови Меншикову, що був установлений задля свйських (цивільних) людей, які вже були тоді в Петербурзі оселили ся.

Більш оживлений будівельний рух настав аж по побіді під Полтавою, коли Петро I. заповнив ся вже в посіданю землі на якій оснував Петербург. Вся та країна дістає назву Інгерманландії, а на чолі єї стає названий вже Меншков.

стів та обіжників, які є зібрані в різних збірниках, а також і его промови (альокупції) відзначають ся скінченою формою і вагітним змістом та свідчать про золотистий дар вимови великого папи.

Вісти з цілого світа.

— *Положене на Угорщині.* Пос. Барабаш став тепер провідником угорської опозиції на місце Фр. Кошута. В Великій Варадині, як звісно, відбули ся в неділю збори виборців, на котрих ухвалено заявити ся за політикою пос. Барабаша, а против Кошута. Дальші програмі розправи в угорській соймі стають певним доказом, що наслідком тих подій обструкційна тактика Барабаша і его товаришів стала ще острійшою. Великоварадинські демонстранти робили все можливе, щоби показати, що они не думають зовсім відступити від обструкції і єї проводирів. Уличні демонстрації були звернені не против Барабаша, але против Кошута і гр. Куна-Гедерваріого. Заява Барабаша зложена перед демонстрантами, що „виборці повинні ему полишити, якою дорогою має він в будучині йти“ — єсть для него заохотою. Що не бракує ему товаришів в тій справі, нема ніякого сумніву. Між сторонництвом в угорській соймі повстає що-раз більший розлад, від парламентарної більшости відпадає що-раз більше членів. Барабаш не може тепер спочивати, обструкція триває дальше. Гр. Кун-Гедерварі дав на інтерпеляцію Барабаша про варадинські події дуже смиренну відповідь, яка нічого не говорить а все приобіцjuje. Барабаш хотів знати, чи міністер-президент знає передтим про варадинські події. Ухвалене бюджетової провізорії і контингенту рекрутів утрудняє так само непопулярність міністра-президента, як і обструкція Барабашівська. Барабаш заявив виразно на онотдашнім бурливім засіданні сойму, що треба квапити ся з досягненем національних придбань, щоби вибороти собі народне військо, позаяк Маляри не

знають, що їх жде опісля. — Онотдашнє засіданє угорського сойму було менше безплідне і бурливе від попередних. Гр. Кун-Гедерварі кілька разів мусів відпирати личні напади опозиції при формальних спростованях. Та полеміка була дуже острою і пригадувала найбурливіші часи обструкції против Банфіого. Обструкція звертає ся сильніше против гр. Куна, як против Селя звертала ся, бо коли Сель навіть серед опозиції тішив ся личною симпатією, то до особи Кона проявляє ся загальне упередженє. На властиву дискусію над програмою, правительству мало вже лишило ся часу і по промові пос. Даніеля, який виступив енергічно против обструкції, замкнено засіданє. В парламентарних кругах головніше говорять про димісію гр. Куна, котрий в суботу виїздить до Ішлю, щоби здати справу цїсарєви про парламентарну ситуацію на Угорщині. — Молоді політики хорватські заповідають, що в життю Хорватії зачинає ся нова ера. Доси була ера артистична. Увага Хорватів була головню звернена на артизм і штуку, то-ж гр. Кия міг ридити деспотично. Тепер люди зачинають політикувати. Велике значєнє має також злука Сербів з Хорватами, котрі доси вели борбу з собою і обопільно себе нищили. Публичне житє Хорватії вступає в нову політичну фазу в розвою, котрий може довести до цілковитої зміни відносин і до внутрішнього перевороту в Угорщині.

— *Конець македонської ворожобі.* Держави охолодили болгарський запал до війни. Європейські кабінети відповіли Болгарії, що Болгарія не потребує боятися турецького наїзду, а турецьке військо не уступить, бо оно пильнує, аби болгарські ватаги не продирались через границю до Македонії. Супротив того лорішено розпустити скликану резерву, і стягнені на границю полки відослати на їх звичайне місце. Сам князь виїде за границю до купелів. Безпечність війни минула, бо Болгарія переконала ся, що держави не дозволять, аби в македонську справу мішала ся Болгарія, або навіть рішала о справі з оружєм в

руці. Держави недвозначно заявили, що ані відорвати Македонії від Туреччини, ані прилучити єї до Болгарії не дозволять. Супротив того, війна Болгарії з Туреччиною стала безпредметовою. Війна була тепер однакою надією провідників македонського руху. Супротив того, що стало ся, начальники македонських комітетів і ватаг зійшлись на конференцію і рішили здержати революційну акцію. Борис Сарафов, шеф цілої македонської рухавки, мав вже спасти ся бігством до Чорногори, де заявив, що повстанє закінчене. Коли-ж мимо того приходить ще до битв між ватагами а турецькими військами, то лише тому, що Турки поокружали місцевости, в котрих криють ся повстанці і заступають їм дорогу, коли они хочуть покинути терен борби і продирають ся до границь.

— *Положенє в Сербії.* Австро-угорський посол в Білгороді др. Думба вручив в суботу серед звичайних формальностей королеви Петрови письма урядові, котрими цїсар іменує его послом при новім королі. В промові висказав посол чувства приязни і симпатії, які має цїсар Франц Йосиф для короля Петра. Розвиток торговельних відносин між обома державами можливий лиш при запевненю взаїмних приязних відносин. Посол просив вкінці короля о поміч і підпору в тім напрямі. Король Петро подякував за висказані цїсарські чувства прихильности і впевнив посла, що буде его діяльність підпирати. Авдисація тревала 20 минут. — В справі зміни в сербській тїлі дипломатичнім заряджено що сїдїє: Дипломатичний агент в Софії Маринкович увільнений від служби; як в Софії так і в Парижі і Лондоні будуть установлені поки-що управителі посольств. Управителем в Парижі іменовано дотеперішного секретаря в міністерстві віроісповідань д-ра Мих. Поповича, а управителем в Лондоні шефа департаменту адміністраційного в міністерстві справ заграничних Александра Йовича. Дотеперішні послы у Відні, Берліні, Петербурзі і Римі полишають ся на дальше на своїх стано-

вищах, а посол в Букарешті полковник Михайлович буде відкликаний.

— *Азія.* В дипломатичних кругах в Пекіні говорять, що згода Росії на отворенє портів в Манчжурії не причинить ся до усунення головної трудности, полягаючої на небезпеченстві війни між Росією а Япаном. Росія стараєсь відвернути від Япану Англію і Америку, а відтак Япан спровокувати. — Російський посол в Соелю на авдисації 17. с. м. у корейського цїсаря запротестував против отворення порту Ію. — В провінції Куан-Сі страшний голод. Власти в Гонконі, котрі вислали комісію для розслідуєннє стану річи, одержали страшні вісти о розмірах нещастя. Множество людей запродалось в неволю, аби ратуватись від голодової смерті. В Вучані витворила ся правильна торгівля невольниками. В Руай-Рінї в короткім часі засуджено 1500 арештантів на смерть і мордовано їх по 100 на день. Безпробовно по екзекуції люди кидались на теплі ще тіла і варили або пекли їх і зїдали.

— *Підполїта Росія.* В селі Каровіно михайлівського повіту застрілили хлопця бувшого маршалка шляхти, князя Гагаріна, котрого хлопці ненавиділи за его жстокість. Морд поясняють собі політичними мотивами.

НОВИНКИ.

З учительського семінара. Міністер просвіти іменував провізоричного учителя при гр.-ор. реальній школі в Чернівцях Івана Кунаренка головним учителем в жіночій семінарі учительській в Чернівцях.

З нотаріату. Нотарі Н. Дрогомирський і др. П. Ісеческул виїхали на довшу відпустку. Першого заступає нотаріальний кандидат др. М. Вендєвський, а др. А. Зотта.

Нова антика. Концесію на отворенє нової антики в Нижніх-Станіцях одержав магістер фармації А. Дікіштайн.

Польський пікільний інспектор. Як польські часописи доносять, має міністер просвіти для науки польської мови

Нова столиця зростає під царським оком що раз більше. В році 1713, себто в рік після того, як Петро І. поселив ся в Петербурзі із своєю сімєю, було вже тут около 600 забудовань із шести тисяч мешканців, не числяючи в те заможних робітників.

В році 1714. виходить указ, що в середній міста деревляних хат вже не можна їдати, а треба їх мурувати. Добре сказати муруй, але як його мурувати, коли нема мулярів. Та у Петра за оригінальний помысел не тяжко, ось радить він собі зовсім просто але і певно. Видає указ, що в цілій Росії не вільно так довго ні мурувати нових будівель ні старих направляти, аж „Петербург не буде потребувати муру в так значному числі“. От і найшли ся мулярі. Вставала нова європейська столиця, а Москва розпадала ся.

Петро завів у міст, ще одну новину, про яку доси в Росії ніхто й не чував і не бачив єї — себто почав викладати вулиць камінем. До сего вживав Петро шведських колонників.

IV.

Заселюване Петербурга йшло так само пасивним способом як і його будованє. Спершу населєне будучої столиці складало ся лиш із салдатів, моряків, царських урядників, каторжників дезертерів та із численного числа цивільних людей. Ті рекрутували ся головню із робітників. Як знаємо, їх стягано партиями із усеї Росії, коли-ж вони явий протяг

часу поробили, а прибувала нова партия робітників а їх відпущано домів. Та, що мали до чого вертати — гнали назад у свої глуші, але між ними було немало і таких, що мали лиш тільки свого, що на собі, було там і пройдисвітів багато і вони не рушали ся з місця а клали собі хати і лишали ся в Петербурзі.

Найбільше цїнив Петро чужинців, тож був їм дуже радий, як вони поселили ся в новім місті. Розуміючи добре, що вони із своєю культурою, проворністю і знаням будуть так сказатиб дріжджем, приспінити ріст російського царства давав Петро чужинцям всякі пільги й полєкші, увільняв їх навіть від державних повинностей, а в тім числі і від податку. Тож не диво, що чужинці головню Німці й Голляндї заселявали Петербург остаточно доволі густо. Для них застеріг Петро найкращу часть міста Васілій Остров і беріг Нєви нинішній Нєвський проспект. Замітати годить ся, що навпаки в Москві могли чужинці поселяти ся лиш на одному передмісті — центр міста був для них замкнений. Петро лемив старі звичай неможливо і з твердою консенвенцією.

Та хоч він своєрідним населєнем і гордував, всеж таки без него не мож було сотворити великого міста. А не хотіли люди мешкати в Петербурзі з доброї волі, мусіли туди йти на силу. Уже в 1703. році заселєно мужиками спровадженнями із різних губерній т. зв. „ямську слободу“. Тепер зовєть ся вона „Московською“. Правильне основанє зачинаєть ся після полатавської побіди. Року

1710 вибрано із московських слобод сім'ю, що мали переселити ся в Петербург. Кушії і ремісники переселялись на зазив у нову столицю зі всім своїм майном на кошт державний.

В дні забивання перших палів ґрунт був дуже воднистий тож підвалини кладєно аж на палях під Літній дворець 18./VIII. 1711 видає цар Петро указ до генералмайора Апраксїна, щоб до Петербурга переселили ся підчинєні „адміралтейству“ ремісники разом із своїми сімьями в числі 14.971 людей: дотепер мешкали вони по різних містах центральної Росії. Для переселєних вибудовано на кошт державний помешкань, а ті що замешкали під Петербургом получили ще й землю на траву і городи.

Постарав ся Петро вперед о населєне простє, о третій стан а тепер починає робити заходи, щоб переселити туди і бояр та інших знатних людей. Дня 4. серпня 1712 видає указ, з котрого виходить, що Правительствующій Сївет переглянувши спис „бояров околничих, думних и ближних людей и дяков и жильцов и генералов, бригадиров, ландригтеров и комисаров“ постановив обавити їм з царської волі, хто з них мав перейти на житло на котлий остров, як лиш тільки скінчить ся війна (а тоді вона знов буяла). Переселєнцям будуть дані безплатні і двори і земля на села. Указ сей оголошуєть ся заздалегідь тому, аби ніхто не вимовляв ся незнанєм. Тогож року виїшов розпорядок в справі висланя до Петербурга на житє всіх піддїтків знатних і низь-

ких синів, що не опредїлили ся ні до наук ні до шкіль ні к'яким дібодєлам. Року 1714 виходить указ переселити ся 300-єти родинам із богатих і середно заможних кушіїв і тількиж із ремісників. А кушіїв і ремісників мали вибрати губернаторів лиш добрих „без всякого пристрастія“. В три роки сей указ треба було ще раз повторити. За якісь людей відповідали виборні та бургомистри під грозою вохких кар.

Тяжша чим з ремісниками та купцями була справа з дворянами. Їх не манили ні пільги ні дарунки, що мали бути нагородою за переселєне в столицю. Вони старали ся всякими способами ухилити ся від вложеного на них обовязку. Річ ясна, що дворянам було дїпше дармувати у своїх медвежих закутинах, чим трудити ся на царських очах. З непослушних дворян стагано кари, а їх двірську челядь забирали і замикано в тюрму. В 1719. р. приходить розпорядок, що дворянам можна із Петербурга виїздити до своїх маєтків але не довше, як на лять місяців в році. Розпорядок сей був викликаний тим, що багато із переселєних дворян покидало свої будівлі в столиці і тікали на давні житла. Петро задобіг сему важкими карами в виді бичованя кнутом.

(Конець буде).

на Буковині іменувати окремих інспекторів. Зачувати, що тим інспектором зістане іменований ун. пр. Галібан.

† **Корніло Устиянович**, славнозвісний усієї Русі-України поет й артист-малар, упокоївся 22. липня 6. р. в Довгій, дрогбицького повіту, в 64 році життя. Похорон відбувся 23. н. ст. липня 6. р. — Адам Іллі, надучитель в Ілйештах, один з найвизначніших учителів буковинських, упокоївся 20. с. м. на 50 році життя. — В. Ім н.!

Непошановане рускої мови на залізницях буковинських. Хто переїздить станицями від Вале-Путна до Дорни, може переконатися, що тим, як дирекція залізниць державних по просту киньт собі і нехтує руску мову. Переїздячи власне перед кількома днями Гатин через Кимполонг до Дорни, мав я випадковий оглядати куріози в написях на станицях залізничних. І так, помінувши що на жаднім будинку станийним нема ні одної написи в рускій мові, на будинках станийних таблиці крім написів в мові рускій і німецькій мають написи такі: на саях станийних: „станийний зал“, на поштовій уряді: „д. к. уряд почтійний“ далі при входах і виходах „вход“, „виход“; в саях жадальних можна читати „станийний зал І. II.“ Всі ті написи суть писані як подано етимологією; що однак найцікавіше, то се, що написи на виходах і до керниць суть писані правописом фонетичною. Помимо отже заперечення з сторони дирекції, що все для Русинів що до їх мови на залізницях буде узгоджене, се не лиш не змінило за на ліпше але мова руска на новім шляху Вале-Путна, Дорна вирост на по-сміховисько виставлена. Нотуючи се, мож сподівати ся, що аномалії ті будуть усунені в як найкоротшій часі і дирекція на будуче не перекаже толкованя написей на руску мову людям, котрі о ній жадного поняття не мають. — *Подорожний.*

Товариство приятелів штуки в Чернівцях повстало в Чернівцях. В недавні дні 19. 6. м. відбули ся в ратушній сали конституючі збори того товариства. До виділу ввійшли: др. Людвік Кляйнехтер, Е. Шіллер, др. А. Натанський, Е. Максимович, Р. Шван, Ромсторфер, Е. Вендер, О. Фльондор, др. Ф. Менцель, др. Лев Ех, С. Ключковський, др. Е. Райс, М. Штрайт, пр. Якульський і Ф. барон Фірт. Як заступники виділових: Шольц, др. Р. Вале, Г. Ресорі. Ревізор: В. Костелецький і Г. Гольдлюст.

Санітарні відносини в Дорні. З Дорни доноситься, що минулого тижня приключило ся кілька випадків тифу, наслідком чого повстало занепокоєне серед гостей, що перебувають там на курації, що думали, що вибухла тифна пошесть. Ради розсуду санітарних відносин, краєве правительство вислало протомедика др. Ключенка, котрий експонатував, що в сути річ на одній з подальших улиць було кілька випадків тифу абдомінального, й сю улицу відтяти від прочого міста. Заряджене мало такі наслідки, що причинило ся до успокоєня численних гостей кураційних, що пробувають в тій гарній купальній місцевості.

Волоскі віча, які тов. „Unirea“ устроїло 20. с. м. в Кимполонзі а 21. в Гуморі, ухвалили реформу вибору вже без перешкоди, бо боярських слуг явилось було дуже мало.

Halban і Bejan, один Поляк з хрещеного роду Blumenstock-ів а другий Волох з руского роду Бажанів, отсе команданти тої польсько-волоської гарди, що головні за помічню заставницького суду під проводом п. Мерквінського воює проти народного кандидата д-ра Филиповича просьбами і грозями, обіцянками і дарунками. Супроти сеї панської компанії боре ся одним словом правди невеличке число широкх приятелів народу. Борба нерівна і способи неоднакові, та на Бога надія, що правда поборе кривду, що добро руского народу побідить над ворожими інтересами наших противників і їхніх слуг-зрадників, котрих нарід осудити на віки, що посміли зломити народну карність-єдність на шкоду рідного народу.

Розвизане товариства. Товариство ватарнальних кандидатів в Чернівцях ухвалило на своїх генеральних

зборах з 19. 6. м. розвизане свого товариства.

Пани Льви. Лев І. званий Великим, засідав на Апостольскім престолі від 440 р. до 461. Був родом Тосканець. Він був першим римским єпископом, котрий зажадав „примату“, с. е. зверхності римского єпископа над иншими єпископами. — Лев II. був родом з Сицилії, упрямляв Церквою від 682 до 683 р. — Лев III. родом Римлянин був папою від 795 до 816 р. — Лев IV. також родом з Риму засідав на папскім престолі від 847 до 855 р. — Лев V. був всего 40 днів папою в 903 р. Презвітер Христоф зневолив его до абдикації і замкнув до в'язниці. — Лев VI. засідав на папскім престолі від 928 до 930 р. — Лев VII. родом з Риму упрямляв Церквою від 963 до 965 р. — Лев IX. Німець граф альзаційскій фон Егісгайм, був папою від 1049 до 1054 р. Помер 19. чвітня 1054. — Лев X. Італієць, родом з Фльоренції, називав ся Іван де Медічі. Засідав на папскім престолі від 1513 до 1521 р. Помер 1. грудня 1521. — Лев XI. також родом з Фльоренції, називав ся Александер Октавіан де Медічі. Був папою найкоротше зі всіх, 27 днів, від 1. до 27. чвітня 1705 р. — Лев XII. родом з Генуї і називав ся передше Ганубаль делла Женжа; був папою від 1823 до 1829 р. — Лев XIII. родив ся 2. марта 1810 р. в Карпінетто в римській провінції з старинного роду Печчіх.

Малий Фейлегон.

Край і люди на порогах Ніля.

Після Брема подав: О. Світлиц.

(Далі).

З кожної високої надбережної скелі можна бачити часті водопади. Дві пустинні наближають ся до Нілю і наче простягають одна другій руки через сотню маленьких скелистих островів. Кожний з тих островів дробить ріку, розбиває її філі; тим наваліше однак пробиває ся она між ними. Повертаючись на відломки руйнованої нею, вже в протязі тисячі років, скелистої гаті, она наче старає ся позрушувати або знищити їх в немітній люті — скажено бушує у віг глядача, даючи своїм шумом гідний аккомпанімент величньому видовищу. Тревожно, подібно до вічно порушаючих ся філій, совгає ся око по хаосі скал; сотні розм'ятих картин приковують до себе его увагу, но накінці із них творить ся одна величність, ціла картина, на котрій нерухомі, лискучі громади скал різко виступають із білої лінії клекотячих кругом них філій, оповиті золотистими пісками пустині, а над ними розгорнулось безхмарне темносинє небо. Особливо гарна верхня части водопадів. Пасмо чорних скал, дійсна границя межі Єгиптом а Нубією, перерізує Ніль і розсходить ся широким полуколом по обох его берегах, представляючи перед очима глядача зі всіх сторін замкнену, загорожену скелистим валом кітловину. Вал той складаєть ся по части із одностільних мас, по части із віддільних, накопчених один на другім наче рукою велікана, то круглих то яйцеватих відломків скал. Віддільні части цієї дивної загороди виступають то наперед то подають ся в зад; місцями они, подібно островам, піднімають ся зі старого морского басена, котрий окружали скорше, заки могла ріка вибороти собі свободну путь.

Серед тих розвалин дочоловічих часів лежить зелений, порослий паліями остров Філія (Philö) з прегарною євятиною. Я не знаю більше захоплюючого душу видовища. Серед отінених темних скал, серед бушуючих, грізно клекотячих філій, що з лютюю лижуть его підшву, піднімає ся та євятина, отінена привітливою зеленю палім і запашних мімоз, зображаючи собою зворушливу емблему внутрішнього світла серед борби пристратія. Більше достойного місця для почитаня великого божества, котрому посвячена ся євятина, годі собі представити. На такій то самоті, серед такої обстанови, розумніші жерці достойним робом досвідчували

духа своїх учеників, навертаючи его до великого і взнеслого, вчили пізнавати таємне ество многозначної науки, й глядіти в таємний образ Ізиди.

В божій трійці, котрій посвячена була євятина Філії, й в склад котрої входили Ізиди, Озіріс й Гор — Ізиди займала перше місце. „Ізиди, велика богиня, володілька неба, повелителька всіх богів й богинь, почитана ві всіх містах разом зі своїм сином Гором й братом Озіросом, велика, божя матір, жінка Озіріса, є властителькою Філії“, так годосять написи в самій євятині. Написи всяких можливих способів письма, якого вживано в розм'ятих часах єгипетської історії, дають нам також свідчення о змітливості судби, який улягала євятина до сього часу, коли аравітянини прогнав з євятини християнських євятиників, що заступили місце слуг Ізиди.

Тепер більша части Філії лежить в розвалинах. Намість урочистого св'язу жерців чути тільки невингадливую пісню жайворонка; но філі ріки, но давньому, св'язують свою гучну пісню, як й тисяч літ тому назад. Остров опустів, но св'ят, який розливає євятина, остав ся до сеї пори. І без згляду на веї удари змітливої судби, євятина далі є до-рогоцінним жемчугом першого водонада.

Звідси у гору, Ніл на далекім просторі вільний від скал, но вже не може заплідняти пустароватих берегів. Всіми силами намагає ся чоловік одержати від ріки того добра, який в других місцях дає ріка даремне. Одно колесо, що піднімає воду, коло другого з веревкою піднімає вохкість на вузку прибережну смугу орного поля. Но по більшій части пустиня зі своїми кручами так близько підходить до берегів, що не оставляє місця ані для орного поля ані для пальмових гаїв. На великій просторі не видно тут нічого крім хирлих нечистих ростин, поміж котрими жовтий сівкий пісок котить ся все даліше в низ, наче хоча вибороти побіду пустині над божою і запліднюючою рікою.

В полудневій части Вади-Гальфи, на самім полудні положеним селищі, вода ріки, стиснена поміж скелистими малими островами, знова починає бушувати. Безліч кам'яних брил, прискалків і відломків скал загачує ріку, так що вона не може розлитися ся даліше. При повнім стані води, реві клекотячих поміж скалами філій заглушує звук чоловічого голосу: самі скали, наче здригають ся від гомону і грохоту, реву і голосів філій. Вище тих порогів Ніль розливає ся тихим, спокійним озером; но ся принадна картина, з'украшена іще деякими зеленими островами, є обмежена не великим простором. Даліше у гору, численні малі острови знова розділяють ріку на кілька протоків; тут знова починає ся „Батте-ель-хаджар“, т. є. скелистий низ корабельників, в котрім находит ся іще десять значних водопадів. Се властиве пустинне пасмо Нубії і Нільської долини взагалі. Тут видно тільки небо і воду, скали та пісок. Круті, йнокли майже стрімкі, кручі піднімають ся з русла ріки і разом з безліччю островів звужають ріку до тої степені, що при повноводі вода піднімає ся на дванадцять — вісімнадцять метрів вище ніж звичайно. Бережні кручі так гладкі і блистять гейби відкопровані, й так дивно розжарені, наче-б що йно вишли із підземного горена. Добродійна ріка перепливає тут спляче безлюдно; тільки в немногих місцях є она в спроможі проявити свою божу силу. Тільки в глибоких затоках або позаду рогів, що синяють бистроту течії, она одриває свій добродійний намул а навіть кидає в него сімена. І тоді і в тій пустині проявляє ся жите. На всіх островах, де удержав ся намул, нанесений в розколинні скал, ві всіх затоках, неоступних бистрині, виростають верби, а ніколи й мімози, вісцуні життя в тім царстві смерті. Раз уґрунтувавшись, вербина сировола розростає ся і вкриває пустаровату почву євятиною зеленю. В часі, коли вода є мілка, поступенно розвивший ся чагарник пускає нові парістки; при повнім стані води філі Ніля затопляють остров і дерева. Все більше і більше здимає ся ріка, сильніше й сильніше напиратиме філі, верби згинають ся під ними, но кріпко тримають ся коріннями скал. На цілі місяці вода затопляє їх до тої степені, що тільки там й сам поодинокі галузки сторчать на її

поверхні; но за те після опада води, они з тим більшою силою дають єв'яті парості. В таких закутках мертвої пустині проявляє ся тоді й якое животи́ння. В вербній найшла пріюг одна, друга пара проворних і крикливих нільських гусей, оподаліг на скалах звала гніздо гарна п'яська; з бережних круч роздає ся св'яз синього дрозда; білі цвітучі мімоз гомонить тропічна птичка, яку там першу мож зустрінути, чарівний кібець або колібр; місцями попадають ся стада маленьких, гарних кам'яних купонатів. В часі передіти птиць у вірей, прилучають ся до них й другі, йнокли численні, стада птиць, що придержують ся ріки, як головної пути своєї до нутра Африки, й місцями втомлені дорогою спочивають в долині. Но они старають ся улетіти звідси яко мага найкорше а то ізза того, що камениста долина не може достатчити їм поживи, хоч би на декілька днів; крайне диво, як постійно живучі тут птиці находять собі дневний прожиток.

Але птиці є не одиноки жилиці водної пустині. Є й люди, що вважають єї своєю вітчизною. На просторі декілька миль попадає ся бідна, крита соломом хижина, в котрій Нубієць з сімєю проводить своє невідрадне жите. Невелика, вкрита плодотвним намулом, затока між островами бережних скал, а навіть яка небудь грядка нанесеного на урвища намулу, становить цілий его маєток. В першій случаю він богач, в порівнянню з нуждарем, що розпоряжає одною грядкою. З невеликою жито плавів на лоді донедосажних з берега місць, на котрих опадаюча ріка оставила свій намул, й засіває бобом вистаючу з під води землю. По кількох днях, коли ріка іще більше опаде, він повтаряє свою виправу, й робить се так довго, доки вода цілком не опаде. На таких полях, що більшають пропорціонально до опада води, можна бачити біб ві всіх фазисах его розвитку, й в тім самім часі можна завважати, як заонадливий ратай рівночасно й сіє й жне. В ліпшій случаю, глибоко вріваюча ся в беріг, вкрита намулом затока дає спроможність постройити колеса для зрошеня поля кількох арів, й тоді щасливий властитель его має спроможу ховати корову, й жити, по крайній мірі, зносно, хоч все таки він іще на стільки вбогий, що навіть єгипетске правительство не важить ся наложити на него податку.

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„**Ruthenische Revue**“ Nr. 5, за першу половину липня 1903 містить отці статі: Eine Waffenbrüderschaft, P. Сембратовича. — Ein ruthenischer Nationaltag in der Bukowina (конець буде), Іракхуса. — Schlachzizische Kulturverwüster und ihre Helfer, Вац. Будзиновського. — Ukraina und Sevcenko, (Eine geschichtliche Betrachtung), Ів. Брика. Aus den Dichtungen Taras Sevcenko's: Meine Lieder, Meine Lieder..., переклад Сепрія Шпоинаровського. — Ein Brief (Den politischen Bauern-Arrestanten zum Weihnachtsabend), von Wasyl Stefanyk, переклад Ольги Кобиланської. — Glossen. — Адрес редакції „Ruthenische Revue“: Н. Roman Sembratowycz, Wien, XVIII 1, Lazaristengasse Nr. 26. — Адреса адміністрації: Verlag der „Ruthenischen Revue“ Wien, I. Dominikanerbastei Nr. 19, Mezzanin.

Телеграми „Буковини“.

Сайхенгаль, 23. липня. Сегодня помер тут член палати панів князь Адам Сапіга.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на цілий процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і паночок в різних красках; цигорниця, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різномодні напелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шовкові, шовкові і бавовняні в величій виборі; кравати літні в різномодних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в величій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і в інших фабриках. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякери до шнурованя і на гузічки, пів черевики Lawn-tennis; системою Др. Ламана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Клуки і куфери до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, клунки з шкіри т. зв. „Longrindleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, закладені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужееке з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохы, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле системою Др. Ламана, сакові кафтаніки, фланелі осушуючі тіло від поту, штани до купелі і т. п., і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевішій цінах.

Зброя і муніция. Продаж порошу.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати в'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болу в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій сьвітлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,

улиця Почтова число 5а.

(19—50)

Найновіші Schulversäumnisse
получити можна
в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях
улиця Петровича ч. 4.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Сивюк „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський „Прощаєть“ . . .	—20
Ф. Колесса „Наша дума“ . . .	250
Гаршин „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кониський „В день сьвятої волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович „Проскурка“ . . .	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі рочкики) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“ . . .	1.20
Ом. Попович „Методика“ I часть . . .	—60
„Як бідні аборигіни“ . . .	1—
„10 казок для діточок“ . . .	—20
„Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Сивюк „Образки з життя“ . . .	—20
Шоймаровський Сергій „Руска Читанка“ для II. класи гімн. . .	2-80

Др. Стеф. Смаць-Стоцький „Громада“ . . .	—20
„Поради“ як закладати каси . . .	—40
„Буковинська Русь“ . . .	2.40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie . . .	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„Твори“ том I . . .	—40
Франко Іван „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Газіп „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єврей „Верховинські згадки“ . . .	2—
О. Шпикто „Листи а пенка“ . . .	—30

При замовленнях книжок упрощає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

єуть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I, II, і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— 12-80 к.

При більшій закупні опускає ся значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсім увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірні

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радірки), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красший дохід маги. Всі ті артикули єуть далеко ліпші як в інших склепах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ В ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застережене. — Реклямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсертат
платні в Чернівцях.

Протест учительства.

З нагоди суспендованя надучит. К. Васильовича з Опрішенів відбули ся дня 14. липня б. р. протестуючі збори учительства. Вступ на ті збори був для кожного вільний і в них взяли уділ не лиш сиве всі учителі повіту сторожинецького, але також заступники учителів з інших повітів й багато неучителів. По отвореню зборів через уч. Кісановича вибрано предсідателем надуч. Ст. Сорочана а письмоводцем учит. Кіппера молодшого. Як правительственный заступник прибув комісар др. Гойляв. Перший реферат мав учитель Кісанович, що наглядно обговорив висше згадану дисциплінарну справу, натакуючи при тім на ціль школи, ідеали й обовязки учителя, а вкінці й на его права. Успіхи учителя говорив бесідник не суть такі, яких можна би собі бажати, а причина сего: невідраді відносини в буков. шкільництві. Се суть правні відносини учителів, котрі дотично дисциплінарних приписів сьуть так невідраді, що можна їх вважати ганьбою наших часів. Але навіть законні постанови нехтує ся в нас до тої степені, що мусять викликати найбільше обурення поміж учительством. Новішим доводом сего є недавнє суспендованє надучителя Васильовича з Опрішенів. Бесідник при кінці реферату обговорює дисциплінарні средства, які заряджено проти Васильовича й заключає, що ті так по формі своїй як й по мерітуму

§ 54 будучого в уживаню закону сьуть насильством і зовсім не причиняють ся до піднесеня поваги учительства. Бесідник, згадавши іме про сумну ролю, яку відіграли в тім случаю заступники серетської повітової ради шкільної, висказує надію, що новий шеф краєвий, що є загально знаний зі своєї поступовости і справедливости, подрбно перестудіює сей случай й видасть справедливи осуд, що з певностю дасть задоситьучинене покривджену учит. Васильовичеві, котрого школу також серетська повітова рада шкільна укваліфікувала як одну з найбільше взірцевих шкіл. Бесідник ставляє резолюцію ось такого змісту: „Відбуваючі ся сьогодні в Сторожинці збори учителів добачають в суспендованю уч. Васильовича насильство, що стоїть в яркій супречности з естувуючими приписами дисциплінарними і являє ся радше всім иншим як засобом надаючим ся до того, аби боронити значіння учителів. Сьогоднішні збори уболювають дуже над тим, що щось подібного могло приключити ся, заявляють ся проти того акту, що глузує з всякого закону й звертають ся до Вашої Сьвітлости з прошенем, серетській повітій раді шкільній вказати, як має поступати, аби сей промах яко мога направити. Виводи уч. Кісановича прийнято з грімкими оплесками одобрєня в супроводі викликів обурєня для серетської повітової ради шкільної. Особливо одобрли збори висказ бесідника, що зовсім сьмішним є утримувати, що поступованє надучителя Васильовича, коли би навіть було се правда, підкопує

значінє учительства до тої степені, що являєть ся доконечна потреба ужитя § 54 закону про дисциплінарне трактованє учителів й то через таку раду шкільну, як повітова рада шкільна в Сереті. Відтак говорив уч. Кіппер мол. й так само як передбесідник гостро нап'янував поступованє шкільного інспектора Ходаловського та заступника учительства в тім повіті уч. Бемєра. Він навів приміри, де „благонадійожні“ учителі безкарно допускають ся нечуваних річий і закінчив зазивом, щоби учителі як один муж бороли ся проти своєї волі і прийняли поставлену резолюцію. Далі говорили в тім самім дусі учителі: Реус, Козак, Попеску, Косторіс, після чого односторонно прийнято повисше резолюцію і телеграфічно вислано на руки князя Гогенльогого.

Вісти з цілого сьвіта.

— По смерті Папи. З Риму доносять: Забальсмованє тіла Папи удало ся вповні. Лікарі мали лиш багато трудностей в задержаню звичайного вигляду лица у покійного, а то з причини, що тіло дуже похуділо. Оголошенє протоколу сесії постановлено довершити вечером. Лікарі списали опис ходу недуги і вручили его кардиналові Рамполи. — Вступ до Ватикану дуже утруднений. Оноді шляхотска гвардія не хотіла навіть впустити д-ра Мадоньогого. Ті розпорядження будуть ще заострені, коли тіло сьв.

Отця буде перенесене до церкви сьв. Петра. На площі сьв. Петра наувало оноді велике оживленє. Величезні товпи народу домагали ся вступу до Ватикану для огляненя тіла Папи; однак від 5-ої години по полудни не допускано вже нікого. Сповідники убрали тіло в папські ризи, а о годині 8-ій зложено его в престольній сали під балдахимом, аби відтак звідси перенести до церкви в супроводі кардиналів і інших папських достойників. — Як зачувати, єпископ з Палермо, кардинал Челезія, тяжко занедужав і не прибуде до Риму на конклаве.

„Асопись „Трібуна“ доносить, що кардинал камерленго Орелія на онодішнім засіданю кардинальського консистора велів відчитати всі депеші кондолєнційні і відповіди, які на них вислано іменем кардинальської колєгії. Найважніші ватиканські достойники одержали затвердженє на своїх урядах. Кардинали порішили відбуті конклаве в Ватикані. Противного внесеня цілком не було. Також ухвалено порядок самого конклаве. Той порядок має бути такий самий як при виборі Папи Льва XIII. Кардинали зложили присягу, що додержать тайни, а крім того, що будуть боронити прав папської столиці. Відтак кардинал Орелія відчитав завіщанє Папи. Завіщанє писанє власною рукою покійника і датованє з р. 1901. Папа записує церкві цілий свій маєток разом з дарами одержаними в часі свого папства і заявляє, що свояків зажити досить вивінував.

Ярослав Весоловський.

На людськїм костовищі.

(Оповіданє про заснованє Петербурга).

(Конець.)

З часом треба було заводити в Петербурзі що раз нові уряди. Ось в р. 1718 видав цар інструкцію для поліцмайстра Девієра, щоби доглядав будівель та кладеня доріг і мостів, щоби запобігав пожарам, слідив бродяг, вів контролю в'їздних і відїжджаючих з міста, щоби вів нічний надзір у місті, та щоби доглядав купців, аби мали справедливі міри та щоби не продавали людям підроблюваних средств поживи. Свої обовязки мусів поліцмайстер добре сповняти. За ним слідив добре сам цар, а як в де-чім провинив ся то мусів нераз покаршувати, як смакує царська дубина. А коштував сєй несмачної справи пан поліцмайстер Девієр не раз.

Дубина сєбто палюга — то було то средство, що робило за Петра всюди лад. Ним заводили послух висші урядники у низших, а вкази у — „щасливих“ горожан. Тим ліком удержувано в Петербурзі і санітарні приписи.

Петро видав такий указ таке право, що за метанє нечестотий в ріку Неву карано звичайних смертників кнутами, а як завинив хто із значних людей — то карано його службу. Цікаве понятє справедливости і одвічальности. Пан, як то кажуть, завинив — а хлоп дістав в скуру.

Серед таких обставин зростав Петербург, при смерті Петра було у нїм не більше як п'ятдесят тисяч мешканців.

V.

Після Петрової смерті став Петербург унадасти. Петро наклонений старою партією переносить столицю держави назад до Москви. Про давню а радше нову столицю дбає лиш Мінх, стараючи ся заховати Петрові канали. На силу зібране населенє — раде настроєви нового царя розбігаєть ся до прежніх осель. Дійшло до того, що аж сам Петро II. як неприхильний Петербургови загрозив дозвізненню каторгой тим, що покидали місто.

Тривкий розвиток нинішньої столиці розпочинаєть ся від царюваня Єлисавети I. Вірна традиція батька вертає вона назад в Петербург. Будувє нові будівлі і храми так приаїжно, аж чужинці єї подивляли. Маючи вроджену відразу до води переносить точку тяжости міста на сушу, так що воно тратить поводи вигляд північної Венеції. За єї часів забудовано Невський проспєнт. Від тепер їде розвиток Петербурга швидкою ходою вперед, без огляду на ті способи, якими зівстав збудований, без огляду на те його екстремне положенє в державі а що найважніше без огляду на крайнє нездоровий воздух, що викликає у Петербуржців велику смертність. Обчислено, що якби так до Петербурга через яких сїмдесят літ не напливали нові мешканці то в тім часі вигинуло би його населенє до тла...

Петро I. мабуть і сам не мріяв, що Петербург дійде колись до тої величї,

що єї має він нині. За царіці Єлисавети (1737) підносить ся число населєня до 70 тисяч. За Катерини II. (1765) є вже в Петербурзі 150.000 мешканців. В 1800 році було їх 220.000 а після найновішого обчисленя з 15. грудня 1900. є їх 1.439.613. Отже за послїдних сто літ число мешканців побільшило ся в шестєро. В статистиці зазначено також петербуржських уроженців і заможних і виходить такий цікавий вислід рахунку, що на кожду сотню мешканців є 69 родом із поза Петербурга. Оттак відновлює Росія населєнє своє столиці. — На кожду тисячу мешканців старших над 6 літ вмє читати лиш 837, але грамотність зглядно поступає, бо давніше пр. 1869 на тисячку було лиш 669 письменних.

Теперішній свій розвиток завдячує Петербург господарчїй політиці міністерства, що спонукує закладанє нових фабрик та закладає робітничі кватири. Є там під єю пору 500 фабрик із 70 тисячами робітників та 8.584 менших заводів з 45. тисячами робітників, вони разом витворюють річно товарів вартости 225 тисяч рублів.

VI.

Отсе пройшли ми коротенько історію розвитку Петербурга, що зівстав оснований з так великим виладом людського здоров'я і житя. Ні одно місто не може похвалити ся такою сумною славою як Петербург, що воно збудованє на людськїм костовищі і то в буквальнім того слова значінні, ми-ж чули кілько то людей погинуло при його основуваню.

...Сьвяткованю двістолітний ювілей того міста. Вперед поліція позамікала кілька сот людей із робітників та інтелігентів, щоби вони не попусвали загального сьвята, а відтак йшли сьвятоточні богослужєня, прийнятя, промови. Вожено із великою урочистістю човєн Петра I., основано музей його імені, зладжено академії, сьвятоточні походи і народні гуляня.

Сьвяткували, а довкола гнет, тьма і нетолеранція. Не диво, що ради міські Лондона, Відня, Праги, Львова та Кракова на те сьвято не вислали ніяких делегатів. Не диво велике й се, що на те сьвято Петербурга, при якого, будівлі марно згинуло тільки тисяч козаків — видали наші „руссєкі“ привітну книжку — видно „хахол“ безсмертний, лише без упику ту руку, що його била і бе.

...Сьвяткували велике сьвято, пам'ять того першого, що розпинав Україну. А розпинав єї Петро I. добре, болючо із певною метою. Під Полтавою кровню волю України мие, відтак не десяткує а до половини нівєчить силу козаку. Одні гинуть в тяжких роботах фортечних, другі копають канали від Волги до Дону, а треті помагають йому ширити царські границі в борбах з Перзією. Ось туди то пішло від 1722 до 1725 не менше як 32 тисячів козаків. Уживано їх залюбив і до городових робіт, а смерть і тут мала свої добрі живи. Із 10 тисячів висланих 1725. року упало від важкої хвороби та від смерті на полі борби 5.183 людей, а 961 лежало хорих.

Оттак гине одна половина козаків, а друга виростає без вишколеня, без належного знаня і вмілости... Україна не лиш висилає своїх козаків на тяжкі по-

Кардинали з'їзджають ся з цього світа і єсть надія, що всі будуть присутні на конкляве, крім австральського, котрий задля величезного віддалення не встиг би вже наспіти. В п'ятницю, дня 31. с. м. кардинали удадуть ся на конкляве. На заряджене кардинала Орелі і відповідно до ухвали кардиналів папські архітекти роблять приготування для приміщення конкляве в палаті сьв. Дамазого, де всі виходять замуровують ся, щоби кардиналам унеможливити стикання з зовнішнім світом. Буде приготованих 65 мешкань по 2 і 3 комнати, в котрих замешкають кардинали зі своїми секретарями і конклявістами. Для кардиналів уряджено спільну їдальню. В авлі „discale“ і навлиньській каплиці будуть уставлені престולי для богослуження замкнених кардиналів. Повні зібрання кардиналів задля голосування будуть відбувати ся ранком і вечером в сикстинській каплиці, в котрій здовж стін уставлено престולי для кардиналів. Перше голосування відбуде ся в суботу 1. серпня. Папа не лишив ніякого розпорядження що-до конкляве, отже оно відбуде ся після дотеперішних приписів. Кореспондент „Tribun-и“ мав розмову з кардиналом Свампою в справі конкляве. Кардинал сказав, що конкляве не буде тревати надто довго, найвище може 8 днів, бо межі кардиналами нема тепер політичних суперечностей, які бували в давніших часах і тому межі членами конкляве легко прийде до порозуміння. Що-до політики будучого Папи, то ніхто ніяк не може на певно твердити, якою она буде. Однак не можна забувати про те — сказав кардинал Свампа, — що хто небудь був би Папою, буде мусів впровадити до своєї політики багато личної рішучості і свою програму діланя приміняти до даних дотичної хвилі. Кожда знатніша подія вимагає

слуги царській столиці, вона ще мусить виживляти московські війська, що густою сілью єї прилягли, мусить давати ще й безплатні підводи кождому, хто лиш мати ме царський паспорт.

Крім сего мав Петро І. ще одно середство на знівчене української сили з іменню царські шинки.

По однім боці кордону, що розмежував українську землю, станула сьвента карча а по другім „казонний кабак“... „Святували, а кости тисячів замучених козаків заворушили ся під петербурзькими мурами, а їхня душа, одна душа, як одно терпіння заголосила великому цареві на зустріч:

І ми скочили з тобою
Людоїде змію!
На страшному, на судищі
Ми Бога закриєм
Від очей твоїх неситих,
Ти нас з України
Загнав голий і голодний
У сніг на чужину,
Ти порізав із шкур наших
Соби багрянцю
Пошив жилами твердими
І заклав столицю
В новій расі. Подиви ся:
Церкви та палати!
Весели ся лютий кате
Проклятий, проклятий!
(Т. Шевченко: „Сон“).

І прийде час, що довголітнє важке терпіння зродить діло, зродить чин, чин великий і значний. І чин той буде месником і тих кистей білих під петербурзькими мурами і всіх кривд України. І чин, месник приведе своїй матері України давно загублену єї доню а свою сестрицю рідну — волю і свободу!

відповідної політики і тому тепер про політику будуччини годі ще висказувати ся.

Ві второк по полудни зібрали ся кардинали на першу конгрегацію. Зібрало ся 28 кардиналів. На знак жалоби всі були в фіолетах. Кардинали будуть збирати ся кожного дня перед полуднем аж до конкляве. Результат нарад не може дістати ся до публичної відомости, бо всі з'обов'язались присягою додержати тайни. На першій конгрегації отворено завічання папи, але змісту не подано ще до публичної відомости, зломано перстень і печатку папску і секретарем конкляве вибрано Мері де Валя, кандидата на віденську нунціятуру. Той вибір наступив против волі Рамполі. Відповідно до приписів, Рамполі зложив функції ватиканського секретаря, але на просьбу Орелі лишив ся в дотеперішнім своїм мешканю.

— *З угорського союму.* В угорській соймі зробила велике вражіння промова президента палати, бувшого провідника опозиції і тихого помічника дотеперішньої обструкції, гр. Апоноґо. В сій промові Апоноґо декларував ся яко рішучий прихильник політики президента міністрів і виступив против пересадних жадань крайньої опозиції. — Апоноґо замітив, що атакowane Куена за се, що він був хорватським баном, не мають рації, бо на тім становищі він показав, що є декларованим прихильником угорської єдності державної. Бесідник свого становища не змінив, але гадає, що національна програма дасть ся лише поступенно перевести. Підвишене контингенту рекрутів в фінансових рамах бюджету, означених міністром гонведів, є конечно. Бесідник був би рішучо противником нового предложення військового, коли би не узгляднено деяких національних жадань. Бесідник не годить ся з міністром Кольосварім що-до повільного перенесення угорських офіцерів до угорських полків. Сі перенесення повинні відбувати ся скорше. Так само не годить ся на нову війскову процедуру карну, бо після неї язиком розправ є язик німецький. Обов'язуючим язиком при публичних нарадах в процесі повинен бути язик німецький. — Опозиція приписує за велику вагу до знесення німецького язика службового в армії і не слушно називає се нарушенням конституції, бо так не є; жадане заведення малярської команди в війську є тепер передчасне, котре тепер не може бути сповнене. — До здійснення національних ідеалів треба йти поступенно і поволи; на раз не мож всего жадати, бо суть непоборимі грудности. Не можна не числити ся з фактами і від разу хапати за ultima ratio, як се робить обструкція. Теперішня обструкція не має рації і при теперішніх обставинах нічого не осягне. — Мимо вражіння, яке зробила промова Апоноґо, ситуація в угорській соймі ні на волос не змінить ся, обструкція буде тревати дальше.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Посол Николай Васильєв прибув до Чернівців 24. с. м. — Інсп. Попови має ся лишне, але все ще нездужає. — Радник двору директор державних дібр О. Ульянов виїжджає дня 29. липня на довшу від-

пустку. Керму дирекції дібр обійме лісничий надрадник Бем. — Скарб. надрадник О. т. виїхав на кількотижневу відпустку. Єго агенди переняв скар. секретар др. Волянський.

Міністер рільництва Джіованеллі скінчив вже свою інспекційну подорож по Буковині й виїхав до Надвірної.

З П. державної гімназії. Шестерічне справозданє П. державної гімназії з 1902/3 р. містить: 1. Граматично-стилістичні вправи для п'ятої гімназійної класи, після Лівія І. пр. Юл. Кобилянського і 2. Шкільні вісти дир. К. Козака. Зі шкільних вістей довідуюмо ся таких даних: Збір учительський складає ся: з 1 директора, 12 проф. й дійсних учителів, 6 заступників учителів, 3 учителів релігії, 1 учителя приготування класи і 9 побічних учителів. Число учеників виносило 600 й то 564 публичних а 36 приватистів. Після народности, було: 320 Русинів, 71 Поляків, 5 польської народности. Після віроісповіданя було: 232 гр.-пр. 121 гр.-кат. 92 рим.-кат., 12 вірм.-кат., 143 мейс. Після місця уродження: 125 з Чернівців, 349 з прочої Буковини, 112 з Галичини, 4 з других австрійських країв, 3 з Угорщини, 3 з Румунії, 4 з Росії. Що тикає ся класифікації, одержало 46 свідомств першої класи з відзначенем, 328 першу класу, 84 другу, 27 третю, 108 поправчий іспит а 12 їзза недуги допущено до іспиту по феріях. Наймододній ученик мав 11 літ, найстарший 27 літ. Від оплати шкільної плати увільнених: 390 цілком, 3 від половини. В приготування класи було 40 учеників. Всі рускої народности. З того після віроісповіданя було: 25 гр.-пр., 15 гр.-кат., 7 отримало першу класу з відзначенем, 30 першу класу, а 3 поправку. Стипендію побирало 10 учеників на суму 1460 кор. 80 сот. Єстуюче при закладі товариство запомогове, посідає чистого маєтку 5962 кор.; на запомогти і книжки для вбогих учеників розділило оно 300 к. „Bibliotheka pauperum“ дала 621 книжок 238 ученикам. Жіноче товариство ім. цесареві Єлисавети для прохарчованя вбогих жидівських школярів дало 4 ученикам безплатний харч, адм. рада І. уряд. товариства в Відні роздала між учеників запомогти в сумі 280 кор. Многo лікарів, особливо др. Филипович, др. Коринський, др. Клар, Шіфтер і Зверхо уділило безплатно лікарської поради ученикам закладу.

З семінара учительського. Головний учитель при семінарі учительській в Чернівцях, Август Цоп іменований головним учителем при жіночій семінарі учительській в Клягенфурті.

Померли. Дня 22. липня б. р. помер тут Пап спенсіонований надкомісар скарбової дирекції по довгій тяжкій недугі в 82. році життя. Похорон відбув ся вчора о 9. год. перед полуднем.

Запомогти. Міністерство рільництва уділило раді краєвої культури, на рік 1903 державні запомогти: для гноєня 3000 кор., для закупки хліборобських машин й знарядів 2500 кор. та для молочництва 3000 кор.

Процес селян з Залуча в Коломиї. Цілий тиждень триваюча розправа перед звичайним трибуналом в Коломиї проти 78 селян з Залуча, обжалованих о се, що не хотіли допустити до інсталяції пароха й фактично не допустили — скінчила ся засудом тільки 6 обжалованих на кару від 7 до 14 днів звичайного арешту. Решта зістала увільнена.

Дефравдація урядника австрійської амбасаді в Букарешті. З Букарешту доносять, що урядник тамошнього австрійсько-угорського конзулату В. Шмід сиренівирів 79.000 франків й утік до Силістрії, де єго й зловлено. При дефравданті найдено майже всю сиренівірену суму.

Самовбійство. В Відні застрівив ся оводі спенсіонований проф. гімназійний, М. Нагелъ. Денат числив 59 літ. Причиною самовбійства були грошеві клопоти.

Народне шкільництво в Австрії після обчисленя з дня 15. мая 1900 р. представляє ся ось як: Число народних шкіл зросло від 1850 до 1900 року з 12.784 на 20.442. У всіх коронних краях число народних шкіл побільшило ся, лише в однім Тироли зменши-

ло ся. На 100 народних шкіл в Австрії було 53.6% з славянською мовою викладовою, 30.6 з німецькою, 4 з італійською, а 2.8 мішаних. Німецька мова викладова була у всіх нар. школах в Австрії гор.; Сольногороді і Передаруляні, 99.7 в Австрії дол., 74.5 в Каринтії, 69.3 в Стірії, 55.7 в Тироли, 43.1 на Шлезку, 42.6 в Чехах, 29.7 на Моравії, 108. в Триєсті, 7.5 в Країні, 0.5 в Істрії. В Галичині було в 1900 р.: 51.1 нар. шкіл. з польською мовою викладовою, 42.4 з рускою і 5.9 мішаних. На Буковині 39.4 руских, 33.1 румунських, 6.6 німецьких, 0.9 малярських і 19.7 мішаних. — Учителів було в 1900 році 53.070, а учительок 22.466. В Галичині і в Тироли число учителів і учительок є майже рівне. Менше як 600 К платні побирало 496 учителів і 1566 учительок. Від 600 до 1.200 К побирало 12.624 учителів 6.989 учительок. Більше як 2.000 К річної платні мало 11.786 учителів і 1.926 учительок. Число учительок зросло в послідних 20-ти роках з 18 на 27 процент.

Втопив ся. Передвчера вечером купаючи ся в Пруті понизше Штайнрієвського бровару втопив ся Ілля Грекул, що мав 54 літ, родом з Шинице. Магістратська комісія, що з'явила ся на місця нещасливого випадку, могла сконстатувати вже лиш смерть, що наступила наслідком утоплення.

Гнязь Адам Саниґа, один з лучших представників польської шляхти, як ми доносили, помер дня 21. с. м. в Райхенгалі в 75-ім році житя. Рід Саниґів, як і багато інших польських магнатів, виїшов з руского народу, котрого однак відіудрав ся в часах єго занепаду під польським пануванем за ріжні особисті і політичні вигоди. Подібно як предки так і кн. Адам відігравав серед Поляків визначну політичну роль, а що вирізняв ся від інших шляхетських патріотиків доволі екстримним демократизмом, так звисний був загально під назвою „червоного“ князя. В 1863 р. брав участь в польській повстанні против Росії, сидів за те відтак довший час ув'язнений в львівських Кармелітах, звідки утік був за границю, а коли горячкові часи проминули, вернув до Галичини і яко посол до галицького союму розвинув живу діяльність в польських справах національних. Адам Саниґа належав також до тих шляхтичів, що хотіли робити з Русинами „угоду“, однак, хоч чванив ся своїми демократичними переконаннями, в поглядах на руску справу не видобув ся понад шляхетські, шаблянові комуністи, і тому єго акція скінчила ся фіаском. Впрочім віддавав ся економічній праці і належав до заряду кількох фінансових, польських інституцій, причім дав ся підмовити польськими трюматрами на звісню „краєву“ виставу в 1894 р., котрої міліоновий дефіцит мусів відтак покрити з власної кишені. Та хоч вже тоді переконав ся про вартість т. зв. „rolniche Wirtschaft“ і бачив, що польським „економістам“ в роді Мархвічких, Зім ет сопс. ходить передовсім о власну наживу, кн. Адам Саниґа все таки бавив ся з ними в спілку і своєю доброчинністю переплатив в друге з нагоди скандального „краху“ галицького банку кредитового, де знова поклав з власної кишені грубий дефіцит, уможливаючи безкарність таким „польським господам“ як Мархвічкий. Заєдні дефравдації та численні надужити по польських фінансових і нефінансових інституціях вплинули на здорове „червоного“ князя дуже некорисно, так що мусів глядати помочи за границею, де й остаточно заскочила єго смерть. Будь-що-будь кн. Адам Саниґа становив серед польської магнатурі тип виїмовий, сьвітаний, який між польськими верховодами вскорі зовсім не стане.

Фальб пророкує. Від 28. до 31. липня: Що раз менші дощі. Мало бурій. Від 1. до 10. серпня: Дуже сухо. Дощу майже не буде. Температура понад-нормальна. Бурі рідко. 8. серпня критичним терміном третього ряду, що може принести дощ й хвилеве підвишене температури.

Леопольд Вельфлінґ женить ся. В магістраті в Женеві оголошено заповіді слюбні такого змісту: „Леопольд Вельфлінґ (бувший архієпископ), син в. кн. Тоскани, ур. в 1868 р. й В. Адамович, незамужня, ур. в Лявденбурґу в р. 1877, наміряють заключити зв'язь супружю“.

Курс садівництва для учителів відбуде ся від 16. до 31. серпня с. р. в Чернівцях. Охочі мають зголосити ся писемно у своїй повітовій раді шкільній найдавніше до 3. серпня с. р.

В погоні за Червеним. З Тернопільщини доносять: В наших сторонах удержує ся постійно поголоска, що убийник Оранжевої у Львові, Червений криє ся або в Тернопільщині, або в Скалатщині. Оповідають, що Червений зайшов недавно до Колодівки коло Скалата і тут скрив ся на нічліг на поді одної селянської хати, де почували також кури. Над ранком виїхала газдиня на струг і побачила перед собою якогось чоловіка, одитого по польськи. Налякала ся чимало і хотіла кричати. Але незнакомий, а мав ним бути Червений, заповів бабі, що убає її, коли она стане скликати людей, причім дав бабі кілька куляків. На другий ніч зайшов знов Червений до стайні иншого господаря, який хотів его бачити зловити, та Червений зранив господаря ножом і сам утік. Нарід пересвідчений, що він криє ся в збіжжю. Тому, як кажуть люди, жандарми в числі двадцяти перешукували поодинокі парцелі піль, слідячи за убийником. До всіх тих вістей, які провірити досить тяжко, згадати би, що Колодівка граничить з Панасівкою, де дійсно жандармерія зловила якогось проступника. Звідси пішла була вість, що свого часу залягала Львів, немов би зловлено Червеного. — З Кременця польського доносять телеграфічно, що Червеного спіймала російська поліція в селі Вишнівці старім (на північ від Збаража за кордоном). Червений укривав ся там під ним назваском. Тимчасом замкнено его в в'язницю в Кременці, але на жадане австрійських властей Росія видасть его.

Напад на наслідницю грецького престолу. З Атен доносять: В літнім театрі в портовім місті Фалерон дає представлення французька опера, а на представлення ходить багато жителів з Атин. Грецький двір також дуже часто буває в театрі і має там навіть свою ложу. Коли оноді наслідник престолу з жінкою засіли в ложу, вивав там сейчас якийсь мушкетер і кинув ся з кулаками на наслідницю престолу, а притім ганьбив її послідніми словами. В одну мить наслідник престолу станув межі жінкою а напасником, спіймав его за ковчир і викинув за двері. Поліційні урядники, що бігли на поміч, наїшли напасника на сходах і увязнили его, мимо сего, що, як показало ся, він був иний. Другого дня напасник зовсім не пам'ятав, що зробив попереднього вечера, а на приказ наслідника престолу винущено его з арешту.

Пригода італійської королівської пари. З Турину доносять, що королівській парі дучила ся в парку Раконді при пробній їзді новим автомобілем з акумуляторами немала пригода. Автомобіль наїхав на дерево. Король виїшов ціло, зате королева звихнула собі ногу і буде мусіла цілий місяць ліжати ся.

Заговори на жите монархії. Інспектор поліції в Чикаго доніс берлінській поліції, що в Чикаго викрито заговор на Цісаря Вільгельма II. До заговору належали два анархісти і дві анархістки, і всі четверо вбили оноді на парохід і відплили до Європи. — В Лісбоні викрито заговор на жите португальської королівської родини. Провідниками заговору були офіцери, яких видано з армії за різні надзвичайні. Заговор настав по білгородським замаху. Учасники заговору сходили ся потайно в ночі на нараду, охочі поліція їх не ввела і увязнила. Між арештованими є також кілька підполіцій з 5 полку піхоти. Прокуратория виготовляє акт обжаловання і небагом всі увязнені заговорники стануть перед судом. Та мимо того між португальським військом веде ся дальше завзата агітація проти пануючої родини.

Загальні збори „Рускої каси пожиткової і щадничої для громади Давиден-Зруб“, стоваришення зареєстрованого з всеобмеженою порукою відбудуть ся в неділю, дня 2. серпня 1903. о годині 2. пополудня в домі Грицька Сумарюка. — Порядок нарад: 1) Має ся установити стан пайв, вкладок і позик; має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікови здати до щадничої каси; має ся установити речинці винувідження

для вкладок щадничих і речинці платності відсотків від вкладок щадничих; має ся установити, яку найбільшу позичку можна одному чоловікови дати; має ся установити стону процентову для вкладок щадничих і для позичок. 2) Має ся ухвалити, що робити з лишинами в касі грішми і як роздобути потрібних для каси грошей. 3) Ухвала в справі запомоги краєвої. 4) Ухвала в справі приступу до „Селянської каси“. 5) Вибір каспера, і назначене платні для него. 6) Вибір ради надзорчої. — *Дмитро Харюк, начальник.*

Шахрайство румунських урядників. В Букарешті скінчив ся оноді процес з причини шахрайського льосування румунської ренти. Процес був замітний тим, що були заангажовані в него навіть бувші румунські міністри, але заходом найвисших кругів скінчив ся лише засудженням за фальшоване документів урядника міністерства фінансів Парізіано на 5 літ в'язниці і 5.000 франків кари, а урядника того ж міністерства Дімітреско на 4 роки в'язниці. Співвинуватиків того великого обманства, банкіра Дон Альбагарі-го засуджено на 3 роки і 2.000 фр. кари, его брата Монеро Альбагарі-го на півтора року; дальше за той сам злочин і намір вимушення звернення против румунської держави, банкіра Бегора на 3 роки, а банкового урядника Балі за намір вимушення на Дон Альбагарі на півтора року. Окрім того всі обжаловані, з виймком Баліго, мають солідарно заплатити 50.000 фр. за моральну шкоду держави.

Страйк 40.000 робітників. З Бакун над Каспійським морем доносять, що вибух там страйк робітників всіх заводів. Число страйкуючих робітників виносить звиш 40.000. Працює тільки не много пекарів. Часописи перестали виходити.

Поборюване торгівлі дівчатками. Дня 27. і 28. жовтня відбуде ся в Берліні конференція для поборювання торгівлі дівчатками.

Кровава драма розіграла ся недавно в Бутинах, жовківського повіта в Галичині. Тамешний побережник Викентій Крехович посварив ся з жінкою і вистрілив в її груди чотири рази з револьвера. Коли тяжко ранена жінка стала утікати в ліс, Крехович зачинив ся в хаті і одним вистрілом позбавив себе життя. Креховичеву віддано в грізнім стані до жовківського шпиталю.

Грошеві пересилки до Африки. Після рескрипту ц. к. міністерства торгівлі з дня 16. червня 1902 ч. 30565 заведено оборот вартісних листів між Австро-Угорщиною а оселями Великої Британії: Золото Побережжя, Гренада, Маврицій, Сейшель, Ст. Люція, Ст. Вінценц і Сьера Леоне а іменно до висоти 3000 франків до Сейшель, 1250 до Золотого Побережжя і 1500 франків до прочих згаданих колоній. Така виносить крім звичайної належності листової і рекомендаційної по 35 с. від кожних 300 фр. поданої вартості.

Дива сваволя. В Радловичах під Самбором в Галичині в ночі на 7. с. м. відрізано 68 волам, що находили ся на пасовищу, косою хвостів. Воли належать до посесора Шторха. Жандармерія вислідила, що дикого збитка мали допустити ся: Михайло Бучко, Антін Бучко, Антін Макуц і Йосиф Нижанкович, всі з Радлович, Свідство викаже, що що они се зробили.

Малий Фейлетон.

Стефан Чарнецький.

Прелюдії.

(Присвячую Галі З.)

Осіннь холодна, непривітна, зимна,
На полях вітер пісень покаяну віє;
Над сьвітлом небо сповирилось хмарне,
Як килим смутку, втрати, безнадії...

Осіннь холодна, непривітна, зимна,
На полях вітер пісень покаяну віє —
І в душу фляга вдараєсь нестримна
Тих тонів смутку, втрати, безнадії...

Гей перецвів зелений май,
Як сон весна злетіла,
Повяли рожі, всіх розмай,
Всю осіннь сумом вкрила.

Замовк в жалобу вкритий гай,
Дуброва завімила; —
Гей серце й ти втишиєсь, сконай
І твій цвіт буря збила!

Сонце сконало вже. Вечірній думи
Вкрасили гір верхи в кроваві сповити
А срібні смуги від, немов звучні струни
Заводять пісень сумну, як вічний біль [житя...]

Сонце сконало вже. Спокій, тиша навкруг
І мого серця вже давно втихло биття
Лиш бір в дали гуде і тужно грає дуг
Ту пісню сумну без слів... як вічний біль [житя...]

Дрімає парк... Холодний день і слотний,
По корчах вітер товче ся невтомний —
І тільки блуджу я одна самотний
Вездомний...

Дрімає парк в вечірню годину,
Гордо стоять дерев німі колючи —
Минули наші ясні сни, дівчино,
Так сумно...

Землю вклонили мраки сині
Туга ліси дрімучі вкрила
В глибокій сумерку годині
На небо хмар отара сплила.

Коби в той час, дівчино мила,
Коби ти тут була при мні
Пусто... Туга ліси вклонили
Землю сповили мраки сині...

Часом мое серце такий тисне біль...
Як сумерку тиша понад стерні злине,
І вітер стогнучи блудить серед піль,
Листком помітає і безслідно гине.

Часом мое серце такий тисне біль...
І сумом проймає вид чорних загонів,
А сонна симфонія шумлячих тонів
Пливе в мою душу мелодією стонів...

Надлетів вітер з понад піль
І страє алеєю тонів —
В посахлених вітах застогнав
І при землі сконав...

Надлетів вітер з понад піль,
Збудив в грудях дрімучий біль —
І жаль за всім по чім зима
Сліди снігами замела...

Де гляню далеко за мною довкола
Безмежне поле, загопи пориті,
Ріля чорна, сумна, поорана, гола,
Лиси в синю мрак осінню сповиті, —

В долинах дрімають хати непошиті;
Он: церков згоріла, звалена стодала
І схилені люди марні, сумовиті
І пужда і голод і сум доконала...

Зашумів ліс — ручай заграв
І сумну пісню завели дуги —
На струнах душі застогнав
Вітер невтишної туги...

Померкли вже сьвітла мрій
І довго голос бажає втих —
Ідуть бліді рої надій
У патах покутних...

Чому, чому найкрасніший цвіт
Жите мое здопало?
У млі померли надії цвіт,
І все в минулість впало...

Чому від найдавніших літ
Яснійших хвиля так мало?
Чому, чому любови цвіт
Жите мое здопало?...

Далеко гень мій сьвіт від мене
Далеко за горою
Лиш стадо хмар жита студене
Простерло надомною.

Десь вітер блудить в пустім полі
На хресті ворон краще
А серце ване в німім болю
І жалусь і плаче...

З вітром осінні листки мкнуть
В безвідну, далеку путь
У тиху синю даль

Чому ся серце в груди беш
Нігде, нігде ти не спічнеш
Бо твоя пристань: жаль!

Вже ніч глуха. В кирей чорних хмар
Небес блакить осіння потонула;
Довкола сум, безмежний ночи чар
Моя душу тривога обгорнула.

Прийди, прийди! З грудий моїх тягар
Здоими, бо груди в терпіню ся угнула:
Довкола сум — В кирей чорних хмар
Небес блакить осіння потонула...

Нераз душа моя скимить
В глухий понурій ночи;
І біль безвідний груди давить
І до землі толочить.

Ні етать твоя мні ся снить
Ні твої ясні очи —
А душа стогне і скимить
В глухий понурій ночи.

Не іди ти від мене, ти, щось все стала
На щастя мого неби, як промінна зоря!
Диви: найкрасніший цвіт дола подопала
І дорогу закрили чорні хмари гори...

Не іди ти від мене! В кремінній дорозі
Душа паде без тебе під хрестом зневіри —
І сумнів точить серце, що ся бе в тривозі
І перва біль торгає, біль дякий, без міри...

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Поступ“ ч. 28, з дня 24. липня містить: Послїднє просьба Льва XIII. (вірш з портретом папи). „Небесне сьвітло“. Технічний поступ. Місто Яворів і его промисл. Ратоване потопельників. Монархи а часописи. Нові книжки, С. Ковалів. Рибулов, Весичина і Добрі ради. — Поступ виходить що тижня в Коломиї („Нар. Дім“ I. поверх) і коштує річно 4 кор.

„Учитель“, орган руского тов. педагогічного ч. 14 з 20. липня с. р. містить: Досвід на сьчасовою репродукцією. — Почуте чести у дитини. — З пиви нашого шкільного письменства. — Дванадцять справоздане з інституту сьв. Николая. — Від Виділу. — Конкурси.

„Робінзон Крузо“. На основі оригіналу і переводів зладила К. М. Ціна 1 кор. 50 сот. Опр. 1 кор. 80 сот. У Львові, 1903. З друкарні Наукового Товариства імені Шевченка під зарядом К. Беднарського. Видане руского товариства педагогічного. Ч. 109.

Підеша. „Восток і Запад“ повість. Ціна 2 кор., з пересилкою 2 кор. 6 сот. Набути можна в редакції „Поступу“, в Коломиї. Коломия, з друкарні Білоуса, 1903.

Богдан Лепкий: Василь Стефаник, літературний нарис вийшов накладом автора у Львові. Стр. 31 формату 16-ки.

Телеграми „Буковини“.

Рим, 25. липня. Вчорашнє заїдане конгрегації, в котрім взяло участь 30 кардиналів, постановило, аби похорон папи відбув ся в суботу.

Неаполь, 25. липня. Вибух Везувія триває без перерви далі серед сильних експлозій. Дява в дуже обильній скількості спливає особливо в напрямі Помпей.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціну процент після кількості уміщених.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літніх по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних кольорах; цигорниці, стуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевше різномірні напелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різномірних фасонах.

Багато дешева обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначтійшої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякери до шнурованих і на гузічки, пів черевиків Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Велика вистава артикулів до подорожі. Клуки і куфери до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, клунки з шкіри т. зв. „Longrindleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зашклені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на їду до подорожі, пальці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярки, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, саккові кафтанки, фланелі осушувачі тіла від поту, штани до купелю і т. п. і т. п.

36руа і муніция. Продаж порошу.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічеке сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможовляють найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умирять біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЕС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(20—50)

Найновіші Schulversäumnisse
получити можна
в друкарні „Рускої Ради“, в Чернівцях
улиця Петровича ч. 4.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½ 2 і 12 додатку на кошта адміністрації, за предложеном документів вибавуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабумованих і за порукою: 1,239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. виписове 2. кор. число членів 2.39 з 2.501 уділами на 125.050 кор.

ВКЛАДНИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентовує по 4 2 від ста. Сума вкладок на 1,256 книжочках 1,103.333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частиною на дивіденду для членів, а частиною на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано до тепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекция і агенти. (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устинович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Важацький „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колеса „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин „Малірі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюві по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кошський „В день святої волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович „Прескурка“ . . .	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі рочкики) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“ . . .	1.20
Ом. Попович „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогатили“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарівський Сергій „Руска Читанка“ для II. класи гімн. . .	2-80

Др. Стеф. Смал-Стоцький „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порадник“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2.40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschnlrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I. . .	—40
Франко Іван „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галін „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єврей „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпитко „Листи з некла“ . . .	—30

При замовленнях Книжок упрашає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні
„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ве застережене. — Рекламациі неопе-
чатані візьмі від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 соти́ків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

В справі вибору посла із Заставненського повіту

об'їзджаять послы др. Стоцький і Николай Василько власне поодинокі громади сего повіту і, як нам доносять, находять всюди щире прийняте, повне зрозуміння великої ваги теперішньої хвилі і щирю охоту постояти за народним кандидатом д-ром Филиповичом помімо завзятої агітації польських панків і волоских попів під покровом польського суду за московским самозванцем. Не тільки руска інтелігенция але й хлібороби, шляхтичі і мужики, працюють над освідомленням незрячих одиниць, які ще вагаються межі просьбами і грозьбами ворогів а народним добром. Є велика надія, що польско-волоский кандидат-Москаль остане лише з тими кількома голосами польско-волоскими, а всі рускі голоси упадуть на народного кандидата д-ра Филиповича, що дай, Боже, на вітху і добро Русинам а на сором і злість ворогам!

Борба Русинів проти Румунів на церковнім полі.

Про борбу бук. Русинів проти Румунів на церковнім полі віденьська часопись „Reichswehr“ помістила довшу статю, котру подаємо тут в перекладі:

Іменованем теперішнього митрополита д-ра Василя Репти, як відомо, опорожнило ся місце генерального вікарія греко-східної дієцезії Буковини. Питане про поновну обсаду его заострило довголітню ворожнечу в руско-румунській дієцезії Буковини та дало причину до масової

демонстрації руских селян на дни 7. с. м. перед митрополитичою палатою в Чернівцях. Як зачуваємо, в міродатних кругах хочуть в сей спосіб оминуту сю ворожнечу, що місце генерального вікарія не буде взагалі обсаджено, а за те припадуть митрополитови двох містратів, румунського і руского, яких від часу до часу будуть покликувати до заступства его. Однак ся поагода відай не спонукає Русинів до занехання розпочатої борби, бо її причини лежать, як здає ся, багато глибоше. Руский посол Николай Василько, який відгравав важну ролю в сїм руху, висказав ся в сей спосіб супроти нашого співробітника:

Міродатні круги у Відні запізнають положене, коли починають послідні події в Буковині як рід вимушення для розв'язання питання вибору генерального вікарія після гадки Русинів та коли від посередничого поагодження сего питання надіють ся тривалого успокоєня Русинів. Після смерті першого греко-орієнтального архієпископа Буковини в р. 1875, колишнього учителя цїсаря, Евгена Гакмана, якого, хотий був Русином, задля его справедливости, що еще до нині увійшла у приповідку, любили рівно обі народности, покликувано на становиско архієпископа тільки Румунів, а між ними в р. 1881 Сильвестра Морара-Андрієвича, який за Гакмана задля національно-румунських затій був суспендований. Під час его п'ятнадцятилітньої діяльности на єпископськїм престолі зрумунізовано цїлковито дієцезію. По его смерті було — хотий Буковина має 142 чисто руских парохій а тільки 93 чисто румунських, попри 23 мі-

шаних — заледви 69 парохів-Русинів; з 12 греко-орієнтальних крилошан були лише 3 Русини; в архієпископській консисторії не належить ані з 6 звичайних членів ані з почетних радників навіть один до нашої народности; ми не мали ані однієї руского професора теології, коротко сказати: дієцезія стала чисто румунською, мимо, що вже тоді число руских вірних перевишало число румунських о більше, чим 50.000 душ. Після конскрипції з 1900 р. належить до буковинської архієпископії 298.000 Русинів а тільки 230.000 Румунів. Обставини на церковній області змінили ся лише о стільки, що ми одержали від попередника теперішнього архієпископа на безпосередне бажане корони двох консисторських радників і двох професорів теології. Коли вже мусимо признати сей поступ, то все таки знаємо, що не завдачуємо его жадною мірою Румунам, але виключно ініціативі корони. Але також мусимо ствердити, що тим не уділено нам жадної справедливої помочи, бо більшість консисторії і теологічного факультету становлять дальше, як передом, Румуни.

В межичасі число руских душ-пастирів в краю ще зменшило ся супроти наведеної цифри через смерть старших руских духовників та через недостаток молодших. І сей недостаток молодих теологів становить наше головне недомагане. Як довго теологічний факультет спочиває в румунських руках та виклади відбувають ся на румунській мові, наша молодіж не буде мати нахилу до студій теології, тим більше, що теологічні аспі-

ранти рускої народности не мають вигляду на якесь поведжене. Вся церковна єрархія, майже ціла церковна консисторія, всі декани і під добу всі крилошани з виїмкою двох — се самі Румуни. Тому від довгих літ ми домагаємо ся стипендій для академиків нашої народности, які вже в гімназії рішають ся на студію теології. Як відомо, посідаємо міліоновий релігійний фонд, з якого можна би легко виділити потрібну на се квоту. Румунська консисторія в Чернівцях, якій прислугує деяке право заложення протесту що-до розпоряджування релігійним фондом, відказує без обиняків сему справедливому домаганю. При таких обставинах ясно, що в короткім часі по всіх руских громадах мусить дати ся відчутти недостаток євхаристії, бо румунські євхаристії, особливо від коли існує румунська гімназія в Сучаві, не володіють зовсім рускою мовою. Тому зрозуміло, що руске селянство випружає всі свої сили, щоби спонукати міродатні фактори, аби дали їм євхаристії, які розуміють їх мову, які вели би науку, релігії в народних школах та були би спосібні по селах сповняти свої задачі як проповідники і катехити.

Такі були відносини, коли др. Володимир Репта став архієпископом. Мимо того, що вже минуло майже пів року від его іменовання, не тільки, що не змінило ся нічого, але деякі події доказують, що він дав ся зовсім опанувати румунською консисторією. Передовсім ми набрали пересвідчення, що він старає ся, щоби корона поклікала на генерального вікарія найстаршого консисторського радника, архиман-

„Він має дідька“.

З уст народу переповів Ів. Захарко.

Перед хатою селянина Палюги натовп людей великий. Скрипку і цимбали чути задалегідь. Всі поглядали ся до вікна, кождий цікаво заглядає, що у хаті діє ся, кождий рад побачити гостей з сусіднього села, яких старий Палюга запросив нині на хрестини. Мали се бути дуже багаті куми, бо і старий був майже найпершим господарем у селі, а що неконче радо приставав ся своїм людям, тому на хрестинах родичів своїй першій дитині, вибрав з сусіднього села найбагатіших людей, і радше, не тому що не відмовили ему кумівства але тому, що за п'ятнадцять років Бог і на него не забув і поблагословив рід его сином.

Забава йде весело. Прагаторюють, сміються ся, співвають, музика грає, звичайно як на хрестинах у богача а молоді парубки взявши ся з дівчатами і молодницями, завели танець аж хата гуде.

Ксеня, жінка Палюги, мимо того що п'ятнадцять літ вже віддана, танцює враз з дівчатами мов незамужня; ну, вонаж і не подібна на маму; віком далеко вона молодша від свого чоловіка а на лиці така гладка як писанка, а рум'яна мов яров з молоком. І нема дивоти, що вона така. У п'ятнадцятих роцї віддала ся, тепер має тридцять; жила цілий час без журби, а що була дуже ніжної будови тіла, старий Палюга

мов дув на нею, бо робити не по-зв'язав їй нічого тяжкого, йно аби борони Боже не опалила ся на сонці, не змучила ся, аби до воли виспала ся — словом як дивив ся на неї то неначе вдивляв ся у мальований образ, і таки дуже гордий був на свою жінку, що ніхто в селі не міг їй дістати — а були і багаті і молоді і гарні парубки; а він, багатий від неї старший, а побираючи ся з нею зовсім не був ще богачем, так з'явив їй підійти, що таки за него вона віддала ся. Вона ще й тому найбільшу вартість мала у него, бо як сам нераз казав — відколи я з нею оженив ся, все мені вельде ся як з води; мабуть вона мені внесла щасте у хату.

Небагом появилася горівка враз із книшми на подвір'ю. Слуги навіть, не то старий Палюга, припрошували цікавих під вікном аби піли, забавляли ся. Майже пів села злягло коло хати.

Пили, їли, частували ся всі разом запрошені чи не запрошені, а під вечір вже, багаті кумове, нанотець, учитель, двірник, писар лишили ся у хаті а решта гостей з музикантами вийшла на подвір'я перед хату. Тут ще краще удав ся їм танець.

„А-гу! а-гу!“ дало ся чути накликуване хлопців, котрі задрівши чотири фіри циганські і кілька циганят, котрі повідносивши свої розпелехані головки із брудних бебехів подавали на малих чортків. Хлопці бігли за фірами, та кидали за ними пороком і грудками. Фіри справили ся в сторону коло корчми. Тут стали.

Музика перестала грати, а подвір'я Палюги прорідило ся троха, бо багато цікавих пішло коло корчми подивити ся на циганів, котрі стали коні попасати; багато знов бігло домів, побоюючи ся, аби цигани і циганки їм дещо не заірали.

Циганки в млі ока кинули ся по селу ворожити а доглянувши такий натовп людей на Палюги обістю, дві їх справило ся просто тут, де перше гомоніли звуки музики.

— Не пускайте, не пускайте циганів пане газдо! — дало ся чути з кількох уст нараз.

— Так то волоцюги нероби! Підеш ти звідси публіко! — доклав ще хтось з присутних, але Палюга казав їм таки виступити, бо жінка его вперла ся, що хоче аби циганка їй поворожила. Мимо переважної людий, що се мантиї, злодії і т. д., Ксеня обставала при своїм.

— Ніхто не годен так все відгадати як циганка — уперла ся, а що се не ворожба але чиста брехня і заботи народа, що циган щось знає, як сказав їй учитель, і чути не хотіла; ну а старий не годен був їй не вволити волю, коли чого забагла. Любив її.

Циганки увійшли до кімнати.

Одна розглянула ся по гостях а друга старала ся замітити, що се є чи хрестини чи весілля. Узріла завінену дитину. От і зачала ся сейчас ворожба. Одна з циганок приплескала ся до повитухи, мабуть думаючи, що се є мама дитяти. Сказано циганці, що Ксеня є мамою, не хотіла повірити. Сказала, що

вона се ліпше знає, а друга звернула ся до якоїсь підпитої вдовиці з картами.

Повитуха буцім то приймає ся мамою бути, гості сміють ся цікаві, як циганка із сего виває ся — що буде ворожити, а учитель вже мало не пукне з сміху, та шенче Ксені на ухо найпереконає ся, вона як циганка знає добре ворожити, що і чути не хотіла що то Ксеня мамою, а таки на силу зробила з неї повитуху.

— Гай гай смійте ся — сказала Ксеня учительові неначе злобно. — Я вже і панів з міста віділа, що йшли по щасте до циганів.

— А по чому вам ліпшого щастя? — доклав нанотець — таж ви Богу дякувати і багаті, і здорові і щасливі, чи се не є чиста божа благодать?

— Таки правда — обізвав ся старий, закурюючи люльку. — От дай їм кілька крейцарів та наййдуть собі з Богом. По що тобі циганів?

— Е! говори Петре! Ходіть зі мною, по що тут мають сміяти ся з нас — на пів гнівно, на пів з насмішкою відказала Ксеня, сїнула циганку за рукав і вийшла з нею з хати; за ними вийшла і друга циганка і вдовиця і всі чотири заперли ся у коморі, а гості, не зважаючи на се, гугорили собі далі забавляючи ся та жартуючи весело. Про циганів і забули.

По досить довгій часі хтось з присутних запримітив, що Ксені нема у хаті. Вже і музиканти вернули в хороми, майже всі гості у хаті, бо на дворі пугетив ся дощик а газдині нема. Пішов старий до

дрита Калінескула, ревного діяча з часів Мораря, під позором старшини лїт. Греко-орієнтальна консисторія і поодинокі настоятелі монастирів, разом дев'ять голосів, вибирають двоє послів до буковинського сойму. Після смерті посла Цуркана, знаного також у Відні, предложив архієпископ Рента сам тим дев'ятьма управлінням до голосування консисторського радника Бежана — знелюблену у Русинів личність тому, що він був другим діяльним помічником архієпископа Мораря — і Бежана таки вибрали. Вкінці бажає архієпископ досягнути скликання греко-орієнтального церковного синоду, вказуючи на невдоволене Русинів та потребу висказати ся в справі управління спірних питань між ними а Румунами. Греко-орієнтальний конгрес є інституцією, яка збирає ся на підставі вибору, при яким священники і патрони церковні (управлені до голосування патрони є виключно Румуни, зміж священників під добу шість семих) нас вповні майоризували би. Сего синоду бажає одна частина церковних патронів вже від довгих лїт (на щасте без успіху) в сій цілі, щоби мільоновий маєток греко-орієнтального релігійного фонду назад захопити в румунські руки.

Мушу додати — кінчив посол Василько свої висновки — що після мого погляду архієпископ Рента ділає з повного пересвідчення, добачуючи з одної сторони в захованню румунського характеру церкви охорону православія, з другої сторони уважає величезним скріпленням сили православного митрополита се, коли-б церква, яка тепер знаходиться в румунських руках і єї патрони дістали в свої руки релігійний фонд. Задля висше наведених провокацій, та щоби перебити сей план, ми ведемо борбу проти митрополита і не застановимо єї так довго — а тут мушу зазначити, що руске населення посідає нечувану витривалість — доки не досягнемо поділу диецезії на румунську і руску. На завдаток ми могли би нині прийняти тільки поділ консисторії, по одним генеральним вікарію на чолі.

„Unirea“ в Радівцях.

Дня 24. липня 6. р. відбули ся в Радівцях збори вільнодумної румунської партії в справі реформи виборчого права, скликані д-ром А. Ончулом і д-ром Лупом. Хід зборів був дуже бурливий. Прийшло до завзятої борби між партією демократичною а боярами. Останні понесли страшне поразення, хоч до тої борби наперед добре приготували ся. Посол А. Ончул об'їхав цілий повіт радовецький, а платні агенти боярів Філемон і Герман їздили по всіх селах, підбужували нарід і в найчорнішій світлі представляли А. Ончула і д-ра Лупу. Головні підпори партії Фльондора, настоятель монастиря Патраш з своїми двома пудиками Долінським і Берлінським, надуч. Маджіор, Ізопескул і Молдован, як також підплатчені горлачі Філемон і бувший редактор „Дештепгарі“ кооператор Герман були вислані на збори, аби „знищили“ демократів. В шинках чванили ся підпиті мужики публично, що зітруть демократів на порох. Під такими авесіціями зачали ся збори, на котрі прибули крім великої сили народу також всі священники радовецького повіту, звиш 200 учителів і значніші власителі великих посілоств зі всіх повітів краю, так що селя, в котрій відбували ся збори, не могла помістити всіх учасників зборів і багато з них мусіло стояти на дворі.

Збори отворив о 2-ій годині по полудні д-р. Аврель Ончул трикратним окликом в честь цїсаря, до котрого також вислано депешу. Відтак д-р. Ончул обговорив основи політики буков. Румунів. Він доводив, що она для самоохорони мусить бути національна. Дотеперішня консервативна політика була великим блудом. При тих словах бесідникови перебив однодушний голос мужиків: На безголова боярам! Проч з ними! Присутні приверженці боярів, особливо надуч. Маджіор і дідич Ністор з Вижного-Вікова старали ся окликом в честь боярів

зробити контр-демонстрацію. Однак роз'ярені селяни обох попіхачів боярських викинули за двері. Настоятель монастиря Патраш, що побачив критичне положення справи боярів, ужив цілої своєї священної поваги, аби промовити до сумління зборів. Однак безуспішно. Мужики прямо его закричали і не допустили до слова. Тоді ужив він посліднього средства і загрозив, що опустить льокаль. Глумливі оклики: „Щасливої дороги, духовний отче!“ До непобачення! була відповідь зборів на его погрозу. По тім малім епізоді запанувала тишина і д-р. Ончул закінчив вже без перешкоди свій реферат про реформу виборчого права.

По нїм обговорював посол д-р. Лупу, прийнятий зборами з великим одушевленням, деталі „Штравхерівського проекту“, по чім одноголосно прийнято поставлену резолюцію, що домагає ся реформи права виборчого до краєвого сойму в змислі безпосередного і тайного права голосування і розширення народного права виборчого.

Д-р. Ончул отворив відтак дебату над політичним положенням. Ліста бесідників була так уложена, що на череміну могли прийти до слова бесідники з партії демократичної і боярської. З тої послідньої партії хотів говорити кооператор Герман, однак на самім вступі мужики прийняли его окликами: „Врехун! Дурисвіт! Наймит боярський!“ — і не допустили его до слова. Десять хвиль боров ся Герман о слово, але безуспішно. Мужики під ніякими усливами не хотіли допустити его до слова, так що вкінці мусів уступити. Відтак забирали слово дідичі, священники та мужики.

Особливо в бесідах тих останніх проявило ся велике огірчене мужиків проти визискувачів-бояр та їх духовних і світських попіхачів. На згадку назвиска посла Іл. Ончула затриєла ся селя від гримких окликів „Регеат“, а селянський бесідник звернувшись з проською до д-ра Лупу, щоби він заступав повіт радовецький, бо нарід не узнає

Іл. Ончула і Івана Лупула своїми послами.

Збори скінчили ся о 5-ій год. по полудні. По зборах зготовили мужики д-рови Лупови і д-рови Авр. Ончулови гучні овації і кількакратно піднесли їх на плечах. Так скінчили ся збори в Радівцях фяском партії боярів а побідкою партії Ончул-Лупула.

Вісті з цілого світа.

— До ситуації. Австрійський міністер торговлі, котрий онюди виїхав був з референтами до Будапешту, аби з угорським міністром торговлі обговорити деякі позиції митової тарифи, котрі митова комісія австрійського парламенту відкинула, або заквествіонувала, вже вернувшись з Будапешту разом зі своїми секційними шефами. Причиною наглого повороту мала бути заява угорського міністра, що Угорщина уважає тарифу яко цілість, котра лише в цілости може бути прийнята або відкинута. Нових переговорів в справі тарифи, чи то в цілости, чи над поодинокими єї уступами, угорське правительство не гадає розпочинати. — Становище угорського правительства зрозуміле, бо митова комісія угорського сойму прийняла без зміни і хоче, аби те саме зробив австрійський парламент. Маючи тарифу погоджену у себе, угорське правительство не має охоти розпочинати на ново переговори. Угорське правительство тим більше не може бажати собі ніяких змін в тарифі, бо справа, котра на Угорщині є майже погоджена, прийшла би на ново на денний порядок і торг зі сторонництвом розпочав би ся на ново.

— Похорон Папи Льва XIII. В суботу по полудні відбув ся похорон Папи Льва XIII. Тіло перенесено на середину каплиці Пресв. Тайн. Около год. 5-тої напекі жандарми і гвардія устали ся рядами в церкві св. Петра, відтак отворено двері до церкви від сторони захристі, перед котрою ждало кілька тисяч осіб. Для дипломатичного тіла і для римських багатших родів усталося кілька трибун. О годині 7 вечером церковна каплиця електричним світлом. Кардинали зібравши ся в каплиці del Cogo, виїхавши процесією до церкви в супроводі папських достойників і швейцарської гвардії і устали ся по обох сторонах катафалку. Відтак появилась ся капитула з великим оповідником на чолі, держачи в руках запалені свічки і удали ся з захристі до каплиці Пресв. Тайн. Там декан капитули поклав тіло і відспівав похоронний псалом. Відтак перенесено тіло Папи до каплиці del Cogo. Учас-

комори і застав там заплакану жінку. Не хотіла оповідати нікому, що їй виворожила циганка. Панотець, двірник учитель, попраццали зібраних, а решта на пів нетверезих гостей говорила собі кожний що в нього і всі нараз, так що всі в кулі не розуміли ся.

Небавом зачали і розходити ся желяючи Палюга всякого добра для новонародженої дитини. Ксена засумувала ся і до кінця забави майже нічо не говорила, а попраццавши ся з кумами і слова не сказавши старому дядьку таки в коморі спати.

Мимо того, що старий любив єї пристрасно, вона без найменшої причини пераз накидувала ся на него, даючи ему до пізнання що, сего всего добра, що вона у него має, єї за мало, або що воно ще не вдоволяє її.

Хоч вона покляла ся спати, однак ані ока не прижмурила. Лежала з годину, а відтак встала, і ждала на циганку, котра мала досвіта прийти і принести із собою виляну смолою із середни екринку, аби можна єї на воду пустити з дитиною, бо се новонароджене трижизне дитя треба з дому доконче геть дати, бо як казала єї, ся дитина принесе їм велике нещасте і маєток весь зникне як каменора а они ще із торбами можуть піти, а то тому, що се дитя уродило ся на самого Кунала, а в той день як уродить ся дитина, треба конче єї з дому видалити.

Отаке виворожила єї циганка, а щоби люди не питали де дитя діло ся, мала циганка принести инше подібне дитя

а се — каже — пустить водою, тут і так є ріка, жите ему не беріть, екринка добре виляна смолою, оно піде собі, люди йому деє, вишлекають, а ви будете ілекати се дитя, котре я вам принесу. Таж се не гріх, бо ви се, а люди ваше ілекати муть, щож у тім злого?

Над сям всім роздумувала Ксена, бючи ся з гадками, що їй випадає робити, а старий хронів у кімнаті як забитий і не сніло ся ему щось таке.

— Боже єдиний — думала она — цигани, правда що живуть з циганства, як кажуть, але вони все таки розумні люди. Бо щож се може бути за гріх як я замість своєю, чужу вишлекаю дитину? А як мое дитя має мені нещасте принести, ну, най его Бог ратує. Дій ся воля божа.

Видко в багатстві бачила вона ціле своє щасте. Про дитину було єї байдуже, і так видко се розуміла, що свою дитину, треба лиш вишлекати, аби виросла. Але ані поняти не мала о тім, що родичі мають обовязок виховати дитину так, аби ся дитина була для краю потрібна, пожиточна, аби не була тягаром для других. Се і на думку їй не прийшло. Увірила в циганку як в Бога і ждала на ню, із спокоєм душі; лиш часом задрожала із страху, аби борони Боже чоловік єї не схопив ся ранієсь, та не ймив циганку, котрій гроші з гори вже наладала і поручила єї справити ся з дитиною так, як від неї чула.

Не почувала ся до гріху, не почувала ся до нічого злого.

Стало світати. Вийшла на подвір-

Циганка крадькома саме підходила до єї воріт з якоюсь чужою дитиною. Звідки се дитя походило, ніхто не знав і вона єї не питала, але з сего села ні, бо по тім і чутки не було, аби де таке дитя кому пропало.

Слуги спали то в шопі то в стодолах. Ніхто їх обі не бачив, ніхто нічоє ї не чув. Справили ся із всім мовчки. Ксена давши гроші циганці, взяла від неї дитя, занесла до другої кімнати і тихієсь на пальцях вибрала своє із колекси; чуже покляла в коліску, приглянула ся ще своєму і чужому, було одно другому подібне, і винесла его із супокійним серцем циганці.

— А пустить таки зараз водою, аби ніхто з села не заздрів — шепнула єї. Циганка притакнула головою, взяла від неї немовля і зникла з подвіря.

Ксена вернула до хати. Глянула на чуже дитя, спало і не знало, що з ним діє ся; обгудила его, сіла і гірко заплакала, не здаючи собі справи, що з сего всего вийде.

Жаль єї здавив серце за своєю дитиною, але гадка, що підуть з торбами ім їх власне дитя у дім принести, відігнала сейчас з серця тугу. Обтерла сльози, і так сиділа задумана і хто знає як довго була би ще сиділа, якби не гуркіт возів, який на улицах села ранієсь проявляє ся, збудив єї з задуми.

Вийшла на обісте до кур і качок. Повітавали і слуги. Встав і старий. Кожде йшло ся своєю роботою, кожде нішло в свою сторону, Ксена лишила ся дома

із служницею, а цигани, переночувавши спакували ся і поїхали аж закурило ся за ними.

Старий Палюга вернувшись на обід з поля, як звичайно перші кроки звернувшись до дитини, свого Олексійка. Зараз таки закріпивши, що дитина инакша трохи як вчора.

— Як то инакша? Таж не чужа а та сама що вчора — відказала Ксена, почервонівши троха. — Я его купала тепер а вчора кума виляла дитині трохи горівки на голову, та мабуть з сего троха слаба.

Дивив ся, дивив старий, пізнавав, та таки не пізнав. Помітили і слуги і рідні, що щось мало стати ся з дитиною, і Ксена вже від якогось часу не весела як звичайно а задумчива, а з дитиною майже нігде помежи люди не показує ся, так, як би крила ся аби ніхто не врік дитини. Але хто міг їй доказати, що вона заміняла дитину? Се лиш она знає.

— Ог звичайно дитина мінить ся — казали — таж воно росте.

Ксена полюбила тую дитину. Привязала ся до неї неначе до своєї рідної, а єї власна — поцлила оцями ріки Бог знає куди.

Старий також полюбив хлопчика; ажже не любити своєї дитини? — Ходив з ним потому і в поле і до церкви, вже і до школи записав его.

Та тут завіс ся старий на ним. Хлопець не вчив ся.

(Конець буде).

ники походу усталили ся в приписанім порядку, а тіло Пани устало по середині каплиці лицем до престолу. Двері каплиці замкнено. Співачи замовкли, а декан каплиці поклав тіло сьвяченою водою. Відтак гвардисти піднесли тіло з марів і уложили его до домовини з киприсового дерева, вибитої червоним аksamітом. Заки домовину замкнено, гр. Печчі, кн. Роснілозі і команданти півайцарської гвардії поцілували ноги Пани. Ту домовину вставлено до другої оловяної і цілком віко залюковано. На віку уміщено напис, подаючи вік Пани, вік его панованя і день смерті. Вікни оловяну домовину вставлено до третей деревляної, на віку котрої був вимальований герб Пани. По посіднім посвяченню тіла винесено тіло з каплиці і перенесено до похоронної нижи в церкві св. Петра, котру відтак замуровано. Кардинали і нублика виїхали з церкви, де лишила ся лиш родина Пани, кілька гвардистів, заступники каплиці, нотар і кілька інших осіб аж до цілковитого замкнення нижи, на котрій уміщено напис Leo P. P., XIII.

— **Бунт в російській тюрмі.** В російських тюрмах, в котрих інтерновано „політичних злочинців“ вибухли в останніх часах грізні розрухи. Безпосередню причину до останніх розрухів дав слідуючий случай. Один з політичних в'язнів, коли его вивели на прохід, вдер ся на мур і зачав відчитувати революційну прокламацію. Замкнені в казнях відповіли на се окликами „ура“ і зачали співати революційні пісні. За кару внакено їх до вогних темниць без постелі, хоч політичні в'язні були доси вільні від темниць. Се викликало голодовий страйк всіх в'язнів так довго, як довго не будуть сповнені слідуючі жаданя: 1. знесення карцеру як дисциплінарної кари; 2. увільнення інтернованих в карцері; 3. прискорення слідства; 4. збільшення порцій і дозвіл розділювати принесеного поодиноким в'язням харчу з поза тюрми, між в'язнів в'язнів. Страйк тривав кілька днів. Коли тюремний заряд заявив, що вичислених жадань не сповнить, інтерновані зачали кричати, співати революційні пісні і розбивати все, що мали під рукою. — Заряд в'язниць спровадив військо і уложував салдатів в казнях, котрі настуками успокоювали арештантів. Тоді стало ся щось, в Росії доси нечуване. В в'язниці явив ся вел. князь Володимир, шеф петербургського округу воєнного і казав дофнути військо. Командантові полку заявив, що він є противником уживання війська до поліційної служби. По тім факті прокуратор уважав за відповідне розсідити жаданя арештантів. Жаданя очевидно відкинено, але замкнених в темницях винушено і кількох з них переведено до кріюсти. — На другий день бунт повторив ся. Сим разом винуватиків сковано, переведено до в'язниць і позасуджувано на строгі дисциплінарні кари. „Освобождение“ доносить, що арештантам поворивано з голови волосе і позакнеблювано уста, аби не могли кричати. — Подібні бунти арештантів вибухли також в Выборзі. Двадцять двох студентів побито, поковано і внакено до підземних каземат, де перележали кілька днів.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Директор муж. уч. семинара Михайло Кушнірюк виїхав на відпустку. Керму семинара обняв проф. Бендас.

Справа заснованя гіпотичного банку. Під проводом краевого президента зішлись ся 24. липня б. р. майже всі послы на нараду в справі заснованя краевого гіпотичного банку. На тій нараді оказало ся, що крім Русинів і Вірмено-Полян, другі партії, Румуни й Німці, не мали інше нагоди виробити собі ясного понятя о справі, що стоїть вже від 25 літ на порядку деннім краевого сойму. Румуни і Німці заявили ся за повний відложення тої справи, в часі коли Русини і Вірмено-Поляки згодні ся на проект др. Пашкіса. Принято внесення відложення тої справи і наслідком того правдоподібно відбуде ся більше парад. Краєвий президент кн. Гогенляго, що був присутній на нараді, мав нагоду по перший раз зійти ся ра-

зом зі всіма послами. Добре вражінє на послів зробила заява кн. Гогенляго, що буде шанувати автономію і не старати ся яко мога виконувати ухвали краевого сойму.

Суд присяжних. Председателем 3. періоду присяжних судів, що зачинають ся дня 14. вересня б. р., іменованний місто-президент А. Артимович а его заступниками судові радники др. Ю. Попескул, Ю. Оліський, О. Зайдлер і Теофіл Сімонович.

Почетний медаль за 40-літню вірну службу признано директорам міських жіночих шкіл в Чернівцях: Іванні Шрайбер і Константиї Грілуті, директорам міської хлопчачої школи Іванови Каміньському і Ісидору на пенсії А. Страньському в Радівцях.

Другі доповнюючі вибори до краевого сойму в сучаснім повіті будуть розписані, як зачувати вже в першій половині серпня, по настоятелю монастиря Чунтулякови. що номер дня 16. липня б. р. Кажуть, що вже є „шість“ поважних кандидатів на той мандат. Румунсько-політичне товариство „Unirea“ возьме також активну участь в тій виборчій акції.

Розширене круга діяльності деяких почтових складниць. Почавши від 1. серпня 1903 круг діяльності складниць почтових: Альтіте почта Красна-Ільскі, Бабин почта Стефанівка, Балацала почта Ілішешти, Балківці почта Гадікофальва, Боичук почта Добрилівиці, Брідок почта Вікно, Давидівці і Малинінці почта Ставчани, Давидени почта Череш, Язловець почта Арбора, Юрківці і Васюківці почта Кучурів Малий, Калаяндешти почта Шербівці, Катаринендорф почта Бергомет, Кліводни, Лашківка, Суховерхів і Валява почта Кіцмань, Котул-Байський і Остриці почта Цурени, на пробу буде так розширений, що хвилево ввійдуть в жите тільки точки 1 і 2 уступу II. розпорядку міністерства торгівлі з 16. лютого 1903 р.

Нова складниця постова. В Хлівцях нов. кіцманецького ввійде в жите з дня 1. серпня б. р. нова постова складниця, що займають ся не пересилкою нерекомандованих листів і авизів про рекомандовані листи, постові перекази і т. д. Получене одержить ся постова складниця з урядом постовим в Іванківцях через щоденного пішого післанця до постової складниць в Гаврилівцях. Заряд тої постової складниць повірено сьенснопованому надучителю Ф. Гомовському в Хлівцях.

Конкурс до кінця с. м. розписані в Кіцманьскім повіті на місця надучителів в Бабині, Боичуку, Хлівцях, Міткові, Неполовцях і Онуті, відтак на місця учителів у Дорошівцях 1, Горшівцях 2, Кадобівцях 3, Кліводні 1, Кучурові малім 2, Лашківці 1, Лужанах 1, Вікні 1, Оршівцях 2, Товтрах 1 і Валяві 1, в кінці на місця підучителів у Бабині, Боичуку, Хлівцях, Мішкові, Неполовцях і Онуті.

З'їзд української молодіжної академічної, що відбув ся у Львові, ухвалив між иншими, як доносить „Діло“, поклик до всіх академіків, аби на будучий пізнік висували ся на львівській університеті. Відтак ухвалено заснованя „Академічна Поміч“, котрого фінансовою основою мають бути останки т. зв. фонду сьесейного. Візвано також сьупільність руску до як найскоршого заснованя женьської рускої гімназії у Львові і постановлено організувати в повітах кружки студентски під назвою „земляцтва“.

Загальні збори „каси щадничої і позичкової в Приличу“ відбудуть ся дня 2. серпня 1903 р. в неділю о год. 3. по полудні в домі Георгія Жмурука з таким денним порядком: 1. Обрахунок з останнього року адміністраційного; 2. вибір старшини і ради надзорчої; 3. вільні внесення і запитання. — *Николай Веренка* начальник.

Самовбивство. Управитель кураційного закладу в Дорні повисив ся дня 25. липня б. р. Причина самовбивства невідома.

Дрібні вісти. Дня 20. б. м. втисив ся в Сереті 13-літній хлопець Ди-

онізий Карловский. — Дня 21. липня вдарив грим в стодолу Льва Івановича Німіїя в Рум. Терембештах. Стодола враз з біжем, двома возами і січкарем, як також приміжні стайні до нащадку згоріли. Шкода виносить 1400 кор. Спалені будинки не були обезпечені. — Дня 24. липня б. р. вибух огонь в господаря Івана Мігаленюка в Юрківцях. Завдяки скорій помочи селян як також Гайріха Меча, що прибув зі своїми людьми з далекого поля, вдалось огонь, що переніс ся був вже на сусідні будинки, злякати і угасити. Шкода виносить 300 кор. Огонь повстав ізза неосторожності.

Напад циганів. З Араду на Угорщині доносять про таку подію: Дня 15. с. м. станула коло села Сент-Бенедек табором ватага циганів, зложена з 47 людей, що приїхала на 10 возах. Они осторожно вивідали ся, котрі селяни в селі найбогатші, вибрали собі двох з них і коли вже всі спали, цигани напали рівночасно на обох господарів. В хаті Юри Популяра забили сокирами самого господаря і его жінку. В другій хаті убили так само господаря Добрінга. Коли его жінка пробудила ся і хотіла вікном втечи, цигани зловили еї і повісили на вікні. На крик і гамір в хаті надбіг господарям на поміч їх наймит а цигани розрубали й ему голову, а відтак повісили. Потім всім ограбили обі хати і забрали, що лиш дало ся забрати; навіть меблі забрали на вози і ще тої самої ночі поїхали далше. На другий день відкрито убийство і розбій в той спосіб, що люди побачили висихаючі трупи. Дали зараз жандармам знати, а коли ті побачили, що циганів нема, здогадали ся зараз, що то ніхто инший не допустив ся розбою як лиш они і зараз післали за ними. Следи показали що цигани поїхали в сторону як Уйвар. Ще дня 16. с. м. здогнали жандарми цілу ватагу циганьску, котра однакж побачивши погоню за собою взяла ся зараз боронити ся. Коли жандарми підійшли близьше, цигани стали стріляти з револьверів; жандарми тоді стріляли також і 5 циганів убили на місці, а 15 зранили. По завзятій борбі удало ся жандармам побороти циганів. Убитих і ранених позабирали на циганські вози, а прочих заковано і так відставлено до Уйвара.

Засіви в Австрії. Урядовий звіт доносить ось-що про стан засівів до другої половини липня. До часу дощової катастрофи в минулім тижні погода була дуже корисна; але в другій половині липня наслідком безнастанного дощу і сильного обниження теплоти, припізнало ся дозріване збіжжя. В деяких околицях Долини Австрії і в полудневій Моравії треба було перервати початі жнива. Під дощем і сильним вихром збіжжя вилігло і тому вигляди на жнива погіршили ся в Галичині, Шлезку і на Буковині. З сєї причини вигляди на озимину з Галичині і на Шлезку гірші, а в инших околицях середно добрі. Жито переважно добре, ярі засіви в Галичині обіцюють добрі збори. В західних Чехах висхід жнив буде або дуже лихий, або середний. Жнива в полудневих краях переважно вже покінчили ся з задоволюючим вислідком. — Сіно в многих околицях, головни в Галичині і на Шлезку наслідком дощу по більшій часті знищено. Баробол в Галичині і на Буковині заповідають ся також не сьвітло; в инших краях задоволяючо. Цукрові бурани дадуть добрий збір. Овочі переважно не дописали. Хміль в Галичині переважно заповідає ся добре, а донеде навіть дуже добре.

Малий фейлетон.

А. Чехов.

На кладовищу.

Переклав О. Сьвітлик.

„Де тепер его кавера, брехня, карлючки, хабар?“
Гамлет.

Панове, вітер зірзав ся, і вже починає теміти. Чи не пора вертати нам домів?

Вітер прогуляв ся по жовтім листю старших берез, і з листа носив ся на

нас град дрібних крапель. Один з нас поховзнув ся на глинистій почві і, щоби не упасти, вхопив ся за великий сирій хрест.

— „Титулярний радник і кавалер Ігор Грязноруків...“ прочитав він. — Я знав того пана... Любив жінку, носив Станіслава, нічого не читав... Жодунок его знаменито травив... Чому не жити? Не треба би, каже, ся, і вмирати, по — гай-гай — случай пантрував его... Сердега пав жертвою підслухуваня. Раз, підслухуючи, одержав такий удар дверей в голову, що дістав страшене мозку (у него був мозок) і умер... А от під тим памятником лежить чоловік, що від пеленок ненавидів стихів, епіграмів... Хто то іде!

З нами порівняв ся чоловік в старім пальто і з бритою, синьо-червоною фізіономією. Під пахвою у него була півквартирка, з кармана виставив клуночок з ковбасою.

— Де тут могила актора Мушкіна? — спитав він нас охриплим голосом.

Ми повели его до могили актора Мушкіна, що номер два роки тому назад.

— Чи ви чиновник? — спитали ми его.

— Ні, актор... Сьогодні актора також відріжнити від консисторського чиновника. Ви се добре помітили... Характерно, хоч для чиновника не зовсім похвально...

З тяжкою бідою наїшли ми могилу актора Мушкіна. Она уснула ся, поросла хабазом і втерла образ могили... Малецький дешевий хрестів, що похилив і поріс зеленим, похоронним від холоду мохом, глядів наче дряхлий старець і словом нездужав.

— „Забутому приятелю Мушкіну“... прочитали ми.

Час тер частину не і справив чоловіку аж.

— Актори і журналісти зібрали ему на памятник і... пропили, голубчики... зітхнув актор, бючи поклон і дотикаючи ся колінами і шапкою мокрої земаї.

— То — е, як же пропили?

— Очевидячки просто. Зібрали гроші, оголосили про се в часописях і пропили... Се я не ради обесиди говорю а так.. На здорове, ангели! Вам на здорове, а ему памяті вічна.

Від пропівки лихе здорове, а памяті вічна — одна жура. Хай Пан Біг дасть поки що памяті, а вічність — що вже!

Се ви добре кажете. Відай знали Мушкіна, вінків за гробом шток десять несли, а вже забули! Кому любий він був, ті его забули, а кому зле зробив, ті памятають. Я приміром, его на вікни не призабуду ізза того, що крім зла, нічого від него я не бачив. Не люблю покійника.

— Що-ж злого він вам зробив?

— Зло велике він мені зробив — зітхнув актор, і на лице его розлив ся вираз гіркої обиди. — Злодій він був для мене і розбишака, царство ему небесне. На него дивлячись і его слухаючи, я вступив до театру. Виманив він мене своєю умістністю із дому родимого, приманив марністю артистичною, много обіцав, а дав сльози і горе... Гірка доля актора! Втерав я і молодість і сьвітлість і образ божий... За душою ні гроша, підплатки криві, на штанах торочки і шахи, образ словом собаками погризенний... В голові вільнолюбство і невіра... Відняв мені і віру, злодій мій! Добрий би талан був, а то так, марне пропав... Холодно, поважні панове... Чи не бажаєте? Для всіх вистарчить... Брр... Вилем за упокій! Хоч і не люблю его, хоч і мертвий він, а один він в мене на сьвітї, один, як палець. В останне з ним бачу ся... Лікарі сказали, що скоро від пиянства помру, так от прийшов ему простити. Ворогам треба прощати.

Ми оставили актора в розговорі з мертвим Мушкіном і пішли далше. Займив дрібний, холодний дощ.

При повероті до головної алеї, усипаної піском, ми зустрінули похоронну процесію. Чотири носильники в білих перкалевих поясах і чорних черевиках, обшитих листем, несли цинамонову домовину. Робилось темно, і они сніпили ся, спотікаючи ся і потрасаючи носилками...

— Гуцаємо ми тут ледви дві години, а по при нас вже третого несуть... Чи не домів нам іти, панове?

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних кольорах; цигорниці, етуї і т. н. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різноманітні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різноманітних фасонах.

Багато дешева обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевків Антона Чапека у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевки з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лядеру до шнуровані і на гузічки, пів черевки Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайпа. — Черевки до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Каленки і куфери до подорожі, валізи з шкіри т. зв. „Longrinder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зашджені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, коши і подушки.

Біле мужське з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковпирки, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. н. в найбільшій виборі. Біле систему д-ра. Лямана, сакові каштанки, фланель осушуючі тіло від поту, штани до купелю і т. н. і т. н.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Зброя і муніція. Продаж пороху.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби приєздили з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умирить біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАБС, Чернівці,

уліця Почтова число 5а.

(21—50)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складі
слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесен
за 2 кор. 50 с.
Писани Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупівлі опускає ся
значний рабат. (0—0)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

Доносимо до загальної відомости, що
вийшли „короткі православні мо-
литвенники“, видані товариством
„Руска Бесіда“. Купувати можна
в нашій Папірні (уліця Петровича
ч. 2, Чернівці). Ціна примірника
в гарній оправі 24 сотиків (12 кр.).

(0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби
гуртом закуповували не де инде але в нашій папірні

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір,
губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красший
дохід маги. Всі ті артикули суть далеко ліпші як в інших склепах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—20
О. П. „Хлопці садівники“	—40
Омелян Попович „Ромови“	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Важацький. „Пропасть“	—20
Ф. Колесен. „Наша дума“	2-50
Гаршин. „Малари“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котюль по заслузі“	—20
О. П. Коняський. „В день святаї волі“	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники)	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав. „Педагогіка“	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—60
„ „ „Як бідні аборатили“	1—
„ „ „10 казок для дітей“	—20
„ „ „Збірка законів“	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“	—20
Шпайнгаровський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2-80

Др. Стеф. Смаць-Стоцький. „Громада“	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси	—40
„ „ „Буковинська Русь“	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landeseschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie“	—40
Ю. О. Федькович. „Пісень жовнярські“	—20
„ „ „Твори“ том I.	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“	—20
Теодот Галіп. „Домашній писар“	1—
Пігуляк Єврей. „Верховинські згадки“	2—
О. Шнитко. „Листа в пекло“	—30

При замовленнях Книжок упрасує ся присилати
на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застережене. — Реклямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

До честких виборців Заставжецького повіту.

Панове виборці!

Сего понеділка приступите до вибору посла на сойм краєвий, котрому маєте повірити свою і своїх дітий долю на короткий лиш час, бо всего на одну тільки сесию соймову, тому що вже нарік відбудуть ся загальні вибори до буковинського сойму.

З'їзд рускої інтелігенції, народне віче і наші рускі послы а з ними і наше товариство поручають Вам із щирого серця вибрати на посла директора краєвого шпиталю в Чернівцях доктора

Володимира Филиповича

Др. Филипович родив ся і жиє на Буковині та знає добре всі недостатки і кривди руского народу, знає чого рускому народови треба до его добра, бо сей щирый Русин-патріот належить до руских товариств, спомагає їх гріними і радою, щоби могли дбати за руский нарід. Особливо дбає він від кількох літ за православну руску бурсу в „Народнім Домі“, аби з неї виходили із селянських школяриків світли люди та щирі Русини-народолюбці, а не запроданці московскі та волоскі.

Др. Филипович яко син щирого Русина, покойного православного архимандрита, игумена і архикатедрального протопапи Ілярія, знає докладно наші кривди на поли церковнім та на вічу і перед Митрополитом заступає ся сміло і відважно за права руского народа.

Др. Филипович іде спільно з нашими заслуженими рускими послами, що вже тільки добра вчинили для руского народа не тільки в соймі але й поза соймом, заступаючи ся все і всюди за рускими селянами, мужиками і шляхтичами, учителями і панотцями.

Др. Филипович не підє ніколи з польськими панками і волоскими попами, через що вони тепер на него в'їдають, бо знають, що він не дасть їм кривдити руский нарід, а буде впоминати ся разом з прочими рускими послами, аби вернути руским хліборобам загарбані права і аби сойм дав народови значні полєкші і належну поміч коштом тих, що тепер панують над бідним народом.

А сего боять ся вороги руского народа і тому накидують Вам, панове виборці, свого послушника, що в соймі має служити ворогам на то, аби побивати Ваших щирих заступників-послів на втіху і користь ворогам, а на стид і шкоду Русинам.

Тому, панове виборці, не дайте ся зловити польським панкам і волоским попам ні просьбами ні грозьбами, не страхайте ся ворожих погроз та не лакомте ся і на паньскі обіцянки, а уповайте на своїх довголітних випробованих щирих приятелів-послів і віддайте в понеділок 3. лат. серпня с. р. Ваші голоси на кого вони Вам із щирого серця радять, а то на доктора

Володимира Филиповича!

Від політичного товариства „Руска Рада“ в Чернівцях.

3 буковинської політики.

В справі доповнюючих виборів в Заставненській повіті від понеділка об'їзджають повіті посли др. С м а л ь-Стоцький і Ник. Василько і вже тої днини пересправляли з правоборцями і виборцями в місцевостях: Крешатик, Репужниця, Кулівці, Чупків, Василів, даліше в вівторок в місцевостях: Дорошівці, Погорилівка, Вікно, Мітків і Брідок. Посли всюди сконстатували прямо безглядну агітацію навіть при помочи підкупства вірмено-польських властителів великої посылости проти директора Филиповича. Так само нарікано перед послами на велику пресию зі сторони судових слуг. До суду кличуть всіх правоборців, що мають яку небудь справу, румунські священники обробляють в інтересі Гакмана церковних отців. Однак мимомо всіх тих махінацій в до тепер об'їзджених місцевостях вибір Филиповича без сумніви. Згадані посли продовжують свою об'їзду до Мосорівки, Самушина, Овута і Чорного Потока.

Вісти з цілого світа.

— До ситуації. „Wiener Ztg.“ оповіщує два відручні писма цісарські з Ішлю з датою 24. липня. Одно писмо, писане до гр. Голуховського, увільняє его від тимчасової управи спільного міністерства скарбу і від найвищої управи Боснії і Герцеговини; друге писмо, писане до посла при грецькій дворі бар. Стефана Буриана, іменує его спільним міністром скарбу. — В найблизших днях мають прибути до Ішлю на аудієнцію до цісаря президент угорських міністрів бар. Кун-Гедерварі і угорські міністри скарбу і торгівлі. Як „Neues Wiener Tagblatt“ пише, мають в Ішлі відбутися під проводом цісаря спільні наради міністрів австрійських і угорських в справі поладження деяких спірних справ обох половин монархії. В тих нарадах має взяти участь

також міністер війни ген. Пітрайх, котрий перебуває тепер в Ішлі. — Угорська ліберальна партія відбула в Дебрецені збори, на котрих прийнято одностайно внесення, визнаючи правительству і державну партію ліберальну, аби взяли в свою програму угорські національні жадання дотикаючі армії і постаралися о їх здійсненні.

— З Риму. У онодній конгрегації взяло участь 52 кардиналів. Кількох кардиналів з огляду на великі спеки предложило, аби приготування до конкляве відбули ся вчасно в сикстинській каплиці і аби вже о годній 11-й можна було приступити до вибору. Для забезпечення свободи нарад і вибору уделено кардиналові о. Кіджі як найширшу повноважливість і віддано під его команду всі ватиканські сторожі. Передвчера перед полуднем виблосовано для кардиналів комнати на конкляве, а в новій каплиці приготувано поміщення для тих кардиналів, котрі би в часі конкляве заведували. — Як зачувати, то колегія кардиналів вислала писмо до держав, в котрім заявляє, що відповідно до становища, зайнятого по смерті Пія IX., протестує против теперішнього стану що-до церковної держави і світської влади Папи.

— Перед конкляве. Приготування до конкляве тривають в повнім ході. Цілий день видко на улицах Риму повози кардиналів. Кардинали прибувають до посольств своїх держав. — По тайнім засіданню кардиналів відбуло ся оноді перед полуднем в сикстинській каплиці перше з трох торжественних богослужень за бл. п. Папу в присутності дипломатів, церковних достойників і запрошених гостей. На середині каплиці уставлено катафалок з папською тилією. По рогах катафалку були уміщені латинські написи вичислючі чесноти покійного Папи. — Супрогив донесень деяких заграничних часописів, що Німеччина хоче ужити свого впливу при виборі Папи, пише „Kölnische Ztg.“, що всі ті вісти не мають ніякої основи і суть видумані, бо Німеччина цілком не гадає мішати ся в справу вибору

Папи і не буде робити ніякого натиску на німецьких кардиналів в тій справі.

— Російсько-японські відносини. Від якогось часу ширить англійська праса тривожні вісти про непорозуміння між Росією і Японією і пише навіть про блиску війну між тими обома державами. Можливу причину до війни добають в поступованню Росії в Манджурії і в Кореї. Росія вже в 1897 році отворила собі дорогу до північної Манджурії сибіро-манджурскою залізницею. В 1897 р. загорнула Росія частину півострова Ляотанг і тоді почала будувати центрально-манджурску залізницю та обсадила войском саму Манджурію наслідком боксерської ворохобні. Що тепер Росія не думає уступити з Манджурії на те, щоби там усадили ся Японці, се зовсім ясно. Ту причину до війни могли вишукати Японці вже перед чотирма роками, а бодай по 8. цвітня с. р., коли Росія не лише не хотіла забрати звітам войска відповідно до договорів з Хінами, але навіть ще більше там войска наслала. Правда, що в Японії відзначали ся тоді голоси за виповіщенням війни, а недавно проф. Томіца заявив на недавніх зборах японських політиків, що перелюдненню Японії можна зарадити виселенням до Манджурії, наколи би там не осадилася була Росія. Треба отже Росію звітам виперти, а то можливе лише війною, до якої зовсім приготуване і війско і флота і військо одушевлені. Чим скорше до війни прийде, тим користійше то на его думку для Японії. — Ті японські сторонництва, котрі не раді доводити до війни, бажать мирним способом то поладити і спонукати Росію до виходу з Манджурії коштом Кореї. Інші знов домагають ся, щоби, коли вже Росія не хоче уступати з Манджурії, також Японія вислала там свої войска і щоби ті обі держави спільно обсадили Манджурію. Японське правительство, здаєть ся, зрештучувало вже менше більше з Манджурії і Кореї і вдоволяє ся лише тим, щоби при віднові торговельних договорів з Хінами домагали ся уступок для Японії, пере-

довсім відкриття нових пристаней в Манджурії. З усього того видко, що в Японії все ще переважає мирний настрій, особливо в найновіших часах, коли там прийшли до переконання, що Англія мимо союзного договору з 30. січня 1903 на случай війни не помагала би Японцям.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Містопосадник правит. радник др. Е. Райс виїхав вчора на кількотижневу відпустку до Геркулесбаду.

Іменоване. Краєв. президент іменував інженера Фр. Губіха з Німечки-Тереблештів будівничим практикантом для державної служби на Буковині.

З уряду податкового. Директор податкової адміністрації, скарбовий надрадник Гавевський удав ся на курцію до Марієнбаду. Керму податкової адміністрації обняв скарбовий радник Ончул.

Помер. Довголітний двірник в Неподковцях Р. Завірський, помер тут в понеділок б. м. в 75 році життя.

З війска. Сегодні вчасним ранком цілий наш гарізон вирушив на вираву до Опрішенів, що будуть тривати 2 дні.

Готель „Централь“ в Чернівцях буде отворений дня 1. серпня б. р. через попередного реставратора Бергарда Зільбера.

На милування нема силування, каже приповідка, але не так гадають наші консисторники, котрі вислали на днях до протоєреїв обіжників із готовою заявою преданности для Митрополита, котру мають підписати священники і єпітропи особливо руских деканатів, бо на демонстраційних зборах попів-румунізаторів був лиш один потомок славного Григорія Купчанка, отже тому треба особистої принуки супроти поодиноких священників, котрі розуміє ся, так не зможуть уже відказати ся від участі. Файне то милування, як до него треба аж силування! Чи знає про се Митрополит, і що він на те, не вже гордий на так вимушене довірі підвладних священників і непослушних єпітропів? Коли се має бути протест проти нашого народного віча, то ми кличемо „vivat sequens“, ми не останемо позаду, а побачимо, що замінове світови більше чи зойк покровидженого народу чи адреси підвладних маріонет.

Безчелний злодій. Оноді ночью поліційнт Райнер увязнив кілько-

„Він має дідька“.

З уст народу переповіс Ів. Захарко.

(Далі).

Ксеня з початку все побоювала ся чи не вийде все на верх. Тремтіла із страху на самий спомин, якби все видало ся. Та ні. Перетерло ся все. Нераз вже від того часу цигани їхали через село, завісгди бігла між них чи не побачить циганку, котра їй забрала „нещасте“ з дому а „щасте“ внесла — та дарма. О циганці і слух загинув, а що нігде і чути не було за пропавшу комусь дитину в сусідних селах, тож успокоїла ся, повеселішала і хоч гризло ей, що се так не є її дитя, однак успокоювала вона себе як могла, але тайну сю не відкривала своему чоловікові. Подумала, хто знає як йому дитяти ведеть ся і чи воно живе чи ні, найже за мого, сей хлопчик має вигоду як мій.

Не робила ему кривди.

Старий думав, що Олексійко буде ся вчити, та в душі ладив его на пона. Але щож? Хлопець виріс бутний, в добрі, ніхто на него не покривав, що захотіло ся ему, мусів дістати, зняхав, що люблять его родичі — школа не подобала ся ему ні раз.

Що старий накартав ся его, натодкував ему, що школа то щасте, що без науки не мож жити добре, напросив ся хлопця, наобіщовав золотих гір — все мусіло і на місце не здало ся.

— Природа якась — казала Ксеня, котра що правда також рада була би, аби хлопець вчив ся. — Деякі бідні діти, ні їсти не мають, ні одягнути ся в що, а вчать ся; а тут бач, всего в мов у дідича, ну і не нещасте то?

І нераз вона гірко заплакала нишком за своїм дитям.

Але що? Пропало!

Хлопець пустий. То шкоду людям робить, то бе других дітей, то скаржать на него, то платить старий кари за школу, бо тікає — не ходить до неї, не помагав нічо.

Виріс без школи на парібка.

Що наплатив ся старий, що по судах натягав ся через него, а що знов сей одинак накарв ся збіжя і гроший в старого, о тім і не згадувати.

Зажирили ся старі, бо а-нуж котре очі з них зажмурить, чи зможе він господарство утримати? Чи буде він дбати на котре з них, як про себе не дбає, а дивить ся, аби лиш зарвав що і виніс до жиди на горівку. Прогайнує маєток не що. Тепер ще троха боїть ся старого а потім? Потім, хто зможе его зупинити від гайнованя?

Що з ним робити? Рада в раду, старі порадили ся, що треба конче буде мати когось, аби на него лишити ґрунт і хату. Взяли на виховане сироту по браті старого Палюги. Там було нелітніх дітей досить а ґрунту мало. Не мож на всіх его розділити.

Ксені з сего жалю, що чужа дитина так нищить їх добро, не раз приходило на гадку виявити перед чоловіком цілу

правду, та бояла ся его, бояла ся людей, що будуть говорити по селу; мовчала і плакала.

Приведена в їх дім сирота, була веначе розрадою для них, потіхою, наколи щось нового змалював їм Олексій. Принята сирота, дозирає цілого гадівства, робуча, послушна, господарна, ошадна, ангел не дівчина.

— Якось Бог добрий — сказав старий — двадцять оден рік терпимо з Олексієм різне лихо, мабуть він вже не буде інакший, на біду можеш і цілий ліс виломити, біда бідою, таке то его призначіне вроджене, за те дівчина нам відлачує ся. І не варто-ж таке дитя нагородити?

Стара силала мовчки.

— Та вжеж — подумала вона — треба чужих нагороджати як своє не хотіла ілекати. Бог скарив би тую дідчу циганку.

Боліло ей серце за своєю дитиною, каляла ся нерозважного кроку. Ну, але щож? Годі тайну виявити.

* * *

Одної осени підчас війскових маневрів навчилирували жовнарів і до старого Палюги. Стояли жовнари на квартирі майже цілий тиждень. Між жовнарами був один, котрий дуже подобав ся старому Палюзі; то помагав ему вільних хвилях дещо робити, то порадив дещо розумного, а що вже старому подобало ся, що сей вояк мав із собою цікаві та пожиточні книжочки та читав ему дещо з них, то якісь історії то щось

з господарства, то за худобу, за долю мужицку і Бог знає за що, наколи другі вояки або гуляли в корчі або за дівчатами бігали, він сидів на квартирі. І військова старшина любила сего вояка.

— От такого то наймита або й зятя для Оленки, хотів бим мати. Боже, Боже! Що розумний, а що чемний! Правда Ксеню? — запитав жінку.

— Ну, ще і питаєш? Здаєть ся мені і легше умирало би ся нам. Богу дякувати є маєток, а такому що правда і не жаль чого у руки дати — відказала Ксеня і порадила старому, аби випитав его чи став би він наймитом в них, як не має свого нічого. Таж за кілька днів він виходить з войска.

Старий послухав жінку; довідавши ся, що Петро Чужий не має нікого, сирота, згодив его і наш вояк за кілька днів вернувши з войска став у Палюгів наймитом.

Радість превелика у старих. Петро робить, що і дня ему мало. Хвилями не стратить, а в неділю, не не, не гуляє, а бувало наеходить ся чамало гадів і гадів, дівчат, парубків і дітей до старого Палюги, а сей то читає їм, то дітей привчує, то привідає дещо веселого а цікавого аж старим серця ретуть.

Майже ціле село полюбило сего молодого та розумного наймита, а кожний хотів би его відмовити до себе, кожний рад був з ним балакати лиш Олексій, скомпанувавши ся ще з двома собі подібними, з двірника сином та его сусі-

кратно каране індивідуум, Франца Бі-
ляка в хвили, коли на улиці хотів
виножити куфер, який украв був на
руській улиці кельнерови Гершови Ші-
терови. Біляк вліз до помешкання Шіте-
ра через вікно і виніс куфер на улицю,
де хотів присвоїти собі знахідку, як
в куфері річ, як одіж і біле. Безчель-
ного злодія віддано до карного суду.

Вибір двірника в Кіцмани. Двір-
ником міста Кіцмани вибрано Д. Ба-
жана, а присяжними С. Негруша,
М. Готтесмана і селян Бояновського
та Мітрука.

Загальні збори „каси щадливості“
і позичкової в Ленківцях Приватних і
Камеральних відбудуться дня 2. серія
1903 р. в неділю о год. 3. по полудні
в домі Георгія Жмурука з таким днє-
ним порядком: 1. Обрахунок з послід-
нього року адміністраційного; 2. вибір
старшини і ради надзорчої; 3. вільні
внесення і запитання. — *Николай Веренка*
касир, *Георгій Веренка* начальник.

Знищені листи. В місяці червни
знищено в поштової дирекції 1484 зни-
щених листових посилок, котрі не мож
було доручити адресатам.

**Українське робітничє товари-
ство „Воля“ в Чернівцях.** Під таким
іменем заспалося в Чернівцях това-
риство руських робітників на взір німець-
кого „Gewerkschaften“. Статут прийнято
уже правительством до відомости.

Хмаролом. З Вашківців п. Ч. до-
носять нам, що в Майдані наслідком
хмаролома повстала велика повінь, так
що комунікація на 3 дні перервана. На-
несена шкода в величезних розмірах.

Трагедія в родині. З Будапешту
доносять про таку подію: Властитель
більшої пошлості в Терек-Балінт, Йосиф
Горват мав три дуже красиві доньки
14-літню Гальську, 17-літню Гізелю і 19-
літню Марію. Гізелю Горват заручила
ся була два місяці тому назад з моло-
дим чоловіком, котрий дуже їй надек-
нував і багато говорив о своїй любові,
а зегковірна дівчина піддала ся ему.
Недавно тому той її наречений Гі-
зелі написав їй лист, в котрім докоряє
їй за те, що она не могла зберегти не-
порочності і дла того зриває з нею;
рівночасно відслав їй Гізелі заручи-
нову обручку. Гізелю звирала ся з тим
своїм сестрам і сказала, що не може пе-
режити тої ганьби і втопить ся в Ду-
наю. Три дні тому назад прийшли всі
три сестри над Дунай, станули на
містку, до котрого причаляють кораблі
товариства пароходної плавби по Ду-
наю, звязали ся всі три разом шнуром
і так разом кинулись у воду. Залим
люди могли прибігти на поміч, нещасливі
дівчата щезли у вихлях ріки. На другий
день витягнули рибаки їх тіла коло мі-
сцевости Ерче.

дом, на кождім кроці зли воду варив на
Петра.

Бувало і дівчата хоч і не туди ви-
падала їм дорога, умисне повертають
попри Палого хату, аби бодай побачити
Петра, котрий і красивий був і так знав
з дівчатами жартувати, що липли до
него неначе мухи до меду, а Олексія
обходили мов „нечистого“.

Во і не було его за що любити. З
кождого знав лиш висміяти ся, як то
кажуть латку кождому причинити, ко-
ждий в него за ніщо а збитка комуєс зро-
бити, побити когось, викрасти, і винити
за трюх, се знав найліпше. Корчма,
в него була ціла семінарія а за школу
і не згадує.

— Учителю як знає читати і пи-
сати — казав Олексій — так щож з
того? може він багатий? Чому школа
не дала ему маєтку? Мені школа не треба.
Я маю що їсти і убрати ся в що, а
земля зародить, продам децю і гроші
маю, а школи мені на пса.

Пішов Олексій враз із своїми това-
ришами до корчми та став радити ся
арендари, щоби сему Петрови зробити
за се, що всі его поважають. Аренд-
тар тимчасом поставив їм горівки і поки
не радив нічо ему робити, ані бити ані
не зачіпати, бо Петро має „дідька“.
Треба отже буде рабіна запитати як ему
кінці доїхати, але се буде коштувати
кілька „крейцарів“.

(Конець буде).

Розбишака в уніформі. В місті
Варі в Італії замкнено в арешті бувшого
поручника від піонірів Модунно, підоз-
ріненого о убиство своєї жінки. Слідство
ведене в сій справі викрало багату зло-
чинів, яких допускав ся Модунно в Ки-
таю підчас походу Європейців против
китайської держави. Жовніри, що тоді
під ним служили, так розповідають:
Модунно нападав нераз вночі на доми
багатих Китайців і рабував. До домі
добував ся або хитрим способом, або
таким розбоєм. Найбільше рабував він
в Паотінфу. Коли зажадав грошей,
а ему не хотіли дати, то велів своїм
людям увійти до хати з наложеними
бачетами і бити Китайців. Коли се не
помогло, то сам бив шаблем, аж Китайці
признали ся, де сховали гроші. Одного
разу внів він був до дому двох багатих
братів. Коли они не хотіли видати грошей,
Модунно казав вивести їх до города
і там виконати глибоку яму. Відтак ве-
дів одного з братів винити в яму і за-
сипати камінем аж по груди. Коли брати
і тоді не хотіли виявити, де сховали
гроші, Модунно так само законав і дру-
гого брата та загрозив, що їх так
живцем погребав, коли не скажуть, де
знаходять ся гроші. Аж тоді брати ви-
явили сховок грошей і там знайдено дві
посудини повні золота. Модунно був
також і своїх власних людей та збитку-
вав ся над ними. Коли вночі вибирав
ся на розбій то брав з собою на віз
скринку, в котру ховав заібрані гроші
і дорожні речі. По поході привіз він
до Італії 18 куфрів повних золотих
і срібних та великих дорожніх ки-
тайських річей. З сего видно, що вісти
о розбоях, яких допускали ся в Китаю
„культурні“ війська європейські, були такі
правдиві.

**Що було причиною різни жидів
в Кишиневі.** В лютім сего року убив
хтось був в містечку Дубосарах херзон-
ської губернії малого хлопця Михайла
Рибаченка. Тіло его знайдено ціле поко-
лене як би ножем раз коло разу а з того
пішла чутка, що ті жиди убили дитину,
щоби спустити з неї кров до своїх вели-
кодушних мац. Сеся повірка, хоч і як дурна
і безосновна, знаходить з давен давня
віру в темних масах та й тепер розій-
шла ся борзо по цілім краю а то дало
причину антисемітській хасонисі „Беса-
рабець“ виступити против жидів. Власті
російські в Одесі зачали слідити справу
згаданого убийства і ось що вислідили:
В Дубосарах знайдено дня 22. лютого
в городі якогось Шолубова тіло хлопця
Рибаченка. Херзонський губернатор Ле-
вашев приказав тоді одному з агентів
поліційних слідити за сею справою і ось
що показало ся. Дідо убитого хлопця
Конон Рибаченко поминаючи свого зятя
Михайла Тимошука, записав був ціле
своє майно Михайлович Рибаченкови. То
звернуло підозріне на Тимошука і его
арештовано а разом з ним і якогось Ан-
тона Тищенко, що служив у якогось
Філера за сторожа в городі. Оба сразу
виписали ся всякої вини, аж наконець
Тищенко ось що розповів: Дня 21. лю-
того прийшов він був до Дубосар ку-
пити круп і олію. На торговині стрітив
его старий Тимошук і запросив на вино.
В якимє шинку випили вісім фляшок
вина. При послідній фляшці став его Ти-
мошук намаляти, щоби він поміг ему
убити малого Рибаченка та обіцявав
ему са то 50 рублів. Того дня не зго-
дили ся. На другий день прийшов Ти-
мошук знову до него і згодили ся хлопця
убити, випили шість фляшок вина і ро-
зійшли ся. За кілька годин прийшов Ти-
мошук з хлопцем і всі пішли до хати
Тимошука. Після умови отворили там
двері від пивниці і звалили туди хлопця,
котрий внів до пивниці. Тимошук ско-
чив за ним і забив его там дручком.
Відтак вліз і Тищенко до пивниці, поміг
убийникови розібрати хлопця і Тимошук
різав та колов убитого по цілім тілі,
щоби тим способом звернути підозріне
убийства на жидів. Убитого хлопця ли-
шили в пивниці аж до середи дня 25.
лютого а відтак вечером того дня за-
несли трупа до города якогось Шолубо-
ва і там кинули. При ревізії у обох
знайдено закровавлені шапки і кожух.
Тимошук винирає ся убийства. Обох
відставлено тепер до криміналу в Одесі.

Голод в Китаю. З Пеніну доно-
сять, що в провінції Куан-Сі панує
страшний голод. Губернатор сєї провін-
ції вважав за відповідне вислати для

розсаду комісію та дістав вістия, від
котрих справді волеє стає на голові.
Багато продавало ся прямо в неволю,
щоб тільки забезпечити ся від голодової
смерті. В місцевости Бу-Чунг вивторила
ся навіть постійна торговиня для пере-
продажи людського товару. Та найстраш-
ніше виглядає отсей факт. В Суар-Пінг
сказано на смерть 1500 арештантів та
коли почало ся виконувати засуду, нарід
став товнити ся цілими масами, кидав
ся на теплі ще тіла, ніж їх і на місці
пожирав. Дійшло навіть до того, що
самі кати забирали трупи, щоб опісля
продавати їх людности. Не дурно казали
латинини: homo homini lupus est — чо-
ловік для чоловіка вовком — а таким
звирем стає ся кождий чоловік особливо
тоді, коли задля голоду не може заспо-
коїти своїх найконеучніших житєвих
потреб. Голод і нужда виправдує деколи
і настрашніші звички.

Нещаслива пригода. З Вижиці
пишуть: Дня 21. с. м. лучила ся тут
така пригода: Паниа Мізера, дочка офі-
ційяла печтового зі Львова, учениця VI.
гїмн. класу, виїхавши на гору „Лісу“
(зараз за містом) станула неосторожно
ногою на якусь широку ростучу рослину,
думаючи, що під нею є ґрунт, і сточила
ся стрімголов у безодню до потока Ви-
шенки з висоти кількадесяти метрів.
Нещасна готовкла ся так, що тіло пред-
ставило одну велику рану, волосє здерте
зі шкірою від шиї аж до чола. Лежить
без пам'яті під доглядом матери, а лікарі
докладають всіх сил, щоби уратувати
їй жите.

Малий Фейлетон.

Край і люди на порогах Ніля.

Після Брема подав: О. Сьвітлик.

(Далі).

Подібні місця суть рідкими оазами
в тій неприютній пустині. Пливучий
горі рікою корабельник витає кождий
куш, кожде пальмове дерево з неспаз-
ною радістю, бобове поле, що може
становити ціле ждання многих а многих
днів — з нетаємним одушевленням, а ко-
лесо, що подає воду до зрошування орно-
го поля — з дякою для Всевишнього.
В тій мертвій пустині можуть ему гро-
зити великі злидні, а навіть голодова
смерть коли не заосмотрить ся в їду на
цілі місяці. Долі рікою, добре збудована
лодка промчить ся наче стріла в тім
краю жару, пустки, злигоднів; по пли-
вучи горі рікою, она йнаколи годинами
й днями стоїть, як прикована понизше
водонада, під охороною відломка скали,
колихаючись по філах, й подорожник,
ожидаючи пригожого вітра, нерідко,
томлений морською недугою, много днів
не бачить ні людей ні обробленого
поля.

На своїй полудневій границі ске-
лиета долина переходить майже безпо-
середно в більше урожайну частину
Нубії. Подорожник входить в вузку,
окружену двома пустинями, кітловину
з кількома великими островами, на котрих
ріка лишила свій намул. Тут не розгор-
нула ся іще вся росквіт екваторіяльних
країв, не вже нагадає о собі деякими
пооявами ростиного і звіринного світа.
Майже неперервний пальмові куші, на
котрих досягають вкусні овочі, відділя-
ють від пустині сї чарівні оази, в котрих
труд ратає винограджуєсь сторицею;
Христовий терник і розмаїті породи
мімоз свідчать о тім, що вже недалеко
тропічна сторона. До вище згаданого
кібця причаляють ся другі гілці серед-
ної Африки. Першу птичку, яку там спо-
стережеш, є огняний в'юрок (Feuer-
wedelfinken), що поселив ся тут поміж
бадильям; від часу до часу він наче
пильний коник появляє ся на вершк
плідного стовника, щоби з тої ви-
соти прослідувати свою чарівну пісню
і захопити до того і других своїх то-
варшів; в росколинах і цілінах ліня-
нок найшли пріют другі его кривняки,
а іменно: сталевий і криваво червоний
в'юрок; в садах, що оточують хати,
оселили ся голуби (Kartauben), на бе-
регах ріки врили собі маленькі гніз-
дечка кривоноски — вічні примор-
ські ластівки особної породи, що виді-
ляють на лави тільки вечером; вони літа-

ють понад самою поверхнею води, роз-
сикають філі глибоко погруженим в неї
клявом і ловлять комашки, що плавають
в перших верхніх сї верствах.

Однак і сей принадний кусень землі
не великий. Вже за руїнами святини
Баркала (Barkal), все іще пустає
і неурожайні гори знова зближають ся до
ріки і витискають так плодотиву землю
як і пустинні стени. Перед очима ступа-
ючого до гори подорожника розгортаєть
ся остання група водонадів. Область
третьої групи порогів далеко не так
вбога, як камениста долина; добре обро-
блені, хоч і вузкі пасма нив по обох
берегах ріки як і урожайні острови, що
лежать серед неї, нищать вражінє не-
відрадної нужди, які робить на подо-
рожника перші пороги. Прибережні маси
скал мають тут більше розколин ніж
в скалистій долині, і суть обилні в так
звані кам'яні моря, т. е. в безпоряд-
ку накопичені один на другий горби
і вали, що складають ся з кам'яних брил
і кругляків (Rollstein), що остають
ся в долині після того, як могуча ріка
вижодила собі більше глибоке русло.
По обох берегах ріки знаходять ся ка-
м'яні брили, об'ємом завбільшки сто ку-
бичних метрів, котрі тримають ся так
слабо на відповідно малих підпорах, що
при сильнім вітрі колибають ся, а при
помочи кількох людей можна їх скинути
на долину. В многих місцях кам'яні моря
(Steinmeere) суть так дивно уложені,
начеб всі конуси, піраміди, вали і стіни,
що вінчають прибережні гори, сотворила
прима гігантського духа. Але іще біль-
ше чим згадана будова самого Ніля,
третій групи водонадів надають свій
особний характер будівлі рук людських.
На всіх пригожих виступах прибереж-
них скал і, особливо на великих скелі-
стих островах піднімають ся будівлі
з вежами, з зубцями і стінами, котрих
не має в других місцях долини Ніля. Се
укріплення твердинь давних часів, замки
прибережних житців, збудовані для обо-
рони і нападів, для охорони житя і майна
від неприязельского набігу сусідних пле-
мен. Зложені рядом, скріплені по біль-
шій часті тільки одним намулом, неотес-
ані камінні брили становять підвалини ва-
ли а грубі, тепер вже майже порозвалювані
або розвалюючі ся стіни із вивітрених
цегол — горішні будинки кріпостей, що
суть інтересні не так своєю архітектурою,
як смілистю закладен. Так, приміром,
серед бушуючої ріки піднімає ся голе,
чорне, ласкує урвище, а на его вершині
знаходить ся кріпость. Дико шумять філі
у его підніжжя, но оно незломно витри-
мує напір і береже повірену собі кріпость
чоловіка. З одної сторони філі не мають
до того урвища доступу і завдяки тому
розгорнулася там буйна ростиність.
В тім бач загибку, що вивторив ся тут
з протогом часу, обліи врожайні веретви
намулу і накінець утворили остров;
чоловік заволодів тим островом, пона-
саджував пальми і розвів поля; і, таким
робом, повстав мальовничий і чарівний
куточок.

(Далі буде.)

Телеграми „Буковини“.

Відень, 30. липня. Після хви-
лево виданих зі сторони правитель-
ства диспозицій рада державна
має бути скликана в третім тижні
місяця вересня.

Рим, 30. липня. На першій
конгрегації зголосили свою канди-
датуру на папський престол карді-
нали Орелія і Рамполля.

Руска Торговля І. Власюка
в Чернівцях, ул. Паньська ч. 35. пошукує

Хлопця до торговельної практики

в віці найменше 14 літ і з другої або
остаточно з першої класи гімназіальної.

Ближні умовини особисто і устно.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністрації і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламний неопе-
чатаний вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Вибір посла з Заставної.

Вже завтра рішиться питання, хто буде послом із сільських громад заставницького повіту, хто буде заступником Русинів-хліборобів із сего повіту, чи народний кандидат др. Филипович, вірний син руского народу й православної церкви, котрого поставили кандидатом наші щирі рускі послы-заступники, з'їзд рускої інтелігенції й народне віче, — чи вийде послом самозванець-Москаль, що зрік ся рускої мови і народності, котрого спирають вороги руского народу, котрим він прирік служити на шкоду нашого народу.

Рускі послы др. Стоцький і Ник. Василько об'їхали всі села заставницького повіту й відвідали всіх виборців-Русинів і переконали ся, що на народного кандидата д-ра Филиповича віддадуть завтра свій голос усі виборці-Русини крім нечисленних темних одиниць, що задля своїх личних користей, яких надіють ся від польських панків і румунізаторів-попів хотят запродавати загальне народне добро. Їх імена подамо до прилюдної відомості, щоби Русини а особливо хлібороби з кожного села знали, хто їх долю повіряє послушникови ворогів. Так само запишимо на вічну пам'ять імена усіх славних борців, що стали з вільної волі першим раз до борби за волю-долю руского народу і причинили ся до побіди святаї рускої справи, чого напевно надіємо ся.

* * *

Рускі послы просять усіх виборців-Русинів, щоби завтра вийшли з дому гуртом так зараня, аби

вже о 7. годині були з Заставної, де їх наш народний кандидат і всі рускі послы очікувати будуть, щоби теплим словом загригти ся до великого діла. Просимо руску інтелігенцію, щоби про се повідомила виборців із свого села, а щиріх патріотів, щоби відпровадили виборців до Заставної, аби не попали в сіти панських наганячів, котрі будуть старати ся затягнути їх до потара-П о л я к а, одного з панських опікунів, московського кандидата.

Вісти з цілого світа.

— *Цукрова справа.* До Ішлю прийхав угорський міністер фінансів Люкач. По аудієнції зачнуть ся переговори з австрійським правительством, аби усунути існуючі в цукровій справі суперечности.

— *Ратунок для навіщених поєнию.* Як доносять віденські часописи, мав др. Кербер в своїй конференції в Ішли обговорювати також справу помочи для потерпілих від останніх елементарних нещастів. Правительством зарядило вже розсліди що-до висоти шкід, а по переведенню дотичних обчислень скличе правительством сойми найбільше потерпілих країв на коротку сесию, в першій ряді сойми Чехії і Шлезка. Правительством готове дати з державного фонду половину квот, які признасть кожний край в користь помочи для пошкодованих. На слушай скликання зберуть ся сойми в першій половині вересня.

— *Положене на Угорщині.* На Угорщині старає ся гр. Аппоній

довести до порозуміння між сторонництвими. Розглянувши ся, яке вражіння викликала его велика промова, вдав ся він в переговори з проводирами обструкції. Він довго переговорював з послом Олійом, а безпосередно по скінченніх переговорах з тим послом розійшли ся в угорській соймі всілякі вісти, що заносить ся на угоду, котра має довести до закінчення обструкції. Як дальше звіщають, має та намірена умова ґрунтувати ся на таких умовлях: Один член правительственной (ліберальної) партії представить палаті до ухвали резолюцію, котрою палата візве правительство, щоби оно докладно вичисленим національним домаганням, вчасти при ревізії військового закона, вчасти до якогось речинця надало законодатної ваги і форми. Ті національні домагання, які мали би бути вичислені в згаданій резолюції, мали би менше більше відповідати домаганням виказаним в знайомім пропам'ятнім письмі гр. Аппонію, переданім свого часу міністер-президентови Сельови, окрім тих домагань, котрі сам гр. Аппоній покинув. До тих покинутих самим гр. Аппонієм домагань належать — домагане ревізії, вглядно знесене артикулу 18-го закона з 1888 року що-до покликуння запасових резервістів і бажане розміщування після народности, після чого самі про себе витворили би ся угорські полки. Ті домагання не найдуть місця в згаданій резолюції. Про команду в мадярській мові висловив ся сам гр. Аппоній в своїй останній промові, що на тепер він того не домагає ся, отже і то не було би уміщене в резолюції. Всі інші домагання уміщені в пропам'ятнім письмі гр. Аппо-

нію мали би бути вставлені до резолюції, яку мала би посольська палата ухвалити. Найвизначніших членів опозиції покликано до Пешту, щоби з ними порозуміти ся що-до тих справ а ліберальне сторонництво згоджує ся на те, щоби з опозицією зробити таку угоду. Недавно розійшла ся була вість про розрив в сторонництві угорських людовців. Орган сего сторонництва запевняє, що ті вісти не мають ніякої основи. Гр. Іван Зічі, проводир сего сторонництва, зазначив уже свого часу становище свого сторонництва, а оно згідне зовсім з артикулом 12-им закона з 1867 року. Людовці бажать уздоровлення парламентарних відносин і в тій справі згоджують ся зовсім з поглядами гр. Аппонію. — Оноді відбуло ся дуже бурливе засідане в угорській соймі. Опозиційні послы Пап і Льоваші закинули правительству гр. Куна-Гедерварію, що оно старає ся опозицію перекупити. Пос. Пап показував навіть гроші і зложив їх до рук президента палати гр. Аппонію, які він одержав від одного посередника за те, аби на кілька днів вийхав з Будапешту і не брав участі в засіданнях сойму. На те настав в палаті такий крик, що президент перервав засідане. По перерві хотів промовляти гр. Кун-Гедерварі, але опозиція не допустила его до слова. Засідане замкнено відтак і назначено слідуєче на п'ятницю.

— *Соки.* Намісництво заборонило злет полудневоческих соколів в Прахаліцу, боячись забурень.

— *Кокляве.* В сикетинській каплиці вже все приготоване до кон-

„Він має дідька“.

З уст народу перепоїв Ів. Захарю.

(Конець.)

— Добре — каже Олексій хочби і сто левів; а їх якое роздобуду і дам вам, але зробить так аби він і не жив. Справа вже обдумана, підняли собі его товариші, і він з ними, тай пішли спати, а жид радів, що темних мужиків так легко натягнув на его левів, бо знав на що Олексій покладе ся то й мусить бути. Сотку як би мав вже у кишені.

* * *

Прийшла весна. Чи Олексій дав жидови сто левів чи ні, ніхто сего не знає але бачили всі як жид відлежав чотири неділі а Олексій на такий сам час пішов до „Іванової хати“.

Ізакала стара, гриз ся старий. Годі. Був би він перед тим віддав его до войска примусово, так Олексій мав шню троха скривлену.

Петро ще ліпше принав їм до влодобу, так, що старий рішив по величній одружити его із своєю братанницею Оленою. Стара, розуміє ся дуже радо на те згодилась. Ну, а о Оленці нема що і казати. Та, рада була, що йде за Петра. Чомуж би й не мала тішити ся. Тверезий, письменний, робучий, і поправді сказавши найкрасніший зі всіх парубків в цілій селі.

Петрови знов і не сміло ся досту-

пити такого щастя. Старий дає половину свого газдівства за своєю Оленою, а друга половина лишає ся для Олексія. Петро не посідав ся із щастя разом з Оленою, і тепер вже коли обоє порозуміли ся, у вечері бувало як зійдуть ся по роботі і цілу ніч пересидять, обіймають ся, голубять і укладають плани як будуть газдувати як поберуть ся. Мріють о щастю і не посідають ся із щастя. А Олексій, вийшовши з „Іванової хати“, ще гірше став ненавистний на Петра, але не міг ему нічо злого зробити. Петро і сильніший і за Петром уняло би ся було ціле село, як би був хотів падець на него хто поклав. Олексій кождому горячому сала наляв за шкіру, всі ненавиділи его. Пив, і воркотів на Петра, але руки держав при собі.

Мало що з того робив собі Петро. Він ладив ся до весілля.

Пішли до панотця. Панотець зажадав від Петра документів, для легального описання передпруджнього протоколу. Тут показала ся не мала трудність. Іменно треба було метрики хрещеня. Петро оправдував ся військовим напшпортом; так щож? Панотець освідчив, що ся книжка є документом лиш для войска, а тут мусить бути згаданий документ, се є метрика. Без неї, не може бути вінчання.

— Щож випадає на се робити — питає панотця старий. — Таж він, Петро сирота, родичів не затамив, в селі де виховав ся ніхто родичів его не знав, мабуть були якісь чужинці, малим ще пішов з одного до другого села, відтак

на третє місце, звідки взяв его до войска, деж він належний? Прецінь мусить мати якусь метрику?

— Та, треба би — каже панотець писати до тої місцевости, яка в напшпорті військовим є написана; напишу до безцрку, а прийде з відтам де він належить і де хрещений, повинчаю. Прийдіть за дві неділі.

Сумно опустили канцелярию парохіальну а панотець взяв ся на підставі напшпорту писати до місця приналежності Петра, залучив напшпорт військовий і післав.

В дві неділі наспіла відповідь, що Петро Чужий. в році 18 яко немовля приплив в скринці вилягій смолою в середині до місцевости Н, де працки перучи біле над рікою ймили его, а староство міста С. заопікувало ся сего дитиною, охрестивши і назвавши єї, виріс і виховав ся в селі Н., решта між людьми, приналежний до міста С. і т. н. Всякі пошукування за родичами були безуспішні.

Священник перечитавши сю відповідь, післав по Петра, Оленку, старого і Кеєню.

— Нема — сказав до них — жадної перешкоди. Можете подружити ся, бо з Петром вдіяло ся таке а таке.

Тут прочитав їм і виложив ясно походження Петра.

— Сину мій! — заверещала Кеєня і впала нежива на землю.

Ніхто сего викрику не зрозумів і не знав, що старий стало ся, лиш єї серце не могло сего знести; відчуло оно

сю подію по материнськи і відразу з болю остигло.

Привели її до притомности. Не могла із зворушення і слова промовити. На пів живу відвели єї до хати.

Другої днини вся тайна вийшла на верх. Ціле село знало, що перед двацять трма роками стало ся на Хрестинах у Палюги. Ріжно люди говорили і ріжно собі се пояснювали. Одні, що цигани були причиною сего, другі, що се кара Божя за родичів гріхи і т. д. а Олексій аж тепер сильно увірив, що Петро має не що а „дідька“ бо ніяк не міг се витолкувати собі як оно стало ся. аби він, Палюга син, став чужим а Петро сином Палюги, і святаї пописав собі сего не дарувати, хочби і сам мав життям переплатити.

— Сам не буду жити, але най покажу ему, що і він не жие! — воркотів розлючений Олексій.

Оленчине весілля на віки вже пропало, бо Петро найшов у ній близеньку своячку — перву сестру. Зажурилась Оленка, заплакав Петро і з жалю за Оленкою, ну і з радости, що найшов родичів. Старі також плакали. Кеєня перепрошувала свого чоловіка, а Олексій з тої причини аж три дні жив в корчмі.

В тиждень пізнійше, старий зробив завіщане. Половину всего маєтку віддав синові, се є Петрові, а другу половину маєтку розділив на дві часті. Одна для Оленки а друга для Олексія, аби не казав, що ним вже цурають ся, і цілу тую справу подав до суду, аби сей затвердив правним сином его — Петра.

кляве. Говорять, що по першій голосованню Рампола буде просити своїх прихильників, аби голосували на кардинала Ді-Петра, евентуально Сегна. Між Ватиканом а Рямом здержано телеграфічний рух.

— *Борба з конгрегаціями.* Маріяніта Лебона арештовано під закидом, що в часі ревізії в його мешканню знищив документи. Карна поліція засудила 13 Редемптористів і 15 Маріяністів на гривні по 16 франків за порушене конгрегаційного закону.

— *Англія і Франція.* Зближене Франції до Англії мало причинити ся до мирного поладження східно-азійської справи. Головно посередництву Франції між Росією, Японією і Англією треба завдячити так додатний результат, що не прийшло до оружного конфлікту.

— *Страйки в Росії.* В Росії вибухли в кількох місцях великі страйки робітників. І так доносять з Одеси, що там вибух страйк моряків і палячів парових машин. На лінії Одеса-Крим застановлено плавбу. Ожидують приїзду військової маринки для привернення руху. — З Баку на Кавказі надходять якісь дивні вісті. Ото залізниця між Баку а Тифлісом перервана. Рух застановлений з незвісних причин. Здогадують ся, що страйковий рух розширив ся і на залізничну службу. До страйку в Баку прилучила ся і служба трамваева. Задля великого страйку в нафтових законах Баку потерпіли властители копанель величезні втрати. Видобуто за час страйку о 20 мільонів пудів менше нафти, ніж би то стало ся в моральних обставинах. Богато заборів заляла вода.

Чи годить ся священникові агітувати за штрейком?

Прийшов час живи, час збору ріжних плодів і знова залунав в Галичині голос „штрейк“. І дійсно, по деяких селах селяни не пішли на лан, або як ми кажемо, заштрейкували. До такого штрейку селяни самі, бодай перший раз, не рішають ся, а мусить бути хтось,

Суд по розслідуванню справи і усуненню всяких перепон заявив, що все можна після волі інстабулювати, Петра признав правдивим сином Палюга а Олексія чужим; однак знаючи о тім, що Олексій дуже ворожо супроти сего, що зайшло усунесоблений, наказав ему, аби не робив собі жадних більше претенсій до гадівства, а рад був з сего, що з ласки Палюга ему дарував.

Прийшла комісія, офіціла маєток, розділила его при свідках з всякими формальностями між діти, старий справив ще бенкет з тої нагоди, люди забавили ся, зтанцювали, не могли собі ніяк сего пояснити як то Бог вернув старим рідну дитину, поговорили о тім випадку і в селі затихло. Лиш Олексій пив що раз гірше, вигукував на старих тепер більше як на Петра і за пів року пропив все. Не було за що пити, крав по селу, і все відказував ся, що сего він не дарує.

Петро оженив ся, старі при нім. Небавом віддала ся і Оленка. Господарують в кулі, аби мовляв господарство не меншало.

Якось веде ся їм.

Старі бувало посідають та говорять о заміні дитини, та жадують, що такою непотріба як Олексій тільки літ удержували, дивлять ся на діти, всеюда згода, радіють. Ось і їх на старість всемогутній надлив щастем, а що року в той день, в котрім вернув ся їх Петро, дають на службу Богу, сповідають ся а потому в дому роблять забаву.

хто їх до сего діла спонукує, намовляє. Між агітаторами за штрейком стрічають ся також священники. Але послідніми днями донесли часописи, що духовні власти перемискої дієцезії виточили на припоручене галицького намісництва одному священникові, о. Кириїнови, дисциплінарку як раз за те, що він мішав ся до штрейку, або як кажуть, за те, що він за штрейком агітував. Не хочу тут з гори обставати ані за власттю, що слідство виточила, ані за особою о. Кириїана; а бажаю вияснити річ за садничо, не звертаючи уваги на сей одиничний випадок, застановити ся, чи в загальї християнському священникові годить ся мішати ся або агітувати за штрейком?

Вперед мусимо знати, що то є штрейк і чи штрейк не противить ся християнській етиці?

Штрейк — се солідарне заперестане робітниками праці, до якої зобов'язали ся. Щоби отже штрейк був дійсним штрейком, мусить его підняти робітники, що до праці зобов'язали ся. Що штрейк не противить ся християнській етиці, се вже ясно доказало богато християнських моралістів і соціологів. Бож чим нимим є штрейк, як не обороною, виправді остаточною, проти визиску сильнішого, як не орудиєм до насильної борби з несправедливістю? Если до усунення такої загальної несправедливості нема ніяких, лагідніших средств, то штрейк являеть ся перед лицем етики не тільки позволеним, але прямо наказаним. Проти ложи і несправедливості належить вести борбу безпоощадно, хоч би ті пороки знаходили ся і шкодили одиницям; щож дощера говорити, коли та несправедливість нищить і деморалізує цілий край, цілу суспільність. Між правдивими християнами тут, в справі штрейку, двох гадок не може бути.

Колиж християнська етика візвала на штрейк дісний, штрейк робітників, що до праці зобов'язали ся яким контрактом, угодою, то тим більше не можна бездумувати „штрейку“ наших селян. Селяни, що ідуть жати на лан, не є ані наймитами, ані в правдивім того слова значині робітниками, ані не зобов'язують ся (розумієть ся — місцеві селяни, не спроваджені до своєї праці жадним контрактом. Жнець, се бідийший гадз, що іде робити або на день, або за сніг. Ніхто его до сего не може присилувати, як також, ніхто его не силує, аби жав не два, а десять днів, аби нажав не одну, а двацять кіп. Є се робітник денний, а властиво акордовий, робить коли хоче і як довго хоче. Чиж тоді, коли цілком працювати не хоче, або жадає вищої платні, він штрейкує? Ніяк! Він прецінь не робітник, він не заключає жадної угоди, яка зобов'язувала би его бути паньським досмертним най-

Така забава є і ині. Всі веселі раді, музика грає аж нараз хата їх стала в полуміні.

Кинули ся всі ратувати хату, а стару Ксеню ніхто вже не виратував. Із страху померла. Хата, етодіш, шопи, бріг і т. и. все згоріло до нащадку. Через вітер не мож було нічо уратувати а окрім їх майна погоріло ще кілька нащадків гадзів. Ксеню третої днини віднесли на кладовище а Олексія жандарми відвели до криміналу.

За тиждень і старий Палюга спочив в могилі побіч своєї жінки.

* * *

Вже п'ятнадцять літ як старих Палюгів вкрила могила, Петро Чужий, тепер Палюга, двірникує від часу смерті батька. Село змінило ся не до пізнання. Люди перестали пити, занепадала свята тверезість. По корчмі і слях загинув, а діти селяські і не тямлять від коли вони, чи була коди в їх селі корчма. Громада має свою касу пожичкову, читальню, шпихлір, а що найважливіше, в діті, особливо коли кинє ся в полі робота і нема кого дома коло дітий лишити, свою діточу захоронку, в котрій діти на цілу днину полишені родичами, вчать ся початків з книжки, молодші бавлять ся, а родичі певні, що як у вечер вернуть до хати, застануть свої діти так, як їх лишили. Жадне жадному носа не розбило, не заспало пороком очи, жадна фіра не переїхала, не так як давно люди пили, діти пустонаш пускали і скілько то нещастя лучило ся дітям без ова ро-

митом. Колиж заключив угоду, тоді до перва можна его назвати робітником і тоді залішене ним роботи можна назвати штрейком.

Який штрейк не противить ся етиці? Се питанє не малої ваги. Вперед мусить робітник дізнавати кривду, значить, его платня мусить бути за мала, аби вижити его враз з родиною. Штрейк має бути остаточним способом борби, значить, треба вперед уживати інших, лагідніших средств. Робітник не може жадати більше, чим варта его праця, або инакше, его жадає має бути справедливе. Дальше, робітники мають захищати ся етокією, мають уникати всякого насильства, несправедливості зглядом працюювця і других робітників. Вкінці, штрейк дозволений лише тоді, коли має вигляди успіху, як не безпосередного, то бодай посередного.

Чи штрейки наших, галицьких селян мають ті вимоги? (Уважаймо їх сим разом дійсними робітниками). Що до платні — шкода й говорити. То само мусимо сказати про другу вимогу, ба навіть і третю, що до справедливості жаданя. Четверта вимога, виправді в таких разях найгрудішша, але у нас також є. Хто був наочним свідком „штрейку“ наших селян, міг наглядно переконатися, що всякі заколоти, галабурди і несуюкові, які де діють ся, викликають не селяни, а противна сторона, значить, працюювця і галицькі „опікуни“ краю. Що до послідної вимоги, се річ дуже зглядна і се лишаєть ся до рішеня второпности проводирів штрейку; тому й годі про се щось загального сказати.

Тепер мусимо відповісти на головне питанє, чи годить ся священникові агітувати за штрейком, чи се личить его гідности?

Пригадаймо собі еще раз, чим є штрейк і що штрейк є дозволений як церквою, так державою. З другого боку застановим ся над тим, чим є священник? Християнський священник, слуга Христа, єсть посередником між Богом а людьми; він має людей навчати і провадити до порогу правди, чеснот, божої боязни, має провадити їх до Бога. Кождий священник єсть отцем, пастирем своєї громади. Священник мусить дбати о царство Боже на землі, мусить поборювати злою свого покликания і уряду, всяку лож, несправедливість, кривду, всякий порок. Се его святий обов'язок. Що дальше, священник не тільки, хоч розумієть ся в першій мірі, має дбати о душевне добро вірних, але по можности також о матеріальне. Ідучи по приміру Христа, свого Учителя, кождий священник мусить тримати сторону бідних, покривджених. Се також его святий обов'язок.

Колиж наші селяни через так малу несправедливу платню паражені на деморалізацію, коли їм дієть ся страшно

дичів, скілько то було калік. Тепер того нема. Приходить неділя, сходять ся до читальні, бесідують, забавляють ся танцем, читають газети, сьпівають, далі майже всі сьпівають крім кількох старих піяків, котрі аж в сьудіє село несуть пропити своїх кілька крейцарів, що тяжко зароблять; несуть, аби жид-пропінатор борони Боже не здох з голоду. О все те постарав ся Петро. І діти его вчать ся і всі поважають его в селі, лиш одна людина не перестав на него ворогувати. Се Олексій, котрий виспівивши десять років в криміналі вернув назад до села, майже не до пізнання знущений. Із здорового парубка став хараком. Горівка і мури взяли здоров'я. Він і тепер ще заливає ся. Ходить по роботах, а що заробить несе до жидів в сьудіє село, а ноче з милостині в громадськмі арешті. Часом захопить він і до Петра, особливо тоді як все проле, голоден, і не має крейцара. Тоді складе ся як ножики, не вередує, не клене але ніби-то кає ся.

Нераз поноєть дещо у Петра, не раз і дістане яку сорочку або штани але в серці все не перестав на него злу воду варити — не може він до тепер зрозуміти сего, як-то Петро став сином его покійного тата; а гадка, що в тім мусіла бути нечиста сила і, що Петро „має дідка“ не опускає его, і мабуть в тім переконанню буде тримати его до смерті.

кривда, чиж священник може на се мовчати? Чиж не его обов'язком першому виступити проти сего і жадати справедливості? Таким одним можливим виступленем і то виступленем легальним, є штрейк. Штрейком кривди працюювця не робить ся жадної, бо пан не потерпить шкоди, хочби заплатив денао замість 40 не то 45, але навіть 90 кр. Менше виправді грошей прогайнуєть ся на карти і на інші ріжні забави, але за се руский хлоп не буде мати гриха. Ходить лише о те, аби священник, що агітує, агітував за таким штрейком, що має всі повисші вимоги і вдруге, аби агітував в спосіб чесний, поважний, спокійний, гідний свого становища. Агітоване ведене в відповідний спосіб і в добрій, шляхотній справі, сеж прецінь нічо понижаючого для священника. Чим же є священник, як не агітатором науки Христової? З історії бачимо, що самі начальники Церкви не тільки вдавали ся в агітацію, але навіть, можна сказати, ставали на чолі борби проти ворога. Нагадаю лише хрестоносні походи. Чиж кривда, яку нам робить наш такий одновірець, не така сама, або еще й не більша, чим кривда, яку дізнавали ерусалимські пугники від поганина? Але чого нам іти так далеко! В польських повстаннях польські католицькі священники брали завжди визначну участь; вони були все головними агітаторами, що найбільше уїдали на Москалі і взивали нарід до борби. І се якось їм, як священникам, уходило. Не чіпали їх за се єпископи.

Не вільно лише руским священникам агітувати, а се тому, що агітація звернена проти польських панів.

Як бачимо з повисших, коротких, принагідно списаних уваг, агітувати священникові за штрейком, аби лише в відповідний спосіб, можна, ба навіть, де вимагає потреба, належить. Тому прискре вражінє робить загальне питанє перемиского владки до о. Кириїана: чи він уважає за відповідне достоїнству священника агітувати за штрейком? Таке загальне питанє не має тут, як ми бачили, жадної підстави...

Я. Л.

Нова процедура військова.

Проект нової військової процедури карної, має бути після „Neue Freie Presse“ о стілько поступовим, що усуває інституцію т. зв. „Gerichtshof“, в котрих руках спочивало доселі судівництво військо. Дотичному комендантові остає ся єдино право поставлення прокураторії військової внеску на розпочате поступованя карного.

Коли дотичний комендант зарядив внесене скарги, то військовий прокуратор-авдитор переводить слідство самостійно, користаючи тільки в певних случаях з помочи суду військового. По закінченню слідства вносить прокуратор-авдитор акт обжалування. Суд сходить ся відтак, а іменно в случаях переступств і провин осіб т. зв. „маншафту“ в формі суду бригади, а в случаях процесу проти офіцирів або злочинів, поповнених через „маншафт“ в формі суду дивізійного. Суд такий подає на суди лавничі або колегіяльні. В трибуналі бригади фунгує авдитор і двох лавників офіцирів, в трибуналі дивізійнім авдитор і чотирох офіцирів. Поступованє є контр-адикторийне, устне і явне. Явність може бути виключена тільки зі зглядів моральности, державного добра, або добра служби військової. Керма процесу лежить виключно в руках військових правників, а військовий президент трибуналу утримує на розправах порядок. Судді при видаванню засудів не суть вязані наведеними засобами доводними, але вибір тих засобів залежить від

їх волі. Они рішають о вині і карі. Кождий обжалуваний може мати свого оборонця, в тяжких случаях дає ему ся в недостаті другого, оборонцю урядового. Що торкає ся особи оборонці, то є то іще спірна kwestія між властями цивільними а військовими. Власті цивільні домагають ся, аби кождий на лісту оборонців в справах карних вписаний адвокат, міг в кождім случаю інтервенювати, в часі коли знова власті військові ждають, аби при переступствах військових могли інтервенювати тільки ті адвокати, що суть резервовими офіцерами, бо ті після гадки військовости, посідають потрібні до того фахові відомости. З другої сторони не є виключена можливість, що адвокат як резервовий офіцер і підлягаючий військовій юрисдикції не буде міг з належною рішучістю виступати в обороні клієнта.

Проти засуду прислугує відклик ізза високости кари і зажаліне неважності, а інстанція апеляційна від трибуналу бригади є трибунал дивізійний, а від того останнього прислугує апеляція до найвищого суду воєнного. Найвищий суд воєнний складає ся з двох сенатів. В першій фунгує 3 військових правників і 14 офіцерів, в другім 7 військових правників. Той останній сенат збирає ся в случаях, в котрих ходить виключно о kwestії правні. Відновлене поступованя карного є виключним правом сенату правничого і переступає зовсім круг діяльности військових комендантів.

Після віденьських дневників ест-вує також другий спір між властями цивільними а військовими. Власті військові бажають, аби комендант військовий мав право уласкування від правосильного засуду, скоро отримає відповідне поручення від цесаря, що остаточно знова віддало би частину судівництва військового в руки комендантів військових. Так само і виключене явности обряд ізза добра військовости, є принципом, котрий дасть ся приложити і певно буде примінюваний через військовість в кождім случаю. З другої знова сторони доносять, що проект тої нової процедури не скоро стане ся правом а то ізза того, що Угри домагають ся заведення мадярської мови до судівництва військового. Супроти того і супроти опору військових властей що до утримання виключно німецької мови, виринає нова kwestія як буде аудитор, не знаючий красної мови, вести процес з тими, що не знають німецької мови.

Допись.

Що заводять вороги руского народу у Вашківцях н. Ч.

В останніх часах розіграла ся у нашім містечку борба проти інтересів руского народу з боку людей, що задля великих своїх особистих користей захопили у свої руки управу громадску і господарять в такий спосіб, немов би то у нас не було жадних цесарських прав а панувала самоволя минувших століть, а рускою громадою, яка чує ся задля нехтованя її інтересів і прав сильно покривджена і яка бажає, хоть число її душ виносить о нитеро більше ніж всіх прочих разом, мати бодай половину таких людей у громадській раді, котрі би уміли і мали охоту заступати інтереси великої рускої громади. Та сим досі незвичайним „забаванкам“ рускої громади задумало вороже братерство зробити копель нечуваними виборчими махінаціями при останніх виборах до гро-

мадської ради, які відбули ся минушого місяця. Кандидати рускої громади упали. Селяни зголосили рекурсе против сего самовільного іменования і гвалтовного переперта громадської старшини. Се озлобило ворожу компанію так, що она задумала німстити ся на поодиноких людях і на цілій рускій громаді, доки ще громада керма в її руках. Отсе кілька зразків її німсти:

Уряд громадський порозеняв зараз по виборах 15. липня накази платити за шкільні кари, котрі виготовила повітова шкільна рада іще 15. цвітня за неучащане дитин до школи в місяць марті. Коли покарані люди прийшли до уряду громадського і скаржили ся, що тепер за тяжкий час для селян, що тепер також час заплата податків, чому уряд громадський повідомив їх так пізно, наколи кари були назначені повітовою шкільною радою іще у цвітні, то двірник Валошескул і громадський слуга, Шнайдер послали людей до теперішнього управителя школи І. Гарасимовича із словами: „Ви все слухаете його ради, то най він вислухає тепер Ваших скарг, ви-ж прецїнь голосували так, як він казав! Він уйхав (2) вас до кари, то нехай він витягне тепер Вас із того!“ Отсим способом цькують нарід против чоловіка, який уважав своїм обовязком прикласти своїх рук до підвигнення Вашківських громадян з просвіти і економічної неволі.

Ворожа спілка загадала всіх людей, котрі як небудь виступають против її махерств, всякими способами збути ся із громади Вашківців. І так обвинила она безпідставно управителя школи І. Гарасимовича о всякій провині. Судове слідство не виказало нічого і зістало застановлене. В сїм справі грає головну роль вахмайстер жандармерії Бик, котрий так само обвинувачував о. Гарасимовича о діла, яких нічим не міг доказати. Вахмайстер Бик оскаржував і другого учителя Б. о проступки, яких також не доказав перед судом.

Та вершок безличности антинародної спілки осягнуло їх поступоване з поодинокими громадянами-селянами. В суботу 25. с. м. прийшов езекутор Ходзіковський до господаря Івана Давимуки, щоби его фантувати за залежний податок. Івана Давимуки не було дома лише його жінка і невістка. Жінка Давимуки давала езекуторові Ходзіковському два кожухи і два сардаки вартости до 60 К. Залежний податок виносив 20 К. Езекутор сим не вдоволив ся а дальше перевертав у коморі і в хаті і домагав ся, щоби жінка отворила скриню. Коли она запевняла його, що в скрині нема нічого і она не може отворити, бо чоловіка нема, тоді Ходзіковський бив сокирою по скрині і грозив, що єй зовсім розібе, як она не отворить. Відтак дібрав ся езекутор до скрині, що стояла у снях, вибрав з неї три нові цуркани (кнптарі), що належали невістці Івана Давимуки і хотів їх опечатити. Се довело невістку Давимуки до розпущи. Она вихопила йому з рук ті цуркани і з плачем запевняла його, що то цуркани єї і она не дасть їх нищити припалюванем езекуторських ітемплів. При відході запитав ся Ходзіковський еусіду Давимуки, чи то сей Давимука, що підчас останніх виборів до ради громадської не дав голосу на него, себто на Ходзіковського. Коли еусіда притакнув, тоді Ходзіковський почав вибрикувати: „Я йому покажу, як він на мене не має голосувати! Доки він жити буде, то попамятає мене! Окрім сего напад Ходзіковського на хату Давимуки, до якого додав він сам при відході коментар, поступав він при сегорічній езекуції безпощадно, мстачи ся в сей спосіб на селянах за те, що они зважали ся користати із своїх горожанських прав.

До батька тутешнього учителя Н. Гараса, післали також поліція фантувати за шкільну кару, хотий учитель Гарас ніколи не мав потреби вказувати свого найменшого брата за неучащане до школи — уч. Гарас є господарем класи у свого брата — і хотий батька учителя не раз фантованем не повідомляти о ніякій карі. Се має також бути німета за становище учителя Гараса підчас громадських виборів.

За почином і старанем тої самої компанії рада громадська ухвалила на своїм засіданю минушого тижня ідучи в розріз із §. 13. державних законів, донучи горожанські права тисячів тутешнього населеня, щоби в тутешній народній школі завести німецьку мову яко викладову. Се мова, яка не є матерною ані одної дитини після сегорічного шкільного звіту, мала би бути викладовою для 305 руских, 137 польських і 108 жидівських дитин, котрі виховані у німецько-словянськїм жаргоні. Та з ухвали ясно, що рада громадська не брала згладу з ніякими изиковими обставинами, а руководила ся сліпою німетою супроти рускої громади.

У виду сих надужити удає ся руска громада Вашківці н. Ч. до Ёго Сьвітлости пана президента краю з просьбою о захист перед сими німстами-карами за виповнюване своїх горожанських прав, які запоручають їм цесарські закони і заповнення Ёго сьвітлости, що кождий горожанин може і повинен виповнювати свої горожанські права після своєї волі. Далше просимо, Вашківські громадяни, Ёго Сьвітлості н. предсідателя шкільної ради красної о знесенє шкільних кар назначених повітовою радою у Вишніци іще 15. цвітня 1903. а доручуваних укараним аж в половині липня с. р., через що законний термін до рекурсив минув.

В кінці удає ся руско-вашківська громада до своїх послів з просьбою, зробити на своїм місці ужиток із повисше наведених фактів. — *Вашківські громадяни-Русини.*

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Радники двору Фекетедє Беллфальва і Шедаль повернули з відпустки і перенесли свої урядові агенди. — Директор П. державної гімназії Корнило Козак виїхав вчєра на чотиритижневу відпустку. Заступником директора за згодою ц. к. красної ради шкільної зістав пр. Юліан Кобиланський.

Краєвий президент князь Гоґенльогє був вчєра на візитаци в сторожинецькїм повіті, звідки повернув тут тогож дня вєчером.

Іменования. Рим. кат. катежит при народній школі в Заліцниках, О. Доманський, іменований учителем релігії при синагори учительськїм в Заліцниках.

Промодия. В авлі нашого університету промовано оподі Юрія Зубовича, диякона сербско гр.-ор. єпископа в Темешварі, на доктора теології.

Цензурна рада бєє краєв. правительств. Краєвий президент іменував членами ради цензурної з судейського стану надр. судов. Володимира Ясеніцкого для рускої літератури, суд. радника Іларія Ончула для румунської літератури, суд. радника Зигмунда Дворєкого для польської і суд. секретаря др. Альфреда Гайдла для німецької літератури, далше з учительського стану універ. проф. др. М. Фріда в агнера для німецької і румунської а унів. проф. др. Ом. Калужняцко для рускої і польської літератури, вкінці з поміж політичних урядників правительственного радника О. Відмана для німецької і румунської і правительственного радника др. Василя Дузінкевича для рускої і польської літератури.

Рух поchtовий. Наслід ом великих вод рух на локальній залізници Неполоківці-Вишніци над Черемошем зістав застановлений на протяз 3 днів і ізза того на протяз перерваня руху через щоденного післанця подучено почтові уряди того округа ради удержаня почтового руху почавши від 30. липня з почтовим урядом в Залуці.

Рабівничий мурд. Дня 24. липня вєчером замордовано в Вишнім Бікові Петра Соєронова і забрано ему готівку в сумі 50 кор. Як справника мурду висліджено парубка П. Попєскула з Стражи. Уваженого душегубця відставили жандармерія до окружного суду в Радівцях.

Повінь. З Вашківців н. Ч. пишуть нам, що сю громаду навістила повінь. Потоки Топища і Чорний так сильно

виляли, що під водою стояло понад 40 домів. В многих хатах, де находили ся жінки і діти, підступила вода так високо, що грозила небезпека житя.

З концерту в Кіцмани, що відбув ся дня 14. липня с. р. вилинуло на селянську буреу в Чернівцях 30 корон. Складаємо за се комітетови сего концерту сердечну подяку. — *Панько Клим* управитель бурси.

Страченє. З Будапєшту доносять: Сегодня о 7. год. рано страчено мордерцю М. Кармана на повірю визничним. Цілу ніч перед палатою справедливости чувала жінка Кармана з наймолодшим синком надіючись, що іще прийде уласкавленє. Серед судорожного плачу вила ся по землі, нарікаючи на безпощадність людей і сирітство своєї дитини. Вкінці зімлілу і безпритомну віднесено до якоїсь хати. О 7. год. явила ся комісія і деліквент в товаристві сьвященника. Лице его було цілком зміненє і мертво-блїде, а в часі читаня засуду ледви можна було его утримати на ногах. Прокуратор віддав его в руки ката. Коли накинєно ему вершок, закликав: „Господи, як страшна Твоя кара“. По хвили оповістив кат Палі, що справедливости задовільниєно. О 9-ої год. знято труна з шибениці.

Вибух Везувія. Везувій вибухає від кількох днів знову дуже сильно; з кратеру его пливе величезна струя лави в сторону як Помпеї і Боско Реале. Струя лави єсть в горі на 60 метрів широка, вкрита зверху жужлевою шкаралупою і висока на 5 до 12 метрів. Она суне ся зі скорістю 6 метрів на мінуту і нема обави, щоби могла наробити якоїсь шкоди. В 1872 р. плїла лавя одного разу з такою скорістю, що люди, котрі виїшли дивити ся, не мали часу втечи і лавя 20 з них залїла і спалила.

Найбільша ліхтарня морська на цілїм сьвітї є на острові Гельголанд на Північній морі. Ліхтарня тота є 82 метрів висока і пускає так сильне електричне сьвітло, що заступає 30 мільонів сьвічок. Коли красне верєме, то сьвітло від неї іде так далеко, як на то дозволяє круглість землі. На 35 кілометрів відко сьвітло при самій поверхні води; на 39 кілометрів відко вже его понад поверхню води на 1 метр високо, а на 42 кілометрів далеко відко его на 4 метри в горі над водою.

Телеґрами „Буковини“.

Новий Санч, 1. серпня. Зелїзна катастрофа приключила ся в ночи між стаціями Новим Санчом а Марциновицями. Десять самопаса пущених возів з'ударило ся з особовим поїздом і розбили два вози останнього. Тяжко ранєних 3, а легко 13 люда.

Будапєшт, 1. серпня. Губернатор Реки, гр. В. Сапари, як виказало ся, є тим, що вручив Дімесови 12.000 кор. для підкупленя посла Папа. Сапари подав ся до димісії, а Дімес, проти котрого прокуратория виточила карне слідство, виїхав до Відня. — Ізза оводішних шкандалів в угорскім парламенті відбув ся вчєра двобій поміж послами Мольнаром і Бєрбєли. Соперники по одноразовій виміні куль розійшлись не поєднавшись. — Є загальна гадка, що угорський парламент буде розвизаний в половині серпня.

Монахів, 1. серпня. Князь Фердинанд болгарський з дітьми і матерію відїхав до своїх дібр Муран на Угорщині.

Руска Торговля І. Власюка в Чернівцях, ул. Паньєска ч. 35. пошукує

хлопця до торговельної практики

в віці найменше 14 літ і з другої або остаточно з першої класи гімназальної.

Близші условини особисто і устно.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на ціну процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних красках; цигорниць, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різномодні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різномодних фасонах.

Багато дешева обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякеру до шнуровані і на гузічки, пів черевиків Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Купки і куфри до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, купки з шкіри т. зв. „Longrinleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошки на їду до подорожі, пальці, шпеди для панів і дам, коди і подушки.

Біле мужеське з правдивих англійських сесірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові кафтаніки, фланелі осушаючі тіло від поту, штани до купелі і т. п., і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевіших цінах.

36руя і муніція. Продаж пороху.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сечас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Рік засновання 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

одинокое руске товариство аскураційне,

Обезпечує будинки, движимости, збіже і пашу против шкідливого вогню, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. е. надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороту; в послідних трох літах виносив зворот 8%.

Виплачує шкоди дуже скоро а о ціну шкід переводить разом. ДНІСТЕР з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА позіси приймають при позичках Банк краєвий і каси оцадности. Посередничать при обезпеченнях на жите в краївескім Товаристві,

ДНІСТЕР відступає часті провізії з таких обезпечень на рускі добродійні ціли; для того на жите треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902 р: 838.364 кор. і всі уміщені в цінних паперах пуцілярних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Сиянок. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устилювич „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колеса. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Малірі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюві по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кониський. „В день святаї волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі рочники) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатіли“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Сиянок. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпильнарский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класу гімн. . .	2-80

Др. Стеф. Смаля-Стопкий. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порадник“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesrathes beauftragten Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I. . .	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галип. „Домашній писар“ . . .	1—
Пігулик Єротеї. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпилько. „Літа з пекла“ . . .	—30

При замовленнях книжок упрашає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТИВ

для

шкіл народних

урядів парохіальних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані візьмі від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Вибір в Заставні.

За помічню небувалої ще досі агітації урядників і слуг Заставнецького суду і податкового уряду, відтак грозьбами і гримми польських папків удало ся ворогам руского народу вибрати свого кандидата більшістю двох голосів, бо на п. Гакмана віддано 48 а на п. Філіповича 46 голосів. Відрадім фактом є, що між тими 46 голосами, які впали на нашого народного кандидата, є лиш один одійський чужий, наколи на противника робили і голосували польські панки і волоскі пони та хіба ще що найтемніші селяни, панські посласники, що записались вже перед вибором, не знали, що робили. Чи-ж можна від таких людей вимагати зрозуміння важної справи, коли інтелігентні люди, як панотець Бурак із Юрківців, громадський секретар Зибачинський із Боянчука і посесор Меч із Юрківців зломали слово честі, яким зобов'язали ся нашому кандидату, що сими трома голосами був би вишов послом.

Та вороги руского народу не знали ваги, вони завзяли ся за всяку ціну завдати буковинським Русинам удар, щоби спинити немилій і по їх думці небезпечний для них розвій рускої справи на Буковині, а покищо ослабити значіне а тим і вплив руских послів, показати, що між Русинами таки нема єдності, отже нема й великої сили, яку належало би шанувати. На жаль нашіли ся між Русинами топоріща до ворожих сокир, що возмуть ся рубати руского дуба, котрий по думці наших ворогів за-

надто розріс ся на Буковині... Але ми віримо в живучість нашого народу, що перебув вже гірші хвилі, та перебуде і сю кризу щасливо, бо щира і ретельна праця над підвигненням руского народу, яка йде невпинно, не пропаде марно. Се показали і сї вибори, що помімо нечуваної лютої всіх а всіх не-Русинів проти народного кандидата видали таке велике число наших голосів, якого п'ять літ тому не досягнув правительственный кандидат супроти одних тільки урядників Заставнецького суду, що, як видно, займають ся все політичною агітацією. Додати би ще, що прав вибори сего разу крім кількох громад не допилювали наші люди, як сїд, бо прав вибори відбули ся по найбільше, як бувало, і у многих громадах вишли виборцями люди, що від довгих літ роблять із вибору „гешефт“.

Тому не тратити нам помімо сеї невдачі надії і віри в лїпшу будучність руского народу а подвоїти наші сили до труду-праці над дальшим освідомленням і політичним вишколенням народу, памятаючи, що поступ цілого народу йде тільки природним отже повільним, але, як бачимо хоч би навіть по тих 46 голосах, які збрала єдино свідомість національна, певним кроком вперед. Тому можемо сміло сказати: Сміій ся, враже, та не дуже — і не на довго!

Вісти з цілого світа.

— *Переговори в Італії.* В Ішлю були на аудієнції у цісаря оба

міністри фінансів, Бем-Баверк і Люкач, котрі відтак дуже довго конферували між собою. „Fremdenblatt“ доносить, що на сих конференціях прийшло до засадничого порозуміння в цукровій справі між обома правительствами. Супротив сего можливе є, що фахові референти обох правительств вже з початком сїдуючого тижня приступлять до подібних нарад. В часі нарад міністрів розсїджено докладно цілий ряд предложень обосторонної охорони внутрішньої консумції. Кілька з сих проектів возмуть за підставу спеціальних переговорів. — Цукровий закон, котрий супротив ухвали бруксельської конференції цукрової став ся безпредметовим, має бути знесений цісарським розпорядженням, датованим з дня 1. серпня.

— *Шпигунство.* Вчора зачав ся у Відні процес против д-ра Оссо-лїнського, обжалованого о намову до шпигунства.

— *З Угорщини.* Послїдне засїдане угорського сойму було виключно присвячене виборам сїдчої комісії в справі наміреного перекупства опозиційних послів. По відчитанні протоколу промавляли до него послі опозиції Барабаш, Польонїй, Гольо і Лендель, а відтак віцепрезидент Палїян. Приступлено до голосованя над поодинокими точками протоколу, серед чого посол Лендель хотїв промовляти. Президент заявив, що то противне регулямінові, а коли Лендель опер ся говорити, правниця звела таку бучу, що треба було перервати засїдане. По отвореню перегосованю над змінами протоколу, а відтак забрав слово посол Кошут, котрий заявив, що супротив

признаня губернатора Реки Сапарого, що він дав гроші на перекупство, підозріне паде також на президента кабінету і тому він став зовсім неспосібним стояти на чолі правительства. Президент Аппонїй виїс вибір сїдчої комісії і відрочене палати, що і ухвалено з тим додатком, що комісія має здати справу найдальше 10. серпня перед палатою, скликаною наново. Президент міністрів гр. Куен забрав слово, щоби відповісти Кошуту. Заявив, що сам лично стане перед комісією, щоби дати вяснення, а що-до свого становища на чолі правительства вважає уступлене в теперішній хвилі противним своему власному пересвідченю і добру краю. По доконаню вибору сїдчої комісії, замкнено засїдане о год. три чверти на 5. — Зараз о год. 5. по пол. розпочала наради сїдча комісія під проводом Рочового. По формальних квестіях пос. Пап подрїбно представив справу наміреного перекупства. Відтак Сапарі зложив заяву, що гроші, які давав Дінеш Папови, походили від него. Сапарі вчинив те, щоби зробити кінець фатальному „ex lex“ та з прихильности до презеса кабінету. Заручив словом честі, що гр. Куен не мав найменшої відомости про сїй его крок. Предсїдатель Рочонїй і пос. Польонїй поставили Сапаріму богато питань, на які він лише в часті відповідав, а на инші відмовив відповіди. Засїдане перервано о півночі. За Дінешом прокуратурия вислала гончі листи, бо заходить обави, що він хоче утечи. Як з Берлина телеграфують, Дінеш має вже там находити ся. Против Сапарого не заряджено жадних судових кроків;

Я. Юлев.

Перемогло.

Отець декан встав нині незадоволенний. Він і не спав в ночи, а тільки мучив ся, тільки очідав ранку коли сонце зійде, аби підняти ся і вийти на прохід. Нарешті прийшов той ранок і декан встав, убрав ся і вийшов в село. Був в зїм гуморі.

Село спало єще твердо. Наші люди по деяких околицях не люблять скоро будити ся. Денце рухали ся по городах упати коні або корови, часом зашепеля крильми укрити на дереві пробуджена птиця, місцями загавкала з просоны собака. Сонце лише що показувало світу врячик свого червоного лица.

Декан ішов зі спущеною головою. Его не цікавила краса природи, не переймала свїжість воздуха, не вдарила ранна тишина. Він мав голову заняту чим иншим. Его мучила згадка вчерашньої приключки, она і спати в ночи ему не давала і тепер єще переймала его цілою своєю грозою. Як не хотїв він забути про неї, думати о чім иншій, але она, та згадка, наvertsала ся сама наперекір воли, мучила его, шарпала нерви, точила кров з під самого сердца.

— Ось що наробили недолїтки — говорив сам до себе — ось до чого прийшло, на яких скренило ся. Сегорічні штрейки до гробу мене заженуть. Що може розбурхане хлопство!

Декан черейшов попри хату, де мешкав его сотрудник.

— І сей смаркач має розум заходити в ті справи. Я не розумію теперішних молодих св'ященників. Часті ради-кали. Хтож видїв? Він виїждає з папськими енцикліками... Конєнь свїта.

Церковця, а при ній парохіяльна хата, були майже на краю села. За селом починав ся двірський обшар. Декан минув кільканадцять господарських загород і опинив ся перед паньським ланом. Серед лану, окружений овочевими деревами і ріжними, численними господарськими будинками, нишав ся поверховий двір, власність колятора нашого душпа-стра. Він і кинув у той бік своїми невиспаними, неспокойними очима.

— В тім місці була досї моя охорона, моя підпора, моя добродїйна рука, а тепер готовить ся там моя згуба. Що ж тепер пічу?! — „Опам'ятати“ — каже, але як? „Взборонити“ каже, але як? Нема тепер послуку прежнього, нема пошанівку для старших, для власти. Гм! Чиж я казав ему бунтувати нарід, чи я казав ему говорити се в церкві?! А хоч би я був ему щось сказав, ви-ступив проти него, — не можна, бо була би нова з хлопцями халепка...

Декан закусив зуби і лице его зробило ся з червоного синим.

— Я вам сего не забуду — каже — я на вас також мати можу гачок. Що се має значити? Чи може, може... Е, такий він не був би! Він не компро-мітував би сам себе. А зрештою се не-безпечно. І я знайду гачок... Зробить

з тайни ужитої, то я переменяю ся з парохією, піду в инший деканат і решта. Я тобі небоже? Літні кри-міналы...

Пішов шмат дороги живїшим кроком.

— Урве ся, що було — каже. — Ну, та нехай рве ся! Я міг без панів вихарачити ся в люди, то й мої діти здужають. Парохія... ну, не була би ся, була би друга.

З черги нагадав собі послїдню сцену. Ся найбільше его й мучила.

— Як то, мене? То за мої услуги? Чекай і я тобі сего не забуду. Попама-таєш! Одно щасте, що ніхто сего не чув і не знає. Противно переплатив би я се житєм.

Декан спустив єще низше голову. В задумі не стямив ся, як замість три-мати ся гостинця, зійшов на двірську доро-гу. Він завважав се, як почув перед собою гуркіт повозки і — очунав ся. В повозці сїдїв его колятор. Коли зрів-няли ся, декан здїймив чємно капелюх і низко вклонив ся. Пан відвернув ся в другий бік... Се страшно заболїло св'ященника. Він мало з жалю і сти-ду не впав на місці. Таке непошановане его особи зустрїнуло его в перше. Він і не сподївав ся сего, се заскочило его нечаяно, як грїм з ясного неба. В пер-шій хвилі думав, що сю нечемність може принести! неувазі; але застано-вив ся близьше і пізнав, що се парочна образа. Постояв єще хвилю на місці, а відтак повільним кроком пустив ся з поворотом до дому.

Сонце підійшло вже було досить високо. Між людьми починав ся щоден-ний житєвий рух. Шкільний дзвінок по-чав скликати школярів в школу. На-проти пароха надїйшов з церкви сотруд-ник. Парох зобачив свого „суспільного ворога“, як его звичайно в розмові на-зивав і хотїв увійти его стрічи. Але на-думав ся. Він хоч з ним жив, але все уважав его радикалом, неспокойним чин-ником, якого власть терпіти не повинна. Но годї: сотрудника протегувала конс-сторія, уважаючи его ревним і побож-ним св'ященником, сотрудника поважали і вихвалювали сусїди, а й він сам, крім „шкідливих“ суспільних поглядів, не міг ему нічого закинути. Коли вибухли ріль-ничі штрейки, сотрудник брав в них живу участь, їдучи за всказівками пап-ських енциклік. А се найбільше не подо-бало ся парохам. І ся участь в хлопськїм руху ему підданого сотрудника, викли-кала негодоване, а вінци зїрване друж-них зносин між ним а кулятором. До-статочна причина до названя сотрудни-ка своїм найбільшим ворогом... Тому й не хотїв бачити ся з ним нині, а най-милїше було ему его оминати. Але в послїдній хвилі нагадав собі нинїшню образу і змінив замір.

Оба св'ященники привитали ся. Со-трудник завважав відразу пригосблене на лиці свого пароха.

— Чи отець декан може слабї? — спитав по привитаню.

— Ні, слабїй нї, а тільки так щось, чогось не спав сїй ночи.

— Певно крики в ночи арештова-

часть угорської праси домагає ся того рішучо.

— *Конкляве.* В суботу о годині 6-їй веч. — як доносять з Риму — бачено на площі св. Петра другий раз дим, що підносив ся над сикстинською каплицею. Тоді зібрало ся на площі до 10.000 людей. В неділю о год. 11-їй в полудне побачено знов дим над каплицею. По полудни настала така глота, що аж військо мусіло робити лад. До вечера не прийшло до вибору папи і надіють ся, що аж нині буде вибір оповіщений.

— *Хорватський міністер.* Комісія incompabilitas, котра має пильнувати аби послани не мали урядів, котрі колідують з їх гідністю яко заступників народу, узнала, що міністер Хорватії і Славонії др. Томашіц повинен по номінації піддати ся новому виборови. Супротив сего Томашіц зголосив свою димісію з уряду міністра.

— *Росія на Балкані.* Російська рука розвиває що-раз ширше свою діяльність на Балкані. Віденський „Deutsches Volksblatt“, що часто приносить вірні а цікаві інформації про балканські справи, містить в вчерашнім числі під уміщенням саме в горі заголовком справоздане з інтерв'ю свого кореспондента в Солуні з президентом слідчого суду в справі солунських замахів, Едіб-пашою. З інтерв'ю цікава особливо перша частина, котра стверджує се, що вже не раз було писане нами, а іменно, що Росія, користаючи з дивної політики „порозуміння“, веденої гр. Голуховским, інтригує на Балкані, щоби при каламутній воді ловити рибу для себе.

Отже ся часть інтерв'ю представляє ся так:

— „Чи правда, Ексцеленце, — спитав кореспондент — що в Македонії проявляє ся робота „російської“ руки?“

— „Можу вам сказати на се стілько — відповів Едіб-паша — що факти, які вам закомунікую, є правдиві, а що при тім не дійшли ще до публічної відомості. Отже нині є вже ствердженим фактом, що Борис Сарафов, голова маке-

донського повстання, скривав ся в домі Гаджі Мічева, російського конзулярного драгомана. Сей Мічев є родом Болгарин, і разом з д-ром Татарчевом грав дуже компромітуючу роль в динамітових вибухах в Солуні. Що він не арештований се завдячує своєму російському підданству і становищу при конзуляті. Сарафов, що просиджував схований в его домі, в часі замахів, викрав ся потім з міста в одязі російського конзулярного каваса в гори, де вже ждала на него банда Македонців. До того єсть загальне переконане, що сей драгоман російського конзуляту є касиром македонського комітету в Солуні“.

— „Так се, Ексцеленція, було би доказом, що динамітні замах в Солуні не без підмоги“... — зачав кореспондент.

— „Линім се! — перервав ему паша. — Я не говорю о „доказах“, се тільки комунікую вам ствержені урядово факти. Так само стверджено, що македонські революціонери їздили по Туреччині за російськими папиртами. Навіть Сарафов мав так їздити“...

Дальша часть інтерв'ю, в котрій Едіб-паша ствердив майже цілковитий занепад повстання, менше цікава, тож пропускаємо її! Наведена часть вистарчає однак, щоби кинути чи малий сніп світла на роль Росії в македонській справі і на вартість „порозуміння“ гр. Голуховського в тій справі з російським правительством.

— *Бури.* В часі дискусії над бюджетом Чемберлен заявив, що ситуація в полудневій Африці робить правительству великі труднощі, бо відносини між правительством а сторонництвом єуть дуже напружені. Правительство гадає, що є труднощі побори, хоч би силою. В полудневій Африці відкрито пові дуже багаті діамантові терени.

— *Американські Хорвати.* До віденських газетників доносять, що Хорвати в Америці вислали до царя телеграфічну адресу з просьбою, аби хорватське населення взяв в оборону. По одержанню відомості о уступленні гр. Куена зі становища

бана Хорватії, Хорвати устроїли богослуження, аби подякувати за се, що Хорватія збула ся Куена.

— *Арештанти при меліорациях.* Правительство рішило одній части арештантів змінити кару в той спосіб, що будуть ужиті при роботах коло управи рілі і залісенню пустаїв. В той спосіб наміряють справити 3500 акрів неужитків.

— *Манджурія.* Російське правительство мало заявити, що Росія через 6 літ не дозволить на се, аби чужинці осідали в Манджурії. До перва по 6 роках, коли Росія запевнить лад в Манджурії, край сей буде отворений також для чужинців.

Правнича статистика на Буковині.

В останнім числі дневника розпорядків міністерства справедливости оповіщено інтересні статистичні дані з року 1902 про діяльність біржового полюбовного суду, персонал судів і прокураторий державних, число адвокатів і нотарів, як також кандидатів адвокатських і нотаріальних, з чого ми подаємо дещо, що доторкує ся нашого краю.

Біржовий суд полюбовний при тутешній біржі плодів і продуктів мав рішати в 1902 р. 14 жалоб, з чого 12 ходило о спірну суму низше 2.000 корон і в 2 о спірну суму вище 2.000 корон. З тих 14 спірних справ 5 полагоджено через суд знатоків, а решту йншим робом. Персонал судів і прокураторий державних, не є відрубно виказаний для Буковини, бо як відомо, ті належать до львівського округу у Львові.

Число адвокатів на Буковині в році 1902 при населенні 729 921 виносило 112, з чого 66 є в Чернівцях і Сучаві, а решта (46) по других містах і містечках краю. Число адвокатів в 1902 році було о 1 більше як попереднього року. З того 112 виконує свою практику:

1 від року 1868	3 від року 1889
1 " " 1869	2 " " 1890
1 " " 1874	4 " " 1891
2 " " 1875	5 " " 1892
1 " " 1876	5 " " 1893
1 " " 1877	10 " " 1894
3 " " 1880	3 " " 1895
1 " " 1882	4 " " 1896
4 " " 1883	6 " " 1897
2 " " 1884	6 " " 1898
7 " " 1885	9 " " 1899
3 " " 1886	8 " " 1900
4 " " 1887	7 " " 1901
3 " " 1888	6 " " 1902

Крім того єуть іще кандидати адвокатські, котрих число при кінці року

1902 виносило не менше як 61 і було більше о 13 ніж попереднього року. Ся поява є дуже сумною а то ізза того, що вже тепер адвокати нарікають на лихі матеріальні відносини, котрі з кожним роком укладають ся що раз більше деволютивно. Через то колись так поважаний стан адвокатський є виставлений на небезпеченство повільного спролетаризованя, коли в пору тому не зарадить ся. А зарадити тому можна тільки тим робом, що на лісту кандидатів не приймамо би більше, як того заходить потреба.

З 20 нотарів на Буковині сповняє свій уряд:

1 від року 1881	5 від року 1894
3 " " 1884	1 " " 1896
1 " " 1887	2 " " 1898
1 " " 1889	1 " " 1899
2 " " 1890	1 " " 1900
1 " " 1902	1 " " 1901

На лісту нотаріальних кандидатів було затягнених тільки 13.

НОВИНКИ.

Особисті вісти. Радник двору Вальцль з міністерства рільництва удав ся в службових справах до Дорни-Ватри.

Демонстрація проти др. Гакмана в Заставній. З Заставни доносять: По оголошенню вислїду виборів вої Русини, що брали участь в виборах, під проводом руских послів пр. Ст. Смал-Стоцького, Н. Василька, Е. Пігуляка та Т. Левіцького устроїли велику демонстрацію проти ново-вибраного румунсько-польско-жидівського посла др. Гакмана. Коло дому громадянського устави ся Русини в один похід, і рушили до дому нотаря-Поляка Рупрехта, де находив ся Гакман і его штаб. Напроти дому нотаря находить ся коршма, де перед виборами як і по виборах нацани, священники, судові посіпаки і послухники кірманецкого двірника, архієрадика Баждана, сповняли чин кельнерів, запивали і переконували виборців, що як сїд їх заступати може тільки „внух“ митрополита Гакмана. (Сам Баждан з Кірманя сповняв чин ober-kellnera). На переді походу ішли мужики з хорутвами, відтак хор з музикою, а вкінці виборці з послами. До походу привлучила ся велика сила народу. Коло дому нотаря Рупрехта і коршми, де запивали ся хруній-виборці з жидами, похід затримав ся. Хор засьпівав „Не пора“ і „Ше не вмерла“ а відтак цілий похід підняв оклик: „Най живіть наші посли! Най живе посол Василько! Repeat Гакман!“ і т. д. З коршми вийшло кільканацять лянних мужиків і тьма тьменна жидів а з хати нотаря вийшов нотар і кілька

них не давали судочинку. Се також робота арештувати ночами і непокоїти ціле село.

— Ой ті штрейки, штрейки...

— Не так штрейки, отче декан, як ті незаконности дозорців закона.

— Ви все своє.

— Я наочно переконав ся.

— Ви еще молоді, отче, ви те всео берете за горячково. Власть мусить удержати спокій за всяку ціну. Не будь відказ в селі, небудь жандармерія, ми малиби ту чисту революцію. Ви наших хлопів еще добре не знаєте.

— Отче декан, я признаю, що ви яко старші, айше від мене знаєте наш нарід, але все таки уважаю ваш суд за несправедливий. Наші люди — се вищочена терпеливість, як їм ніхто нічо злого не зробить, є смиріні, як агна. Сего ніхто не заперечить. Наколиж їх хто сировокує, роздражнить, а то даруйте! В таким разі і найбільше інтелігентний нараз не буде инийшій.

— А на шож его роздражнювати, на шож будити в нїм жадобу явоїсь мести, на шож агітувати за штрейками?

— Я не о таким провокованню і дражненню говорю. Я беру вже чистий факт штрейку. В часі штрейку не треба провокувати. Наколи штрейк дозволений божими і людськими законами, пошож уважати его якимось бунтом, гайдамаччиною? Обязком власти в таких хвилях не дражнити нарочно нарід, не посередно намовляти самїй до вибриків, аби мати причину відтак здусити его оружем, не поступати сторонично,

а противно, впливати усмиряючо на людей, лагодити і успокоювати їх, стати живим параграфом знимим на личности і згляді. Ось о яким я провокованню говорю.

— Нехайжеж там і буде, що они самі провокують, мені о се не розходить ся, я стою лише на етичнім становищі і бачу, що штрейки є чимось злим; они провадять людей до переступлення законів, они наміряють знищенє повної суспільної власи, они приносять звичайно шкоду і самим штрейкуючим, а се не в згоді з християнською етикою. Наколиж так, то священники тяжко грішать проти свого покликания, коли попирають штрейки.

Декан задоволено споглянув на свого молодого товариша.

— Шож ви на се скажете? Не правду говорю?

— Над сим треба би глибоше і основнійше призадумати ся. Рільничі штрейки, бо про такі лише говоримо, се річ великої ваги, а про те шабляновість ту не на місці. Я маю відмінний суд о них, а иний, отець декан вже знають, але коли маємо час і отець декан позволять, то я розведу ся обширнійше о штрейках.

— Прощу, я слухаю.

— Отець декан згадали про християнську етику. Добре. Я і виходжу лише з сєї точки. Отже етика домагає ся безусловної справедливости, як приватної, так еще більше публічної або суспільної. Застановім ся над сим ближше. Є се у нас спільна справедливість?

Говорім лише про наш край, заселений на половину двома народами, польським і руским. Перейдім ся по нїм. В селі чисто руским — школа майже польська, уряд громадський польський, рада шкільна міщевка польська, далі, рада повітова скрайно польська і т. д. і т. д. Про міста й не згадувати. Справу університету, гімназій, староств, судів і иньших урядів номінаю. Загляньмо до сойму і парламенту. Чи є справедливість? При всяких виборах — чи є справедливість? Більша посіпність — чи в наших руках? Я не вхожу в те, яким способом ся посіпність набула, а лише стверджую факт, що она в ворожих нам руках. Зберім то все, а еще много, много иньших подібних справ і снитаймо себе: чи є у нас суспільна справедливість? Сліпий признає, що нема. А на кождім проці покривджений нарід руский, як на проці шкільництва, так на проці політичнім та економічнім і всяким иньшим. Чи маю йти вже дальше?

— Говоріть — відповів коротко декан.

— Отже стоїмо на тім, що у нас зі справедливостию кепско. Кригада дієть ся рускому народови, тож він повинен обстояти за собою. А як? Чи в соймі, чи в парламенті, перед світлом? Се фантазія. Нашої інтелігенції за мало до сего, а хоч було би й більше, се нїнащо не здало ся. Зрештою нам ходить о генеральність. Руский нарід, се нарід селян, хліборобів, Нехайжеж сєй корінь народа обізве ся, вежай він скаже слово! А чи може інакше се зробити, як лише

стрейками? Се одинокє его оруже дозволенє законом, бодай мертвим.

— То ви бачите в стрейках крім економічної, ще й иньші причини?

— Цілком природно. А зрештою се байдуже. Чи не вистарчать у нас до стрейки і чисто економічні причини? Як не є — стрейка у нас цілковито оправданий. Він є у нас єдиним нашим оборонним оружем. Наколиж так, наколи, як кажу, стрейка є єдиним нашим оружем в боротьбі о наше естование, о наше жите, оружем проти успільної несправедливости і насильства, то ми, священники, не маємо в тій, що так скажу, святий борбі брати участі? Комуж більше треба боронити справедливости, як не нам? Таж се наш найсвятійший і найбільшой обовязок! Хто говорить противно, то хіба або не застановив ся над тим, що говорять, або нема в нїм ні крихітки християнського духа! Чи ціле християнство не опирає ся на любови Бога, а тим самим на любови ближнього? Але правда, иний любов ближнього або лише на устах, або зкарнатурована до непізнана...

Декан слухав досі уважно, але при посідних словах удав, що зайнятий чим иньшим.

— Стрейк прецінь — говорив далі сотрудник — се не війна викликана капіталістами о кілька сяжнів золотої землі, стрейк се не вислїд суперечки між двома півбожками, а чиста страдална оборона перед визиском, перед смертю частини або й цілої суспільности проти другої. Нам не дивувати ся ту на те, що в часі

православних поїв як Драбик, Велигорський, Андрейчук, Баян і др. Жиди вчинили великий крик і що сали кричали: „Най жиде Гаман!“ а православні поїв їм акоминіювали виконуючи при тім руками великі обидливі жести в напрямі руских послів, які зовсім не лицювали з гідністю священникою. О. Андрейчук, аби іще маркантніше виявити свою неприхильність до руских послів, відвернувся, підніс рясу і показав одну частину тіла, котрої з естетичних зглядів не мож назвати. (Справді „ідеальний“ священник). Серед того похід завернув ся. Пані мужики, що вийшли з коршми, з початку придивлялись спокійно походам і прислухували ся сні воям, відтак наче кимсь підмовлені та відлюджені кинули ся на селян, що несли хоругви і хотіли їм їх відібрати. Жиди завели пекельний крик та стали кидати камінням. Один посessor жид, котрого імені на разі не в я в спроможі подати, не лиш кричав гейби навіжений а оказував свою неприхильність учасникам походу способом о. Андрейчука. Тут і там зі сторони жидів, що стояли під коршмою, упало кілька камінчиків. Коло хоругв повстала метушня. На панях мужиків з табору Гамана, що хотіли відібрати хоругви, накинута селяни, що брали участь в поході, і було би з певністю прийшло між ними до бійки, коли би не інтервенювали посли Смал-Стоцький і Н. Василько, що промовили кілька успокоюючих слів до народу і вітали его, аби розійшов ся. Нарід послухав і піднісши кількакратно оклики в честь руских послів особливо в честь Н. Василька, спокійно розійшов ся. Після того рускі посли і дир. Филипович сейчас виїхали до Чернівців.

Конкурс розписаний до кінця с. м. на місце надучителя 3-кл. школи в Горішніх Ширівцях (черновецького повіту), управителя 1-кл. школи в Джемнихах (кимполукського повіту), учителя і підучителя в Іпотештах (сучавського повіту) і двох учителів та підучителів в Бергометі над Серетом (вишнівського повіту), всі з рускою викладавкою мовою.

Крадіж. Подільський агент Довль увизнив вчера двох офіцерських служак Тодора Локанчука і Кушнірського за крадіж, якої допустили ся на своїх панях. Перший викрав своєму панови, капітанови Губерови, 420 кор. а другий поручникови Вінтерови 160 корон. Увизненням відобрано іще майже цілу украдену суму.

Перегоня для селян. Комітет для хову коний ради краєвої культури, устроює в дні премійованих коний в Радівцях, т. е. дня 3. жовтня 1903 р. о 3 год. по пол. перегоня для селян. В тих перегонах можуть брати участь коні селянського хову на Буковині в віці почавши

від 3 літ. Віддалі виносить 1000 метрів на рівній дорозі. Є 5 нагород: 1) 1500 кор., 2) 70 кор., 3) 50 кор., 4) 30 кор., 5) 100 кор. як нагорода для властителя найкращого коня, котрий відбув перегона в відповідний спосіб. Си остання може бути признана рівночасно з одною з чотирох перших нагород. Важаючі взяти участь в тих перегонах мають зголосити ся дня 3. жовтня на місці перегонів в комісії для роздавання нагород. Вступ на перегона безплатний.

Висліди жинив на Буковині 1902 р. Сумаричний перегляд вислідів жинив поодиноких земельних плодів на Буковині в 1902 р. сущ ось які:

Управл. поверхня:	Висліди жинив:
Гречка . . . 2714 ha	18.696 mtc
Просо . . . 725 "	10.614 "
Ріпак . . . 870 "	14.003 "
Горох . . . 1892 "	37.324 "
Біб . . . 7469 "	124.414 "
Анлиз . . . 159 "	1.271 "
Лен . . . 1779 "	13.337 "
Ковонлі . . . 5452 "	36.156 "
Тютюн . . . 43 "	557 "

Соломи одержано 3.713.785 метричних сотнарів, а то на рівнині і горбо-вині 3.342.835, на підгір'ю 298.494, на горах 72456 ha. Бараболі були засажені на поверхні 25.831 ha і видали такий висліди:

Управлена поверхня:	Під:
Рівнина і горбов. 19.418 ha	183.004 hl
	= 2.348.526 метр. сот.
Передгір'я . . . 2.708 ha	371.020 hl
	= 267.134 метр. сот.
Гори 3.705 ha	444.600 hl
	= 320.111 метр. сот.

Смертельний марш. Оноді лущило ся на військових виравах в Герцеговині велике нещасте; згинув наслідком сонячного удару 15 жовнів з 12 п. піхоти а поверх его людей тяжко за-слабло. Полк сей рекрутує ся з околиць Коморна на Угорщині і стоїть залогою в Требине над герцеговинсько-чорногорською границею. Того самого дня три его батальони мали відбутися марш до Вілеку, положеного о 27 км. на північ, крім підчас маршу треба було маневрувати против гірської бригади, естаціонованої в Вілеку. Окрім привезеного маршового лаштунку вояки несли на плечах парадні мундири і обув. Снека була страшна. Вже рано зголосив оден з полкових лікарів 70 „мародів“. Мимо того вправи тривали далше. Коло полудня sneка виносила аж 50° Ц. Командант полку Терек, ослаблений жаром, від'їхав повозкою до Вілека, звелівши своєму заступникови, Грінцайгову, щоби дав військові відпочати. Так одяк не стало ся. Війско мало прибути до Вілека о 12-й год. в полудне, отже Грінцайг хотів конче похвалити ся, що марш випав „musterhaft“, і на власну руку приказав маширувати далше. На кілька кільо-

метрів перед Вілеком наступила ката-строфа. 450 вояків упало без сил на землю. З того 15 людей вже більше не підвело ся, бо смерть скоротила їм невольні муки серед страшної sneки, 9 збожеволіло, 4 пропало десь без сліду, 16 принесено без пам'яті, в горящі до шпиталю, де борять ся зі смертю, а поверх 100 люда тяжко занедужало. Такий висліди сего маршу оповіщено урядово, між тим коли приватні вісти до-носять, про смерть 21 вояків а около 200 тяжких занедужань. Коли зважити, що підчас окупації тої країни в р. 1878 погибло в правдивій битві від кулі лиш 5 вояків а 12 одержало рани, то марш виконаний 12-им полком на тім самім терені дня 20. с. м. був страшніший від правдивої битви. Ціла угорська преса піднесла з тої причини против коман-дантів згаданих вирав тяжкі замітки, домагаючи ся острого покарання виновни-ків а в угорській соймі понадто має бути поставлена до міністра краєвої оборони відповідна інтерпелляція.

Малий Фейлетон.

А. Чехов.

Криве зеркало.

Переклад: О. Світлик.

Я і жінка ввійшли до гостинної. Там нахлю мохом і вохкостію. Мілтоні шурів і мишиш кинуло ся у бік, коли ми освітили стіни, що не бачили світла в протягу цілого століття. Коли ми замкнули за собою двері, дунув вітер і порушив папір, що лежав стопою в куті-ках. Світло пало на сей папір і ми побачили старинні письма і середньовічні образи. На позеленілих від часу стінах висіли портрети батьків. Батьки гляділи з пахою, суворо, наче хотіли би ска-зати:

Випарити би Тебе, брате! Кроки наші роздавали ся по цілїм домі. Мому кашлеви відповідав відгук, той самий від-гук, що колись відповідав моїм батькам...

А вітер дув і стогнав. В кам'яній грубі, хтось-то плакав, і в тім плачу чуло ся ронсучу. Грубі каналі дощу сту-кали в темні вікна, і їх стук наводив тугу.

— О, батьки, батьки! — сказав я, зітхаючи. — Коли би я був письмен-ником, то, глядячи на портрети, написав би довгий роман. Відати, що кождий з тих старців був колись молодим і у кождого або кождої був роман... і який роман! Глянь, приміром, на сю старушку, мою прапрабабу. Си не гарна же-ницяна має свою в висшій степені цікаву історію. Чи бачиш ти, — снітав ся я своєї жінки: — чи бачиш ти зеркало, котре висить там в кутику?

І я вказав жінці на велике зеркало в чорній бронзовій оправі, що висіло в кутику біля портрету моєї прапрабабу.

— Се зеркало відзначає ся особли-вими прикметами; оно погубило мою прапрабабу. Она запалатала за него уну гроша і не розстала ся з ним до самої смерті. Она гляділа в него дні і ночі, дяділа навіть тоді, коли їла і пила. Кладучи ся спати, она кождий раз клала его з собою в постіль і, вми-раючи, просила, аби покласти его разом з нею в труну. Єї желаня не сповнили тільки ізза того, що зеркало не влізло до труни.

— Она була кокетка? — спитала жінка.

— Припустім. Но чи в неї не було других зеркал? Ізза чого она так по-любила іменно се зеркало, а не яке друге? І чи в неї не було інших зеркал? Ні, тут, любя, криється якась страшна тайна. Не днакше. Кажуть, що в зер-калі сидить чорт і, що прапрабаба мала слабість до чортів. З певністю, се бредня, но не має сумніву, що зеркало в бронзовій оправі посідає якусь таємну силу.

Я стер з зеркала пил, глянув в него і засміяв ся. Моєму сьміхові відповів глухо відгук. Зеркало було криве і фізи-ономію мою скривило на всі сторони: ніс опинив ся на лівій щоні, а підборо-док роздвоїв ся і поліз у бік.

— Дивний смак у моєї прапрабаби! — сказав я.

Жінка нерішучо підійшла до зеркала, також глянула в него — й тоді стало ся щось страшного. Она побліла, затрясла ся всіма членами і скрикнула. Сьвітлик випав їй з рук, покотив ся по долівці і сьвітчка потахла. Нас обгорнула тем-рява. В тій хвили учув я, що щось-то тяжкого внало: то впала моя жінка.

Вітер застогнав іще сумніше, забі-гали шури, в паперах зашуршали миши. Волосе стануло мені дубом і порушило ся, коли з віна зірвали ся віконниці і впали на долину. В вікні показала ся луна...

Я вхопив жінку, обняв і виніс із житла батьків. Она очуяла доперва на другий день вечером.

— Зеркало! Дайте мені зеркало! — сказала она, приходячи до себе. — Де зеркало?

Цілий тиждень після того она не пила, не їла, не спала, а все просила, щоби їй принесли зеркало. Она плакала, рвала волосе на голові, кидала ся, і на-конець, коли лікар заявив, що она може вмерти із виселення і що стан єї здо-рова дуже грізний, я, перемігши свій страх, знова спустив ся на долину і при-ніс їй звідтам зеркало прапрабаби. Побачивши его, она засьміяла ся від щастя, відтак вхопила его, поцілювала і впила в него свої очі.

І от минуло вже більше як десять літ, а она все іще глядить в зеркало і не відриває ся від него ні на один мент.

— Невже-ж то я? — шепче она, і на лиці єї разом з румянцем проявля-єть ся вираз щастя і захвату — Так, то я! Все бреше крім того зеркала! Брешуть люди, бреше муж! О, коли би я раніше побачила себе, коли би я знала, яка я в дійсности, то не вийшла би за того чоловіка! Він негідний мене! У моїх ніг повинні лежати самі гарні, самі бла-городні рипарі!...

Раз стоячи позаду жінки, я знечевя поглянув в зеркало і — відкрив страшну тайну. В зеркалі я побачив жєнщину ослїплючої краси, якої я не стрітив ні-коли в своїм житю. Се було чудо при-роди, гармонія краси, досконалости, любви. Но чому так? Що стало ся? Від чого моя негарна жінка в зеркалі видала ся так гарною. Від чого?

А від того, що криве зеркало по-кривило негарне лице моєї жінки у всі сторони, і від такого перемішування его черт оно стало ся случайно пригарним. Мінус на мінус дало плус.

І тепер ми обое, я і жінка, сидимо перед зеркалом і не відриваючи ся ні на одну хвилину, дивимо ся в него; ніс мій лізе на ліву щону, підбородок роздвоїв ся і з'усунув ся у бік, но лице жінки чарівне — і скажені, навіжені любові оновують мною.

— Ха-ха-ха! — дико регочу ся я.

А жінка шепче ледви чуто: — Яка я прегарна!

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Гайдамаки“ ч. 42 містять: Корнело Устиянович. — Папа ро-бітників. — Анархія або мордовня законів в Галичині. — Пекло. — Стара матрона з під кавок. — Хто ще не вірить най змірять. — Чер-воний князь. — Фейлетон (зі спо-минів штрайкових). — Новинки.

Телеграми „Буковини“.

Рим, 4. серпня. Папою ви-браний кардинал Сарто.

Рим, 4. серпня. Макі опові-стив о 11¼ перед Ватиканом вибір Сартоса папою, що прийняв імя Пі-юса. Сегодня значно скріплене вій-ско віддало папі військову почесть. Населене приняло вибір з ентузі-язмом. Піюс Х. явив ся о 12 год. 10 мін. на вншнім балконі бази-ліки і уділив папського благосло-венства населеню, котре зготовило пані ентузіастичні овації.

стрейку серця деяких перенесенні нена-висті, що в часі стрейку діють ся на-сильства, що стрейк не все кінчить ся щасливо, а вже найменше, що стрейк намірає знищенє одної класи суспільно-сти. В порівнянню до головної ідеї — се цілковита багате! Коли цілї головна добра і средство, що веде до неї, добре, то й цілє діла добре. Закид що до не-нависти та насильств — нестійний в сїм разі. Ненависть так само є перед стрейком, як і серед него. Зрештою за-гад ненавидить не одиниць, ані загалу навіть своїх кривдителей, але неспра-ведливости, ненавидить несправедливого ладу, який здав его на неласку судьби. Стрейк не виступає у нас проти панів, а проти злої системи, проти суспільного непорядку, проти суспільного рабунку. Чи ненавидіти зло — се не по христия-нськи? Закидають далі, що в часі стрейку діють ся насильства. Се стрі-чає ся вправді, але не все і не всюди. Бували стрейки без найменшої тіни на-сильства. Отже задля спорадичних і рід-ких випадків насильства стрейкуючих — ціла справа до нічого? Війну ува-жаємо за дозволєну, а деякі навіть за дуже добру річ, в кождім разі не зака-зано — а чияж відчає війни все діє ся по ладу? Чи задля того війни противить ся етиці? А в стрейках більше інтерє-сований загал, чим в якій небудь війні. Порівняймо і далше стрейк з війною, а будемо мати відповідь на закид, що стрейк не все кінчить ся щасливо, що часто стрейкуючим наносить страти. Чи маю еще збивати закид посідний? Мені здає ся, що в виду сказаного неспотрібно.

Сотрудник замовк і хвилю наду-мував ся.

— Я уважаю стрейк — закінчив — за приспінєне темпо суспільного жити. В кількох таких днях суспільність пере-живає десятиліт. Колиж так, то й гріхи, що так скажу, стрейкові, не треба міряти нормальним звичайним мірлом.

Декан не відповідав нічого. Оба ішли мовчки далше. Під сямю церквою пригадав собі сотрудник, що еще не сні-дав. Він поцрацав ся з деканом і пішов до дому. Декан лишив ся сам. Его зай-мало тепер питанє: має слухність со-трудник, чи ні? Довго думав над сею справою, але до рішення не приходило.

На обійсте заїхала хлопека фіра. Мужик увійшов до канцелярії.

— Чого хочеш? — спитав декан.

— Прощу еґомостя стара слаба, ба-жає сповіди.

— Іди до сотрудника!

Мужик поцілував руку і відійшов.

— До сотрудника з такими річами — сказав декан по відході мужика сам до себе. — На те сотрудника удержую, аби застунав мене, парюха, декана...

Зіставленє сих двох понять: со-трудника з деканом допомогло ему ма-бути до остаточного рішення справи, над якою застановляв ся перед приходом мужика, бо тепер пригадавши собі цілу ту річ, махнув рукою і сказав:

— Дурень, смаркач...

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на півні процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних кольорах; цигорниць, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різноманітні напелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різноманітних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, панів і дітей в великій виборі з найвишатишньої фабрики черевків Антона Чапека у Відні (Cheugeaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевки з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякери до шнуровані і на гузічки, пів черевки Lawn-tennis; систему Др. Ламана і ке. Кнайпа. — Черевки до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Калюки і куфери до подорожі, валізи з шкіри т. зв. „Longrinder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, складені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на ґуду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, кози і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських асфів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Ламана, сакові катанки, фланелю ошуаючі тіло від поту, штани до купелю і т. п. і т. п.

Замовлення з провінції виготовляються ся скоро і точно по як найдешевшим цінах.

Зброя і муніція. Продаж пороку.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютного майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляються ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Православний ! МОЛИТВЕННИК !

для молодіжи,

є до набути

в Папірні „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

В Папірні „Рускої Бесіди“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колески за 2 кор. 50 с.

Писання Ос. Юр. Федьковича I, II і IV. том по ціні: 7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшим закупні опускає ся

значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2

звертає отсім увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупували не де инде але в нашій папірні

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красший дохід маги. Всі ті артикули суть далеко лінші як в інших склепах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвишій температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасші успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно усмиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестиві і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,

улиця Почтова число 5а.

(24—50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелья Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Важацький. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колеска. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Малаярі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Коткоу по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коняський. „В день святаї вої“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“ . . .	—20
Омелья Попович. „Ластівка“ (старі рочники.) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатіли“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн. . .	2-80

Др. Стеф. Смайл-Стоцкий. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrath be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I. . .	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Гаїп. „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єротеї. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпайтко. „Листа з пекла“ . . .	—30

При замовленнях Книжок упрашає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнітон

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТИВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середн, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Вибір в Заставні.

В виду вислуду доповняючого вибору до краєвого сейму, ворожі часописи наизавжди висмівають ся і глузують з Русинів. Они хотять навіть представити вислуд виборів як „симптоматичний для політичного положення в краю“ і утримують, що руский нарід заявив ся за Гакманом а проти своїх провідників проф. д-ра Стеф. Смал-Стоцького, Н. Василька, Є. Пігуляка і т. д. Супроти того хочемо фактами виказати, по чий стороні стоїть руский народ і стояв при сїм виборі. Звісно, що вже правибори відбували ся під великою преснею суду. 44 руских учителів, священиків і селян, котрі мимо того вийшли виборцями, голосували — а голосоване було явне і устне — за директором Филиповичом.

На доказ нашого твердження наводимо спис виборців, що голосували за директором Филиповичом: Бабюк, селянин з Луки, Бойчук, начальник громадский з Товтрів, Циганюк, надуч. з Борівців, Драчинський, (Русин) парох з Товтрів, Федак, начальник громадский з Крещатика, Федоряк, селянин з Борівців, Габер, з Веренчанки, Галіп, (Русин) парох з Брідка, Губеньский, селянин з Бабина, Іваніцький, учит. з Міткова, Юрчишин, селянин з Бабина, Калинюк, (Русин) парох з Прилипча, Костенюк, начальник громадский з Онута, Козальчук, начальник громадский з Прилипча, Кукурудзяк, селянин з Кадобівців, Лесюк Іван, начальник громадский зі Звиняча, Мельничук, селянин з Вербівців, Мельниченко начальник

громадский з Кадобівців, Мойса, селянин з Міткова, Оденак, селянин з Борівців, Омельский, учитель з Онута, Омельский Гіполіт, учит. з Погорилівки, Пазеренюк, селянин з Самушина, Падура, учитель з Воинчука, Палагій Юрій, господар з Кучурова малого, Палагій Іван, господар з Кучурова малого, Петрачек, учитель з Самушина, Пітис, начальник громадский з Брідка, Радомский, надучитель з Кучурова малого, Радик, надучитель з Дорошівців, Савіцький, надучитель з Товтрів, Семенюк, селянин з Василева, Соболь, начальник громадский з Кулівців, Скорейко, начальник гром. з Борівців, Спенул, надуч. з Кадобівців, Спіжавка, селянин з Товтрів, Ткачук, селянин з Кадобівців, Томюк, надуч. з Вербівців, Томоруг, начальник громадский з Василева, Томоруг Юрій, дідич з Василева, Томоруг, надуч. з Кулівців, Томоруг, надуч. з Брідка, Топольницький, селянин з Кисилева, Войновский, надуч. з Юрківців, Зелізний, нач. гром. з Боянчука.

За Гакманом голосували: Авакович, дідич з Погорилівки, Бежан Ом., протоерей (Волох) з Кисилева, Бойко, селянин з Веренчанки, Березовский, нач. громадский з Репужинців, Ботук, селянин з Дорошівців, Дяконович, нач. гром. з Веренчанки, Драбин, парох (Москаль) з Веренчанки, Драчинський, нач. гром. даскал (Волох) з ункова, Федюк, нач. гром. з Мосорівки, Фелечук, селянин з Кисилева, Гелмич Іван, селянин з Вікна, Грамский, почтар (Поляк) з Вікна, Горіцький, парох (Волох) з Крещатика, Гарас, селянин з Заставної, Голик, нач. гром. з Вікна, Гуцул, селянин

з Погорилівки, Іванович, парох (Волох) з Репужинців, Кезема, селянин з Репужинців, Колиндрецкий, нач. гром. з Кисилева, Ковшак, нач. гром. з Юрківців, Малик, селянин з Дорошівців, Малишук, нач. гром. з Погорилівки, Меч Ізак, посесор з Юрківців, Мельничук, старший брат церковний з Веренчанки, Мержвинський, нач. суду (Поляк) в Заставні, Негрич, нач. гром. з Кучурова малого, др. Найман, адвокат з Заставної, Несторюк, селянин з Кадобівців, Никитович, парох (Волох) з Дорошівців, Осадца, асек. агент (Поляк) з Заставної, Остропольский, канц. суду (Поляк) з Заставної, Панків, нач. гром. з Дорошівців, Пелепюк, селянин з Чункова, Перчик, парох (Волох) з Чункова, Прокопєць, селянин з Чорного Потока, Розенблат, (трафікант) з Заставної, Рупрехт, нотар (Поляк) з Заставної, Руєнак, селянин з Горосівців, Руєнак, селянин з Чорного Потока, Сапіга, селянин з Кучурова малого, Солонар, селянин з Кисилева, Тамлер, канц. суду з Заставної, Томович, парох (Румун) з Виняча, Васкав Василь, селянин з Веренчанки, Влайко, (Волох) з Горосівців, Земан, пос. з Горосівців, Запаренюк, нач. гром. з Чорного Потока.

Від голосовання відтягнули ся: Бурак, парох (Волох) з Юрківців, Горівіц, дідич з Веренчанки, Васкав Ананій, селянин з Веренчанки, Зибачинський, громадский писар з Боянчука.

Пригляньмо ся троха ближше тим 48 виборцям, що голосували за судом, після їх народности і стану. В першій лінії голосувало за Гакманом 8 Волохів. Не треба

доказувати, що тих 8 Волохів не можна зачислити до Русинів. Між ними 8 Румунами було 6 волоских парохів, що в той спосіб виступили проти своїх руских парохіян. Знова один доказ більше, що волоскі священики в руских громадах певно не є приятелями руского народу. Також о. Драбик голосував за Гакманом. Він є Москаль. Отже не дивниця, що так голосував. Дальше голосувало за Гакманом 5 Поляків: Грамский, нач. суд. Мержвинський, суд. канц. Остропольский, нотар Рупрехт і асек. агент Осадца. Тож 2 судових урядників і нотар, що стоїть в ближшій стичности з судом. Вже-ж се не були Русини. Крім того голосувало і 4 жидів за Гакманом: Посесор Меч, що послови Ник. Василькович в присутности проф. Стоцького і надуч. Войновського дав слово честі, що відтягне ся від голосовання, а мимо того голосував за Гакманом, бо Земан, управитель дібр у одного Поляка, загрозив ему, що позбавить его посесії. Дальше адвокат др. Найман, що розуміє ся має багато до діла з судом, трафікант Розенблат (податковий уряд) а вінці Тамлер, котрий як канцеліст судовий мусів так поступати. Що Земан, управитель дібр у Поляка Вартаресевича буде голосувати проти руского кандидата, того можна було сподівати ся по ненависті Поляків до всего, що руске. От ми схарактеризували майже половину голосів Гакмана г. е. 18; не найшли ні одного руского. Тепер пригляньмо ся також троха ближше прочим виборцям, що голосували за Гакманом. Легко можна виказати, що польский і волоский вплив уне-

Конопницка.

Маріянна у Бразилії.

Кілько разів гляну на Дигасинського „Листи з Бразилії“ і згадаю, яку біду мусів переходити, нім розмовив ся з тамошними людьми, все жалую, що місто удавати ся до конзулів, денниківів, інспекторів і графів, не удав ся просто до Маріяни.

Маріянна була би для него не опі-
неним шарбом. Обяснила би ему найдо-
кладнійше: що? як? а особливо виба-
вила би его зі всіх язиикових труднощій.

Трудности ті не справляли Маріяни
ніколи жадного клопоту: по просту не
єїзестували для неї.

Коли її пані зараз по прибуттю, пі-
слала до спільної готелевої пральні, від-
даної до ужитку гостей, що мали свою
службу, і хотіли самі займатися пранем
своєї білизни, по португальськи „ропа“, а
власителька прийшла обяснити о часі
і черзі прання — Маріянна, не привикла,
щоби її хто до балії втигав ніс, побігла
на гору ціла в огні:

— А прошу пані, який той нарід
тутейший сварливий, то най рука бож
боронить. Ледви сталам до балії, зараз
прилетіла, якась нужда і далі до мене:
Ти сяка! ти така! Я не гадаю уряджу-
вати ту прання з цілої Європи!

— Чи напавду?

— Преці виразно чулам, як викри-

кала, що не гадає давати людям з цілої
Європи прати.

Так я її на то: моя пані, если ти
пані, бо я там твого паньства не ви-
дїла! Ми не походимо з жадної Європи,
лиш з Дубравки з губернії смоленської!

Папері на то є! Розумієш!

— Но і що?

— А що, зараз прикусила язика,
забрала ся і пішла! Маріянна була в са-
мій річі з Дубравки.

Не жадна емігрантка, борони Боже,
де там!

З Дубравки вислала її старша пані,
до панни, що була на науці аж у Фран-
ції, в самім Парижу, а віддала ся за
Пенсильванчика, провадчого інтереса
великої парискої фірми і виїхала до Бра-
зилії.

Виїхала, але що була слаба, делі-
катна, тож не могла дати собі ради з
муринською вехлюною службою.

— Ах мамо — писала до Дубравки
— коби ту була Маріянна!

— А що? Може би і вислати Ма-
ріанну?

Розходило ся о Пенсильванчика, як
він ту пропозицію прийме. Ся обавала
даремна, бо Пенсильванчик уважав за
найліпше, за наймиліше все то, що по-
ходило з Дубравки, з губ. смоленської
а навіть зі всіх дальших. Ще нареченим
кунив був собі словар польско-німецько-
французкий і студіював пильно декотрі
дрібниці польської літератури. Жадав та-
кож, щоби з Дубравки писали до него
по польськи, а навіть сам написав кілька
білетів в тім азиці. З того то часу по-

ходила, та картка, до нареченої, перебу-
ваючої тогди у мамі, картка, що по
кілька-разови переписувано і студію-
вано у словари, так звучала:

„У нас ляло і віяло надто сильно,
любю тебе надто чулаво“.

Але коли прийшло радити ся Пен-
сильванчика, що до вибору служниці,
пропозиції вислання Маріяни о мало зов-
сім не упала.

„Малибисте з неї велику поміч, пи-
сала мама з Дубравки — слуга з неї
добра, „tobi, pierze“.

На нещасте... але були аж два не-
щастя. Перше, що протинок межі „tobi“
а „pierze“ пропав десь без сліду, чому
не мож дивувати ся звязавши довгу
його подорож; а друге — що молодій
пані не було дома, як лист прийшов.
Злий віздух вигнав її в гори до Петро-
поліс, тож Пенсильванчик взяв ся сам
до відчитання листу.

Відчитав і зрозумів досконало. Од-
ного не міг поняти, для чого мама місто
слуги, хоче писати фабрикантку? За-
глянув до словара раз — другий: як
віл виразно стоїть: „pierze — Federn,
plumes“. З того не був задоволений.
До лиха ему слуга з такою спеціаль-
ністю.

І знов за допомогою словара відпи-
сав до Дубравки тими словами:

„Дивую ся надто сильно, що дорога
мама вибрала для нас ту слугу. Буде
она фабрикувати піре, місто пильнувати
хату. Надто чулаво цілую руці мами“. Ми-
нуло знов пару місяців, нім порозуміли

ся, і нім віднайшов ся згублений в до-
розі протинок.

Тимчасом молода пані писала і пи-
сала лист за листом:

„Мамо дорога! Без Маріяни не
дам собі ту ради. Мамо, прошу о Ма-
ріанну, бо замучу ся з тими муринами!“

Що було діяти, не було ради! Ма-
ріанна виїхала до Ріо.

Подорож та представляла ся їй до-
сить мутно, як до напрямку, та до часу.

— Ще десь за Ченстоховою відпо-
відала органістисі і економіві, коли ю
о Бразилію питали.

В день відїзду убрала ся так, як
убирала ся на відїст: В нову сукню,
на то ватований кафтан, на кафтан ве-
лику парадну хустку; зачесала сиве во-
лосе на високий гребінь, прикрила го-
лову чорною коронковою сіткою, на сітку
вложила аксамітний канелюх, що вже
через п'ятнацять літ відрізняв її від
решти сільських баб; убрала вовняні па-
тинки, одну руку обвила коносовою ко-
ронкою, і тримала молитовник, в другій
розвісила біду хустку до носа і стояла
готова до дороги — за море.

Попрацювавши ся з панями, дітьми,
службою, виїхала вже була за поріг, але
увидівши улюблену курку з малими ку-
ратками, вернула, що раз насипала
її посіліду, Марині нагрозилла, що її го-
лову зідре, скоро ворона хоть одно куре
ухопить, заглянула до кучі, почислила
поросята, відхилила двері до другої, де
лежав підготований на ковбаси кабан,
наварила Рузьку, що не вичистила ко-
рита від вчорайшого їдженя, і шелесь-

можливим вільний вибір. Ось такі селяни голосували за Гакманом і під таким впливом:

1 Селяни з Горішівців, де дідичем: Вартарисевич а парохом: Волох

3 селяни з Погорилівки, де дідичкою бар. Шимонівич, Полька, а посесором Поляк Якубович

3 селяни з Кисилева, 1 між ними старший брат церк., де резидує волоский протоєрей.

4 селяни з Веренчанки, де парохом Москаль Драбин

1 селянин з Чункова, де дідичем Волох Табора а парохом: Волох

1 селянин з Мосорівки, де дідичем Поляк Войнарович

3 селяни з Вікна, де посесором Поляк Лисовацький

2 селяни з Репужинців, де дідичем Волох Табора

1 селянин з Юрківців, де дідичем Поляк Вартарисевич, а парохом: Волох

2 селяни з Кучурова Малого, де дідичем Поляк Якубович а парохом: Волох

3 селяни з Дорошівців, де парохом Волох Никитович

1 селянин з Заставної, де в осідок начальника суду

1 селянин з Кадобівців (Уряд податковий).

Прочі три селяни, з Чорного Потока, то одинокі Русини, що з власної волі голосували за Гакманом.

Сі три представляють довіре руского народу до Гакмана і доказують, як глибоко запустила его партия свій корінь в рускім народі!! Суд, уряд податковий, Поляки і Волохи вплинули на вислід виборів з 3. серпня б. р. Широкі маси народні зовсім до того не причинили ся. Згадати би іще, що отсих 4 виборців відтягнуло ся від голосованя: волоский парох Бурак, дідич Горівіц, що не хотів голосувати, бо межі селянами его села і парохом не було згоди в поглядах на сі вибори, господар Васкав і писар гром. Зибачинський.

Вибірчий образець.

Дуже интересною буде річню, коли ми опишемо деякі виборчі деталі, що кидають ярке світло на то, як деякі панове „робили“ вибори. В понеділок, в дни виборів, приверженці Гакмана зібрали ся у Поляка, нотаря Рупрехта і відбули там нараду, на котрій зовсім не було селян-виборців. Тих послідних переловлювали відтак поль-

тачи викрохмаленими спідницями пішла на обору до коров.

До сего часу тримала ся бодро, але як Красуля заричала, а Цвігуля оглянула ся за нею, Маріанну опустила сила духа, а малі бурі очка зачали сильно кліпати. Аж тепер пізнала, що значить покидати приятелів. Була би ся на добре розплакала, але в тій хвили Віцко заїдаючи перед офіцини, зачепив о сирницю, де стікав свіжо відогрітий вороск сира, і мало не перовернув цілого краму. То привело її до рівноваги. Як стояла, не дбаючи на театету скочила на ратунок, Віцка висварила, прасу з ворком напростувала, копнула пса, що до сирватки підходив а тимчасом дівки раді, що господарня їде в такий світ, і хотіли два тижні не буде їх о будь-що збиткувати, виносили скоро її науночки, цідували у руку і притискали до очей сартушки, що нби то їх такий жаль збирає. Маріана також злагідніла, Рузьку і Марину поцілувала в голову, погладдила пса і kota і перехрестивши ся голосно сіла на віз. Але зараз від хреста хотіла вертати ся, бо здавало ся їй, що гуси Мадкові замішали ся межі двірці і кусають ся на стерниску; але Віцко спротивив ся, затяв коні і поїхали даліше.

Як заїхала до Варшави, показало ся, що тяжка з нею справа.

Бо по німецьки, не лиш, що не уміла ані слова, але ще гнівала ся, як її о то питали.

— Я? Я малаби по німецьки, вибачайте, шваркотіти? Тоу! вибачайте за

скі дідичі, що лично явили ся на місці виборів, як також по цивільному перебрані судові слуги, езекутори і інші посіпаки та вели до коршми, що находить ся напроти дому нотаря Рупрехта. Там замикали їх і запидали горівкою, так що „селянські виборці“ Гакмана в такому стані прийшли до виборчого льокалю, що немислима була річ, аби вони могли евобідно дати на когось свій голос.

У нотаря Рупрехта був також присутний редактор „Православної Буковини“ Козаркевич з Чернівців. Борівські виборці заявили Н. Василькови, що начальник суду Мержвинський сказав їм, що староста желас собі вибору Гакмана. Тим самим ложним твердженням намагав ся також двірник Кіцманя Бажан на своїх агітаційних обїздах з'єднати виборців для Гакмана. Виборці, що ішли власне з тої сторони і знали, як ревним агітатором був начальник суду, хотіли оминити повітовий суд; але і в тім їм перешкоджено. Судовий канцеляр Вендер замкнув задню дорогу в той спосіб, що поставив на ній барикаду в виді переверненого воза і земельного насипу. Nolens volens мусіли ті виборці передефілювати попри повітовий суд і дім нотаря Рупрехта.

Як председатель виборчої комісії начальник суду Мержвинський дав перший свій голос на „Євгена Гакмана“. Від виборців однако, що голосували за Филиповичем, вимагав в наказуючій тоні, щоби они казали не тільки імя але також „доктор“.

Перед виборчою комісією стояв Мержвинський при отвертій вікні і давав знаки жестами і очима по цивільному перебраним судовим слугам та диетарам, аби вони впливали на виборців, які попадали ся їм в руки.

Головним агітатором в службі Гакмана був також тотумфакцій старости Свораковского, ревізор від худоби Негруш. Разом з ним ревню агітували проти Русинів та-

слово! Чи то я не католичка? Чи до сновіди не ходжу, чи що?

Як на біду не знайшлисьмо в Гамбургу жадного Поляка, який нею занає би ся. Не було ради, як лиш Маріанну описати і віддати з листом агітатору дому гандлевого, щоби не згубила ся у місті і на час на корабель всіла.

Описати? Гм!... Але як її описати? То що була мала, груба, що мала малі бурі очі, ніс плякатий, твар широку, червону лиску, видавало ся не ви-старчаючим. Агит мусит бути упереджений о її прибутю, мусит на ню чекати, пізнати, і забрати з собою. Треба ю довільно чимось виріжнити. Радимо чим-би; — аж Маріанна увиділа великого наперового мотилу на ляміні.

— А се, прошу я паньства! не було би добре?

Проект сей, видав ся нам так комічним, що всі ми вибухнули сьміхом. Але Маріанна бере річ серію і готова парадувати з мотилем до Гамбурга. Відопналисьмо його від ляміні і причепили Маріанні, що вдоволено оглядала свою нову оздобу. Великий, червоний в золоті цятки мотил, припнятий як брошка, виглядав в самій річі відрубно. Маріанна розмаляла ще хвилю з нами, заглядаючи час-до-часу крадьком до люстра, певно жалувала, що в тім строю не видит її ані економова, ані органістича.

(Коментар буде).

кож дідичі Якубович і Лисовацький.

Писар громадський Зибачинський доніс послам руским і учителеви Падурі, що дідич Соколь в Боянчуку оброблював его на припоручене начальника суду, аби віддав голос на Гакмана, бо в противнім разі грозив ему відібранем двірської писарки — натурально всьо то на се, аби беречи характер евобідного вибору.

Велику роль в тім виборчій руху відіграли зломані слова честі.

Перший зломив слово честі парох Бурак в Юрківцях, що дав слово честі руским послам, д-р. Филиповичеві і правиборцям, що дасть голос на Филиповича. День перед виборами закликано его до дідички Вартарисевич (Польки) і тут она сама, та управитель дїбр Се-верина Вартарисевича так вплинули на него, що зломив своє трикратно дане слово честі.

Другий зломив слово честі парох Іванович в Репужинцях, що дав слово честі в чотири очі Н. Василькови, що відтягне ся від голосованя, коли Бежан напирати ме на него, аби дав своє слово на Гакмана. Він зломив своє слово і голосував на Гакмана.

Третій зломив слово посесор Меч.

Четвертий зломив слово честі селянин Несторюк з Кадобівців, що дав слово, що дасть свій голос на Филиповича. По довшій розмові з одним судовим слугою і ключником голосував за Гакманом.

Коли додамо ті всі слова, які зломано, а побачимо довіре, висказане Гакманови, в иньшій світлі, ніж в яким представляють его деякі люди.

Характеристичним деталєм є висказ начальника суду Мержвинського, що виборці суть управнені агітувати в виборчій льокалі. За то остро скартав его староста, що дуже коректно поведив ся через цілі вибори.

Що до жидів, то се неправда, що они вплинули на вибір Гакмана, як се старає представити „Czern. Tagblatt“, бо на 97 виборців було ледви 6 виборців жидів, з чого голосувало ледви чотири а 1 з них дав навіть голос на д-р. Филиповича.

20.000 корон, пише „Buk. Journal“, коштував д-ра Филиповича Заставнецький вибір. Із сего оціненя видно тільки, кільки то „polskich złotych“, румунських франків і москвовських рублів мусіли дідичі і иньші опікуни капців сипнути за мужицкі голоси і оказане ними „довіріє“ народу. Факт є, що інтелігентному виборцеві Р. в К. жертвував польський панок Я. 1000 кор. за 3 голоси!

Товариство акад. „Січ“ вислало до „Buk. Journal-u“ ось таке спростоване: До редакції „Buk. Journal-a“ в Чернівцях. На основі прасового закона домагаємо ся ми о уміщенє слідуючого спростованя: Се є неправдою, що члени нашого товариства в часі доповняючих вибо-

рів в Заставній мали антисеміцкі „Bränd und Hetzreden“, на-томість є правдою, що ніхто з членів нашого товариства не мав жадних бесід взагалі будь публично будь в льокалях. За виділ українського акад. тов „Січ“ в Чернівцях: О. Сьвітлик студ. філ.

Помилка зайшла зглядом особи в попереднім числі, котру простуємо тим сконстатованим фактом, що реверенду підніс і показував грішне тіло не хто иньший а сам протоєрей Дністерского деканата отже найвисший духовник Заставнецького повіту протоєрей Emilian cavaleriu de Bejan, рідний брат консисторского совітника. Сей нечуваний доси постидний факт свідчить, з якою заїлостію, з яким фанатизмом агітував сей шп-румунізатор проти руского кандидата. Сид і таньба такому сьвященникови!

Вісти з цілого сьвіта.

— Політичне перекупство. До ситуації, витвореної викритєм доконаних чи тільки усилованих перекупств між угорскою опозицією доносить „Wiener Morgen Zeitung“ з Будапешту: Гр. Куен-Гедерварі в наслідок послідних подій мусит подати ся до димісії. Гр. Стефана Тішу покликано до цїсаря до Ішлю. Окрім гр. Тіши також б. президент міністрів Олександр Векерле візваний до Ішлю. Гр. Куен-Гедерварі по переслуханю оноді перед слідчою комісією поїхав до Ішлю, щоби вручити цїсареві свою димісію. Банфі висказав ся, що ситуація гр. Куена-Гедерваріого не дасть ся удержати і не можна оборонити ся підозрію, що гр. Шапарі не з власних фондів доконав перекупства. — Оноді зібрала ся слідча комісія. Надійшла до неї заява пос. Олая, що він по нараді зі своїм приятелем Етвесом рішений зізнати всьо, що знає. Відтак переслухано редактора Артура Зінгера, який виперає ся всякої участі в перекупстві, хотіли знав про намір Шапаріого, але підняв ся сего єдино з власної ініціятиви і не стояв у жадній звязи з президентом міністрів. — На по-полудневім засіданю гр. Банфі признав, що конферував з Дінесом на прошенє Шапаріого, але перечить, мов би тут правительство було вмішане. На дальші перехресні питання відмовляє відповіди. Радник міністерства Дарані, брат міністра рільництва, заперечує, немов то він мав висказати ся, що опозицію можна перекупити, а гр. Телекі, швагер Куена, заперечує, що Дінеса не знав і ніколи з ним не говорив. — Павло Шапарі, брат Володислава, стає в заступництві свого „зденоерованого“ тепер брата і вручає письмо від него з ріжними закидами против Папа і Несіого, які они сейчас збивають. Що-до Володислава Шапаріого кружить поголоска, що родина хотіла его представити божевільним і в тій цілі визвала одного зі славних психіатрів. Але лікар відмовив свого сьвідочтва, а на додаток зовсім не робить тайни з цілою справою. — Вкінці зізнавав перед комісією гр. Куен-Гедерварі. Заявляє, що Шапарі часто оповідав про ріжні свої проекти, але завсїгда загально, бо сьвідок не хотів слу-

хати подробиць. Однак знає, що Шапарі мав часто фантастичні проєкти в політичних справах. Про перекупство довідав ся доперва з часописей. Також звіряв ся Шапарі, що займе ся роззброєнням опозиційного соціалізму. Однак Куен відповів, нехай робить, що хоче, він сам не може мішати ся до того. Коли Шапарі зголосив ся до него в справі видання заставів понизше 4 корон, він відповів, що хіба сам дасть на се гроші, бо правительством не має. Дальше Куен заявив категорично, що в справі перекупства не брав жадної участі. Через 20 літ правив Хорватією чесними средствами (!) і на підставі законів (!), тож тими самими засадами міг лише хіснувати ся підчас свого короткого правління на Угорщині.

— **Парламентарні конференції.** При кінці сего тижня відбуде ся у Відні конференція парламентаристів, котра з огляду на відносини в Угорщині має застановити ся над способами зроблення нашого парламенту спосібним до праці.

— **Концесії для не-православних в Росії.** На поліційних урядників в західно північній краї дозволено приймати також особи „не-православного віроісповідання“, під умовою, що вони належали до російської народності, аби інші народності допускати лише титулом винятку; аби при рівних умовах першештво віддавано православним.

— **Цукор.** „Wiener Zeitung“ оголошує цісарське розпорядження, котре зносить цукровий закон.

— **Дінес.** Берлінська поліція донесла, що Дінес утік до Швайцарії.

— **Балкан.** Порта повідомила амбасадорів російського і австрійського, що в монастирській віллі прийшло до нових конфліктів між ватагами а військом. Ватаги мали карабіни Манліхера. — В правительствених кругах говорять, що президент міністрів Петров, користаючи з неprisутности князя, позискав для него багато висших офіцерів, котрі в послідних часах недвозначно оказували своє невдоволенє. Ситуація для князя є в сій хвили ліпша, як була перед его виїздом за границю.

— **Хіни.** Від хінської партії реформи прийшло візванє до держав, аби хінському правительству не видавали хінських дневників, котрі брали участь в повстаню. — До літної палати цісареві в Пекіні вдерло ся 200 бандитів. Зрабовано дорожніх на 100.000 таялів. В рабунку брали також участь євнухи. Доси зловлено лише 6 бандитів.

— **Страйк в Іспанії.** В Барселоні розпочавсь генеральний страйк. Видано строгі средства осторожности. В Акалі робітники напали на міський уряд. В Мурції і інших місцевостях також генеральний страйк. — В Акалі прийшло з причини страйку до забурень. В бійці з жандармами убито одного робітника а кількох ранено, ранено також двох жандармів.

НОВИНКИ.

Личні вісти. Краєвий президент князь Гогенльогє удав ся в середу ночю на короткий побут до Дорни. На-

слідком того відпадає прийняте в четвер 6. 6. м. — Також краєвий маршалок Дуцул той самої днини виїхав до Дорнаватри і подудневої части краю. — Прокуратор Міхальський, фінанс. надрадник Маєр і конвенторіальний радник Манастирський виїхали на відпустку.

Вибір посла із сільської курії Сучавського повіту на місце помершого посла о. Чунтулика назначений вже на 27. с. м. Кандидатом волосних боярів є нотар із Селетина др. Блинду. Отже лише що розпочата агітація демократичної „Unii“ спонукала вже боярів поставити не, як наміряли, бувших послів барона Гормузакського або дідача Прункула, а одного зі своїх прихильників „простого“ роду. Також успіх. Демократичним контраркандидатом має бути др. Оичул.

Почтова дирекція доносить, що подання о допущенє до практики поштової супроти факту, що заанотироване є цілком покрите, на будуче (аж до відкликання) не можуть бути узяті до уваги.

Будова нового будинку біржового. На засіданю, яке відбуло ся минулого тижня, ухвалив заряд Черновецької біржи збіжжєвої будову нового будинку в стилі бароковий на поміщенє біржи. Кошта предміновано на суму 186.000 К. Виконанє будови поручено будівничому Бохнерови.

Покладенє каміня угольного під будову дому кураційного для офіцерів армії і урядників в Дорнаватрі, відбуло ся дня 6. 6. м. о година 10 перед полуднем.

Повінь в Вашківцях. Ізза хмаролому виляла нагло вода в потоках гірських і заляла саму середину містечка; ціла жидівська улица (40 домів) стояла під водою; два дома завалили ся, а кілька є ушкоджених. Шкоди єуть значні. Заінціоновано запомогову акцію. Президент краєвий кн. Гогенльогє внаслідкував 1000 кор. як першу поміч для навіщеня повенню. Заряджено випорожнення домів, що єуть найбільше загрожені.

Збіжжєві злодії. Минулого року доносили часописи, що в Будапешті злодії украли в ночі цілий дим. Розібрали его і перевезли его протягом одної ночі,

так що й слід пропав за домом і за злодіями. Тепер доносять з Угорщини, що коло Араду ватага злодів краде збіжжє з поля. В ночі при кінці липня хтось вивозив цілий лан пшениці. Коли властителя пшениці на другий день виїхали на поле жати, побачили там вже лиш стерню. Та не лиш на тім полі але й в інших вільних сторонах в цілій окресности хтось крав вночі збіжжє такі з пня. Тоді господарі змовили ся і постановили ставити на ніч варту на поля. Оноді польовий Стефан Торкош зачув около 2. год. рано, що їде якийсь віз і станув як-раз коло поля, котре він стеріг. З воза злізло чотирох людей і двох взяло ся косити пшеницю, а два інші вазали снопи і зарізали на віз, приступив тоді до них з набитою і готовою до стріляння рушницею та сказав, що арештує їх. Злодії побачивши, що біда, кинули ся на польового, але той стріляв і двох з них убив на місці. Коли хотів знова набити рушницю, два інші злодії кинули ся на него і убили его. Злодії втекли, а на полі лишили ся три трупи. Обоє злодів на другий день зловлено і тоді показало ся, що они завели були велику торгівлю краденим збіжжєм.

Дитина з хвостом. Російські газети доносять, що в Ростові над Доном якась жінка привела сими дитиною на світ неживу дитину, котра мала досить довгий хвостик як у мала. Рідкий сей випадок віддано до анатомічного музею в згаданім місті.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Ruthenische Revue“ Nr. 6, вже появило ся і містить: Die russischen Ruthenen u. Oesterreich von A. K. — Ein ruthenischer Nationaltag in der Bukowina von Gracchus. — Die Ruthenen in Amerika und die römische Kurie von M. Kiczura. — Das deutsche Gymnasium in Brody von Marko Bardach. — Die Mohylanische Hochschule in Kijew

von M. Kiczura. — Aus den Dichtungen T. Sewcenko's u. I. Franko's. — Der heilige Nicolaus in Arrest von Iwan Semaniuk. — Glossen von R. S. — Адрес редакції „Ruthenische Revue“: Н. Roman Sembratowycz, Wien, XVIII 1, Lazaristengasse Nr. 26. — Адреса адміністрації: Verlag der „Ruthenischen Revue“ Wien, I. Dominikanerbastei Nr. 19, Mezzanin.

Руска Торговля І. Власюка в Чернівцях, ул. Павська ч. 35. пошукує

Хлопця до торговельної практики

в віці найменше 14 літ і з другої або остаточно з першої класи гімназійної.

Ближші умовини особисто і устно.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Bukowinaer Post“

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

одиноку німецьку газету на Буковині, що справедливо відноситься до Русинів, повинен спирати кожний інтелектуальний Русин; газета виходить щодня, вівторка і четверга та коштує чвертьрічно 5 кор., місячно 1 к. 70 с.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ПАПІРНЯ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

поручає

МАЛИЙ КАТЕХИЗИС

Ціна 30 сотників.

Хто купить 50 примірників, той дістане 10% рабату. (0—0)

Чернівці, улица Петровича ч. 2.

Замкнене рахунків

ТОВ. „Руска каса для ощадности і позичок“
стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою в Чернівцях
за перший піврік 1903 р.

	Приходи			Розходи	
	кор.	сот.		кор.	сот.
1. На фонд резерв. загальний	108	56	1. Ульоквано на фонд резервовий загальний Буков. кр. позем. заведеня	—	—
2. На фонд резерв. товариства	1193	46	2. „ „ товариства	1276	52
3. Паїв вплачено	3265	80	3. Виплачено паїв	860	01
4. Вложено вкладок щадничих	36515	58	4. Виплачено вкладок щадничих	20822	81
5. Звернено позичок на скрипта	13491	29	5. Дано позичок на скрипта	42920	—
6. Звернено позичок на векслі	24174	37	6. Дано позичок на векслі	10489	—
7. Побрано відсотків	3361	14	7. Виплачено відсотків	1941	09
8. Побрано коштів спору	260	59	8. Виплачено коштів спору	353	98
9. На адміністрацію побрано	1634	73	9. Виплачено коштів адміністр.	1228	17
10. Готівка з року 1902	874	70	10. Виплачено оплат скарбових	226	69
			11. Купно движимостей	24	—
			12. Розділ чистого зис. (за р. 1902)	3978	21
			13. Готівка	759	74
	84.880	22		84.880	22
	84.880	22		84.880	22
Оборот касовий	169.760	44	Оборот касовий	169.760	44

Фонд резервовий товариства виносить 5.744 кор. Товариство числить 481 членів з декларованими паями на суму 27.658 кор. і платить 6 проц. дивіденди. Вкладки щадничі на суму 82.932 кор. 14 сот. опрорентовує тов. піврічно на 5 проц. Уділяє позичок на векслі і скрипта на 6 і пів проц. Позичок уділило тов. на суму 119.863 кор. 13 сот.

Оборот загальний 1,178.749 кор. 71 кор. Товариство є членом „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові і тов. „Селянська Каса“ в Чернівцях.

Чернівці, 6. серпня 1903.

Др. Стефан Смалъ-Стодкий,
голова.

Теодор Матейко,
начальник комісії надзорчої.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарізкових уміщенях опускається на ціну процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літніх по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних красках; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різномірні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різномірних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найкращішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякеру до шпуровани і на гузічки, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Княпина. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Калюшки і куфери до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, калюшки з шкіри т. зв. „Longrinleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошки на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові калюшники, флявель осушувачі тіло від поту, штани до купелю і т. п. і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінах.

36руя і муніция. **Продаж порошу.**

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запрошеного судового анатома

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Православний

МОЛИТВЕННИК!

для молодіжи,

в до набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. роботу.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесни
за 2 кор. 50 с.
Пісання Ос. Юр. Федьковича
I, II, і IV. том по п'ять:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупні опускає ся

значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби
гуртом закупаували не де инде але в нашій папірни

всіякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір,
губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красший
дохід маги. Всі ті артикули суть далеко ліпші як в інших склепах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса,
невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що
прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі
температури з всякими формальними методами, а через те й
найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно
успирає біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця,
тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конге-
стії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей,
як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,
улиця Почтова число 5а.

(25—50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—20
О. П. „Хлопці садівники“	—40
Омелян Попович „Розмови“	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Бажацький. „Пропасть“	—20
Ф. Колеса. „Наша дума“	—250
Гаршин. „Маларі“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котюзі по заслугі“	—20
О. П. Кониський. „В день святаї воді“	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники.)	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—60
„ „ „Як біди збогатили“	1—
„ „ „10 казок для дітей“	—20
„ „ „Збірка законів“	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“	—20
Шойнарівський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класу гімн.	2-80

Др. Стеф. Смаць-Стоцький. „Громада“	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси	—40
„ „ „Буковинська Русь“	2.40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“	—20
„ „ „Твори“ том I.	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“	—20
Теодот Галіп. „Домашній псалар“	1—
Пігуляк Євотей. „Верховинські загадки“	2—
О. Шпикто. „Листа з пекла“	—30

При замовленнях Книжон упрасяє ся прислати
на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

**Великий склад
ДРУКСОРТІВ**

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-нат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застережене. — Рекламациї неопе-
чатані вілні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Вісти з цілого світа.

— Папа Пії Х. і єго характе-
ристика. Папа Пії Х. має тепер,
як звісно, 68 літ, отже вступив на
апостольський престол в тім самім
віці, що й папа Лев ХІІІ., але мимо
такого віку виглядає ще зовсім
добре і мимо сивого, коротко об-
стриженого волосся, майже молодого.
В цілім лиці єго, іменню же в єго
очах пробиває ся велика щирість і
лагідність, але й велика сила волі
та енергія. Всі, що єго знають,
кажуть, що він як би сотворений
на так великого достойника, бо в
цілій єго поставі, в ході і в рухах
пробиває ся маєстатичність сполу-
чена з покорю, яку викликає свідомість
свого достоїнства і вимоги
людського життя. Яко кардинал був
Сарто у Венеції дуже люблений і
коли вїзджав на коня, то Ве-
неціани робили єму на улицах
міста аж до двірця велику овацію,
мов би перечували, що їх улюбле-
ний патріарх єтане папою. Та й
то характеризує нового папу, що
він не любив жити лиш серед мурів
своєї палати здалека від світа; він
любив часто прохажати ся ули-
цями міста, їздив баркою по кана-
лах і заходив у світські товариські
кружки, між иншими відвідував
часто одну віденську родину осівшу
у Венеції. Три свої сестри держав
яко кардинал при собі і ті вели
єму господарство. У Венеції вза-
галі був він звістний під назвою
„доброго кардинала“. Любив осо-
бливо діти і бідним давав на улици
по сотику, ліпше одягненим роз-
давав бонбони. Всі бідні люди в
місті, то були єго найліпші знакоми

і тому всі звали єго „buono cardinale“.
— Мирюлюбивість папи Пії Х. єсть
дальшою єго характеристикою. Яко
кардинал жив він з італійськими
владами в як найліпшій згоді, а
коли свого часу король Гумберт
приїхав був до Венеції на повитанє
цїсаря Вільгельма, кардинал Сарто
мимо бажання папи Льва зложив
візиту італійському королеви. По-
свідний раз виступав він публично
при посвяченню угольного каменя
під дзвінницю св. Марка. — За-
гално говорять, що вибір кардинала
Сарто на папу значить зміну в до-
теперішній політиці Ватикану. „Berl.
Local-Anzeiger“ пише, що вибір сєй
значить упадок напряду Рамполі у
Ватикані. Сарто єсть строго релі-
гійним, але лагідним і примирним.
Таж сама газета доносить, що пре-
зидент італійського кабінету Ца-
нарделлі висказав надію, що за те-
перішного папи буде міг цїсар Франц
Йосиф відвідати італійського короля
в Римі.

— Парламентарні скандали на
Угорщині. Ситуацію на Угорщині
характеризує найліпше „Pester
Lloyd“ слїдуючими словами: „Ще
ніколи і нігде не бувало парламен-
тарної кризи, щоби так довго тя-
гнула ся... Парламент опустошений,
парламентаризм тяжко скомпроміто-
ваний. Повага правительства єсть
смертельно нарушена, а навіть сама
правительствєнна гадка“. — Заява
президента міністрів гр. Куєна-Ге-
дерварієго не поправила в нічїм
ситуації, хоч часть праси силує ся
надати тїй заяві великого значіння.
Гр. Куєн-Гедерварі сказав перед
слїдчою комісеєю парламенту, що
він лиш то знає, що губернатор в
Рєдї гр. Володислав Санапій мав

иноді фантастичні ідеї о політичних
річах і для того єго оповіданням не
приписував ніколи великої ваги. О
цілій справі підкупства довідав ся
так само як і весь світ аж з газет.
Гр. Санапій говорив єму о якимсь
плані, але президент міністрів сказав
єму, нехай робить, що хоче, але він
не може до нічого мішати ся. Дальше
заявив президент міністрів як най-
торжественнїйше і на слово чести,
що єму і на думку не приходило
брати ся до таких средств. Єго за-
садою було за всігди честне правлінє
і дивно було би, як би він, що в
Хорватії управляв честними сред-
ствами через 20 літ, в Угорщині
зараз на початку брав ся до таких
способів. Коли Санапій розповів
єму про свої плани, він ані одні-
сенького не похвалив. На питанє
Польонія відповів президент міні-
стрів, що він за короткий час своєї
президентури держав ся строго
основ закона і управляв лиш в
дусї законів. Він на цілу справу
не мав ні найменшого впливу. Коли
став президентом міністрів, то з
ріжних сторін краю надсилає єму
проекти, в який спосіб міг би по-
борити обструкцію. Також і то не-
правда, мов би то він поміг Діне-
шови втечи — По переслуханю
президента міністрів переслухано
посла Кароля Етвеша. Той сказав,
що єго знакомство з Дінешом ко-
штує багато тисячів ринських. Він
вже перед кількома місяцями зірвав
всі зносини з Дінешом. Перед кіль-
кома днями прийшов до него агент
Шлезінгер і розповідав, що агент
Маморштайн і Дінеш дістали великі
гроші і з тих позичили послови
Неші кілька сот ринських. На то
зголосив ся посол Неші і потвер-

див, що то все правда. — На оно
дїшнім засіданю слїдчої коміси
угорського парламенту заявив Юлій
Андраші, що в неділю перед по-
луднем прийшов до него якийсь не-
знакомий чоловік і сказав єму, що
посол Етвеш ширить чутку, мов би
то єго, Андраші, хотїли також
вмішати до звістної справи. Андраші
чув також від Рудная, що Етвеш
зложив візиту Руднаєви і донїс єму,
що якийсь Деак має компромітуючі
Андраші дани і коли би єму, Де-
акові не заплатили за мовчанє, то
він подасть ті дані до публичної
відомости. Андраші просив для того,
щоби в сїй справі переслухано
Етвеша, Рудная і агента Мамор-
штайна. — Коли так парламентарна
комісія веде слїдство, Дінеш тим-
часом їздить собі вільно по світі.
Насамперед був в Берліні, а коли
там довідав ся в телеграфічних аген-
циях, що за ним вже пошукують і
поліція старає ся дістати єго в
свої руки, виїхав нїби до Гамбурга,
але там не приїхав і деєш щєз.
Кажуть, що єго видїли також у
Відні. З иншої сторони доносять
знов, що Дінеш виїхав до Цїриха,
а звідтам мабуть до Італії. Оноді
наспїла була телеграма з Цїриха,
що єго там дійсно видїли.

— Македонія. Вісти о цілковитім
здавленю македонського повстаня і
о цілковитім знищеню ватаг були
передвчасні, бо після найновїших
вістий повстанє вибухло наново, з
тою ріжницею, що тепер є загаль-
нїйше. Порта прислала австро-угор-
ському і російському амбасадорови
інформації, опертї на справозданях
Гільмі-баші і валїх монастирського і
солунського вілєту. Після сїх
справоздань македонські комітети

Конопниця.

Маріянна у Бразилії.

(Конець.)

Відироваджена в кінци, бандою
хлопців, які думали, що то „комедія“,
вїїла щасливо до вагону і відїхала.

Їхала без жадної невинности і стра-
ху. Дігасинський, вибираючи ся в ті
сторони не посїдав такої умислової
рівноваги, в якій тримав Маріянну чер-
воний мотиль.

Аєнт дому гандлевого, чекав на ню
в самїй річці, пізнав по неомильнім знаку,
який виглядав здалека, як відзнака сто-
рожки огневої і взяв її під свою ошіку.
Але нещастє хотїло, що корабель, лиш
що відплинув, а на другий треба було
два тижні чекати.

Коли завітано ємо нас о тім, заве-
покоїлись ємо ся дуже! Що она буде ро-
бити в Гамбургу, два тижні, коли не
умїє навіть в чужій мові Бога завіт-
вати?

Ошукає хто, обрабує, а вже, що
невигоду буде терпіти, то певне.

Але відповідь приходить, як най-
ліпша.

Маріянна не чує ся зовсім закло-
потаною в чужім місті; що їй треба, то
покаже на міґі, а як хто не хоче, або
не може її зрозуміти, то штуркає паль-
цем у свого мотиль, що завжди на гру-
дох носить.

В порті — пише аєнт, — вже всі
її знають.

Є такі, що услугують їй дуже віч-
ливо, в гадї, що той великий червоний
мотиль, то знак якогось товариства.
Врешті одержались ємо відомість, що наша
Маріянна переплыла щасливо море і є
вже в Ріо.

Була змучена, прибїдла троха, па-
тинки відерли ся, капелюх викривив ся,
бо щоби відрізнити ся від мотлоху не
здоймала його майже ніколи, хустка за-
шкарпуїла від солених відларів моря,
але кусїй червоного мотиль тримав
ся ще на нїй.

Пенсильванчик був задоволений. Та-
кої кріпкої баби, як жє не видів.

— Маріянна приїхала! — писав до
Дубравки.

Надзвичайно сильна, товста і добра!
В самїй річці Маріянна була доброю
служогою, особливо прала знаменито, лиш
за много уживала синки. Її інстинкта ко-
льорована, були не погамовані під тим
взглядом.

Ніколи не можна було знати, чи її
„лязурку“ як називала, єтанє, чи нї.

Найчастїйше не ставало. Тодї ви-
тирала руки у фартух, не подумавши
навіть, що слова по португальськи не
уміє, бігла по лязурок.

По хвили вертала задихана.

— А де то Маріянна була? — пи-
тає панї.

— А по лязурок бігалам!

— Но і щож?

— А ніщо купила!

— Як то, таж Маріянна не уміє
розмовити ся?...

— І... що то не уміє! Їду до склепу
і кажу щоби менї дали лязурку. Витрі-
пили на мене очі і ніщо. Так я ще го-
лоснїйше! А они до себе: чого та дурна
баба хоче від нас, коли ми її не розу-
міємо?

— Якже Маріянна може знати, що
они говорили.

— Або то що великого?

Такому досить подивити ся в очі,
щоби знати, що говорять.

— Но і щож дальше?

— А нічо! Що я ту, гадаю собі,
буду стояти і медитувати, а там менї
вода стине. Оглянулам ся, дивлю ся, ле-
жить синий папір від цукру. Лап я за
той папір, рукав від сорочки я витягла,
приложала одно до друго і кажу: того
до того!

— Но і зрозуміли?

— Що не мали зрозуміти, таж я
їм виразно по нашому казала!

Одного разу вернула якось не своя.
Її малі бурі очі, ще меншими видавали
ся, уста стягнені, погляд меланхолїйний
і маломовна.

— Що то Маріянні? — питає панї.
— Чи не слаба?

— І... не! — відповіла нїби обоятно.

Тільки менї там оден „обсвідчив ся“.

— Що? Хто? Як? Де? Маріянна
чула ся уражена тим здивованєм.

— А деж би? Як не на „півімпе-
риалу“!

На селї ще чула о півімпериялах

і назву ту, застосовувала до послїдних
місць у трамваї. Говорила о тім таким
тоном, як би імпериял був збудований
умисно до любовних розмов.

— Якже-ж то було? — питає за-
цікавлена панї.

— А щож? Сїдаю на півімперияла,
дивлю ся, не задовго сїв коло мене оден
чорний. Відсунула я кошик, щоби до него
не повалив ся, і ніщо, сиджу. А той
приглядає ся менї з одного боку, з дру-
гого, третього, четвертого... Так я до
него: А що сїпаки витріщуєш, баране
оден, якби риба в горшку? Раз єму то
сподобало ся, розсміяв ся, і показує на
мій перстєнь, нїби чи я замужна, чи нї?
Так я рукою до землі, що то нїби вже
капуть, що я вдова. Так і він показує до
землі і на свій перстєнь, нїби що і він
вдовець. Вздихнулись ємо собі обоє, нїби
з жалю, а ту так сонце печє, що аж
слина на азику варить ся. Так не за-
довго, той чорний бере мене за руку,
кладає на своїй, витягнув хустку, обвиває
і дивить ся менї в очі. Нїби, щоби нас
святих ступою звязав.

Але я заперечила головою, бо они
відай поганє, хоть хрещені; а шкіру то
таку мають грубу, що хрест святий
не чїнає ся їй, так як належить, вода
силїне по тїй шкірі, як по начіпї а до
душі не дійде нічо, для змитя грїхів.
Зараз зачали пицати, щоби ми з пів-
імперияла зїзали, він ще менї лиш кошик
подав і пішли ми кожде своєю дорогою!

Цїлий день ходила Маріянна заду-
мана, другої днини була також якась не
своя. Молода панї гадала, що то жалє

організують нові відділи, котрі вже появили ся в округах Крушево, Порлепе і Монастир. Відділи по селах масакрували мешканців і вояків, демолували доми, попищили завіси, а многих мешканців присилували прилучити ся до них. Знайдено документи і писемна з погрозами, з візваннями до організованого повстання, масакровка Магомеданців, Греків і жовірів. Се доказує цілком ясно, що комітети хочуть наново викликати повстання. — Орган внутрішньої організації „Автономія“ оголошує відозву, прокляваючу загальне повстання в Солуні і в Монастирі. Надійшли вісти, що всі телеграфічні і телефонічні полуння з Солуном і Монастиром перервані, мости знищені. Провідником руху має бути Борис Сарафов. „Автономія“ потверджує в окремій виданню вість, що дня 2. ст. ст. має вибухнути повстання в цілм монастирськм віляті. Всі революційні комітети розпочали свою діяльність рівночасно і в більших розмірах як доси. Ватаги повстанців, котрі ховали ся доси в лісах, розпочали наново воєнну акцію. Всі телеграфічні дроти, так державні як і желізничні, поперетинали і вся телеграфічна комунікація цілком перервана. — Між провідниками руху відзначаєть тепер Даман Груев, бувший інспектор шкільний, чоловік з академічним образованием. Окрім него відзначаєть також Перекаревич, також бувший інспектор шкільний. — Порга висказує гадку, що скріплена діяльність македонських комітетів є лише посліднім добутем сил, але она небезпечна о стілько, що огірчене магомеданське населення відбуває наради і робить приготування, аби провоковані комітетом морди пістити репресаліями. В наслідок сего положення заострюєть і треба боятися грізних наслідків. Рух комітетів сконцентрований в кожній околиці з окрема, а не спентралізований в цілм краю. В часі послідних розрухів в Монастирі убито многих Греків і зроблено їм багато матеріяльної шкоди.

— *Переслідуване Вірмен.* З Ерзеруму доходить до Царгороду алармуючі вісти конзулярні, котрі

доносять, що різні курдійські племена організують нові напади на Вірмен, аби загнати їх посполости. В тій цілі є племена не ставили перешкод імміграції кількох соток вірменських революціоністів, котрі перейшли границю від сторони Росії. Російський конзуль в Ерзерумі зажадав швадрону кінноти для охорони конзуляту і в цілі евентуальної охорони вірменських збігців. — Коли би навіть єї донесення були переборщені, то нема сумніву, що положення в курдійсько-вірменських відносинах є критичне супротив великого упадку карності в відділах кінноти званої „Гаміді“. Конечні суть енергічні заарядження, аби кінноту удержати в карбах і зробити кінець насильствам.

Оповідка.

Отсим повідомляє ся, що з новим шкільним роком, т. є. з днем 1. вересня (септембра) с. р. заходом „Товариства буковинської рускої православної шляхти“ отворив ся в Чернівцях дівоча бурса, в котрій найдуть приміщене на рай 12 до 15 учениць черновецьких шкіл. Бурса подає безплатно помешкання, тепло, світло, стараний нагляд і поміч в науці, а також науку історії і літератури. Хари мають достарчувати родителі або опікуни. Замість довозу харчів в натурі допускає ся плата грішми після умови. Дівчата мають привезти з собою достаточне біле постіль, одіж і обуву.

Потреба такої бурси давалася у нас від довшого часу відчувати. Кожного року робили ся заходи до введення в життя дівочого закладу. Ідучи за голосом загалу, шляхотське товариство хоче створити для незаможних а даровитих дівчат приют, в котрім найшли би здорову науку, добре виховання, материнську опіку, і живучи в рускій домі і з рускими товаришками, чулись би немов у своїй родині. Ведене бурси спочивати буде в руках чесної і інтелігентної пані, котра розуміє ся на виховуванню дівчат, бо й доси, хоть сама остала ся без діти, виховала і вивівала кілька дівчат; маючи благородне серце, хоче віддати свою опіку руским дівчатам в бурсі з прихильності до шляхотського товариства і до рускої народної справи.

Дівоча бурса має заповнену поміч многих наших благородних земляків, котрі симпатично відносять ся до сего діла. Тож можна й надіятися, що небагом уже удасть ся розширити бурсу в вождім згляді, створити великий руский

„Інститут“, перший того роду заклад на буковинській рускій землі. Тому просимо пов. земляків постарати ся, щоби початок удав ся, щоби бурса залюднила ся, бо помешкання вже нанято і інвентар закуплений.

Хто хоче помістити дівчину в бурсі, зводять зголосити ся кореспонденційною картою найдалше до 25-го сего місяця на таку адресу: проф. Николай Ісепенко, Чернівці ул. Кушнірська ч. 1. Перед прийняттям треба предложити шкільне свідоцтво, метрику і свідоцтво убожества. В бурсі можна примістити дівчину вже в послідних днях сего місяця. Бурса нахдить ся на улиці Писелього, ч. 10.

Від відділу Товариства буковинської православної шляхти.

Др. Т. Галій.

НОВИНКИ.

Краєвий президент князь Гоґенальго повернув тут вчера з Дорни-Ватри.

Вильосоване судіїв присяжних для третей сьогорічної першости суду присяжного відбуде ся дня 23. б. м.

Фахова школа для оброблювання дерева в Кімполонзі. Заклад складає ся: а) з дівочої школи (властиво з фахової школи), що обнимає фаховий відділ теслярства і меблевого столярства та помічний відділ для вирізування на дереві, в) з вечірньої школи е) одиорічного курсу для столярства і снпцества. З справоздани з шкільного року 1902/3 довідуємо ся, що попереднього року то є в шкільнім році 1901—1902 скінчило днівну школу 6 столарів і 3 снпцери. — Звичайну підготовляючу школу скінчило з добрим поступом в тім році 3 помічників і 3 домашних промисловців. — Фрєвєнцїя закладу і вислід класифікаційний минулого шкільного року 1902/3 був ось такий: Записаних було разом 148 учеників, з чого до кінця року остало ся 129: з того класифікованих було тільки 122, а 19 цілком не було класифікованих. Після віроісповіданя було: 68 гр.-ор., 37 кат., 2 еванг. і 41 мейс. Після народности було: 1 Русин, 68 Румунів і 78 Німців, між тими 41 жидів.

Самовбийство. Вчера о 5 годїні рано в готелю Готліба в приступі божєвілля кинуд ся на долину з вікна першого поверха жінка купця з Фолтічєвіч, Ребека Штерїберґ і розторочивши собі голову, згинула на місці. Привликана магістр. комісія могла вже тільки констатувати смерть нещасливої. Самобійниця терпіла на манію переслідуваня і була на курації у др.

— І не бояла ся Маріянна тамошних людей... муриків?

— Ніби тих чорних? А чого? Такого оюнтюха буду боятися. Віг там раз оден за мною на цегольнях під лісом, оглядаю ся, а той фюзію тримає і кричить. Гадав, що на дурну трафив.

— І щож Маріянна?

— А нічо! Іду, а той фурт біжить за мною з фюзією і кричить. Як мене не пірве злість, як не оберну ся задом, як не крикну: Стріляй дурню, коли тобі цильно!

Вибухнулосьмо всім шаленим сміхом.

— І що? І що далше?

— А нічо! Настранив ся і пішов, як пєс по мїлі.

— Але слабість! Така тяжка слабість! — сказав хтось зі всміхутом.

— І що там слабість! А то, прошу я паньства — додала тихше — ще як три роки тому лавалам собі карти викидати, то там вже слабість стояла. Нічо лиш трефи виходили... нічо лиш самі трефи! То вже так суджено було!

— А пані? А пані?

— Пані Богу дакувати здорова!

Але пан, що казали у нас, що чорний є, то неправда! Файний пан, зовсім білий! Лиш кажуть, що діти, то будуть, або пятакові, або наємисті.

Такі то Маріянна „вражена з Бразилі“.

Списує свої Дигасинський, списує Гемпель, списує Семирадский, списує о. Хелміцкий, дячогож би вражена Маріянна не мала бути списані?

Перек. Н. Лєвїчка.

Лазаруса. Тіло перенесено до трунарні жидівського цвинтаря.

Виказ жертв на „Народний Дім“. Членські вкладки зложили: Вп. др. Кордуба 2 кор., Гавриїл Товстюк, Описим Понович, Омелян Іванічкий по 5 кор., Володислав Кувелка 4 кор., Емануїл Ярошинський, Кароліна Суханос по 6 кор., Тит Козак, Кость Павлєль 8 кор., Юрій Воротняк, Дарій Пігуляк по 50 кор., Омелян Іванічкий 10 кор. — На бурсу зложили: Вп. Михальський 8 кор., Єротеї Пігуляк, др. Клим, Антін Клим по 4 кор., Володимир Ясеницький 6 кор., др. Смал-Стоцький 2 кор. Магістрат черновецький 300 кор. — За виділ „Народного Дому“ серґедну подяку складає Михайло Іванічко.

Надзвичайні головні збори „каси пожичкової і щадничої“ для громади Кучурів-Малий стоваришеня зарєстрованого з необмеженою порукою, відбудуть ся 9. септя 1903 о 4. годїні по полудні в домі Георгія Загородного. На порядку деннім є вибір начальника старшини. — Георгій Загородний заступник начальника.

Площа під будову руского театру у Львові. Комітет для будови руского театру купив давню реальність Мйончинського на розі ул. Льва Сапїги, Сикєтської і Копєринька за 350.000 кор. Такий зяток, як бл. п. проф. Юл. Захаревич, говорив завіжди, що сей ріг єсть найкрасшій зі всіх у Львові і годить ся найліпше під монументальну будову.

Фальб пророкує. Зністивий Фальб заповів на сєрєнь таку погоду: Від дня 1 до 10 велика посуха, лише місяцями будуть надати дощі. Теплота виєша від нормальної, бурі небогато і нестрашні. Від 11 до 15 посуха, але теплота обнизить ся. Бурі не буде. Від 16 до 21 дощі, опієся сєна і бурі. Від 22 до 31 посуха, дні стануть холодні. В послідних днях місяця будуть місяцями дощі і бурі.

Малий Фейлетон.

Хозе Ехеґєрай.

Досьвід.

Дон Тома Барїєнтос була людина не аби як второпна та розумна. Де-би він рішив ся на яке діло, не обміркувавши його наперед як сїлд і не обчисливши зріло всіх користей та втрат.

Ні, сьваплівости ніхто не міг йому закинути. „В минувшині“, говорив він звичайно „глядіти нам будуччини“, і всякий чоловік мусить з того, що стало ся, висновувати правила, як має поводити ся далше. Судити а рїогі є все обманчива річ і належить хїба до поверховних ідеалістів та давних часів метафізики“.

Тому все, навіть в случаях мало-важних, коли мав на цює рішати ся, глядів в паміти або в записках свого дєвєнника аналогїчного случая, з котрого витягав науку і після него кермував своїми ділами.

Та на жалє сатана хитра, злобна штука і любить з особливим вдоволенєм робити мудрим людям пакости; звідєс то й пішло, що досьвід нашому дон Томі Барїєнтосови вилазив часто боком.

Тут кілька примірів.

Під дєм 15. жовтня минулого року стояла в його дєвєнник замітка, що тоді було дуже студєно і Барїєнтос. лінуєчись убрати теплий, зимовий плащ, набавив ся страшного катару, котрий грозило йому переходом в сухоту.

На другого 15. жовтня термометер показував 18 стєєнєв в тіні а олізєка бїльше на сонці, але дон Тома, тамлячи о досьвід з тамтого року, витягнув все таки змове убрание, в котрім мало не розторопив ся і остаточно обірвав порядний катар.

Та се не захитало зовсім його довіри до своєї системи. Поважна заставна і пильні досїди довели його до відкриття, що тамтой рік був переступний і тим полєнилась єнершу непонятна єупєрєчїєсть. Умієнєна в дєвєннику досьвідна замітка вимагала поправки, котру дон Тома перевів на місци, дописуючи: „в переступних роках треба на 15-ог о жовтня убиратись в зимову одіж, затє

за окаяєю щастя. Але не був то жалє. Було то прилюдієм до жовтої фєбри. Тяжко прийшло ся Маріянні ту слабість перебути. Здавало ся часом, що не дочекає вечєра а у вечер, що не доживє до рана.

Однак дожила, отрясла ся від смертєльної морони; лиш довго якось не могла прийти до себе.

Зжовкла, ослабла, руки трасали ся, в очах темїло, до жадної роботи не була єпособна, хоть рвала ся до праці. Хоть слабу, був би їй пан тримав далше для жінки, але лікар упевняв його, що Маріянна може виздоровіти, лиш в їншїм кліматі.

Знов отже не було ради: Маріянна вертала з за моря до дому. Вишукала дєсь на дні куфра русинки червоного мотїля, прийняла собі до хустки і повна віри, в той талїзман, всіла відважно на корабель. Від першої її подорожи минуло щось вісім місяців. Була зма; в покою було вже на пів темно, коли нараз з'явила ся перед нами Маріянна.

Крикнулисьмо з подиву і всміхутом: твар мала змінєну, малі очі глибоко запали, ціла постава схилєна.

— Маріянна! Що? Як там? З такої дороги! По такій слабості! З так далєкого краю!

Гадалисьмо, що буде нарікати на клімат, на людей, на жовту пропасницю, на подорож.

Але ні. Приступила бїльше і киваючи головою в своїм аksamітнім напєлює, що зїздив їй що хвїля аж на карк

і до якого прибуло ще зелєне крило палуги.

— І!... — промовила взгїрливо — щож там за край такий! Такого краю прошу паньства, не ма що й числєти! Якби й не було! Житя там ніякого. Не ма там, ані кашки краківської, ані смєтани не увидиш!... Як-жеж там прошу я паньства, може бути добре, коли коло набїду не уміють ходити?

— Зробили там тепєр революцію, але де та що порадиш, коли нарід страшенно дурний. Провадит то, чорний порову і дзвонит. Хто хоче молока, вибїгає з горьятком, доїть кілько треба і по крāmі.

— Власно то добре! Молоко євїже і невабрикованє!

— Але! Деж там прошу паньства добре! Там корови вже такі повнучувани, що від разу дають молоко з водою! Що вже на се революція поможе!

— Но, але край гарний?

— Фі!... Я там тої краси не видїла! Мають там много лієв, і Вислу мають, лиш вода в ній якось їнакше називає ся. Де! Чоловік таких імєя і не спамятає. Страшенно дурний нарід! Все гет поперекучували; на нічо не кажут, так як належить ся, лиш на кожду річ помагадували собі якєсь назвиска!

— Но і як-же Маріянна розмаєвала ся з ними?

— А що-ж то, прошу паньства? Чи то я дитина, чи що? Не дав мені Бог мови, як належит?

в роках звичайних треба радитись термометром".

І в иншій напямі зазнав Тома чимало гірко розчарування. Позичив одному приятелю 6.000 реалів, а приятель відтак заперечив йому зовсім гроші. Науку з того убрав дон Тома коротко в кілька слів: „Приятелю не треба позичати нічого без повівання“.

Кілька тижнів пізніше відвідав дон Тома один з його найліпших приятелів і коли збирався відходити, став падати дощ. Приятель попросив о парасоль, котрий Тома дав радо, але тамлячи на своєю досвідну замітку, зажадав письменного потвердження. Є на світі дивні люди, з якоюсь непонятною вразливістю, котрих всяка дрібниця всіє зараз і обидити. До тих людей належав без сумніву також сей приятель, бо понав в таку лють, що вибив дон Тома парасоль поза уха, назвав його дурнем і пішов, щоб більше не вернути.

Коли дон Тома очував з першого перестрахи і хвилю над тим поміркував, вислав до дневника: „Хотий діло сполучене з деякою небезпекою, можна добрим приятелем позичати парасоль без потвердження“.

Літом одного гарного вечера вибрався наш дон Тома на прохід алеєю Сан Геронімо, причім заходяче сонце світило йому в лице і прямо сліпило його очі. З протилежної сторони йшла хороша дама, що впрочім дон Тома спостеріг доперва пізніше, бо в сій хвили він не бачав нічого і ударив на даму собою. „Простіть, сеннора, я був осліплений проміннями сонця“, звинувачився чомно, причім рукою вказав галантно, що тим сонцем уважав її саму. Дама не лише простила великодушно, але сьміючись, подала йому руку і вони стали добрими приятелями.

Дон Тома збогатив свій дневник заміткою: „В літні вечери треба прохажатись алеєю Сан Геронімо і потручувати собою всі гарні жінчини“.

Вже на другий рік в тій самій порі примінив се правило практично. Ударив на одну даму, звинувачився так само галантно і вже готовився зловити єї разом неподану йому руку, коли инша страшна рука упала так важко на його лице, що він рівночасно з заходячим сонцем узрів на вечірнім небі також безліч зьвізд.

З того виявилась потреба доповнити висновок з давнішого досвіду таким додатком: „Передовсім треба запевнити єя, чи дама, котру наміраєся потрутити, також є сама“.

Так складалось жите нашого дон Тома далі, отінене чи одною хмарою; рівночасно із старинним уладженем свого поведення після наук з досвіду, спадала дощем на пана де Варіентос така повінь неприємностей, розчарувань, инколи навіть побоїв, що йому прямо в голові крутило єя.

— Звідки се воно, — питав часом себе самого — що досвід стрієть зі мною такі жарті? Стара, віками в устах народу живуча і доказана пословиця: „Досвід матір'ю всякої мудрости“ не може полягати на неправді. Не вже дорога мати для мене одного перекинула єя в жостокую мацоху?

Як передше виходив дон Тома Варіентос з того заложеня, що приниши позитивізму є мірилом для всего і як передше вислід його теорій становили моральні пощочини, замінювані нерідко фізичними. Щось було причиною його постійних неудач... але що?

Одна книжка, яку він случайно розтортав зі скуки, дала йому візницю ключ до розв'язки проблеми. Се була казка такого змісту:

Одного серпневого вечера йшов осел обючений кількома мішками соли. Околиця була непривітна, каміниста, а сонце пекло жаркими проміннями. Тягар давив бідне звіря немилосердно, так що купуючи єя в поті, ледви воліло єя даліше.

Мішки були старі, позатані, з малими дірками, через котрі перетискала єя сіль на хребет та шию нещасного звіряти; змішана з потом творяла юшку, що всякала в його шкіру. Сонце, сіль і важкий тягар, а до того нерівна дорога так доскулювали ослів, що він з утоми, болю і розпуки мало не сказав єя. Годі думати, що осел може бути не дурним, бо були такі случаи, тому треба припустити, що вони можуть повторити єя і на будуче.

Коли осел не міг вже іти даліше і мало-що не валив єя з ніг, дістали єя він та наймит, що його він і заохочував буками, до потоку, котрий багатством води не уступає ріці.

Осел вліз в потік, чи властиво наймит загнав його туди буками, в середині спотикнуло єя звіря і впало разом з мішками у воду, що впрочім вчинило для него велику премію. Простягнувши карк та ніс до гори, щоб не утонуті, оставав довго серед скріплюючих і таких цілющих філій. Колиж візниця підвів єя і прийшов на другий беріг, вся сіль розпустила єя у воді і мішки стали зовсім порожні.

Що за радісна несподіванка і розквіт для бідного звіряти! Тягар сьез, гризуча юшка сполокана, і воно серед проклятих та бунів наймита почувало весело і жваво в дальшу дорогу.

Колиб так дон Тома був ослем, або осел дон Томою — обі річі, які з огляду на плодovitість природи, її великі помічні жерела та безконечну ріжнородність ніяк не треба зачислєти до неможливостей — написав би в своїм дневнику так: „Несеш дуже важкий тягар і приходиш до потоку, то кидай єя до него і полежи в ній добру хвилю“.

Се вчинив мабуть також осел і єя науку добре вбив собі в оден із своїх свого осличого мозку, бо якийсь час пізніше прийшов в ту саму околицю з иншим тягарем, котрий сям разом становили не мішки соли, але цілі гори губок до купілий.

Прочі обставини були ті самі, що й перше: страшенно гарячий день, та сама околиця, той сам осел і той сам потік, до котрого наближали єя. Утома, як тоді, бо дорога була далека; тягар був вправді менше важкий, та муки ледви менші, бо хоч і не докучала сільна юшка, то за те давали єя в знаки муки. На ріжницю, що замість мішків соли налягають тепер його плечі губки, не залежало ослів, котрий став себе ще й потішати: „Коби лиш до потоку, тоді всео піде инакше. Кину єя у воду, увільню єя від тягару, а відтак піду весело до стайні“.

Серед такої радісної уяви звернув голову до свого погонича, споглянувши на него глумливо і подумав: „Чекай, чекай, нехайно ми дістанемо єя до потоку, а

тоді побачиш, що я не такий дурний, як всі думають“.

Прибувши до берега, онинив єя осел одним скоком в потоці, почалаєав на середину і вже лежав у воді, так що губки щезли зовсім під її поверхністю. Побув так добру хвилю, аж йому самому сирікрило єя. Так, але що се?! О горе, страшне розчаруване, гірка доле!

Тягар зріє в десятеро; з трудом підвів єя осел і ледви бує в силі воліти даліше незвичайний тягар, під котрим западали єя крижі і вгинали єя ноги. Бук погонича підганяє його заєдно, аж візниця онустила його сли, і знесилене звіря повалило єя на землю. В поєаднім погляді, яким осел працює єя з світлом, мож було ще читати: „Хто зможе се пояснити?... Я сего не розумію!“

Справді як на осла було-б за багато домагати єя, щоб він розумів те, чого не оден чоловік не розуміє. Добре і зле зависить від даних обставин, котрі оцінити як слід є ділом критичного розуму.

З огляду на безнастанно змінюючі єя обставини мусить він становити мірило; досвід та історичні примірї помагати лише у відповіднім приміненю до всякого даного случая.

Прочитавши казку до кінця, дон Тома ударив єя в чоло і крикнув: „Гаразд! Сіль розпускає єя у воді а губки пучняють від неї. Таким ослем, що сего не розумів, бує часто в житю також і я. Досвід гарна річ, та до помічи треба йому розуму. Заким вступлю в потік, мушу наперед добре застановити єя, чи несу сіль або губки“.

Те чинив він і в будучині і зовсім добре на тім вишов. Недовго опієля вивав на гадку оженити єя і тоді дуже важко прийшло єя рішити, чи новий тягар, який хоче взяти на плечі, бує мішками соли або губок. А що його суджена походила з красної Андалузі, Андалузки-ж славлять єя в народних устах як дівчата солоні, т. зн. проворні, із здоровим розумом, то кинув єя без надуми в потік, або иншими словами, оженив єя і став щасливим.

На тім кінчить єя історія про Тому Варіентос, про осла, про мішки соли і губки.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 8. серпня. Тутешний суд засудив професора грек.-орєн. теологічного заведеня в Сараєво Сіміча, що 9. червня чинно зневажив бує в Відні посла до державної ради Луца, на одностижневий арешт.

Рим, 8. серпня. Завтрішня коронаційна церемонія папи розпінє єя о пів до 9. год. перед полуднем.

Льондон, 8. серпня. Низша палата по довгій дискусії, що трєвала до 2. год. в ночи, ухвалила закон в справі бруксельської конвенції цукрової.

Білгород, 8. серпня. Сербський посол у Відні Коста Хрієтіч перенесений в стан супочивку, а ведене посольства поручено секретарєви Поповичєви.

Царгород, 8. серпня. З Ерзерум доносєть консулі, що курдські племена напали на оселі Вірмен і нищать все огнем і мечем

Київ, 8. серпня. Робітники в приватній фабриці машин не повернули ще до праці. До страйку пристала також часть друкарів. Перед залізничним двірцем зібрали єя товпи страйкуючих. Вієско ужило карабінів і било много осіб а ще більше є ранених. — В Батум страйкарі повернули до праці. В місті спокійно.

Руска Торговля І. Власюка в Чернівцях, ул. Паньєка ч. 35. пошукує

хлопця до торговельної практики

в віці найменше 14 літ і з другої або остаточно з першої клєси гімназійної.

Близні условини особисто і устно.

Замкнене рахунків

тов. „Руска каса для ощадности і пожичок“
стоваришеня зарєєстрованого з ограниченою порукою в Чернівцях
за перший піврік 1903 р.

	Приходи		Розходи	
	кор.	сот.	кор.	сот.
1. На фонд резерв. загальний	108	56	1. Ульоковано на фонд резервовий загальний Буков. кр. позем. заведеня	—
2. На фонд резерв. товариства	1193	46	2. „ „ товариства	1276 52
3. Паїв вплачено	3265	80	3. Виплачено паїв	860 01
4. Вложено вкладок щадничих	36515	58	4. Виплачено вкладок щадничих	20822 81
5. Звернено пожичок на скрипта	13491	29	5. Дано пожичок на скрипта	42920 —
6. Звернено пожичок на векелі	24174	37	6. Дано пожичок на векелі	10489 —
7. Побрано відсотків	3361	14	7. Виплачено відсотків	1941 09
8. Побрано коштів спору	260	59	8. Виплачено коштів спору	353 98
9. На адміністрацію побрано	1634	73	9. Виплачено коштів адміністр.	1228 17
10. Готівка з року 1902	874	70	10. Виплачено оплат скарбових	226 69
			11. Купно движимостий	24 —
			12. Розділ чистого зис. (за р. 1902)	3978 21
			13. Готівка	759 74
	84.880	22		84.880 22
	84.880	22		84.880 22
Оборот касовий	169.760	44	Оборот касовий	169.760 44

Фонд резервовий товариства виноєть 5.744 кор. Товариство числєть 481 членів з декларованими паями на суму 27.658 кор. і платить 6 проц. дивідєнди. Вкладки щадничі на суму 82.932 кор. 14 сот. опроцентовує тов. піврічно на 5 проц. Удієє пожичок на векелі і скрипта на 6 і пів проц. Пожичок удієє тов. на суму 119.863 кор. 13 сот.

Оборот загальний 1,178.749 кор. 71 кор. Товариство є членом „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові і тов. „Селяньєска Каса“ в Чернівцях.

Чернівці, 6. серпня 1903.

Др. Стефан Смалъ-Стоцкій,
голова.

Теодор Матєйко,
начальник комієсії надзорчої.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних кольорах; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різноманітні напелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різноманітних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чанека у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, синьої шкіри, як також з ланжеру до шнуровані і на гузічки, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Календарі і куфери до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, клунки з шкіри т. зв. „Longgrünleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, аладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошки на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, кози і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських асфів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковчирки, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові каштанки, фланель осушувачі тіла від поту, штани до купелю і т. п., і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Зброя і муніция. Продаж пороху.

(-)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (-)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(26-50)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5 1/2 2 і 1 2 додатку на кошта адміністрації, за предложеном документів виказуючих достаточну гіпотечу.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239,243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. виписове 2. кор. число членів 2,39 з 2,501 уділами на 125,050 кор.

ВИЛАДНИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентує по 4 2 від ста. Сума виладок на 1,256 книжочках 1,103,333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частиною на дивіденду для членів, а частію на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано до тепер з Товариства кредитового 10,840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція і агенти. (-)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—20
О. П. „Хлопці садівники“	—40
Омелян Попович „Розмови“	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Ваганський. „Пронасть“	—20
Ф. Колеса. „Наша дума“	2:50
Гармани. „Маларі“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котюк по заслугі“	—20
О. П. Кониський. „В день святаї волі“	—20
Ю. О. Федькович. „Проксурка“	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники).	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав. „Педагогіка“	1:20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—60
„ „ „Як біди збогатили“	1—
„ „ „10 казок для дітей“	—20
„ „ „Збірка законів“	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“	—20
Шпайнарський Сергій. „Руска Читанка“ для II класу гімназ.	2:80

Др. Стеф. Сміль-Стоцкий. „Громада“	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси	—40
„ „ „Буковинська Русь“	2:40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“	—20
„ „ „Твори“ том I.	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“	—20
Теодот Галін. „Домашній левар“	1—
Пігуляк Єврей. „Верховинські загадки“	2—
О. Шпичко. „Ластівка“	—30

При замовленнях Книжок упрасує ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (-)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні
„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0-0)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

З буковинської політики.

Переслідування вибор-
ців, що голосували на народного
кандидата розпочали ся вже тим,
що панські наганнячі позивають Ру-
синів о обиду їх „гонору“. Сего
понеділка відбула ся вже одна роз-
права перед судом Заставненським,
де п. Залуский винайшов нове, ма-
буть польське право, що проти его
вироку нема апеляцій. Правники
заперечують сему і Русинів, якого
п. Залуский, виговорюючи на на-
родну кандидатуру, засудив, зго-
лосив рекурсе через адвоката. Про-
симо Русинів повідомляти нас про
далішні напасти ворогів на руских
виборців.

Суд і уряд податковий
в Заставні був у день виборів по-
рожний, бо урядники і слуги рано
агітували а пополудни лікували.
Ось такий то був перший вільний
вибір на Буковині.

„Parlamentär“, звістний мо-
сковський орган пише в ч. 933 з
дня 9. с. м. про демонстрацію рус-
кого віча перед резиденцією і ру-
мунізаторську контрадемонстрацію
волоських понів, а на остаток вели-
чає Митрополита і надіє ся, що
стане небавом тайним радником, бо
не вже і его пересліплюють, як „за-
служеного Мораря. Не вже недо-
бачать, каже „Parlamentär“, і его
(Репти) високопатріотичних заслуг
о с п о к і й (!) в церкві, краю і місті“.

Risum teneatis!

Почта в Вікні видавала
посилки чужим людям, на що маємо
докази, бо п. Грамский займав ся
виборчою агітацією.

„Journal“ подає телеграму,
яку мав вислати до Митрополита
соборчик із Веренчанки, в якій дя-
кує за его виступлене проти „не-
поклонних вмішувачів“ в справі
церковній. Нас не дивує ухвала
попів-румунізаторів, ждемо тільки
вияснення, чи сю телеграму справді
підписав і о. Галіп.

Рицарско-волоський „Jour-
nal“, що з наказу своїх хлібода-
вців не сьміє писати про Русинів
правди, каже у неділішнім числі
під заголовком „Каючий ся грішник“:
„Передвчера явив ся др. Филипович
в резиденції і був митрополитою
принятий на односторонній аудієнції...
Він прийшов як „каючий ся грі-
шник“. Ся газетка замовчує факт,
що перший був др. Репта, котрий
відвідав др. Филиповича в его по-
мешканню і, що се було тільки зви-
чайною чемністю віддати візиту.
Ми би лише бажали, щоби вже раз
сей журналик став ся „каючим ся
грішником“ і не перекручував так
правди, котра так і так виходить
на верх. Директор Филипович
післав оноді до Журнала ось таке
спростоване: На підставі § 19 пра-
вового закону і в порозумінню з
високопреосвященним др. Рептою,
прошу нотатку в вашім неділішнім
числі під заголовком „Каючий ся
грішник“ так спростувати: Не-
правдою є, що я став ся „ка-
ючим ся грішником“. Правдою є,
що я сповнив лише товариський
обов'язок, коли я ревітував в
четвер високопреосвященного, ко-
трого я мав честь прийняти день
перед тим у себе дома. Візита его
високого преосвященства як і моя
ревізита мали виключно приватний
товариський характер.

В 64. числі з 9. серпня
1903 в статі „Вибір посла соймо-
вого в Заставні“ „Gazeta Polska“
ось що пише: „Вибір др. Гакмана
має і для нас Поляків велике зна-
чіння ізза того, що п. Гакман
з'обов'язав ся до клубу руского
не вступати і проти Поляків на
жодному полю не виступати, овнім
всякі справедливі жадання всіма
силами попірати“. Є це автентичне
потвердження того, що Гакман, як
ми се писали, є не руским, а
польсько-румунським по-
слом. Ми би запитали ся „G. P.“
коли рускі послы виступали проти
справедливих жадань і Поляків на
Буковині? Видко, що др. Гакман
мусів з'обов'язати ся попірати і не
справедливі жадання Поляків.

Вісти з цілого світа.

— Угорські скандали. В слідчій
комісії парламентарній заявив оноді
агент Марморштайн, що Дінеш пред-
кладав ему, щоби він цілий ряд
послів відвів від обструкції, між
якими Нессіого за 800 корон. —
Проводирі соціальних демократів
Гольдман, Вонаній і Гросман зізнали,
що гр. Сапарі вів з ними пере-
говори через якогось Селеша. Они
набрали були того переконання, що
переговори ведуть ся в імени пра-
вительства. — Сьвідок Евг. Гегей
зізнав, що гр. Сапарі поручив ему
їхати з Дінешом. Виїзд Дінеша мав
не допустити до скандалів. Гегей
мав гроші для Дінеша. Зразу мав
він дати Дінешови лиш 50.000 кор.,
але коли побачив, що Дінеш хоче
платити жінці лиш 50 корон, він

половину сховав для жінки. В Бер-
лінні грозив ему Дінеш, що застрі-
лить его, скоро він не дасть ему
грошей.

— До характеристики нового
папи. Коротку але важну характе-
ристику політичного становища папи
подав кардинал Копп. Берлінський
репрезентант Нью-Йоркської газети
державної і „Chicago-Daily-News“
відніс ся телеграфічно з просьбою,
щоби той сказав ему, яке може бути
успособлене нового папи супроти
Німеччини і Італії, судячи по его
дотеперішнім становищі. Кардинал
Копп відповів з Риму: Супроти
Німеччини дружний і мирний; су-
проти Італії в резерві, обережний,
не дражнячий. — Цікаву вість по-
дають тепер італійські, французкі
і німецькі газети з послідного кон-
кляве і она була би вельми ха-
рактеристична, скоро би лиш була
правдива. Виходило би з неї, що
цїсар австрійський Франц Йосиф
скористав із свого права ексклюзиве
і ужив его против кардинала Рам-
поллі. Після італійських газет мав
в неділю перед вибором віденський
кардинал Груша, після „Figaro“
краківський кардинал Пузина, за-
жадати слова і подав до відомости,
що австро-угорське правительство
поручило ему зголосити ексклюзиве
против кардинала Рамполлі. Рам-
полля поблід, встав і заявив, що він
ділав завсїгди лиш в інтересі цер-
кви і не заслужив собі на ніяке
недовіріє. Притім запротестував він
против того, щоби сьвітські власти
мішали ся до справ сьв. колегії.
Кардинал Орелія запротестував
також. Рамполля заявив тоді зараз,
що він зрікає ся кандидатури і
просив своїх прихильників, щоби

Яр. Юлев.

Переговори з паном.

(Образок з торічного (1902) штрейну).

Ціле село зворушило ся, як один
муж. З чоловіками тримали жінки і діти,
— Досить нашої кривди! — кри-
чали відважніші — не дамо ся більше
визискувати!

— Пани далі і нас з'їлиби, з кістками
проглотнули би.

— А так стане по нашому. Як
село скаже, так буде!

— Громада великий чоловік. Лише
не попустім.

— Хто попустить? А нуко най-
стрібує?

Бесідник підніс в гору здорові
кулаки.

— Так его, вшкварити, аби попа-
м'ятав.

— Аби ему пригадала ся великодня
свїчка.

Деякі з гурту засьміяли ся.

— А кулою лише, а разом лише,
а лише відважно.

— Підемо як в огонь!

— І жінки не лишать ся позаду —
кричали розгорячовані баби.

— Абож то й вас не кривдять?
Еще більша нам кривда, як чоловікам.

— Робити як вони, а платня в по-
ловину.

— Підемо всі, не дамо ся.

— Постоймо за цїсарским правом.

— Не позволимо цїсареві блахмана
пускати, не позволимо і себе нищити.

— Або лева, або самому на лан.

— Від шестого анї на крок.

До гурту вмішав ся старий, поваж-
ний чоловік.

— Війт нас поведе, війт нам у сїм
головою.

— Так, так, війт, війт...

— Та щож я вам пораджу? Або
я маю силу, маю міць?

— А таки що війт, то голова, то
не який там прихвостень. Війт, рахує
ся, заступає цілу громаду. У вас печатка,
власть...

— Ну і щож поможу я у сїм ділі?

Пан, як скажу, зараз має мене й по-
слухати?

— Не схоче послухати? Він мусить
послухати! Наш найяснійший монарх
розказав, аби нам давали лева або ше-
стий, то пан мусить давати!

— До мене не прийшло жадне
письмо, жадні папері, я нічо про се не
знаю.

— А ви не знаєте чому? Бо пани
на почті перекрали всі письма. А чому,
скажіть мені, не можна тепер до цїсаря
телеграфувати, чому пани заперли те-
леграф? Га?

— Та в тім може щось і є, не знаю...

Зрештою, робіть що хочете, я нічо не
знаю, до нічого не мішаюсь, у нічім не
хочу бути.

— А то гарно так?

— Нас опускати як сиріт?

— О же, війте, то ми на те вас
вибирали?

Війт не слухав вимівок, відійшов.
Люди лишпили ся самі.

— Що робити мемо? Не хоче, мара
его бери. Пішов певно радити ся Абрум-
ка, що сей скаже.

— А ми тимчасом радьмо самі.

— Ходім до пана.

— Чого, чого до пана?

— Як то чого, знати тільки дав.

— Правда, що так. Ми ему скажім
свое, а він нам най свое скаже.

— А як пан хоче знати, по війт
йде робота, то нехай до нас прийде.

— А янже, однака дорога.

— Алеж, слухайте, до чого така
робота? Ми не бавимо ся з паном, ми
поважне діло починаємо; поважно треба
его й повести.

— Правду каже.

— Слухайте, я раджу так: виберім
з поміж себе декільки мудрійших газдів
і сї най годять ся з паном. Ми стіймо
спокойно і радьмо. Що урадімо, те наші
депутати занесуть у двір. Годате ся
з сям?

— Годимо ся, годимо ся...

— А хтож має іти до пана?

— Підє Семен Польовий... Іван
Ландяк...

— Замість сего Кость Шкірка.

— Ні, лише вже Василь Штурган.

— Я кажу Іван Ландяк.

— Бо се ваш стрий.

— Не стрий, а мудрійший чим
Василь.

— Овва, то вже ваша ціла фамілія
така мудра?

— Мовчіть!

— Стефан Польовий... Іван Бачинь-
ский...

— Досить, — нехай сї говорять
з паном.

— Так, нехай скажуть, що від лева
і шестого не попустимо на зуб. Паниско
досить нашої крови насав ся.

— Газди, а можеби, я би казав...

Се якось не так... Я казавби з паном
інакше годити ся.

— Як інакше, може менше?

— Слухайте, пан хоч пан, все таки
наша віра. Наш пан не такий й злий,
як другі. Довкола сама жидова, він один
до церкви ходить. Можеби ему, слухай-
те, трохи за менше піти.

— Що, за менше?

— Жидам за лева і шестий, панови
можна піти за вісім шусток і осмий.

— Деся его добре пан підмастив.

Чути, що панським потом смердить.

— А я би таовж казав за вісім
шусток.

— Пан не добрий і не злий, але
християнин...

— То, то...

— Ну, то на чім стоїть?

— Та як кажуть вісім, то вісім,
про мене.

— Ну йдіть вже, йдіть за вісім,
лише мудро з паном говорити.

Депутати пішли у двір. За ними,
як хмара, посунула громада.

— Ба що на се пан нам каже? —
Питали себе поважні депутати. — Але
щож? Пан людяний, наш, хлопом не
помітує, як инший.

— Не помітує гарними молодіцями...

они віддали свої голоси на Сарта. „Figaro“ додає, що протест Австрії наступив в інтересі Німеччини. — Після інших газет мав кардинал Груша зложити особисте вето (себто в імені цесаря Франц Йосифа) против вибору кардинала Рамполлі, а Рамполлі, котрий тоді мав 30—35 голосів за собою, відповів на питанні Орелі, що зрікаєся кандидатури. З Риму доносять до „Voss. Ztg.“, що австрійське вето против кардинала Рамполлі наступило не так ізза его політики, як ізза его безважливого опору против гостини цесаря Франц Йосифа в Римі, через що набрав цесареві особисто великої неприємності і клопоту. — „Patria“ пише в сій справі: Треба бути вдячним цесареві, що не допустив до вибору чоловіка, котрий був завжди непримиримим супротив Італії і в дипломатичній дорозі робив їй завжди труднощі у всіх європейських народів. „Tribuna“ довідуєся, що австрійський посол ще перед конкляве повідомив австрійських кардиналів о тім, що его правительство противить ся виборови Рамполлі та додає, що й німецькі кардинали будуть стояти на тім становищі. Потверджуєся також, що німецький кардинал Копп припинився рішучо до вибору Сарта. — З того, що доносить „Tribuna“, виходило би, що против кардинала Рамполлі виступили однодушно австрійські і німецькі кардинали, а коли так дійсно було, чого бодай досі ніхто не заперечує, то в тім ексклюзиві містилось би й не аби яке важне значіння політичне. Кардинала Рамполлі уважано завжди не лиш за рішучого і непримиримого противника Італії, а й за великого прихильника союзу Франції з Росією, а особливо за приятеля Росії. Таким папою не міг бути вибраний такий кардинал, котрий станув би був в рішучій суперечності до тридержавного союзу.

— *Коронація папи.* В неділю відбула ся в Римі торжественна коронація нового папи. В сій тор-

жестві взяло участь около 50.000 людей. Коронація відбула ся в базиліці св. Петра а порядок перед церквою удержувало військо. В церкві робили службу папські гвардісти. О пів до 10-ої год. внесено папу на носилці головними дверми до базиліки, де зібраний наряд повитав его гримками окликаючи, а в ложі благословення відозвав ся голос єрміних труб. Перед вітарем зійшов папа з носилки і помолив ся а відтак занесли его в торжественним поході до Климентійської каплиці, де був уставлений другий трон. Папа засів на троні, а кардинали, патріархи, архієпископи, єпископи, євхаристиї і пенітенціарії посідали в лавках. Папа відобраз від всіх акт послушності і уділив благословення. Опісля убрало папу в євхаристиї ризи як до служби божої а кардинали архієпископи і єпископи убрали ся в ризи відповідаючи їх становищу і в торжественним поході занесли папу до вітаря, де був уставлений великий престол. По дорозі аж до вітаря ішов перед носилкою один євхаристик і спалив три рази жмінку конопляного клоча і за кожний раз говорив: „Отче євхаристий, так минає слава сего євхариста“. Коли папа станув перед вітарем, євхаристиї заспівали їм похвальний. В нижі по правій стороні трону була родина папи, дипломати, аристократія, лицарі мальтанські і т. д. По лівій заняли місця достойники церковні. Євхаристиї, єпископи і євхаристиї складали опісля акт послушності папі: Кардинали цілували в ногу, коліно і лице, єпископи в ногу і коліно, а євхаристиї лиш в ногу. Євхаристіє відчитано лиш по латині і по грецки. Опісля папа запричащав ся і всім на носилку (sedia gestatoria) і его занесли на підвищене перед вітарем. Тут один з кардиналів діяковів здіймив ему мітру а кард. Маккі вложив ему тіяру на голову, вимаваючи голосно формулу коронаційну — Чи австрійський цесар зробив дійсно ужиток із свого пра-

ва ексклюзиве на конкляве? Отсе питанне ставлять газети віденські і домагають ся, щоби справу сю вияснити, аби хтось не гадав, що в сій справі грала ролю якась інтрига політична. N. W. Tagblatt, котрий ту справу підносить і мов потверджує становище Австрії при виборі, каже, що коли зі сторони Австрії зроблено ужиток з права ексклюзиве, то причина того мусіла лежати в крузі австро-угорських інтересів. У нас в краю — каже згадана газета — знає кожний, що кард. Рамполлі в зухвалій спосіб шкодив навіть справам, котрі не стояли в ніякій звязи з тридержавним союзом. Навіть папські дипломати жалували ся на то і з огірченням критикували его поступоване. Ба, кожний знає, що австрійське правительство, а навіть висша інстанція мусіли робити представлення папі Льву XIII. і то представлення, котрі задля впливу Рамполлі не лиш не знаходили послуху у папи, але противно він їх просто не приймав. Коли монархія яко католицька держава, не хотіла завести борбу з новим папою, то мусіла зробити ужиток із свого права ексклюзиве против кард. Рамполлі.

— *Сербія а Румунія.* До „Polit. Corr.“ доносять: Румунський посол Едгар Маврокордато вручив на торжественній аудиєнції дня 6. с. м. королеви Петрови своє нове увірительне письмо. Промови, які при сій нагоді виголошено, були держані в теплім тоні. Посол заявив, що его король, поручив ему висказати особливу симпатію для короля Петра і старати ся всіма силами о то, щоби межі Сербією а Румунією удержувати і розвивати як найліпші відносини. Король відповів в такім самім дусі.

— *Як поборюють Турки ворогобню в Македонії.* В дуже оригінальний спосіб забрали ся Турки поборювати ворогобню в Македонії. Болгарське населення в Македонії стоїть ще більше під впливом ворогобників, як інші християни, і мусить їм доставляти всілякої поживи. Отже щоби Болгари не помагали ворогобникам та не доносили їм поживи, то турецьке правительство видало приказ, що кожний по дорожний, котрий іде з села до села, хоч би й кількадесять миль далеко, не сміє мати при собі більше хліба, як лиш на один день і на одну особу; в противнім случаю буде яко підозрінний о то, що доносить „комітачам“ (комітетовим) поживи, потягнений до одвічальності. Що чотири або п'ять днів мусять начальники громад перечисляти у кожного господаря его віви і прочу худобу та дріб, щоби переконатися, чи він чого не віддав ворогобникам. Коли якої штуки недостає, то господар мусить виказати ся безсумнівно, де він єї подів. Що такий спосіб не причиняє ся до успокоєння краю, то о тім не треба й говорити.

Погром „зелісної руки“.

Опозиція угорська повалила другий кабінет — граф Куен подав ся до димісії і цесар єї прийняв. Упадок гр. Куена по шеститижневім ледви правлію є рішучим погромом методи „зелісної руки“ в конституційнім правлію. Той сам гр. Куен, що в Хорватії міг собі на неолно дозволити і за котрого баніства кров полила ся обильною струєю,

той чоловік, котрий, здавало ся, готов був ломати і дотати всякі перепони а серед угорського безладдя політичного заповідав ся як „муж провідний“, маючи силу запанувати над опозицією зворушеною, будь насильством будь брутальною силою, сей рицар о сильній „зелісній руці“, уступив з президиального крісла так само фатально, як перед кількома роками гр. Бадені.

Минулість обох тих мужів представляє багато аналогій, а компромітація їх багато подібності. Гр. Куен не мав однак навіть часу розвинути того апарату сили проти конституційного тіла законодавчого, що Бадені; з'уоружені відділи поліції не являли ся іще в соїм угорським і не волохено послід по будапештських вулицях. Гр. Куен мусів скапітулювати без вистрілу, габінет угорський, перший габінет непарламентарний, утікає зі становища в неладі скандально, оставляючи на побовиску велику добичу для опозиції.

Проект нової устави військової, яку ухвалив вже був австрійський парламент, дофено, а партію коштувську допущено до кермуючої ролі в соїм, через що заострено народні претенсії Угорів і ослаблено звяз між обома державами. І не трудно предвидіти, що той експеримент з зелісною рукою Куена спровождать цілий ряд поважних наслідків, так само як по сій стороні Литави баденівські промази. На абсолютні забаганки в сій часті Європи пора спізнана, зелізна рука ломить ся під опором народів, за багато натягнена тетива кидає стрілу зовсім в иншій напрямі, ніж лучник наміряв. В Австрії безладде безкінця, розклад цілковитий устрою конституційного, а в Угорщині підноситься опір грізного опору проти правительства. Отсе наслідки правительства „зелісної руки“.

Справозданє

2. промислової школи в Чернівцях за рік 1902—1903.

На основі § 15 статута промислової школи в Чернівцях з 8. вересня 1900 ч. 19735 розпочала ся наука 1. жовтня 1902 а скінчила ся 30. цвітня 1903 р. 2. промислова школа складала ся з 4 відділів, до котрих приділено фреквентантів після їх степеня образования.

1. Відділ мав 46 аналіфбетів
2. „ „ 74 учеників
3. „ „ 144 „

Послідний відділ ділив ся на дві класи. Фреквентанти 3. відділу по більшій часті виказали ся відомостями третьої або четвертої класи народної школи.

Аналіфбети за той час науки вчили ся поводи і голосно читати, писати короткі речення як диктанда та читати до 1000.

В других відділах виявили ученики вдовольно пильність і отримали відповіди ноті.

При закладі крім директора було 9 сил учительських а те: Атаназій Руснак, Мозес Льорбер, Фердинанд Голи, Константин Остафійчук, Артур Рокіцкый, Франц Маврер, Филип Теодорович, Євген Бенкуд і Яков Людвар, з котрих перших 6 затвердило міністерство просвіти. Учитель рисунків Яков Людвар врезигнував зі своєї посади від 31. грудня 1902 р. На его місце повикано до кінця року шкільного то є до 30. цвітня 1903 р. надучителя Фердинанда Крунку.

Науку уділювано після статутів в кожнім відділі в 9 годинах тижнево, причім кожда учительська сила була занята 4 годин тижнево.

В сій році шкільнім записало ся 234 учеників, з чого 95 почасти оправдано почасти неоправдано зовсім не користали з науки.

З 180 фреквентантів заведена 140 одержало добру а 40 злу ноту. З записаних було:

1. Після віроісповідання:

Відділ	рум.-кат.	гр.-кат.	гр.-ор.	євнт.	молб.	Разом
1.	8	2	10	—	26	46
2.	14	11	8	5	36	74
3.а	17	6	11	3	21	58
3.б	11	9	9	1	26	56
Сума	50	28	38	9	109	234

— Е, говоріть, Семене, чоловік молодий, жінка дома не сидить... Але що добрий, то добрий. От не подарував вам телицю?

— Але вперед моїй донці євхаристіє завязав.

— І щож, чи се ви перші, чи се в євхаристіє не буває?

— А вжеж таки не з доброти він ту телицю подарував.

— Але і иншим, чи не робить дарунків, чи їх не спомагає? Правда, треба ті дарунки відробити, треба ту соломі або бараболу в иятеро працюю заплатити, але все таки діра залатана, потреба заспокоєна.

— Говоріть, таву прислугу кожний жид зробить.

— Одна біда...

Зайшли на панське обійсте. Повідомлений економом пан велів закликати депутатів до канцелярії.

— Щож ви скажете, чого прийшли?

— Та ми, прошу Божої ласки і панської, ми прийшли годити ся...

— Годити ся? З ким годити ся? О що годити ся? Я у вас, або ви у мене купуєте що, га?

— Та ні, купувати ні, але ми до роботи годити ся хочемо. За теперішні гроші годі нам робити. Довкола домагають ся люди підвищення платні, так і наша громада пішла за сям.

— То й вам за мало?

— Правда...

— Кількиж ви досі брали?

— Та як кільки, пан не знають?

— Преп'янь.

— Таж не по більше, як по сорок і по сорок п'ять, або за дванадцятий сніг.

— А тепер кільки жадаєте?

— Та хочби по всім шустов, або осмий сніг.

— А пристаєте на тридцять п'ять крейцарів і на тринадцятий сніг?

— Що-о?

— То що кажу.

— Пан жартуєть.

— За три години заїде шість ф'яргупулаїв.

— Вони не підуть до роботи.

— Не допустите їх?

— Самі не підуть.

— Гадаєте? Зараз, що лише не видно, прийде в село військо. Пристаєте на мою платню?

— Яку платню?

— Тринадцятий сніг, або тридцять п'ять крейцарів.

Депутати перекинули ся здивованими погледами.

— Ну, говоріть! Коли не годите ся, то доки я між вами, доки а в сій селі, то більше вас до жадної роботи не жалчу. Шукайте деінде більшої платні. Я не уступлю ні на крок. На ваш бунт я плюю, я з него сьмію ся. За панамі є ще кому обстати.

— Алеж пане, хто таке бачив!

— Мовчіть. Питаю ся вас в послідне: пристаєте на мою платню?

— Радше з голоду вмирати...

— То виносити ся мені звідси! Марш, не смердїть мені тут! Я вас більше не знаю.

Пан відчинив двері. До канцелярії увійшов панський лйокай.

— Франц, вигнати сю худобу з моєї хати!

Збентежені депутати мовчки дали ся виштуркати за браму і злучили ся з громадою, що нетерпеливо чекала на успіх переговорів з паном.

2. Після народности:

Відділ	Польські	Русини	Російські	Польські	Другі	Разом
1.	26	2	10	8	—	46
2.	43	2	17	12	—	74
3.а	34	5	10	9	—	58
3.б	29	9	4	14	—	56
Сума	132	18	41	43	—	234

3. Після віку:

Від.	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18	понад 18	Раз.
літ віком								
1.	—	—	5	8	8	14	11	46
2.	—	18	10	16	12	3	15	74
3.а	3	17	16	11	5	2	4	58
3.б	—	17	9	14	9	5	2	56
Сума	3	52	40	49	34	24	32	234

4. Після ремесла:

Відділ	1.	2.	3.а	3.б	Сума
Мурарі	—	4	5	6	23
Столярі	—	12	24	7	15
Шляхтарі	—	1	2	13	24
Шевці	—	6	11	6	27
Теслярі	—	4	5	1	11
Танцюристи	—	—	3	2	1
Бляхарі	—	4	1	—	5
Сніпері	—	—	1	2	5
Щіткарі	—	—	1	—	1
Помічники торгов.	—	—	1	1	4
Складачі	—	—	1	2	3
Ковалі	—	—	—	1	1
Каміньярі	—	—	1	—	1
Кравці	—	1	4	3	11
Механіки	—	—	1	1	3
Голарі	—	6	7	5	24
Робіти з трачки пар.	—	1	—	—	1
Каунар	—	1	—	—	1
Різнюки	—	1	—	2	3
Переплетники	—	—	1	—	1
Шильові мазарі	—	—	1	—	1
Цукорники	—	—	1	3	4
Музиканти	—	—	1	—	1
Беднарі	—	—	1	—	1
Годинарники	—	—	2	—	2
Літографи	—	—	—	1	1
Кальєри	—	—	—	1	1
Лекерники	—	2	—	—	2
Штельмахи	—	1	—	1	2
Котлярі	—	1	—	—	1
Поворозники	—	2	—	—	2
Без ремесла	—	—	1	2	3
Разом	46	74	58	56	234

Заклад докладно візитував в біжучім шкільнім році правительственный радник директор Кароль Ромсторфер.

Дня 30. цвітня виставлено для публичного оглядення письмени праці фривентантів того заведення. Ті праці оглянули прав. радник директор Ромсторфер, кількох членів відділу краєвого і багато осіб приватних і висказалися дуже похвально про діяльність і успіхи закладу.

Кошта одержання 2. промислової школи в біжучім році стояли 3334 кор. 99 сотників.

Кошта ті понесли:

	кор.	сот.
а) держава	1150	—
б) краєвий фонд	1000	—
в) Торгов. і пром. палата	300	—
г) Громада черновецька	389	66

Вписи на шкільний рік 1903—1904 починають ся з 15 вересня 1903 і відбувати муть ся кожної днини навіть в неділі і свята.

Можуть бути прийняті анальфебети і ті що не скінчили п'ятої класи шкіл народних. Хлопці, що скінчили п'яту класу можуть бути прийняті до 1. промислової школи (Новий Сьвіт). Ті хлопці, що скінчили третю класу шкіл середніх єуть вільні від науки в промисловій школі.

Хлопці, що хотять бути прийняті до промислової школи, мають принести зі собою свідоцтво хресту і книжку робітничу.

Наука є безплатна. При припняті до заведення кожний ученик мусить заплатити вписового 50 сот.

НОВИНКИ.

Личні вісті. Правительственный радник др. Пессеїч виїхав на кількатижневу відпустку. Єго урядові агенди обняв староста Богосевич.

З університету. Управитель деканату філос. проф. Гандль виїхав на відпустку. Управу деканату обняв проф. др. С. Танігль.

Нарада руских послів. В суботу дня 15. серпня відбуде ся о 9. год. рано у Львові (готель Жоржа) нарада руских послів до сейму краєвого і ради державної з Галичини і Буковини. В тій нараді має взяти участь 23 руских послів.

З пошти. Завідательна поштова пані Ольга Цента одержала місце експедиторки при поштовім уряді в Молоді. — Почт. практикант Едмунд Шольц іменованний поштовим асистентом.

З міських шкіл. Управитель школи міської на передмістю Рош, Ф. Крунка, іменованний пров. управителем нової школи міської при ул. Рускій.

Буковинський „русский“ між російськими студентами. Директор П. київської гімназії Петров їздить що року із абітурієнтами своєї гімназії на вакації до більших міст Європи. Сего року між иншим завітав до Праги. Розуміється, що наш доморідний „русский“, одинокий представник (голова, заступник, писар т. д. в одній особі) „Галицько-руської маладьжи“ в Празі господин Роман Іеровский, великий славянофіл, що на ціле горло кричить про кривду Славян, слухає нїмедкого університета, зараз поспішив ся привитати „шановного“ директора і „руську“ молодіж „поінформувати“ про положене „русского“ населення в Галичині, розказати про „зріст“ „русской“ ідеї в Австрії, „пустити кілька віців“ на Українці і т. д. і т. д. Та сим разом нашому захитникови „русской“ ідеї не дуже пощастило ся. В одній реставрації російськя молодіж випросила його із реставрації, мотивуючи свій поступок тим, що „не жаєть кущать съ етаними людьми“. Господин у своій „любезности“ старав ся „по русски“ викрутити ся із тої матні, став оправдувати ся, що, мовляв, він прийшов витати не молодіж а директора Петрова (якому зовсім на г. 1. не залежало) та конець-кінцем мусів покинути новен „русской“ ідеї в серці реставрацію. Розуміється, що не обійшло ся тут без лайки. Ось знов новий і не останній по нашому інцидент із нашими „русскими“! Та їм все одно! Їм плюють в очи, а їм все ще здаєть ся, що се дощ паде!

Смерть під колесами поїзду. На шляху львівської залізничі Чернівці.

Залізнички найдено дня 1. серпня б. р. рано поміж стаціями Стефанівка-Преліче страшно обезображене тіло людське. Після переведеного слідства, був то труп Василя Слободяна з Преліччя, котру переїхав залізничний поїзд зм'яючи з Чернівців до Залізчак.

Реставрація залізнична в Кімполонзі. В суботу дня 1. серпня б. р. отворено на залізничім двірці в Кімполонзі реставрацію, якої вже від давна домогала ся подорожуюча публичність.

Дрібні вісті. Дня 4. б. м. вибух огонь в домі К. Зоммера в Людигуморі і сповелив хату wraz зі збіжжєм захованим на подлі, і приміжні будинки. Шкода виносить виправді близько 1700 К але сніжені предмети були заасекуровані. — Вчора вечір коло „Фольксартен-у“ переїхав електричний віз мужичку і то так нещасливо, що сейчас померла. Назвиска і місця походження нещасливої повн. що не мож було довідати ся. Тіло перевезено до трунарні.

Надзвичайні збори. Сим повідомляємо що начальник і старшина „Рускої райфайзенської каси“, для пожиток Рогізна стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою, скликає надзвичайні збори на 19. серпня н. ст. в 2. год. по полудни до читальні із слідуючим денним порядком, а то: 1. Вибір касиєра, 2. вибір писаря, 3. отворене збору й відчитане протоколу з року 1902, 4. справоздане начальника про діяльність старшини, 5. справоздане касиєра про стан маєтковий (біланс) за рік 1902, 6. новий вибір ради надзорчої, 7. вибір доповняючий сталого начальника касиєра на 4 роки, 8. постановлене сталої платні для касиєра, 9. нарада, як має ся ужити чистий зиск за рік 1902. 10. застосоване, як має ся нашу касу після „Рускої Каси“ в Чернівцях провадити, 11. вільні внесення. Сим запрошуємо ми всіх аби як найчисленнійше на 19. серпня с. р. о 2. год. по полудни в читальни явили ся. — *Іля Мелемна* начальник. *Семен Українець.*

За шпигунство. Віденський суд судив онюди бувшого комісара фінансової дирекції др. Бронислава Оссолинського о шпигунство на шкоду держави. Річ була така. Оссолинський мав у Відні шурина Антона Теодоровича і завів з ним

переписку в справі продажу тайної інструкції залізничної на случай війни, одній з держав заграничних. Підчас розправи Теодорович так розповів: Оссолинський вибодув звідкись тайну інструкцію і написав до него, щоб він пішов до амбасадора дотичної держави у Відні і предложив ему купно. Теодорович боячи ся наслідків того, радив ся своїх приятелів комісарів поліції Льва Крижановського і адвоката д-ра Дуєцького, що робити, а ті порадили ему не брати участі, бо може за то дістати тажку кару. Теодорович спалив листи Оссолинського, а відписав на кореспондентці, що амбасадор не хоче купити. Комісар поліції Крижановський зробив донесене до своєї власті і так виїшла ціла справа на верх. Оссолинського арештовано в марті с. р. у Львові. Слідство виказало, що дотична інструкція була дійсною тайною і важною, а Оссолинський оправдував ся тим, що він будучи яко комісар скарбовий в слідстві хотів лиш завести інтригу шпигунську, щоб відтак повідомити о ній генерала Гальзгого в Перемишлі в тій надії, що той патріотичний вчинок буде ему почислений в слідстві. Протів того промавляє то, що Оссолинський подер кореспондентку від Теодоровича, що з команди в Чорткові пропала дійсною тайною інструкція, а о викриті єї єсть підозріний чоловік, котрий часто сходив ся з Оссолинським, а наконєць і то, що Оссолинський єсть картярєм і чоловіком дуже задовженим. Суд засудив Оссолинського на 1 рік тяжкої в'язниці, обостреної постом через два дни що кварталу.

Телеграми „Буковини“.

Будапешт, 11. серпня. Габінет угорський подав ся до димісії а цісар єї прийняв.

Марсилья, 11. серпня. Італієц назвиском Пікколо вистрілив до карити, в котрій їхав президент міністрів Комбез. Ніхто не зістав поцілений; справника замаху у-в'язнено.

Замкнене рахунків

тов. „Руска каса для ощадности і пожиток“
стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою в Чернівцях
за перший піврік 1903 р.

			Приходи					Розходи	
			кор.	сот.				кор.	сот.
1.	На фонд резерв. загальний	108	56	1.	Ульоквано на фонд резервовий загальний Буков. кр. позем. заведеня	—	—		
2.	На фонд резерв. товариства	1193	46	2.	" " товариства	1276	52		
3.	Паїв виплачено	3265	80	3.	Виплачено паїв	860	01		
4.	Вложено вкладок щадничих	36515	58	4.	Виплачено вкладок щадничих	20822	81		
5.	Звернено позичок на скрипта	13491	29	5.	Дано позичок на скрипта	42920	—		
6.	Звернено позичок на векслї	24174	37	6.	Дано позичок на векслї	10489	—		
7.	Побрано відсотків	3361	14	7.	Виплачено відсотків	1941	09		
8.	Побрано коштів спору	260	59	8.	Виплачено коштів спору . . .	353	98		
9.	На адміністрацію побрано . .	1634	73	9.	Виплачено коштів адміністр.	1228	17		
10.	Готівка з року 1902	874	70	10.	Виплачено оплат скарбових .	226	69		
				11.	Купно движимостий	24	—		
				12.	Розділ чистого зис. (за р. 1902)	3978	21		
				13.	Готівка	759	74		
			84.880	22				84.880	22
			84.880	22				84.880	22
Оборот касовий .			169.760	44	Оборот касовий .			169.760	44

Фонд резервовий товариства виносить 5.744 кор. Товариство числить 481 членів з декларованими паями на суму 27.658 кор. і платить 6 проц. дивіденди. Вкладки щадничі на суму 82.932 кор. 14 сот. опроцентовує тов. піврічно на 5 проц. Удїляє позичок на векслі і скрипта на 6 і пів проц. Позичок удїлило тов. на суму 119.863 кор. 13 сот.

Оборот загальний 1,178.749 кор. 71 кор. Товариство є членом „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові і тов. „Селянська Каса“ в Чернівцях.

Чернівці, 6. серпня 1903.

Др. Стефан Смаль-Стоцкий,
голова.

Теодор Матейко,
начальник комісії надзорчої.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на пів проценти після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних кольорах; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різноманітні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різноманітних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатої, жовтої, сивої шкіри, як також з лякери до шнурованих і на гузічки, пів черевики Lawn-tennis; є систему Др. Ламана і кс. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Замовлення з провінції виготовляються швидко і точно по як найдешевшим цінам.

36руа і муніцип.

Велика вистава артикулів до подорожі. Клаунки і куери до подорожі, валізи з шкіри т. зв. „Longrindler“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, аладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на їду до подорожі, наліпці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужеське з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Ламана, саккові каштанники, фланелі осушаючі тіло від поту, штани до купелі і т. п. і т. п.

Продаж порошу.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведення

ІВАНА ДІКА

абсолютного майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляються швидко з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічечне сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болу в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладаються до слабких частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченні і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченні в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканні пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЕС, Чернівці,

улиця Почтова число 5а.

(26—50)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяють своїм членам на 5 1/2 2 і 1 2 додатку на кошта адміністрації, за предположенням документів виказуючих достаточну гіпотечу.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки забезпечений тривало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2.39 з 2.501 уділами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентує по 4 2 від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частиною на дивіденду для членів, а частію на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано до тепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція і агенти. (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Ваганський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	2-50
Гарини. „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюлі по заслузі“ . . .	—20
О. П. Коняський. „В день святаї води“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Дастівка“ (старі речі) . . .	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогатили“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Школярський Сергій. „Руска Читанка“ для II класу гімназії . . .	2-80

Др. Стеф. Смал-Стоцький. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порадник“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2.40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I. . .	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Гали. „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єротеї. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпитко. „Листи з пекла“ . . .	—30

При замовленнях Книжон упрасує ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Про вибір в Заставні.

I.

В інтересі народної справи хо-
чемо розібрати причини, які спри-
чинили звітний вислід виборів в
Заставні.

Черешовиці голоси, які з по-
одиноких громад впали на народного
а які на противного кандидата, по-
бачимо, що з 12 громад а то:
з Бабина, Борівців, Врідка, Кулів-
ців, Лук, Міткова, Онута, При-
липча, Самушина, Товтрів, Васи-
лева і Верівців не одержав про-
тивник ані одного голосу, а з Ка-
добівців, Кучурова і Боянчука
менше як кандидат народний. Се
й є громади, де руска інтелігенція
подбала більше-менше о освідо-
млене народу. За те Чорний Потік,
Чунків, Горомівці, Мосорівка, Вікно,
Ренужинці і Заставна віддали всі
голоси на противного кандидата, а
Дорошівці, Кисилів, Юрківці, По-
горилівка і Веренчанка більшу ча-
стину. Крім Вікна, Юрківців, Ве-
ренчанки, де вороги зрадою поборо-
ли при правиборах, є се самі
глухі закутки, де доси ніхто не по-
дбав о просвіту народу. Ось і при-
чина, що виборці із сих сіл пішли
за грозями і просьбами численних
і можних ворогів руского народу.
Яке вдячне поле до праці над на-
родом є по руских селах, се бачимо
по тім, що найшли ся навіть в Ки-
селеві, Кришатику, Веренчанці і
Звинячу селяни, що пішли за го-
лосом руских послів і віддали свій
голос на народного кандидата по-
мимо того, що сільські матадори го-
лосували противно. Коли ще зга-
дати, що в Киселеві, Вікні і Ве-
ренчанці була сильна боротьба при

правиборах, що чейже ніхто не
заперечить нашому твердженню, що
сліді праці рускої інтелігенції над
освідомленем народу показали ся
і при сих виборах, і що щира праця
видає плоди, отже не пропаде
марно, тож до праці, реальної, си-
стематичної, витривалої і щирої, а
справа руского народу не пропаде
помимо великого числа можних во-
рогів его! А такої праці було доси
як-раз в Заставненцям повіті мало.
Перший посол із сего повіту бл. п.
Тиміньський мало про неї дбав, а
другий др. Зубрицький ізза своєї
недуги в повіті не бував, було
тільки справоздане посла до ради
державної проф. Пігуляка, котрий
заступає цілу північну Буковину,
отже не може займатися так до-
кладно однім повітом, се повин-
ність кожного посла с о й м о в о г о
в спілці з місцевою інтелігенцією.
А з рускої інтелігенції сего повіту
лише кілька одиниць в названих
вже свідатійських громадах працю-
вали над просвітою і піднесенем
народу, наколи прочі доси ще не
взяли ся до того. Ото в одній гро-
маді сидить один інтелігент, що й
сам навіть кандидував на посла,
вже кількадесять літ, а не має в
громаді ніякого впливу, бо не вите-
ресує ся нічим, він не знав, як
каже, навіть дня правиборів і став
виборцем, як кажуть, з ласки попар-
умунізатора, що там ледво кілька
років. В иньшій селі знов другий
патріот кинув виборців на ласку й
неласку ворогів, а сам забавляв ся
в Чернівцях. І в обох громадах
пропало народному кандидату
7 голосів, наколи вже 3 з них пере-
важали-б були на наш бік. Що
сказати про таку байдужність?...

По сих увагах про загальне під-
готовлюване народу до горожанської
свідомости пригляньмо ся спеці-
альному приготуванню до самих ви-
борів. Воно відбуло ся на жалі і
шкоду понайбільше на старий лад;
бо о правибори рідко де подбали
як слід. В просвічених громадах
пішло діло гладко, хоч і тут могли
вороги зібрати доста темних, — а
де їх нема? — і вибрати хрунів.
В прочих громадах, крім поодиноких,
де справді свідаті люди бороли ся
з темнотою, вибрано традиційно
макерів, що привикли голосувати,
як їм накаже староста... І сего разу
відбуло ся воно так само. І нині
ще себто по виборах не вірить
чимало виборців, що староста не
сміє впливати на вибори, бо-ж
звітні на весь повіт старостові
приятелі Негруш і Важан, ба навіть
суд і уряд податковий агітували за
противним кандидатом, отже годі й
повірити виборцям, котрий від де-
сяток літ привик слухати старо-
стових макерів, що ему вільно було
голосувати на кого хотів. Але тра-
диційні виборці то звичайно люди
залежні або хиткі характери а не-
раз і такі, що до всего спосібні,
особливо-ж ласі на власну користь,
бо-ж се звісна річ, що тільки такі
люди готові голосувати хоч би й
на палицю, зваживши, що як раз
при останніх виборах до сойму
пять літ тому, навіть старости
довідали ся імя кандидата в по-
слівній хвилі перед самими вибо-
рами, таку то штуку придумав був
бл. п. Бургіньон. Від якого-ж ви-
борця можна було надіятися, що
голосувати не на будь якого кан-
дидата, як не від людей залежних
або ласих на особисті користи без

всякого зрозуміння ваги виборів
Отже такі традиційні виборці виї-
шли понайбільше і сего разу, що-ж
дивного, що сї люди послушали го-
лосу тих, що шептали їм на ухо
про таку волю приятеля-старости,
або заміняли свій голос за особисті
користи. Тому найважнійше услівє
успішного вибору приготувати і
перепроводити добре правибори і
вибрати на виборців людей хара-
ктерних і незалежних. Без того
остане вислід вибору усе непевний,
бо і найживіша агітація по пра-
виборах не направить лиха, бо й
противник агітує, й перемагає той,
хто на таких непевних виборців
має більше впливу, головню мате-
риального, бо для морального такі
виборці неприступні. Се показав і
останній вибір, де дідиці і судо-
вики грозями взглядно обіцянками
перетягнули на свій бік такого пи-
саря Зибачинського, пахтаря Мича
і т. п. честних виборців, загрозивши
їм утратою писарки взглядно посесії.

Далі треба допильнувати, щоби
виборці лісти були належито уло-
жені. В сїм ділі були сего разу
великі безправства, писарі переписи-
вали лісти старі, уложені умисно
так, щоби такі люди мали перева-
гу, котрі виберуть покірних і до
всього готових виборців, а пропу-
скали всіх характерних податників.
Звертаємо на се увагу краевого
правительства, коли воно справ-
ді бажає вільних виборів, щоби за-
рядило докладне уложене і остру
контролю виборчих ліст, бо то факт,
що теперішні лісти були просто не-
можливі. Ото в одній селі були
в лісті самі майже померші вибор-
ці, за котрих голосували другі
підшивши ся під їх імена і кон-

Мультиатлі.

Десять повістей про авторітет.

Перевів: Микола Левицький.

Вступ.

Мультиатлі, якого декілька повісток перевів
др. Ів. Франко і надрукував у Вістнику за рік
1901., се один із найбільших пасателів і філь-
мофів голландських дев'ятнадцятого століття. Вла-
стиво називається він Декер, а Multatuli, се
псевдонім і значить: чоловік, що багато пере-
терпів. Сам він каже про себе: „hier rath, der
viel getragen hat“.

Як високий голландський урядник (аскетент
резидент провінції Лебан на Яві), мав він досить
нагоди надивити ся на гнет, під яким догнали
Яванці, а той гнет піддержувало голландське
правительство. Не могучи як урядник піддержу-
вати того гнету і визиску і не хотючи як ре-
презентант правительства кидати ся з мотикою
на сонце і йти в розріз із своїми властими, зріс
ся Декер своєю посади і віддав ся літературній
праці. До найважніших творів належать дві
більші його книжки: Max Havelaar і Minebriefe.
В обох тих ділах, виступає автор проти гнету
Яванців і закидає високим голландським уряд-
никам всякі лайдацтва, на які сам досить надив-
ив ся.

Отеї притчі про авторітет виваті із Mine-
briefe (Любовні листи), що появили ся 1860 р.

Під кожною притчкою криється ся глибокий
сенс і правда, тільки треба уміти їх відшукати,
а мені здається, що не потрібно робити авто-
рови великої реклами і ще спеціально захва-

лювати його стиль, спосіб писання і острій дотеп.
Читачі, що їм попаде в руки сей фейлетон, бу-
дуть уміли оцінити і одні і другі і третє, розу-
міють ся, о скільки мені в переводі удало ся
віддати всі тонкості оригіналу.

Перша повість про авторітет.

— Брате, ти що більший є від мене,
чи можеш досягнути той гранат, що
усміхається ся до мене з поміж червоних
цвітів і зелени, і що отвореними уста-
ми манить мене до себе, як дівчина? Диви,
він пук з дозрілости і горячо-чер-
воний є край тої рани, яку він сам собі
завдав, щоби мене приманити! Мене
горять до того гранату, мій брате! Ти,
що більший є від мене, протягни свою
руку і зірви його, щоби я їв.

А брат учинив так, щоби молодший
брат міг їсти.

А старший брат пішов в поле і по-
бачив гірську козу, що спускала ся в до-
лину і шукала свого козяти.

— Чи ти не видів мого козяти? —
поспитала она льва, ти, що замешкуєш
рівнини і ліпше знаєш дороги по рівнім
ноді; я в дуже змучена, бо мое копито
розкололо ся.

— Най буде твоє молоде твоїм мо-
лодом... твоє козя твоїм козятком, сказав
лев, і ходи сюда, нехай тебе з'їм.

— І лев учинив так.

Але старший брат запитав льва:

— Що то є, що ти з'їв козу, що
шукала свого козяти?

— Ти чув, як она нарікала на „не-
придатність“ свого копити, відповів лев.

Чи я не зробив добре, що єї з'їв? По-
диви ся на мої пазури, які они „при-
датні!“ Подиви ся на „придатність“
моїх зубів. Тому я з'їв козу.

Молодець призадумав ся і оглянув
свої рамена, що були довгі, сильні
і кріпкі. Він побачив, що они такі „при-
датні!“ що постановив примусити свого
молодшого брата до служби.

А як той знов його просив рвати
овочі, відповів він:

— Подиви ся на мої рамена. Чи не
ти говорив, що твої не досягають гра-
натів? Служи мені, щоби тебе не з'їв.

Від того часу служив молодший
брат старшому. Але не тішив ся з від-
криття, яке той завдячував львові.

І так позістало аж до нинішнього
дня.

Друга повість про авторітет.

Вольтер сказав: Si Dieu n'existait
pas, il faudrait l'inventer. Так! Кожда
власть є від Бога. Хто хоче влади, хоче
Бога. Кому треба влади, авторітету,
той робить собі Бога. Так робили Мой-
сей, Конфуцій, Зороастер, Нума, Колумб,
Кортес. Так робили всі провідники на-
родів, авгурі, ворожбиті, святиченики.
Так робить і нині всякий, що хоче па-
нувати. Число богів є так велике, як
число бажань. При кождім новім бажаню,
новий Бог.

Гольовий робить богів з незаних
дікарів, які наклонюють вас купувати
його лігулки.

„Так говорить Бог“, каже Мойсей,

„так др. Тойатой“, каже Гольовий. Будь-
те слухняні і купуйте. А оба додають до
того: „Щоби ваша душа не понала
в напасть“.

Одна служниця вийшла з дїтьми
свого пана. Она отримала приказ, добре
їх пильнувати. Але галинь, дїти були не-
слухняні і поутїкали, так, що єї надзір
був до нічого і єї старане пусте.

Дятого сотворила она з нічого чор-
ного пса, який мав кусати кожду дити-
ну, що нехотїла би тримати ся близько.
А дїти дуже бояли ся того пса, стали
дуже слухняні і позістали при ній. В глу-
бині свого серця гляділа она на бога,
якого зробила і він був дуже добрий.

Але дїти збожеволїли зо страху пе-
ред тим псом.

І так позістало аж до нинішнього
дня.

Третя повість про авторітет.

Оден подорожний був обладований
золотом і сріблом. Зі страху перед роз-
бійниками справив собі зброю. Також
ішли за ним його слуги у великому
числі, так, що було їх більше, як всіх
розбійників в цілїм краю разом взявши.
Він був так добре озброєний і мав таку
добру прибічну сторожу, що ціле войско
не змогло би відібрати йому його скарбів.
Кількох розбійників, що про те не знали,
напали на нього, але будиби сего довго
жалували, якби їм не було вдало ся за-
вчасу увільнити ся вістрем своїх мечів.

Оден розбійника, що научив ся ро-
зуму на прикладі своїх товаришів, пії

скрипційні числа. Друге падужите було таки з боку одного правительственного комісара, що казав повицеркувати з листи учителів, котрі по его думці не мають права вибору, а лише управителі шкіл. Ті учителі повинні вже тепер рекламувати свого права у краєвм правительстві, як се зробили кілька літ тому учителі в Сереті і виграли.

На конець треба, щоби сільська інтелігенція поучила честних людей про всі приписи виборчі докладно. А вже ніяк не можна виборцям ізза наруг противників відтягати ся від правиборів, як се стало ся у Вікні, де такий зайда Лісковаккий посьмів кепкувати собі з честних правиборців, що вони каліки, бо хотять мати послом лікаря. Ім було відповісти, що не вже-ж то злодій, що хотять мати послом кримінального урядника? А на всякий спосіб зажадати було від правительственного комісара, щоби подбав о спокій і порядок. Але се та-кож знак, які то були вільні вибори, як на них не впливали урядники староства, коли противникам народного кандидата вільно було все, а н. пр. одному нашому виборцеві не позволив п. комісар Капусціньский вийти з виборчого локалю, а коли виборець сказав, що ему годі не вийти на двір, то вислав за ним поліцай.

Тому конче народови знати докладно всі виборчі приписи, що кому вільно а що не вільно, що записувати до протоколу на доказ безправства, на довід, як у нас перепроводжують ся „вільні“ вибори і як шанують виборчі комісарі прикази своїх зверхників.

Вісти з цілого світа.

— *Страйкова революта в Росії.* Страйки в різних місцевостях Росії розвинулись вже в демонстрацію против правительства. Зарядження правительства еще заострили сей характер страйкового руху і по стороні страйкарів стануло все, що в російській суспільности є не-

вдоволене з теперішнього ладу. Страйковий рух поставив на ноги цілий генеральний штаб поліційного департаменту. Шеф жандармерії, Валь виїхав з Петербурга і з кількома вишшими урядниками обїздить страйковий терен. — Говорять, що на одній стації владикавказкої залізниці відкрито посилки оружя, призначені здасть для страйкарів. — В Одесі вся публіка станула по стороні страйкарів, так що поліція була безсилна і мусіла толерувати масові віча, котрі мали характер протесту против абсолютної управи державної. На сих вічах, в котрих брали участь десятки тисячів людей, розкидувано масами революційні письма. Деякі категорії робітників вернули до праці, бо працодавці згодились на всі їх жагана. Як загальний був страйк, доказує се, що навіть в лазнях і кураційних інститутах застрайкувала вся служба. Загальне обурене панує з причини, що деякі техніки обняли службу кондукторів і машиністів, стараючись в сей спосіб ослабити наслідки страйку. — Небезпечний для правительства може бути рух на Кавказі, де також починає кипіти, де починають відзивати ся що-раз численніші і що-раз голосніші голоси невдоволення. Коли-би вибухли розрухи на Кавказі, то правительству не легко прийшло би ся їх здавити, бо мимо заборони і строгої контролі кавказке населене є заосмотрене в оружє і дуже добре ним володіє. — Страйк в Києві вже довів до небезпечних демонстрацій і до проливу крови. Страйкарі перетягають містом і бють шиби. Вдерли ся також до кількох фабрик і вигнали звідтам робітників, задержаних силою при роботі. Козаків, висланих для „привернення ладу“, величезна товпа народу привитала градом каміння. Козаки дали кілька салів і ранили кілька осіб. Трамвай не курсує. Більшість пекарень замкнена і тому ціна хліба іде в гору. — В Михайлові прийшло в днях 5. і 6. с. м. до кровавих конфліктів. Військо стріляло до товпи; убито 12 страйкарів, а до 200 ранено. В часі бійки ранено також бурмістра міста. В цілій

Росії убито в послїдних місяцях з нагоди страйкових конфліктів 200 осіб, а десять раз тільки ранено. Властители копалень нафти в Баку стратили в наслідок страйку 12 мільонів рублів. В вязниці сидить 520 страйкарів, між ними 22 жінок.

— *Бунт в Македонії.* На підставі заперень турецького правительства і реляцій чужих конзулів в Туреччині, Европа уважала македонське повстанє за подавлене, а поодинокі конфлікти з повстанцями пояснювано тим, що недобитки ватаг старають ся спастись за границю, впадають дуже часто в сїти заставлені турецькими жандармами. Тепер доносять о новім вибуху повстаня, еще сильнішим, як початки „здавленого“ бунту. Перші донесеня о новім вибуху бунту були в наслідок загальної паніки троха перероблені, але всеж таки показує ся, що урядові донесеня турецькі о стані умів в Македонії і о подавленю повстаня були цілком фальшиві і безпідставні. Революційні комітети македонські додержали се, що голосно заповіли були, т. є. вибух повстаня по жнивах. Македонці кинули серп і косу а вхопили за оружє і вже в кількох місцевостях потекла кров. — Орган повстанців „Автономія“ оголосив перед кількома днями відозву до мешканців Солуня і Монастира, аби розпочали загальне повстанє. Болгарське правительство поступає так, як би о вибуху повстаня нічо не знало. — В суботу відбула ся в Царгороді нарада міністрів і військова нарада під проводом султана. Радили над положенем в македонських вілятах. В трех македонських вілятах суть в кількох місцях перервані дрти, але в короткім часі будуть направлені. — Деякі круги в Царгороді заявляють рішучо, що російський конзуль в Монастирі стоїть явно по стороні повстанців. В часі битви під Моріговою був він в тій місцевості і обсервував хід битви. Ріжні обставини промовляють також за сим, що в послїднім часі прийшло до порозуміння між македонськими а вірменськими комітетами і що сполучені комітети старають ся визискати критичне положене в кур-

дійско-вірменських вілятах, аби і там викликати розрухи і в той спосіб турецькому правительству поцесувати пляни. — З Скоплї доносять, що в околиці кружать численні ватаги повстанців, котрі приготавляють атак на місто. Сї ватаги мають бути заосмотрені в великий засіб динамітових бомб. В Гостиві і Тетові арештовано двох болгарських учителів.

— *Хінг.* Кореспонденції з Хінг до париских дневників потверджають донесене, що рух боксерів против чужинців наново скріплює ся. Боксери гадують найчисленніше в східних провінціях Монголії і заливають що раз більші простори. Належать до них по найбільшій часті члени образованих клас. Їх агітація звертає ся спеціально против едиктів цїсаря і цїсаревой, поручаючи набуване європейської просвіти. Домагають ся вигнання міссіонарів і всіх християн, навіть хінського походження. Покликаючи ся на едикти (Хенза), які в XVII столїтї видав був цїсар Кан-Сї, звивають населене, аби додержало віру Конфуцєви, Будї, Ляотєсому і віддавало честь їх духам. Послугуючи ся спиритистичними штуками, мають величезний вплив на забобонні уми населеня. — В дипломатичних кругах панує переконанє, що хоч рух Боксерів може тут і там довести до кровавих конфліктів, то цілої держави вже не потрафить занепокоїти.

— *Замордованє конзуля.* Російського конзуля в Митровиці, Ростковського, вертаючого з села до міста застрілив Турок, з котрим конзуль посперечав ся за се, що Турок ему не вклонив ся.

— *Ірландський біл.* Аграрний біл ірландський, прийнятий палатою послів, був предметом парад в палаті лордів. Ірландські члени палати переперли кілька, правительством поборюваних внесень.

НОВИНКИ.

Личні вісти. Краєвий маршалок Лупул повернув зі своєї подорожи по Буковині. — Пр. др. С. Смаль-Стоцький виїзжає сьогодні до Львова на збори руских послів.

Почетний медаль за 41 літню вірну службу одержав дозорця вязнів П. класи Стефан Марчук з тутешнього краєвого суду. Торжество наданя тої відзнаки відбуло ся в сали судів присяжних. Медаль передав ему судовий радник Калитовський, котрому тепер повірено керму карного суду.

З магістрату. На зарядженє посади бар. Кохановського, канцелярія військова буде переобразена в особний департамент (V), котрого керму обійме магістр радник Б. Рознер. Бюра нового департаменту будуть поміщені в будинок міським на II. поверсі.

Запомогі. На підставі шестимісячної провізирії бюджетової, установленної цїс. розпорядком з дня 29. червня 6. р., звільдувало міністерство рільництва на цілі науки рільництва суми принадаючи на другий піврік з таких запомог державних: 1) На удержанє краєвої середньої школи рільничої в Чернівцях 3.000 кор. 2) На удержанє краєвих шкіл рільничих в Радівцях і Кіцманю 5.000 К. 3) На стипендії для учеників, ходячих до краєвої школи рільничої в Чернівцях 500 кор. 4) На видавництво часописи фахової „Buk. Landwirt. Blätter“ 1.250 K. В кінці 5) на науку рільництва по селах 500 кор.

Будову моста в Боянах-Рошоши віддано будівничому Проскому за суму 8000 кор.

Пята повість про авторитет.

— Кудя о Фільойносе?*) — запитав Гідор**) свого товариша, котрого побачив на улицях атенських.

— Спїшу, щоби винити три міри кепського вина, яке чекає на мене у найпоганїйшої з поміж моїх трех метрес — відповів Фільойнос гойдаючи ся на ногах.

Бо він був пияний.

— Ходи зо мною, маеш вина доєш і метрес за богато, як побоюю ся. — Три Гідоре, три! Учителю так казав! Три... він казав!

— Учителю не говорив ані про вино, ані про гетери, ходи зо мною...

— Він казав: три... три... три!

І Фільойнос упав долів, уже третій раз сього вечера. Але сим разом не встав.

І лежить він аж до нинїшнього дня.

Шеста повість про авторитет.

Було так, що уродила ся перша дитина! Мати понала в захват, а їй батько глядїв на дитину з сердечною любовію.

— Але Генію, скажи мені, буде оно все таке мале? Запитала мама, і — додала — я сама не знаю, чи сього бажаю! Я дуже хтіла би видіти його великим чоловіком, але все таки шкода би було, аби оно так змінило ся, щоби не

*) Фільойнос — вино-любець.

**) Гідор — вода; в нашім значіню: чоловік, що не пє.

могла я його довше носити і кормити сама собою.

— Твое дитя виросте на чоловіка, сказав Геній. Не буде все тобою живити ся. Прийде час, що ти не будеш могла його носити.

— О, Генію, крикнула перепуджена мама, мое дитя піде від мене? Як научить ся бігати то піде від мене? Що маю робити, аби мое дитя не пішло від мене, як научить ся бігати?

— Люби свою дитину, сказав Геній, то она не піде від тебе.

Так стало ся. І трївало так якийсь час. Але потому вродило ся богато дїтий. І богатою родичам було трудно любити всі ті дїти.

Тому видумали заповідь, що мала стати на місци любови, так як багато заповідїв.

Бо легче єсть дати заповідь, як любов.

Шануй свого батька і свою матір.

Дїти опустили своїх родичів, скоро тільки научили ся бігати. Тоді додано до заповідї еще погрозу:

Щоби тобі добре було на землі!

Для того кількоро дїтий позїстало при своїх родичах! Але они не позїстали в той спосіб, як то собі перша мама думала, як питала ся Генія: „Що маю робити, аби моя дитина не пішла від мене, скоро научить ся бігати?“

І то зїстало до нинїшнього дня.

(Конець буде.)

шов на пораду до одного святаго пустельника, що знав давати пораду у всіх річах, бо довго сидїв на самоті з двома мертвими кістками і збанком води.

— Як маю робити, о святий чоловіче, щоби стати паном над ескарбами того подорожнього?

— Засїб є дуже простий, відповів побожний Єреміт. Кияь ему наоколо ший посторонок, що я тобі дам, тоді він не буде зовсім противити ся. Розкажи своїм слугам, щоби упали перед тобою на землю і дали те, чого ти бажаєш.

І стало ся так, як казав святий чоловік. Але подорожний і його слуги вийшли дуже зле на тім.

Той посторонок називав ся „віра“ і затримав свою силу аж до нинїшнього дня.

Четверта повість про авторитет.

— О отче, скажи мені, чому сонце не паде? Отець заветидав ся, бо не знав, чому сонце не паде і покарав дитину, тому що вєтидав ся.

Дитина настрашшила ся гніву вітця і ніколи більше не питала ся ані чому сонце не паде, ані про вищі річи, ані булаби дуже хотїла знати.

Тота дитина не була ніколи чоловіком, хотьби жила припустім шість тисяч літ... ні, ще довше.

Она позїстала дурною і тупоумною аж до нинїшнього дня.

Заперечене Гакмана. В числі з 11. серпня „Czerpnawitzer Tagblatt“ 4. р. заперечує Гакман, щоби дав яке небудь зобов'язання зі своєї сторони зглядом Польків. Правдою є лише те, каже Гакман, що по виборах на вечери сказав, що він заступати не також „польські інтереси“ оскільки вони не будуть колідувати з інтересами руського народу. А інтереси польські особливо дідичів, колідують на всіх полях з інтересами руського народу. Вся національна боротьба Русинів в Австрії є протин борбою проти безглядно дававших їм Польків. Се „заперечене“ Гакмана є описаною відмовою і вказує дуже гостро на ті основи, на яких відігрався виборчий рух в Заставні. Стояло би заступитись др. Гакмана, які „польські інтереси“ повіту Заставненського задумує він заступати, коли польська велика посідаєть має свою курию а польського населення там не має? Або може він розуміє під інтересами польськими інтереси польського повітового судні, котрі не завжди находять свій висказ — в ввічливостях супроти сільського населення. Показане зі сторони молодого політика було би зовсім на місці.

Померли. Дня 12. 6. м. померла тут вдова по священнику Анна Козак, ур. Захарович по короткій тяжкій недугі в 66 р. жити.

Селянка, котру оноді, як ми доносили, переїхав на смерть електричний трамвай, називає ся Аніця Молоч з Молоді. Вчора докрано на її тілі обдуцію і вказано, що безпосередною причиною смерті було порушене чашки. Проти обвиненого персоналу трамваєвого, веде кариє слідство судовий адюнкт Драха.

Дезерція цугефірера. Властитель готелю під „Білим конем“ при ул. Лілевіч ч. 2., Кап, передав вчора в поліції цюковитий мундур враз з байонетом цугефірера іменем Бабик з Станіславова, котрий в згаданім готелю кілька днів мешкав і оставивши мундур і байонет оноді зник, не заплативши за помешкане. Бабик правдоподібно дезертував.

Кошти конкляве. В часі XIX. віку, як нині Figaro, кошти конкляве заедно збільшали ся. І так в часі коли на конкляве, яке вибрало папу Льва XII., видано 492.125 франків, то слідуюче за Папа VIII. коштувало 638.510 франків, а конкляве папи Григорія XVI. 723.631 франків. Папа Лев XIII. будучи камерленгом постановив по смерті папи Піа IX. ті всі видатки зменшити і призначив на конкляве з гори 150.000 франків та не дозволив тої суми переступити. З тої суми більше як третю часть, бо 57.871 франків коштували мулярські роботи. Кошти посліднього конкляве доси ще не обчислені.

Смертельний марш. Дневник військових розпоряджень оповістих, що наслідком звісної катастрофи на маневрах під Вілеком усунено з лотенерішних становищ: команданта VI. гірської бригади генерал-майора Драгон'го, дальше команданта 12 п. п. полковника Терка і підполковника Іринцайга. Рівночасно поручник того-ж полку Еріс Ермайр, за оглядне і примірне поведене підчас маршу з войками одержав в спеціальнім декреті похвалу від міністерства війни.

Число мешканців Берліна виносить після послідніх обчислень 2 міліони 664.747 душ.

Надіслане.

Руска бурса в Сереті.

Повідомлене.

Рескриптом Правительства краєвого з дня 30. липня 1903 ч. 19951 дозволено засновати товариство „Руска бурса“ в Сереті.

Ціль сего товариства є піддержуване бідної шкільної молодіжи повіта серетського. Дня 16. серпня с. р. відбудуть ся перші загальні збори сего товариства в сали касина в Сереті о 2. год. по полудни, на котрих нове товариство уконституує ся.

На сі отже збори запрошуєт ся всіх, кому добро народа а передовсім добро учачаї ся молодіжи, на котрій

спочиває будучність наша, на серці лежить.

З уваги на дуже важну ціль, надіємо ся, що всі патріоти поснішать в неділю дня 16. с. м. до Серету.

Серет, в серпні 1903.

За комітет:

Малек, Одовійчук, Могильницький, Злегко, Лабій.

Малий фейлетон.

1. Марний олень.

(Казка).

Переклав з німецького: Волод. Кукелка.

Давними часами жив в великих лісах Інді старий олень, котрий мав на своїх рогах так багато росох, що другі олені вибирали його своїм королем. Він мав двох синів, оден з них був одбавлений великою красою, і тому названо его Краснорогим.

Сей син був дуже гордий, позаяк другий син, що мав лише корогі роги та грубі ноги, був тихий і скромний і прозвано его Купорогим.

Раз на весні призвав олень-король своїх синів і цілу череду до себе і промовив до них: „Милі діти і вірна громадо! Через довгі літа мусів я вами журити ся і правив вами, як знаєте, так, як лиш було можна. Я провадив вас завжди до найсолодшої трави і до найчистішої води; я провадив вас лиш такими лісами, де ви безпечні були перед людьми і звірями, котрі на вас полювати або і в сіті ловити вас хотіли. Тепер я вже за старий, і тому рішив ся я, передати правління над вами моїм обом синам. Слухайте-ж протє моєї волі. Ти, мій сину, Краснорогий, возьми п'ятсот оленів з череди, а ти, Купорогий, возьми решту, котрих не менше буде. Поведіть їх в гори, де би они безпечно пробувати могли через ціле літо.

Аж як зближати ся дощева пора (котра заступає зиму в тих сторонах), то верніть з ними назад. Азе запам'ятайте собі особливо слідуючі три речі: вибирайте ся сейчас в дорогу. Кожний страчений день побільшає небезпеченство. Не ідіть до ніякого села і до ніякої хати, а подорожуйте лиш вночі, щоби не достерегали вас стрільці, котрі би вас убили.“

Краснорогий перебрав своє пановане з великою радістю, але не ладив ся до відходу, а за те спішив ся Купорогий чим скорше вибрати ся в дорогу. Були і такі олені, що воліли з Краснорогим іти, але Купорогий не згодив ся на те, мовлячи: „Так мусить остати ся, як велів король, мій отець“

І так мандрували олені під проводом Купорогого цілу ніч і уйшли спорий кавалок дороги, поки удали ся до відпочинку.

І тепер найшло ся кілька незадоволених оленів, котрі жадали, щоби мандрувати смерком а не вночі. Але Купорогий повтаряв лише слова: „Король, мій отець, так приказав. Може бути, що то, чого ви жадаєте або то, що дє Краснорогий, вельми мудрийше, але я держу ся лише приказу мого вітця“.

Таким способом успокоював Купорогий незадоволених, пригадуючи слова свого вітця, аж доки не зайшли в гори, де не грозило їм ніякого небезпеченства і не стражили ні одного оленя.

Між тим перебував Краснорогий ще дома і справляв одну забаву по другій. Денотрі з его підданих порозходили ся були в ріжні сторони, збирати листє і пильну поживу, щоби одбавувати ними свого проводира. На тих ходах добачили їх селяни, котрі наставляли їм сіті і копали пшаві, через що то погибло багато оленів.

По таких пригодах рішив ся Краснорогай до відходу. А що вже стратив був багато часу, то постановив він, своє занедбане нагнати, і хоч не мандрувати в дені, що заборонив отець, то хотів іти розсвітками.

Але сей непослух вишлов ему дуже зле; бо хоч не було ще дини, то в лісі були вже три стрільці з своїми псами, котрі зачали сейчас на них полювати. Олені мусів втікати. Хотів вдало ся їм утечи від стрільців, то за то багато з них позастрагало в багнах або потопили ся в ріці.

Але Краснорогому не було досить і сеї науки. Коли-ж він кілька днів пізніше не бачив уже ніякого небезпеченства, то набрав відваги до нової необачности.

Одної ночі, коли чув ся цілком безпечним, постановив він зайти з цілою чередою в поближкий виноград. об'їдати листє.

Деякі старші олені перестерігали молодого проводира і пригадували слова его вітця, але Краснорогий відповів жорстоко: „Не говоріть мені о радї мого вітця. Він вже старий і не знає сегодіншній світ“.

І так рухнули они в виноград і засували там до схочу. Але нечаяно надійшли властители винограду з колами, булами й луками, та стрілами.

Дармо старали ся бідні звірята спасти ся втечю від водимої смерті. Але лише малі частини вдало ся втечи через плоти а більшу часть з них убито. Навіть сам Краснорогий одержав рану в ногу а при втечі втратив одно око. Ледво міг заволочити ся в ліс, де очікувала его решта товаришів...

Як настала осінь, то вернув Купорогий з своєю юрбою, всі були здорові і не бракувало ні одного; а з череди Краснорогого вернуло ся дуже мало оленів в давні ліси, а навіть сам Краснорогий не вернув, бо був дуже ослаблений і майже осліплий.

Старий король, побачивши повернувших, сказав:

„Багато дінше виходить молодіж, если буває слухинною і сминою як Купорогий, а не марною і втиркливою, як Краснорогий“.

Ти, Купорогий, стеріг вірно своїх п'ятсот. Тим то по азав ти ся гідним, панувати над цілою чередою“.

А по смерті старого короля перебрав Купорогий правління, правив чередою довгі, довгі літа і всі були задоволені з него.

2. Молодий хрущик.

Хрущик любива дуже свого сінка, котрого пильнувала як своє око. Та був то і хрущик не аби який, він мав красні блещучі бурі крильця, покриті золотими бронками, яких не мав ніякий хрущик в цілій околиці.

Одного дня полетіла хрущик перший раз з своїм сінком на прохід. Они прилетіли на красну леваду, що пишала ся своїми білими, червоними і жовтими цвітками.

Далі передігали они великий став, в котрім вказали весело жаби. І жаби обізвали ся до него: „Ходи до нас, будемо грати ся разом“. Хрущик був би знов дуже радо послухав голосу жаб, але мама сказала: „Не йди туди, сінку, бо до жаб приходить лихий шпак, а той тебе їме і споживе“.

Знов послухав хрущик матірної ради, але він став дуже тихий: бо він був би дуже радо полетів до жаб і міг преці сейчас відлетіти, наколи-б надійшов шпак, так думає він собі.

Мати вернула з сінком домі, але молодий хрущик не міг забути хороші цвітки та веселі жаби, а наколи лиш хрущик заснула по обіді подумав собі хрущик. „Я полечу собі тепер трохи і буду придивляти ся лиш з далека, як цвітуть цвітки, як вказують жаби, але до них не піду, на певно не піду“.

І хоч серце било ся ему дуже сильно, то все так полетів.

Насамперед прилетів до ліса, де вчув красний спів птїчок.

„Ані-ж то милі пташки, они мені певно нічого злого не вдіють, а шпакка буду ся стережи“, подумав собі хрущик і злетів поміж птїчків. Тут сидів собі якийсь пташок на дереві, приодітий в чорний сукман, котрий привтав хрущика дуже милим голосочком, так, що принав хрущикови сейчас до серця. „Се певно не той лихий шпак, коли він такий добрий“, і прилетів аж до него.

Але то такий був шпак, котрий дуже завзяв ся був на хрущика. Коли-ж сей приближив ся до него, то він отворив свій дзюб і пролизнув малого хрущика. Так то мусів хрущик заплакати житем за свою неслухняність.

Тому-ж то і ви, любі діти, уважайте пильно на жаки ваших родичий і учителів, щоби не мали шкоди.

3. Вінок.

Сумний сидів Петрусь в своїй кімнаті. Перед ним на столі стояла квітка,

а в квітці лежав малий співак, що своїм цвірканем та щебетанем справляв нераз найбільшу втіху десятилітньому хлопцеві, але тепер лежав простертый, на помості квітки — він був неживий.

Петрусь котили ся личком грубі сльози, бо ему було дуже жаль за его пташком, так, що й не хотів з ним розлучити ся. Але в квітці таке не міг его лишити. Отже винив его протє із квітки, поклав (его) в малу коробочку і пішов з нею в огород. Тут вишукав відповідне місце на спочивок для улюбленого звірятка, викопав малу ямку, вложив малу коробочку а відтак присипав глиною, що виглядало, мов би гріб. „Здадо би ся прибрати его гріб цвітками“, подумав Петрусь і розглянув ся по огороді. Але то була вже пізня осінь, а цвітків вже не було.

„Шкода! Але я маю преці ошаджені гроші за цілий сей місяць“, подумав Петрусь. „Сейчас скочу до міста, а там знайду певно в будці, чого мені потрібно“.

Подумавши те, поснішив хлопчина до хати, взяв шапку і гроші і ладив ся до відходу.

— А куди ти, Петрусь, — спитала входячи мати.

— Я поховав мого пташка в огороді а тепер хочу купити цвіток, щоби прибрати его гріб.

В его очах заблїщали сльози.

— Але-ж Петрусь, ти вже досить насумував ся за ним. Він був справді дуже милим звірятком, але за пташком не сумує ся так довго. В твоїм житю стріне тебе ще неодко горе, а ти мусиш уміти, его знести. Таким способом не досягнеш того певно, розговорювала его мати.

— Але за мої гроші я смію купити собі, що я хочу, ви самі мені на то призволяли. А позаяк оно справляє мені втіху, то я прошу вас, призовьте мені, купити цвітки. Завтра не буду вже більше плакати і буду старати ся, щоби-м більше на пташка не думав.

Сї слова дитини приневолити матір, вводити Петрусь волю.

— Коли-ж так, то іди, але вертай сейчас до дому.

Учувши позвід матери опинив ся Петрусь незабави вже й не улича.

Зараз при першій будці в місті було дуже глітно. Перекунка висмівала якесь мале дівча, що з похилою головою стояло перед будкою.

Петрусь приступив цікаво близько.

— Так ти хочеш такий хороший вінок за десять гелерів купити. Може би тобі ще й якийсь причинок дати? кинула собі перекунка з дівчини.

— Коли я не маю більше грошей, а кортить мене дуже прибрати гріб, де лежить моя дорога мати, — промовило дівча крізь плач.

— За дві корони продам тобі его, я при тім і гелера не зароблю, — продовжала перекунка. А тепер вступи ся та не заважай другим, що хочуть щось на правду купити.

Мале дівчатко відвернуло ся сумно, щоби відійти.

Але Петрусь, що все те бачив, подумав собі, що преці відповіднійше буде, если він тими цвітками, які наміряв купити, прибере гріб чоловіка, ніж гріб пташини і, не вагаючи ся довго, приступив до дівчини.

— Возьми собі вибраний вінок і поклади его на гріб твоєї матери, — промовив він до неї. По тих словах вивав Петрусь свої дві корони, передав їх перекунці, самий взяв вінок і подав его здивованій дівчині.

Не чекаючи єї подяки, поснішив Петрусь до дому.

А де твої цвітки? — спитала его мати.

Петрусь оповів матери, що ся стало, а мати обняла хлопця уцілувала его, мовлячи:

— Се ти дуже добре зробив, мій сину. Правда, повиннісь-мо і з звірятами обходити ся добре але перед всім належить наша любов людям, що знаходять ся в біді.

Твій вчинок ще красний тим, що ти не то, щось ся зрік добровільно свого бажання, але ще і поміг дитині, щоби она могла казати свою вдячність для покійної матери.

(Конець буде).

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних краках; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різніродні капелюхи, фільцові і солодкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; кравати літні в різніродних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі в найвишнійшійшій фабриці черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і в інших фабриках. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякери до шнурованя і на гузики, пів черевиків Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайна. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Календарі і куфери до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, клунки з шкіри т. зв. „Longrindleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, гладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, кози і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, саккові катанки, флягелі осушаючі тіло від поту, штани до купелі і т. п. і т. п.

Замовлення з провінції виготовляються швидко і точно по як найдешевшим цінам.

Ц. К.
36руя і муніція. Продаж пороку.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляються швидко з заграничних шкір.

При замовленні з провінції пожадане, аби прислати з'узитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Православний
МОЛИТВЕННИК!

для молодіжи,

а до набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси

за 2 кор. 50 с.

Писання Ос. Юр. Федьковича

I, II і IV. том по ціні:

7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупівлі опускає ся

значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всіх приברי шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красший дохід мати. Всі ті артикули суть далеко ліпші як в інших склепах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болу в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладаються до слабих частей тіла, уможливають найвишні температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасші успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно усмиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЕС, Чернівці,

улиця Почтова число 5а.

(27—50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омельян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колеса. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кониский. „В день святаї воді“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омельян Попович. „Ластівка“ (старі рочники.) 2—	

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановский Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатіли“ . . .	1—
„ „ „10 казок для діточок“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шойнарский Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн. . .	2-80

Др. Стеф. Смал-Стоцкий. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порядник“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I. . .	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галіп. „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єротеї. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шиятко. „Листи з пекла“ . . .	—30

При замовленні Книжок упрашає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних

урядів парохіяльних

так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні
„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламічні неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсератом
платні в Чернівцях.

Польські голоси про Заставнецький вибір.

Телячий восторг запанував поміж Поляками, що в спілці з волоскими попами і кількома кацапами вибрали Гакмана послом до сейму. Вони пишуть в своїй „Gazet-Ź“ і дописують до галицьких газет, як „Dziennik polski“ і „Gazeta Narodowa“ похвали „уміреному“ Гакманові а брїхїї на Русинів. Гакман обіцяє після „G. P.“ попірати всіма силами жаданя Поляків, що они приймають з щирим вдоволенем до відомости. Ми бажаємо волі і всего добра своєму народові і всім иншим народам, тож і польському, але такою заявою не вдовольняють ся Поляки, їх „справедливим“ бажанем є Польща на Русі. Они хотять шляхотської Польщі, щоби гнобила руский нарід. Оттакі то польські бажання хоче, видко, попірати і Гакман, котрий, хоч є сином бідного сторожа-шевця, став ся аристократом, бо зрік ся своєї рідної мови і хоче, щоби ніхто з Русинів не вивчив ся на такого „пана“ як він, бо гімназій після его думки Русинам вже не треба, а треба лиш хіба шевської школи в Заставні. „Dziennik polski“ каже, що др. Филипович, який, мовляв, пише своє імя по „волоски“ бо через Ph — хоч у Волохів і нема такої букви — перше не був Русинам, а він, відколи осів ся на Буковині яко лікар, признавав ся все до Русинів, належав до руских товариств і є вже з 10 літ заступником голови тов. „Руский Народний Дім“. Посол Н. Василько не повинен після „G. P.“ боронити своїх галицьких братів-Русинів проти польської шляхти, що кривдить вже

цїлими віками наш нарід і то в спосіб, якого позавидували би їм й Турки. Нашим Полякам вільно жалувати галицьку шляхту і боронити їх інтересів, т. є. вступати ся за кривдниками, а п. Василькови не вільно ніяк боронити нещасливих, тою самою шляхтою кривджених руских селян. Се є зразок буковинсько-польської льогіки. Руский нарід видить, каже „G. P.“, що за покровителів має у польських дїдичів і кілько має завдячувати польским панам. Руский нарід, та на жалє ще далеко не цїлий, видить справді, як польські пани і підпанки люблять тяжку працю нашого народу, як з „своєї ласки“ дають ему за роботу 14-ий сніп і т. п. плату. Та приїде час, що цїлий нарід прозрить і пізнасть докладно вас і ваші заміри, а тоді він сам порахує ся з вами за всі ваші шляхотські ласки.

Москалі і Поляки, хоч живуть з собою в кацапській раю, в Росії, як нес з котятєм, у відношеню до Русинів розуміють ся дуже добре. От і тепер завязують спілку, щоби легше нас побороти і з'їсти. „Слов'янська взаїмність“, нема що казати. „Слов'янські приятелі“ раді би по віки жити з нас, тому ще й гнівають ся, що ми сьміємо боронити ся супроти таких „щирих приятелів-опікунів“.

Вісти з цїлого сьвіта.

— До ситуації. Зачувати, що Всенїмці на найблизшій сесії ради державної виступлять з жаданем поставлення кабінету в стан обжалу-

вання ізза знесення контингенту цукрового на підставі § 14.

— Перелїм на Угорщині. Наслідком недискреції два дзєвники оголосили проєкт реферату, який має бути поставлений палаті через слїдчу комісію. Реферат заключає поміж иншими уступ сего змісту, що Сапари провинив ся а правительство і Куен не мали ніякого удїлу в цїлій афері. В суботу відбуде ся засїданє комісії слїдчої в цїли викриття, хто поповнив недискрецію.

— Австрія і Росія против сербського корпусу офіцїрського. Поступованє офіцїрів-убийників в Білградї звертає чим раз більшу увагу міродайних кругів у Відні а особливо в Петербурзі. Може бути, що коли збере ся на засїданє скупштина і установить якийсь законний лад, опертий на трєвалїй конституції, впливи тих офіцїрів щезнуть, але поки що король Петро єсть фактично від них зависимий і его становище дуже трудне. В Петербурзі і Відні дуже криво дивлять ся на ту двірську камарїллю в Білградї і старають ся на кожнім кроці показати сербському корпусови офіцїрському свою погорду. Коли сербського аташе войскового у Відні, капітана Михайла Янковича покликано до Білграду і він складав на цїсарськїм дворі пращальну візиту, то ему дали до зрозуміння, щоби явив ся в цивільнім одїю а не в мундурі сербського офіцїра. Так само дано білградському правительству до зрозуміння, щоби оно відкликало капітана Мілютина Янковича, приїдленого до віденської школи войнної. Рівночасно поступили

собі так само і російські власти. Всі сербські офіцїри, що служать в російській войску або при російських заведєнях войскових, одержали наказ, щоби зараз виїхали з Росії. Рівночасно дістали російські офіцїри тайний приказ, котрий строго заборонює їм сходити ся поза службою зі своїми сербськими товаришами. На сильну телеграфічну просьбу короля Петра, котрий відїє ся особисто до царя, перший приказ змінено о стілько, що для виїзду сербських офіцїрів з Росії визначено речинець, але другий приказ остав ся в повній силі. — Берлінські газети подали були недавно тому звістку, що обох сербських офіцїрів, надпоручника А. Антіча і Живка Дьордевича, котрі їхали по діти короля Петра до Росії, власти російські не пустили через границу. Вість ся була о стілько невірна, що тих офіцїрів не задержувано на границі, але у Відні, вже в наслідок приказу з Петербурга, сказали їм в конзуляті російській, щоби не предкладали своїх паспортів до візовання, бо віза не дістануть. Антонін Антіч єсть сестрінком міністра торговлі Генчіча, що був душею ворохобні против короля Александра. З російської сторони хотять ще більший робити напір на сербський корпус офіцїрський і підносили в Берлін і Відні гадку, чи не відобрати би тим офіцїрам, що брали чинну участь в заговорі, заграничні відзнаки войскові, але доси ніхто більше сеї справи не тикав. — Здає ся, що в цїлій сїй справі грає ролю ще щось иншого, не лиш само убийство. Як звістно, в Сербії єсть досить сильний рух рєпубликанський, іменно

Мультиплї.

Девять повістей про авторитет.

Перевів: Микола Левицький.

(Конець.)

Сема повість про авторитет.

„Le premier roi fut un soldat heureux!“ сказав Вольтер, але не знаю, чи то правда.

Також можливо — так, більше як можливо! — що перший король був такий, що мав знакомства зі стрейкуючими поселенцями.

Але саїдуюча повість є правдива!

Кратес був дуже сильний. Він ломив двома пальцями огорожу з дерев і був в силі тринайцять ворогів повалити одним махом. Як кашляв, то повітре запалювало ся внаслідок тиснення, а місяць тряс ся, як він тільки подумав про те, щоби рушити ся.

Задля всіх тих прикмет зістав Кратес королем.

Але малий Кратес, його син, мав англійську хоробу, та се не відібрало йому охоти стати королем по своїм батьку, що був так сильний.

Він сів на стодєць, що його називав престолом і крикнув:

— Я є король!

— Чому ти є король? зачитав нарід, що був іще дурний і не мав ніякого понятя про наслідствопрону.

— А, бо моя мама мешкала зі старим Кратесом в одній будї, а той Кратес тепер мертвий.

Властиво сказав він: палата, але се була буда. Нарід не зрозумів сеї льогіки і як Кратес II. крикнув: „Ходи!“ тоді кожний тїкав. А як сказав: „Забирай ся“, тоді кожний прибігав до нього. Одним словом, авторитет щез, а Кратес № 2 був за глупий, щоби свою волю перевести противним розказом.

В опозиційній часонисї тих часів можна було читати слїдчє:

„Чому, о Кратесе № 2, що ти є кривоногий і дурний, чому займаєш на стільці місце того чоловіка, що перед двайцятьма літами мешкав в одній будї з жінкою, що тебе породила? Вставай і роби місце не говори „іди!“ або „забирай ся!“ так якби ти був правдивим старим Кратесом! Де це конари дубові, що ти їх твоїм налєм зігнув? Місяць не трясєт ся, хочьби ти думав навіть про знищенє цїлого сьвіта. Не можеш навіть блохи забити, а як дихаєш, то не поветає нїде пожар. Вставай і роби місце для другого, що розумієт ся на всіх тих пожиточних річах!“

Кратес бувби здаєт ся мусїв встати зі стільця, який він називав престолом, якби стара пістунка не була так до народу заговоріла:

„Послухай мене народе, бо я була пістункою малого Кратеса, як він був іще менчий як тепер! Як він народив ся, помастив собі його батько голову оливою і о диво, одна крапля оливи

упала на голову мого малого пістунчика. Тому непотрібно, щоби він валив мури, а також непотрібно, щоби місяць тряс ся, або щоби пожар повставав в наслідок кашлянь. Говорю вам...“

Але золотоуста пістунка не потрібувала кінчити. Конєць виводів так легко мож було витягнути, що цїлий нарід — редакція опозиційної часониси найголоснійше — так, якби одним устами крикнув:

„Най же не помазанєць божий!“

І Кратес дальше сїдїв на стільці, який він називав престолом.

І він сїдїть на нїм аж до нинїшнього дня.

Осьма повість про авторитет.

Тіг'атер*) доїла корови свого батька і доїла добре, бо молоко, яке до дому приносила, давало більше масла, як молоко, яке приносили єї брати до дому. Я тобі скажу, як то було, але добре уважай... щобиє ся знала... як підєш коли доїти. Але я тобі се кажу не на те, щоби ти умїла так доїти, як Тіг'атер, але на се, щоби тобі показати примір єї братів, що лїпше виїшли через гірше доєне. Розумий те, що найменше заки молоко мужики приїдуть на пасовище, а властиво довго іще перед тим, стоять корови в загороді і чекають, щоби їх увільнити від надміру молока, яке вони тримають властиво для своїх телят. Але люди з'їдають телата, „бо они чу-

*) Тіг'атер — донька.

ють ся до того придатними“ і потому є за багато молока у вєменах.

Щож дієт ся тепер, як корови з глупим виразом твари чекають на приїзні? Підчас того, як они стоять тихо, підходить легча часть молока: сметанка, товщ, масло, до гори, лежить отже найдалше від цїцки. Хто отже терпєливо доїть, приносєть товєте молоко до дому. Хто спішить ся, зіставляє сметанку.

— І видиш, Тіг'атер не спішила ся, але єї брати протївно.

Бо они думали, що мають право на щось иншого, як на доєне коров свого вітця. Але она не думала про те право.

— Отець научив мене стрїляти луком і стрїлою, говорив одєн з братів. Я можу жити з ловів і хочу ходити по сьвітї і працювати на свій власний рахунок.

— Мене научив він ловити рибу, сказав другий. Хіба бувби я дурний доїти все для когось другого.

— Менї показав, як робить ся човен, крикнув перший. Зрубаю дерево і поплину на нїм по воді. Хочу знати, що можна видїти там по другім боці озера.

— Я маю охоту мешкати разом з ясноволосою Гїне*), сказав четвертий, щоби мав власний дїм з Тіг'атрами, які за мене доїли би.

Так отже кожний брат мав якєсь бажанє, якєсь домаганє, якусь волю. І були они так перєсякаї своїми думка-

*) Гїне — жінка.

же межі молодшими офіцерами. Подібний республіканський рух єсть також і в Болгарії, а російська тайна поліція на Балкані мала навіть вислідити, що межі деякими сербськими а недоволеними болгарськими офіцерами єсть якась тіснійша зв'язь. Оскільки єсть вісті оперті на дійсності, годі знати; але фактом єсть, що обі сусідні монархії отарають ся тепер, оскільки то лиш можна, ослабити вплив і значіне сербського корпусу офіцерського. — Межі самими офіцерами зробив ся тепер роздор; одні держать з верховодячою камаріллею, а другі виступають против неї. Зачувати, що брат короля Арсеній, котрий єсть російським полковником, має обняти головну команду над сербською армією і старати ся помирити обі сторони.

— *Криза в сербській міністерстві і єї причини.* Обреновичів вже нема і нема на кого звальвати вини за внутрішні роздори, і мимо того, що на троні засів Карабордевич, в Сербії починає ся колотнеча на ново. Нове міністерство не урядувє ще й чверть року, а вже розлітає ся. В наслідок незгоди міністра війни Атанасковича з прочими міністрами прийшло до кризи, котрої причина, як доносять з Білграду, єсть слідуєча: Кількох міністрів зажадало перенесення чотирох офіцерів і чотирох цивільних урядників міністерства війни, котрих поступоване противить ся правительству, та відмовили міністри війни кредиту. Генерал Атанаскович зі свого боку спротивив ся жаданню своїх товаришів. Позаяк межі міністрами Живковичем, Стояновичем, Велковичем а міністром війни не могло прийти до згоди що до перенесення тих недлюбених офіцерів, то Авакумович вручив королеви димісію цілого кабінету. Король, як зачувати, поручить Авакумовичеві реконструкцію кабінету, а коли би то не удало ся, повірить Грүичеві утворення нового.

— *Рух в Македонії.* Ворохобня в Македонії прибирає що раз більші розміри. Тепер вибухла вже в приліпській окрузі. В декотрих селах прилучили ся до Болгар також

і Сербі. Ватаги ворохобників ідуть з села до села і змушують людей до повстання, бо хто не іде з ворохобниками або не держить з ними, того убивають. Войско не може дати собі ради, бо повстанці мають всюди лійші позиції. В приліпській окрузі зворохобило ся 40 сіл. Доси розширилась ворохобня на отей округі: Монастир, Ресен, Преспа, Охріда, Прилеп і Кічево. Ворохобники налять села і бурять залізницю та мости динамітом. В селі Смилево підпалили мошею, в котрій молили ся турецькі вояки, з котрих багато згинуло. Ворохобники взагалі держать ся тої тактики, щоби лиш змушувати людей до ворохобні, а уникати оскільки можна отвертої борби з войском.

— *Митова кара на Болгарію.* Дві, як на тепер сензацийні вісті подають з Білграду: Білградський уряд митовий наложив на болгарське правительство 21.000 франків кари за то, що оно перевозило через Білград вісім вагонів муніції а подало, що везе папір. Муніція була так опакowana, як коли-б то послано в паках папір з фабрики. — Сими днями мають відбутися в Білграді збори сербських журналістів, щоби запротестувати проти тероризму, який роблять на журналістів від часу убиства короля.

— *Болгарія а Туреччина.* Болгарський дипломатичний агент в Константинополі Гешов завірив онюди Порту, що в наслідок заряджених болгарським правительством мір на границі не перейшли в послідних часах на турецьку сторону ані ніякі болгарські ватаги, ані болгарські офіцери. Болгарія буде старати ся удержати і дальше коректне становище супротив Туреччини.

Допись.

Знад Дністра.

Нам пишуть:

В ч. 88. „Буковина“ стоїть: Прочі три селяни з Чорного-Потока то одині Русини, що з власної волі голосували за Гакманом. Навіть і ті 3 не так з власної волі як ізза особистих прамх і за намовою церковних і других осіб голо-

нас в світ, отче, кожного по його бажанню!

Так говорили сини. Але отець, що був остоорожним чоловіком, сказав:

Ну, але хто повздержить єї, щоби она не довідала ся о всім тім, чого я не учив єї? Якжеж буде, як она побачить муху пливачу на галузі? Якжеж буде як натягнена нитка на єї ткацьким варштаті, стягнеть ся скоро до свого попереднього положення і посуне припадком шпуну? Якжеж буде, як она побачить при березі потоку рибу, що ловить вчючого ся хробака, але в западі помине єго і зачепить ся на острю колючку? Якжеж буде вкінці, як знайде гніздо, що його звивають собі жайворонки в маю в конюшині?

Сини знову призадумали ся і повіли:

— Она з того нічо не научить ся, отче! Она є за дурна, аби з науки черпати жадобу. Також ми не будиби нічого научили ся, якби був не сказав нам нічого.

Але отець відповів:

— Ні, не дурна вона! Я бою ся, що она сама з себе научить ся того, чого ви без мене не научите ся. Тігтер не є дурна!

Тепер призадумали ся сини знову — тим разом глибоше — і сказали:

— Отче скажи єї, що знати, поимати і бажати... є гріхом для дівчини!

Сим разом був остоорожний отець задоволений. Позволив своїм синам іти на риболовлю, на лови, в світ, на же-

сували за Гакманом. Два з них є єпітропами а то Івон Руснак і Івон Запаранюк. Івовови Руснакови привібно, що стане контролором проти волі всего єпітропства і села. Доказом, що церковні особи робили проти др. Филиповича є факт, що о. Тимкович скликав селян до себе і збрав підписи „на овацію митрополита“, тої самої днини і години як Ви. пани послали Василько і др. Стодкий в селі були, і що о. Тимкович агітував за Гакманом, як то діяло ся в Чорнім-Потоці і Онуті, де тепер є завідателем парохії.

Івон Запаранюк єпітроп і начальник громадський зловив слово чести, тим способом, що приобіцяв в неділю на 2. серпня с. р. о год. 11. по пол., що не поїде на вибори, хотай має наказ на всякий спосіб голосувати за Гакманом, а поїхав. Слово було дане перед свідком, значним чоловіком.

Зрозуміло, що де 2 за Гакманом то й третій мусить з ними біч. Так стало ся і з Василем Прокіпцем сватом і кулом двох попередних.

З Ошкхліб.

На 10. лат. серпня с. р. мав прибути до Ошкхліб Єго свѣтлїсть принц Гогенльогє о п'ятій годині по полудни до нашого дідича пана Казиміра Богдановича. На єю вістку зібралась громада старшина, щоби могла пана президента хлібом і соєю привітати. Коли тутейший управитель народної школи отім ся довідав, то зараз розказав дзвонити до школи, а помямо того, що діти підчас ферій не всі дома бувають, зібралась така майже вся шкільна молодіж коло шкільного будинку. Управитель п. Николай Тевтул розповів їм чого їх ся сьогодні до школи кликало, научив дуже старанно одного учиника як має пана президента в імені шкільної молодіж привітати а одну ученицю в який спосіб має з пахучих цвітів передати красний букет в руки Єго свѣтлості.

За старанем тутейшого громадського начальника пана Казиміра Богдановича і управителя школи п. Николая Тевтула зробили коло нового шкільного будинку дуже гарну цвітими і фанами прибрану браму з написом: Вітаєм! Willkommen!

Уже коло четвертої години з полудня було видно коло школи велику товпу людей а по обох боках повітової дороги довгі ряди шкільної в свѣточну одіж прибраної молодіж під проводом управителя п. Н. Тевтула і учителя п. Т. Лікперди. З великою радістю очікували всі присутні милого гостя. Коло шостої години прибув в супроводі пана старости Свораковського наш настоятель. На знак управителя школи загреміло трикратне слав'яно! — Як пан президент висів з фіякра коло тріумфальної брами привітав єго заступник громадського началь-

ничку... всюда... але заборонив для Тігтери знане, поимане і бажане, так, що она в несвѣдомості доїла корови дальше, аж до смерті.

І так позістало аж до нинішнього дня.

Дев'ята новість про авторитет.

Гассан продавав дактилі на улицах Дамаску. Коли кажу, що він їх продавав, то думало властиво, що він їх не продавав, бо його дактилі були так малі, що ніхто не хотів їх купувати.

З гризотою і неприхильно глядів він, як всі удавали ся до багатого Ауледа, що сидів близько него на рогаж. Бо они мешкали в Дамаску на рогажах, що були дуже просторі, бо не мали даху над єбже. Багачество Ауледа не стояло на домах, але полягало на огороді, що був дуже урожайний, так, що дактилі, які там росли, були так великі, як три звичайні дактилі. І тому купував кожний, хто тудя переходив, дактилі Ауледа, а не дактилі Гассана. — Але прийшов до міста оден дєрвіш, що мав за багату мудрости, а за мало поживи. Він прийняв менче міняв свою мудрість за їду і будемо видіти, як добре виходив Гассан на тій заміні.

— Дай мені їсти, сказав йому дєрвіш, а зроблю для тебе то, що ніякий каліф для тебе не зробив би. Я зневолю нарід купувати твої дактилі, бо я зроблю їх великими, більшими навіть, як овочі Ауледа. Як они за великі?

— О, падоньку мій, дєрвішу Алла-

ника хлібом і соєю, потім оди ученик милими словами в імені шкільної молодіж а одна учениця передала прекрасний букет, котрих то школярів Єго свѣтлості з утіхи надгородив грїшми і заохотив їх до дальшої науки. Познакомивши ся з управителем, оглянув новий шкільний будинок. При відході подякував громадї і управителеви школи за їх щирий привіт і удав ся потім на короткий час до пана дідича Богдановича.

Участник.

НОВИНКИ.

Личні вісті. Посол Н. Василько приїзжає тут сьогодні рано.

Іменования. Краєв. президент як президент фінансової дирекції в Чернівцях іменував концепіста скарбу В. Ракі-ого податковим інспектором а концентрового практиканта концепістом.

З правительства. Староста Грібовський із Серету перенесений до краєвого правительства в Чернівцях а на єго місце призначений староста Богосевич, що доси був референтом в краєвій радї шкільній. Концепіст Йосифович перенесений із черновецького староства до сторожинецького на місце хорого комісара Крижановського. Управителем староства у Вашківцях має стати секретар Адам Штронер.

Краєвий президент кн. Гогенльогє в кімчанецькій повіті. З Кічманя пишуть: В понеділок минулого тижня звідував краєвий президент кн. Гогенльогє наш повіт. На границі громади, де була поставлена гарна тріумфальна брама очікували на президента: староста Свораковський і урядники староства, духовенство і репрезентация громада. Начальник міста повітав кн. Гогенльогє довшою промовою, на котру тойже дав сердечну відповідь. Відтак поїхав президент до тутешнього староства, де прийняв духовенство всіх віросповідань, урядників всіх бранж (староство, суд, почта, уряд податковий) як також різні партії, що прийшли з всілякими просьбами і желаніями. Після того поїхав президент місцеві церкви (гр.-ор., гр.-кат., рим.-кат.), краєву рілничу школу, новопоставлений будинок староства і уряду громадського, відвідав дотеперішній громадський уряд, де прийняла єго ціла рада громадська і іще раз повітала. Дальше докладно оглянув рибні стави гр.-ор. релігійного фонду. По полудні тої днини виїхав до Веречанки і Ошкхлібів, звідки возом поїхав до Неполоківців а відтак поспішним вечірним поїздом повернув до Чернівців.

Про вибір посла в Заставі пише „Діло“: Червоцка Gazeta Polska

гом благословлений — ноги ваші підую — дактилі Ауледа — бодай його Аллах покрутив — є три рази більші, як звичайні дактилі! Ступіть на мою рогажу, загніть ноги під себе, будьте благословлені і научіть мене робити дактилі великими і неволити нарід, щоби їх купував!

Гассан повинен був запитати ся, чому дєрвіш, що був такий здібний, потрібував їсти. Але Гассан ніколи нікому не докучав. Поставив перед гостя варену шкіру, все що зістало із краденого козла.

Дєрвіш їв, наситив ся і сказав:

— Три рази більші як звичайні дактилі є овочі твого сусїда... якже за великі мають бути твої, о Гассане, сину — або я знаю чий?

Гассан задумав ся і сказав:

— Най Аллах дасть вам діти і худобу! Я хочу, щоби мої дактилі були ще три рази більші, як ви їх можете зробити.

— Добре сказав дєрвіш. Дави, ось птах, якого я принїс з далекого Сходу. Скажи йому, що кожний твій дактиль є так завеликий, як три твої дактилі.

— Най вам Аллах дасть жінок і верблюдів, о дєрвішу — що пахнете гарно як оливи — але що то поможе, як я птахови скажу те, чого нема?

— Поступай по глаголу моему, сказав учений муж. На то я є дєрвішом, щоби ти мене не розумів.

Гассан пожелав птахови довгого піра і назвав єго „Рок“. Але се не був

містять цілими сторонами ентузіастичні описи першого дебюту ославлених на цій сьвіт „*polnische Wahlen*“ на терені буковинсько-руським. Щоби дати пізнати буковинським капанам, що се Поляки вибрати „*starorusina*“ д-ра Гакмана, *Gazeta Polska* (в ч. 63. з 6. с. м.) виразно пише, що канцелярський кандидат „*uzyskał odrazu*“ *poradę o s ó b w p ł y w o w y c h*“. І оно правда, що тільки ті „особи впливові“, то є Поляки, перевели вибір Гакмана, бож „Галічанін“ вже на короткий час перед днем вибору констатував, що буковинські москвофіли самі нічого не роблять, спускають ся лише на „Провидіння“... Сам „Провидіння“ були Поляки, нивійні союзники москвофілів в Австрії, бож сей союз нині вже ясний як сонце з цілої москвофільської політики голошеної „Галічаніном“ і з виборів, які були сего року в Галичині (до рад повітових) і в Буковині. З Поляками розуміє ся ніхто й нони Румуни з руських сіл, бо буковинські Поляки, як відомо, стоять нині в політичній союзі з Румунами. По недавній великій народній вічу руським в Чернівцях, коли то тисячі руського народу під проводом своїх послів удали ся до православного митрополита з жаганням справедливості для руського народу, то не лиш капани, але й Поляки станули против руського народу. Капани вислали навіть одного свого попа в депутації румунській до митрополита з заявою ему довіри від буковинсько-руського народу, а Поляки, не могучи вислати до православного митрополита католицького єпископа, обмежили ся на дивкування на Русинів у своїх газетах, в чім „втрутався“ їм „Галічанін“. Отже при найближшій okazji, при нагоді вибору посла в Заставні, Румуни віддячили ся Полякам, помігши їм вибрати „*starorusina*“.

Надане стипендії. Панько Клим студ. філь. одержав з гр.-ор. релігійного фонду річну стипендію в сумі 600 кор.

Гарнізон тутешний а іменно 41. пп. і 29. батальон стрільців вирушив вчора о 6. год. рано на дивізійні вправи до Галичини. — 41. пп. поверне до Чернівців дня 6. вересня.

Відкрите пам'ятника Н. Котляревського в Полтаві. Дня 30. і 31. ст. ст. б. р. відбуде ся в Полтаві на Україні торжественне відкрите пам'ятника Івана Петровича Котляревського. — Відкрите пам'ятника славного поета-родоначальника нової доби української літератури являє ся незвичайною подією в життю українського народу і представляє собою факт, маючий загально-культурне значіння. — Відкритим пам'ятника займає ся полтавська городська управа. — Програму самого торжества подамо в найближшій числі.

Кари за невіддане права приналежності. Право приналежності до

громади не може бути запереченням нікому управненому а безпідставний відклик до трибуналу адміністративного спричинив недавно укаране гривною так громади як й її адвоката. Перед двома роками домагав ся якийсь п. С. в Чернівцях уділення ему права приналежності, але не був в спроможі виказати своєї повнолітності свідомством хресту і ізза того відкинуто его просьбу. Наслідком відлику, знесло краєве правительство ухвалу черновецької ради міської і видало оречене на принятие рекурента до звязи громадської визнавши, що так як й повнолітність рекурента достаточного зістали виказані метрикою вінчання і иншими документами. Міністерство видало наслідком дальшого відлику громади таке саме оречене, від котрого віднесла ся громада до трибуналу адміністративного поимому перестороги адвоката д-ра Штрахера, уповаженого до внесення іменем громади зажаління. Трибунал адміністративний узяв відклик як безпідставний і каригідний та відкидаючи зажаління громади засудив її надто на гривну в сумі 200 кор. а її адвоката на 100 кор. на річ фонду убогих громади.

Загальне віче австрійських урядників канцелярських судових відбуде ся в Відні в днях 16., 17. і 18. серпня б. р. На віче се удали ся з Буковини як відпоручники такі панове: начальник Веґнер, урядник табулї Анненцеллер, старший офіціал Шингарюк, урядник Зелінка, офіціал Штаер, всі з Чернівців, відтак: старший офіціал Бастек з Кіцмана, офіціал Гандко з Сторожинця, офіціали Гіндиш і Сяосарчук з Сучави і канцелярист Вольф з Серету.

Самоубийство. У Львові помер передвчора самоубийчою смертю знаний в кругах львівської руської громади молодий 29-літній урядник „Дієстра“ Юстин Г а н ь к о в и ч. Причина самоубийства невідома. Покійний брав живу участь в товаришескій життю львівської руської громади. Був членом основателем товариства ім. Котляревського та его довголітнім виділовим і належав їще до иньших кількох народних товариств. Покійник не мав вже родичів лишень двох братів сьвященників. До бюрових товаришів лишив три листи — до родини жадного. Похорон відбуде ся сьогодні о 10. год. рано з натолюгічної анатомії на личаківській цвинтар у Львові.

Чума, що перед двома місяцями появилася в Чілі, починає лютувати з цілою силою. Американський консуль в Сантіаго, п. Вільсон, доносить до Вашингтону, що та страшна пошесть розширила ся вже по цілім краю і поглотує чимраз більше жертв. Найсильніше лютує ся она в надморських містах, наслідком чого ні один корабель не сьміє зблизити ся до чілійського побережя, ні-

кого не випускають до краю, ані не випускають з него. Навіть поштова комунікація перервана там від 10 тижнів, так, що чілійська республіка зовсім відділена тепер від сьвіта.

Круто з жидами в Росії. В Ченстохові потерпають тепер жида страшенно, бо розійшла ся чутка, що недавній противжидівскі розрухи та побої повторять ся опять підчас великого відпусту дня 15. с. м. Вказувати має на се велике роз'ярєне против жидів, яке проявило ся серед християнського населення послідніми часами. На просьбу жидів до правительства, щоби скріпило на той час залогу міста, мала прийти відповідь, що нема найменшої причини побоювати ся якихсь розрухів а тим самим заряджувати средства острогожності. Так принайменше доносить віденьська *N. fr. Presse*.

Против жидів. В московській науковій окрузі видано розпорядок, котрий обмежає приймає жидів до висших наукових заведень. Згідно з тим розпорядком до демидівського ліцея має бути прийнятих с. р. не 5 проц. жидів, але лише 3 проц.

Страшний хмаролом навістив онотді містечко Грінебург в спол. державях і охрестність, спричиняючи на 800 тисяч доларів шкоди. Дош надав величезними струями, ляло ся, мов з цебра, в наслідок чого виступили з берегів всі річки і потоки, греблі і насипи ставу перервали ся і до двох годин ціла охрестність була затоплена водою. Катастрофа була так нагдою і неадійною, що люди не мали навіть часу подумати про ратунки. Обчислюють, що около 100 осіб втратило жите в розбурханих флях, а в тім числі є кількадесяті гостей, котрі приїхали були на прогулку до Овкфорд Парку коло Грінебурґа. Доси витягнуто з води 30 трупів.

Малий Фейлетон.

4. Купець-ошуканець.*)

(Казка).

Переклав з німецького: Волод. Кукалка.

(Конець.)

Богатій пані, що жила в Мехіку, забракло одного разу тимчасово грошей. Щоби собі порадижити, удала ся она до одного купця, іменем Валарґос, що его вважали взагалі честним і ретельним чоловіком. Она просила его о позичку в квоті 800 таларів а яко заліг обіцяла ему скринку ріжних дороговцінностей, що більше як в двоє перевищали вартість позичених грошей. Купець згодив ся на все, і позичив пані гроші, пані знов дала ему скринку з дороговціностями, а все те стало ся без свідків і без довгого запису. Кілька місяців пізнійше удала ся пані знов до купця, але тепер вже того, щоби віддати ему позичені гроші і відобрати заложену скринку з дороговціностями. Купець взяв гроші, сховав їх а відтак заявив адивованій пані, що о її дороговціностях не має ніякої відомості.

Дармо старала ся таким підступом ошукана пані пригадати купцеві всі подробиці тодішнього дня, щоби свої дороговціності назад дістати.

Але коли купець все таки заявляв, що о них нічого не знає, то відійшла ошукана пані і удала ся просто до палати віце-короля, щоби зажадати від него справедливості.

Віце-король велів їй сейчас увести і слухав уважно її оповідання.

— Чи не було ніяких свідків? — спитав він.

— Ні, відповіла пані, ані однієкого.

Віце-король покивав поважно головою і в задумі проходив ся по кімнаті.

— А чи курить може ваш купець-ошуканець? — спитав він по хвилі.

— Ні, мій пане, відказала пані.

— То може заживає табаку? — спитав знов віце-король.

— Так, заживає, — відповіла перелакана пані, бо єй здавало ся, по сих питаннях судячи, що в голові віце-короля щось трохи помішало ся.

— Коли так, то може вдасть ся мені ваші дороговціності назад вам вер-

*) Від часу до часу будемо подавати такі оповідання, аби й великі мали що читати про малих.

нути. Не грізїть ся, вступіть тимчасом до другого покою і чекайте тут терпеливо, поки я вас не закличу.

Пані удала ся до вказаного їй покою, а віце-король післав ісландца до купця, щоби призвати его до замку.

Купець явив ся, розуміє ся, сейчас перед віце-королем, а сей привітавши его дуже привітно, вишитував его про різні річі, а нарешті зачав пильно шукати чогось по кишнях.

— Не знаю, куди моя табакерка поділа ся, — промовив віце-король, позовольте лише хвилинку, я пошукаю єї в другій кімнаті.

— Чи сьмію послужити моею табакеркою? — промовив купець.

Віце-король взяв подану ему табакерку і задержав єї підчас дальшої розмови ніби то в задумі в руках. По хвилі вийшов віце-король з табакеркою із кімнати, звиняючи ся якоюсь то пильною справою.

Вийшовши, післав він сейчас ісландца до дому купця, передаючи ему табакерку, щоби жінка купця видала ему скриночку з дороговціностями, сховану на певнім місці. Табакерка мала переконати жінку, що то сам купець его післав.

Відтак вернув він знов до купця і бесідував з ним так довго, доки не вернув ісландець. Коли-ж вернув ісландець, то викликано сейчас віце-короля, а той-же передав ему скриночку з дороговціностями, що єї видала купцева жінка без всякого сумніву.

Потім удав ся віце-король до пані і повів єї до саді, в котрій то на столі лежала межи иньшими предметами отворена скриночка з дороговціностями.

Ледво узріла єї пані, так сейчас прискочила до неї. Віце-король просив єї, ще хвилинку затримати ся, а сам вернув до купця.

— Поки вернете до дому, рад бим довідати ся правди про дуже важну справу, — промовив віце-король.

— Чи знаєте ви паню Н.?

— Знаю, і то дуже добре, — відказав купець.

— А чи не позичили ви єї недавно тому 800 таларів?

— Так, позичив.

— А чи не дала она вам в заліг скриночку з дороговціностями?

— Ні, ніколи, відпекував ся купець.

— Я позичив гроші без всякого залогу, а та пані видала історію з дороговціностями, щоби мене привести до шкоди. Я клену ся, що се чиста видумка.

Дармо договорював ему віце-король, щоби ся надумував може собі щось припімне, але купець оставав рішучо при тім, що говорить сьвяту правду.

Тоді вийшов віце-король із кімнати і вернув відтак з скринкою з дороговціностями. На вид скриночки зблід купець, стратив притомність духа в тій мірі, що приповів ся до всего.

Віце-король зганиз купця і засудив его заплатити 130 таларів кари, котрі то гроші розділено помежи бідних.

Пані одержала свої дороговціності.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Накладом редакції „Поступ“ вийшли в Коломиї під заголовком „Серце мовить“... поезії в прозі звістного нашого молодого поета д. Сильвестра Яричевського. Ціна сеї книжочки виносить з пересилкою 33 сот. — Дістати можна в редакції „Поступу“ в Коломиї.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 15. серпня. Шеф генерального штабу барон Бек по вернув онотді вечером з Ішлю і вчора перед полуднем відбув довшу нараду з міністром війни Пітрайхом. Предметом нарад були жагання угорської опозиції у військовій справі.

Відень, 15. серпня. Бюро Ляфана доносить, що сербський король мав заявити, що зложить корону, наколи сторонництва в краю не погодять ся.

птах рок*). Се був малий птах, подібний до ворона, з виستاючим язиком і підскакуючим ходом. Дев'ять років його з Ідалюс, куда завезли його купці, що прийшли із за моря, з краю, де люди подібні до негрів, хоть сей край далеко від Африки. Що Гассан назвав птаха „Рок“, то стало ся тому, бо він зміркував, що кожний, у кого хтось чогось просить, зараз надуває ся. І так само противно. Хто у кого що потрібує, то морщить ся. Так було і в Дамаску.

Гассан зморщив ся і сказав: — Я є твоїм невільником, о птахо Рок! Мій отець був псом... і кожний мій дактиль є так великий, як три мої дактилі!

— Так, добре — сказав дев'ять. — Роби так далі і дрюжи перед Аллахом! Гассан робив так дальше. Він бояв ся Аллаха і оповідав раз-пораз птахом, що його дактиль є незвичайно великий.

За ту чесноту не минула його нагорода. Ще не приказав наїф всі женьщини зі свого гарему по раз третій по забивати... ще ніодна мама не мала часу приладити свою доньку на торг до Рум... ще не подирав Гассан ні одного заблудившого козляти, що мало би з ним пійти і утримувати його на рогах при житю, а вже на диво птах крикнув:

— Мій отець є псом...

Се було не потрібне, але він повторив се за Гассаном.

— Мій отець є псом, бажаю тобі довгих пер, дактилі Гассана бен...

*) Рок — великий птах, що живе в теплих краях.

Я не знаю імені Гассанового батька, а хотьби сей муж був і псом, то не проте діло.

— ...Дактилі Гассана є три рази більші, як оні є!

Але були в Дамаску такі мудрагелі, що сему спротивляли ся. Та се не тривало довго. Було іменно в голосі птаха щось такого, що потрясло повітрям так, що се мало вплив на заломлюване проміння.

Дактилі росли... в очах всіх людей!

А птах все кричав:

— Дактилі Гассана є три рази більші, як оні є!

І оні росли! Один другому хапав з перед рук, щоби їсти.

А Аоулед став дуже марний. Але Гассан кушував багато козлів і баранів і збудував над своєю рожею. Він став дуже багатий і уважав гідним стилю, як хто, що немав овець, з'їв одну з його стада. А все бояв ся Аллаха. Сю побожність і багатство завдячував малому птахові, що повтаряв все одно і то само і так робив з брехні правду через повторюване. Кожний видів, що Гассанові дактилі великі, кожний був зневолений їх купувати, кожний...

З виїмкою самого Гассана, що крадькома заосматрював ся у Аоуледи і був його одним відборщиком.

І так позістало аж до нинішнього дня.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При нількарових уміщенях опускається на ціну процент після свількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних красках; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різнородні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різнородних фасонах.

Багато дешева обув літна для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякеру до шнуровани і на гузічки, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожи.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Велика вистава артикулів до подорожи. Клуки і куери до подорожи, валізи з найліпшої англійської шкіри, клунки з шкіри т. зв. „Longrinleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожи з ремнями.

Кошики на їду до подорожи, паїлиці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських асфів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковчарки, меншети, паньчоки, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему дра. Лямана, сакові кавтаніки, фланелі осушаючі тіло від поту, штани до купелі і т. п., і т. п.

3бруа і муніция. Продаж пороху.

(—)

Перша бужовинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютанта майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Справоздане Товариства обезпечень і взаїмного кредиту „Дністер“ за місяць липень.

В товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

було в місяці липня с. р. 13.477 важних поліс на суму 12,263.178 кор. обезпеченої вартості з премією 122.277 кор. 98; сот. разом від початку року по-конець липня було 70.478 важних поліс на суму 71,756.140 кор. з премією 671.764 кор. 10 сот. Попереднього року за той сам час було 58.640 важних поліс, на суму 60.646.772 кор., з премією 552.058 кор. 88 сот. т. е. сего року о 11.838 поліс і 119.705 кор. 22 сот. премій більше.

Шкід в липні було 145 случаїв, разом всіх від початку року по конець липня було 933 шкід з котрих 908 вже виплачено, 11 шкід походить ся в ліквідацій у місцевих делегатів, а 14 відшкодовань (в квоті 8.093 кор. 53 сот.) на разі з причин правних вдержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідацій вносить brutto 539.666 к. 59 сот. з чого по потрученню части реасекурований лишається на власний рахунок 253.963 кор. 63 сот.

Фонди Товариства обезпечень (резервовий, резерва премій й прочі) вносять з кінцем липня с. р. 1,073,351 кор. 73 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові. Справоздане за час від січня 1903 до липня 1903.

I. Вкладен шадничі.	
від 1/1 до 31/7 вложило	1055 сторін к. 533,931.70 с.
„ „ „ виняло	680 „ к. 334,389.58 с.
остає 31 липня с. р.	1420 вкладок на . кор. 1,302.875.52 с.
II. Позички на експити і векселі:	
1/1 до 31/7 ухилилисьмо	484 позичковна суму к. 304,750—
„ „ „ сплачено	242 „ і рати к. 289,269.62
остає 31. липня с. р.	2405 позичок на суму к. 1,254,723.84 с.
а то: 2181 позичок на експити в сумі	к. 1,155.854.19 с.
і „ 224 „ векселі „	к. 98.869.65 с.
III. Членів прибуло 356 виступило 105, остає 2643 членів.	
IV. Сума уділів декларованих к. 137.350— виплачених к. 101,311.96 с.	
V. Фонд резервовий, спеціальна резерва і фонд на ріжницю курсів	
Фонд власний разом (IV + V)	к. 120.160.49 с.
Сума всіх активів Товариства вносять	к. 1,459,719.35 с.
а то: на позичках як вище	к. 1,254,723.84
в цінних паперах	к. 91.424.25
в руских Тов. вкладки	к. 61.851.68
готівка (в касі в Шадниці поштової і на рахунку біжучім)	к. 51,719.58

Від позичок числить ся 5¹/₂ % і додаток 1 % на кошта адміністрації.

Вкладки приймає ся на 4 проц. —

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

одинокое руске товариство аскураційне,

Обезпечає будинки, движимости, збіжжє і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. е. надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороті; в послідних трох літах виводив зворот 8%.

Виплачує шкід дуже скоро а о цінку шкід переводить разом. ДНІСТЕР з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ошадности. Посередничать при обезпеченях на жите в краківскім Товаристві,

ДНІСТЕР відступає часті провізії з таких обезпечень на рускі добродійні ціли; для того на жите треба обезпечати ся тільки через „Дністер“,

ДНІСТРА фонди вносять з кінцем 1902 р: 838.364 кор. і всі уміщені в цінних паперах цупілярних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічече сухо-горячим повітрем

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасні успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю є ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічече може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(27—50)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Рекламаций непе-
чатані вілні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і наданість за інсертати
платні в Чернівцях.

Чернівці, 18. серпня 1903.

Наш найясніший цїсар об-
ходить нині 73. роковини своїх
уродин. Преважний се день в
життю кожного чоловіка. Осо-
бливо в старечім віку значить
кожний новий рік життя людського
великою ласкою небесною. В
такий день приходить кожному
чоловікови і всім, котрим він
дорогий, мимоволї гадка-питање,
чи Всевишній дозволить єму
діждати знов сего дня, прожити
ще один рік. Оттака то думка-
гадка насуває ся нині мільонам
горожан нашої обширної вітчизни,
котрим дорога осьвячена особа
нашого найяснішого Монарха.
Власне сегорічні цїсарські уро-
дини є новим доказом тої без-
примірної печальності цїсаря
Франц-Йосифа I. о добро своїх
народів. Він кидає город Ішль,
де шукав кінцевого в приклон-
нім віку відпочинку і поратунку
своєю надмірною працею ослабле-
ного здоров'я, не обходить тут
найзначнішого свого свята в
крузі родинним, не шукає від-
ради своєї тяжким горем пере-
повненої долї хочби на один
день; а сьпішить до своєї сто-
лиці, бо туди кличе его обо-
в'язок тяжкий, щоби залагодити
кризу, яка знов настала в краю
ненаситних Мадярів. Хто-ж не
відчував би на вид отсего но-
вого доказу незвичайного по-

чуття обов'язку щирого подиву
для сего справдішнього батька-
цїсаря, що без намислу жертвує
не тільки забаву-вигоду, а своє
здорове добру своїх народів?

Тому горяче чувство щирої
преданности-любви наповняє
нині всіх і кожного, хто тільки
має пошановане для таких ви-
значних прикмет мужів, котрим
повірена доля людська.

Оттому дзвенить і нині по
цїлій нашій вітчизні грімко го-
ряча пісня-молитва:

*Боже, буди покровитель Цїсарю,
Его краям!*

Про вибір в Заставні.

II.

При сїм виборі стояли Русини
самі супроти цїлої зграї ворогів.
Найзавзятішу борбу супроти нас
вели Поляки. „Polskie Koło“ ра-
дило над сею справою і ухвалило
не брати офіційної участі
в сїм виборі, але полишило справу
хитро-мудро своєму махерови, ко-
трий, залучивши в своїй особі врод-
жену жидівську хитрість із набути-
м польським шовінізмом, зааранжував
завзятую агітацію між польськими і
вірменськими дідичами цїлого по-
віту на галицько-польський лад. Що
не вдало ся тогид в соїмі, перепро-
ваджено при сїм виборі, коли тогид
не удало ся розеднати руских по-
слів і розбити „Руский Клюб“, то
вороги подбали зі всіх сил, аби ви-
бором Гакмана, що прирік не всту-

пити до „Руского Клубу“, осла-
бити, бо зменшити і так невеличке
число рускої соймової репрезентації.
До борби Поляків супроти нас слу-
жило Полякам за причину те,
що посол Василько уняв ся в радї
державній за галицькими Русинами
против польської гакати, а дідичів-
Вірменів підюджено тим, що рускі
посли порушили справи знесення
обшарів двірських і рогадок, під-
виснення дідичівських датків на бу-
дови шкільні і и., що дідичам не в
смак. А рускі читальні і каси по-
зичкові, що є солю в оці всіх п'явок
мужичкої крові, приєднали ворогам
ще й таких, що живуть із темноти
та лихви.

Найможнійшу підпору знайшла
паньско-польська агітація в Заста-
внецькїм судї і урядї податковим та
в приятелях пана Свораковского,
так само завзятого Поляка, що
спирає Польщу в своїм повіті на
кождім кроці, що надто мав нагоду
відплатити послови Василькові за
его промову про Заставнецький вибір
перед п'яти роками.

Другим нашим противником
були румунїзатори, що не знають
більшої сатисфакції, як киришити
Русинам, де, як і коли тільки мо-
жуть. Волоскі попи, що засїли по-
ловину всіх сїл сего повіту, під
проводом протопопи Бежана, за
одобренням румунїзаторського штабу
з консисторії лютували, бо аж ре-
веренди задирали. Особливою при-
чиною, що розпалила вроджену їх
лють супроти всего, що руске, було
послїднє руске віче і демонстрація
руских вічовиків передмитрополитом,
що серіозно загрозило румунїзатор-
ську політику православної єрархії,
в чім взяв визначну участь як-раз

наш народний кандидат. Ослабити
вражнє антірумунїзаторської демон-
страції Русинів було протє горячим
бажанем всіх румунїзаторів із ми-
трополитом на чолї. Тому могли
попи-румунїзатори дозволити собі
на всякі, хочби найогидніші ви-
брики, як пр. негіднє простої свїт-
ської не то духовної особи поступо-
ване зверхника цїлого деканату
протопопи Бежана, бо були певні,
що за те не наразять ся на нагану,
але заслужать на похвалу і наго-
роду своєї зверхности.

Третім противником, по імені
властивим, але після значія дуже
маловажним, ба зовсім незначним
були кацапи, яких всю силу пред-
ставляв властиво один Драбик.
Який вплив має сей предсїдатель
кацапської „Народної Ради“, ілю-
струє найліпше факт, що навіть із
его Веренчанки відпало єму трох
виборців, яких він собі сам вибрав,
а з прочих громад, де є ще може
який політичний прихильник Дра-
бика, упав лише один-одніський
голос пароха з Дзвинички на Гак-
мана. Се найкрасний доказ значія
нашої кацапії! Вона була тільки
простим орудієм в руках польско-
волоських ворогів руского народу.
Сим була вона завсїгди, навіть за
часів свого розцвітї за Воляна-
Тиміньського, що дали їй організа-
цію в „Народній Радї“.

А однак ся горстка ренегатів є
найгіршим ворогом руского народу,
бо ся жменя виродних синів є то-
поріщем до ворожої сокири, без
котрого вона не вдїяла би була і
сего разу нічо; бо коли-б не най-
шов ся був з кацапського табору
такий Гакман, що за однорічний
мандат посольський зломив солідар-

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповіданє.

I.

Лучі сонця падали прямо на землю
і своїм липневим жаром, своєю липневою
силою, розпалювали воздух до незно-
сности. Природа з горяча немов дрімала.
Найслабший вітерець не порушував ли-
стєв дерев, що ослили по обох боках го-
стини і кидали сяку-таку тїнь на роз-
жарені уличні камінці і порох. Пташки
вистрашені спекотю поховалися, поутїкала
у безвієти. На гостини, як далеко око
сагало, не було ні живої душі, дарма,
що кілька сот кроків взад розлягалось
невелике, старе, жидівське містечко К.

Кілька минут ходу від містечка по-
чинались огороди і сади селян, попере-
тинані вузькими стежками-межами. Село
піднялось чим раз у гору. З правого боку
гостини уже ген під селом на найви-
сїм місці спаладала нечаяно поверхня
землі і творила глибоку кітлану-яругу
зарослу вербами, що одним боком ви-
ходила на свїт і лучилась з городами
другої низшої половини села. Через яругу
провадила стрімка, карколомна стежина;
нею можна було скоротити собі значно
дорогу з недалекого торгового міста,
оминаючи містечко і перетинаючи нема-
лий луг, на якого самїй випуклий воно
лежало.

В яругї випасались через цїлий день

жидівські гуси, відвідуючи лише раз
в день в само полуднє, свої гніздині.
Коли почули полудневий час, гуси, як
на даний знак виходили по одній з кіт-
лин і відїїлами сунулись у містечко.
По дорозї загочували до придорожних
огордов і садів, відпочивали в них по
кілька хвиль і машерували далї. Не пе-
решкаджали їм у сїм ні окопи, ні пото-
ки; вони пересажували всякі пере-
пони одним скоком, одним підбитєм своїх
тяжких крил. Коли який менше зручний
не пощастило і вона бідна мусїла ту
саму дорогу в однім напрямі, але не
в одній поставі, відбуди два рази, то се
було вигідніше для других єї товари-
шок. Перша лїшка сказала сїчас на
ушавши і звідсти вже лекше їй було від-
битись і дістати на другий бік потоку.

Властитель кукурудзи, капусти і го-
роху скаржились не раз і не два перед
міською властїю на упертих і безглад-
них гостей, але на дармо. Хоч се було
мале містечко, хоч був у нїм війтом му-
жик, то такі і ту знали ся на праві
гостинности, яке зборонює робити госте-
ві пакостий. Властитель грозив, що
самі собі будуть давати лад, але грозба
лїшалась грозбою, бо від виконання єї від-
страшував всіх покривджених поораний,
великий, червоний піс, начальника-війта.
Ним, казали дурні діти — коли війт
затрубить, то сотня жандармів в мить
з'явиться на его услуги. І деж ту на-
ражатись на таку біду через кілька ге-
дливих жидівських гусей?

Ось як раз полуднє. В кітланї счи-
нив ся оголомшующий крик і шум. — Про-

відники вдарили на відхід, за ними за-
влекотїло цїле стадо. Передом пустив ся
великий, товстий, чепуралий гусак, про-
мостивши собі своєю повагою дорогу
між братією, що єще скубала смачну
травцю. За гусаком рушив цїлий рій
довгошпих крикунів. Оглядаючись за со-
бою і підбиваючи від часу до часу кри-
лами, ступав звільна поважний проводир
крутою стежкою в гору. Коли дістав ся
на гостинець, пристанув хвилю, поче-
кав аж всі вийдуть з долу, потім видав
з себе несамовитий, дикий голос, неначе
який боевий клич, розпрїстер крила і бі-
гом кинув ся гостинцем до містечка,
окружений хмарою послухних собі під-
даних. В половинї дороги, очевидно зму-
чений, звільнив біг, зложив крила і ста-
нув, надумуючись над новою штучкою.
Не думав довго, бо зараз підняв голову
в гору і звернув цїлий похід на право.
Перейшов не глибокий, широкий рїв
і вдрапав ся без труду на невеликий
насяп, що відмежував гостинець з ровом
від огорода. Се був єще найлекший по-
рехід, найлекша для них переправа до
місця понасу. Вони й загочували сюди
мало що не кожного дня, користаючи
з недогляду властителем своєї власности.
Не минули сего огорода і нині. Цїле
стадо, числом до сто гусей, кинулось
відважно, як добре знаюме, в молоду,
зелену кукурудзу. Зашумїла скубана та
ломана кукурудзянка, загєгали в єї тїни
урадовані, помучені гуси.

Тимчасом сею самою стрімкою стеж-
кою, куди перед хвилю перейшли гуси,
пнувшись в гору два малі, опорошені, по-

мучені хлопці. Піт так і лив ся їм з по-
внєвних, здорових, червоних від горяча
і утоми лиць. Були одягнені бідно але
порядно. Білі, солом'яні капелюшки,
несли тепер в руках. Сурдутники і під-
касані сподії, ясної барви, хоч вкриті
цїлою веретвою уличного пороку, свід-
чили о старанности і опрятности їхньої
опіки. Ішли босі, а черевки несли на
пальцях перев'язаних через плечі. Пере-
дом ішов найбільше чотирнадцять літний
хлопець, гарний лицем, з чорними, ро-
зумними очима, та чорним довгим во-
лосем на голові. Стать єго гнучка і мила,
рухи єго живі, природні, око єго бистре-
збиточне так і ріжнїли сего хлопця від
єго молодшого товариша, що міг мати
десятий рік. Сей ішов задуманий, поваж-
ний, зі спущеною головою, не зверта-
ючи уваги на окружающую єго природу.
Краси на єго спокійнім лиці не ба-
чилося, одні очі, синїсні і сильно за-
думчиві робили єго симпатичною ди-
тиною.

— Я вже ледви волочу ногами —
відозвав ся по хвилі старший хлопець.
— Аж дух менї замирає від утоми і спе-
ки. Прокляте сонце!

— Та Богу дякувати, ми вже дома
— сказав на те молодший — от коби
лише на гору видїзти, то сьмію ся
з сонця.

Ішли дальше мовчки, відпочиваючи
що кілька кроків. Нарешті вийшли з кіт-
лин на гостинець і відїтхнули лекше.
До хати мали вже недалеко.

— Ярку — крикнув знова перший,
оглядаючись позад себе гостинцем — чи

ність руского народу, яку на тогиднім вічу прокламували навіть люди з его табору, то буковинські Русини були-б знов побороти всіх ворогів своїх і тим представили ся перед цілим світом за політичний чинник великої ваги, з яким всі мусіли би числити ся. Та така то вже проклята доля руского народу, що все найде ся в ній Ефіяльт, що за миску сочевиці віддасть цілий свій нарід, в руки ворогів, за особисту користь, яку не раз міг би мати з руки своїх, не закалявши руского імені, віддасть величезний добуток усього народу ненаситному ворогови, спинить поступ цілого народу на довгий-предовгий час, знищить своєю святотатською рукою довгі мозольні труди-заходи найціркішних синів народу одним замахом... Отсей плюгавий рід Кайнів, хоч який він малочисленний і до всякого доброго діла немічний, ба неспосібний, стає все в найкритичніших хвилях до услуг ворогам нашого нещасливого народу, що ізза сего прокляття бе ся як риба об лід і не може виплинути на верх води до ясного сонця лїтньої долї...

Нарада руских послів у Львові.

В суботу дня 15. серпня б. р. відбула ся перший раз спільна нарада руских буковинських і галицьких послів до ради державної і сойму. Нарада тревала від 9-ої до 1-ої год. в полудне і від 5-ої до 8-ої вечером. Провід вели послі до державної ради Ю. Романчук і Н. Василько.

Предметом наради було: Обговорене політичної і парламентарної ситуації і положення руского народу в Галичині і на Буковині та становлення Русинів супроти тої ситуації і дальша акція руских послів.

При нараді над сим предметом обговорено також зміну краєвого шефа в Галичині і на Буковині, о скільки она мала значіне для Русинів. Більшість галицьких бесідни-

ків ствердила факт, що до тепер мимо зміни намісника секатури і надужиття політичних властей і їх органів на провінції, іменню дотично обмеження права виходу з краю і давлення діяльності руских товариств, з кожним днем іще збільшають ся, так що для Русинів державні основні закони фактично втерляли свою силу. Ухвалено, щоби покищо о тих фактах через депутацию повідомити намісника. Посли з Буковини заявили, що коротке правління нового шефа краєвого не припесо ніяких фактів, прихильних або неприхильних для Русинів. Відтак раджено над заявою, яке становище мають заняті Русини супроти теперішньої ситуації. Предложено заяву прийнято; вона буде оголошена в найблизших днях так в часописях обох країв як також в заграничній прасі.

Дальше ухвалено, аби також на будуче, периодически, по можности щороку, відбувано такі спільні наради всіх руских послів до ради державної і сойму з Галичини і Буковини, що будуть легальною презентацією всіх Русинів в Австрії. Як найблизше місце нарад назначено Чернівці. Всі рускі послі будуть старати ся, стояти в контактї не тільки поміж собою, але також з рускими вірілістами в соймах і з рускими членами в палаті панів. Вкінці ухвалено, аби вислати депутацию руских соймових послів до намісника ради узискання запомоги для тих селян східної Галичини, що потерпіли шкоди від тучий і градів.

По скінченню спільних нарад відбула ся іще нарада галицько-русского соймового клубу під проводом посла др. Олесницького.

На тих нарадах взяли участь рускі послі всіх відтінний партійних. З Буковини були присутні Н. Василько і пр. Пігуляк. Також нововибраний посол др. Гакман одержав запрошене на сю нараду і здає ся, що его погляди супроти Русинів на Буковині і в Галичині не суть однакові. Др.

Гакман не прибув на наради, але вислав до посла Романчука телеграму, о котрій звинив свою непристатність задлятого що не міг дістати відпустки а нарадам збору зложив свої найліпші желаня.

Вісти з цілого світа.

— Угорська обструкція а справа рекрутів. Віденські газети подають звістку, з котрої виходить, що обструкція в угорскім парламенті готова би мати ще такі наслідки, що сего року по маневрах не дано би урльоу войкам, котрим то належить ся, а то для того, щоби удержати потрібний контингент рекрутів, котрий не можна би доповнити з браку ухвали парламенту. Річ очевидна, що се може відносити ся хіба лиш до угорского парламенту.

— Росія в Хінах. Цар підписав оводі указ, котрий наказує утворене спеціального намісництва з генеральної губернії амурскої і з округу Каваятун. Намісник буде мати найвищу власть у всіх галузях цивільної адміністрації на сім просторі, а сї чинности будуть виняті з під властей міністерства. Обовязком намісника буде старати ся о спокій і безпеченство околиць положених здовж східної залізницї і опікувати ся російским населенем в сусїдних з намісництвом посїлостях, положених по тім боці границї. Аж до часу видання закона о обсягу діланя і обовязках намісника, будуть обовязувати для далекого Сходу постанови видані в 1845 р. для кавказского намісництва. Дипломатичні зносини сих просторів з сусїдними державами будуть сконцентровані в руках намісника. Намісник обійме також команду над военною флотою на спокійнім Океані і над військами своєї території. Спеціальний комітет під проводом царя упорядкуют відносини намісника до міністерств в порозуміню з міністерствами. Намісником імено-

ваний генеральний ад'ютант Алексеев і одержав поручене предложеня цареві проекту адміністрації відданих ему країв.

— Вавель. Міністерство війни затвердило угоду з військовими властями в справі Вавелю в Кракові.

— Пій Х. Секретарем папи має бути іменований кардинал Сатолі, котрий еще надумує ся, чи прийняти сю гідність.

— Борба з конгрегаціями. Оводі засеквестровано невіджимости монастира Редемтористів в St. Nicolas. Брама отворено силою. Монахів виведено закованих в кайдани.

— Балкан. Супротив сего, що міністри судівництва, просвіти і фінансів подали ся до димісії, порішено внести димісію цілого кабінету. Король димісію прийняв і зложене нового кабінету поручив дотеперішньому президентові міністрів, Авакумовичеві.

НОВИНКИ.

День 73. цісарских уродин обходять нині, як у цілій державі, так і на Буковині торжественними богослуженнями у всіх церквах, костелах і божицях. — У президента краю відбуває ся святочний обід на який запрошено всіх настоятелів світських і церковних зверхностей. — Перед обідом президент приймає гратуляції різних депутатів, між ними і від руских товариств. — По містах і містечках уряджувано різні фестини і забави. — Публичні будинки, між ними й „Народний Дім“ в Чернівцях, прибрані в хоругви.

Краєвий президент повернув передвчера вечером з Бергомету.

Личні вісти. Почтовий наддиректор Пош удає ся дня 20. б. м. на кількотижневу відпустку а управу почтової і тел. дирекції обійме в часі его непристатности почт. радник Ліхтендорф.

До матури в учительській семінарії в Чернівцях зголосило ся с. р. 49 питомців а 19 екстерністів. З перших апробовано 36 а то 10 з рускою і німецькою, 4 з рускою, 16 з волоською і німецькою, 3 з волоською а 3 з німецькою викладавою мовою. 10 питомців репро-

ти видиш? Таж ціла хмара гусей в наших кукурудзах!

— То ходім вигнати їх — сказав спровола Ярکو.

— Вигнати? Я їх на капусту пошчу.

Скинув з палиці черевини і митю, заки Ярکو оглянув ся, був вже о кількнайцять кроків від него, вимахуючи зловищо паликом.

Ярکو підняв кинені черевини і пустив ся за своїм братом. Ще заспанний добігав, а з города влітали вже одна по другій гуси геганючи трівожно. В городі відгравала ся страшна сцена.

— Що Богдан робить? — питав сам себе Ярکو, та він всі гуси повбиває, еще клоніт буде. — Він став собі з далека і боязливо приглядав ся роботі старшого брата.

А Богдан гуляв з палицею в кукурудзах, як войк з шаблюкою на боевищі. Що вражить котру палицею по хребті, то та лише крикне, захрипить, прикучне і в ноги. По одній приходила черга на другу. Гуси втікали, товпились, падали. Мала хвиля, а в кукурудзах осталась лише одна гуска, що поцілена і скалічена в ногу не могла в час втечі перед немилосерним ворогом. На неї і вивав він решту своєї жовчи. Два, три удари палиці і жертва була нежива. Стріпала судорожно крильми і втяглась як довга на землі.

— Щож ти зробив, щож тепер буде — бідкав Ярکو, споглядаючи на Богдана, що стояв вже біля него і отирав хустиною піт з лица.

— Що має бути — відповів той байдужно — нічо. Забив гуску, тай вже. Най жид на другий раз уважає, аби его гуси не робили людям шкоди.

— Я як жид який надійде та зобачить забиту гуску?

— А ноги від чого? — поспитав знова Богдан від себе. — От ходім скорше, аби дійсно не надійшов який жидюга.

Взяв від Ярка свої черевини і оба з бочим серцем пустили ся на гостинець. Не вийшли еще з города, аж тут, як би з землі виріс, станув перед ними несподівано задиханий, розюшений, розпатланий жид. Хлопці остовніли.

— Що ви бете мої гуси? — закричав жид. — Що вони вам винні? За кілька дурних листків маєте мені провавити гуси?

Жид оглянув ся довкола і побачив в кукурудзах, пару кроків від місця де стояв, забиту гуску.

— Що то є? Ви мені гуску забили? — заревів жид і пустив ся до хлопців. Сі що йно тепер отамилась і кинулась, що сил мали, навтеки. Жид гнав ся за ними розбішений, з піною в устах, скреготав зубами і вимахував кулаками. З Богдана був добрий бігун, він і втіл скоро від жида на таку віддадь, що вже був за себе безпечний. Не так скорі ноги мав его брат. Коли Богдан оглянувся, Ярко був вже в руках розлюченого жида. Не надумував ся довго. Кинув в рив черевини і побіг ратувати брата.

Жид тримав одною рукою Ярка за квітир, а другою валив в плечі. Не легкі мусіли бути удари, штурханці жида, бо бідний хлопчина по кождім аж вгинав ся і жалісно отогнав. Жид був немилосерний.

Богданови на такий вид серце кровю скипіло. Він вхопив жменю уличного пороку, скочив як кіт до жида і метнув пороком в самі очі напасника. Жид

сверкнув, опустив квітир Ярка і лише очима клінав. Бідний Ярко, опущений жидом впав на землю, але скоро підняв ся і станув на ноги. Побачивши, що дієсь, відітхнув лекше, схопив з землі свої черевини і бігом пустив ся до дому, отираючи по дорожї заплакані очі. А Богдан еще не дарував свого. Обезсиливши штучним способом жида, хотів пімстити на ній свого молодшого брата і почав обиладати жида палицею де попало. Битий кидав ся як опарений, але безуспішно. Крик жида мусіли почути аж в містечку, бо зараз на гостинці появилсь цікаві его одновірці, що скорим кроком пустили ся ему на поміч. Богдан не чекав аж вони надбігнуть, але стрілою полетів за Ярком.

Небавом злучили ся оба втікачі і бігли якийсь час завзято а жида гнали за ними. Перший змучив ся Ярко.

— Богдан, бій ся Бога, я не годен вже дальше бічи — ледви простогнав малий хлопчина, тяжко віддихаючи.

— Щож зробимо? Жида біжать за нами. Прокляті!

Звільняли трохи біг. В сім місці гостинець скручував нагло на право і вони зникли на хвилю з перед очей жидів. Селянські хати і забудована зачались вже були від давня. Тепер як раз бігли вони попри загороду сусіди своїх родичів.

— Ярку, за мною! — розказав Богдан і оба вбігли на обійсте мужика, звідси в город, перебігли малий город і опинились в гушах бзини, що окружала сад їх родичів. Були укриті перед людським оком, а зі свого боку виділи добре всю, що діялось на гостинці і навкруги.

— Диви, як жиди женуть — шепнув

Ярко. Ов, лише їх двох? А де решта? Видиш, як розглядають ся?

— Тахо, тахо, бо надбігають! Еще побачать нас.

— Не побачать, ні — запевнював молодший брат — они зараз з соромом повернуть, звідки надбігли, коби лише Бега їх почула.

Жида перейшли попри них і пустили ся на подвіре. В тій хвилі загавкав басом пес і скочив до жидів. Хлопці аж дусили ся зі сміху. Одиноким бажанем їх тепер було, аби не вийшла служниця і не відогнала зайлого пса. Але служниця не виходила, а пес скакав коло жидів і валив їх з ніг. Не помогли їм ні патики, ні штучки з сіданем, ні страшене. Жида мусіли перед псом втікати.

— Ну, тепер ми вільні! Ходім! — сказав втішно Богдан. — Бега вибавила нас від нещастя.

— А то булоби гризоти для мамі, як би жида дісталися в хату — додав Ярко. — Це моглоби ся донести татови! Жида добили би сям тата! Богу дякувати, що втікли.

Так говорючи вилізли з бзини, перейшли сад і перелізли через перелаз на обійсте. Бега нагнала жидів і вернула на своє стале місце під лавкою на веранді.

Хлопці підійшли до неї і почали з нею витатись, вдячні їй за її прислугу. Пес скакав їм на груди, обіймав їх своїми тяжкими лапами, лизав їм лица і руки. По сердечнім привітанню перейшли всі трое через веранду і зникли в сінях хати.

(Далі буде.)

бовано на 6 неділь а 3 на рік. З прикметистів апробовано 7 а то 5 з німецькою, а по 1 з русо-нім. і вол.-нім. мовою, 4 репробовано на 6 неділь а 8 на рік. 5 рускою мовою викладовою апробовані: Антонюк Дмитро (і нім.), Березан Іван (і нім.), Брага Денне (і нім.), Франтек Орест, Левіцький Олександр, Блашук (і нім.), Бунура Олекс. (і нім.), Ціктор (і нім.), Пігуляк Вол. (і нім.), Попович Остап (і нім.), Віган Денне, Цента і Зибачинський.

На учительськ. рутних робіт одержало с. р. кваліфікацію 46 а то 16 з німецькою, 19 з волоською а 11 з рускою мовою викладовою.

Про вибір посла в Заставні
„Діло“ нині: Польським політикам починає бути самим соромно, що причинилися до вибору московіла дра Гакмана на посла до буковинського сейму і починають поводити райтерувати, та так незручно, що самі „засинують ся“. В дописи до „Dziennik-a Polsk-ogo“ і „Gazet-y Narodow-oy“ пишуть з Чернівців, немов-то др. Гакман виїшов на посаду власними силами, бо має за собою симпатію цілого населення, а коли др. Фалинович упав, то тільки тому, що помімо своєї солідності яко чоловік і лікар, не мав відповідних кваліфікацій. Розуміє ся, що те виправдуване не має зиску, бо як з тими викривами погодити факт, що рускі сільські виборці голосували на Гакмана там і тільки там, де є польські шляхтичі або їх помічники, або як в такому случаю зрозуміти слова „Czas-y“, котрий зараз по виборі писав, що „rozazka ruskich gadakow dowodzi, jak wpływ polskiego obywatelstwa jest zbawiającym“? А що сказати о донесенню чернівецької „Gazet-y Polsk-oy“, котра подала, що зараз по виборі Поляки телеграфували по „małżonkę Hакmana і таї-сзопо — із скаженою радістю з побіди — do białego dnia“...? Значить нема що встидати ся і викривувати ся і коли Поляки звязали ся проти нас з московілами, то треба вже того держати ся всіма конвенційними до самісного кінця. Впрочім не остало ся се також без реванжу і з боку самого московско-румунсько-польського посла, бо от що пише др. Гакман в заяві до диванів: „Я є заступником не самих Русинів, але цілого заставницького повіту, а що в тім повіті живуть Поляки, то буду заступати також не суперечні з „руськими“ польські інтереси“. Рівно-ж чернівецька „Gazeta Polska“ донесла, що др. Гакман зобов'язав ся не вступати до руского клубу, а хоч др. Гакман подає в своїй заяві, що він нібито перед вибором з німим не говорив (говорили ті Москалі, що его поставили, з Поляками), то однак донесення про неуступлене до руского клубу таки не заперечив. Значить і з того Поляки повинні дізнати ся, бо будуть мати першого парламентарного заступника московско-польського союзу в буковинському сеймі.

Соціаль-демократична краєва конференція. Дня 15. і 16. б. м. відбула ся в Чернівцях, краєва конференція Бук. соціал-демократичної партії. Збори відбули ся на основі §. 2. закона о зборах. Крім робітничих організацій з Чернівців прибули відпочивники з Сучави і Серету; інші місцевості не були заступлені. Ухвалено засноване політичного товариства. Ведення агітації припоручено ексекутиві з 11 членів. Так само вибрано партійну контролю. Що до виборчої реформи рішено відбутися ряд зборів, що домагали би ся заведення загального, рівного, безпосереднього права голосування. Крім того ухвалено засноване загальної робітничої каси хорих.

Ув'язнене. На донесення поштової дирекції ув'язнено поштового експедіента Якова Шпайлера під закладом спронеження грошових листів. Шпайлер був вже при пошті близько 35 літ; є батьком 9 дітей. Служство провадить суд. радник Із онескул.

Загальні збори каси позичкової і шадничої для громади Суховерхів скликає старшина на день 23. серпня 1903 на 3. годину по полудні з таким дневним порядком: 1. Справоздане касове за перший піврік 1903. 2. Установлене найвищої позички поодиноким членам. 3. Установлене стопи процентової на другий піврік 1903. 4. Вільні внесення. — Іван Семелюк начальник. Мафгей Грингорич касир.

Надзвичайні загальні збори каси позичкової і шадничої для громади Рус-пе-Боул відбудуть ся дня 19. серпня 1903 о год. 2. по полудні в домі господаря Танація Фиркада. — Олекс. Лаба начальник, Юрій Якубович касир.

Процес Гумбертів, що веде ся від тижня в Парижі, виявляє з усіма подробицями не лише великий сприт голівної героїни Тереси Гумберт, що вміла 20 літ дурити французські фінансові круги, але й цілу її безличність, з якою вона ще й тепер вивняє суд про свою невинність. З рідкою краснорічністю хоче вона переконати судив, що Краффорд естувує і належить до найчесніших людей. Запевнює притім, що спадщину мусить одержати і тоді заплатити всі довги. На питання трибуналу дає все виминаючи відповіди, а впасти історію обіщо розповісти лиш тоді, як будуть переслухані всі свідки. Впрочім уважає себе нещасною жертвою лихварів і від часу до часу відгрожує ся теперішньому міністрови справедливості Вале. Деколи пробує мліти, то знов удає сявте обуре, словом грає комедію до кінця. Єй чоловік удає натомість, що до грошевих справ своєї жінки не мішав ся і про ніщо не знає. Рівночасно обжалувані братя Роман і Еміль Доріанки хотять грати перед судом певних себе джентельменів, що клянуть собі з цілого світа, бо їм належать ся ще міліони, а в зізнаннях товаришати своєю сьмилівостю достойно сестри. Про естование Краффордів не може бути сумніву, бо оба Доріанки часто їх бачили... Зі свідків лише адвокат Парансіє, що заступив Гумбертів в їх процесах і брав за се порядні гонорари, зізнавав в користь обжалуваних. Інші зізнавали зовсім протилежно. А є між ними чимало, котрих Гумберти натягнули на міліони. Чинили се при помочи підроблених документів, як немений оречень судових. Бувший нотар Ланглюа заявив, що посередничив в позичці 10 міліонів франків для Гумбертів і лише на основі тих документів вірив в спадщину. Так само зізнав нотар Деляшері, що посередничив в позичці 25 міліонів. Капіталіст Равлін стратив в той спосіб 16 міліонів, Шутсман 10 міліонів, Пасо 1 і пів міліона, бо всі мали в руках судові вирокі. Зізнання тих свідків переривала часто Тереса Гумбертова, заявляючи, що то все клевета, бо вона не думала про ніке обманство, та що всі вірителі дістануть від неї гроші назад. Веупереч тому судові знавці писали зізнали, що в минулих листах братів Краффордів, що станули основою до правного поступовання, пізнають писмо Емілі і Романа Доріанків. Нотар Діпі з Байон і оден з его урядників пізнали Романа Доріанка як того, котрий представив ся ему в роли одного з братів Краффордів. Дальше три почтові урядники пізнали Романа Доріанка як того, що відбирав листи, адресовані до фінансних Американив. Бувший нотар Дімор зізнав, що ціле его майно і депозити клієнтів втратив до Гумбертів і заявив, що бачив кілька разів мнимого Краффорда, як ревідував папери в зелізній касі Гумбертової, де була здепонована спадщина, і відтинав купони. Був се очевидно перебраний Доріанка. Цікаву ролу в цілім процесі відіграє свідок банкір Котте. Тереса Гумбертова доказує, що він виплатив був міністрови справедливості Вале, коли той був ще адвокатом, гонорар 235.000 франків, щоби забезпечити собі поміч правительства в процесах против Гумбертів. Котте заперече сему, а коли виплатив для Вале фактично 10.000 франків, то за правну пораду, бо Гумберти прямо зруйнували его. Очевидно трибунал відмовив Гумбертовій, щоби покликати на свідка міністра Вале, бо добачує в тім лише змагане обжалуваної вмішати до своєї асерії високі личности. Взагалі, хотів Гумбертова повторяє заєдно, що цілу справу із спадщиною пояснить доперва при кінці процесу і доперва тоді докаже естование Краффордів, ціла розправа звертає ся рішучо в некористь обжалуваних. Кінця процесу надіють ся вже на другий тиждень в четвер або в п'ятницю.

Голос цїсаря у фонографі. Цісар Франц Йосиф I. дозволив делегатови віденської академії наук утривалити свій голос у фонографі. Делегат повернув з Ішлю зараз по схопленню голосу цїсаря до Відня, щоби виготовити при помочи гальванопластики плиту.

Торжество відкриття пам'ятника Івана Котляревського в Полтаві, відбуде ся як ми доносили в останнім числі, на днях 30. і 31. ст. ст. серпня з сїдуючою програмою: Першого дня (30. серпня) посвячене пам'ятника на могилі І. Котляревського при участі представителів адміністрації, духовенства, дворянства, земства і учасної ся молодіжи в місцевих заведеннях, а відтак посвячене і відкрите пам'ятника Котляревському на бульварі его імені. Опісля торжественне засідане міської ради в просвітнім будинку Н. В. Гоголя о годині 7½ вечером, на яким відбуде ся: Відкрите засідання привітною промовою міського голови, відчитане короткого історичногою меморіалу і звіт Управи що-до будови пам'ятника, а відтак відчит про артистичне і літературне значінє творів Котляревського і его вплив на українську літературу і кінці виголошене та відчитане привітів з нагоди торжества. — Другого дня (31. серпня) відбуде ся загально-доступний літературно-музикальний ранок Комісії народних відчитів в просвітнім домі Гоголя о годині 1-ой в полудне. На програмі ранку зложать ся: відчит біографії Котляревського з уривками з его творів і мрачними картинками, що відносять ся до его імені, жити і діяльності поета. Відтак стануть відсїпівані пісні з „Наталки Полтавки“ і віддеклямовані вірники з „Енеїди“ ілюстровані мрачними картинками. Вкінці відсїпіване хор кантату, написану на сю цілі Миколою Лисенком. О год. 4—5 полудни обід, виданий містом для почетних гостей, а вечером торжественне представлене „Наталки Полтавки“ з музичним відділом і апотеозою на кінці. Дохід призначений на фонд для відкриття міської школи ім. Котляревського.

Філь Май, найбільший сучасний гуморист і карикатурист помер на чакотку в Лондоні в 39 році життя.

Зелізнича катастрофа. Дня 12. с. м. о год. піз до третьої по полудні приключила ся зелізнича карамбола на стації Напагедь Північної зелізниці цїс. Фердинанда. Особовий поїзд з Відня наслідком лихо наставленої зворотниці а'їхав на шлях, на яким стояв товарний поїзд. На щасте машиніст спостеріг різне небезпеченство і на сто метрів пустив т. зв. „протівну пару“. Тому катастрофа не була сильна та однак богато возів потріскало від удару, а 21 подорожних легко потовгло ся. Два лікарі, що їхали тим поїздом, уділили раненим першої помочи.

Смерть при військових виправах. Дня 11. с. м. виправляли ся гузари 8. полку в стріляню до мети в Рокетинці пов. ярославського. Коли відділ мав посянути ся вперед, офіцер приказав капралаві оглянути, чи всі гузари позамікали затріски в карабінах. Коли капраль почав оглядати карабіни, оден з гузарів в другім ряді замітив, що у него затріск не замкнений і цюнув карабін, аби тихцем то зробити. В тій хвили карабін вистріляв, а куля прошила гузара, що стояв в першій ряді. Смерть наступила сейчас, а мертвий гузар під напором кулі полетів кілька кроків вперед.

Леопольд Вельфлінг, б. архієпископ Леопольд Сальватор, котрий оженив ся недавно з Адамовичною, купив в Пут в Швайцарії візю за 100.000 фр. і замешкав в ній разом з жінкою. Леопольд Вельфлінг старає ся о швайцарське громадянство і в тій цілі мусить згідно з тамошніми правами мешкати наперед в Швайцарії два роки.

Не вір жидови! З Підволочиска доносять: Окоди арештовано на кордоні молодого мужичку, Добруського, який хотів перевезти через границю якийсь заборонений брошури. Добруський згодив ся з якимсь жидком з Підволочиска, аби сей перевіз его через кордон. Жид мав одержати за службу 10 рублів і мав поставити ся о віз, котрий мав ждати на Добруського на російським боці і завести его до Проскурова. Тимчасом жид доміє полковникова граничної сторожи в Волочисках, що через границю буде переходити якийсь пачар. Полковник вислав свій віз з перебраним салдатом і Добруський замість до Проскурова заїхав прямо до казни в Волочисках.

Заказ пошея горсетів. Угорське міністерство просвіти заказало ученицям носити горсети, як шкідливі здорову.

Малій Фейлетон.

Край і люди на порогах Ніля.

Після Брема подав: О. Світлик.

(Далі).

На полудневій границі третьої групи порогів починають ся степи і діси тропічних країв Африки, в котрах скали дуже рідко зближають ся до ріки і єї великих протоків. На просторі звиш его географічних миль Абїад і Азрак, Вілій і Голубий Ніл, пливають через врожайний майже рівний край, і задля того стрічає ся тут знова ледви кілька малих порогів. Но они не дають тої картини, як перша і друга група порогів. Краєм порогів можна назвати тільки одну Нубію.

Оставивши на боці питанє о тім, як й наскільки вплинув на Нубію его край, зробивши его тим, чим він є, не можна не признати, що від теперішнього Египтянина, свого сусїда, він так дуже ріжнить ся, як й его край від Египту. І той і другий не мають нічого спільного, в них не має спільної ні фігури і краси шкіри, ні породи і мови, навіть віра в них інша, хоч оден й другий вірить що: „Нема Бога крім Бога і Магомет его пророк“.

Теперішні Египтяни — се сумішка старих Египтян і переселивших ся з Емену і Хеджаса аравійських орд, що змішали ся з прежніми жителями долини Ніля; Нубійці — потомки „диких блемійців“ (Blemger), з котрими фараони старого, середнього і нового царства вели безвинні, но не завше побідносні борби. Перші говорять мовою, в котрій написаний коран Магомета; другі старо-егіптським язиком, що розпадаєт ся тепер на кілька нарічій: перші придержують ся старого письма, другі правдоподібно ніколи не мали такого в своїй рідній мові. Перші й тепер заховали владу і прикмети давних Египтян і синів пустині, від котрих они походять, і вічно, з властивим воїм східним народам страхом, піклують ся о позамогильне жите і згідно з своїми поглядами на него устанавляють свої обичаї і звичаї; другі заховали веселу вдачу Египців, живуть як діти, з дня на день, приймають добре без вдяки, зле з великими жалобами, й, під вражінем хвилі, легко забувають й то, й друге. Над обома однак тяготить ярмо чужо земних панів, но, Египтянин зносить его зі стонами і огірченням а Нубіец рівнодушно і покірно; перший мстивий не-вільник, другий щирий слуга. Кожний Египтянин вважає себе чимось ліпшим від Нубійця, шляхотнішим ізза свого походження, язика і обичаїв, чванить ся своїм образованием, хоч его можна признати тільки немногим з его народа, й намагаєт ся на стільки здавити і пригнобити свого темнокожого сусїда, на скільки сам без опору і супротивлення підчиняє ся тяготіючій на нїм неволі; Нубіец вповні узнає фізичну перевагу і духове образоване видійших людей сусіднього народа, очинядаючи, не відчувачи браку власної просвіти, й хоч він є в спроможі поневолити менше одарених і слабших житців Центральної Африки, но навіть з купленим мурином поводить ся за пан брат і мовчки покоруєт ся судбі після безуспішних змагань стати побідником. Він й тепер цілим еством своїм дитя природи, в часі коли Египтяни представляють сумний образ вимершого або вмираючого народа. Нубіец на цілком неврожайній почві легко-з'умів довгий час зберечи свою свободу; Египтянин в врожайнім закутку землі став ся невольником, котрий ледви чи коли небуде рішати ся скинути з себе окови, хоч залюбки чванить ся своєю минувиною.

А серед того Нубійці могли би з таким-же, як не більшим, правом розказувати о великих подвигах своїх батьків, чванити ся ними й скріпляти свого духа тими подвигами, як то робять теперішні Египтяни. Батьки бо Нубійців хоробро боролись не тільки з фараонами і Римлянами, але також з Турками і Арабами то є з витязями і побідженими нового Египта й, коли були приневолені уступити, то тільки ізза недостаті огнечального оружя.

(Далі буде).

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При відкаразових уміщеннях опускається на півні процент після кількості уміщених.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних краках; цигорниць, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різномодні напелюхи, фізичні і сорожкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рушнички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різномодних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevcaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякеру до шнурованя і на гузики, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінах.

Зброя і муніция. Продаж пороху.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського куреу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева I7. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Друкарня тов. „Рускої Ради“
порукає оті книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—20
О. П. „Хлопці садівники“	—40
Омелян Попович „Розмови“	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Бремівчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Ваканський. „Пропасть“	—20
Ф. Колесен. „Наша дума“	—20
Гармаш. „Маларі“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котюї по заслугі“	—20
О. П. Кониский. „В день святаї волі“	—20
Ю. О. Федькович. „Проксурка“	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники)	2—

Видання тов. Руска „Школа“:

Барановський Мечислав. „Педагогіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—60
„Як біди збогатили“	1—
„10 казок для дітей“	—20
„Збірка законів“	1—
Ів. Синюк. „Образки в житті“	—20
Шпайнгаровський Сергій. „Руска Читанка“ для II класу гімназії	2.80

Др. Стеф. Смал-Стоцький. „Громада“	—30
„Поради як закладати каси“	—40
„Буковинська Русь“	2.40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie	—40
Ю. О. Федькович. „Шість жовтєвеків“	—20
„Твори“ том I.	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“	—20
Теодот Галін. „Домашній писар“	1—
Пігуляк Єврей. „Верховинські згадки“	2—
О. Шпигто. „Листа з некла“	—30

При замовленнях Книжок упрасує ся прислати на порто.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,
улиця Почтова число 5а.
(27—50)

Православний
МОЛИТВЕННИК!
для молодіжи,

е до пабути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складі
слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесен
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I, II, і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.

При більшій закупіві опускає ся
значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби
гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір,
губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній ціні і зможуть на тім красний
дохід маги. Всі ті артикули суть далеко ліпші як в інших склепах.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковина“ 16 сотинів.

Передплата і наджитість за інсертати
платні в Чернівцях.

З буковинської політики.

„Вільні“ вибори на Буковині, які розпочато в Заставні а продовжає ся в Сучаві, роблять дивне вражіння. В Заставні, як звістно, агітували за дідичівським кандидатом приятелі старости, підчинені політичній зверхності урядники податкові, а їх настоятель податковий інспектор їздив із п. Гакманом, котрий знов інформував ся про вислід правиборів у урядників староства, а сі терпіли всякі надужити з боку Гакманістів, наколи супроти сторони народного кандидата поступали зі всею строгостію, навіть поза границі свого управлення. В Сучавськім повіті знов, як пишуть до „Buk. Post“, не лише, що агітують двірники під фірмою старости але сам староста їздить по повіті з дідичівським кандидатом Блиндом і Янком Фльондором. Що се має значити, годі вгадати. Не вже „вільні“ вибори і сего разу тільки жарт, який собі зроблено з народними партіями Русинів і Волохів? Надіємо ся, що народні послы наші і волоскі розслідать єю справу основно.

„Czern. Tagblatt“ став адвокатом судії Мержвинського і податкового інспектора Семаки, котрих бере в оборону проти руских „денунціяцій“. Ну, слідство, якого сі оба панове мали зажадати, випаде, чи п. Мержвинський ограничив ся єдино на своє право горожанське віддати голос, на кого хотів, чи займав ся ще з осібна правиборами в Заставні, фореуючи вибір судової клітки, та чи не їздив і по селах, агітуючи за Гакманом.

Покаже ся також, чи п. Семака не їздив з п. Гакманом, що чейже ви-старчить хочби для мужика, аби пізнати за ким тягне п. інспектор а велід за тим і п. староста, котрому він підчинений. Ми маємо на все те свідків; вижидаємо тільки вислїду слідства, яке покаже разом становиско п. Кляра і Свораковського супроти сих виборів. А покищо відпираємо з обуренем назву „денунціяції“, яку „Czern. Tagblatt“ в своїй адвокацїй арганції посмів надати нашім критичній агітаторської діяльності єго пупілів, що мають ще лице відпирати ся своїх чинів, як дітваци.

Програма румунізаторів, на якій кандидують в Сучаві Блиндула, надрукована в „Deșteptar-i“, ч. 59, з дня 9. с. м., містить між пустими фразами дві справдішні цілі а то: удержане волоского характеру православної церкви на Буковині і борба в спілці з прочими народностями проти Русинів. І з такими людьми вяже ся наша кацапня, звязав ся п. Гакман, завдячуючи їм свій вибір. А Русини що на се?... Збирають підписи на адреси і шлють телеграми преданности протекторови сеї програми! Справді „Гірше Ляха свої діти матір розпинають“...

Кіцманський староста а Русини. П. Свораковський не запросив на обід, який давав з нагоди побуту президента краю в Кіцмані нікого з Русинів а поминув навіть гр. кат. пароха о. совітника Майковського, хоч запросив не знати яким титулом, хіба що яко „rodaka“, прогнаного катехита реальної школи звисного ке. Балабана і славних кацапських агітаторів Семаку і Ба-

жана, мабуть щоби президентови ad oculos показати своїх „przyjacieli“, що прославили ся при вільних виборах в Заставні. Сей факт характеризує як не можна ліпше, які то „вільні“ були ті вибори. Поручаємо нашим послам призадумати ся і над сим фактом...

Штрайки в Росії.

В часописи „Бунду“ з дня 31. м. м. про штрайк в Одесі читаємо: В Одесі вибухнув великанський штрайк робітничий. Не має сльве галузи продукції, котрої штрайк не обгорнув би. Станули всі фабрики, варштати, друкарні, кінні трамваї. Прірвана міська і передміська комунікація. Кількатисячна товпа робітників, молоді, старі і жєнщини, мовчазно пересувають ся по улицах, задержують ся перед заводами фабричними, варштатами, склепами і приневолюють робітників і торговщиків, аби прилучили ся до штрайку.

Розпочало ся від трамваїв кінних. Спершу заштрайкували кондуктори і візники тих трамваїв. Місця кондукторів заняли контролєри, а місця візників — тутешні Lumpenproletariat — босяки, але по кількох годинах і они мусіли прилучити ся до штрайку зі страху перед товпою штрайкуючих робітників. На другий день устала комунікація в цілїм місті. Ходили тільки омнібуси; але товпи робітників підходили до них, проганяли пасажирів і припеволювали їх до повороту. Тут за ними заштрайкували робітники портові і корабельна залога. Пароходів ані не виладовують ані не ладують ані

не спускають на море. Філя штрайку росла безвинно і тепер обгорнула сльве всю людність робітничу Одеси. Штрайкують також всі пекарні. День і ніч стоять перед ними робітничі патрулі, і сторожать, аби ніхто не працював. Ціна хліба страшно підскочила. За хліб, що стояв 15 коп., платять тепер 45 коп. і більше. Населєне перестережено, аби заосмотрило ся в воду, бо надіють ся штрайку робітників при водопроводах. Газівня і електрична стация також мають стати. Не виходить ані одна місцева часопись. В теперішній хвилі штрайкує близько 50.000 робітників. Кількотисячна товпа заховує ся незвичайно супокійно.

Серед штрайкуючих не видко ані одного п'яного чоловіка. Ентузіазм має не дасть ся описати. Вчєра в многих частях міста відбули ся кількатисячні віча робітників. Виголошувано мови, сьпівано революційні пісні. Вчєра відбули ся збори на передмісті „Бугайка“, присутних було 20.000 робітників. Товпа була окружена війском. Виголошувано промови о характері наскрізь політичній; Зубатівці (правительственна організація робітнича) намагали ся перешкодити бесїдникам; з начатку поліція і козаки заховували ся пасивно, але вчєра на ул. Переображенській відбув ся дикий напад тих „башибожуків“ на прохожающую ся спокійно публичність. Сотня козаків впала прожомом на публичність і в звїрчий спосіб змасакувала всіх, що попали ся їм в руки. Покалічено і поранено багато жєнщин і дітей. В місті загальне обурєне. Городоначальник оповістив штрай-

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповіданє.

II.

Учитель народної школи в К. лежав вже другий місяць на смертній постелі. Він прийшов сюди що йно перед роком, перенесений з давньої посади за якусь там провину. Яка се була провина, він сам не знав. Догадував ся лише, що се була кара за виступленє на одних вечєрницях в хорі... Він не був ніколи сильного здоров'я, але нова посада єго таки добила. В К. до тепер не було єще школи, було лише кілька хайдерів. Треба було впровадити в жите нову школу, переконувати громадську старшину о потребі якоїсї кімнати, де училиби ся діти, о потребі лавок, о потребі хати для учителя, о тім, що і учитель може мати жінку і діти, треба було шукати лагідних способів на заспокоєнє шкільного примусу. Сї клопоти, получені з клопотами і таккою працею в самій школі з дітьми, так підтяли бідного учителя, що мусїв положити ся і призвати лікаря. Лікар оглянув єго, опитував, покрутив головою, написав реценту і в сїньох вже на просьбу жінки учителя назвав хворобу: початки запалєня легких. Обіцяв ся за чотири дні повернути, як буде переїздити через містечко до одного свого пацієнта. По чотирох днях, як лікар прийшов, хорий лежав вже в сильній горячці.

Жінка хорого зажурилась. Безрадна, в чужій, майже незнайній околиці, далеко від родини, з питма дрібними майже діточками, ходила коло ліжка свого мужа, ломала руки і плакала.

Хвороба розвивалась скоро. Хорий то лежав без притомности, то маячив, зривав ся з постелі, хотів вставати. Днями і ночами мусіла жінка сидіти при їм і пильнувати. На час хвороби прийшла на службу сільська дівчину, аби ся ходила коло дітей та пильнувала їх і годувала, бо самій не ставало часу. За здорової, гарної жєнщини, зробила ся за три тижні стара, зморщена, бабда баба.

Лікар приїздив єще з пару разів — тай перестав; не було за що єго візвати. Які були гроші в куфрі, усі пішли на фіри, лікаря, лікарства... Настала прикра нужда. Листи посидані до одногоного багатїйшого свояка, брата хорого, лишились без відповіді.

А учитель нездужав чим далі, тим гірше. Одного дня так опав на сизах, так ослаб, що здавало ся, вмирає. Не було вишої ради, мусіла учителька закликати жиди і продати єму, що мала в шафі найліпшого. За се могла післати по лікаря аж до повітового міста, по лікаря, о скільки знала, найліпшого. Поїхав по єго найстарший синок Богдан. Він знав те місто, бо ходив до тамошньої гімназії.

Лікар з початку не хотів їхати, бо мовляв, не має коди. Опісля надумав ся. Казав зладити власну повозку, а возови, на якім сидів Богдан, їхати за собою.

Над вечір були вже дома. Лікар оглянув хорого, поспитав, хто єго доєї лічив, назвав свого товариша неуюко, що на нічїм не розуміє ся, бо ліченє було зле і неоглядне а в кінци заявив, що хорий крім запалєня, дістав єще тяжкого тифа. Написав реценту, казав давати хорому ресолу з буліоном, звяз гроші і поїхав.

Зараз таки побіг Ярко з служницею до міста з рецентою до аптеки. Вернули пізно в ночі. Буліону в сій аптеці, ані нїде в місті не знайшли. А лікар казав давати хорому конєчно ресол з буліоном...

— Що тепер зробимо — питала нещаслива мати. — Чи знова посилати до Н. фіру? Деж гроші взяти? За дурно не поїде!

— Мамунцю — відозвав ся Ярко — не треба фіри, я завтра рано піду сам до міста пішки і куплю, що треба.

— Сину, деж ти знайдеш, та то добрих три малі, ти малий, міста не знаєш! Хіба би може Богдан з тобою пішов... але то далеко...

— Е, що далеко, ми підемо оба — відозвав ся Богдан, зараз досвіта підемо, і на одинацїту будемо.

— Діти мої — сказала з сльозами в очах мати — коли вже так, то йдіть! Бог винагородить за се, що ви такі добрі, так свого тата любите. Тепер йдіть спати, я вас досвіта побуджу.

Рано, ще сонїчко не зійшло, а вже оба хлопці були на ногах. Посвідали, взяли з собою перекуску на дорогу, попрацїались з матою і жваво побігли в далеке місто.

В місті опорались скоро, завдяки справности Богдана. Відпочили якийсь час і зараз пустили ся назад з поворотом. В полудне були вже дома.

Мати була коло хорого батька, в передній кімнаті застали лише діти, серед найліпшої забави. Наймолодше, може чотиролїтня Андзя сиділа на підлозі коло свого ліжочка та привязувала мотузком ляльку і безголового коника до ноги ліжка, повтаряючи раз враз: „Ну, тепель взє не встануть в ночі і не будуть мене кусяти, я взє їх добре тепель привезала“.

Двоє старших, шєстилїтня дівчинка Оля і сємилїтний хлопчик Владзьє сиділи на плетєній кананці під вікном. Оля тримала на колїнах якийсь платок і видно шила. Владзьє тєсав ножиком дощанку, силуючись надати їй вид шаблї.

Невправна, маленька швачка, мала заєдно клопїт з іглою. Що лиш удасть ся їй перетягнути один стяг, а нитка як жива висує ся з ігли. Як не стара-ла ся Оля уважно шити, як не придержувала сильно пальчиками нитки коло ушка ігли, нїчо не помагало. Нитка висувалась, Оля злєстїла ся і нарікала, Владзьє сварив ся, бо мусїв помагати насильовати, мусїв держати іглу, коли сєстричка вклєдала нитку.

— Знова нитка втїкла — сказала Оля по довшій мовчанці — що їй таке? Ігі!

— Я вже не буду тримати ігли, тримай собі сама! Я маю свою роботу! Дивись, шаблю мушу зараз скінчити!

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламаций неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

за цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Про вибір в Заставні.

III.

Остає ще питане, чи могли Ру-
сини оминати ворогів, яке ви-
явило ся супроти них при сім
виборі?

Може дехто подумав, що се мо-
жливе було, треба було тільки не
дражнити ворогів. Добре, але як се
вдати? Скаже хто, послови Василь-
кови не треба було промовляти
проти галицької польської шляхти.
Припустім, що п. Василько не про-
мовляв би був проти них, хоч по-
винністю кожного щирого посла
є обставати при кожній нагоді за
своїм народом, то сим би було ще
не усунуло ся причини ворожнечі
польських і вірменських дідичів та
їх судових помічників супроти Ру-
синів; бо ото найбільший агітатор
із сего табору панок Лісковацький
говорив п. Василькови, що він і его
товариші не противні п. Василькови,
а др. Стоцькому, що отворенем на-
родних читальні і кас позичкових
та вічами помагає на кишені таких
панків як Лісковацький, що прибули
на Буковину з нічим а тут за по-
мочію дешевих руских робучих рук
стали дідичами.

Чи-ж найде ся й тут хто, що
скаже, отже не було робити читальні,
каси та віча, не було дбати о мате-
риальне і моральне піднесення на-
роду? Ні, сего не може і не посміє
ніякий щирий приятель народу
сказати а тим то й не може при-
знати, що можна було оминати
ворогів таких дідичів. На се був
хита єдиний спосіб для руских по-
слів, дбати о панську ласку так,
як теперішні волоскі послі з сіл-

скої курії, що йдуть наслідно за
послами-дідичами, котрі одні бере-
жуть своїх інтересів у буковинським
соймі; єдино такі послі приємні
нинішнім верховодам, але такі послі
то заступники своїх мандатів а не
народу, котрий чей-же і на Буко-
вині прозирить і пізнає, хто ему брат
а хто собі лиш рад...

Польско-вірменські послі в бу-
ковинським соймі є виключно за-
ступники більшої посілості, отже
інтересів, з якими годі погодити
інтереса хліборобів, се не потрафив
ще ніхто, отже не вдасть і сам
Гакман. Наші послі дізнали доста
докорів за то, що старали ся о
modus vivendi, та дарма, бо у панів
не найде ся хочби яка-така охота
попустити хоть що-те із своїх при-
вілежів, доки не будуть мусіли. На-
віть за часів бувшої більшості сой-
мової не було ні найменшої ви-
розумілості із боку дідичів для
найдрібніших жадаєв хліборобських,
а руки селянських послів були
зв'язані угодою.

До того послі вірменсько-польські
стали від смерті п. Стефановича
все більше польськими, ба галицький
Поляк-шовініст із роду вихрестів-
жидів запанував цілковито над
ними, відеуючи зовсім уміркованих
Вірмен, що придержують ся полі-
тики бл. п. Стефановича, щирого
прихильника руского народу, серед
якого і для котрого жити умів і
хотів. Супроти нової агресивної по-
літики польської, занесеної на Буко-
вину галицькими шовіністами, що
загадує і нашу Буковину закупити,
колонізувати і польонізувати, про
що вже пишуть навіть інші га-
зети, супроти сеї течії годі за-
ступникам руского народу стояти

із заложеними руками, ба може ще
помагати ворожій Русинам агітації,
яка проявила ся н. пр. в школі і
громаді в Кіцмани і Вашківцях.

Отсе є ті глибокі причини поль-
ского ворогованя проти Русинів, які
заставили польських послів до союзу
із Волохами, котрі покищо не знають
ще інших інтересів як дідичівські
а попри то румунізаторські, послідні
для замилення очей тих шовіністів-
Волохів, що не є дідичами.

Про вплив християнських Німців
на вибір в Заставні нема що й го-
ворити, а тих кілька жидів, що
вставляли ся за Гакманом, лучила
спільність інтересів з дідичами
взглядно залежність від Заставнець-
кого суду. Провокації жидів не
було з боку руских послів ніякої
а виступ наших послів супроти
германізаторів був оправданий на-
шою національною самообороною.

Дотично румунізаторів знов ні-
який Русин не скаже, що є який
небудь спосіб, аби прихилити сих
відвічних ворогів всего, що руске,
на наш бік, отже ніхто й не скаже,
що можна було як небудь запобічи
лютії агітації попів-румунізаторів
супроти народного кандидата.

Розібравши оттак властиві при-
чини, які злучили отвертих ворогів
до борби проти Русинів підчас по-
слідного вибору, годі по щирості
найти вини з боку Русинів чи там
руских послів, а кожний розсудний
мусить признати, що то ворогівство
було неминуче, отже що ту борбу
спричинили супречні
станові і національні ін-
тереси а не політичні промахи
проводирів буковинських Русинів,
бо хита одно занехане інтересів

русского народу могло відвернути
сю борбу. Єї годі було навіть від-
рочити, вона стала неминуча з хви-
лею, коли розпала ся бувша біль-
шість соймова.

Та може є хто, що вірить По-
лякам і християнським Німцям, котрі
писали, що упадок давньої більшості
завинили рускі послі. На доказ сеї
сплетні наводять поступоване посла
Василька супроти галицької польської
шляхти з одного а супроти визна-
чних германізаторів на Буковині з
другого боку. Ми вже не раз писали
про нестійність сих аргументів, бо
єдиною властивою причиною упадку
попередньої більшості соймової, яку
становили Русини в спілці з Нім-
цями і „Вірмено-Поляками“ була
нова політика, яку розпочав був
бар. Бургіньон, щоби задля своєї
особи приєднати собі Волохів, котрих
за ту ціну прийняв до послужної
собі більшості на місце ненавистних
їм Русинів. Нарікання Бургіньонових
послушників з давньої більшості на
„невдячність“ Русинів були тільки
прикличками, щоби оправдати в
горі і перед світом Бургіньонові
плани, а звістне брутальне насиль-
ство в соймі було послідним замахом
на терпелівість руских послів, щоби
їх витрутити із тої більшості, що
вже перед тим замахом угрупу-
вала ся инакше, приймивши в свое
лоно замість „невдячних“ Бургіньо-
нови Русинів нових приятелів „вдя-
чного“ Русинам Бургіньона.

Рускі послі, як знаємо, віддали
тоді цілу справу під суд руского
народу на пам'ятнім вічу з тогдішнього
року, на яким навіть одномислен-
ники Гакманові одобрили поступок
руских послів, що став ся початком
до отвертої борби з ворогами рус-

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповідане.

(Далі).

— Сьо ви мені в місті купили, сьо,
кажіть, сьо — упоминалась Андзя брат-
чиків, обіймаючи їх внів руками.

— Дай їм спокій Андзю, видиш які
вони помучені — говорила старша єї
сестра, отріпуючи рукою порох з сур-
дника Ярка.

Андзя услухала і пішла назад до
своїх забавок. Богдан кинув черевик
і напелюх на крісло, а сам положив ся
на ліжку, тяжко відсапуєчи. Ярко тихо
відчинив двері і зник в другім покою.
Влодзьо і Оля усеїли коло Богдана на
ліжку.

— Богдан, а ти дуже змучений? —
спитала Оля брата. — Зараз буде обід.
Параска побігла лиш за квасним моло-
ком в село. Як прийде, будемо обідали.
А люби ти знав, як я вже гарно умію
шити! Богдан, а ти що видів в місті?
А то велике місто?

— Велике, дуже велике. Але при-
неси мені води, я тобі буду оповідати.
Оля пішла до кухні по воду. Тим-
часом з другої кімнати вибігла бліда,
настрашена мати.

— Діти, біжіть по сторожа, тато
вмирає! Богдан біжи!

Сторож школи мешкав в найблизшій
сусідстві. Був се статочний, поважний,
поришний і службний чоловік.

Богдан зірвав ся на рівні ноги, вхо-
пив за банезюх і стрілою пімчав з хати.

Мати вернула до вмираючого, за
нею тихцем всунув ся Влодзьо, а за
Влодзьом Оля. Андзя сиділа на землі,
підкидала привязаним до ноги ліжка без-
головим конем і підслівувала до такту:
Тато вмирає, тато вмирає!

За пару хвиль надбіг сторож. Усеї
обступили постіль вмираючого. Одна
Андзя сиділа спокійно в другій кімнаті,
не звертаючи уваги на гамір і плач за
стіною. Вкінці змучило ся їй сидіти са-
мій, вона оглянулася, встала і підбігла
до відчинених дверей. Усеї плакали,
а сторож робив щось коло хорого тата.
Андзя із зачудованими очима сіннула
Ярка за рукав.

— Яльку, не плаць, не плаць, ходи
показу тобі коника, ходи! — щебетала
до брата.

— Андзюно, тато вмирає — сказав
Ярко, а тобі бавитись хоче!

— Не вмирає ні, не вмирає, тато
спить, ходи! — не вірила дитина.

Ярко не йшов. Андзя его тягнула
на дармо. Коли нічого не вдіяла, почала
і собі плакати.

Засвітили свічку, посходили ся
еще якісь інші люди, винесли маму до
другої кімнати, а Андзя все еще си-
діла в куті коло татового ліжка і пла-
кала. Довго плакала, вкінці заснула.

Збудила єї якась чужа незнана
жінка.

— Уступи ся, дитино, уступи ся,
сирітко, бо ми будемо відси ліжку брати

— сказала жінка і відсунула Андзю на
середину кімнати.

Андзя встала і протираючи очі
пішла до кухні.

III.

— Богдан, а то що був за пан, що
ти з ним нині йшов? Що він від тебе
хотів? — питала ся мати-вдова свого
найстаршого сина, ученика шестої гім-
назальної класи.

— Що, мамцю? Та то так, то є брат
мого товариша. Я его пізнав еще того
року. Се дуже мудрий чоловік — відпо-
вів сивок.

Відповідь успокоїла матір. Вона
більше не допитувалась.

Засіли до обіду.

Мати набрала кожній дитині до ма-
лої, округлої мисочки три кохельки кар-
тофляної зупи і вкрийла по кусничкові
чорного, соленого „коміського“ хліба.
Хліб сей був і більший від звичайного
некарського і дешевший від него о крей-
цар, тому й купувала его все вдова до
дому.

Голодні діти з жуною унорали ся
скоро.

— Мамцю, ми вже з'їли — перший
відозвав ся Богдан.

— То мені вже не дозволиш до-
їсти? Зачекай хвилю! — сказала мати
висотуючи послідні кроплі зупи з горшка
на кохлю, якої уживала при їдженю.
Поставила горнець на лавку і подала
на стіл другу страву, кулешу з маслом.
І сим разом порозділювала сама каждо-

му у ту саму мисчину кулеші і припле-
скала єї ложкою омоченою в маслі.

— Нині яось скапарала я сей обід,
але що завтра варити-му, бігме не знаю —
журилась мати.

— А на вечеру маєте вже що? —
спитав Ярко.

— Я купила за три нові повіла,
розроблю їх, то й буде до кулеші.

— Ну, а завтра — радив син —
зваріть кмінкову зупу на перше, а на
друге... а я знаю.

— На перше буду мати завтра
квасне молоко, але не знаю лише, що
на друге. Муки вже нема, масла нема...
До першого еще цілих десять днів,
а я маю лише тринацять шусток...
Зварю вам хита сушениць, еще трохи
лишилось.

— От і маємо обід на завтра —
відозвав ся Богдан.

— І то чисто народний — додав
Ярко — повинен нам добре смакувати.

— Тіш ся тим, що чисто народний
— сказав старший брат — уважай ли-
ше, аби і твоя робота, шкільна наука,
не робилась також по чисто-народному,
бо тоді мусів би ти взятись до якої не-
народної роботи, от хочби до купецтва.

— Ет, так еще зло не буде — бо-
ронив ся Ярко — а з рештою, що має
обід до науки.

— Обід до науки? Їда до роботи?
Не знаєш, що як їш, так робити-меш?
Чому наш мужик такий лінивий, як не
тому, що не має що їсти, що живить
ся лише картоплями? А лінивість ся
знова причиною его дурноти, его кон-

кого народу. Ні один голос не озвав ся тоді проти руских послів, ніхто з буковинських Русинів, не то з рядів вічно недоволених критиків але й тих, що все „умні заднім умом“, ба навіть із горстки тих, що дали ся тепер ужити до негідної ролі руского топорища у ворожій сокири...

Так отже борба, яка проявила ся при останнім виборі, була по нашій думці неминуча ба навіть невідложна. Вона не увінчала ся справді перемогою Русинів, до якої не стало нам всего на всего лише трох голосів, ріжниця, яка вже сама собою не повинна Русинів знеохочувати, а коли зважимо, що се була перша наша стріча з ворогом, до якої ми не приготували ся, як слід, бо й не надіяли ся такої завзятости, та коли оглянемо тих, що стояли як один муж по нашій стороні, коли зважимо, що вся руска інтелігенція, ся властива представителів нації, яка вирушила до бою, віддала свої голоси однодушно на нашого народного кандидата; тоді нема нам чого лякати ся, нема чого опускати рук, а задати ся до нової стрічі, до нового бою, який накидують нам вороги, посягаючи на наші права, мішаючи ся до виборів, в яких не мають навіть голосу, щоби тільки спинити поступ руского народу. Ми не надіяли ся і не взивали до борби на с'їм полі, коли-ж єї нам накидують, то годі нам не взяти за оружье, годі трусливо уступати! Лаштуймо-ж ся просвічаючи, двигаючи і організуючи маси народу, а перемога буковинських Русинів над всіма його ворогами певна!

Заява руских послів.

Останні події політичні витворили ситуацію для цілої австро-угорської монархії дуже поважну і в наслідках не певну. Хвиля, в котрій важить ся судба монархії, не може бути рівнодушною для народів в склад австрійської держа-

серватизму, его забобонної вдачі. Все то з нужди. Будь наш мужик багатший, а тим самим мудріший, не випасав би цілі стада дармоїдів, яких одинока задача, задержати мужика в темноті. А зрештою, що ти розумієш? — закінчив Богдан.

— Та ти також еще всіх розумів не поїв, не такий то і ти ще мудрий!

— Мудріший від тебе!

— Як би ти був мудрий, то не хвалив би ся мудростію. Хвалить ся лише дурний...

— Мовчи смаркачу!

— Сам смаркач!

Богдан розгорячив ся, запаленів, засвітив очима. Була хвиля, коли був би кинув ся на свого брата, хоч як его любив. Але мати, що до тепер мовчала, як се звичайно робила, коли діти між собою вели суперечку, станула сему на перешкоді. Вона підійшла до старшого сина і взяла его за руку.

— Богдан, стидай ся! Що робиш? Хочеш мені вчинити прикрість? Ти старший, уступи!

— То най смаркач уважає, що говорить!

— Ну, ну, успокой ся. Ярکو вже більше того не зробить — лагодила мати.

Ярко, якому також була кров вдарилась з початку до голови, скоро прийшов до рівноваги. Він мало коли зловив ся, а як коли і прийшло до того, то та его злість дуже скоро минала, зникала, і він ставав ся знова лагідним, смирним, послухним і врозумілим. І тепер він майже вже й забув про недавню перепалку з братом та взяв ся до вищої роботи, взяв ся порядкувати землі на своїй поліції. А Богдана уста були еще довго віддурті, лиця були еще довго ру-

ви входили, а тим самим і для народу руского, займаючого після числа населення четверте місце між всіма народами Австрії. Рускі послы парламентарії і сеймові з Галичини і Буковини, як речники і представителі всего народу руского в Австрії, уважають своєю патріотичним обов'язком, як в інтересі держави так і свого народу, зазначити становище руского народу супротив с'її ситуації, а ділають се, складаючи по відбутій в дні 15. серпня 1903 нараді с'їдуючу заяву:

Нарід руский в Австрії, від коли судба его злучила з с'єю державою, складає безпастанно живі докази, що ему залежить на єї цілості, силі і повазі. Се становище его стояло і стоїть в тісній зв'язі з его надіями і жаданням его, щоби на основі австрійської конституції забезпечені були его горожанські і національні права і дана була ему можливість всестороннього культурного розвитку, щоб він на своїй відвічній землі займав становище відповідне своїм історичним правам і своїй чисельній силі, представляючи в Австрії поважне число півчетверта мільона а в цілій монархії чотири мільони людности.

Тим оправданням бажанням і неоспорним правом руского народу в Австрії далеко не відповідає стан дійсний. Політика австрійських правительств, запізнаючи значінє і становище руского народу супротив держави і монархії, зіпхнула его на становище народу другорядного і віддала его в Галичині під панованє польске, на Буковині під супрематією Німців на політичній і Румунів на церковній полі. Всюди за тим запанувала для Русинів, особливо в Галичині, система повної безправности. Для Русинів перестали істнувати закони конституційні. Краєві влади ударемнюють для них систематично, а в останніх часах правильно, користанє з найважніших із законів конституційних пливучих управлень; народови рускому не лише не подають ся средства до економічного підвищення і культурного розвитку, але придавлюють ся всі его змагання самопомочи і розвитку власними силами; мінімальні і незначні управленя, признані рускій мові, допущує ся безкарно; з адміністрації країв Русини виключені зовсім, в других урядах не допущені до вищих становищ а взагалі приволоені відікрітись своєї народности, — так що нині, особливо з оглядом руского народу фактично стан виємковий.

Придавленє і обезсилєне правительством руского народу в Галичині в користь пануючого польского елемента вириділо в сферах політиків польских

стремленє вже не лише до розширення автономії краю, але до повного відокреміння Галичини, а взагалю і Буковини, від Австрії і переміни с'їх країв коронних в територію злучену з Австрією лише на основі унії, а програма та представляє ся в теперішню хвилю як перворядний постулат народу польского, за котрим веде ся в краю завзятая, не перебіраючи в средствах агітація.

Тую, принципову справедливості і рівноправности усіх народів держави противу, з основами конституції незгідну, а хибною і в наслідках злощасною політикою австрійських правительств спровожену в поодиноких краях коронних перевагу одних народів над другими, сполучену з повним придавленням народів упосліджених в користь народів пануючих, а в особенности безпримірне на зовсім хибнім розуміню самої ідеї державної і інтересу держави оперте, покриттяне народом руского — уважаємо ми, рускі послы, головною причиною теперішнього невідрадного політичного положення австрійської держави, ослабленя зв'язи між народами а державою і охолодження чувств, необхідно потрібних для істнованя і будучности держави, і супротив того уважаємо в інтересі держави конечним:

(Конець буде.)

Допись.

Руска бурса в Сереті.

Справозданє з перших загальних зборів товариства „Руска бурса в Сереті“.

Перші загальні збори, скликані комітетом на день 16. серпня 1903 до Серету, випали досить величаво й забезпечили істнованє рускої бурси в Сереті.

Обширна зала касина в Сереті була наповнена гостями, котрих число доходило до сотки. Перевагу робили чільні селяни-газди з 7 сусідніх сіл а то з Балківців, Вашківців над Серетом, Вовчинців, Каменки, Неґостини, Рогожешт і Черепківців.

О 2. годині по полудні отворяє голова комітету п. к. радник судовий в. п. Малек збори привітанєм зібраних красними, щиро сердечними словами а представивши в дійсних чертах незавидну долю Русинів, доказує темноту, яко головною причиною всего лиха і закликає, що конечність життя вимагає, аби руский нарід більше просвіщав ся, если хоче виратувати ся від цілковитого упадку, ба й від заглади цілковитої.

Вийшов із сподень катапульку, поклав в між зложеноу шпірку камінчик, напнув гумлястику, приложив катапульку до ока, виміряв і пустив. Забрівла гумлястика, засвітило у воздуху, дзенькнуло шкло уличної лампи, що стояла о кільканадцять кроків від хлопців. Кризь шпарку перебіг вітер, полумінє задрожав судорожно і згас, а спорий шмат уличної лампи ся без червоного, направного ока.

— Богдан, а як надбійжить поліцай — прошептав Ярکو.

— Що, поліцай? Деж ту поліцай стоїть? Найблизший поліцай аж коло магістрату!

Хлопці побігли далі. Шкло дзенькнуло що хвиля, лампи гасли одна за другою. З хат, в котрих еще світилось, не виходив ніхто, хоч мусіли чути затемпковані жиди, а єї, аби лише їх шиб не бити, чим иншим, як от уличними лампами, не журать ся.

— Се магістрацкі, богацкі лампи, не гріх бити — ободрував сам себе підголосом Богдан. — Уважай Ярکو — звернув ся потім до брата — богачеві ніколи не шаді! Як і де можеш, роби му школу!

Ярко мовчав, не відзивав ся.

— Все, що має богач — говорив далі старший брат — те все або украдене або зрабоване у біднішого. А крадене, зрабоване відібрати — як неможливо, то бодай знищити, аби не мав з того хісна, се не противить ся справедливості.

Ярко здвиг плічми і мовчав.

(Далі буде.)

Указує дальше на невідрадный стан руского народу, що ему як раз найбільше бракує інтелігенції, щирих приятелів, порадників і заступників. Тих він нігде не знайде в поготові, тих він мусить собі сам виплекати, виховати. Своїх власних синів треба до того високого зв'язу приготувати, а місце приготування те висші школи, вища наука. Посилайте своїх дітей до вищих шкіл, завизивав пан бесідник, най вийдуть з них св'ященники, урядники, адвокати, нотарі, професори; а мете мати з них не лише утіху, але й поміч, бо они станувши просвіченими а займавши високі становища будуть вашими щирими приятелями, вашими щирими заступниками й дорадниками. До осягненя тої спасенної цілі задумали ми заложити для ваших дітей бурсу в Сереті. (Гучні оплески й оклики.) Ми хочемо вам труд посилення дітей до вищих шкіл улегшити, ми зачали, поклавши фундамент і хочемо днесь вам передати, ви будуйте далі на вашу честь і славу. (Грімкі оклики й оплески.) На конєць просить в. п. радник зібраних вибрати провідника низших зборів і писаря.

На внесенє пана Одовійчука Олександра зібрав вибраний одноголосно в. п. Малек п. к. радник суд. провідником зборів а писарем п. Лакуста Ілія надучитель з Балківців.

Пан председатель уділяє слово писареві п. Лакустї Ілії а тойже прочитує зібраним „Статут товариства: Руска бурса в Сереті“, котрий збори одноголосно одобрили. По прочитаню 32 параграфів з статута просить пан председатель зборів, аби зволили вислати ся в члени сего товариства, що й зараз наступило. 3 інтелігенції вписало ся в члени 20 а з селян 34 а то то с'їдуючі в. п. панове: 1. Малек Артур п. к. радник суд. в Сереті, 2. Цента Николай п. к. секретар суду в Радівцях, 3. Др. Могильницький Корній п. к. адюнкт судов. в Сереті, 4. Варницький п. к. адюнкт в Сереті, 5. в. п. о. Зленко Климентій гр. к. парох в Сереті, 6. Добрянський п. к. комісар фінансовий в Сереті, 7. Клим Антін п. к. проф. в Чернівцях, 8. Лабій Николай п. к. офіціал податк. в Сереті, 9. Дідух Дмитро п. к. адюнкт податк. в Сереті, 10. Одовійчук Олександр учитель в Сереті, 11. Солонар Василь надучитель в Тереблештах, 12. Смокот Юрій надучитель в Шербівцях, 13. Копачук Юрій надучитель в Вовчинцях, 14. Насівич Альбін надучитель в Чернівцях, 15. Лакуста Ілія надучитель в Балківцях, 16. Евстафєвич Денис управитель школи в Стирчу, 17. Шмігельський Василь п. к. надстражник фінансовий в Сереті, 18. Гросар Нестор канцелярист в Сереті, 19. Фемін Андрій надзорца визн. в Сереті, 20. Шуденюк Ілія писар в Сереті. Селяни газди 1 з Балківців: 1. Василь Коронка і 2. Чобанюк Георгій, 2 з Вашківців н. о. 1. Лакуста Ілія, 2. Мельничук Іван, 3. Мельничук Николай, 4. Яценко Георгій, 5. Ганчар Дмитро, 6. Гуменюк Самуїл, 7. Обух Пилип. 3 з Вовчинця: 1. Сигідин Нотарій, 2. Копачук Семен, 3. Семенюк Олександр, 4. Оленюк Дмитро, 5. Балан Петро, 6. Горичка Дорохтей, 7. Кузик Николай, 8. Вілик Василь, 9. Горичка Іван, 10. Топала Николай, 11. Костинюк Іван Стеф., 12. Карпук Лярій Петрів, 13. Кузик Ілія, 14. Костинюк Методій. 4 з Каменки: 1. Карпачук Евгений, 2. Карпачук Іван Тодосів, 3. Карпачук Атанасій. 5 з Неґостини: 1. Андрійчук Василь, 2. Бузак Яким, 3. Мандюк Тодор. 6 з Рогожешт: 1. Коричук Дмитро, 2. Семенчук Іван, 3. Семенчук Василь. 7 з Черепківців 1. Колотило Софроній, 2. Колотило Стефан.

По с'їм дістає слово вєч. о. Зленко. Витав зібраних в імені дирекції серетської гімназії, котру він тепер заступає, дякує за ревність стараня о поліпшенє долі руских учеників гімназистів, котрих а він професором. Дальше виказує вєч. бесідник горяче бажанє, аби меж Русинами настала згода й єдність, завітала люба й братерство, аби там православні як і уніятські Русини чули ся братами своїми, бо они є синами одної мати Руси. Їх лучать одні й ті самі потреби життєві, они тягнуть бо разом однаково тяжкі тягари темноти, убожества й переслідуваня, тому не повинні вірою між собою ставити границі. Кождий най держить ся своєї віри, бо она ему свята, але де ходить о руску загальну справу, то ми собі рідні однакові, всі разом в згоді єдності посту-

наймо а здобудемо силу а тою силою добемо ся до дійсної будучности. Ядерні слова бесідника викликали грімні оклики: славно і многой літа! При кінці своєї бесіди згадав ще великі заслуги вірневого мужа гуманності около заснована буреси в Сереті а визнаючи в імені присутніх ему найширішу подяку, ставить високі, аби в. п. Малек Артура ц. к. совітника суду в Сереті іменувати почесним членом товариства: „Руска бурса в Сереті.“

Се внесенне прийнято одностайно з одушевленням і ентузіазмом оплесками й гримками окликами: славно, многой літа!

Тепер саїдує вибір нового виділу, котрий по виборі й уконститував ся. На внесок пана Нестевича зістали через вики вибрані в. п. панове: 1. Малек Артур головою, 2. Лабій Николай заступником головою, 3. др. Могильницький Корнелій касиєром, 4. Тофан Іларій секретарем а 5. Кузик Николай без функцій; на заступників виділових зістали вибрані пан Лакуста Ілля надучитель з Балківців і Карличук Евгений господар з Каменки.

Вільні внесення. До сеї точки дневного порядку ніхто не зголошує ся, тож забирають слово оба панове Клим, і то перше п. проф. Клим Антін а потім п. Пашко Клим академик і управитель мужицької буреси в Чернівцях. Оба пани бесідники говорили дуже красиво, навчаючи й переконуючи, бо говорили з власних досвідів, з самого на собі пережитого. З їх слів довідали ся збори про не одні цікаві річі, що тичуть ся буреси. Оба бесідники заохочували гасців до поспішання дитий до висших шкіл, захищали їм пробуване їх дитий в бурсі, бо они там найліпше і найбезпечніше уміщені. Дитина хотби й найліпша без догляду зістала, скоро сходиться ся з ними й стає ся також зою, того всего в бурсі не може бути, бо бурсаки стоять під добрим надзором. Дальше казали пани Клим, аби парід сам дбав шире про свою бурсу, бо то она лиш для них заснована, пани основателі будуть і дальше нею опікувати ся, але й они мусять при кожній літній нагоді збирати добровільні датки, а все, як ті мурашки зносити до купки, аби їх діти могли лекше учити ся, бо розум панує над світом, а в нас нема нашого розуму, над нами панує все чужий розум. Пан проф. А. Клим похвалив наслідування гідне, спасительне діло в. п. пана Смокота Юрія надучителя з Шербівців, котрий зволив жертвувати на серетську руску бурсу 100 корон. Сей пан, говорив бесідник дальше, зробив собі найкращу поману, збудував трикий пам'ятник, его імя буде знає в цілїм руским світі на віки вічні.

Дай Боже ще кілька таких добродів придбати, а не одна гірка слеза утерла би ся з лиця до науки рвучого ся бідного ученика.

Аби навести наглядніше легкомудрість руского мужика до науки, наводять п. проф. Клим дані вибрані якраз з серетської гімназії. В серетській повіті жие може до 4 тисяч жидів а їх дитий е 300, а Русинів жие близ 30 тисяч а їх дитий е всего лиш 18 в гімназії. Де тут рівновага, ми лишали ся дуже позаду, другі чужі нас випередили, они нашим коштом здобивають ся, багатіють, а ми упадаємо. Так не повинно бути, ми мусимо їх собі за примір ставити, мусимо так як они про наші діти дбати. Тому посилайте ваші діти до школи, наминав все а все пан бесідник.

За ої красні слова зібрали в. п. пани Клим гримкі оклики й оплески. В. п. Малек передсідатель подякував панам Климам за їх золоті слова. Здав дальше справоздане про стан грошевий буреси, з котрого виходить, що по відлученю видатків бурса тепер має чистого капіталу 2068 корон в готівці, який узяв комитет від різних жертволюбивих осіб, навіть і від Герусинів як др. Невечержала, Бараша і др. Гроші всі уміщені у щадницї поточів на книжочках. Подає дальше, що знайшов ся добродій в. п. Смокот Юрій надучитель з Шербівців, що дарував на сю нашу руску бурсу 1021 корон, просить зібраних до висказання найсердечнішої подяки, що й має ся в протоколах записати. Зібрані подякували членови добродієви сильними окликами й оплесками. Після § 22. статута пристойть такому членови добродієви личне право розпоряджати одним безплатним місцем в бурсі.

В імені селян промовляв дуже складно господар Мельничук Іван з Ващівців н. Сер. Дякував за так шире й ревно опіку ви. п. добродієв, котрим Бог дав чутливе серце, котрим біднота народа не е маловажна, і котрі без ніякої власної користи, ба ще й при значних коштах так шире заняли ся бідним руским мужиком. Наминає всіх зібраних братів селян, аби не показували ся тим панам добродієм не вдячними своєю байдужністю, але аби в себе в селі при кожній урочистій нагоді наминали, що е бурса мужицька в Сереті, що треба на нї зложити ся, треба дещо зібрати, бо трудно вимагати, аби пани самі удержували нашу мужицьку бурсу. Просить дальше високий заряд буреси, аби тойже старав ся бурсі повірені діти в шире руским народнім дує виховувати. Бесідника слово прийнято окликами: славно!

Пан передсідатель відповідаючи на бесіду пана Мельничука, прирікає бурсу після бесідником зроблених висказів і після свого найліпшого знання провадити. Поки що буде дім на бурсу винаймлений і розпочне ся вже з 1. вереснем с. р. его діяльність. Дякує на конєць всім присутнім за так живу участь в нарадах і кінчить збори.

Позаяк червоноцкі пани делегати сїпішили ся до потягу, рушили всі учасники зборів за ними і відіпродивали їх аж на дворець. Там висказав ще господар з Каменки п. Карличук Евгений панам делегатам свою сердечну подяку й пожелав їм щастя й здоров'я до дальшого труду для добра народу. Пан проф. А. Клим відповідаючи бесідникови, дякує всім за так красне й шире прийняте як і відіпродиване, завзиває до праці просвітної і ложить велику вагу на те, як самі селяни беруть ся до ширення просвіти між своїми темними братами, таких ревних апостолів нам дуже треба. Може Бог дасть, що ся в серетській повіті сегодня заснована бурса стане ся святаєню живішого руского духа. Громадка тамущих серетських Русинів попрацала своїх добродієв порадників гучними й гримкими окликами: славно й многой літа! Любомотива свиснула й забрала нам дорогих гостей.

Ілля Лакуста писар.

НОВИНКИ.

Личні вісти. Пр. др. Смал-Стоцкий вернув вже до Чернівців з Дорна-Кандри, де пробував довгий час для порятунка порушеного здоров'я.

З церкви. Рим-кат. сотрудник А. Швайгер в Кімполонзі іменований парохом Отинї, рим-кат. сотрудник Р. Тумпак в Сучаві перенесений до Сокала а рим-кат. сотрудник Гольский з Глустого до Сучави.

Кунецкий курс для дівчат в Чернівцях. Дня 14. 6. м. відбула ся в рисунковій салі тутешного промислового музею, роздача свідочств поміж ереквантанки того курсу. З 33 учениць записаних на початку шкільного року остало ся при кінці року тільки 28; з того отримало 10 свідочство першої класи з відзначенем, 16 свідочство першої класи, 1 свідочство другої і 1 свідочство третьої класи. На стенографію було записаних 24 а на науку писани при помочи машини 23 учениць. — Шкільний рік 1903/4 починає ся 16. жовтня і триває 10 місяців. Условини прийняті: Скінчений 14 рік життя і скінчене 5. кл. або III. кл. висшої дівочої школи або скінчене II. пірроку приготавляючого курсу при женським семінарі учительським. В случаю браку тих студий рішає о прийняті вступний іспит з німецької мови, географії і рахунків. Гонорар за науку обовязкових предметів вноситься 10 корон, за надобовязкові предмети: стенографію 20 кор. а за науку писання машиною 10 кор. Сей гонорар можна заплатити місячними ратами. Виспи відбувати муть ся 28. і 29. вересня 6. р. від 9—12 год. рано в канцелярії торговельної школи в промисловій школі (Новий Світ ч. 4.). При тим треба предложити свідочство хресту, шкільні свідочства, гонорар за науку за перший і послідний місяць в сумі 20 кор., як також 2 кор. вишого. Ближших інформацій мож засягнути у заступника директора А. Крава за в канцелярії промислової школи.

Перший загальний збір „Рускої каси пожичкової і щадничої“ для громади Вовчинці, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою поручкою, відбуде ся в неділю дня 30. серпня 1903 о год. 1. по полудни в домі господаря Симена Коначука з таким порядком нарад: 1. Має ся установити стан паїв, вкладок і позик; має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до щадничої каси; має ся установити речинці виповідження для вкладок щадничих і речинці платності відсотків від вкладок щадничих; має ся установити, яку найбільшу пожичку можна одному членови дати; має ся установити стопу процентову для вкладок щадничих і для пожичок. 2. Має ся ухвалити, що робити з лишними в касі грішми і як роздобути потрібних для каси грошей. 3. Ухвала в справі запомоги краєвої. 4. Вибір касиєра. 5. Ухвала кілько має бути членів у раді надзорчій і вибір еї. — Семен Коначук начальник.

Спадкоємць гетьмана Дорошенка. Письма російскі повтаряють за часописом Харьковск. Лїсток досить фантастичну вістку о міліоновім спадку по гетьмані Дорошенку. В Харкові в підміській ділянці, жив вбогий елюсар залізничї куреко-харківсько-азовської, іменем Дорошенко. Побираючи в 22 році жити 40 рб. місячної плати як ревідент возів залізничих в Харкові, чув ся Дорошенко зовсім задоволеним зі своєї судби. Тим часом в сих днях зголося до ся до нього 2 адвокатів місцевих і освідчили ему, що він е одним спадкоємцем великанської фортуни, яку лишив гетьман Дорошенко в лондонським банку. Свого часу гетьман Дорошенко умістив в однім лондонським банку кілька міліонів рублів під усаївм, аби ся сума остала на процентах і була виплачена его спадкоємцям аж по 150 роках. Речинєць сей минув тепер і наїтал зріс до 62 міл. руб. В третій і четвертій літї по гетьмані Дорошенку живе тепер шістьох спадкоємців, з котрих найближшим е як раз згаданий залізничий ревідент. Він виїхав сейчас з Харкова до Ахтирки свого родимого місця, аби видобути документа родові, що ствердили би его родово походжене від гетьмана Дорошенка. Вістку про єю дивну примху судби прийняв Дорошенко спокійно а що е чоловіком досить оглядним, отже узнав за властиве на разі... не покидати своєї посади залізничого ревідента.

Вінчане міністра з учительою. В Парижі відбуло ся вчера перед полуднем вінчане міністра маринарии Пелетана з учительою панною Дені. Свідком при вінчаню був президент міністрів, Комб.

Відгомін хорватських розрухів. В Загребі відбувала ся через три тижні судово розправа проти Йосифа Пасіча, редактора „Обзора“ і двеникаря Стефана Радіча, обжалованих о підбурюванє населєня проти хорватского бана і Угорщини. Розправа покінчила ся в п'ятницю тим, що Пасіча засуджено на 4 місяці а Радіча на 2 місяці тяжкої вазинці.

Конець німецького цїсарства. По остатних виборах до німецького парламенту пригадали собі прихильники вождівства, що в 1849 р. яксь циганка виворожила прускому королеви Фридрихови Вільгельмови ось що: По доданю чисел 1849 одержує ся сума 22; 1849+22 е 1871 і в сїм році Пруси мають стати цїсарством. Коли додати до себе числа 1871, а суму (17) додати до 1871 одержить ся 1888. В тїм році має померти перший цїсар. Обі виворожені події справдили ся. Але циганка заповіла, що в році, який випаде з дальшої подібної маїпюляції з числами, отже в 1913 р., має Німеччина стати республікою. Париский „Kappel“ подаючи про се гадку, сумніває ся, чи соціялісти схочуть так довго ждати на зміну форми правительства в Німеччині.

Клопоты англійского короля. Король Едвард VII. приїхав перед тижнем до Марієнбаду лічити ся. Вправді він прибув там іногніто яко лорд Ланкастер, але всі газети про се писали і в Марієнбаді не було одної людини, що не знала би про побут в місті достойного гостя. Кожний хотїв побачити короля, і звідси цілі товпи народа волочили ся в сїлд за ним. Дійшло до того,

що король перестав виходити на улицю, аби не виставляти ся на позорище і мати спокій. В виду сего громадскій уряд почув ся до обовязку станути в обороні короля і напечатав картки отсего змісту: „Просить ся уклїнно, але з всею рішучістю тутешню публіку, аби своєю ввізливостію не докучала англійському королеви, та дозволила ему відбути лічене. Надмірна пїквисть е немила для високого гостя. Підписано: Громадскій уряд“. Ся відозва роздавана на улицях мала добрий успіх, бо тепер може король спокійно прохажувати ся по улицях і парках.

Нові канони. З Відня доносять, що генеральний інспектор австрійської артилерії, ген. Кропачек, предложив внесення що-до реформи артилерії. Межи пишними е також внесенне, аби замість дотеперішних сталевих гармат заведено бронзові гармати. Лїфети мають бути зладжені після системи німецької фабрики Ергарта.

Афоризми. Замилуване жєнщини до учености е лише делікатною формою мести на мужчїні.

Душа жєнщини се мертва точка у всесвітї і рівночасно точка, навкруги якої кружить цілий всесвіт.

Чим хто поважїйше дивить ся на жєлцину, тим менше поважно дивить ся вона на него.

Найбільшим нещастєм в любови не е віроломність ані рівнодушність одної з обох сторін, але се, коли сторони переконують ся, що той ідеальний образ, який вони собі утворили, не похожий нічим на дійсність.

Мужчина стаєть ся найбільш змисловим тоді, коли уробить собі з жєнщини найвищий ідеал.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Бібліотека для суспільних наук. Видає Лев Когут. Число 3. Фрідріх Енгельс, розвиток соціалїзму від утопії до науки. З німецького переклав Михайло Лозинський. Стор. 56. Цїна 60 сотників. (Редакція бібліотеки суспільних наук шукає адреси М. Лозинського.)

Наука і Розвага. Народна бібліотека. Ч. 10. і 11. містить: Страйк і бойкот. Чернівці, 1903. Видавництво української молодїжи.

Наука і Розвага. Народна бібліотека. Ч. 12. і 13. містить: На людським костовищі. Оповіданє про заснованє Петербурга.

Ілюстровані переписні листки: „Істория Руси-України в образах“, композиції Е. Турбацького, виїшли накладом редакції „Комара“. На листках представлені отсі картини: 1. Напад польского арциєпискупа кс. Соболевского на Успенську церкву у Львові в навечере Рїздва Христового 1583 р. 2. Польскі гетьмани Конєцьпольскій і Потоцький по битві під Корсунєм перед лицєм Б. Хмельницького 1648 р. 3. Топленє Русинів, горожан міста Львова, в керниці кс. Бернардинів в часї облоги Б. Хмельницького 1648 р. 4. Рускі мішани з Рави і Сокала вїтають Б. Хмельницького. 5. Полковник Богун по битві під Монастирищами 1653 р. 6. Дорога Яреми Вишневецкого. 7. Алегория поневоленої України. — Цїна серії 60 сот. Замовляти в адмінїстр. „Комара“, Львів ул. Собіщини ч. 8.

Над'учитель на селі, вдовець, з двома дїтьми, 3 і 4 роки старі, пошукує старшу інтелїгентну особу до вихованя дїтей і ведєня домашнього господарства. — Дописи звертати під адрес: Володислав Кукелда, над'учит. Гаврилівці, почта Іванківці.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При нількаразових уміщенях опускається на ціну процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літніх по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних красках; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різномодні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рушавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різномодних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevceapx-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з ланкеру до шпуровани і на гузички, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнаппа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Клуки і куфери до подорожі, валізи з шкіри т. зв. „Longrinder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошки на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові кафтаніки, фланелі ошуаючі тіло від поту, штани до купелю і т. п., і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевших цінах.

Ц. Б. 3бруа і муніция. Продаж порошу.

(—)

Шерша буюковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запряженого судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати в'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Дві панночки або два ученики

низшої гімназії знайдуть прийняте і родительську опіку. (Фортеп'яни дома.)

Чернівці ул. Палати краєвої (Landhausg. 3)

Іван і Мінодора Ступниці.

21 (1-2)

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

одинокое руске товариство асекураційне,

Обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побірає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. е. надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороті; в послідних трох літах виносив зворот 8%.

Виплачує школи дуже скоро а оцінку шкід переводить разом. ДНІСТЕР з делегатом і місцевим членами за 10 літ виплатив 6,064 відшкодовань в сумі 3,187,258 кор.

ДНІСТРА позіси приймають при пожичках Банк краєвий і каси ощадности. Посередничать при обезпеченях на жите в краківем Товаристві.

ДНІСТЕР відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродійні ціли; для того на жите треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902 р: 838,364 кор. і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії

В Чернівцях

на улици.

— Що ти крутиш ся по місті

і по склепах зазираєш?

Чи не маєш ти дві шістіці,

тай дім купити гадаєш?

— Добре, що тебе надбав,

бо не знаю де удатись

аби дешево купити;

та аби не ошукатись.

Вачип, діти собі склали

шісток-крейцарів чи-мало

і мені ось передали,

абим в місті купив здало

все, що для них треба буде

через цілий рік до школи;

Родичі їх, бідні люди —

хайже буде по їх воли.

А ще треба і те знати,

що всі люди в селі бідні —

треба в дечім помагати

і улекшувати злидні;

тому хочу їх діточкам

марфу дешево купити —

знаєш, як беру багато,

купець мусить щось спустити...

хочби десять процент з лева —

ну, як куплю за сотчину,

все ж десятка остає ся —

от і сердачки на зиму.

Бо рабат з діточих грошей,

чей собі не буду брати —

а діточки, з тих процентів

щось на зиму будуть мати.

— Як ти хочеш бідні діти

від визиску ратувати,

то лиш у нашій папірні

мусиш для них марфу брати.

Бо деінде ти не купиш

так дешево для них всього;

зрештою — по що до жида?

лучше купити у Свого!

А що заплатиш — і з того

будеш ще поману мати —

зиск з папірні йде на бурсу!

руска! треба підирати!!

Папірня „Рускої Бесіди“

обслужить тебе аж мило!

Там є зошити і крейда,

ручки, оловці, чорнило,

пера, стирки і друксорті;

всього там дістанеш брате —

до вибору різні сорти;

от дай їй вторговати.

Она є в „Народнім Домі“

так скажати-б в нашій хаті;

Там купуй а не деінде,

треба й себе підирати!

А як кождий з нас там купить,

о папірню буде дбати,

то тоді будем взаїмно

Свої Своїм помагати.

Ось-що.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічеке сухо-горячим повітрєм

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болу в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвисші температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасні успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно усмиряє біль. При ліченю є ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричнім жаровім сьвітлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(30—50)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Заява руских послів.

(Конець.)

1. Перетворене держави на осно-
вах автономії народів в склад єї
входять так, щоби, при забезпеченю
загальних інтересів упорядкованим
центральною парламентом і сильним
безстороннім центральним правител-
ством, кождому народови дане
було право рішати самому о собі у
всїх культурних і національних
справах, з виключенем всякої майо-
ризації, — а на кождий случай як
найскорше видане закона о наро-
дностях, яко доповнення обов'язуючих
основних законів, котрий забезпечив
би кождому народови ненарушимість
єго найважливіших національно-куль-
турних прав. Рівночасно іменем
цїлого народу руского горячо і рі-
шучо протестуємо против шкідливого
також з огляду на інтерес держави
і других народів проекту відокрем-
лення Галичини, взагледно і Бук-
овини, і самостійного їх устрою на
основі автономії країв, заповідаючи
з гори, що всякі змагання до ус-
ушення такого проекту стрітять ся з
безвзглядним і до найдалших гра-
ниць ідучим відпором всеї рускої
нації в Австрії;

2. введенне реформи всїх орди-
націй виборчих на основі загаль-
ного, рівного, безпосередного і тай-
ного голосованя;

3. строге береження конституцій-
них прав і горожанських свобод,
збережене повної незалежності су-
дівництва і укорочене як найстро-
гішими мірами самоволі адміні-
страції;

4. як найскорше заспокоєне
культурних і економічних потреб

русского народа в Австрії, яких він
від давна домагає ся і для успіш-
ного свого розвитку потребує, а в
особенности потреб на поли шкіль-
ництва через засноване потрібного
числа руских шкіл всяких катего-
рій і всяких степенів в Галичині
і на Буковині, увільнене православ-
них Русинів на Буковині від гете-
монії румунської на поли церковнім,
регуляцію рік у східній Галичині
і Буковині, організацію селяньского
кредиту рілничого і улегшене на-
бування землі рускому селянству,
організацію еміграції і всесторонне
обезпечене праці робітничої;

5. уладжене відносин австрійської
держави до угорської в такий спосіб,
щоби або зв'язь межі обома держа-
вами була постійна (отже без пе-
ріодичного відновлюваня угоди) і на
справедливих основах оперта, або
щоби унія їх була лише особова.
Відновлене угоди в формі, умовле-
ній тепер межі правительствами
обох держав, вийшло би тільки на
некористь Австрії і монархії, не
забезпечуючи навіть дальшої зв'язи
обох єї половин, а на виключну
користь Угорщини, іменню маляр-
ского елемента, придаляючого всі
інші народи в угорській державі
(Румунів, Сербо-Хорватів, Німців,
Словаків і Русинів).

Се наше слово в даній хвили,
се наші жаданя, висказані не з чисто
партикулярністичного становища са-
мого тільки одного народу, але та-
кож зі становища і в інтересі дер-
жави і єї народів. Ми свій обов'язок
сповнили; обов'язком керманців дер-
жави і рішаючих в ній чинників
єсть: в сїй важкій порі зійти з до-
роги вигідного опортунізму, даючого
лише хвилеві користи, а вступити

на єдино спасенню для держав і на-
родів дорогу справедливости.

У Львові, дня 15. серпня 1903.

Алексій Барабаш, посол гали-
цького сойму. — Олександр Бар-
вінський, посол галицького сойму
і ради державної. — О. Теодор
Богачевський, посол галицького
сойму. — Николай Василько,
посол буковинського сойму і ради
державної. — Др. Емільян Глад-
шівський, посол ради державної.
— Михайло Глиджук, посол гали-
цького сойму. — Йосиф Гурик,
посол галицького сойму. — Др. Ми-
хайло Король, посол галицького
сойму і ради державної. — Др.
Андрій Кос, посол ради державної.
— Теодор Левицький, посол бук-
овинського сойму. — О. Віктор
Мазикевич, посол галицького
сойму. — Др. Андроник Могиль-
ницький, посол галицького сойму.
— Др. Евгений Оленицький, посол
галицького сойму. — Дмитро Оста-
чук, посол галицького сойму. —
Єротеї Пігуляк, посол буковин-
ського сойму і ради державної. —
Юліян Романчук, посол ради
державної. — Др. Стефан Смаль-
Стоцький, посол буковинського
сойму. — Антін Старух, посол
галицького сойму. — Василь Явор-
ський, посол ради державної.

Вісті з цїлого сьвіта.

— З закордонної України. На
будову пам'ятника Івана Котлярев-
ского в Полтаві, після звіту оголо-
шеного міською управою, видано
понад 15 тисяч рублів. Погрудє
і горорізьби коштували 5.150 руб.,

а педестал 8.382 рублів. — В сих
днях вийшов в Харкові альбом ви-
стави XII. археологічного з'їзду,
який відбув ся минулого року в
Харкові. В альбомі містять ся 56
таблиць, на яких представлено коло
300 фотографічних знімків з виста-
вових предметів. Картини виконала
артистична фототипія К. А. Фішера.
Поясненя до картин (на 25 сторо-
нах великого формату і дрібним
друком) написав проф. Є. К. Редін.
В альбомі узгледнений найбільше
церковний відділ, а коротше архе-
ологічний і етнографічний. Після
оцінки проф. Н. Т. Сумцова, по-
міщеної в „Южнім Краю“, сїй
альбом інтересний для археологів,
передовсім для дослідників україн-
ських церковних пам'яток. Між
іншим звертають на себе увагу
картини з видами Харкова з XVIII.
і початку XIX. віків. Не менше
замітні є знімки з старинних обра-
зів, які — як пише проф. Сумцов —
наглядно доказують, як відчували
наші предки високу красу західно-
європейської штуки і як много впли-
вали на них італійські старинні ма-
лярі. Рецензент замічує ще, що де-
яким образам сьвятих надали ма-
лярі, української народности, своє-
рідний український характер. Між
портретами, заміщеними в альбомі,
находять ся між іншими портрети
Сковороди і жєни Павла Полуботка;
дальше два рисунки Тараса Шев-
ченка, знімка з дому в Основі, де
проживав Григорій Квітка, картина
з козаком-бандуристом і ин. Весь
альбом виконаний вельми арти-
стично.

— Процес Гумбертів в Парижі
покінчив ся в суботу засудженем
всїх обжалуваних. Тересу Гумбер-

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповіданє.

(Далі.)

IV.

На даленім передмістї, замешкалім
біднішими міщанами, стояла далеко від
улиці простора міщанська хата. Засло-
нена деревиною, а в літі ще кукурудзою,
була вона для прохожих сею улицю
цїлком не спостережимою. Дістатись
до неї можна було двома стежками, або
від улиці, городами, або берегом малого
потона, що плив майже під єї порогом.
Сей послідній доступ був трудніший,
бо треба було перейти цїле місто і аж
за містом, далеко в поли, зачиналась
стежина.

Господарем єї хати був старий,
сивий і немичний міщанин, бувший му-
ляр, що зі старою своєю жінкою дожи-
вали послідні свої дні. Старі мешкали
по одній боці хати, а другий бік винай-
мали одному молодому, бідному чолові-
кови, що назвав ся перед ними приват-
ним гімназьяльним учеником.

Одної суботи, по полудни, почали
до єї хати, крадькома, по одному, схо-
дитись молоді хлопці, гімназисти.
Одні йшли прямо з улиці стежкою через
города, інші діставались до хати бере-
гом поточини.

Хлопці йшли обережно оглядаючись.
За якої пів години кімната, де мешкав
приватист, була майже битком набита.

Ученики деякі сиділи, інші стояли.
Майже у кождого в устах сьвітлася
папіроска. Розмова йшла приватно, пі-
шепотом. Усі когось ожидали, виглядали
крізь вікно, а господар що хвиля вихо-
див на подвірє. Коли вже довгий час
ніхто не приходив, коли здавалось, що
всі, що мали зійтись, зійшли ся, встав
один ученик, кинув допалену папіроску
на дошкву, на саму середину кімнати
і плеснув в долоні. Запанувала згладна
тишина.

— Товариші, проговорив повагом,
сильним голосом молодець — заки прийде
пан доктор, позволте, що відчитаю спис,
чи всі зійшли ся.

Виняв з бічної кишені нотатку
і почав відчитувати імена своїх това-
ришів. Показалось, що крім одного, котрий
мав прийти з паном доктором, були всі.

— Усі в комплекті — сказав далі. —
Гарно списали ся. Прошу лише і набу-
дуче так сходити ся. За пару хвиль, ду-
маю, розпочнемо нараду. Прошу лише
зохуватись, як прийде пан доктор, по-
важно і статочно.

Ледви що скінчив послідне слово,
двері відчинились і в хату увійшло двоє
нових людей. Передом всунув ся стар-
ший вже чоловік, може трицятьлітній,
середнього росту, добре викормлений,
з чорною бородою. На носі бундючно
висів цвікар. За ним появив ся молодий
хлопець-ученик.

— Мое поважане, панам! — при-
вїтав прибулий зібраних.

— Поважане — відповіло кілька не-
смілих голосів.

Ученики повставали. Гість устиснув
чергою всім руку, виповідаючи при тім
по кілька звичливих слів.

— Пан доктор зволює уєїти, ось
ту, прошу — припрошував чємно із
уклоном молодець, що недавно відчиту-
вав спис своїх товаришів.

— Дякую, пане Богдан, дякую —
відповів пан доктор з солодким усмі-
хом на устах і уєїв на вказане місце
за столом.

Ученики обступили стіл, виявивши
цікаво очі в поважного гостя.

— Мої панове — промовив пан
доктор з докторскою повагою — я вам
дуже вдячний за се, що ви нині впу-
стили, згледно запросили мене на своє
зібранє. Кількох за півів я вже знаю
добре, інших заледви лише що недавно
пізнав, але маю надію, що небагом ста-
немо всіма добрими знакомими, добрими
приятелями. Нас лучить а і на будуче
лучить-ме одна гадка, одна цїль — добро
народа. Се дуже гарно, дуже похвально,
що ви панове так єще молоді, бо за-
ледви що-їно по році вийдете з шкіль-
них, вузьких мурів, а вже так поважно
думаєте, таку поважну роботу замишля-
єте робити. Я о скільки мені часу стане,
помагати вам буду у сїм всіма моїми
силами.

Бєсїдник поправив цвікар на носі.
Обличє де котрого з зібраних засьвіт-
лось виразом вдячності.

— Наш народ — продовжав пан
доктор — се народ один з найбідні-
ших, один з найтемніших. Єго історія
— се мученича житєніє...

Він розказав коротко історію рус-
кого народа, що найважливіші події з єго
житя і широко змалював єго теперішній
образ. Одна нужда-біда, одна неволя,
одна загибель... Ворогів на кождім кроці
тьма, оборонців обмаль. І які се обо-
ронці? Сором згадати...

— Мої панове, кричав огнисто пан
доктор, як маєте ви бути такими обо-
ронцями, то радше не знайте свого на-
рода, радше відречіть ся, покиньте єго!
Народ наш се народ пролетарів, се нуж-
дений пролетаріат! А політика проле-
таріату, не така саме, як у нас робить
ся. Ми не будьмо заскоружлими, не будь-
мо обмеженими, ми погляньмо, що
в сьвітї дє ся, і коли воно добре, те
у себе робім.

Бєсїдник згадав про пролетарський
рух робітничий в Німеччині, в Франції,
в Швайцарії... Розповів коротко про єго
початок і причини, сказав в чім лежить
суть того руху та до чого він стремить.

— Нам треба іти в єлїди осьвітє-
них єсєїдів — закінчив пан доктор —
а покинути свою нитому консервативну
вдачу. Нині добрим способом нічого не
вдїєш! Нам треба показати силу, а народ
наш має силу! Просьвітїм єго лише, на-
учім єго, вкажїм єму дорогу до єго до-
бробуту, до єго щастя, будьмо єго ро-
зумними провідниками! Ви, панове, мо-
лоді, у вас молодеца єлка, молодеца
євергїя, ви богато можете, як лише схо-
чете! Тож беріть ся охочо до праці, не
опускайте рук, не дайте збаламутити ся
вашим єлїним наставникам, полюбіть той

і єї мужа засуджено на п'ять літ тяжкої в'язниці і на заплату гривни по 100 франків, Романа Доріяка на три літа а Емілія Доріяка на два літа звичайної в'язниці. Проти того засуду адвокат засуджених Ляборі зголосив відклик неважності.

— *Смерть экс-премієра англійського Сельсбері.* В Лондоні помер минулого тижня славний англійський муж державний і політик лорд Сельсбері на хоробу серця і нирок. — Лорд Сельсбері уродився в 1830 р. В р. 1857 зівстав вибраний до палати низшої, в недовзі перейшов по смерті батька, до палати високої, де виступив як непримиримий противник кабінету Гледстона. Від 1866 р. до 1867 був в кабінеті Дербі-ого міністром для справ індійських. В 1876 р. був представителем Англії на конференціях царгородських, причім годився на жадання представителя Росії, Ігнатієва. В р. 1878 обняв в кабінеті теку справ заграничних. Враз з Дізраєлім заступав Англію на конгресі берлінським. Від 1885 р. до 1892 був презесом кабінету, в котрім то році уступив місця Гледстону. На ново обняв президентуру міністерства в 1895 році.

— *Бунт в армії.* Нечуване вражінє зробив в Росії слідуючий факт: Коли командант Києва казав стріляти до зревольтованих страйкарів, виступив один офіцер перед фронт своєї компанії і крикнув: „Лайдаком є той, хто буде стріляти до голодних братів!“ Компанія сего офіцера не стріляла. Офіцера арештовано і відставлено до Петербурга, де єго жде смерть від кулі. Компанію розвизано і розділено по інших полках.

— *Анархісти.* Під одним домом знайдено бомбу з запаленим льонтом. Власті здогадують ся, що се був анархістичний атентат.

— *З Сербії.* Сербські круги урядові заперечують вість, що іменоване кн. Арсена начальним командантом сербської армії розбило ся о опір офіцерського корпусу. Становище генераліссімуса в сербській армії не існує і доперва мусіло би бути ухвалене парламентом.

Становище членів королівського дому доси взагалі не усталене.

— *З Македонії.* Ситуація на Балкані єсть нині так запутана і неясна, як рідко коли так була. Російська ескадра станула на турецьких водах і се надає цілій ситуації найбільшої ваги і характеристики. Про сю справу доносять тепер з Константинополя під датою 20 с. м.: „Вчера відбувала ся в Ілдіз-кіюску надзвичайна рада міністрів, котра займала ся справою російської демонстрації. По нараді дано російському амбасадорови Зинівієви в Константинополі і турецькому амбасадорови в Петербурзі відповідні заявленя“. А до „Frankf. Zeitung“ доносять знов: В міродаїних кругах в Константинополі уважають положене за так критичне, як ще не було від часу російско-турецької війни. Погляди в тім розходять ся, чи демонстрація російської флотії єсть умовленою акцією обох держав інтересованих на Балкані (Австро-Угорщини і Росії). Конзулі сьуть того кріпкого переконання, що без інтервенції держав європейських Македонія не дасть ся тепер успокоїти. Італія і Франція постановили вислати по два кораблі воєнні, котрі мають плавати на водах недалеко Мітілені, щоби на случай потреби бути під рукою. З великим напруженєм вижидають тут близьких вістей о становищу Англії, котра в останніх часах проявляла великий брак заінтересованя. В добре поінформованих англійських кругах говорять, що англійська ескадра Середземного моря появиться в Дарданелях. Російська ескадра побуде довший час на турецьких водах. З Малої Азії і Сирії вислано на Балкан 52 батальонів піхоти.

НОВИНКИ.

Цісар у Львові. Дня 15. вересня 6. р. прибуде до Львова на короткий час С. В. цісар Франц-Йосиф І.

Личні вісти. Радник двору Зубрицький і міський радник Бек повернули з відпустки. — Др. Аврелі О.

бідний пролетаріат і станьте ся єго душею, єго світлом!

Пминтарна тишина запанувала в кімнаті по єх горячих, палих словах пана доктора. Зібрані молодці, у яких виски запалені, набігали рум'янцем, а очі світились огнем запалу і завзяті, стояли мов оголощені. Пан доктор обтер спитіє чоло хустинною, здійняв з носа цвінкр, обтер і заложив єго знова на ніс і розглянув ся по хаті.

— Ну, а щож ви на те, панове, та? — спитав — чому що не кажете? Згідні зі мною, ні?

— Чому би не згідні — відозвав ся несміло якийсь голос з гурту — згідні. Ми просили би тільки о провід.

— Я кажу, що буду вам помагати у вашій роботі, від часу до часу до вас загощу, ви до мене приходіть хочби що дня, двері до моєї хати і моєї бібліотечки отвором для вас кожної хвилини.

— Добре, прошу пана доктора, ми за се дуже вдячні — зібрав ся на відвагу і сказав Богдан — але просимо також поради ти нам, що ми маємо тепер робити. Ми читаємо книжки, предпачуємо, як пан доктор знають, деякі часописи, сходимо ся, але дуже часто брак нам на наших сходинах предмету до балаканя, часто також хотіли би ми до чогось брати ся, щось робити, а не знаємо що...

— Не маєте що робити? А то добре! Вербуйте інших своїх товаришів, намовляйте їх до закладання таких товариств, як ви маєте, до товариств, які мали би таку саму ціль... Не маєте що

робити? Ходіть вільних хвилях по окресних селах, загощуйте до читалень, до хлосєвих хат, ширіть просвіту, ширіть нові ідеї, підносіть хлоца, одушевляйте єго до своїх ідеалів, приготуйте єго до борби...

Хлопці призадумались. Поле до роботи було дійсно так широке, так обширне, а вони доєй якого забували про се, їм се і на гадку ніколи не прийшло.

З одушевленням попрацали на відході пана доктора, порозумілись що до дня та години слідуючих сходин і серед патрістичних співів рушили купою в сторону міста.

V.

В хаті бідної вдовиці було вже тихо. Мати і молодші діти поукладали ся спати; при столі сиділи лише над книжками Богдан та Ярکو. Світло маленької лампи ледви освічувало середину стола. Хлопці убрані в оборки сиділи позакладавши руки в рукави і дрімали.

— Ох, холодно — перервав перший тишину Ярکو — мені вже ноги стали як качани. Іду спати, може в ліжку розігрієсь.

— А я — сказав Богдан — я еще трошки посиджу. Мушу нині скінчити отсю книжку. Дуже цікава. Хоч спийний, але не піду скорше спати, аж не речитаю.

— Я таки іду спати. То вже мусить бути пізно. От іди вже й ти, бо шкода наїти. Чи книжки вже завтра не можна докінчити?

чуд, директор моравського товариства асєнраційного, прибув до Сучаєви.

З суду. Президент міністрів як управитель міністерства справедливости іменував судового адюнкта др. Райнінгера судовим секретарем в Садагурі а перенє судового секретаря др. А. Згорського з Садагури до Чернівців.

З управи руху. Управитель руху др. Гнідний повернув зі своєї відпустки і обняв знова своє урядованє.

З пошти. 3 днем 1. вересня 1903 буде активований уряд в Сатулмарє (пов. радовецький). Місце поштової експедиції тамже отримала поштова помічниця Матильда Майєр в Путні.

З П. державної гімназії. Вписи учеників до першої класи відбудуть ся 1. 2. і євентуально 3. вересня 6. р. Ученики, що хотять бути прийнятими до 1. класи, мають явити ся в згаданих днях між 8. а 10. год. рано в супроводі своїх родичів або їх заступців і принести зі собою свідомство хресту (метрику) і шкільне свідомство укінчення четвертої класи народної школи зглядно четвертого шкільного року народної школи. В шкільнім свідомстві, що на підставі розпорядку крайової шкільної ради з 9. цвітня 1898 р. ч. 5329 мусить бути заосвідчене в кляззую: „зголосив свій перехід до школи середньої“, має бути клясифікований вислід науки тільки одною нотою. При іспиті на німецькій мові вимагає ся з релігій тих відомостей, яких можна набути в перших чотирьох клясах, з німецької мови доброго читаня і писаня латинським і німецьким письмом, елементарних відомостей з науки о формах, розбір поєдинокх зложених речень, ортографії, а з рахунків вправи в чотирьох основних способах рахования. При вступнім іспиті до 1. класи з руско-німецькою викладовою мовою ставить ся такі самі вимоги з тою виїмкою, що намість німецької викладової мови приходить знов руска як викладова. Крім того мають ся дотичні ученики також піддати іспитови з німецької мови, причім однако буде вимагати ся крім доброго читаня і писаня на німецькій мові також знаня найважливіших правил доброго писаня і найчастійших форм деклінаційних і конюгаційних, деякої вправи в розбираню зложеного реченя і засобу слів, який мож набути з підручників Рота-Глібовицького, котрі вживаєть ся в руських народних школах. Кожний нововступачий ученик має заплатити такув прийняти 4 кор. 20 сот., 2 кор. на шкільні приряди, 1 кор. на гімнастичні прилади, 1 кор. на чорнило а крім того 6 сот. за 1 примірник дисциплінарного порядку, разом 8 кор. 26 сот. Поправчі як і вступні іспити до висших клас відбудувати муть ся 2. і 3. вересня від 8—12 год. перед полуднем і від 3—6 год. по полудни. Тимчасові

свідомства передом треба передати директорови. Ученики, що вже до закладу належать, мають зголосити ся 2. і 3. вересня від 8—10 год. перед пол., причім мають предложити послідне семестральне свідомство, дальше мають заплатити 3 кор. вписного і 1 кор. на чорнило. Ученики, що приходять з пильної гімназії, мають зголосити ся 1. вересня в дирекційній канцелярії поміж 10. а 12. год. рано, та предложити свідомство хресту і свої свідомства семестральні (послідне має бути заосвідчене в приписану кляззую відходу) та заплатити такув 8 кор. 26 сот. так само, як ученики стараючи ся о принятє до 1. класи. Принятими однак можуть бути тільки в тім случаю, як будуть вільні місця. Також безсвідомне право принятї до німецьких відділів мають тільки ті ученики, коли сьуть гр.-ор. або гр.-кат. віроісповіданя, або обовязково ходять на науку рускої мови. Інші ученики, що старали би ся о принятє, можуть бути прийнятими тільки тоді, коли би були вільні місця. Ученики, що не записали би ся в приписанім речинци мусять подавати ся о дозвіл повногого принятї до міністерства просвіти.

Нові церкви на Буковині. „Діло“ пишє: На самім полудні Буковини, в куті від семигородської і румунської границі, є руска католицька парохія в повітовім місті Довгополі водоскім (в Кімполонзі), що розтагає ся на цілій повіт. Кілько там є руських душ, годі знати на певно, бо розсіяні серед населєня румунського, німецького та жидівського, а до того при недостатку національної свідомости, дуже часто записують ся або дають себе записувати до народности румунської або німецької. Що колись були там оселі чисто рускі, свідчать такі пр. назви, як Руска Бовла, Руска Молдавиця, Садова і ин., хоч тепер пр. в Рускій Бовлі є всего 6 душ руських. Церков руска находить ся лише в Кімполонзі, де живе около 300 Русинів, по більший часті робітників при трачках. Церков дерев'яна з трема банями, висока, простора, ясна і чиста. Для потреби близьких місцевостей, як Вама, Йізенав, Садова, Пожоріта і само Довгополе, могла би вона цілком вистарчити. Але подальші села, як Руска Молдавиця (220 руських душ), Фрумоза (26), Артель (8), Руска Бовла (6), Фрасин (58), Ватра Молдавиця (8), дуже далеко віддалені від себе і розділені високими горами, давно відчували потребу власної церкви. Але бідням людям тяжко приходило сиромочи ся на кошти будови; аж за видком гр.-кат. пароха о. Поруцького з Довгополя подарували минушого року господарі Константин Гавка і Матвій Химак ґрунт в Рускій Молдавиці і там сего року поставлено каплицю та посвячено на Вознесєнє. До каплиці ходять не тільки католики, але й право-

— Та бачиш, я єї мушу прочитати нині, аби завтра віддати.

— Ет, віддати можеш пізнійше, а як така цікава, то лиші й мені, і я єї прочитаю.

— Ти, Ярку, такої книжки не будеш читати, ти єї не зрозумієш. Аби мочи такі річи читати, треба підготовленя, треба передше дещо прочитати. Се книжка наукова, поважна.

Ярко замовк. Єму було ніяково, що Богдан так легковажно о ній виражає ся, не мовто він не може єще всього читати. Він до сего, до таких слів, міг вже вправді привикнути, бо чув їх мало що не кожного дня, але завжди справлялі єму велику прикрість. Ярко розумів добре, що своїми здібностями не може рівнятись з старшим братом, але з другого боку не міг поняти, як можна якоїсь книжки не розуміти, коли до тепер все, що читав, а читав також не мало, добре розумів. Єго гнівало також те, як може хтось величати ся своїми більшими здібностями, як може хтось другого уважати за дурня, не будучи сам філософом.

„По зарозумілости пізнати дурня“ — чув нераз в школі від профєсора і єя сентенція була єго одинокою політикою і відрадою в таких хвилях.

Ярко розібрав ся і положив ся до ліжка. Богдан читав єще хвилю а коли скінчив книжку, положив ся коло брата і згасив світло. Спали оба під одним покривалом.

— Ярку, ти вже спиш? — спитав Богдан брата.

— Ні — була коротка відповідь.

— Тай я не годен чогось спати.

— Зараз заснеш.

— Та де засну! Ріжні гадки не дають мені супочинку. Одна перегаєє другу. Книжка, яку я тепер перечитав, так мене заінтересувала, так фантазною розбурхала, що ось аж влежати годі.

— Ет...

— Ти собі „ет“, бо тобі що иншого в голові, а мені знова що иншого.

— Тихше, бо збудиш мамцю — наминав Ярکو брата, коли той зачав голоснійше говорити.

— Ти, Ярку, по за книжкою, та поза своїм домом світла не бачиш. Тобі здає ся, що крім шкільних книжок та книжок з гімназійальної бібліотечки, що крім своєї власної хати, власної родини, нічого більше й не має. А се прещінь не так.

— Певно, що не так, але й певно, що я сего ніколи не говорив тобі і так не думаю.

— Може не говорив, може й не думав, але так дійсно єсть!

— Та тебе не переконаєш. А зрештою, я тобі скажу таке: тепер мені й нічого робити, як лишє вчити ся та читати пожиточні книжки. На що иншого приїде свій час.

— Ну, ти не діждеш ся того свого часу, як вже тепер не маєш до него охоти.

— Побачимо. Я єще молодий, студент, мені лишє вчити ся тепер. Навчу ся, що потрібно, покину школи, тоді до вищої роботи!

славні Русини, зражені своїми православними румунізаторами. Руска каплиця в тій стороні має для нас велику вагу, тим то і румунізатори всякими способами заходилися на не допустити до її будови. Але живуть ще Русини також в найдавніше на полудневий захід висувеним куті коло купелевого місця Дорна-Ватри. І так після урядової статистики має Дорна 180 душ руско-католицьких, Дорна Кандрени 20, Поляни Стані 30, Яковини горішні 20, долішні 15, Чоканести 20, Бріза 10, Валенутна 52. Людиність тутки цілком відтита від світа і від своєї церкви; аж перед роком стала нова церква в Кімполонзі до Дорни. Отже знов заходами о. Пору-бальського подарував господар Василь Матей три, пражини (близко пів морга) землі в Дорні на дуже гарнім місці на горі коло т. зв. Чорного Потока під будову церкви, а Гнат Свистуляк дав матеріалу вартости около 100 К. План, виготовлений нашим архітектором Вас. Нагірним, післав до міністерства з проською о матеріал з дісів реаліційного фонду. Є надія, що нарік приступить ся до будови. Не треба й казати, яке значіння буде мати ся церква для спинена румунізації і германізації нашого народу в тім куті. Ось і тепер такі імена, як Андрій, Купаренко, Дашкевич і т. и., указують на чисто руске походження, а такі на кождім кроці подібати мож людей з тими іменами, що й не признають ся до Русинів, а уважають себе за Румунів або Німців.

Прийняття до православної бур-си „Руского Народного Дому“ відбудуть ся 31. серпня, 1. і 2. вересня, кождого дня від 11—1. год. і від 5—7. год. Родичі або опікуни мають явити ся з учениками до угоди. Кождий питомець має принести з собою метрику, свідоцтво бідности, потрібне біле і кофя на ліжко.

З справоздання міської ради шкільної довідуємо ся, що в окрузі шкільним міста Чернівців естувало в 1903 р. 13 народних шкіл з 114 класами. Новостворено другу школу в Рошоші з 5 класами головними із 1. класом рівнорядною. Крім обох чотирокласових шкіл вираз (мужескої і женескої) при тутешнім смирняні учительським естувє в окрузі міським 9 шкіл приватних з з того 8 з правом публичности. — Міський ліцей женеский стоїть в звязи з чотирокласовою школою пригатовуючою. Далі естувє 2 курси доповняючі для дівчат, 2 промислові школи доповняючі і 4 відділи фребльовські. — Число дитий, обовязаних до науки шкільної, виносило 9365 (4950

хлопців і 4415 дівчат). Розділ дитий на поодинокі заклади наукові представляє ся ось так: 3 номіж висше поданих 9365 учеників і учениць находило ся: в публичних школах і в школах вираз 6414 (3201 хлопців і 3213 дівчат) в школах приватних 1505 (816 хлопців і 689 дівчат) користало з науки в висших закладах наукових будь з науки домашної 1097 (888 хлопців і 309 дівчат). Число дитий фізично хорих виносило 197 (70 хлопців і 127 дівчат, хорих на умі 21 (7 хлопців і 14 дівчат). Нормально розвинених а не користаючих з науки шкільної було 131 (68 хлопців і 63 дівчат) або 1.4 проц. — В 946 случаях уварано родичів, що не посилали своїх дитий до школи, грошевою карою в сумі 4134 корон. — Число учителів, що посідали іспит кваліфікаційний виносило 41, учительок 75, учителів без іспиту кваліфікаційного (з іспитом зрілости) 2; крім того вчило в заступстві будучих на відпустці учителів 5 кандидаток укваліфікованих. — В школах вираз занятих було 7 учителів і 5 учительок а в школах приватних 16 учителів і 12 учительок іспитованих а 4 без кваліфікацій. — В 1903 р. відбула краєва рада шкільна 10 засідань і залагодила 2850 кусників; число днів інспекційних виносило 107.

Оповідка. Після розпорядження ц. к. міністерства рільництва із дня 3. серпня 1903 р. ч. 20741/2517, задумує ц. к. міністерство краєвої оборони покрити потрібне число ремонт також і в осени с. р. через закупку на ярмарках на ремонт в Галичині і Буковині і мають з тим ті, що ховають коні, спроможність, свої коні без жадної посередної торгівлі військовому скарбови продати. З тим відбудуть ся ярмарки на ремонт на Буковині, як слідує:

в Кисилеві	дня 19. вересня 1903 р.
„ Раранчи	„ 24. „ 1903 „
„ Кімполонзі	„ 26. „ 1903 „
„ Дорнаватрі	„ 28. „ 1903 „
„ Сучаві	„ 29. „ 1903 „

Се подає ся до загальної відомости і при тім звертає ся виразно увагу на те, що на тих ярмарках на ремонт являть ся військова комісія для асенірована ремонт, що лиш будуть закупувати ся коні, що вже мають 4 роки а не більше як 7 літ і що за великі від 158—166 центиметрів, що буде виплачувати ся пересічна ціна за копа від 650 корон і що попри те зістане признана тому, що ховав сиродавого коня, премія в висоті 20 корон, если комісія експертизує коня яко „відличного“. Далі подає ся до відомости, що на ярмарках на ремонт в Кімполонзі і в Дорнаватрі буде закупувати ся також ремонт, що за великі від 154—159 центиметрів для ескадрони дальматинських краєвих стрільців-іздіців за пересічну ціну від 560 корон. — Із ц. к. краєвого правительства. — Чернівці, дня 14. серпня 1903 року.

Розписане конкурсу на девять вільних місць при господарській школі з рускою викладовою мовою в Кіцмані. Ч. 5733. В інтернаті господарської школи в Кіцмані з рускою викладовою мовою, в котрій питомцям з матерною німецькою мовою, наука в німецькій мові висладала ся мусить (§ 4. статута) і котра то школа має на цілі молодих людей, особливо з стану селяньського, що укінчили народну школу з добрим успіхом, на основі набутих в народній школі відомостей познакомити з найважливішими науками господарськими, особливо через відносно заряджені вирази в господарських роботах, придбати їм всяку виправність і зручність і доповнити загальне освітлення питомців так, щоб они були в стані вести господарство на селяньській поєлости після раціональних засад (§ 1. статута), а до роздана девять вільних місць на час наукового курсу то є на два роки, почавши від 1. жовтня 1903. Питомці, що мають вільні місця господарської школи, отримують в інтернаті свої школи безплатно науку, помешкане, цілий харч, освітлене, пране шмаття і наконєць в разі легкого захворювання потрібну лікарську поміч (§ 6. а. статута). Для прийняття до господарської школи, взглядно для одержання вільного місця в інтернаті, має питомець після § 5. статута слідує виказати: 1. що уміє жити; 2. принадлежність свою до Буковини посередством предложена свідоцтва принадлежності до краю; 3. залу родичів або опікунів, що їх

волею є, щоб убігатель був до школи прийнятий і що їх син або вихованець буде в закладі точно сповняти існуючі дисциплінарні приписи; 4. свідоцтво увільнення з народної школи яко доказ, що убігатель о прийняті відновів народному шкільному обовязовані з добрим успіхом і що посідає образование, якого вимагає ся для вступлення до закладу; 5. виказ про маєткові відносини убігателя і его родичів, виставлений начальником громадським, при чім сей виказ не має уважати ся за свідоцтво убожества; 6. свідоцтво здоров'я, виставлене від лікаря громадського а потверджене від ц. к. лікаря повітового, що стараючий ся о прийняті цілком здоровий і що має достаточне для его віку тілесне розвите, щоб всі потрібні роботи міг сповняти. Потрібне шмаття і одіж мусить питомці в приписанім числі до закладу з собою принести. При наданні сих вільних місць будуть особливо уважливий ся селяньські сини. Виділ краєвий задержує собі право надавати також і половичні вільні місця в той спосіб, що питомці замість приписаної в статуті річної суми 240 корон, лиш 120 корон в ратах з гори будуть платити. Просьби о наданні вільних місць при господарській школі в Кіцмані мають ся подавати до виділу краєвого і найдавніше до 15. вересня 1903 в дирекції господарської школи в Кіцмані особисто предложити. — Від виділу краєвого Воеводства Буковина. — Чернівці, дня 12. серпня 1903.

Подяка. Бук. краєве правительство висказало горячу і повну узнання подяку патологічно-бактеріологічному інституту в Букарешті а особливо функціонарам того інституту пш. др. В. Бабеєсови, управителеви інституту і проф. університету та др. Омеланови Попови, шефови секцій за безплатне лічене численних осіб з Буковини, покусах через скажених псів і найшовших безплатну лікарську поміч в згаданім інституті.

Вильсоване судив присяжних. Під проводом суд. радника Калитовського відбуду ся вильсоване судив присяжних для третьої періоди судив присяжних, яка зачне ся дня 14. вересня б. р. при краєвим суді в Чернівцях. А. Головні присяжні: Теофіл Томашук конесторіальний офіціал, Чернівці. Др. М. Фокшавер адвокат, Чернівці. А. Раппапорт властитель тракти, Мігова. А. Козановский властитель великої поєлости, Ставчани. Н. Фльондор властитель великої поєлости, Новоселици. Теофіл Константинович дідич, Поєни. Казим. Богданович властитель великої поєлости в Ошихлібах. Александр Бродовский властитель великої поєлости, Петрівці. А. Мануґевич частний поєдач, Вашківці. Петро Тіцц селянин, Манастерська. Алек. др. Мустаца властитель великої поєлости, Чернівці. Яков Москонович Вагнер селянин, Рош. Ст. гр. Яблоновский властитель великої поєлости Веречанка. Фр. Байль властитель реальности, Серет. А. Крайґер, властитель великої поєлости, Слободія-Ромарівці. В. Фонтін купец, Чернівці. Моріц Вайсґаєл посесор, Нажні-Станівці. Др. Іван Фльондор, властитель великої поєлости, Сторожинець. Абрагам Давід господар, Киселиця. Б. Зільбербух частний поєдач, Неполоківці. Др. Василь Дуточак адвокат, Чернівці. Маркус Табакер купец, Чернівці. Ем. Розенцвайґ купец, Чернівці. В. Манц господар, Терембешті. Е. Розін купец, Чернівці. Партеній Касевич властитель реальности, Куцурів великий. Конст. Скрипкар господар, Рум. Терембешті. Ф. бар. Фірт властитель дому, Чернівці. Маркус Грайф господар, Сторонець-Путнаїв. Гайнріх Гольдлоуст купец, Чернівці. Іван Василь Ціганюк господар, Заставна. Евд. Дашкевич господар, Рубче. Др. М. Блявкопф адвокат, Чернівці. Ал. Грігорча властитель великої поєлости, Вижні-Шерівці. З. Корн посесор, Шубранець. В. Заступні судив присяжних: Юлія Гуречек, кімнатний малар. Др. Іван Гольдфельд, лікар. Лев Френкель, директор банку. Бол. Грабовський, офіціал бун. щадничої каси. Вільгельм Ре асекур. урядник. Михайло Криштович, властитель дому. К. Чан урядник при бук. щадничій касі. Осип Ляндав, властитель каварні. Др. Е. Фрайнд лікар. Всі в Чернівцях.

Загальний збір. Дня 30. серпня с. р. відбуде ся о 2. годині по обіді в столоді п. уч. Сидора Годованського загальний збір лукавської каси райдай-

зеньської зі слідуєчим дневним порядком: 1. Справоздане виділу за минувший рік; 2. Вибір старшини, касиєра і ради надзорчої; 3. Вільні внесення. — Стефан Маланчук.

Надзвичайні загальні збори каси пожежкової і щадничої для громади Дихтинців ст. з. з. н. п. відбудуть ся в неділю 30. серпня с. р. в шкільнім будинку о 1. год. по обіді з слідуєчим дневним порядком: 1. близше обяснене статутів, 2. доповняючий вибір до ради надзорчої, 3. отворене більшого кредиту для членів і 4. вільні внесення, поради і ухвали. — С. Балотескул секретар, П. Маковецкий начальник.

Самоубійство. В неділю вечер застрелив ся в тутешнім готелю 21-літній Йосиф Корн, син посесора з Шубранця. З найдених листів при самоубійстві виказало ся, що причиною самоубійства була заведена любов. Він пізнав, як кажуть, в часі своїх студій яко слухач торговельної академії в Празі, одну дівчину і так її полюбив, що не міг її забути і положив кінець своєму молодому життю. Похорон відбуде ся вечера о 5. год. по полудні.

Дрібні вісті. В Веречанці при копанню глини зістала засипана глиною 11-літня Сандра Гуменик і згинула на місці. Аби запобігти на будуче таким нещасливим случаям завазано на тім місці копати дальше глину. — В Гаврилівцях втопив ся дня 15. б. м. 60-літній селянин Грицько Манджук в потоці Брідок, що хотів через него переправити ся. Манджука виправді сейчас видобуто з води але всім з'усалли, аби его привернути до життя, були безуспішні. — Приватну польську гімназію в Тешні на Шлезку з 1. вересня б. р. вже удержавлено. — Міністерство рільництва надало школі плекання дерев ради краєвої культури запомогу державну 1110 корон за 1903 р. — В Рускім-Банидові повісив ся дня 17. серпня б. р. селянин Федір Лутчак. Причиною самоубійства була довга неулчіма недуга. — Дня 20. б. м. вибух вогонь в хаті господаря Петра Журана і спопелив хаху і всі прилежні господарські будинки з збіжжєми припасами. Шкода виносить 2000 кор. Хата і будинки були виправді обезпечені але тільки на суму 830 кор.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Поступ“ ч. 32, з дня 8. (21. н. ст.) серпня 1903 р. Ілько Гаврилюк: В касарні. Винахід огню і его значінє. (Кінець) Науки і Принуки. Про краєву школу гончарську в Коломиї. Петро Розеттер: Зворотничий, переклав Ілько Гаврилюк. Нові книжки. Всячина. — Виходить що тижня в п'ятницю. Видає др. Лесь Кульчицкий. Передплата на цілий рік виносить 4 кор. Поодинокє число коштує 12 сот.

„Ruthenische Revue“ Nr. 7, вже появило ся і містить: Pariser Epistel über Nationalismus und Internationalismus. Von L'Européen. Der ruthenische Klerus und der Ultramontanismus. Von einem gr.-kath. Priester. Eine merkwürdige Landtagswahl in der Bukowina. Von Ozirnyj. Kornyl Ustjanowycz. Von M. Kiczura. Die Ahornblättchen. Von Wassyl Stefanyk. Glossen. — Адрес редакції „Ruthenische Revue“: Н. Roman Sembratowycz, Wien, XVIII/1, Lazaristengasse Nr. 26. — Адреса адміністрації: Verlag der „Ruthenischen Revue“ Wien, I. Dominikanerbastei Nr. 19, Mezzanin.

Над'учитель на селі, вдовець, з двома дітьми, 3 і 4 роки старі, пошукує старшу інтелігентну особу до виховання дитий і ведення домашнього господарства. — Дописи звертати під адрес: Володислав Кувелєв, над'учит. Гаврилівці, пошта Іванківці.

— Так говорить кождий лінох.

— Перецрашаю, а прецінь до жадної праці не лінивий. Але що мені брати ся перед часом до того, що може мені тепер пошкодити, а чому пізнійше буду міг віддаватись без найменшої з якого небудь боку перешкоди. Чи не так?

— Говори здоровий!

— Ти все своє. Почекайже, Богдан, я тобі ще щось на се скажу. Возьмім, що професори довідають ся про твої прогульки на села, довідають ся, що ти хлопам говориш, що їм читаєш, які даєш їм книжки. Що ж буде? Певно, що не похвалять тебе за се, а виженуть з гімназії. І що робити меш тоді, що скажуть на се мама? А як почекаєш еще рік, то по матурі хоч цілими днями сиди між мужиками, то ніхто й не скаже тобі нічого.

— Як би ходили такі штубаки, як ти, то може й довідали би ся професори. А зрештою від доброго діла, від пожиточної суспільної праці нічо не повинно відтягнути чоловіка навіть найтяжша кара.

Ярко вже не віддавав ся. Відвернув ся до стін і удавав, що засинає.

— Ну, якби так кождий сказав — говорив далі сам до себе Богдан — то гарно було би на світі. Відкладай все на пізнійше, до свободнішого часу, то й озмеш ся до праці! Знаємо ми таких робітників, що до смерті відкладали, і все не мали як, бо все когось бояли ся! Ось пожертвована, пожертвована нам треба, та ще раз пожертвована!

Богдан еще довго розумував, снував думи, а не міг заснути. Ярко спав уже в як найліпше, уже як то кажуть, на другий бік перевертав ся, а Богданови що-яко на дрімку збирало ся...

(Далі буде.)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотинки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних красках; цигорниці, етуї і т. н. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різнородні напелюхи, фільцові і соложкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рушавичні шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різнородних фасонах.

Багато дешевша обув літна для панів, панів і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякеру до шнурованя і на гулячки, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ко. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожи.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

36руя і муніція. Продаж пороху.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење
ІВАНА ДІКА

абсолютвента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати в'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Дві панночки або два ученики

нижньої гімназії знайдуть прийняте і родительську опіку. (Фортеця дома.)

Чернівці ул. Палати краєвої (Landhausg. 3)

Іван і Мінодора Ступницькі.

21 (2-0)

Др. Едмонд Кароль Фукс

Лікар-спеціаліст

від слабостий очий, вух і носа повернув із своєї подорожи з Відня і ординує як передше від 10—12 рано і від 2—4 пополудни при ул. Палати краєвої (Landhausg. 16) в Чернівцях.

1-2

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсім увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закупували не де инде але в нашій папірні

всякі прибори шкільні,

а іменно:

вошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній артикули суть на тім красний, дохід маги. Всі ті артикули суть далдко ліпші як в інших склепах

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

В Чернівцях

на улици.

— Що ти крутиш ся по місті і по склепах зазираєш?
Чи не маєш ти дві шістьці, тай дім купити гадаєш?
— Добре, що тебе надбав, бо не знаю де удатись аби дешево купити; та аби не ошукатись. Бачиш, діти собі склали шістьок-крейцарів чи-мало і мені ось передали, аби в місті купив здало все, що для них треба буде через цілий рік до школи; Родичі їх, бідні люди — хайже буде по їх воли. А ще треба і те знати, що всі люди в селі бідні — треба в дечім помагати і улекшувати злидні; тому хочу їх діточкам марфу дешево купити — знаєш, як беру багато, купець мусить щось спустити... хочби десять процент з лева — ну, як куплю за сотчину, все-ж десятка остає ся — от і сердачки на зиму. Во рабат з діточих грошей, чей собі не буду брати —

а діточки, з тих процентів щось на зиму будуть мати.
— Як ти хочеш бідні діти від визиску ратувати, то лиш у нашій папірні мусиш для них марфу брати. Бо деінде ти не купиш так дешево для них всього; зрештою — по що в чужого? лучше купити у Свого! А що заплатиш — і з того будеш ще поману мати — зиск з папірні йде на буреу руска! треба підпирати!!
Папірня „Рускої Бесіди“ обслужить тебе аж мило! Там є зошити і крейда, ручки, оловці, чорнило, пера, стирки і друксорт; всего там дістанеш брате — до вибору ріжні сорти; от дай їй вторговати. Она є в „Народнім Домі“ так сказати-б в нашій хаті; Там купи а не деінде, треба й себе підпирати! А як кожний з нас там купить, о папірню буде дбати, то тоді будем взаїмно Свої Своїм помагати. *Ось-що.*

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Система д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвисші температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасші успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостий. Значно усмиряє біль. При ліченю є ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричнім жаровім свѣтлі против слабостий, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(31—50)

ВИХОДИТЬ В ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Ренлямації непе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Вісти з цілого світа.

— *Ситуація на Угорщині.* Чи і до якого кінця довели авдієнції у монарха в Будапешті, досі ще не знати і здає ся, що такі дійство нема ще з них ніякого позитивного вислідку. З одної сторони говорять, що всі політики дораджували монарху г.р. Апоні і его програму, котра вимагає значних національних концесій, а з другої сторони кажуть, що всі ті політики набрали вражіння, що цїсар зовсім не має охоти робити які небудь значніші концесії. Кажуть, що Апоні предкладав цїсареві, щоби покликати на авдієнцію також проводирів державно-правної опозиції, Кошута і Седеркенія, але цїсар зараз при перших словах покивав головою на знак, що не покличе. Що говорено і раджено далше на авдієнціях, того не знати, але говорять загально, що цїсар виглядав як би дуже утомлений і знеохочений. Всі, що були досі на авдієнціях, набрали того переконання, що цїсар рішучо протиний всяким концесіям. Цїсар не хоче серед ніяких обставин будучим міністрам дати право до пороблення більших концесій, як ті, на які свого часу призволив був міністри Селеви. В отсім лежить і ціла трудність ситуації, бо всі політики, яких цїсар досі приймав, суть того погляду, що одинокий вихід з теперішньої запутанини лежить лиш в збільшеню концесій. — В народнім касині мав Сель сказати, що лиш той має вигляди стати президентом міністрів, хто вдовольнить ся як найменшими концесіями; але то річ дуже неімовірна, щоби такий

чоловік знайшов ся, бо ніякий угорський політик на то не згодить ся.

— *Угорська криза.* О закінчених передвчєра авдієнціях дневники пишуть з великою резервою, бо прийняті цїсарем політики ані одним словом не кажуть нікому, що сказали цїсареві і що було предметом нарад. Загальний настрій в політичних кругах є пригноблений. Яко річ певну вважають, що жаданих концесій Мадяри не дістануть і що в тій цілі повинна спеціально в військовій справі сформулювати програму, котра узгляднила би національні жаданя в границях можливости. — Послїдній має бути прийнятий на авдієнції міністер рільництва Дарані. З того заключають, що він буде президентом міністрів. Здогадують ся, що евентуальний его кабінет буде тільки переходовим кабінетом, котрого ціллю буде лише усуненє стану ex lex, уздоровленє сойму і приготуванє дороги для дефінітивного кабінету. — Опозиція приготує ся до нової борби. Домагає ся, аби на слїдуючий тиждень скликано засїданє сойму, на котрім опозиція хоче запротестувати против дальшого задержаня воєнків в службі, або покликуня до служби запасової резерви. Окрім того видасть опозиція маніфест, звиваючий Мадярів, аби в часі ex lex не платили податків.

— *З Росії.* Сьогорічне літо завважить на соціальній історії Росії. Всього будучого значіння, цілої теперішньої небезпеки тих хмар і громів, котрі бушують по незмірних областях полудневих губерній царства російського, не можна іще сьогоріч ані досить ясно зрозуміти.

ані досить справедливо осудити. Але й то, що знає ся з рідких і неточних інформацій дістаючих ся поза кордон границний, складає ся вже на ланцух довгий і тривкий, сплетений з могутних звенів, не самим случаем зі собою получених, але овшим одноцїльним, викованим одноцїльною силою з одноцїльного матеріалу. Не було іще так нагального, на так широкі розміри розвиненого руху страйкового в Росії як теперішній. З Баку потягнув він шляхом залїзниць транскавказкої на Михайлово і Батум, відтак перекинув ся до Одеси, аж останній знаний, найблизший і найсумніший етап найшов в Києві. Ніде заворушенє не звертало ся виключно проти надужиття місцевих — ніде не ставлено виключно якихсь означених, конкретних жадань, котрих сповненє було би одинокою ціллю руху і відібранєм дальшим заворушеням рації бутя; всюда маніфестовано, демонстровано, виступовано проти політичному системови, проти абсолютизмови, проти самовласти. В тих рухах соціально-політичних голод соціальний демонструючих громад був може менчий від голоду політичного. Жадоба, може навіть дійсна потреба хліба і ліпших умовин праці здавали ся меншими, ніж голод, ніж спрага, ніж потреба запоруки свободи, не-тикальності прав одиниці супроти влади державної. В тім лежить внутрішнє значінє руху, що відбуває ся на полудни російських земель. Рівноважить ся оно з внїшнім, політичним значінєм оккупації Манджурії і утвореня східно-азійського намісництва. Одно й друге є власністю історії, що вчинить колись

з обох тих появ ветуп до нової доби історії Росії і світа. В одній находять ся російські первістки народні, містичні і фаталістичні, просякнуті соціальними утопіями і моральними парадоксами великого Толстого, в другій виїшла на яв зміна, велика і основна, внїшньої політики Росії, зміна, що нищить до теперішнє перворяднє для світа значінє європейської східної справи і чинить з неї — в супереч гуманітарним виводам Анатоля Франса — локальну, не міжнародну справу балканську, а на перший план будучих піклувань і старань, честлюбивості і трудностей міжнародних висуває азійську справу східну.

— *Против царя.* Тайний соціалістичний комітет в Римі рішив видати легучє письмо, котре звивало би населенє до демонстрації против царя підчас его заповідженого побуту в Римі. Рівночасно постановлено роздати поміж нарід тисячі свиставок, що одержать назву „полохачки царя“.

— *Російські жиїди в страху перед новими гонєнями* зі сторони правительства. Іменно ходить чутка, що міністер внутрішних справ Плеве приготує ся до справдішної кампанії против жиїдів з причини, що они достарчують головний контингент російських революціоністів. Дарма, що краківський зїзд рабінів строго припоручив жиїдам заповідь жиїдської віри що-до послуку „Богови і цїсареві“ — п. Плеве найшов обильний матеріал доказовий в вислідах слїдства, веденого директором одеської поліції п. Лопухином, що жиїди беруть величезний удїл в революційній пропаганді

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповіданє.

VI.

(Далі.)

Гостинцем, що вів з міста у село В. ішло двоє молодих людей. Мороз був сильний, тріскучий, тож подорожні давали ногам знати, поїдносили ковніри від обероків, насунули чорні, літні капелюхи глибоко на голову, заложили руки в рукави і — сьпішили. Перебігали міст, що лувив оба береги ріки П.

— Ми так, якби у цілі — промовив один з них. — Ще трохи гостинцем, а відтак звернемо в село і конєць... — Де ще твій конєць — відозвав ся другий — еще доброї пів години ходу. От дай тютюну, та закуримо.

Поставали, зробили напіроски і позакурювали.

Ішли якийсь час повільніше. Напроти них надїхали залубні, а в залубнях сидів огорнений у велике футро якийсь панок з жінкою.

— Чи се не К.? — спитав один з подорожних свого товариша, коли залубні перемчали і минули їх.

— Тобі то Юзю на кожнім кроці привиджує ся професор — скартав его товариш.

Оба пішли далі докурюючи напіроски. З гостинця звернули доріжкою в село а там вступили до одної мужицької хати.

В хаті застали дєвілька мужиків,

що сидїли за столдм. Один з них читав в голос якусь часопись, а інші слухали.

— А, слава Богу, спасибі що прийшли, а ми думали, що не прийдете через студїю — привітав гостей поважний, етаточний мужик, витягаючи до обох свою грубу, спрацювану долоню.

— О, ми слова додержуємо, не лінуємо ся прийти як треба — відповів один з прибулих.

Привітали ся з мужиками і усїли разом за столом.

— Ми не прийшли до вас з порожніми руками — сказав другий гість — ось маєте ту деякі нові книжочки, брошурки. Єсть і сьвіжі числа часопису. Прочитайте се, а на другу неділю віддаєте.

— Спасибі, спасибі — відповіли хором мужики.

— Ну, а де інші, що поприходять, чи Ви Костю, заповіли на нині всїм, аби зїїшли ся? Якось нікого не видно — допитував ся далі гість поважного мужика-господаря.

— Та то пане Богдан ми нині так хотїли би самі з собою побалакати — говорив Кость, покручуючи головою. Як менше, то якось ліпше їде.

— Як то самі з собою побалакати? Табо ми нині мали скінчити читанє книжки, що попереднього разу зачали.

— Е, книжка еще прочитає ся, не так то дуже нам сьпішно — всьміхнув ся значучо Кость, а ви панове таки добре померзли, може-би розігрілись.

— Виймив з куфра фляшку горівки і наляв в чарку.

— Ваше здоров'є — звернув ся до Богдана.

— Пийте здорові.

Чарка пішла з рук до рук. Господар дістав спорий кусєнь ковбаси і хліба.

— Не думайте, що се вже всьо. Я й пива постарав. Раз забавимо ся! — хвалив ся мужик.

— Здорові прожилиби!

— О, в мене так, як хто варт, то задля него і вшити ся не жадую, не жадую й других напоїти. Досягайте, прошу!

Зїїли ковбасу та взялись до пива. Великі, череваті горнята, з яких пили, настроїли всіх до поважної розмови.

— Бо то так видаєть ся — відозвав ся один мужик — хто попрацює, тому й напийти ся, забавити ся слїд. Без напийтку таки й годї. На те він на сьвітї...

— Так, ми не мемо, аби вшити ся — говорив другий, але от, аби задляти нєльку та при шклянці поготорити з добримі людьми.

— Цїлком природно — додав від себе Богдан — ви добре кажете. Бо прецінь пийти а пийти — се не одно. Коли пєш, аби вшити ся, і то часто, коли тратиш гроші — се зле; але деколи напийти ся, сеж нічо злого. Треба всьо брати на розум. Вам кажуть попи присягати на горівку, не пийти — а самі пють і еще як! На що присягати? Ту не присяга а розум поможе. Ту розум каже, що робити.

— Правда ваша, панччу! — загу-дїл мужики.

— Видите гадзи, пїп все зараз по церковному. То, що каже розум, він

складає на Бога. А чому? Бо з сего має користь. Не бійте ся, без причини сего він не робить!

Господар поналивав пива.

— О, попи мудрагелї — говорив далі Богдан — вони лише дбають, аби хлоп був дурний, бо дурного лекше обдєрти. З мудрим не така справа. Чому ваш пїп так боїть ся заложити в селі читальню? Мудрий він! Знає чим се пахне. Уже одною ногою в гробі, а ще боїть ся стратити дєщо з доходів. Мужик, як мудрийший, як читає гзєти, книжки, то знає, кільки за що належить ся, а як темний, дає, кільки ему скажуть.

— А чи ми не говоримо сего в селі — сказав Кость — чи ми не лопочемо їм сего мало що не дая? „Наші єгомості старші, то й розумїйші, чим ваші панччи“ кажуть нам. І що на се порадиш? Дурний народ тай рєшта!

— Так, народ дурний — продовжав Богдан — але обовязком нашим єго просьвічати, єму дорогу показувати. І ми зачали се робити. Ми, хоч молоді, хоч нас мало, але своє робимо і зробимо. Перша річ — позбути ся всяких забобонів, хто небудь їх проповідавби. Се всьо брєхня, всьо туманєнє. Погляньте, придивїть ся, чи так роблять люди учені, люди мудрі, як ви робите. У вас найголовнїше — церква, пїп... Без попанї руш. Уродить ся дитина, біжиш до попа, умре, біжиш до попа, хочеш повінчати ся, біжиш до попа... А чи давнїше робили те люди? Родять ся, женять ся і вмирають від коли сьвіт сьвітом, а прецінь не було попів давнїше,

в полудневій Росії. З між арештованих в наслідок сего слідства є аж 90 процент жидів.

— *Конфіскація кораблів.* Російські власті сконфіскували в Камчатці японські кораблі, котрі купували риби, а то з причини забороненої торгівлі. Задержано 25 офіцерів, а 278 матрозів відіслано до Йокосами.

— *Намісництво „Далекого Сходу“.* Утворене Росією „намісництво далекого Сходу“ обіймає величезний простір російської Азії: від Забайкальського краю аж по Спокійний океан і Корею. Під власть утвореного намісництва віддано генерал-губернаторство амурське, провінцію квантунську і цілу просторонь Манджурії, через котру іде східно-хінська залізниця. Під опіку намісника „Далекого Сходу“ віддано також інтереси російського населення в цілій Манджурії в північних Хінах і Монголії. — Повноваження намісника є дуже широка. Віддано йому на цілій сій просторонь всю цивільну і військову власть і команду над флотою Спокійного океана. З титулу опіки над російським населенням і російськими інтересами поза границями держави намісник буде мати право входити в дипломатичні зносини з правительством Хін, Кореї і Япану. Він буде мусів також уважати, що діє ся в сумежних краях, аби події не заскочили Росії несподівано так, як повстане Боксерів в 1900 році, а то тим більше, що в Монголії замічено фермент, котрий з часом може довести до різних несподіванок. Нове намісництво буде властью подібною до власті віцекороля англійських Індій. Інституцію намісника утворено з причини, що так величезним простором землі, в котрім панують так відмінні від європейських відносин і так віддалені від центра держави, не можна рядити з міністерських бюр в Петербурзі. Аби удержати гармонію між політикою держави а політикою на „Далекім Сході“, і аби оминати конфлікти між міністерствами а утвореним намісництвом, буде утворений в Петербурзі комітет, під державного се-

кретаріату, котрого президію цар застеріг для себе. За найвідповіднішого кандидата на гідність намісника узвано віцеадмірала Євгенія Алексеева, найбільше ознайомленого з відносинами сходу Азії. — Намісництво є першою того рода інституцією в Росії.

— *Непокої в Македонії і Албанії.* З Монастиря в Македонії надходять все ще алярмючі вісті о рабунках і розбоях, яких допускають ся там турецькі воєводи. В місцевості Габреш ограблено 30 господарів, в Четріолі збомбардовано 12 домів, ограблено а відтак ще й підпалено. Такі самі вісті насіли й з Фльорини та Дренічева. Части рабуючих воєвод має стояти під командою турецького офіцера Мегмеда-ефенді. Але так само й ватаги повстанців македонських не дають людям спокою. З урядового жерела турецького доносять, що ватаги ворохобників виносять 25.000 до 30.000 людей, але по правді в обох зворохоблених провінціях всі ватаги виносять не більше як 5000 до 6000 людей. — Із Скопья доносять, що генеральний інспектор Гуссей Гількіпаша дістав приказ, щоби не перешкодив ніяких реформ, аж доки Албанці не успокояться. Вість та викликає в Скопю і цілій охрестиності велике занепокоєння, тим більше, що Албанці ходять узброєні від ніг до голови і мають навіть турецькі військові карабіни. — З Константинополя доносять, що турецьке правительство вислало до Албанії більше число впливових Албанців з оружжя султана в різні сторони зворохоблених вілять, щоби они там успокоювали своїх одноплемеників. Порту сподіває ся, що тим способом не допустить до проливу крови.

— *Король Борис.* З Софії доносять, що в Македонії подають собі з рук до рук проклямації, які видав Борис Сарафов, один з проводирів македонської ворохобні, а на котрих підписав ся „Король Борис“. Отже говорять, що той Борис Сарафов думає таки на правду проголосити ся королем македонським, скоро би лиш ворохобня в Македонії побідила.

Він, кажуть, готов би тоді стати на чолі побідоносних ворохобників та власти з ними до Болгарії і скинути з престолу кн. Фердинанда. Кажуть, що князь Фердинанд єсть для того ворожий македонській ворохобні і дивить ся завистним оком на тамошних проводирів ворохобні.

НОВИНКИ.

Личні вісті. Повернули з відпустки і обняли урядоване радник двору і прокуратор скарбу др. Зубрицький і міський радник Бек. — Директор женського і мужеского симірара учительського Кушнірюк повернув з відпустки і обняв урядоване. — З відпустки повернули: судовий президент Кляр, суд. радник др. Мандичевський і місто президент суду Артимович.

Подяку вдячності телеграфічно отримав Н. Василько від віча чеських урядників податкових в Празі за те, що поставив в парламенті внесок дотично поправок до положення податкових урядників.

Депутація руских послів зложена з пп. Барвіньського, Гілджука і Олеського була дня 23. б. м. у галицького намісника гр. Потоцького. Посли просили в першій раді о справедливий розділ державної заповіді для потерпілих від повеній і граду. Намісник приобіцяв, що то зробить. Відтак просили члени депутації намісника о те, щоби вже раз положив кінець надужитам властей адміністраційних. Намісник заперечив, що буде переслідувати строго всякі надужити властей і додав, що згін розпорядок старости равського, закаузуючий всякі довірочні наради зборів в своїм повіті. — Відтак була депутація руских послів у марш. краєв. Ст. Баденського, котрий запевняв, що сойм галицький буде скликаний на 20. вересня б. р. і пропонує буде на ній заповіді для потерпілих від повеній і граду. Маршалок оговідав, що Галичина східна не буде покривджена при розділі заповіді і додав, що повіти східні на жаль не предлажили досей ніякого справоздання о розмірах нещастя. — Руский клуб соймовий видав поклик, аби вислано донаслід справоздання про елементарні нещастя на руки секретаря клубу о. Богачевського або прямо до виділу краєвого.

З російського конзуляту. Розпорядком з дня 9. серпня б. р. уділив цісар ехекуатиг дипломови інсталяційному іменованого російським конзулем в Чернівцях, рос. радника двору Александра Добровольського.

Краєва рада шкільна. В суботу дня 29-ого б. м. відбуде ся засідання шкільної ради, на котрім буде обсажене велике число учительських посад.

З гр.-ор. висшої дівочої школи в Чернівцях. Минулого шкільного року 1902/3 а першого року естования сего заведення, були отворені оба відділи, румунський і руский, першої класи. Вписало ся було 41 учениць, з яких 37 класифіковано, а 4 задля хвороби не класифіковано. Всі 37 класифіковані одержали свідомства з дуже добрим успіхом і сим показали ся здібними перейти до другої класи. В новім шкільнім році 1903/4 буде системізована і друга класа з двома відділами (румунським і руским). Класи приміщені будуть і сего року в євangelічній домі гр.-ор. митр. резиденції. Вписи на сей шкільний рік починають ся 1. вересня б. р. від 10—12 і по полудні від 3—5 год. в директорській канцелярії в євangelічній домі в резиденції — та тривати муть аж до 15. того місяця то є вересня. Коли громада, що обовязана для великого числа руских дітей заложити для них школу, сего досі не учинила, то лишаєт ся для руских родин конечністю посилати свої доньки до гр.-ор. висшої дівочої школи. Припускаємо, що бодай там руска мова будз відповідно трактована.

Вільні місця. Вільне місце почтової експедиції для обсадження знаходить ся в Валепутні (III/5), в повіті черновецької дирекції. Установлене пашалі для служачого наступить пізніше. Речинець треває чотири тижні.

Нова часопись має виходити в Чернівцях як орган жидівсько-національної партії і буде звати ся „Bukowinaer Volksblatt“.

Як приятелі християнських Німців в останньому часі виступали Поляки на Буковині. В незвичайній утіє християнських Німців ізза вислідів виборів в Заставні, акомпаніювали Поляки; они заєдно також і старали ся утворити тріваду коаліцію з Німцями в краєвім соймі. Як щирою була і є ся приязнь Поляків згладом Німців, видко ход би з польського віча, яке дня 23. б. м. відбуло ся у Львові в справі заснованя німецької школи через патра Гораздовського. Нечувана річ. В „stolicy polskiego kraju“ важено ся заснувати німецьку школу. Ізза того повстало поміж Поляками велике обурення і прийшло до великої демонстрації. Патра Гораздовського, що важив ся засновати таку школу названо прямо зрадником а один з загорілих-півголовків висказав ся на вічу, що день отворення школи повинен бути днем жалоби а часопис ізза того повинні вийти... з чорними обвідками; вікна всіх домів повинні бути висмажені напечками, на котрих повинен знаходити ся „чорний хрест на білім тлі“... Півголовки не то що не бу

від самого початку євangelіа. Самі знаєте, що попи настали від часу Христа, а перед Христом їх не було. Чи тоді люди не потребували попів, а тепер потребують?

— А якже, правда — потакували підхмелені саухачі.

— І тепер — говорив далі бесідник — багато єсть людей, що обходять ся без попів, а янось їм з тим не эле. І живуть і вмирають без попа. Але се люди мудрі!

Череваті горнята тимчасом то випорожнювали ся то знова наповнювали ся пінистим напінком. Дим з мужицьких люток і напіроків аж дувся, тамував від них заглядала якась жіноча голова, але скоро знова зникала. Мужики з студентами пили і балакали, що раз то живіше. З „попа“ вийшла бесіда на павів, на жидів, а в кінці знова розбалакали ся про улюблений нмй предмет „попівства“.

Була вже добра північ, коли газда забрав п'яних паничів на фіру і завіз обох в місто до дому.

VII.

По годінні релігії зараз підійшов Юзю до Богдана. Вони були найліпшими приятелями. Оба сини вдовців по учителях, отже оба скрайно бідні, оба здібні, оба однаково вдалі, одних переконань, одних навіть, як кажуть думок — проте любили ся взаємно, були згладом себе щирі і отверті. Богдан був лише трохи горячийший і завзятійший чим Юзю.

— Ну, Богдан, що тепер буде? — спитав півголосом Юзю.

— Бойш ся?

— Погано... Але хто міг нас зрадити?

— Собака якийсь. Він моєї мести не уйде.

— Цікава річ. Пін знає дослівно майже кожне слово, яке ми в неділю мужикам говорили. Але він, лаколи се тільки сам один знає, з сего певно жадного ужитку не зробить. Коби се тільки він сам один знав!

— Най знає, хто хоче. Мені байдуже.

— Ну, байдуже, не багато й я собі з сего роблю, але знаєш, я таки трохи сим всім заінтригований.

— Як то, чому?

— Бачиш, мені дивно вперед тому, задля чого наш мужик такий недовірчивий, такий нещирий, такий, скажу прямо, безхарактерний; вдруге, роздумую над тим, що нині говорив пін. Цілу нинішню годину посвятив він лише на те, аби збити нас, аби відповісти на наші питання, які ми в неділю перед мужиками порушили. І знаєш, вони мене переконують... Пін має рацію...

— Ет, що ти знаєш, пін говорив, бо так мусить говорити. Зрештою лишім се на потім.

Мали еще годину історії. По короткій паві увійшов в класу професор і почав виклад. Професор історії був людом з усіх учеників. Він ухаживав між учениками за наймудрішого професора. Цілу годину він викладав, а радше опові-

дав різні історії, а питав тільки на паві і то дуже рідко. Злої ноти не дав, здає ся, еще нікому в цілім своїм житті. Особливістю его було кінчити всяке історичне оповідання — Наполеоном. Значне нераз від Адама та Еви а мусить зійти на французку революцію. Наполеон був его ідеалом. Казали, що він, хоч польський патріот, походить з французької родини, а батько его служив під Наполеоном і звідси то взялось его заміловане до сего героя.

Нині випадало ему говорити про Каролінгу, про уладок їх цісарської власти а про піднесення значіння павства. Розповідаючи про се, дійшов до року 855, значить до смерті пави Льва IV, а вступлення на папський престол Бенедикта III.

— Кажуть — говорив гімназійний професор історії — що по смерті Льва IV. мала через півтрити року сидіти на папській престолі жінка під іменем Іванна. Новіші докази виказали, що се казка, що се не правда, але не завадить нам почути про сю історію дещо докладнійшого.

— Якась незнана з походження і по прізвищу невіста, передана за муцину, удала ся з Італії із своїм любимцем до Атен, ту видосконала ся в філософії, відтак вернула до Риму, в Римі з надзвичайним успіхом викладала філософію і своєю наукою та чеснотами добила ся в Римі такої пошести і слави, що єї вибрано по смерті Льва IV. папою. Була вона дуже красна і звичайна, але при тім розпутна. В часі процесії з Ватикану до Літерану, в дорозі прий-

шов час родин, вона впала на землю і серед жіночих боїв закінчила своє напекє пановане.

Гомеричний сьміх залунав в класі по сих словах пана професора. Хлопці зі сьміху аж дусили ся. Професор з задоволення глядів обома руками свій немаленький животик і звільна походжав по класі, сьміючись ураз із своїми учениками.

— Так, бачите, чумуж би і жінці не бути раз папою? Чи жінка не людина? Другий раз зазнала жінщина такої пошести еще при нинішній нагоді, знаєте коли? В часі французької революції, коли єї французкий нарід увів до церкви, поставив на престол і віддав їй божий поклик...

І професор розговорив ся на свій улюблений темат.

Ученики з часта переривали его оповідання голосними вибухами сьміху і ріжними своїми дотепними увагами. Так минула й година.

В дорозі до дому зійшли ся знова оба приятелі, Богдан і Юзю.

— А видиш, сказав перший Богдан, що варта та ціла наша релігія! А тобі дурний пін заімпонував! Чув ти, що говорив нині на історії професор! А пін прецінь і не обмив ся до него зі своєю мудрестю.

— Ну, але прецінь сам він сказав, що оповідання про Іванну, се казка, се неправда.

— Що з того? Але вірять що те правда, бо инанше не оповідав би нам в школі.

висміяний але інше отримав оплески узна-
ня. Як в чисто руських оселях в Гал. закла-
дають ся польські школи або в руській
школі „з імені“, вчать учительські сили,
що поминувши то, що не мають потріб-
них до того кваліфікацій але поняття не
мають о руській мові і вчать натурально
по польськи намість по руськи то „wszech-
polacy szowinisty“ вважають се зовсім
природною річчю і страшно накидають
ся на протестуючих проти того Русинів,
бо то — се іншего...

Дрібні вісті. На вул. Стрімкий
покусав оноді в нощі скажений пес по-
ліційнта Евг. То м л ю г а. По стверджен-
ню через ветеринара скаженими у пса,
Томюка перевезено до заведення щільня
скаженими в Букарешті. — Дня 10. б. м.
артист-малар Ярослав П е т р а к застрі-
лив в Жабю гуцула Давида Байорака,
що в нетверезім стані повертав домів
і наткнувшись ся на кобицу, в котрій
мешкав Пестрак, став її розбирати. Зір-
вавши ся зі сну Пестрак в першій хвили
думав, що то розбишани добирають ся
до его квартири, став страшно кричати
а відтак вхопив за револьвер, трикратно
стріляв за утікаючим гуцулом і положив
его на місці трупом. — Вчора в нощі
якісь незнамі злочоді вломили ся на вул.
Петровича ч. 7. до помешкання проф. Га-
ліцького, що виїхав в часі еперий на село,
і все що було в хаті перевернули до
гори ногами, шукаючи очевидно за гріш-
ми. Чи найшли гроші або які дорого-
цінності поки що не мож було довіда-
тись, бо як сказав пр. Галіцького не ма-
в Чернівцях. — В Вашківцях втонив ся
в Сереті 18-літній Н. П л я т и к, що
при лові риби понав ся в глибину і був
півраний струєю ріки.

Великий пожар в Будапешті.
Оноді ввечерю вибух грізний пожар в
будинку париского магазину фірми Гольд-
бергер. Магазин той займає сутерени,
партер, перший і другий поверх, на тре-
тім і четвертій поверсі мешкають при-
ватні партії. В хвилі вибуху пожару
було в середині дому до 170 осіб. По-
жар в одній хвилі обійняв цілий буди-
нок, в котрім були нагороджені легко-
нальні матеріали, меблі, матерії і т. ин.
Дерев'яні сходи до сутерен станули в
полум'ї так, що врятувати ся могли
лише ті із служби ескенової, що були
в партері близько виходу через однієї
двері, куди лише поодинокі особи по-
одній могли виходити. Прочі особи в бу-
динку застали вже сходи в огні. Від
горячки почали тріскати шибки на третім
поверсі, а жара була так велика, що по-
жарна сторожа не могла наблизити ся
до будинку. На середній улиці розіннято
полотно для ловлення вискакуючих. Меш-
канці третього і четвертого поверху по-
чали тиснути ся до вікон. Перший ско-
чив якийсь пан з четвертого поверху і
богато осіб пішло за его приміром. В

той спосіб уратовало ся 13 осіб. Дев'ять
осіб вискочивши погбло на місці, 8 по-
терпіло тяжкі а 2 легкі рани. Богато
осіб погбло в середині будинку від удру-
шеня димом і від огню. Сторожа по-
жарна працювала з цілим пожертвоуванем
над спиненем пожару і охороною від
огню близько положеного шпиталю та
людового театру. Огонь мав вибухнути
від електричних проводів. — Поліційне
бюро прасове видало о год. 11. в нощі
таке оповіщення: До години 11. в нощі
віднайдено 13 трупів і 60 осіб ранених.
Ранених і трупів відставлено до шпи-
тальні. Поліція подає, що в катастрофі
могло утратити життя 40 до 50 осіб. Ча-
сно жертв дасть ся на певно подати аж
тоді, коли буде відомо, кілька осіб бракує.

**На відкрите паматника Котля-
ревського в Полтаві** постановила управа
київського літературно-артистичного то-
вариства вислати адресу на мові росій-
ській і українській від імені товариства
і крім того уновоїти секретаря І. М.
Степенка взяти участь в торжествах
відкриття паматника в характері пред-
ставителя товариства. Харківське губер-
нське земство і харківська міська управа
вислали також подібну адресу, а надто
делегатів. Управу міста Харкова будуть
заступати окремі репрезентанти.

**На міжпарламентарну конфе-
ренцію мирову,** що має відбутися у
Відні від 7. до 9. вересня с. р. зго-
тошено ся досі 514 парламентаристів.
Після держав возме отже участь в тій
конференції: 133 Італійців, 70 Фран-
цузів, 50 Румунів, 46 Німців, 42 Бель-
гійців, 45 Австрійців, 35 Малярів, 25
Англійців, 20 Португальців, 15 Швайца-
рів, 10 Голандців, 11 Данців, 7 Нервеж-
ців, 4 Шведів і 1 Американець. З Сер-
бії і Болгарії не зголосив ся ніхто.

Проби з новими канонами. В сере-
ду зачнуть ся під Н. Торгом в Гал. проби
з новими гавбицями, котрими артилерія
має збурити побудовану нарочно в тій
мілі кріпость. На ту коштовну забавку
прибуде 18 генералів і значне число
штабових та інших офіцерів. З військо-
вих відділів прибуває там нині з Кра-
кова 100-й полк піхоти, 1-й полк кор-
пусної артилерії, дивізія гавбиць, бата-
ліон піонірів, відділ кавалерії і відділ з
бальонами. Дивізія гавбиць устаткує ся
на захід від Н. Торгу в віддалені 6—7
кілометрів і звідтам буде острілювати
форти. Вчора прибув на місце відділ крі-
посної артилерії, щоби витягати лінійю
стрілів, а також відділ кавалерії, щоби
очистити околицю то є виселити меш-
канців із району стрілянина.

Гр. Лев Н. Толстой, славний пи-
сатель, скінчить дня 28. ст. ст. серпня
75. рік життя (родж. 28. серпня 1828).
З Ясної Поляни, его місця проживку, до-
носять, що Толстой, хоч останніми ро-

ками перебув тричі тяжку недугу, має
выглядати добре і працює щоденно від
рана до 2—3 сподудня. Сего літа писав
повість, кажуть, що она не уступає по-
переднім творам Толстого.

Новий рід інфлюенції вибух
між жінками в Тарнові в Галичині. Служ-
ило ся там 10 випадків тої недуги, що
виступає нагальніше і острійше від зна-
ної нам інфлюенції. Висока гарячка, за-
ворот голови, обесилена, нахил до омлі-
вання а притім брак катару, характери-
зують сию нову недугу.

Труп в скрині. В Харкові най-
дено трупа в скрині, яка була надана
в залізницю з Нижнього-Новгороду wraz
з іншими кидками до Харкова.

Нещасте свого рода постигло ко-
м'ятеську громаду (руську) в Угорщині. Па-
рохіяни через довні літа збирали гроші
на церкву, а зібравши поставили не-
давно вже й баню на свою красну цер-
ков і з великим торжеством здвигли на
ню хрест. Аж ось в нощі тамтої суботи
на неділю баня зрушила ся. Шкода ви-
носить 30.000 кор.

**В справі кишенієвських розру-
хів** відбудуть ся два процеси. В Ти-
располі, малій стації недалеко Кишенева
відбуде ся у вересні процес, виточений
адвокатами пошкодованих жидівських ро-
дин о винагороду 2,800.000 рублів. Ад-
вокати домагають ся сего відшкодованя
від російського правительства, тому що
своїм незручним поведенем не оборонили
жидівського населеня від страт. Другий
процес, котрий виточила прокуратура
проти тих, що брали участь в розрухах.

Сьвітова вистава в Ст. Люї.
Дня 1. мая 1904 р. мають отворити сьві-
тову виставу в Ст. Люї в сполучених
державках півн. Америки. Такої вистави
ще сьвіт не бачив. Найбільша досі ви-
става була в Чикаго, а ст.-люїська вистава
буде в двох більша чим чикагівська. Она
буде займати 485 гектарів простору.
Самі виставові будинки покрийть 80 га.
З одиницями головних павільонів кожний
займе пересічно 40.000 м². Всі павільони
з виїмкою двох будуть дерев'яні, будо-
вані в старогрецькій стилі. Головною
окрасою і особливостію вистави буде
величезний будинок в стилі кулі, званий
„глобом мирової епохи“. Сей будинок
буде високий на 200 метрів. При ній
буде стояти зьвіздарня, в якій на долині
булуть містити ся гостиниці, каварні,
театр і менажерія. Довкола „глобу"
стане прибудована широка галє-
рія, на якій будуть відбувати ся пере-
гони кінські і цакаїстів. На виставі буде
величезний водопад, з висоти 90 метрів,
в якій буде перепадати 400 м³ води в
одній секундї. В часі вистави відбудуть
ся також перегони бальонів з нагородою
100.000 долларів.

Адреса до волка. (Автентичне.)
Szapowny Pan
Symen Storoczuk
Ofic diner przy Herezygymenit
mieszka niedaleko kościoła.
jak by nie buw w domu to pewno
w szpitały
w eZortkowie ostatnia poczta
Galicja

Телеграми „Буковини“.

**Сучава, 27. серпня. Др. Аврель
Ончул** більшістю голосів вибра-
ний послом до союму краєвого.
Населене зготовило ему велику
овацію. Між виборцями панує ве-
лика радість ізза вислїду виборів.
(А. Ончул отримав 53, а Бляду
37 голосів. Значить ся, А. Ончул
вибраний більшістю аж 16 голосів.)

Відень, 27. серпня. Жовнярам
полків, стаціонанованих в Відню, від-
читано вчора дневний розказ, що
заключає розпорядок міністерства
війни, силою котрого жовняри асен-
тировані в 1900 р. а отже ті, що
по відбутю трилітної служби мали
іти по маневрах на урльоп, мають
позістати даліше в чинній службі
при своїх полках аж до дальшого
розпорядку. Речинець, до котрого
ті жовняри даліше мають позістати
в чинній службі, не є в тім розказі
означений. (Сей розпорядок тячить
ся всього австро-угорського війська
з виїмкою босн. герцеговинських 4
полків.)

Відень, 27. серпня. Розпоря-
док міністерства війни дотично за-
держання жовнірів, що вислужили
того року третій рік, зовсім не тя-
чить ся однорічних добровольців та
жовнірів оборони краєвої; подібний
однако розпорядок як міністерство
війни, видасть також міністерство
маринарки.

Будапешт, 27. серпня. Доне-
сене політичної кореспонденції про
подорож цїсаря полягає на комбі-
націях, бо в тій справі не запало
іще ніяке рішене.

Царгород, 27. серпня. Після
урядової депеші Вальгого з Адри-
янополя, замордовано в страшний
спосіб митового стражника в Тір-
ново і его жінку.

— Тай то правда.
— А скажи, чому він ніколи не мо-
лить ся в школі, тільки ледви що пере-
хрестить ся? Чи може ти, в загальї ми
всі, ураз з попом, мудріші від него?
Не бій ся, він знає, що робить...

— Який ти сьмішний! Що ти мені
се говориш? Чи я сего не знаю? Чи
я може обстаю за Богом, чи за релігією,
чи за молитвою? Ти мене вже маєш за
так дурного?

— Та бо ти дуже податливий. По-
чув нині попа, і вже каже, що він его
переконав. Треба бути характерним,
треба мати сильну волю. Слухати того,
що говорить дурний піп, се дитинство,
треба йти за мудрішими.

Приятелі розійшли ся, кожний у свою
хату.

VIII.

Від сего часу минуло пару тижнів.
Званий нам домик убогого міщанина,
замешкалий з одного боку молодим сту-
дентом, почав одного вечера знова на-
повняти ся молодими людьми. Сим разом
було їх не багато. Хлопці сходили ся
якже гуртом, по двох — трьох у купі, не
оглядали ся, а ішли відважно і бадьорно.

— Ну, Богдане, що тепер будемо
робити? — питав один студент протя-
гаючи ся на лаві.

— Лежати ось так, як ти і чекати
на те, що другий скаже — відрубав ему
Богдан.

— Овва, ти, бачу, хочеш уходити
за дотелного. Щастя Боже!

Богдан перейшов ся по кімнаті і
выглянув крізь вікно.

— Сяні-такі, чому вони не прихо-
дять? — забурмотів півголосом до себе
— чому їх еще досі нема? На двайцять
— всього сїм, чи вісім. Зачинають опу-
скати ся.

Товариші мовчали. Двох їх люби-
вало ся димом з лапіроски, выпускаючи
его з уст в гарних колаїєтках. Інші
сиділи або лежали, на чім понало, по-
хиливши голови на груди в глибокій
задумі.

Богдан перейшов еще раз нетерпе-
ливо кімнату на повздож і станув коло
стола.

— Товариші, — промовив урочи-
стим голосом, — ми довше не маємо
чого ждати. Хто хотів прийти, прийшов,
а хто богаз, на того шкода часу че-
кати. Нас прийшло ту на жалє лише
вісьмох. Нині маємо нагоду переконати
ся, як деякі наші товариші починають
солідарність, як вони беруть собі слово
чести...

— Дурні вони, а ми з ними — ві-
дозвав ся хтось з кута.

— А в тім згляді ти нашим повно-
мочником — додав другий.

Бі засьміяли ся. Богдан спаленів.
— Прошу товаришів мовчати! Про-
шу мені не перебивати! Що се знова!
Як не хочете мене слухати, то скажіть!
Я не набиваю ся нікому.

— А може — відозвав ся той са-
мий голос з кута.

Богдан закусив зуби. Усі неприємно
мовчали.

— Чи товариші на правду так ду-
має? — спитав відтак Богдан.

Ніхто не відповів.

— То робить собі що хоче! Я від-
нийї перестав бути головою і членом
нашого товариства. Маєте ту записку
нижечку.

Богдан кинув на стіл книжку, взяв
капелюх і пустив ся в двері. Его задер-
жали і заступили ему двері.

— Богдан, що ти робиш! Не будь
прудким, застанови ся над собою! Ти
тепер не сьмієш нас покинути, ти тепер
нас не полишиє самих. Удобрхай ся!
Хто тебе не хоче мати за провідника,
нехай виступить з нашого товариства,
ніхто его не буде спиняти. Лиши ся...

Помало Богдан успокоїв ся. Невдо-
волений товариш переіспросив свого про-
відника і все полагодило ся на мирній
дорозі.

— Я певний — говорив далі го-
лова — що товариство наше, коли не
визнало вже, то упадає. Товариші, що
нині не поприходили на сходи, дали
ти знати, що з товариства виступили.
Настрашали ся бідолашні, аби їх не
стрінуло то саме, що нас. Нехай там!
Кому ходить о себе, о свій хліб, а не
о добро загалу, такого ми не бажаємо,
за таким не жуємо. Кара, яка постигла
нас нині від наших професорів, зле сьві-
доцтво, яке ми нині всі дістали, се най-
ліпша для нас нагорода. Се для нас знак,
що робота, яку ми робимо, неприємна
польським професорам; але заразом знак,
що вона хосенна для наших менших
братів. Ми люди зрілі, з широким погля-

дом на сьвіт — ми не дбаєм о дипломі
учености, о сьвідомстві. Нашою цілею
наука, пресвіта і добробит народа, а
сі річі сьвідомств не потребують. Пра-
цювати над народом можна і без матури.
Ми не карьеровичі!

— Славно — перебив ему знова го-
лов з кута.

— Мимо сего ми за правдою по-
стояти мусимо. Поступовий чоловік за
правдою повинен і в огонь скочити. А
ту зглядом нас допустили ся наші про-
фесори нечуваного подоптаня правди. Ми
на злі ноти, на двійки, не заслужили
ніяким чином. Нас скривджено і то
страшно скривджено. Наша кривда без
лімсти остати ся не може, не сьміє!

— Славно — повторив ся той са-
мий іронічний голос. Богдан взагалі не
звертав на се уваги.

— Товариші! Я в імені правди за-
визаю вас, закликаю вас до пімсти!
Думаю, що ніодін від сего не відтягне
ся. Наша честь домагає ся задосить уче-
нення! Спосіб, як пімстити ся, лишаю
рішеню товаришів. Я скінчив.

— Так — сказав другий товариш,
— ти говориш добре, нам пімстити ся
можна, але мусимо робити се дуже оглядно.
Перша однак річ, як пімстити ся? Я ка-
завби підісіти ся в нощі і обох К. і В.
добре витріпати. Інших най біда возьме.
— Се не буде добре — відповів
інший товариш. — Ануж пізнає нас, що
буде? А далі, чому маємо укарати лише
двох, лише К. і В. Чи С., Т. і М. ліпші
від сих двох перших?

(Далі буде.)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних краєках; цигорниць, етуї і т. и. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різнородні напелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дитий.

Багато дешевші рукавички шкірові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різнородних фасонах.

Багато дешева обув літна для панів, пань і дитий в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапеса у Відні (Chevreaux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, синьої шкіри, як також з лякери до шнуровані і на гузички, пів черевики Low-top; систему Др. Лямана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожи.

Велика вистава артикулів до подорожи. Клуки і куери до подорожи, валізи з найліпшої англійської шкіри, клунки з шкіри т. зв. „Longrinder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, владжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожи з ремнями.

Кошки на Уду до подорожи, палиці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських сесірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчоки, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. и. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові каштанники, флянеї осушаючі тіло від поту, штани до купелю і т. и. і т. и.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінах.

Зброя і муніція. Продаж пороху.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запряженого судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Др. Едмонд Кароль Фукс

Лікар-спеціаліст

від слабостий очий, вух і носа повернув із своєї подорожи з Відня і ординує як передше від 10—12 рано і від 2—4 пополудни при ул. Палати краєвої (Landhausg. 16) в Чернівцях.

2-2

Православний
! МОЛИТВЕННИК !

для молодіжи,

є до набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

 і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвеників той дістане 10 проц. рабату.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси

за 2 кор. 50 с.

Писани Ос. Юр. Федьковича

I, II і IV. том по ціні:

7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупні опускає ся

значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців.

(0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всіякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній артикулі суть на тім красний. дохід маги. Веї ті артикулі суть далко ліпші як в інших скленях

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічеже сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвисші температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасші успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостий. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостий, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,

улиця Почтова число 5а.

(32—50)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5¹/₂, 2 і 1 2 додатку на кошта адміністрації, за предложеном документів виказуючих доста точну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239,243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2,39 з 2,501 уділами на 125,050 кор.

ВКЛАДНИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентує по 4 2 від ста. Сума вкладок на 1,256 книжочках 1,103,333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано до тепер з Товариства кредитового 10,840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція 1 агенти. (—)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані відні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

З буковинської політики.

Вибір в Сучаві, з якого вийшов кандидат волосних демократів др. Аврель Ончул більшістю 15 голосів супроти кандидата волосних боярів д-ра Блиндуду, є для румунізаторської „фудулі“ величезною блямажою; бо тут полягла „всеможна національна партія“ а властиво дідичівська кліка гегемонів, що видавала ся а навіть уходила за найсильніший політичний чинник в краю, з котрим числив ся ряд і всі а всі міродайні сфери, вдоволяючи їх пенаситності особливо на кошт Русинів, ба й спокою та добра усього краю. Сі вельможні диктатори, що три неділі тому висьмивали й ругали Русинів, котрі супроти цілої фаланги всяких ворогів остали в меншості трох голосів, єї олігархи покрили ся стидом-ганьбою п'ятикратної меншості голосів, хоч за ними були всі а всі впливові чинники супроти горетки волосних демократів, висьмиваної і вируганої ба прозваної навіть запроданцями Русинів. Кілько то голосів був би дістав Блиндуд, як би за Ончулом були агітували як у Заставні приятелі старости, суд і уряд податковий, дідичі, панотці, писарі і т. д., що як раз стояли по стороні Блиндуду, та наколи-б вибір в Сучаві був першим „вільним“ вибором а не в Заставні? Чей-же всякий видючий пізнає тепер, хто більший вплив має на нарід, чи вельможні диктатори Янку Фльондор і Вольчинський чи висьмивані і поругані ними Стоцький і Николай Василько. Sapienti sat а дурному вічна пам'ять!

Заява руских послів уколола наших Волохів і Поляків, що раді би все пускати Русина на Русина, аби з нашої незгоди користати. „Buk. Journal“ лютий, що в заяві руских послів є й мова про конечність увільнення православних Русинів на Буковині згід з яма румунізаторів і називають се жадане наших послів зрадою, бо на з'їзді були й гр. кат. послі. Але волоским послам вільно вязати ся з католицькими послами Вірменами і Поляками задля удержання румунізаторського верховодства в православної церкви. Не вже коли гадають, що се їм вільно тому, бо у волоским сойовім клубі засідають митрополит, два консисторські радники і один протодіакон, а в руским нема ні одного священника, отже й Русини повинні поступати після пословиці: „Що попови вільно, то дякови засі“. Але Русини не дяки волоским попові. — Так само їм байдужа й грозьба „Gazet-i Polsko-ї“, що з'їзд руских послів з Галичини і Буковини заставить і польських послів шукати звязи з галицькими, буковинською Польонією так і так є тільки фізичною галицькою і „jak świat światem, nie był Polak Rusinowi bratem“...

Alt- i Jung Ruthenen. „Neue Freie Presse“ помістила оноді про Заставнецький вибір допис в дуей „Buk. Journal-у“. На те вислав посол Николай Василько спростоване про дійсний стан річ а головне, що на Буковині нема двох руских партій а тільки Русинів і капанів. Сими дописами зацікавили ся особливо християнсько-німецькі „Buk. Nachrichten“, знак тому, що допис вийшла з їх табору. З цілої мазанини в „Nachrichten“

цікаве тільки одно, що за ріжницями Jung- і Alt-Ruthenen не ясна не тільки газеті „Neue Freie Presse“ але навіть на Буковині. Се справді й так, бо Jung- і Alt-Ruthenen ніде нема, се тільки глуна німецька вигадка на лад назви Молодо- і Старо-Чехи, в Галичині і на Буковині є тільки Ruthenen і Russen, quod erat demonstrandum в спростованню посла Николая Василька.

Вісти з цілого світа.

— Відмовлене урляопу войкам третого року служби і причини того. Доси був такий звичай, що войків найстаршого року асенторункового відпускали завіжди по великих маневрах на урляоп. В тій цілі команди полків вже перед маневрами з початком серпня діставали приказ, щоби перевести розброєне тих, котрі описи мають піти на урляоп. Сего року перший раз того не буде. Ті, що були асентировані в 1900 р., не перейдуть сего року до резерви, лише будуть мусли служити найдовше аж до кінця року. Полкам, що стоять залогом у Відні, вже відчитано в приказі полковим, що після рішення міністерства війни войки третого року служби „поки що“ не перейдуть до резерви. Речиння, аж до котрого они мають они служити, в тім приказі полковим не подано. Такий самий приказ відчитано і залозі в Грапу, та мабуть і в інших містах. То суть наслідки теперішньої кризи мадярської загорілости. В осени минушого року старало ся правительство о підвищене контингенту рекрутів в австрійським парламенті і тут переперло свої заходи. В угорським парламенті справа ся стрігла на опір і партія незалежності розпочала борбу обструкційну, котра ще й доси не скінчила ся. Угорське міністерство війни в червні капітулювало перед угорською обструкцією і годило ся вже на дотеперішній контингент 103.000, але обструкція тепер виступила і против звичай-

ного контингенту. Позаяк Цісар в послідних днях рішив ся не признати ніяких національних концесій у войску, а речинець покликуючи рекрутів вже надходить, то не можна було спустити ся на скоре ухваленне контингенту рекрутів в угорським парламенті і для удержання армії в повній силі замість рекрутів треба було задержати довше третій рік. Але австрійський закон о рекрутах каже, що рекрутів можна лиш тоді і в таким часі покликувати, в яким то стане ся і на Угорщині. Коли же на Угорщині не можна нічого вдіяти, бо парламент не ухвалив нічого, то не вільно і в Австрії покликувати рекрутів, хоч тут парламент ухвалив жаданий контингент. Отже щоби не ослабити армії через відпущення на урляоп войків з третого року служби, котрих не можна би заступити рекрутами, міністерство війни рішило ся взагалі не давати урляопу нікому з третого року служби але не може тих людей задержати довше як до 1. січня 1904.

— Справи балканські і становище Росії. Ворохобни на Балкані нема кінця і Туреччина не може їй дати ради. О скільки демонстрація російської флоти була потрібна, годі знати, але фактом єсть, що она причинила ся до розширення ворохобні в сторонах, де єї доси не було: над Чорним морем. Як раз того дня, коли російська флота станула коло Інадію, напали ворохобники на чотири грецькі села та на місцевости Василько і Інадію, де ще російські війська були на суші. Мала турецька залога, що виступила проти ворохобників, більше не вернула а кількох жандармів також згинуло. Ворохобники мали на собі уніформи і були військово зорганізовані. Ся подія кидає досить ярке світло на становище Росії супротив ворохобні на Балкані. Що немало робили та роблять і всілякі консулі російські, щоби не допустити до успокоєня, се річ певна; чи то робить їх особиста бута, чи з гори уложений план, се річ меншої ваги. В Константинополі розповідають собі тепер про таку сцену на улиці межі Різа-пашою, а консулом Мандельштемом. Різа-паша приступив до консула і відозвався до него по французьки: Mon chère ami! (Мій любий друже), а Мандельштем відповів

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповідане.

(Далі.)

— Так, так — потверджували заговорники.

— Отжеж як радите? — спитав голова.

— Ну, то вибити всім шиби! Се буде найліпше — радив перший.

— Шиби, шиби... Та що се за кара? Се кара для господаря, властителя дому, а не для наемника — пояснював инший товариш.

— Та то так — сказав Богдан — виходить на таке, але щож иншого можемо зробити? Я раджу також вибити шиби. А ви як кажете?

— Най буде й так — годивсь товариш.

— Ну, то так ухвалено — замкнув вараду голова — нині чекає наших професорів цімета. Годите ся на вибити шиби — отжеж нині маємо їм вибити шиби. Наказую про те кождому вийти ся нині вночі о дванадцятій годині в сім місці. Прощу дати мені руку, що всі поприходите.

Коли послідний товариш відступив від Богдана, сей закрив сходи і позволив розійти ся домів. Кількох скористало сейчас з позволення, попрацювало ся і відійшло. Лишив ся лише Богдан, домашній студент, іще один товариш.

За дві-три години мали вирушити на місто. Богдан до дому вже не мав охоти вертати. Голодний не був, бо прийшов на сходи по вечері. Перед бучою бояв ся також стрінути з матір'ю, бо єї нужденний, хоробливий стан був би єго може опам'ятав і відвів від небезпечного заміру.

Мати Богдана хорувала вже від довшого часу. Журба о хліб насущний підтинала єї сили з кождим днем. Мізерна пенсія по небіщичу мужу вистарчала би була хвиба на прожиток, на харч, ту треба було і хату наймити і одягнути справити і дітям книжок купити. Нераз брала ся голови розпука... заробляла то шитом, то панчошкарством, то прасованем. Богдан був вже в осмій класі — міг мати лекції і мав, але такі, яких він хотів прийняти не хотів. Нераз за два золоті мусів бігати на другий кінець міста і мучити ся з дитиною голянами. Що ліпшого позахоплювали „відзначачі“ і ті, що мали когось за собою, хоч заробітку сею дорогою цілком не потребували. В кождім разі Богдан заробляв бодай тільки, що мав за що купити собі зошити до школи та причинити ся на спілку з матір'ю до закупки потрібних собі книжок, ну і черевників. Другий єї син Ярко по скінченій четвертій гімназійній записав ся до учительського семінара. Тепер був на другім році. Хоч слабіших талантів, але все таки учив ся незле і переходив з класи до класу. Інші діти ходили єще то до народних то до виділових шкіл. З дітьми росли діти, росли й видатки на них, але

рівночасно убували також сили і так не дуже здорової матери-вдовиці. В посліднім році приходило часом до того, що в хаті не раз і цілий тиждень ніхто не бачив молока; о ясі не було що й говорити.

Одного разу вдовиця захорувала і мусіла піти до ліжка. В ліжку пролежала два тижні, а як встала не була вже ніколи здорова. Походить день-два тай знова до ліжка. Настала крайна нужда.

В тім часі прийс Богдан до дому зле свідомство з першого курсу осмої класи. Треба було платити чесне, а ту не було за що кусника хліба купити. Се добивало бідну вдовицю. Цілий той день вона переплакала. І гнівна була на Богдана, що приспоров їй тільки клопоту і рівночасно жалувала сама, коли побачила єго сильно пригнобленого й прибитого. Материнське серце кровавилося з болю, але й чути було на біль своєї дитини. Хоч була бідна до крайности, хвора і немічна, але з надією не розбралася ся; вона була певна, що їй удасть ся якось отрясти ся з сего лиха і забезпечити Богданови дальшу судьбу. Вона вже й продумувала над ріжними способами пристарання грошей та над можливістю позички — і мала надію...

IX.

Перед годиною математики панувала в саді осмої класи дивна і небувала досі тишина. Учитель математики проходжував ся коритарем попри класу і від часу до часу кидав слідчим оком крізь

відчинені двері на своїх учеників. Він для них так званим „господарем класи“. Ученики деякі сиділи в лавках над зошитами, а інші агромадились на сали в кілька гуртків і тихцем про щось нараджувались. Пригноблена тяжіло над головами всіх абітурієнтів.

Задзвонено на годину. Учитель математики увійшов. Ученики привитали єго звичайним повстанем з лавок. Учитель повісив на кілок свій капелюх, кинув на катедру каталог, перейшов ся пару разів по сали, відтак приступив до таблиці, яка мусіла бути перед єго годиною чистенько витерта, взяв крейду в палці і почав скоро писати якісь геометричний взір. Ученики як стій відписували з таблиці в своїх нотатках. Часом учитель заступав своєю тлою якусь місце таблиці, тоді підбігали ученики з передних лавок і на середині донесли собі в нотатках закриті числа.

— Змазати — промовив уперше учитель, коли списав таблицю до самого долу.

Оден ученик підбіг скоро до таблиці і в кілька хвиць таблиця була знова чистенька як перше. Учитель писав мовчки далі. Взір був довгий, бо аж три рази розказ: „змазати“ переривав цминтарну тишину в класі.

По переробленню нової лекції учитель взяв з катедри каталог, перекинув кілька карток і викликав до таблиці одного ученика.

— Переробити і пояснити послідну лекцію — сказав учитель.

Ученик був один з найліпших; він взяв крейду до руки і написав, пояснюючи

ему на то: Пардон! Ми не приятелі! Генеральний інспектор Гільм-паша в Монастири мусів внести жалобу аж до російського амбасадора в Константинополі на консула Мандельштема, котрий з набитим револьвером в руці входить до его компанії. Се цей досить характеризує становище Росії на Балкані. Тепер однак цар приказав, щоби консулі російські старалися обходити як найчемніше з людьми в Македонії і своїм постоюваням не визивали нікого.

НОВИНКИ.

Личні вісті. Дир. П. Гімі. К. Козак обняв вже своє урядоване. — Краєвий інспектор др. Тумліж і краєвий радник Пессіч повернули зі своєї відпустки.

З університету. Цесар іменував приватного доцента др. В. Тарнавського надзвичайним професором для студій біблійних і ексегези при гр. ор. факультеті теолог. в Чернівцях.

Подорож цесаря. Цесар прибув вчора вечір з Будапешту до Відня, звідки удає ся 3. вересня по від'їзді короля англійського на корпусові маневри до полудневої Угорщини; 7. вересня поверне до Відня і буде 10. вересня на службі божій за упокій душі сьв. п. цесаревої Єлисавети. Дня 12. вересня розлічне подорож до Львова; 16. вересня по скінченню маневрів кавалерії в Галичині поверне до Відня, аби приїхати дня 18. вересня цесаря Вільгельма.

З П. державної гімназії. Вписи до приготівляючого курсу при П. дер. гімн. відбувати муть ся 2. і 3. б. м. — Надіємо ся, що дирекція прийме всіх зголосивших ся на той курс учеників і не відмовить прийняти так великому числу учеників, як тоді.

Р. Mierzwiński дістав нагану від президента вишого суду у Львові за виборчу агітацію в Заставні, котрого факту чейже тепер не заперечить не то наша „najserdeczniejsza“, але навіть і адвокатський „Tagblatt“, хіба що пан Мерквінський поручив ему внести рекурс проти „носа“ зі Львова.

Живна для адвокатів видав вибір Заставненний, тільки не для панів Рунрехта і Наймана, бо напастовані партіянами п. Гакмана люди шукають собі вищих оборонців. Перед судом стане також справа реверенди і веранди. Видно, що новий посол Заставненний судовик! Вівають процесовичі!

„Царославна“. Найцікавіше, що по Заставненнім виборі нашло ся в цілій купі сьміти, грази і гною, що на-

громадила ся в сьм „журнал“, то лайка на галицько-польських магнатів, „сильних польських политиків і іезуитів“ і на Польщу, без котрих п. Гакман був би остав з одним Драбиком і хіба ще з Козаркевичом.

Польско-кацанський соборчик політичний відбули архиправославні попи з архикатолицькими дідичами у Веренчанці, перемоловши вперед свій деканальний. „Телячий восторг“ визвало меж ними „стихотвореніє“ славнозвісного „пота-політика“ Евсея Андрійчука з Нових Мамаївців присвячене его ще славнішому сватови-політикови Драбикови. Один злобний знаток старини сказав, що то „тишилице“ недотепний плягіат вірша-кадила з 13. віку, а се та заболіло маститого о. Евсея, що він аж „заболів“ і буде знов приневолений просити посла Василька о „вихлопотаніє“ запомоги на купелі, инакше не зможе нарік при виборах асистувати а тим менше свого свата величати.

Смертельність. В протягу місяця липня було в цілій черновецькій повіті 145 випадків смерті (проти 129 попереднього місяця) і припадає на 70.352 мешканців 18.4 про mille. Ціле число випадків смерті (145) розділяє ся: а) після поодиноких частин міста, ось так: в Рошопі 13, в Клокучі 20, в Калічанці 6, в Горечу 5 і в Манастирисках 12., разом 56 випадків смерті, отже на саме місто 89 випадків смерті. б) Після полу: 41 мужеск., 28 жінок і 176 дітей (46 мужеских а 30 женських). в) Після віросповідань: гр.-кат. 22., гр.-ор. 38., вірмено-кат. 0., евангеліки 8., мейсеевого вір. 40, безконфесійних 0. д) Після віку: Від уродження аж до 14 року життя (вік дитинячий) 76, від чотирнадцятого року аж до двадцятого року (вік молодечий) 4, від двадцятого аж до 60 року (вік мужеский) 43, від 60 аж до дев'ятого десятичного року (вік старечий) 22. Неживих уродило ся в тім місяці 9 (6 хлопців а 3 дівчат).

Дрібні вісті. Дня 23. б. м. около 4. год. пополудни втопив ся в часі купання в Черемоші 18-літній ученик школи реальної Антін Никосевич. Нещасливий ученик на глибокім місці понав ся в вир і мимо того, що був знаменитим плавком, не міг виратувати ся. По довгій шуканню витягнув тіло селянин Андрук, але всім зусиллям, аби привести нещасливото до життя, були надаремні. — Дня 22. б. м. рано найдено в рові при дорозі ведучій до Городенки перед хутором в Бабині (п. Кічманець) тіло середного росту, кріпко збудованого, убраного по львівськи, около 40 літнього чоловіка. Тіло було уbrane в червону сорочку, дві пари темних сукняних

штанив, чорну камізолу, зелено-червону блузу, і сердак. Дня 23. б. м. на місці де найдено тіло, явила ся суд. лікарка комісія і ствердила, що смерть наступила наслідком удусення. З обставин, серед яких найдено тіло, можна заключити на рабінський морд. Тотожності тіла іще не стверджено. — Дня 16. б. м. в громадській в'язниці в Кіселиці повісила ся ув'язнена за крадіж 19-літня Марія Лікар. — Передвчера о 9. год. вечером вибух огонь в запасах збіжжів поессора А. Мор'єнштерна в Чернівцях. Шкода значна і виносить близько 1000 кор.

Герц у Плевого. Звісний провідник сионістів п. Герц був недавно в Петербурзі, де отримав послухане у Плевого. Сей останній загадав від Герца виразного і категоричного висказання ся конгресу сионістів проти уділу жидів в руху революційнім. Герц закомульгував се в переїзді через Варшаву тамошнім сионістам.

Візита царя Николая II. в Відні. Берлінський півурядовий „Post“ доносить, що ініціатива до заповідженої візити царя Николая в Відні вийшла від цесаря Франца Йосифа вже в часі побуту др. Ламбедорфа в Відні. Цесар висказав тоді бажане, що хотів би стрінути ся з царем. „Post“ додає, що зі згляду на теперішнє положення на Балканським півострові має ся візита велике значіння політичне.

Конгрес геологів. По довгих нарадах закінчив ся передвчера в Відні міжнародний конгрес геологів. Принято резолюцію, що визнає доконечність засновання Інституту для плекання наук фізичних. Слідуючий конгрес відбуде ся в Мексикі.

Страшна месть. З Араду доносять, що в каміноломні біля місцевости Вайнон наслідком скензозії 6 робітників зістало убитих а 15 тяжко ранених. Вибух був актом німсти зі сторони видаленого зі служби одного робітника. Нелюда-справника нещастя ув'язнено.

Новий Вілек. Виходячий в Грацу дзвоник „Arbeiterwille“ доносить; трапив ся тут випадок, що живо пригадує катастрофу під Вілек. Ото оноді впривив 7. полк піхотинців о 5. год. рано з наповненими торієстрами і відбув без відпочивку чотирогодинну дорогу до місцевости Вестельбах. Там заряджено 20. хвилиний відпочивок. Жовнірам з мученим незмірно утяжливом, серед куряви і упаду відбутою дорогою не позволив капітан Ертал купити собі води содової ані вина. По 20 мінутах вирушено знова в дорогу, по двоогодиннім маршу наступила 5 хвилева прірва, почім дальший

відчував якесь неприємне вражіння, кождому здавало ся, що то він поповнив в ночи полсь то сей злочин за який так строго картає его господар класи.

Хтось занукав до дверей. Професор виглянув. Шкільний сторож подав ему через двері свисток паперу.

— Ось маєте, — сказав професор замкнувши двері. — Пан директор кличе до своєї канцелярії: Н. Н. і т. д.

Професор відчитав імена кількох учеників. Відчитані зблідли, повставали і непевним кроком вийшли з класи.

Директора застали в его канцелярії. Сидів з двома професорами над якимось письмом.

— Прийшло донесене — привитав учеників директор — що волишну пічну бучу з вибиванем шиб професорам, побили деякі ученики восьмої класи, якраз ті, що мали часто сходити ся в однім домі на поредмістю, де мали своє якесь тайне товариство. Кругок професорів підозріває передовсім тих учеників восьмої класи, що на перший шкільний семестер дістали зле свідощтво. Я казав тому прикидати вас кількох сюди до канцелярії, і прошу вас виявити мені цілу щирю правду. Аби виновники укрили ся, се річ не можлива. Нині, завтра, буде все ясно. Для вас ліпше, як самі признаєте ся. За ваш поступок мусите бути укарані, а кара вимірює ся вам лекша, наколи самі признаєте ся до вини. Отже хто з вас признає ся, що кілька днів тому назад вибив в ночи шиб професорам.

(Далі буде.)

поворот, що трівав аж до 3. год. по полудни. Девять і пів годинний отже марш з прірвою 30 хвиля відбули бідні жовняри не маючи цілий час жадної їди ні напійку (а вийшли о чорній каві) серед великого жару сонця з тяжкими наповненими торієстрами і карабінами. Наслідком того страшного маршу оmlдо 40 жовнярів. Один жовнір Фінстервальднер, пивовар з Гес, батько 5 дітей, аборжоволів.

Чужоземці в Росії. Berlin. Tagblatt доносить з Петербурга, що нова устава загрожує в'язниці від 8—16 місяців заграничним підданям, котрі би засуджені на видалення мимо того появили ся в межах держави російської.

Замордоване віце-конзуля. З Вашингтону доносять, що в Бейруті замордовано (?) американського віце-конзуля. Правительство американське домагає ся суворого укарання справників душегубства. Коли Турція не дасть належного задоситьчинення, американські воєнні кораблі удадуть ся до Бейруту.

Замах на поїзд. Поїзд конвенційний (Віден-Царгород) зістав висажений в воздух через Македонців поміж Адрианополюм а Царгородом (на станції Кузель-Бургас), причім 3 вагони зістали ушкоджені 6 осіб понесло смерть, 18 осіб легко ранених а 5 тяжко. Ув'язнено індівидуум підозріле о вєспівуді в замаху. Тіла убитих і тяжко ранених відвезено до Царгорода поспішним поїздом а інші пасажирів відїхали звичайним особовим поїздом.

Катоване жовнярів. За катоване жовнярів в 450 случаях засуджено під-офіцера Брайденбаха з 4 полку гвардейного прусских піхотинців в Німеччині тільки на 3 і пів року в'язниці і деградацию. Так прокуратор як і засуджений зголомили відіали неважкості.

Природний лік. У віденськім товаристві лікарів говорив дня 16. с. м. др. Перч з Марбурга о тім, як можна пчолами гостець і ревматизм лічити. Він казав, що ужалене пчолою було від давня народним ліком від ревматизму, але наукова медицина ще тим ліком доси не займала ся. Референт випробовував ужалене пчолою як ліку в звич 500 случаях з добрим успіхом і уважає се за дуже добрий лік від правдивого ревматизму. Коли пчола укусь здорового чоловіка, то набігає міхур, а тіло докола него опухає; до того може прийти ще й біль голови та омліне. Коли-ж когось пчола часто жалить, то тіло привикає поводи до їди і тоді по ужаленю, що правда набігає міхур, але опухнення нема: чоловік тоді стає ся вже витревалім на отрую. Коли же пчола ужалить когось, що записував на ревматизм суставів, то тіло не пухне, хіба аж по кількох ужаленнях; при тім устає біль в недужім суставі, котрий був кілька разів раз-пораз ужалений. Отже на тім досвіді оснований др. Перч своє лічене. Він жалить недужих пчолами, зразу кількома а відтак що-раз більшим числом і многими чи то в руку чи в ногу недалеко того місця, де є недужий сустав. За одним заходом жалить він по 70 жалами пчол. Одну жончину ужалюло через цілий час ліченя аж 6592 пчол. Таке лічене треба кілька разів повторити, аж тіло привикне до отруї: тоді буде оно забезпечене і від суставового ревматизму.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 29. серпня. Президент Рузвельт зарядив, аби американська воєнна ескадра, яка находит ся в Європі, удала ся до Бейруту.

Льондон, 29. серпня. До бюро „Райтера“ з Бейрута доносять, що американський конзуль не зістав замордований. На него доканоно тільки неудачного замаху. Якийсь бо незнакомий чоловік стрілив до віцеконзуля, а куля перелетіла близько нього, нічого ему не вдівши.

кожде число і букву, кілька стрічок на таблиці.

— Досить, дуже добре, на місце, прийде ту Н. Н. — говорив з катедри професор.

Новий викликаний станув коло таблиці.

— Далі — розказав учитель.

Сему йшло трошки гірше. Професор ходив нетерпеливо по класі і споглядав гнівню на таблицю. Ледви не ледви удало ся бідному ученикови докінчити задачу.

— Уже скінчив? — спитав професор, коли питаний написав вивід і став з боку.

— Уже, прошу пана професора — відповів смирно ученик.

— На місце.

До таблиці прийшов вищий.

— Уже скінчена задача? — питав знова професор.

— Скінчена, прошу пана професора — відповів і сей ученик.

— На місце — гнав професор.

Так перейшло десять учеників. Остаті почали дрожати. Заходили в голову, що де значить, що недостає укінченій задачі!

До таблиці прийшов по черзі якийсь жидок. Взяв крейду в руки, споглянув на задачу, здвиг раменем і на питання професора підчеркнув байдужно вивід, показуючи, не мовить, що задача скінчена.

— Так, так, підчеркнути, підчеркнути вивід! Сего ви не знаєте? — кричав професор.

Жидок урадований, що спас ся несподівано від неминучої двійки, аж руки затер і гордо споглянув на своїх здивованих товаришів.

Професор ходив тимчасом зіртований по класі і шарпав немилосердно свої густі вуси.

— Науки не пильнуєте — говорив крізь зуби, — в школі не уважаєте, своїх обовязків не виконуєте, а поночи робити бучі, батарувати ся, то вам до сего рай! Гарне даєте свідощтво перед світом своєї інтелігенції, своєї культури. Ваше місце не в школі, сидіти ту з своїми прочими чесними товаришами, а вам слід тримати хіба разом з хлопцями, що на торзі продають сирини.

На хвилюк перестав і відсапнув, неначе надумував ся, що ему дальше говорити.

— Сє, чого ви, чого деякі з вас кілька днів тому, в ночи допустили ся, се стянє на виновників прикру і немилу кару. Дирекція знає, хто брав участь в тій нічній бучи. Хочете, аби ви були лєкше укарані, то признайте ся самі. Зараз нині рознічне ся се слідство, і я вам раджу добре — говорив далі лагіднішим голосом учитель — говоріть при слідстві правду, як що було, хто був і хто підмовив до сего. Не затайте правди, то вибавите з клопоту лише підозрінних, може цілком невинних. А сего вимагає ваша честь, аби за вашу провину не потерпіли невинні. Се моя щира, приятельська для вас рада.

Ученики сиділи спокійно і споглядали одні на других. Кождий мимоволі

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на півний рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсертат
платні в Чернівцях.

3 боярського табору.

Коли розписано доповнюючі вибори до сейму для опорожненого через смерть посла Чунтуляка мандату сучавського сільського виборчого округу, боярські часописи були надзвичайно певні побіди своєї клітки над демократичним кандидатом. Слідячи за їх оповістками годі не віднести враження, що нема й сумніву що-до побіди сеї цікавої народної партії без народу. Але-ж се була пуста голословність. Щоби показати як систематично вводила боярска клітка ціле населення в блуд, як вона старалась, відібрати людям всяке лене розуміння ситуації свідуючою брехнею і наведенням неправдивих фактів, оповіщаємо ось що найзнаменитші цвіткі їх великословності:

„Buk. Journal“ з дня 9. серпня 1903:

„Вже нині певно, що дня 27. серпня вийде послом др. Бленду. Він розпочав уже нині агітаційну подорож по сучавському повіті а симпатичне прийняття його населенням каже нам сподіватись напевно, що дра Бленду виберуть послом до сейму сучавського повіту як не одноголосно, то принаймні далеко переважуючою більшістю голосів“.

Яка була се певна більшість показав день 27. серпня.

„Buk. Journal“ з дня 9. серпня 1903:

„Приклонники „Unigea“ не можуть народній партії зробити нічим більшої прислуги як поставленням своєї особної кандидатури. Бо тим

дасть ся спроможність Волохам не лишень зборами й маніфестациями, але й виборчою карткою показати, по чийій стороні симпатії народу, котру партію нарід уважає гідною, заступати його інтереси в сеймі. Сучавський вибір має стати ся рішальною боротьбою межи румунською народною партією а клікою „Unigea“. А виборці сего повіту мають своїм голосуванням показати, з ким вони тримають і до кого вони мають довіре. Сучавський вибір має бути судом волоского народу“.

А суд волоского народу звучить: „геть з боярством“.

„Buk. Journal“ з дня 11. серпня 1903:

„Що дра Бленду виберуть сеймовим послом з сучавського повіту, і то з поважною більшістю, нині, де правибори ще й не почались певно“.

Так певно і правдиво як все в „Buk. Journal“.

„Deșteptarea“ з дня 13. серпня 1903:

„Новий час дасть ся нині пізнати в сучавському повіті однак через волоску народну партію, лишень вона одна являє ся звязною партією, з добре сформульованою програмою, лишень вона дала за короткий час свого існування неспоримі докази, що вони дійсно тримають ся своєї програми і є поважною партією. Сим лишень народна партія показала, що вона рішилась, взятись за основне виздоровлення політичних відносин серед волоского народу, факт, що буде й далі мати свій вплив і причинять

ся взагалі до виздоровлення політичних відносин на Буковині“.

Волоска народна партія подякує за сего рода „нового часу“; бо сей новий час носить девізу: „Геть з боярством!“

„Buk. Journal“ з дня 18. серпня 1903:

„Нині розпочались в сучавському повіті правибори. Взагалі вибирається 130 виборців. Сі правибори переводяться в кількох днях. Нема сумніву, що вони випадуть користно для кандидата волоскої народної партії дра Ніку Бленду. Таке безсумнівне було все в „Buk. Journal““.

„Buk. Journal“ з дня 20. серпня 1903:

„Не йде так легко, здобути собі довіре народу силоміць. Фрази й оклеветання не вистарчать, аби переконати нарід о тім, що стережить ся і заступається його інтереси“.

Виймово правдивий виказ журнальників а сучавські виборці взяли собі то на розум, давати народній партії по заслузі відповідну відправу.

„Buk. Journal“ з дня 23. серпня 1903:

„Незабавом скінчать ся правибори. Після дотеперішнього вислідку запевнена кандидатів румунської народної партії далеко перевищуюча більшість“.

Видко, що сі люди не можуть вийти з дороги неправди.

„Buk. Journal“ з дня 27. серпня 1903:

„Майже кожний виборець присягне на свого кандидата. Вибір 27. серпня отже нині вже запевне-

ний. Завтра може змінити ся відносини що-до голосів однак дуже мало а тому що не знати ще докладно партійну приналежність деяких виборців. Певно, що кандидат волоскої народної партії нотар др. Ніку Бленду вийде послом. Цікаво лишень для політичних кругів те, яка буде його більшість“.

Нема-ж нічого певнішого над брехнею. З нею-ж певно провалитись.

Вісті з цілого світа.

— Угорська криза і задержане в дальшій службі вислужених во-
яків. Угорська криза все ще не за-
лагоджена, а причина того, — як
каже „Magyar Nemzet“, орган угор-
ського правительства — єсть зовсім
проста. Монарх переслухував так
багато політиків і фахових знатоків,
котрих погляди, хоч і принципіально
не дуже розходять ся, а в подро-
бних все-таки розминають ся, що
не може відразу виробити собі яс-
ного погляду на річи і зараз рішити
ся. Корона мусить всі ті погляди
і бажання погодити з собою а передо-
всім поінформувати ся ще дотичних
чинників, заким рішить ся. — В
суботу пополудни виїхав цісар з
Будапешту до Відня, щоби прийняти
короля Едварда англійського, а по
від'їзді короля верне назад до Буда-
пешту. — Розпоряджене міністер-
ства війни в справі задержання ви-
служених вояків в дальшій службі
викликало серед мадярської опозиції
велике огірчення і она хоче домагати
ся скликання парламенту, щоби там
ся справу порушити, а поки що

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповідане.

(Далі.)

Ученики мовчали.

— Я вам добре раджу, признайте-

ся! — говорив пан директор.

— Прошу пана директора — відоз-
вався один ученик — я тої днини, як
близь шиб, навіть не був в місті, я був
дома, на селі...

— А я лежав тоді хорий, прошу
пана директора — сказав другий его
товариш.

— Я вже буду знати, хто де був.
То покаже ся зі слідства. Я лише раджу
тепер тим, що винні, аби признали ся,
бо самі собі пошкодять своєю упер-
тостістю.

Ученики не відзивались.

— Коли так — промовив директор
— коли ви не признаєте ся добровільно,
то справа скінчена. Вас пане професор
— звернувся до одного професора, що
сидів коло него — прошу зачинати
слідство з поодинокими. Хотять мати
доходження, будуть мати!

Професор встав і виїшов з учени-
ками до другої кімнати. Одного задер-
жав, інших випустив на коритар і —
розпочалося слідство.

Слідство за три дні скінчило ся.
Дирекція знала з чийогось донесення
найменші подробиці нічної авантюри.
Всіх винних, з виїмком одного, якого не

кликано навіть до протоколу, укарано
вигнанням зі всіх гімназій східної Га-
личини.

Професори з відшкодованем за шиб
удали ся на судову дорогу, але без успі-
ху, бо суд не мав певности, чи як раз
запівзані ученики вибили шиб.

X.

Богдан опинив ся тепер як на леду.
Міг поїхати в західну Галичину і там
записати ся до якої гімназії, але аби
поїхати де, треба мати з чим, так само
треба мати щось, аби мочи живітати.
Спирити ся на судьбу, Богдан не хотів
і не міг, бо судьба була ему все не-
приязна. А тут треба було щось конче-
но робити, треба було шукати якогось за-
няття, якогось заробітку, бо нужда не жар-
тувала. Хора мати і троє майже дрібних
сиротят спочивали тепер на голові най-
старшого сина. Ярчо нічого майже не
потребував, але нічого й дати не міг.
Богдан зрозумів, який тягар звалоє ся
на его плечі, але хоч зрозумів, то не
дуже тим перейняв ся, поважно сего не
брав. Він уважав се за хвилиний пере-
стрій, який леда день скінчить ся і він
визвободить ся з сих матеріяльних при-
крих відносин та клопотів і зможе знова
віддавати ся своїм мріям та здійснюванню
своїх думок.

Він ходив як оголомшений. В его
голові бушували безугавно спомини ми-
нулих, щасливих, ідейних днів, змішані
з послідніми бурливими подіями; він
тямив, що ті дні минули, хто зна на як
довго, він розумів, що тепер має зачати

нове жите, жите, якого метою — здо-
буте хліба. І се як раз найбільше его
мучило. Він не піддавав ся, віднекував
ся теперішности ногами й руками, але
на дармо. Утікав з хати, бо гадав, що
се вид матери робить у ній таку пере-
міну. Але де не ходив, де не перебував,
з ким не балакав, що не робив — заедно
видів перед собою хору матір, як з за-
плаканими очима просила его о мило-
сердіє, о милосердіє над собою і дріб-
ними сиротами. Богдан любив свою ма-
тір, навіть дуже любив, тож серце ему
кравало ся, коли згадав, в якій біді і нуж-
ді вона коротає свої послідні дні.
Боров ся з собою еще пару днів, вкінці
піддав ся.

За кілька днів сказав матери, що
знайшов місце писаря в суді і що від
тепер буде вже їй помагати. Мати вті-
шила ся сим і трохи успокоїла ся.

На другий тиждень розпочав Бог-
дан диурнувати в суді. Его призначили
вперед до експедиту, до переписування
паперів, але коли пізнали, що пише не
зде, а до того скоро, казали ему ходити
до слідчого судії протоколувати.

Судія був старший вже чоловік, по-
важний і лагідний. Він привітав Бога-
на дуже ввічливо, розпитував ся, що за
одні, яких родичів, та що его сюди за-
гнало. Богдан визнавав ему цілу правду.
Щирість і отвертість писаря подобала
ся мабуть судії, бо приступив до него,
поцілував в голову і потішив.

Коли часом не було що робити, су-
дья зачинав зараз з Богданом розговор.
Пізнав в ній очитаного і цікавого хлоп-

ця, то й любив з ним все побалакати.
Нераз відироваджував его вечером Бог-
дан до дому, а хоч з суду до помешка-
ни судії не було далеко, то переходили
часом оба сей шмат дороги і дві годи-
ни. По коротім часі так оба заприятли-
ли ся, що Богдан мало що не кожного
дня пересиджував у судії по кілька го-
дин. Сядуть, було, оба на канапі і роз-
балакають ся. Судья балакає, а Богдан
слухає, слухає, аж нераз забуде ся.

— Я раджу вам — говорив одного
разу, коли зійшла бесіда на Богдана —
не покидати сего, що ви зачали. Приго-
товіть ся до матури таки еще сего року,
се не прийде вам тяжко і здавайте єї
по ваканціях. Матура сама в собі, як
і кожний іспит, се — правда — дурни-
ця, се пуста і нездала форма, але без
сего тепер в наших часах годі. Як зна-
єте, світ не дивить ся в практичнім
житю на те, чи ви мудрі чи дурні,
а тільки питають зараз за свідочтвами.
Так всюди, в кождім уряді, в кождім
заведенню... За сим мусите йти і ви. Не
питають, чи се добре, чи ні, чи мудро,
чи ні, але коли мусите робити, то робіть.

— Ви кажете, що хочете жити
і працювати для загалу. Се дуже красна
і похвальна річ. Я вам скажу, що ви
вже і тепер робите для загалу. Не го-
ворю вже про те, що протоколуєте, але
чиж не помагате своїй родині? А ваша
родина сеж часть загалу. Всім людям
не кождому судилось помагати, то ви
помагайте тим, кому можете. Будете на
вишнім становищі, то будете могли по-
магати, жити і працювати для більшого

органи оппозиції потішають воєнків тим, що за кожний місяць дальшої служби відпадають їм опісля щорічні виплати в резерві. Згадане розпоряджене міністерства датоване з дня 19. серпня і розпоряджає: Зараз по приході з маневрів мають бути сего року тривало пущені на урльоп: а) ті фрейтри і воєнки з асентирункового року 1899, що добровільно служать даліше; б) всі ті, котрим за кару продовжено службу презенційну, а котрі вже узяли право до урльопу; в) всі інші мужа системізованого мирного стану мають поки-що позістати в дальшій службі презенційній. Повітові команди доповняють мають приготувати карти покликания для рекрутів, але не вписувати в них дня покликания і поки-що їх не вислати. Ті воєнка, котрі може вже казали вислати цивільну одіж та скринки для урльопників до стаций роззброєння, мають задля пізнішого урльоповання тих воєнків розпорядити, що потреба.

— *Гостина царя у Відні і повитане італіанського короля в Тревизо.* В справі гостини царя у Відні довідує ся берлінська „Post“, що перша гадка до того вийшла з Відня при нагоді гостини російського міністра для справ заграничних Лямедорфа, коли той приїхав був в справі заключення умови що-до реформ македонських. Коли підчас авдієнції Лямедорф передав цісареві поздоровлене від царя, цісар висказав тоді бажане побачити ся з царем і вже тоді розійшла ся була в дипломатичних кругах чутка о стрічці обох монархів в недалекім часі. Гостина царя у Відні не стоїть для того в ніякій звязи з теперішніми відносинами на Балкані, хоч треба признати, що стрічка обох монархів набирає через події в Македонії особливого політичного значіння. — Цар має приїхати під кінець вересня в гостину до Є. В. цісаря Франц Йосифа, але побуде у Відні лиш пів дня, а відтак поїде з цісарем до Мірштег на лови на грубого звіра, котрі потягнуть ся через 3 дні. — Італіанський король, Віктор Емануїл перебуває тепер з нагоди маневрів в Тревизо

недалеко австрійської границі, а се спонукало цісаря вислати туди на повитане короля польного маршалка поручника Штайнгера. Справі сій надали деякі газети ще й иншого значіння, а іменню того, що Штайнгер має ся умовити з королем також що-до приїзду цісаря до Риму. В міродаїних кругах перечеать тому рішучо.

— *Дальматинські Сербі* відбули перед кількома днями бурливі збори в Спліті. Раджено так гарячо над згодою Сербів з Хорватами. До відїзду, який має зайняти ся уложенем зглядно ревізією програми, увійшли як президент др. Пулечі, віцепрезидент др. Десніца, секретар редактор Фабріс та ще шість членів. Головні засади програми є такі: Сербське сторонництво стоїть на народнім ґрунті і готове витягнути з того як найдальше ідучі конвенції, дотично квестій злуки з Хорватцією, о скілько се годить ся з сербською народною ідеєю. На разі сторонництво ще не заявляє ся за злукою з Хорватцією і Славонією. З усіма Славянами в державі сторонництво бажає удержувати добрі відносини і підпомагати їх в борбі за народні ідеали. Супроти борби на балканським півострові сторонництво буде держати ся засади: Балкан для балканських народів. Збори ухвалили таку програму і уповновластнили відїл до ведення переговорів з Хорватами в справі злуки. Се є найважнішим відвід вислідом зборів і може становити зворотну точку в теперішній ситуації, бо Сербі приймають руку, яку подає їм хорватський народ до згоди, по стілько літах борби і спорів.

Повстане в Македонії.

До одного з віденських дневників про повстане в Македонії пише его кореспондент:

Револуція, котра так знечевя вибухла 2. серпня, була зовсім несподівана. Після гадки осіб, найліпше поінформованих, ніяке з дотеперішних повстань не може рівняти ся що до організації з сьогоднішнім. Повстане викликає

Правда, генії і герої не виробить ніколи школа. Не виробить також поетів, філософів, артистів, винахідників, реформаторів і т. д. Тут треба лише вродженого талану, шастя, праці, витрепалости та науки. Добудите науку без школи, а маєте попередні прикмети вроджені, то й радше. Я говорив передше лише про пересічних людей, до яких і вас зачисляв. Ну, може я помилю ся... А ви крім сего майте увагу і на свої виймові родинні відносини. Сего легко-важати також не треба.

Богдан гірко усміхнувся.

— Але, аби ви, пане Богдан, зле мене не зрозуміли, я мушу до попередного еще кілька слів додати. Не забувайте, що я виразно зазначив се і тепер зазначую еще раз, що я говорю тут лише о житю практичній. Я не кажу, що чоловік має лише робити іспити, а більше нічого, ані читати самогійно, ані думати. Протівно, чоловік не машина, а єство обдарене розумом, єство, що має свою волю, коротко-єство, що має душу. Єсть жите для тіла, єсть і для душі, але мусить вперед бути для тіла. Розумієте мене? Хлоб, се річ не перворядна, але перша.

— Ну, та так — потанував Богдан.

— Але над сим мусите добре застановити ся — говорив далі судія. — Від сего, чи ви по зрілій розвазі згодите ся зі мною у сім, чи ні, залежать ваші будучі переконання. Ви можете мати і дійсно маєте вже й тепер свої переконання, а які вони, ви мені се сказали. Треба лише вам звернути увагу на те, чи ті ваші переконання не є часом односторонні,

в осени через генерала Зончева, було часткове; теперішнє, до которого довго приготівлювано ся через внутрішню організацію, спромогло позискати крім болгарських сіл також частину сіл, замешкалих через Румунів (Цінкар'ів), так що відділ повстанців прибув до Крушева, положеного на північ від Монастиру, і по короткій борбі опанував місто. На чолі відділу стояв Піто Гулі, Румун, Марко (Болгарин), Мітре, б. офіцер болгарський і Іван, селянин з околиці Крушева. В борбі згинило кільканадцять офіцерів і турецький телеграфічний урядник. Повстанці втерли правдоподібно кільканадцять люда. Установлено сейчас правительство, зложене з 3 Болгаринів, 3 Волохів незаписаних і 3 Волохів прихильників патриархату. З Турками крушевськими повстанці обійшли ся дуже лагідно. Місто тримало ся через 13 днів. Позиція є знаменита, місто лежить на верху гори, тут під боком находит ся ліс. Місто окружило 9 таборів війська, около 6000 люда, враз з арматами і башибожуками. Велика частина повстанців схоронила ся в лісах, деякі остали ся в місті. Військо ввійшло до міста. Башибожуки кинули ся на найбогатшу часть міста, котру замешкують Румуни, пошпидлювали доми і почали масакрувати людинств, що зівсім не брала уділу в повстаню. В недозві 4 часті міста обгорнула полуміння, башибожуки кинули ся до грабежи. 360 домів згоріло до нащадку, 200 скленів знищено. Одна часть міста доведена до розвали ставила опір. Часть болгарська остала ся цілою. Приписують се тому, що ся часть вбога і не пригожа до грабежи а з другої сторони башибожуки бояли ся бомб, перед котрими мають особливий респект.

Жорстокости, яких допускали ся турецькі жовняри на безоружних болгарях, переходять людські понятя. В одній хаті спечено старшого сина родини на рожні. Число жертв поки що іще не знає. Мешканці остали ся без хліба а власти не позваляють їм сховати ся до Монастиру. Кілька возів муки, яку післали мешканці Монастиру, розхопили вигодолюбні жиці сумежних знищених сіл.

Первним пляном повстанців було зовсім відтяти нутро краю від військових центрів. Рівночасно зараз в першій хвилі намагано ся збурити залізничні шляхи Монастир-Салоніки і Скопле-Салоніки. Тим робом довіз живности для турецького війська в зревольтованих вілаєтах був би незвичайно трудний. Замір цей не вдався. Замахи на залізничні були за слабі, ушкоджені мости суть дуже малі, так що можна їх було поправити в дуже короткій часі, і обсажено їх війском. В руках повстанців є величезна часть гір від Офиди аж по Демір-Гіссац на північ від Касторії. Неречний низ, Кореска, Баба, низ Крчева, далі

отже фалшиві, бо в такім разі мусите їх загоді змінити, аби не було запізно. Молодий чоловік, як ви, ізза своєї буйної фантазії та ніжної вразливости на ріжні впливи, не любите звичайно мешкати на старій землі, а буває високо у воздухах, як не своїми бажаннями, то бодай мріями. Для него все старе — пусте, коли не дурне; він уважає ся реформатором цілого світа, реформувавби світ з електричною скоростю. Він звичайно їде за голосом першого ліпшого демагога. Він вірить ему сліпо, яко старшому і по его гадці дуже мудрому. Він читає лише те, що дістане від свого проводира. Наколи-ж не піддаєть ся хто волі такого проводира, то з часом сам опинить ся легку на подібній дорозі. Чому? Бо молодий все любить щось нового, его манить до себе борба, приналежне закарзана річ, він хотівби ухитити перед всіма за щось ліпшого, мудрішого, як всі інші, старі; він бажавби виріжнити ся від всіх інших, всім заміонувати, він бажавби, як кажу, змінити світ по своїй впадоби за одним замахом. Тимчасом так не може бути. Світ се не чоловік, історія суспільности, се не історія одного чоловіка. Чоловік живе роками, суспільність віками. Сего не треба забувати. Теперішній суспільний лад се не витвір одного дня, одного року; не можна его і змінювати одним почерком пера. Все, що єстє, має деє свого підставу, як також, говорю се для вас, мусить мати також в собі щось злого. Нема і не буде на світі нічо совершенного. До чогоє совершенного чоловік лише стремить си-

Галичина, Петріна, аж по Демір-Гіссац, між Фльоріною а Островом, Малирска, частина гір Капмак, Чалап і Моріково також находит ся в посіданю повстанців. Тут над самим Монастиром на долині Магарева находит ся вже сторожа повстанців. Дороги в тім краю суть зовсім знищені, так що дуже тяжко посувати ся в спеку в глибину краю.

Повстанці метять ся на беах і аґах, котрі їх обдирали зі шкіри. Кождої днини горять двори „кровонійців“ але чесних Турків оставляють в спокою. Нераз діле село горить, а чіфлік беа, прихильного раям, остає неушкоджений. Знищене ширить ся щораз більше. Військо і башибожуки пустили з димом доселі 46 сіл в віляєті бітольскім. В деяких околицях села суть цілком знищені.

НОВИНКИ.

Личні вісти. Консепторіальний радник Манастирський і суд. радник Ончул повернули з відпустки. — Др. Аврель Ончул відїхав до Берна в Моравії.

Іменования при середніх школах. На онодіншій засіданю краєвої шкільної ради іменовано суплентами: Барлеона і Алоїза Лебута на для І. державної гіми. в Чернівцях; Симена Шута для гр.-ор. висшої гімназії в Сучаві; Озіаса Гота для серетської гімназії і д-ра Клядія Білінського для гр.-ор. висшої реальної школи в Чернівцях.

Іспит зрілости. Письменний іспит зрілости при тутешнім семінарі учительським відбуде ся від 3—5 вересня а устний від 7—9 вересня б. р.

Учителі з Галичини, що старають ся о місце на Буковині, не потребують, як се часто лучає ся, вдавати ся до нікого листовно чи особисто, бо се на нічо не придасть ся. Єдиний спосіб дістати на Буковині посаду учительську є подане з потрібними документами, особливо зі свідочтвами, яке належить вносити до краєвої ради шкільної в Чернівцях. Убігатеї, що є в учительській службі, мусять вносити подання через свою повітову раду шкільну, залучивши до неї крім свідочств ще й кваліфікаційну табелю. Хто переконає ся, що его повітова рада шкільна не вислала подання до Чернівців, що в славіній польській Галиції не раз буває, най внесе друге подане впрод до краєвої ради шкільної в Чернівцях без прилог, в котрім най скаже, коли і через котру повітову раду шкільну галицьку виїс перше подане. Хто-ж не займає учительської посади в Галичині, той може вносити подання о учительські місця на Бу-

жужла людей. Треба лише охоти, а можливість знайде ся. На кождім становищі, чим не будете, можете хосенно працювати для других. Але треба чимось бути, треба вперед мати самому що їсти і в що одягнути ся, а потім думати о других. Виходить, що той, хто не має покладних грошей, капіталів, мусить добивати ся якогось становища, аби міг вперед сам жити, а потім працювати для других. Скажіть тепер сами, хто має можливість більше працювати для загалу, чи ви, що сидите по десять годин в суді яко писар, чи який там адвокат, або свьященник, що добирав ся становища, піддавши ся вперед всяким іспитам. А без іспитів сего не булоби. Робіть отже і ви матуру.

Богдан задумав ся. Він се все передше сам знав і тепер про се не раз розгадував, але якось з тим не міг погодити ся, не міг на се пристати, аби се кождий мусів так робити, аби між тими, що так мусять робити, був і він. А ту каже ему судія, що і він мусить... Се „мусить“ не подобало ся ему.

— Пане судіе — сказав врешті — з бесіди пана судії виходить хіба, що цілий світ має бути канцелярією, де знаходили би ся самі урядники і то диньомовами. А прецінь крім урядників мусить мати суспільність також людей незалежних, людей підприємчивих і то в ріжних напрямках, на ріжних полях. Сих по більшій часті не виробляє школа, а житева борба. А такі очайдухи конечно потрібні.

— Ви дивите ся на сю справу трохи за поетично, хоч по части маєте слуш-

ною вродженого собі бажання, але сего не осягне ніколи на сім світі. Ідеали можуть бути лише в уяві, а не в дійсности.

— Але вернім до нашого неначеби заложення, що хліб се річ не перворядна, а перша. Се мусить признати кождий, хто признає в чоловіці душу. Ви, пане Богдан, так далеко еще думаю не зайшли, аби мали перечити єстєване душі! Наколи-ж отже визнаєте душу, то цілком очевидно, мусите поставити єї вище тіла, єї потреби, вище потреб тіла, або по нашому, що хліб — мимо всего — се не перворядна річ. Але знаєте самі, що голодом без поживи годі щось робити, годі жити. Доки не заспокоїте потреб тіла, то о душі часом і не гадаєте. Отже годите ся зі мною, що хліб се річ перша, але рівночасно, як ми се виділи при кінци, таки не перворядна?

Судія скінчив і споглянув на годинник. Богдан почав працювати ся.

— Я дам вам одну книжку, перечитайте собі дома — сказав судія — але читайте уважно. Як скінчите, побажаємо про неї. Наперед кажу, що ся книжка може не буде вам по нутрі, але через те не відкидайте єї. Чоловік як не хоче бути одностороннім, повинен читати без жадного упередження не тільки авторів однодумців, але і противників, не тільки вірити в розум і правду у своїх приятелів, але в можливість розуму і правди також у своїх ворогів.

Богдан подякував і відїйшов.

(Конець буде.)

новини безпосередно до краю ради шкільної, виказавши докладно, чи й де був на посаді в Галичині, від коли скінчив семінарію, про котрі посади мусить приложити декрети настановлення і увільнення а за час, від коли вже не займав посади в якій публічній службі, треба предложити свідчення моральності. Про правдивість всего того, що сказано в таких поданнях наступає відтак перепи́ска між буковинською а галицькою радою шкільною. Задля оминення всяких мистифікацій, на що звертаємо особливу увагу убігатель, щоби не трудилися даремно, коли не мають за собою бездоганності. На остаток підносимо, що всякі подання осіб, котрі не мають хоч исниту зрілості із семінарії учительської даремні, бо таких убігатель і на Буковині безліч. В інтересі галицького учительства було би, щоби і галицькі рускі газети повторили се висловлене, яке маємо з компетентного жерела, яке єдиний спосіб до осягнення учительської посади на Буковині. Всякі інші заходи писемні чи устні даремні.

Святоковане неділі. Що наші обшарники а з ними і їх пахтарі старають ся свою супремацию над нашим селянином розтягнути поза економічні границі на політично поле, се знала річ. Наш селянин повинен служити панови не лише на ланах, але також і при виборчій урні, так думають собі наші обшарники, та він, себ-то селянин, повинен свого діда ради забувати не лише, що він вільний горожанин, чоловік але також, що він християнин, так міркує обшар двірський в Шубранці. Та щоби вбити в нашому мужику кожне благородніще почуте, зробити його своїм немичним оружіем, вислав обшар двірський в Шубранці людей в неділю рано, підчас служби Божої до стації у Жучці зі збіжжєм. До двадцять фір стануло в неділю 30. м. м. перед магазином стації Жучки і люди, так як би і не сніли о неділі, в чорній буденній одежній двигали мішки зі збіжжєм до магазину. Отсе доказ, як по обшарах двірських знущаються ся над нашим народом, не шануючи ні його народності ні віри. І до сих подібні люди вибрали собі Гакмана послом. Він їм прироче обіцяв, що буде заступати їх інтереса. Чи не поставити посла Гакмана вже на першій засіданню внесок, щоби знести супочинком недільний по двірських обшарах. Може, alles ist schon dagewesen. Та ми ставимо запитане до властей, чи оня не гадають вглянути в сю справу.

Доходи на Буковині. Після дохідових жерел виносили доходи на Буковині в роках:

	1898	1899
з вел. посілости	5,289.684	5,889.178
з домів —	3,085.060	3,251.448
з самост. підпр.	7,736.106	10,115.844
з служб. пенсий	8,611.182	9,753.622
капітали —	2,346.907	2,539.382
Іншого рода —	634.750	852.578
	1900	1901
з вел. посілости	6,467.461	6,313.372
з домів —	3,724.306	3,947.881
з самост. підпр.	11,876.487	13,481.164
з служб. пенсий	11,543.029	12,467.527
капітали —	2,809.110	2,837.214
Іншого рода —	268.583	346.102

З сего представлено ясно, що купець і промисловий чоловік то є самостійні підприємства, платять найбільше податків. Що ці податки ростуть так випадково в очи, доказує лише, що в сім випадку оподатковує ся як найдокладнішше. Господарський стан в краю за останні три роки певно не підніс ся так інтензивно, як се можна б сподівати ся після податкового обчислення. Виносили:

Всіх податків	Без відтак.	Масток для оподаткованих
1898	27,703.690	4,063.976
1899	32,402.052	3,952.052
1900	36,689.065	4,388.721
1901	39,393.260	4,120.821

Знесене дворазового засуду смерті. З Сучави доносять: Перед тутешнім судом присяжних розпочала ся для 1. вересня головна розправа проти Івана Семенюка, обвиненого а замордоване Філіппа Лазаровича на полях коло Дубови. Суд присяжних в Чернівцях узнав Семенюка на підставі зізнань свідків винним морду і наслідком того засудив его на кару смерті. Перший засуд смерті скасував Найвищий Трибунал в Відні ізза деяких формаль-

них блудів а другий засуд скасував знова задля того, що багато рішачих моментів як слід не зістало вияснених. Наслідком того розписано поновну розправу, до переведення котрої виділено-вано сучавський суд окружний наміст черновецького. Предсідателем є суд. радник Алдзач, оскаржує субститут державного прокуратора Реуц, боронить адвокат Штериберг. До висказаня алібі обвиненого покликано цілий ряд нових свідків, котрих всіх разом є 92. Розправа потрібає 6 до 7 днів.

Дрібні вісті. Дня 25. б. м. в полудне влав тут 60-літній селянин Іван Павлюк при черпаю воді до керинці, яка нахолодь ся на подвір'ю каменній суд. радника Гардта і найшов там смерть. Павлюк був налоговый піка і правдоподібно в тім часі був цілковито запитий.

Відкрите пам'ятника Ів. Котляревського в Полтаві. „Полт. Вестник“ пише: До виконання на етнографічній вечері, посвяченім пам'яті Котляревського, кантата композитора Лисенка, організує ся великий хор, в якого склад, крім хору самого Лисенка і місцевих любителів співу, відеє також хор архиерейських співаків, з яким заключено вже договір, і мішаний хор малорускої театральної дружини Кропивницького. Весь хор буде складатись з більше чим 100 осіб. Що-до оркестри, то єй, як показує ся, не буде міг зложити, директор музичної школи Ахшаримов, до якого звернувся в тій справі комітет, бо член оркестри вихали на літо на відпустку. Однак ся обставина не впливає на зміну програми. Кантата вимагає нової оркестри і мусить вийти до програми, хотия би мало ся спроводити оркестру з Харкова або Києва.

Вазилейський конгрес снопі-стичний закінчив свої наради в п'ятницю вечір.

Гумберти. З Парижа доносять: В суботу досвіта, аби уникнути збіговиска, перевезено Ромена і Емілія Доріанів як також Фридерика Гумберта до в'язниці в Френес під Парижем. В'язнів збуджено о 4. год. рано і в'язано їх, аби приготували ся до подорожи. Вони бажали бачити ся іще з Тересою Гумберт, але їм на то не дозволено. О год. 4-й рано всажено їх до воза; до Френес приїхали о год. 7. рано. Оба брата Доріанки сидять біля себе в келіях число 29. і 30.

Зелінична катастрофа. Коло Удіне в Італії зударили ся два поїзди: військовий з товарним. Військовий поїзд поторопив ся зовсім. При катастрофі згинуло 16 воїків, а 4-ох ранених померло пізнішше.

Чудакський зане. Померший в Граду це. радник, Іван Рутмайер, записав свій мільйонний масток для міністерства війни. Він був торговцем дорожничності і вже давніше за жертви на військові ціли отримав шляхотство.

Оригінальна лотерія. Клуб кавалерів в Seymour в державі Connecticut устроїв для своїх членів дуже оригінальну лотерію. Раз в рік витягає кожний член одно число. Горе тому нещасному, що витягне тринайчатку; рад не рід мусить виконати засуд своїх товаришів: мусить оженити ся. Если не зробить того в назначеній часі, тратить свою 360-франкову вкладку зложону перед тягненням, а рівночасно тратить поділу обезпечення на жите в клубі. Если оженить ся в приписаний термін, одержав премію 1000 франків яко відшкодоване за свою приярку долю.

Крадіжки на залізницях. В Кракові відбуде ся небагом великий процес проти 14 залізничних кондукторів, обжалованих о крадіжки в поспішних поїздах, головне дорожничностей і вартісних наперів. До розправи покликано 220 свідків з Австрії, Німеччини і Росії.

Смерть на постеруку. З Індій вертав недавно корабель і по кількох днях щасливої подорожи мав приплисти до міста Таго. Втім нещасливо розбив ся о скалу. Хто міг, ратував ся, а інші не мали чим, лишили ся на кораблі і готовили ся до смерті. О. Родеріх служав їх сповіді і розрішав. Уже мав корабель втонуті, коли наближила ся лодка і почали всі кликати, щоб ратував ся. Ну — відповів священник — доки всіх не висповідую, не буду рату-

вати ся. Сповідав далі, а за той час, корабель потонув.

По мадярски. Оноді пішов був ігумен монастиря Цистерциєнців у Фоніод, др. Салай, 80-літній старик, купати ся до т. зв. Болотного Озера. Там вже купало ся багато людей. Старенький ігумен вишукав собі мілке місце і зачав купати ся, аж нараз пішов під воду і щез. Публика зразу гадала, що Салай присів у воді, але коли через довший час не показував ся, то публика прибігла на місце і застала ігумена на дні озера неживого. Замість же витягнути мерця на беріг і занести до недалекого его помешканя, звязали ему руки шнуром, шнур привязали до паля вбитого на березі і так лишили тіло у воді, а люди побіг купати ся даліше. Аж в п'ять годин опісля прийшла судова комісія і лікар ствердив, що Салай помер на удар серця.

Підозріна пересилка. Начальник почтового уряду в Флечертоні в Англії замітив, що в однім пакеті, адресованім до когось з населенців міста, чути якийсь дивний звук. Догадливий начальник подумав сейчас, що се нічо иншого, лише невольна машина випелана анархістами для знищення Флечертонна. Тому він ме доручив посылки адресатови, але скликав громадську раду на засідане, аби в єї присутності отворити пакет і стати тим славнішим спасителем міста. Коли рада зібралась, начальник почти з всякою осторожністю відпечатав пакет і дрозжачими руками почав его розвивати. У внутрі пакета шуміло і гуділо як в улю. Начальник і радні аж стресли ся зі страху, коли звінці між наперами найдено деревляну коробку. Начальник споглянув ще раз на радних, неначе би надходила его поспідна година і звінці звачив ся отворити коробку. З середини зашуміло, забрехало і рій піл напав на радних і почав жалити їх болюсно. Заки радні зорентували ся в ситуації, вже більшість з них мала попухлі руки і лица від укушення напрасених комах. Що стало ся даліше, не знати, але місто спасло ся від нехвибної загибелі.

Чому раки червоніють при варенні, зацікавить не одного. Отже отсю загадку розв'язують учені так: Раки мають в своїй шкіралуні дві закраски, червону й синю. Ті закраски змішані надаючи ракови зеленкаво чорну краску. Під впливом горяча синя закраска гине а червона остає. Синю закраску рака мож усунути вже в звичайній температурі при помочи квасів і спирітуса. Коли вложимо живого рака в алкоголь, то він почервоніє зараз так, що нема ніякої ріжниць між краскою рака звареного а намоченого в алкоголь або в якім квасі. Буває нераз і таке, що раки заживає червоні а то в латких водах, де на них сильно ділає сонце, бо світло також нищить ту синю закраску. Можливо, що в сій справі мають деяке значінє й нерви раків, а раки дуже нервові. Нервові люди як звично, червоніють при будь якій нагоді. Цікаве й те, що від алкоголь червоніють раки зовсім так, як носі піяків, лиш людський піс мусить довше обутися з горівкою, як рак, щоб почервонів, не дурнож чоловік вивисшений над усю твар...

Надіслане.

Конкурс.

З початком сего шкільного року суть при краєвій школі рілничій в Кіцмани 9 вільних місць на час наукового курсу т. є. на два роки, почавши від 1. жовтня 1903. до роздана. Для приняти до школи, взглядно для одержання вільного місця, має ся убігатель сліду-ючим виказати: метрикою, що укінчив 14. до 16. рік життя; свідченням приналежності до краю, що він Буковинець; заявленем родичів або опікунів, що їх волею єсть, щоби убігатель до школи був прийнятий і що він буде в закладі точно сновити дисциплінарні приписи; свідченням увільнення з народної школи; свідченням здоров'я від лікаря громадського або повітового. Просьби о надане вільних місць при господарській школі в Кіцмани мають ся подавати до Виділу краєвого і найдалше до 15. вересня 1903. в дирекції господарської школи в Кіцмани особисто предложити.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Учитель“ ч. 16. з 20. серпня 1903. Зміст: Який має бути обем науки рахунків на науці доповняючій? — З пива нашого шкільного письменства. — Курс вакаційний в Єні. — Нарада буковинських учителів. — Народне шкільництво в Австрії. — З руских гімназій. — Всячина.

„Дзвінок“ чч. 15. і 16. з 20. серпня 1903. Містять: А все ізза пилочки. — Для лядьки. — Історія куска хліба. — Золоті слова. — Вакаційні пригоди. — Слези. — Живі дияманти. — Марш руских дїтій. — Мала іскра. — Поклик. — Корнило Устиянович (з портретом). — Казка про рицаря з бочівкою. — Як вибирають папу? — Праця і забава. — До сих чисел доданий 3-ий аркуш повісті „Збиточник Гумфрі“.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 1. вересня. Президент міністрів др. Кербер був вчера на послуханню у цісаря. — Кербер має бути завтра іменований угорським президентом міністрів.

Відень, 1. вересня. Після не-потвердженої доси відомости полк редиїв, переходячи через Скоплію, мав стріляти в напрямі вікон австрійського конзуляту.

Марієнбад, 1. вересня. Король англійський Едвард виїхав вчера о 10 год. перед полуднем до Відня.

Петербург, 1. вересня. Указ царський іменував міністра скарбу Віттого президентом комітету міністрів. Рівночасно міністром скарбу іменованний директор банку австро-угорського Плесске. — Усунене Віттого з міністерства скарбу не може бути уважане актом неласки, позаяк зістав він іменованний президентом комітету міністрів, все таки означає намір зміни системи фінансової політики в Росії.

Царгород, 1. вересня. Военний суд в Манастири засудив двох Болгаринів на смерть; відкалку від того засуду нема.

Конкурс.

Розписаний конкурс для обсади вільного місця громадського писаря в Долішніх Станівцях над Черемном під слідуочим усьмем:

1. Мають компетенти доказати, що не є они молодші як 24 роки а не старші як 40 років. (Однако може вік тим лише узглядити ся, котрі вже занимали місце громадського писаря або служили при війську.
 2. Мають доказати приналежність свого австрійського права.
 3. Моральне поведене в житю.
 4. Знанє німецької і рускої мови словом і письмом.
 5. Предлогу іспиту для гром. писаря з добрим успіхом.
- Доходи сеї посади є слідуочі:
- а) річна плата 600 кор. до 700 корон;
 - б) помешканє в громадській домі.
- Просьби мають ся подати на руки низше підписаного, начальника громади до 1. жовтня тек. року.

Низші-Станівці н. Ч., 28. серпня 1903.

Воймарський
начальник громади.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарізових уміщеннях опускається на ціні процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних краєках; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різнородні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рушнички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різнородних фасонах.

Багато дешевша обув літна для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, бунатної, жовтої, синьої шкіри, як також з лякеру до шнуровані і на гузічки, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Калюки і куфери до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, калюки з шкіри т. зв. „Longrindleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, зладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошики на ґуд до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, копці і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських зефірів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковчарки, меншети, паньчохи, хусточки до носу, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему дра. Лямана, сакові кафтанники, фланелі оесуваючі тіло від поту, штани до купелю і т. п. і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевнішим цінах.

Зброя і муніція. Продаж пороху.

(—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева I7. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болу в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Система д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЕС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(33—50)

Православний
! МОЛИТВЕННИК !

для молодіжи,

є до набути

в Папірні „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

 і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. роботу.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“ в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.

При більшій закупівлі опускає ся значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірні

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній артикулі суть на тім красний. дохід мати. Всі ті артикулі суть далдко ліпші як в інших склепах

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устимович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умільський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Малари“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котузі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коняський. „В день святаї воді“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Проектура“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі рочкики). 2—	

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогатили“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарський Сергій. „Руска Чатанка“ для II. класи гімн. . .	2-80

Др. Стеф. Смал-Стоцький. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I. . .	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теофот Галіп. „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єврей. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпичко. „Листа з некла“ . . .	—30

При замовленнях Книжок упрасує ся прислати на порто.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних урядів парохіяльних так для гр.-ор. як і гр.-кат. дістати можна

по дуже дешевій ціні в друкарні

„Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Редіамації неопе-
чатані відліки від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

„Вільні“ вибори.

До тепер в нас на Буковині не було вільних виборів, бо правитель-ство впливало то більше то менше на вибір послів до сейму і до ради державної. Правительство „опіку-вало“ ся долею народів, що заселю-ють наш край, але так опікувало ся, що за цілий час неконституцій-ного і конституційного життя наді-ляло щедро культурними скарбами всі народи крім одних Русинів і на кошт Русинів, хоч Русини від-значали ся все вірною вірністю і преданістю і поносили в подат-ках гроша і крови всякі тягарі. Німці і Волохи мали і мають такі важні і конечні для свого розвитку інституції, як церков і школу і то школи різних категорій, а Русини, хоч їх тут найбільше, не мали і не мають майже нічого, ба правитель-ство дозволило ворогови відібрати нам навіть церков, т. е. духовен-ство, так що ми майже в кожному селі маємо не душпастиря, поради-ника приятеля, а отвертого ворога на-роду. А з шкільництва дали нам аж в останніх часах народну школу. А з висшого шкільництва не хотять нам й тепер дати ні середніх ні фахових шкіл національних, щоби наш народний організм не прийшов до повного здоров'я і значної сили?

Цілий цівілізований світ жалувє деяких народів під турецькою кор-мигою, що они поневолені, і тіпять ся, коли чує, що они не дають ся, борючись о ліпшу долю. О скільки нещасливіші ми! О скільки низше тих народів стоїмо ми! Они борють ся, бо мають численних і мудрих провідників, головну духовенство.

А в нас нема інтелігенції, свідомої своїх народних обов'язків. Ми єї не маємо, бо не мали і не маємо ні церкви, ні конечних кождому наро-дови шкіл. Крім нечислених учи-телів, кілька одиниць межі св'яще-никами і урядниками, деяких свідомих селян ми нікого не маємо в краю, щоби ширив світло й правду. Дійшло до того, що приміром в за-ставницькому повіті з малими виїзками „інтелігентів“ — паразитів, що живуть з народу, але не для народу, ба на погубу-нещасте народу, а то дідичі, посесори, св'ященники, судії, уря-дники податкові і інші, писарі, лі-карі, нотарі, ба навіть дяки з наказу св'ященників. Що-ж дивного, що бідний нарід за помочю кількох св'ятлих учителів не зумів собі вибрати правдивого заступника, але дозволив, що вийшов послом чоло-вік, що не мав і не має серця до народу, бо от погорджує его най-більшими св'ятостями, его мовою, ні зрозуміла для тяжких посольських обов'язків, а навіть обіцяв толеру-вати польско-волоську господарку в чисто руському повіті. Протинно, хіба можна дивувати ся, що руський нарід помімо грозьб всіх можновладних „опікунів“ таки здобув ся на 45 голосів, що принесли честь руському імені.

Програма правдиво-народна не подобає ся ніколи ворогам народу, і ми їм не дивуємо ся, бо то тяжкі вороги, але правительство, яке нас полишило власній судбї, відбравши нам наперед всякі оружя, повинно бодай би нас боронити від „опіки“ російського правительства, котре чей же повинно трохи менше, а не більше інтересувати ся виборами на Буковині, ніж австрійське.

Всі ми повитали з правдивим чувством радості оклик „вільні вибори“, бо лише так може розви-вати ся конституційне жите пооди-ноких народів, отже й Русинів на Буковині. Лише не дуже то від-радіний факт для Русинів, що аж тепер нагадало ся правительству ушасливити руський нарід вільними виборами, коли нарід не спроможен виявити своєї волі. Чудно може видасть ся комусь сей наш висказ, та ми лише поспитаємо, яких би то заступників вибрав собі приміром кождий инший нарід, як би нахо-див ся в такому положенню, як Ру-сини, без рідної інтелігенції, що єдино провадить духове жите кож-дого народу?

Нарід становлять не лише му-жик, з котрих 90% не уміє ні читати ні писати, але всі народні стани: шляхта, духовенство, мі-щанство, різні урядники і учителі, селяни. Ба навіть освідомлені цер-квою і школою селяни споглядають все таки при таких важних спра-вах, як вибори, на своїх мудріших сівгороджан і йдуть за ними. Возьмим на примір який небудь инший нарід в Австрії, що осиро-тів, котрому не стало рідної інте-лігенції, а заступила єї місце во-рожа народова інтелігенція. Більша посілість перейшла в чужі руки, духовенство і урядники, почавши від начальника суду аж до послі-дного писаря, або ексекютора, посе-сори, економи, лікар, нотар і т. д. самі чужі, ба ще й вороги народу. Приходять вибори, староста не сміє мішати ся до виборів, хоч в душі тай через своїх сердечних приятелів рад би мати того народу послом ворога, бо він сам воріг того народу.

Який тут був би результат? Чи вийшов би народний кандидат? Так і нас оббили і знївечили, а тепер кажуть: біжи враз з другими. Ми такі сироти, що своїх родичів-опі-кунів, то є своєї рідної інтелігенції й не памятаємо. От під такими то обставинами відбули ся й вибори в Заставні. Чл-ж можна назвати такі вибори „вільними“?

Що-ж тут почати? Живий в мо-гилу не лягає, а все живе гадає. Дрібку свідомої інтелігенції ми таки вже маємо, і тим більший і відвічальніший обов'язок спадає таки на неї, працювати всіма силами над народом, освідомлювати і осві-чувати ще незрячих братів, щоби повстали до життя, до борби проти лютого ворога.

Вісти з цілого світа.

— *Король Едвард у Відні.* Оноїдї приїхав англійський король привита-ний на двірці цісарем і разом з ним поїхав до бургу. О годині 8-ій відбулось галаве прийняте. Цісар тоаствував в честь короля і Англії, на его промову відповів король і іменував цісаря полемим маршалком англійського війська.

— *До ситуації.* Вже дефінітивно порішено, що цісар верне до Буда-пешту в середу вечером, а в четвер прийме на аудиенції гр. Куена. — Преса домагаєсь від Кербера, аби § 14 покликав нових рекрутів і тим уможливив урлоповане вояків 3. року. Задержане сих вояків преса називає найнефортуннішим по-мислом правительства з послїдних

Яр. Юлев.

Небезпечні.

Оповіданє.

(Конець.)

XI.

Якось в три місяці по своїм вигна-ню з гімназії стрінув ся Богдан з одним товаришем недої. Було се в само полудне, коли Богдан вертав з суду. Ішов уму-чений і зголоднілий звисавши голову на груди. В самім ринку заступив ему хтось дорогу. Богдан підніс очі.

— Що, не пізнаєш? — спитав его молодець елегантно одягнений, в цилін-дрі, з паличкою в руках, з цвікиром на носі.

— Ах, то ти Зрубський, ледви пі-знав — сказав урадований стрічою Богдан.

— Ходиш задуманий, немов другий Архімед.

— Та деж бо, але як тебе мав пі-знати? Цілий з тебе гоґо! Циліндер, паличка...

— Абож що? Чи я еще студент? Минув ти дурні часи!

Зрубський замахнув палицею мляв-ка. — Ого, го, я вже й забув, коли я до школи ходив! А ось, диви — звер-нув бесїду на инший предмет — що за гарна краля.

Надійшла тротоаром якась панна. Зрубський виправив еґале, поправив цві-кир і пристанув, вглядаючи очі в пере-

ходячу. Панна кинула на него зневажли-вим зором і відвернула ся лицем в про-тивний бік.

— Стидлива бідолашна. Не удавай невинну, серденько, ми знаємо ся на та-ких — гукнув за нею Зрубський.

— Ей та ходи, що зачіпаєш — тягнув его Богдан.

Пішли оба далі.

— Богдан, ходім до цукорні!

— А фундуєш?

— Не питай, ходи.

Вступили до цукорні. Білий хлопчи-на вмиг прийіс, чого бажали. Гості по-вісили свої капелюхи на ніжки і сіли за столом. Зрубський поклав паличку на столик і стягнув з рук рукавички.

— Е, що я бачу, у тебе на пальці перстень — дивував ся Богдан.

— Та видіш!

— Заручив ся, що?

— А чогож носив би перстень?!

— Но, то ґратуюлю.

— Поґратуюлю мені еще чогось.

— Ну?

— Я нині зачав свою службу.

— Де?

— В податковім уряді. Зробив по-дане, прийняли, і ось нині перший день мого урядованя. Доки не дістану ад'ю-тум, доти не буду мав власних грошей, то будуть мені помагати добрі люди.

Зрубський вказав оком на перстень.

— Розумію — похитав головою Богдан.

— І щож, не ліпше мені тепер? За рік своя пенсія, свій хліб. Свій пан,

тай годі! А нуко, найпокажесь тут те-пер який професор!

— А щож з иншими стало ся, ти не чув? спитав Богдан.

— Чому не чув, чув! Дурні вони всі!..

— Щож таке?

— Скульський і Бачинський подали ся на народних учителів.

— А то вибрали!

— Романовича прийняли на пошту, Братами, чує, має лекцію на селі у я-когось пана, а про Бурчака не чув нічого.

— Розбрили ся бідолашні.

— А деж ти, що ти робиш, га?

— Я приготвулюсь до матури, а поки що пишу в суді.

— Ти до матури? А тобі що впало до голови?

— Та що мало впасти? Прийшов до переконаня, що ліпше за молоду дещо стерпіти, трохи побідувати — бо на бу-дуче буде инакше. — Зрубський, Зруб-ський, які ми були діти! Мені аж тепер очі отворили ся. Добре, що еще не запізно.

— Щож тебе так навернуло?

— Навернути — не навернуло, а пе-реконало, що чоловік зле робив. Знаєш товаришу, я пишу в суді у одного саїд-чого судії. Дуже добрий, мудрий і при-ступний чоловік. Обходиться ся зі мною як рідний батько. Хоч він судія, а я ці-сар, ми любимо ся дуже і я ходжу до его дому як до свого. Сей судія має на мене великий вплив. Він і отворив мені очі,

— То ти якийсь, видно, дуже по-датливий.

— Та не податливий, але скажи сам: чоловік молодий потребує преїнь завсїгди якогось проводу, потребує при-ятельської, щирої, теплої руки, яка би его вводила у сей незнаний ему еще світ. Самому годі пускатись у слав. Рука така знайшла ся і повела мене, а радше провадить мене певною доро-гою, дорогою мудрою. Чи се податли-вість услухати доброї ради і покинути дотеперішню блуканину а зійти на про-стий шлях? Скажи як думаєш?

— Що багато розводитись? Лишим се! Може напеш ся еще по одному? Ні? Ну то ходім!

Зрубський заплятав і вийшли.

XII.

Наслїдок частих розговорів з су-дією був такий, що Богдан взяв ся дійсно горячо до книжки з рішучим по-становленем зложити іспит зрілості. Хоч ціліський день пересиджував в суді і вертав до дому утомлений, мимо сего знаходив все що дня кілька годин на науку. При своїй здібности дійшов до того, що еще до вакацій почув ся при-готованим сїдати до іспиту. Виїс подане о позволене ему здавати матуру в одній гімназії західної Галичини. Сю гімназію нараїв ему судія; він мав в тій гімна-зії свого брата професором, у якого випросив для Богдана удержанє на час матури. Подане узгладнено.

За кілька тижнів вернув Богдан до дому з матурою. Радости бідної, хорої

літ. Кербер був на аудієнції у цесаря, котра тревала більше як дві години. Кербер вияснив цесареві становище австрійського правительств супротив військових уступок для Угорщини. Орган Кербера „Montags Revue“ доказує, що уступки в користь Угорщини доведуть до зірвання цілої унії з Угорщиною. Одною звязкою буде персональна унія що для монархії буде великою катастрофою.

— *Кріза на Угорщині і вигляди на її закінчене.* В будапештських кругах політичних говорять вже о тім зовсім голосно і уважають то за річ зовсім певну, що Векерле одержить місію утворення нового кабінету. Кажуть, що цесар вже уповажив Векерля порозумівати ся з поодинокими партіями і він дійсно завів вже переговори. Ще в суботу говорено, що місію утворення нового кабінету одержать Апоній і Векерле; нині вже нема й бесіди про Апонія. Кажуть, що до нового кабінету увійдуть: Геронімі для торгівлі; Емеріх Годоші для судівництва; ґр. Андраші або Гадік Баркочі, міністер двору; Емеріх Йосіповіч для Хорватії; Люкач фінанси. Міністром гонведів лишив би ся Кольошварі. — Кажуть також, що партія народна, котра давніше виступала против Векерля, тепер вже зовсім розбита, особливо коли ґр. Зічі прирік цесареві, що не буде робити труднощій ніякому новому кабінетові. Та й партія незалежних не буде робити Векерлю труднощій, позаяк річ певна, що він принесе якісь національні концесії.

— *Румунія а ворогобня македонська.* „Vointa Națională“, орган румунського президента міністрів Стурдзі, обгортаючи гостину румунського короля в Ішлю у цесаря австрійського, виступає проти відзивів болгарської преси з нагоди сеї гостини та каже: Македонська справа не єсть зовсім лиш болгарською, бо в Македонії живуть ще й инші народности, котрі мають право до істнованія і не хотять нагинати карку під ярмо нової болгарської тиранії. Як можна жадати того, щоби Греки,

Албанці, Серби і Румуни приклали руки до зроблення з Македонії болгарської сатрапії? В тім і велика похибка рахункова болгарських політиків, котрим ідея будучої велико-болгарської держави завертає вічно голову. Зреформований status quo, до котрих стремить Европа, відповідає далеко більше інтересам не болгарських рас як то залагоджене справи, яке виписали собі на своїх прапорах верховоди болгарської ворогобні. Румунія стоїть в сій справі тісно по стороні Європи і тих держав, котрі так само як і она мають непосредно в тім інтерес, щоби рівновага на балканському півострові насильними потрясаннями не була перевернена. — Се чей досить ясно сказано і то не лиш на адресу самих Болгарів але й тих, що готові їх піддержувати, щоби лиш не допустити до спокою на Балкані, котрі, як між иншими і часть неурядової Росії, уважають собі за „святій обов'язок“ вести борбу з Турками.

— *Хіми.* Хінський цесар підписав торговельний договір між Хінами і Англією. В провінції Гуансі впало кілька міст в руки повстанців. Рух ширить ся.

— *Македонія.* Оноді відбуло ся в Вілграді віче при участі 8000 осіб. Промовляло багато бесідників, між ними оден Серб з Старої Сербії і оден Чорногорець. Ухвалено резолюцію, в котрій учасники віча заявляють, що Сербія і на далі не хоче викликати замішання на європейській Сході, але вже не може бути рівнодушною супротив небезпеченства для Славян в Туреччині, для теперішнього положення в Старій Сербії і Македонії. Віче заявило ся за сим, що лад і спокій в Македонії заведено би найліпше в сеї спосіб, коли би сю задачу поручено інтересованим державам балканським, з задержанем зверхництва султана. Кождїй з сих держав треба би признати відповідну функцію в сій справі, на підставі порозуміння. Окремій комісії поручено старати ся о виконане сеї резолюції. Оден з бесідників назвав Австро-Угорщину найбільшим ворогом Сербів. Другий з піднесеним до стрілу ре-

вольвером кричав, що ціла Сербія повинна вхопити за оружје. — В часі віча відчитано слідуючу телеграму: „Вранія. Вчора о год. 3-ій рано Турки і Арнавати здемолювали монастир св. Прогора на сербській границі. Всіх мешканців монастиря вимордовано. Головну участь в різні брали воїки з відділів нізамів“. Ся вість викликала величезне порушене. По вічу старано ся устроїти демонстрацію перед турецьким консулятом. — Заряджені средства осто-рожности не допустили до ніяких поважніших конфліктів. Рух трамвайів був цілий час здержаний.

НОВИНКИ.

Іменования в уряді податковім. Президія фінансової дирекції в Чернівцях іменувала контролора Кароля Шваба, офіціала Йосефа Тінца, контролорів Доминика Вікенгазера і Романа Рудницького поборниками в IX. ранзі; офіціалів Йосефа Ланга, Кароля Адамовича і Івана Карпінжа контролорами в X. ранзі; ад'юнктів Йосефа Тузінькевича, Тодеса Берггофа, Вікентого Доминика Марціняка, Євгена Болберіца і Франца Плесніва офіціалами в X. ранзі; провізоричних ад'юнктів Ізидора Манека, Ізака Доминика Яновича і Еміліяна Халюпу, цертифікованого піддосвіпера 22 п. п. краєвої оборони Шальою Городецького респіциента сторожи скарбової Отона Крайерта дефінітивними ад'юнктами, вкінці практикантів Герсона Галера, Теофіла Фольомічного, Євгена Талімана, Александра Пігуляка, Адольфа Цюлека і Євгена Макая де Мако провізоричними ад'юнктами.

ґр. ор. висша школа дівоча. Краєве правительство іменувало учительку при шістькласовій дівочій школі в Кімполонзі, Меданію Цуркан і учительку при п'ятикласовій комунальній школі народній на Клокичці, Марію Бевіцу, дефінітивними учительками при ґр. ор. висшій школі дівочій в Чернівцях.

З господарської школи. Дир. Баер виїхав на відпустку. Управительство школи переняв проф. Жуковський.

З середніх шкіл. Міністер просвіти переніс професора при ґр. ор. гімназії в Сучаві Віктора Нусбаума, до I. гімназії в Чернівцях, а професора при гімназії в Радівцях Гугона Сейку до реальної школи в Тішині, професора

при гімназії в Радівцях дра Моріца Ляндвера до гімназії ім. архикнязя Райнера у Відні, а іменував дійсними учителями Гната Найята й оуплента при реальній школі у Відні діль. XVI. для гімназії в Радівцях, Франца Ольшевського при II. гімназії в Чернівцях для тогож заведення, дра Франца Собаліка, активного поручника, для гімназії в Радівцях, далі учителя при педагогії у Відні Еміля Рудольфа Ріхтера головним учителем при женським семінарі учительським в Чернівцях.

Іспит зрілості в осіннім речинні. В речинні осіннім відбуде ся письменний іспит зрілості ві всіх бук. гімназій, в ґр. ор. школі реальній, як також в міських ліцею жіночій в Чернівцях, в днях від 14 до 19 б. м. — Устний іспит зрілості відбувати ме ся в таким порядку: А. під проводом ґр. інспектора Тумліржа: а) в I. гімназії держ. в Чернівцях від 22. до 26. вересня; б) в гімназії в Радівцях 28. вересня; в) в ґр. ор. гімназії в Сучаві 30. вересня; д) в ліцею жіночій в Чернівцях 19. вересня. В. Під проводом директора Михайла Кушнірюка: в ґр. ор. школі реальній в Чернівцях від 23. до 25. вересня. С. Під проводом директора К. Мандичевського: в семінарі учительським мужеским і женським в Чернівцях від 7 до 9 вересня б. р.

Терезіанум. Цесар признав системізоване для Буковини місце при терезіанській академії у Відні Гамінарові Николаєви рип. Василькові. Молодий стипендіст є сином посла Николая рип. Василька. Його предок був буковинський виділ краєвий, котрому прислугує право пропозиції, на третім місці. При сій нагоді снімемо, що в нашій соймі засідають тепер три бувші терезіаністи: Юрій барон Василько, Николай рип. Василько і Др. Аврель де Ончуд.

Цукор подешевів. Як вже недавно ми згадували, наслідком знесення цукрових премій, установленно на основі бруксельської конвенції, що з д. 1. вересня с. р. цукор буде значно дешевший. Віденські днівники доносять, що з вчорашнім днем ціна цукру в кістках коптує дешевше о 11 сотків. В другій половині жовтня цукор подешевіє о дальших 9 сот. на кілограмі.

Польський скарб народний, призначений на відбудоване Польщі, нахилив ся до тепер у Раперсвілю в Швайцарії, де був також й польський музей. Не давно на жадане сусідних держав швайцарське правительство попросило заряд скарбу забрати его до иншого краю. Довідаємо ся з певного жерела, що згаданий скарб знаходиться тепер у старім коріннім конспіраторським гнізді у Кракові. Видко, що в Австрії Полякам іще найбезпечніше.

матери не було кінця. Цілувала его і голубила, як малу дитину. Кому мала се завдячити, вона знала добре. Вона підняла ся, попросила у дитий панеру і кількома короткими, але щирими й сердечними словами подякувала добродієви свого сина за справлене їй так великого щастя. Лист відніс сам Богдан.

Судня був у себе дома.
— Ну, як там? — спитав відразу судня, як Богдан увійшов до его кімнати.
— Щасливо, дякувати Богу.
Богдан подав лист матери.

Судня погратулював вперед Богданові, обіймив его і поцілував, а відтак перечитав поданий собі лист.

— Віди ваша мати — сказав з слезами в очах — вона чує ся тепер щаслива. За сю одну радість, яку ви їй нині справили, Бог не забуде вас ніколи, а благословити вас буде на кождім вашім кроці.

Оба якийсь час мовчали.

— А щож думаєте тепер а собою робити? — спитав судня — ґуди хочете тепер піти?

— Я еще не знаю, а й не думав об тім — відповів Богдан.

— Маєте до вибору: або право, або філософія, або теологія, або може яка инша академія...

— Та так, але на десякі з сих виділів мені годі вписати ся. Щож, до академії ґірничої або лісної а лісовби, але се дороге коштує. Так само а філософії треба удержання в місті. Лишається ся право...

— А теологія, не думаєте?

— Сказати правду, я волюю право; на теологію якось не маю охоти їти. Я взагалі не люблю духовного стану. Я розумію, що він є конечний, бо загаль людської суспільности без ідеальних стремлєнь, без стремлєнь висшних, без віри, обійти ся не може, бо инакше понав би в крайній матеріалізм і тим самим станув над берегом пропасти; а розумію далі, що кожда віра вимагає своїх обслуговників, але все таки якось світ уважає сей стан за щось от хочби за „приблизже“ легкоробів та осередок всякої середньовічної консерви.

— Ви помиляєте ся. Стан священства є дуже красний. Правда, як всюди, так і тут є вишкі. Але з одиниць судити про загаль годі. Чи ви уважаєте, що чоловік, який стане священником, дістає иншу природу, чим мав перед тим? Не був би з него злий священник, то був би такий правник, або філософ. Кождїй стан має своїх робітників, має і ділюхів, має свою пшеницю, має і кукіль, має чесних, має і нечесних людей. Передовсім ми, руский парід, можемо навіть поведичати ся своїм священством перед світом. Чи ви легко уважите заслуги нашого духовенства на кождім полі? Скажіть мені, де маєте більше народне, більше патріотичне духовенство, як руске? Що до ужитого вами терміну: середньовічна консерва, скажу, що ви тут також несправедливі. Думаю, що ви не посподужаете виключно руске духовенство о консерватизм, але в загаль ціле духовенство християнське,

цілу церкву. А в такім разі, мій дорогий, се питане не таке аби его хто буде рішав. Треба вперед розуміти світлове значіне церкви, треба мати здоровий, критичний суд, треба бути об'єктивним, треба дивити ся на справу з виспої, загальної точки погляду, треба знати докладно віру християнську, історію церкви, треба, треба... мати еще багато даних, аби видати який суд про таку інституцію, як церква. Тому найліпше лишім се питане. Фрази, бляга, упереджене, злоба, охота здобути собі за всякий гріш імя „ученого“ (а хто закидає, хто „критикує“ — сей препін „учений“), а передовсім страшенне невіжество предмету, ось що руководить людьми в судах про віру, про церкву. Єще раз кажу, лишім се питане. Се оріх не на наші зуби.

— Най вже і так буде, але я не згоджу ся з тим, аби жити з хлопа. А священник жие, ба навіть, як кажуть, здирає.

— Видите, пане Богдан, і в сїм є много пересад. Раз, не можна сказати ніяким чином про загаль, аби він здирав, а вдруге, ми всі жиемо з хлопа, вся правдица і так звана інтелігенція. Що до одиниць, які здирають, а яких я зовсім не думаю боронити, то я спитаю вас: чи адвокати не здирають, чи лікарі не здирають, чи жида, чи пани не здирають? Чому ми бачимо лише одних священників дерунів? Виступаймо проти дерунів, але проти всіх, але будьмо справедливи, але не обиниймо загаль!

Богдан не сперечав ся. Він вже тепер навчив ся шанувати гадку другого

і над кождою справою, над кождим питанем застановляв ся поважно, судив не, щоби так сказати, серцем, але розумом.

Через ваканції нисав еще в суді. Приязнь з суднею стїснила ся. Богдан називав его своїм учителем.

— Коби таких нам учителів, як ви, по школах — говорив нераз до судні Богдан — не було би того, що тепер знаходимо. А так молодіж лише деморалізує ся. Польський і нездоровий взагалі шкільний систем — се загуба цілої суспільности, се зарід вєлого зла, нещастя... А суспільність на се така байдужа...

По ваканціях записав ся Богдан на правничий виділ.

XIII.

Повільно, поступенно і Богдан дозрівав. Его перша молодість перешуміла, він ставав ся мущиною. Инші думки, инший темперамент...

Записав ся на правничий виділ, аби міг сидіти дома і помагати родині. Судня вибрав ему дуже добре місце у одного адвоката і у сего адвоката писав Богдан аж до укінчення прав.

Тимчасом родинні его відносини децю змінили ся на ліцце. Уже він сам заробляв тепер тільки, що міг вижити цілу родину. Ярмо став таки в тім самим місті учителем і зі своєї сторони ніс поміч матери. А мати при подішених відносинах стала також дужшою і здорівішою.

Для русских громад рускі ремісники! „Руска Рада“ помістила оголошення про: „Русина стельмаха і Русина коваля пошукують громадяни-Русини в Вашківцях над Черемошем на Буковині. — Перепечатавши се оповіщення, пише „Діло“ від себе: „Великої се ваги справа, щоби рускі громади мали потрібних їм ремісників Русинів, а не — як то часто буває — зайдів чужинців, з котрих не один завандрує до рускої, навіть чисто-рускої громади голопатником, а по часі, розживши ся хлібом і грошем руским, зачинає не лише ніс до гори дерти, але й зневажати Русинів, їх мову, їх церкву та лучити ся з ворогами рускої народності, і киришити руским громадянам. Зразок такого ремісника-зайди до рускої громади був недавно уміщений в „Діло“. Швець, Поляк зайшов до великого чисто-русского села, збогатив ся на Бойках а тепер, коли шпехольська гаката кинула оклик польщення Русів, він став у громаді агітатором „Козловицями“ і рве против Русинів. Правда, такому панкові можна втерти рогів а навіть викинути із села в зовсім простий спосіб — бойкотом, як то роблять Поляки в Прусах з німецькими ремісниками; але оно не все удасть ся, особливо тогди, коли такий зайда-ремісник поріс вже в піре, купив собі в громаді хату й поле а до того ще немаєт в самій громаді ані в близькій сусідстві другого майстра того ремісла Русина. Один примір викурення такого невідчайного зайди перед кількома роками знаний нам з одного села на Покуттю. Він з'явивши ся до села, чисто-русского і національно добре освідченого, зразу сьвітлив баки громадянам, удавав приятеля руского народу і справи селянської, а в кілька днів, доробивши ся трохи, показав ся вовком в овечій шкурі. Тоді селяни збойкотували его і він, вдержавши що нів року, наживав сиду пятами. Бойкот міг там удати ся, бо місточко було під боком а там був такий ремісник Русин. Найлучше було би, щоби кожда громада, чи то чисто-руска чи така мішана, де Русини могли би вдержати ремісника, постарала ся о потрібних їй ремісників Русинів. Коли не підготувала собі на сего чи того ремісника чоловіка зі свого села тай в сусідстві такого не напитає, нехай поступить так, як поступила громада в Вашківцях над Черемошем — нехай оголосить в часописі, що потребує такого а такого ремісника Русина. З другої сторони нехай оголошують ся в руских часописах ті ремісники Русини, що хотіли би осісти в якій рускій громаді, де ще нема майстрів такого ремісла. У нас такий спосіб практикує ся доси лише в справі дяків: парохії питають в часописах за дяками а дяки питають за опорожненими посадами — і обі сторони виходять на тім добре. Ужймо-ж тої практики і що до ремісників Русинів, а виїде з сего велика користь для наших громад, для ремісників і для справи рускої. Припоруцаємо се діло увазі всіх інтересованих громад

Сонце засьвітло у віконце хатини, де еще недавно царювала безмежна нужда.

Але ся хвилева нужда, ся так сьазатиби моральна і матеріальна катастрофа не була без хісна. Вона не тільки виробила у Богдана сильний постійний характер, силу волі, але що найважливіше, вернула ему віру.

Посторонні впливи, одностороння лектура, насмішки старших, сю віру в нім захитали. Житє вернуло ему єї..

І який він тепер задоволений! Давніше бачив він саму задоволеність між вірою а наукою; тепер, коли осудив за почином судити односторонню лектуру яко погубну для розуму, видить красну між ними гармонію. І ся гармонія розуму з вірою дає ему інтелектуальне задоволення, утешає его розум.

Давніше серце его рвало ся до ріжних ідеалів, але в жаднім з них не могло знайти цілковитого насичення. Він се пераз відчував, хоч за молоду не звертав на се великої уваги. Тепер і серце спокійне.

Він тепер цілий спокійний, задоволений.

(міст, місточок, і великих сіл), наших ремісників і приятелів та провідників народу з кругів рускої інтелігенції.“

„Nix ruthenisch!“ До нас доходить скарги, що п. Козак, директор німецько-рускої гімназії в Чернівцях явно ігнорує партії, що звертають ся до него в рускій мові і провокує руску публіку, в той спосіб, що час від часу вважає за свій обовязок поучати людей, що заклад німецький, що урядова мова німецька і що хто живе в Чернівцях і прим. кінчив німецькі школи або ходить на німецький університет, той мусить говорити по німецьки і т. д. При тім явн о звертає ся директор до тих, що говорять по німецьки і виповняє їх бажання, лишаячи зовсім не заспокоєну руску публіку. Таке поступоване викликає справедливе обурення у всіх Русинів. Так, воно дійшло вже аж до того, що Русинам не можна обзвати ся по своему! Нова система, та на жаль не знана, нечувана у інших народів! Отсим звертаємо ся до правительства і зачитуємо, чи воно знає о таким поступованю директора П. гімназії та завизуємо, аби воно поучило дирекцію тої гімназії про єї обовязки та пригадало йому, що зі сторонами вона обовязана говорити не лиш по німецьки а й по руски.

При виписах до приготавляючої кляси повтарає ся та сама історія, що минулого року! Бо на 50 вільних місць прийнято ледви 37. А многим, що зголосили ся до приготавляючої кляси, дирекція відмовила прийняти мотивуючи тим, що вони походять з Чернівців та можуть ходити до якої будь народної школи в Чернівцях. То правда, що можуть там ходити, але они можуть також ходити, коли є місце, як прим. сього року, й до приготавляючої кляси, де дістануть відповідніше підготоване до гімназії як деінде.

Застаповлене руху. Дирекція державних залізниць в Станиславіві доносить: З днем 21. серпня б. р. застаповлено на шляхах залізниць локальної Вигнанка Скала, Тересін-Іване пусте і Біла чортківська — Заліццями в обрубі п. к. дирекції залізниць державних в Станиславіві рух поїздів локальних і торгових, курсуючих на пробу від 20. червня б. р. а іменно: рух щоденних поїздів локальних 3753/3852 і 3851/3754, як також рух поїздів торгових понеділкових 3855/3756, курсуючих поміж Скалою і Борщовом, далі рух поїздів торгових 3753/3855 і 3855/3755, курсуючих що втірка поміж Скалою а Іваном пустем, вкінці рух поїзду торгового 3652, курсуючого що четверга поміж Товстим і Заліццями. — В виписі поданім дні Тересін-Іване пусте, важний від 1. мая б. р. а уміщений в планкату таблиці VII, як також в кешонковім розкладі Ізди П.

Репертуар суду присяжних. Трета каденція судів присяжних розпочинає свої засідання дні 14. вересня б. р. Проводити буде місто-през. Ар т и м о в и ч. На порядок денний засідань ввійдуть на разі справи: 14. вересня Марії Дубіни о злочин убийства дитини; тоїж дини о 4. год. по полудни Марії Яцко о злочин підпалення; 15. вересня Євгена Германа о провини проти безпечности чести (приватний обвинитель Ю. Штерн); 22. вересня Петра Москалюка о злочин заисидування.

Огородець Фребльовский п-ї Анни Вест при ул. Петровича ч. 6. розпочав ся новий пірвік шкільний в четвер, дні 3. вересня б. р.

Сегорічні урожаї. Про вигляди сегорічних живів в ріжних європейських державах і Сполучених державах доносить німецькі часописи: В Німеччині, як торік, так що-до скількості як і що-до якості. У Франції лише ячмінь зародив ліпше як торік, збір пшениці буде менший головно тому, що сего року взагалі менше її засіяно. В Іспанії та Італії живива добрі. В Італії зародили незвичайно кукуруза і риж. Одна лише Сардинія становить виняток і має досить лихий урожай. В Румунії кукуруза удала ся також ліпше, як тамтого року. Ліпше ви́нав ячмінь. В Сербії урожай взагалі добрий. Значно погіршили ся сего року збори в Сполучених державах північної Америки. Снега та посуха пошкодили дуже ярому збіжу. Пшениця дає там

гірший намот, чим надіяли ся. Плохий вислід живів дали також ячмена, овес та кукуруза.

Самоубийства. До купелевого заведення „Дилія“ у Львові прийшов оноді рано провінційний офіцер і зажадав ванни. По несповна годині роздає ся в его комірі гук. Занепокоєна служба відчинила двері і застала гостя у ванні неживого, з перестріленою головою. Револьвер і кусники мозку нещасливця находили ся у закровавленій воді. З полишеного двесту до жінки виявило ся, що самоубийця називав ся Рудольф Фукс, був провінційним офіціалом і числить 41 літ. Самоубийства допустив ся наслідком нервового розстрою. — Із Закопаного доносять: Дні 27. с. м. по полудни в проміжку Кондратова близько Кузниць застрілив ся незвісний молодець. Наочний євидок, почувши вистріли і кликання о поміч, прибіг на місце і на домагане самоубийця спровадив сьвященника. По сповіді жив нещасливцеві ще годину. Причиною самоубийства була любов.

Малий Фейлетон.

Край і люди на порогах Ніля.

Після Брема подає: О. Сьвітлик.

(Далі).

Після того, як в марті 1811 р. Магомет Алї, енергичний, безпощадний і жорстокий основатель пануючої сегодні в Єгипті династії, віроломно напав на прикликаних через нього начальників Мамелюків і їх вирізав, здавало ся, що його пановане над долішнім Єгиптом є забезпечене. Однак горде, войовниче, хоробре племя, котрого начальників вирізано при помочи безвистидної зради, не покорилося вповні. Мамелюки палаючи жадобою мести, вибрали з поміж себе начальників і утікли до Нубії, аби тут зібрати свої сили і напасти на віроломного ворога або принаймні стати ся для нього небезпешим. Магомет Алї зрозумів небезпеку і не гаючи став готовити ся до борби. Він вислав своє військо вслід за утікшими Мамелюками а то в тім намірі, аби вони не могли получити ся до куні. Мамелюки побачивши свою неміч для отвертої борби, заперлись в кріпостях і після роспучливої борби пали всі, до одного чоловіка. Рівночасно з ними розбито і Нубійців, котрі здались на ласку і неласку витязям та були замінєні на вільників. Одно тільки хоробре, войовниче племя шейків виступило в 1820 році, недалеко селища Корті, проти турецько-єгипетеного війська, — як відважна, безладна ватага узброєна в мечі, копії і щити проти добре вимуштрованих, узброєних в огненальне оружє, привиклих до побіди, турецьких жовнірів. Після споконвічного звичаю, в борбі брали участь і жєнщини з дїтьми, захоплюючи своїх мужів до борби гриміками, пронизаючими криками й, показуючи борючим ся батькам піднесених на руках дїтей, запалювали їх до завзяття і витревалости. Гідно своїх батьків бивсь Нубійці; хоробро йшли вони на стрічу вистрілам, що в рядах їх ширили смерть і знищення, відважно рубали вони мечами невидані потвори, оставляючи на їх цївах глибокі слїди своїх мечів; Єгиптяни побідили не хоробростю а перевагою оружя. Серед пронизаючого голосія жєнщин, чорношкірі борці кинулись до утечі. Між жєнщинами запанувала страшна різьба; волїючи краще страшно вмерти ніж попасти ся в ганьбачу неволю, притиснувши дїти до грудий, кинулись они до ріки, що закрасилась кровю їхніх мужів. Ті, що утікли і остали ся при житю, не могли найти захисту в пустині, яка находить ся по обох боках ріки, й мусїли склонити під ярмо витязя своєю до сих пор нишню і високо піднесену голову.

Іще один раз спалахнув ярким полемієм старий героїський дух народу. Один із начальників, що став тепер вже легендарною личністю, Мелік-єль Нимр, що значить „Цар леопардів“, іще раз зібрав військо в Шеди, в полудневі Нубії і виступив до рішучої борби з витязем, аби скинути з себе важке ярмо неволі. Підозріваючи готовляче ся повстанє, виступив проти нього Ізмаїл паша, син і полководець єгипетского хе-

дива, й заки Мелік-Нимр спроміг скінчити свої узброєня, Ізмаїл-паша вправ з великим війском до полудневої Нубії, значеєв явив ся під Шедою і зажадав від Меліка-Нимру, аби йому беззуслівно піддав ся. Мелік-Нимр зрозумів грозиче ему небезпеченство і постановив ділати. В тім часі, як він обіцяв піддати ся, післанці его перебігали з хатини до хатини, наклонюючи всіх до повстаня. Підступом заманив він Ізмаїл-пашу до своєї, огороженої густим терновим тином, просторої, хоч й солом'яної цїсарської резиденції, навкруги котрої лежали великанські купи солом, єдино для того, як він запевняв „цар леопардів“, щоби мати пашу на корм для верблюдів. Мелік-Нимр висказав бажанє устроїти сему панови і повелителєви такий бенкет, якого Ізмаїл іще не бачив; ізза того попросив о дозвіл запросити на той пир також і всіх офіцерів єгипетского війська. Паша згодив ся. Полководець, штаб й офіцери зїбрали ся на бенкет, який устроєно в цїсарській резиденції. Перед огорожою загудів тарабан, що завизуєє й до бою й до танцю; молодець, празнично вбран, віддалась веселим танцям. Засвітали в воздух копії, які зручно ловлено при помочи маленьких щитів; довгі мечі крутячих ся в воєннім танцю борців грозили голові противника але штучно відбивано їх при помочи щита і сїєса. Ізмаїл паша незмірно тішив ся, глядячи на гарних темнокожих малайців, і на граціозні порушення їх гнучких тіл. Все більше й більше росла товпа, що окружала місце бенкету, все більше і більше росло число танешників з мечами, скорійше і шаленійше порушались їх тіла, а рівночасно з тим прискорювали темп й барабани. Но раптом тарабука змінила мелодію і стократним відгомном загуділа ві всіх частях Шеди, як також і по всіх сусідних селах, що лежали по обох сторонах Ніля. Роздали ся пронизаючі крики жіночих голосів; збігли ся Нубіяни і стали кидати смолоскини в стїни королівської резиденції та купи нагородженої солом. До неба підняв ся огняний стовп і в полумінє, з котрого роздавали ся крики жаху, стояв й проклята, полетїли тисячі смертоносних копій з рук танцюючих борців. Ні Ізмаїл паша ні один з запрошених офіцерів не уйшли мученичої смерті.

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Поступ“ ч. 33. Петро Розеггер. Дума про Україну. Андрій Веретельник: На рідньому лузі, оповідане в нарисах. Науки і при- нуки! (Кінець). Ц. к. школа промислова для промислу дерев'яного в Коломиї. Катря Арнаудуда. Всячина. Добрі ради. — Виходить в Коломиї що тижня в п'ятницю. — Видає Лєсь Кульчицкий. — Предплата на цілий рік виносить 4 кор.

Конкурс.

Розписаний конкурс для обсади вільного місця громадского писара в Долішних Станівцях над Черемошем під слїдуючим услївом:

1. Мають компетенти доказати, що не є они молодші як 24 роки а не старші як 40 років. (Однako може вік тим лише угалядити ся, котрі вже занимали місце громадского писара або служили при війську.

2. Мають доказати приналежність свого австрійского права.

3. Моральне поведєне з житю.

4. Знанє німецької і рускої мови словом і письмом.

5. Предлогу іспиту для гром. писара з добрим успїхом.

Доходи сєї посади є слїдуючі:

а) річна платня 600 кор. до 700 корон;

б) помешканє в громадскім домі.

Просьби мають ся подати на руни низше підписаного, начальника громади до 1. жовтня тек. року.

Низші-Станівці н. Ч., 28. серпня 1903.

Воймарский
начальник громади.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При нількаразових уміщеннях опускаєть ся на ціні процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних красках; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різномодні капелюхи, філцові і соломкові для дам, панів хлопців і дитий.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різномодних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дитий в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чапека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякеру до шнурована і на гузики, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Лямана і ке. Кнайна. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожи.

Велика вистава артикулів до подорожи. Клуки і куфери до подорожи, валізи з шкіри т. зв. „Longrinleder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, аладжені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожи з ремнями.

Кошики на їду до подорожи, палиці, пледи для панів і дам, коби і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських вестів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковдрики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Лямана, сакові катанники, фланелі осушаючі тіло від поту, штани до купелю і т. п. і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінах.

35руя і муніція. Продаж пороку.

(—)

Шерша буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового вистака

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічеке сухо-горячим повітрєм

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умирять біль. При ліченю є ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАБС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(34—50)

Православний
МОЛИТВЕННИК!

для молодіжи,

е до набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рибату.

В ПАПІРН „РУСКОЇ БЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складі
слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
I, II, III, IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби
гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір,
губки, таблички, ліній і проч.Все те дістануть у нас по фабричній артикули суть на тім краший.
дохід мати. Всі ті артикули суть далко ліпші як в інших склепах

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свято від 1/2 10 до 11 години рано.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умільський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Ваганський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесси. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Мазарі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коисський. „В день святаї воді“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі рочники.) 2-—	

Видання тов. Руска „Школа“.

Варановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатіли“ . . .	1-—
„ „ „10 казок для диточок“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1-—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2-80

Др. Стеф. Смал-Стоцький. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порадики“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
„ „ „Твори“ том I.	—40
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Гаїп. „Домашній писар“ . . .	1-—
Пугуляк Єврей. „Верховинські загадки“ . . .	2-—
О. Шпикто. „Листи з пекла“ . . .	—30

При замовленнях Книжок упрашає ся прислати на порто.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіальних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можнапо дуже дешевій ціні
в друкарні
„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

З буковинської політики.

Вибір д-ра Ончула зводить боярську прасу на підкупства і має мати на те навіть кілька доказів, о що чейже не тяжко було постарати ся. На тій підставі й виготовляють протест і жадають уневажнення вибору д-ра Ончула а коли би сойм на те не згодив ся, то боярські матадори просять зложенем мандатів. Сумніваємо ся, чи найде ся в соймі більшість, що схотіла би насильством відобрати мандат д-рови Ончулови тому, що боярській кліщі без насильства правительства годі було здобути его для д-ра Блиндула.

Супроти лютости боярів д-р Ончул оголосив в своїм „Privatoriu“¹, що бажає згоди Волохів, задля якої готов пожертвувати й особи, які би стояли примиренню на заваді. За ціну примирення жадає, аби бояри згодили ся на виборчу реформу, що очевидно рівняло би ся політичний смерті боярній, котра потім остала би ся лише з 6 мандатами з більшої посілості, з котрих 4 надто залежні з кожним роком все більше від жидів і Поляків, що скуповують волоскі добра.

У відповідь на мирові пропозиція д-ра Ончула заявляє якийсь Волох в „Buk. Nachrichten“, що мир межі Волохами неможливий, доки Ончул і тов. воюють проти боярів і поків а не побивають „відвічних ворогів-Русинів“. Ся заява характеризує найкраще наших румунізаторів таї германізаторів, бо в ній сказано ще, що Німцям годі бажати примирення Волохів і Русинів, бо де-ж остав би тоді той третій, що тішить ся й зискає з волоско-руської не-

згоди. Що скаже на се п. Гакман, вибраний як-раз за помочию тих, що поборюване „відвічних ворогів-Русинів“ вважають за найвищу свою задачу політичну?

Кандидатуру д-ра Блиндула мав поставити самовільно д-р. Янку Фльондор, ізза чого барон Гормузакі і барон Мустаца мали виступити із заряду боярської партії.

Р. Mierzwinski агітує знов, приготвуваючи вже слідуєчі вибори до сойму, що будуть аж нарік. Він їздить по повіті й докучає людям, щоби вже тепер обов'язували ся голосувати нарік за п. Гакманом. Як видно, то rap sedzia не робить собі нічо з довгого носа, який одержав зі Львова. Питаємо ся тільки, quousque...?

Жиди-націонали на Буковині закладають особну газету яко свій політичний орган під начальством посла д-ра Штраухера.

Буковинський сойм має зібратися на сесию в другій половині с. м. Як довго радити ме, се залежить від того, коли склинуть раду державну, про що нема доси ніде певної відомости, бо се залежить від угорської кризи.

Рускі св'ященники з Буковини мали сего понеділка нараду в Чернівцях, на яку не запрошено „неблагодяжних“, бо мабуть розходило ся о „единомышленное поклонение“ румунізаторам.

Вісти з цілого світа.

— Угорська криза і її наслідки. Наслідки угорської кризи, чи радше наслідки опозиційних забаганок

мадярських, відбили ся не лиш на австрійській армії і взагалі на цілім населеню Долитавщини, але порушили також і круги політичні. Деякі сторонництва парламентарні ось як н. пр. словінські і рускі посла зазначили вже давніше, як они дивлять ся на жадання мадярської опозиції, а оноді зійшли ся у Відні і проводирі німецьких партій, а то Дершата, Грос, Бернрайтер і Люегер, і радили над політичним положенем та над справою продовження служби у войську, а відтак ходили до президента міністрів д-ра Кербера, щоби представити правительству погляди виборців в сій справі і поінформувати ся о становищі правительства. Передовсім обговорювано справу задержання воєнків в службі. — Президент міністрів пояснив, що воєнкам, котрі тепер будуть служити далі, будуть пізніше пороблені інші вигоди, а що до становища, яке правительство займає, президент міністрів буде міг аж пізніше дати пояснене в раді державній. Речинця скликання ради державної президент міністрів не може поки-що означити, але може й так стати ся, що рада державна буде нагло скликана. Коли би рада державна була нагло скликана, то сойми мусіли би перервати свої сесії. Відтак члени виділу ходили до міністра війни Пітрайха, а комітет езекутивний німецьких партій буде дня 7. с. м. радити над відповідями обох міністрів. Віденські газети доносять, що обговорювано також справу концесій для Угорщини і заперечують, мов би то президент міністрів сам взивав тих послів до себе. — Такі суть наслідки кризи, а тепер ще причинок

до її історії. Дописуватель берлінського „Tagblatt-y“ доносить з достовірного жерела, що цїсар зовсім не був противний концесиям в користь Мадярів. Зараз, скоро цїсар лиш приїхав був до Будапешту, готов був згодити ся на концесию в справі виховання мадярських офіцерів та на перенесене угорських офіцерів з австрійської армії до угорської. Але на тім не конець. Цїсар готов був ще й під иншим взглядом до уступок. Цїсар не руководить ся ніколи особистими симпатиями або антипатиями, лиш іменує або усуває міністрів після того, як того вимагає хвиля і інтерес держави. Цїсар зміркував, що з жаданнями національних концесій дозріла поправді політика гр. Апонії та що господарка фінансова, доси безплідна, вимагає такого чоловіка, як Александер Векерле. Отже вже передтим та й тепер звернув ся цїсар до Векерлього, хоч той був вже від кількох літ в повній неласці у цїсаря і то не так ізза яких причин політичних, як ізза приватних, котрі не надають ся до публичної дискусії. Позаяк цїсар числив на Векерлього а той знов тепер без Апонії не вдіяв би нічого, то вийшла комбінація Векерле-Апонії або Апонії-Векерле. Але рівночасно завів цїсар переговори і з иншими людьми, щоби коли би проба з Векерлем не удала ся, не зачинати на ново. Коли плян Векерлього удасть ся, то добре, а коли не удасть ся, то можуть настати злі часи. Векерле взяв ся розумно до річи, бо навязав зараз переговори з обструкцією, а іменно позискав собі головного аранжера сеї партії, Гезу Польонія і може бути,

Осип Крилик.

Самоцьвіти.

Я люблю дівчину — голубку — єдину
й люблю перестати не можу
хоч сам я загину, то дівчутку-близну
з віночка любови не зложу.

Най анають всі люди, що я без облуди
ростив цвіт кохання слезами
й як серце у груди ще бити ся буде
не здолчуть його під ногами.

Львів 23/V. 1903.

Ой думки ви мої, крилаті діти
сповиті все сумом, гіркою тугою —
Чому вам так тяжко до сонця злетіти,
до сонця, що сяє промінням дугою ?...

Бо серце мове вже керовою скипіле
від болю, що груди мою точать.
І думи злетіти не мають вже сили
Крилами лишень по землі знай волочать.

Львів 1/III. 1901.

Іди! Ти поняти мене не могла
все тиха і тиха лишень Ти була
а як мої очі горіли вогнем
тоді Ти дивилась на мене з жалем.

Колиж я до себе Тебе пригортав
дакими словами життя розкривав,
Ти глядила з легка порите чоло
і тихе „люблю“ все шептала в одно.

Іди! та любови вічної шукай,
що тихий так любий відслонить Твій рай
я тужно рамена свої підніму
і сонця-любови все ждати буду.

Львів 2/III. 1901.

І знов весна явилась
погідна, мила як тогді —
і сонічка світиль розкрилась
із хмар на понурий світ.

Знов серденько забилось
і бить ся тихо в груди —
життя, що вже розбилось —
не може знов вернут.

Львів 8/IV. 1901.

Ти ледяи що терпиш мене,
про се давно я знав,
і розв'язки я для Тебе
надармо все шукав.
Терпиш мене, бо рву Тебе у ті краї
що для Тебе вони лиш все мертві — чужі.

Я чую, як Твій дух летить
лишаючи мене
як каменем туча тяжить —
як в даль несе Тебе
де для кохання Твого повний рай
а де незнаний ще для мене край.

Репушинці 23/VIII. 1903.

Ах я убо
Тебе дівчино дорога
я погублю
Твою красу — се знаю я!

І як коли
з ненависти не вчиню так
то вже з любви
на Тобі зложу смерті знак.

Тоді, як по
з Твоїх усток той чару мід;
в душу Твою
гірку вливаю смерті їд.

Львів 27/XII. 1900.

У хату сумрак заглядає
в самотності блуджу гадками...
А студінь зимними руками
мене до костий потрясає.

Колись дівчина спочивала
в моїх обіймах, а дріжуче
тепло й жажда огнем пекуча
ество все мове прошибала.

Відень 26/I. 1902.

З дерев лист пожовклий спадає
ним вітер обісний мете,
що в темній імлі пропадає...
не верне вже.

Той лист на галязі цвітучій
ніколи вже більш не зросте,
бо пірваний хмарою тучі
не верне вже.

Не вернут у серце ніколи
ті мрії про щастя мове;
їх вітер розвіяв по поли...
не вернут вже.

У Відні 3/III. 1902.

Я знаю все — всі людські муки,
я все спізнав в своїй тузі —
у ночах тих, як Ти мені
комать веліла, в небо знявши руки.

Я мов жебрак Тебе благав
у мольбі ревній серед жару
о поцілуй любови-чару,
аж стон в душі завмер, дріжав!

А Ти любила так глядіти,
як море збурхане реве
і в беріг філею мете
сама не хтіла Ти шаліти.

Тепер малий вже з моря сід
остав — воно вже не шаліє
воно мертве — на дні видіє
лиш неба безнадійний зід.

Відень 8/III. 1902.

Докола тишнина німа,
гадки лиш вітром прошибають,
стражданням душу сповивають,
що жовчею кипить сумна.

Мені здаєть ся, що нема
ні щастя, ні раю на світі
що трутина у кожнім цвіті —
а смерть солодка лиш одна.

Відень 30/VI. 1902.

Пилве філа, мчить шаліє
піснь величання гуде —
серце мове тужно маїє
та любови чару жде.

що йому тепер удасться позискати й цілу партію. Оттак стоїть тепер справа кризи на Угорщині.

— *З балканського півострова.* На Балкані вже кипить і варить ся по давньому. Туреччина зброїть ся і висилає до зворохоблених провінцій військо. Болгарія зброїть ся тихцем і собі, хоч з турецької сторони уважають то за просту демонстрацію. Більшої ваги і значіння може бути факт, що Сарафов вислав свого довірчого чоловіка Іванова до Москви, щоби в тамошнім благотворительнім комітеті „виклопотати“ значнішу за допомогу для ворохобників в Македонії і адриано-польським віллеті. Іванов має також постарати ся о то, щоби панслависти російські вислали на Балкан своїх охотників, подібно як то було в 1878 р.

— *Відомин розривів в Києві.* В часописях киевських оголошено розпорядок генерал-губернатора киевського, подольського і волинського, що засуджує за участь в недавніх заворушеннях в Києві, на основі особної комісії слідчої, 186 осіб, а іменню: 53 на три місяці в'язниці, 35 на два місяці, 11 на півтора місяця, 55 на 1 місяць і 32 на три тижні.

— *Страйк.* В першій угорській фабриці машини рільничо-господарських в Будапешті розпочали страйк всі робітники ізза несплати плати.

— *Нова недуга.* На Кубі бушує нова недуга, котру утримують в тайні. Її вона подібна до джуми. Вперше появилася між робітниками в копальні заліза. Виказано більший процент смертності чим при жовтій лихорадці.

— *Хорватія.* В Хорватії політичні заворушення не устали. Тюрми переповнені політичними в'язнями. Із 4 000 Хорватів, ув'язнених в маю, ще сливе ніхто не зістав випущений на волю. Частина ув'язнених ізза нестачі місця в тюрмі, тримають в залізничних вагонах для худоби. Приготовляють ся новий сильний рух ради проголошення незалежності Хорватії. Залагодити угорську кризу міністеріальну при таких перспективах буде дуже важко.

— *Англія.* Недавно опубліковано в Лондоні справоздане англійської військової комісії о війні в південній Африці. Справоздане викликало сензацію, не глядячи на то, що англійська суспільність знає давно о деяких промахах воєнних англійських властей. Комісія переслухала сто чотирнадцять осіб, в тім числі Роберта, лорда Уольселея, Булера, маркиза Ляведоуна (міністра військових справ). В справозданні оголошено всі 22.200 відповідей, які дали ті особи. Стверджено, що Англія почала і веде війну з недостаточними засобами доброго озброєння, умундурованні і провіанту. Озброєння зовсім не можна було ужити; карабіни Лі-Енфілда, які виготовлено в протязі 7 літ, оказались зовсім непридатними; кулі, котрих було до 66.000 штук, по більшій частині ніде не приставали, були неправильної форми і розливались. Підков для коней було мало, а для мулів й зовсім не було на початку війни. І так далі.

НОВИНКИ.

Приїзд цесаря до Галичини. З цесарем приїдуть до Галичини архієпископ Франц Фердинанд і Франц Сальватор, однак у Львові не будуть, шеф генерального штабу бар. Бек, генеральний інспектор кавалерії гр. Пар, гр. Тун, майор і офіцер прибічної гвардії, міністер війни ген. Пітрайх і радник двора др. Керцль, прибічний лікар цесаря. — На запит краєвого маршала гр. Баденського, висланий до послів, котрі з них приїдуть до Львова, аби взяти участь в депутатській до цесаря, відповіло 115 послів, що прибудуть до Львова.

Буковинський сойм краєвий має бути скликаний в другій половині біжучого місяця.

Роковини смерті. В четвер для 10. вересня б. р. як в дні смерті цесареві Елісаветі відбудеться о 9 год. передполуднем у всіх тутешніх церквах і в жидівській божниці заупокійне богослуження.

Буковинська краєва рада шкільна іменовала на засіданні з дня 29. серпня с. р. надучителіми: Івана Абаджера в Кучурові великим, Сам. Бучевського в Палтиносі, Л. Флорчука в Язлівцях, К. Корому в Мазанештах, Ів. Бевка в Браештах, Т. Реуца в Капукодруді, А. Зазонтія в Корові, Казимира Петрашука в Рогожештах, Михайла Душула в Неполоківцях, Николая Бордячука в Бабині, Олексу Сорочана з Нових Брошнівців в Костинцях, Дмитра Падурю в

Боянчуку. Провона Лагаша з Пани-Забагною в Задубрівці, Тодора Чернецького в Хлівцях, Дениса Руснака з Раранча в Чарторії, Дениса Омельського в Онуті, Ілію Міронка в Замістю, Альбіна Аксентовича в Мамориниці, Михайла Данчула зі Стебнів у Мігові; упр. а в і т е л я м и шк і л: Калиника Констянтинука з Нової Жучки в Розтоках, Петра Шлемка з Топорівців у Медзі, Николая Гавришука із Садагури в Камениці, Каєтана Горвацького з Котула Байського в Луківцях, а Володислава Бачинського з Кучурова в Котулі-Байській; у ч и т е л я м и в з г л я д н о у ч и т е л ь с ь к и м и: Е. Сімадера в Якобенах, Е. Казиевича в Дорній-Ватрі, П. Безилітнього в Корові, Д. Туркевича в Арджестрі, Г. Бараная в Гуморі-Монастирі, Вікторію Дунаштя в Палтиносі, А. Чернаудана в Капукодруді, В. Велигорську в Арборі, Ів. Кракалю в Банилові вол., Н. Лукіяна в Іджештах, П. Кучуряна в Білці, Вікторію Пожогу в Волоці, Бертю Гель в Митові, Николая Топущака і Михайла Кожукаря в Кучурові великим, Гітелю Барон із Рогізної в Чагрі, Констанцію Малицьку з Беча в Луканах, Костя Павлика з Драчинців в Бобівцях, Николая Янева в Заставні, Тодора Циганюка в Борівцях, Володислава Романовського з Ленківців в Добринівцях, Юрія Шлемка з Карачева в Вилавчу Євзєбія Прокоповича, з Камениці в Сгір-лецькім Куті, Євфозину Найдю в Милишівцях, Ізідору Краєвську з Нових Брошнівців в Бобівцях, Юрія Майковського з Горішних Станівців у Паниці, Дениса Тотоскула зі Ставчан в Кучурові великим, Теофілія Поповича з Конятина у Вашківцях, Кароліну Суханос в Ленківцях; далі підучителями в з г л я д н о п і д у ч и т е л ь с ь к и м и: Єлісавету Гайниц в Боевоядє (Фірегентаї), Марію Моросевич в Карлсбергу, Адольфіну Соботницьку в Старім Гуті, Євсєвію Велигорську у Ватрі-Молдавиці, Михайла Драчинського у Вон. Терешнячу, Леопольдину Лева в Міговенях, Катерину Статкевич і Марію Махневич в Кучурові великим, Катерину Омельську у Вікні, Кароліну Марціновеку в Михалчу, Агілан Тимкович у Вашківцях, Тривоно Лікперту в Іванківцях, Марію Буюклі в Малестинцях, Юрія Зоту в Іспасі, Адольфіну Вігарт в Радівцях, Кароліну Зорн з Горондичів в Ленківцях. Далі приділено надуч. Дмитра Гауса з Димки до Волоки, уч. Осипа Григорчука з Чарторії до Нових-Брошнівців, Івана Кошку із Шубранця до Острої в Сторожинецькій повіті з надуч. Ферд. Крунку з Рошоша до Чернівців яко упр. а в і т е л ь с ь к и м и. Відтак перенесено на власне жадане уч. Волод. Свідерського з Качики до Нового Солонця, Ілію Ренчука з Марджини до Воюки, надуч. Дометія Стефановича з Сучави до Банилова вол., надуч. Юрія Воротняка з Камениці до Молдови-Сулиці з уч. Василя Кайша з Боргомету до Руського Банилова. — Відпустки одержали уч. Ник. Гавришук, уч. Катерина Костецка, надуч. Лев Падуря і уч. Ів. Горнер. — О п е н с і о н о в а н о: надуч. Івана Крилатого в Мігові, Івана Варбірк в Костинцях, Тодора Василовича у Вамі, Юрія Яновича у Волоці і підуч. Катерину Молнарівну в Радівцях. — Одного надучителя і одну помічницю віддано з учительської служби за поште дїтній.

До приготування класи II. гімназії в Чернівцях прийнято ще 15 учеників, так що всіх є 52.

Введення розширеної служби доручувань місцевих при деяких урядах поштових на Буковині. З днем 1. вересня б. р. запроваджено розширену службу доручувань місцевих при слідуючих урядах поштових: а) в місцевості Слободія-Банилів, належачої до округа доручувань уряду поштового в Руській Банилові; б) в місцевості Сагульмарі Нові, належачої до округа доручувань уряду поштового в Топорівцях (пол. повіт Чернівці); в) в частях сіл і присілків, належачих до округа доручувань уряду поштового в Пожоріті; г) в селі Чагор, належачого до округа доручувань уряду поштового в Молоді, як також в решті обшару громад Чагора і Молоді; д) в селі Красна-Путна, належачого до округа доручувань уряду поштового в Борівцях, як також в цілім обшарі громад і обшарів двірених в Борівцях і Кисилезі; е) в місцевостях Руда і Котул Остриця, належачих до округа доручувань уряду поштового в Магаді, з тим,

що від згаданого дня почавши, поштові посилки, надходячі до поштового уряду в Магаді, також в місцевостях Руда і Котул Остриця, до округа доручувань уряду поштового в Магаді належачих, в той сам спосіб будуть доручені, як в самій Магаді.

Померли. Адвокат др. Дорнбавм помер тут в 53 р. життя.

Дрібні вісті. Дня 26. серпня б. р. згоріла в Вашківцях криша хати Давида Телера; причина вогню незнана; шкода виносить 2600 корон; хата була обезпечена на 2000 кор. — Той самої днини вечером вибух в Мілешівцях горішних в шолі селянина Івана Гудулака з незвісної причини вогонь, котрого подумінь ізза великого вітру в короткім часі огорнуло кілька хат і господарських будинків, котрі враз з припасами збіжжями і різними знаряддями до нащадку згоріли. Шкода виносить 13.000 кор. — В Юрківцях кімнатного повіту згоріла до нащадку коршма М. Рудіша; крім обстанови кімнатної жертвою вогню пало також 4 штук худоби і безліч дробу. Шкода є значна і необезпечена. Причиною вогню було неосторожне обходжене з світлом в стайні. — Дня 28. серпня б. р. напали на команданта пострелунку жандармерії в Виківі горішнім Лябча один мужик і дві баби, а що напад був з заду і нечаяний, вдало ся їм вирвати з рук карабін, котрим почав селянин обкладати жандарма. Той витягнув шаблю і бороничи ся нею, зранив тяжко селянина в череві і голову. Мало одержаних ран, сироміг селянин перескочити через високий тин і доперва тріом людям вдало ся його обезсилити і відібрати карабін. Тяжко раненого осмотрила судово-лікарська комісія з Радівців. — Дня 28. б. м. вибух в домі Р. Бурга в Руській Банилові із незваних причин вогонь, що спопелив хату і стайню. Шкода виносить 1100 кор.; спалені предмети не були обезпечені. — Оної згоріла в Маріямполі коло Горлиц в Галичині велика рафінерія нафти „Карпатського товариства“. Шкода доси не обчислена, була обезпечена.

Заходом видавництва музичного „Станиславського Бояна“ появилася 12-ий випуск „Неплакати нам“ гимн, слова Івана Д***, музика о. Й. Кишакевича на хор мішаний з фортепіано і на хор мужеский „у capella“ ціна 60 сот. Сей твір є патріотичного змісту а музика чудово до слів застосована, так, що співачки сю пісню з великим поривом виконують. Коротко сказати є се дуже гарна пісня. Се Видавництво музичне видало в протязі одного року 12 випусків музичних, чим причинилось много до розширення нашої пісні і ознакомидо нашу п. т. музичну Публику із новими композиціями. При сій нагоді звертаємо увагу п. учителів на пісню „Молитва“ слова О. Я. Кониського музика М. Лисенка ціна 20 сот. Сей пісня є вельми побожного і патріотичного змісту і можна єї при кожній нагоді співати, тому повинна кожда руска дитина єї уміти співати. Се у нас одинокі періодичне видавництво музичне заробило собі на те, щоб наша п. т. Публика ним більше заінтересувалася. Всі твори видавництва музичного „Станиславського Бояна“ можна замовити у п. Евгєна Якубовича ц. к. учителя в Станиславові або ц. к. книгарня університетській Г. Пардінного (Енгел і Суханка) в Чернівцях. Вірно в свої сили і підпиримо їх! — За видавництво музичне: *Евген Якубович.*

Залізничні катастрофи. На шляху Бердичів-Київ, межі станицями Фастовом а Кожанкою, розбив ся дня 26. м. м. особовий поїзд. Якесь злочинці відрубали шини від порогів, наслідком чого перевернула ся локомотива і чотири вагони. Жертвою катастрофи упали машиніст і кондуктор, котрі погибли на місці, а надто потерпіло тяжкі рани 8 осіб. Один з пасажирів бачив в дивилі катастрофи сімох селян, як утікали від шляху. Найдено також на насипі залізної шпрукки, котрі відрубали злочинці. Дивна річ, що на тім самім місці розбили ся тамтого року два рази поїзди з такої самої причини. Злочинців ондішньої катастрофи ще доси не відкрито — З Петербурга доносять, що на шляху залізничній Миколаєв, межі станицями Осеченкою а Люблинською ударив особовий поїзд, що їхав з Петербурга, на товарний поїзд, причім погіб машиніст, а

Так любови я шукаю
все нової до життя —
то як яля знов спадаю,
де чекає смерть моя.
Мінхен 12/X. 1903.

Як ми із собою голубко люблялись
в горюче сонце нераз ми дивились,
Тепер я не можу у сонце глядіти
бо очі у мене вже стали боліти.

Чи може для того, що Тебе не маю
та сам одинокий у ночі блукаю?...
не знаю сказати — колись то спляде
те сонічко ясне таї вже перестало.
Мінхен 14/X. 1902.

Тоаст.

Ах — вищий любя чарку сю до дна;
а ній вічний чару мід-алмаз!
Чому глядячи на мене так сумна —
сміяш ся боляно?... — Нарая
все вищий — все до дна...

Кожесь в розкоші любач Твій давний
спивав в Тобю враз солодкий чар...
Чи він на все лишив Тобі сумний
той вічно так болючий жар
та скверний поцїлуй німий?...

Тепер зі мною вищий все до дна —
Той чар солодкий все для нас;
лиш не дивись на мене так сумна,
весела будь, хоч раз, той раз,
та серця не кєрвав до дна.
Мінхен 1/XI. 1902.

Здаєсь, що все немов пропало
кохання смутко, жалі глибокий,
нічо мені вже не остало
лиш я один, лиш одинокий.

Як скоро ясна ніч настане,
зірками небо засїє
а тамі щось виходить, німо стане,
якесь мара мов вириває.

Любов давна се оживає
гіркий слезок тисне в очі,
увесь ній віддих забирає,
а зорі меркнуть в ясній ночі.

Ой ще мені не все пропало
у світлі я не одинокий,
одно мені ще остало —
той біл у серці так глибокий.

Мінхен 25/XI. 1902.

8 осіб потерпіло рани. — Велика катастрофа дучала ся перед кількома днями на шляху межі Удіне а Вероною, в північній Італії. Особовий поїзд, що віз 2 батальйони піхоти, зійшов ся з поїздом товаровим. 14 вагонів військового поїзду розбили ся на тріски. З під румовища видобуто 16 трупів, а з 97 покалічених осіб 4 умерло наслідком ран. Впрочім число жертв ще добре не стверджено.

Старі п'ятки і десятки. Почавши від 1. вересня с. р. до 30. листопада с. р. можна виміняти старі 10 гульденів банкноти на нові гроші лише у філії банку австро-угорського. З 1. грудня с. р. ся виміна буде переводити ся лише в банку австро-угорським у Відні і Будапешті до 31. грудня с. р. Банкноти 100-гульденові з датою 1. мая 1888 будуть приймати ся в головній банку австро-угорським і в его філіях до 30. цвітня 1904. Від 1. мая 1904. до 30. жовтня 1904 будуть приймати їх лише головні заведення банку. По 1. листопада 1904 філії банку будуть приймати їх лише за дозволом головної ради австро-угорського банку. По 31. жовтня 1910 гасне обов'язок банку приймати ті банкноти.

Найбільший і найвишнійший дім на світі знаходиться в Нью-Йорку. Будинок взноситься ся на 17 поверхів, має 3000 комнат і 300 помешкань. В партері знаходяться: палмова зала, що може змістити в собі всіх локаторів, концертна і балова зала, каварна, реставрація, поштовий уряд, антика, склеп з тютюном, банківський деп., склад наперу, галатерійний склеп, джар і дентист. Сходи в камені з мармурові, стіни викладані каменем або мармуром. Входи, що піднімають мешканців на поверхи є заедно в руху. В кожній помешканні є телефон. На шість поверів знаходяться величезна зала реставраційна, що може помістити 450 осіб. З її вікон представляє ся величавий вид. Дах дому що називає ся „Авсонія“, є скляний. Деякі помешкання зложені з 20 комнат, і платять ся за них 4000 доларів річно. Є там і кавалерські помешкання, зложені з двох салюнів, спальні і комнати до купання. Платять ся за них 500 до 600 доларів річно. Пересічно коштують помешкання річно 1000 до 1200 доларів. Кожде родинне помешкання має дві комнати до купання, одну для панства, другу для служби. Всюди знаходяться врані з гарячою і зимною водою а навіть з водою морською до літничих купалень. Мешканці одержують безплатно: опал, електричне світло, лід і дистильовану воду. Шафи всюди в мурах. Кожде помешкання заосмотрене в ледівню. В „Авсонії“ можна наймити салюни на забави, театри, рагві, що супроти труднощі дістати слуги і супроти їх вимог та химер є добродійством. Будова „Авсонія“ коштувала 4 мільйони доларів і тривала від р. 1899 до кінця 1902. Чинив наймів приносить 3¼ мільйона франків, з чого чистий зиск становить 2 мільйони франків.

Бунт жінок. В одній селі на Угорщині мусіла сими днями жандармерія ужити зброю проти бунтуючих ся жінок. В тім селі була баба на імя Муклош, що ходила до жінок, примовляла їм і давала від слабості п'яти великі злія. Ова примовляла так одній жінці і дала їй напийти ся такого злія, що та по двох днях померла. Лікарі при секції тіла найшли, що жінка померла від випитого злія. Бабу арештували жандарми і завели до касарні. Небагом жінки з цілого села зібрали ся перед касарнею і жадали винищення на волю бабу і почали кидати у двері і вікна камінням. Коли жандарми показали ся, дістали і они від жінок кілька каміннів. Тепер дали жандарми огня і убили дві жінки на місці, а кілька ранили. То помогло і товпа розбігла ся.

Старий убийця. Дня 27. серпня с. р. повішено в Альжирі Араба Белькопема-Вен-Гадж-Саїда, шістьдесять п'яти літнього старця, котрий до спілки з братами убив в червні сего року свого вітця, що числив більше як сто літ життя.

По вісьмох літах віднайдений. В часі вирази Французів на Мадагаскар в році 1895 поручник Р., що належав до корпусу генерала Дішези, упав тяжко ранений в одній битві, а видавши немилу смерть, віддав свому служачому всі панери і поручив попрацювати жінку

і діти, котрі лишили ся були в Бїд, де его полк стояв залогою. По битві воєні не міг віднайти трупа свого пана і вивозив его поручення: доручив жінці панери. Смерть поручника стверджено з уряду, а вдова в р. 1901 віддала ся другим раз за одного поручника з Альжиру. Тимчасом перед кількома днями отець милопогиблого офіцера Р. відобрав з міністерства війни лист, в котрім уряд доносить ему, що его сина віднайдено на Мадагаскарі, де був в неволі 8 літ. Урядова вість додає, що офіцар вийшов вже до Франції, де іменовано его капітаном і подано до відзначення ордером.

Поправа гігієнічних відносин в середніх школах. Міністерство просвіти поручило завести в середніх школах що найменше 10 хвилин перерви по кожній годині науки, а по другій годині науки має бути довша перерва. Доси міжгодинні перерви тривали лише по 5 хвилин і зовсім не відповідали тій меті, задля якої їх заведено, себто для відсвіження змученого ума. Тепер лише остає, аби дирекції середніх шкіл точно виконували се поручення міністерства і перестерігали, щоби ученики не марнували тих перерв по класах, але щоби справді на свободнім, свіжій повітрі провели їх з хісном для свого здоров'я.

Американський імперіялізм проявляє ся в зростаючих оруженнях флоту і армії, а скриває ся поки-що поза небезпечність якоїсь можливості нападу зі сходу на американські послисти. Здаєть ся північно-східного побережжя Сп. Держав відбували ся недавно тому морські маневри американської флотії. Брала в них участь більша половина воєнних кораблів, між котрими були такі велитні як „Бруклін“, „Керсердж“, „Масачусетс“ і прочі. Маневри мали бути пробою оборони побережжя Сп. Держав перед можливим нападом Європи, тому і маневруюча флотія була поділена на дві часті: одна нападала на побережжя, т. є відтравляла ролю неприятеля, а друга що боронила береги. Комендантом першої був адмірал Санд, а друга була під начальством адмірала Беркера. Крім того маневрувала на побережжю сухопутна армія під приказом генерала Чесфі, котрої задачею було відпирати атак ворога, наколиб ему поведло ся знищити обороняючу флотію. Міністер маринарки н. Муді, запитаний репортерами, яку ціль має така дорога іграшка, відповів так: „Цілею сих маневрів є потреба показати світові, що ми маємо досить вправи і сили боронити вітчизну перед нападом мілітарної Європи, який може дучити ся в будучности. Надію ся, що до того так скоро не прийде, та з другої сторони нічого не мож на певно сказати. Такий напад може скорше наступити, як хто небудь собі гадає, а може і ніколи не дучити ся, але ми мусимо бути приготовані на кожний случай“.

20. дитину породила недавно Американка Кусперт Сіне в Ст. Люа і отримала в нагороду за те від президента Рузвельта поштовий переказ на 100 доларів.

Завів ся. Га, га, пане М., ви потрапили так знаменито вкрасти ся в ласку тітні головно при помочи пестощий, які ви оказували їй мопсови. Мусіла отже вам занести гарну суму.

— Записала мені мопса, позаяк так я його любив, як сама висказала ся в завіщанню.

Малий Фейлетон.

Край і люди на порогах Ніля.

Після Врема подав: О. Світлик.

(Далі)

Наче з землі вирости нові борці поневоленого народу. Кожний, хто тільки міг носити оружжя, кидав ся на зневаженого ворога. Шеди і Метамна за одну ніч увільнились від ворога; тільки немого з поміж Египтян, що находили ся в подальших селах, уникнули кривавої купелі і принесли страшну вістку другому египетському полководцеві, що находив ся в Кордофані.

Той останній, Магомет-Бей-ель-Дел-Ферлар, котрого й тепер іще Нубійці називають „el Djelad“, то є, кат, поспівив зі всіма силами, які в нього тільки були, до Шеди, побив на голову Нубійців і приніс в жертву своїй ненавистній мести більшу половину тодішніх горожан нещасливого краю. Цісареві леонардів вдалось утяти до Габешу; по його піддані були приневолени покортися ся чужоземному панови, а діти їх, уживаючи висказу одного Нубійця, „ростуть в крові своїх батьків“. З того часу Нубійці стали ся покірними невольниками своїх гнобителів.

Нубійці, або як вони себе називають, барабра — люди середнього росту, гарні, пропорціонально збудовані, з сучасно маленькими руками і ногами, по більшій часті з приємним висказом лиця, котрому надають принади мигдальоваті очі, високий, прямий або згорблений ніс, розширюючий ся крихітну тільки при носових крилах, невеликий рот, повні губи, опукле чоло і подовгастий підбородок; волосся тонке, злегка кучеряве, по не похоче на шерсть як у негрів, цвіт шкіри розмаїтий, переходячий з бронзового в темноциановий. Тримують ся добре, ходять легко, ніби плывучи, легкі і граціозні, чим значно в свою користь відрізняють ся від негрів з над горішнього Ніля а навіть від фунгівів східного Судану. Мужчини брегють волосся або на цілій голові, або оставляють пучок на маківці, й покривають голову цілком прилягаючою білою шапочкою — такіє (takhie), котру на празниках ніколи обвивають білим серпанком в виді турбана. Кусок тканини, довгий шість до дев'ять метрів, служить одягом верхньої часті тіла; короткі штани і сандали становять остальний одяг; оружжя їх складає ся з кинджаловатого ножа, який носять в лівій руці, й спис в часі подорожі; як окраса служать шкіряні скрутіли, в котрих, переховують амулети, й висячий на шнурочку на шиї гаманець. Жінщини розплітують своє волосся в сотні дрібних косичок і обильно смажують його баранчим товщом або коров'ячим маслом, ізза чого на далеку віддає розносат невинний для Європейця запах; индігом татуують поодинокі часті тіла і лиця; губи малюють голубою а руки завжди червоною краскою; шию украшають бузковим намистом, бурштиновими і кривавими ретязками, скрутілами для амулетів і тим подібним; на руках носять олов'яні, із слонячої кости або рогові бранзолети, а уши, носові крила і пальці рук вкрашають сребряними кільцями; замість штанив вони обвивають стегна попередником (хвартухом), доходячим аж до ramen, а на груди і плече накидають малюничими згортками великий кусень тканини. Хлопці ходять голі до шести або семи літ, дівчата на четвертому році життя зачинають носити незвичайно гарний хвартушок, в роді торочки, із шкіряних смужків, часто вкрашеними шкляним намистом або черепашками.

(Далі буде.)

Телеграми „Буковини“.

Відень, 5. вересня. Клуб центра ради державної зів'язав запрошений на день 17. вересня на конференцію. Конференція ся відбудеть в будинку парламентарнім і радити ме над справою дальшої чинної служби вислужених жовніврів.

Будапешт, 5. вересня. Цісар прийняв вчера о 9-й год. рано гр. Куена на послуханню. О год. 1-й в полудне прийняв цісар гр. Юлія Андрассія, о 2-й год. 6. міністра, тайного радника Гієронімого, о 3-й год. гр. Ст. Тісого на приватних послуханнях.

Будапешт, 5. вересня. (Приготованя до війни). Орган угорських аграріїв „Nazank“ оголосив передвчеря сенсацийну поголоску, наче би цісар наказав мобілізацію трох полудневих угорських корпусів. Донесене то, о стільки не може бути ігнороване, що дневник угорський

має часом добрі інформації. Цей отже „Nazank“, доносить, що штаб генеральний опрацював плян мобілізації трох корпусів, котрі мають поперти чинно армію румунську в случаю, коли би оголошено єї мобілізацію, будь ізза заворушень балканських будь ізза якої иншої причини. Комендант корпусів в Германштаді, Темешварі і Загребю отримали вже після донесень „Nazank-a“ тайні розкази в тім напрямі і мобілізація може бути оголошена в кожній хвили.

Білгород, 5. вересня. Міністер скарбу Манучев втопив ся в часі купання в Софії.

Ніш, 5. вересня. Ув'язнено тут двадцятьвісім офіцірів, що уложили прокламацію, в якій жадали укарания офіцірів, що належали до сприяжень проти сербського короля Александра.

Нью-Йорк, 5. вересня. В Панамі вибухла революція ізза незатвердження через палату і сенат трактату з Гай-Геран, дотичаючого будови каналу панамського, який хотіли виконати Сполучені Держави. Повстанці збирають свої сили в горах, а ген. Гертара об'яв над ними начальну команду. Військо правительственне Панамі, що числить 1500 жовніврів, заявляє велику симпатію для повстанців і заходить велика правдоподібність, що з ними получить ся. А що наслідком тих рухів роботи коло каналу мусіли бути застановлені, може легко стати ся, що Спол. Держави занежають зовсім будову на тій лінії а переведуть канал на лінії Нікарагуї.

Конкурс.

Розписаний конкурс для обсади вільного місця громадського писаря в Долішніх Станівцях над Черемшом під слідуємим умовом:

1. Мають компетенти доказати, що не є они молодші як 24 роки а не старші як 40 років. (Однако може вік тим лише узглядити ся, котрі вже занимали місце громадського писаря або служили при війську.

2. Мають доказати принадлежність свого австрійського права.

3. Моральне поведене в житю.

4. Знане німецької і рускої мови словом і письмом.

5. Предлогу іспиту для гром. писаря з добрим успіхом.

Доходи сеї посади є слідуєчі:

а) річна платня 600 кор. до 700 корон;

б) помешкане в громадськ. домі.

Просьби мають ся подати на руки низше підписаного, начальника громади до 1. жовтня тек. року.

Низші-Станівці н. Ч., 28. серпня 1903.

Воймарський
начальник громади.

Молодий учитель

глядить лекції на селі. Припоруває себе особливо до підготовлень до гімназій. Може учить учеників з низших клас гімназій, як також уділяти німецької конверсації. Ласкаві зголошення під: М. З. О. Богородчані, (poste rest.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
„Bukowinaer Post“
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
одиноку німецьку газету на Буковині, що справедливо відноситься до Русинів, повинен спирати кожний інтелектуальний Русин; газета виходить щодня, вівторка і четверга та коштує чвертьрічно 5 кор., місячно і н. 70 с.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цій процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Случайна продаж всіх артикулів літних по значно знижених цінах.

Багато дешевше продаю літні парасолі шовкові і пів шовкові для дам і панночок в різних красках; цигорниці, етуї і т. п. в найбільшій виборі.

Багато дешевші різнородні капелюхи, фільцові і соломкові для дам, панів хлопців і дітей.

Багато дешевші рукавички шкіркові, шовкові і бавовняні в великій виборі; краватки літні в різнородних фасонах.

Багато дешевша обув літня для панів, пань і дітей в великій виборі з найвизначнішої фабрики черевиків Антона Чанека у Відні (Chevreux-Schuh-Fabrik), і з інших фабрик. Черевики з червоної, брунатної, жовтої, сивої шкіри, як також з лякеру до шнурованя і на гужики, пів черевики Lawn-tennis; систему Др. Ламана і ке. Кнайпа. — Черевики до гімнастики, до купелю і до подорожі.

Велика вистава артикулів до подорожі. Клуки і куфрі до подорожі, валізи з найліпшої англійської шкіри, клуки з шкіри т. зв. „Longrinder“ з приборами або без приборів.

Торби ручні з різних шкір, закладені після найновішого фасону з приборами. Торби до подорожі з ремнями.

Кошки на їду до подорожі, палиці, пледи для панів і дам, коци і подушки.

Біле мужеске з правдивих англійських асфів і піки, в різних модних фарбах як також сорочки білі, гладкі, на ніч і на день, ковнярики, меншети, паньчохи, хусточки до носа, сорочки для туристів і т. п. в найбільшій виборі. Біле систему Др. Ламана, саківі кафтанки, фланелі осунаючи тіло від поту, шити до купелі і т. п. і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

36руя і муніція. Продаж пороку.

(—)

Красне, добре і дешево.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекції пань,
панночок і панів.
Новости:
в Жакетах, ковнірах
і плащах
з найліпших што-
фів віденських і бер-
лінських салонів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в локалію Якова Гольда)

ВСІЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ
виготовляють ся сейчас.

26 (1—2)

Одяги
для панів, хлопців
і дітей.
Загортки, ульстри і
шляфроки.
Футра звичайні і до
подорожі і всілякі
в сю галузь входячі
артикули з перво-
рядних фабрик.

Красне, добре і дешево.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Шерша, буковинська

спеціальна робітня обuvi і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу п. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції посядане, аби прислати вужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а **Філія** ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

ГНАТ ВЛАСЮК

в Чернівцях, ул. Паньська ч. 35
порукає

цілком свіжий десертний

МІД ГІРСКИЙ

в плястрах рамках 1 кіло по 2 К.

Мід звичайний прісний

1 кіло по 1.28 сот.

Мід до питя старий

фляшка по 1.60 сот.

Прощу спробувати!

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ ВЕСІДІ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесні
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
I, II, і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшим закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса,
невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що
прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі
температури з всякими формальними методами, а через те й
найкрасні успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно
усмиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільно окрім слабого місця,
тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конге-
стії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей,
як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, **Чернівці,**
уліця Почтова число 5а.

(35—50)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 K. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

З буковинської політики.

Наш Цісар прийме сеї неділі у Львові й буковинський виділ краєвий, котрий віддасть Монархови поклон Буковини. В депутатації возьме з Русинів участь посол др. Стоцький.

Буковинський сойм скликаний вже на завтра на перше засідання сегоднішньої сесії. На дивний порядок стоїть перше читання справоздань краєвого виділу; вибір комісії і верифікації вибору д-ра Гакмана і д-ра Ончула. Цікавий буде вибір комісії тим, чи вороги Русинів знов схотять збойкотувати посла Василька а так само верифікації вибору д-ра Ончула, проти котрого внесли боярські виборці протест. Впрочім заповідають боярські газети, що волоскі і вірменопольські послы заключили докладну умову проти Русинів, до котрої мають пристати й Німці з винятком посла д-ра Штраухера, ся умова звернена, як пише „Buk. Journal“, проти „надуживань“ з боку Русинів а не проти управнених руских жадань. Ну, коли так, то Русини спокійні, хіба що сполучені пани узнають жадання рівного права і для Русинів „надуживаннями“, а в тім іменню й сук. Впрочім vederemo.

Посол Іларій Ончул скликав 14. с. м. виборців Радоцького повіту на своє справоздане. Помимо великого числа боярських попів і хоч п. Ончул крутив ся, вертів ся, як міг, щоби й боярам поставити свічку й мужикам огарок, лунали безперестанно оклики: Проч з боярами!

Посол др. Лупу і волоске політ. тов. „Unirea“ скликають на 13. с. м. о 11-й год. віче в Сереті, на котрім др. Лупу здасть справу про політичне положення і свою посольську діяльність. Відтак радити муть про знесення приватного патронату і плати за церковні треби та про підвищення платні священників, про знесення обшарів двірських і економічну задачу релігійного фонду. Русини Серетського повіту повинні взяти чинну участь в сїм вічу і сказати слово й про свої національні жадання.

Загальне віче в Чернівцях відбуде ся нині о пів до 8-ої години вечером в сали ремісничого товариства при ул. св. Тройці, на котрім має промовляти звисний посол Дашинський про політичну ситуацію.

Вісти з цілого світа.

— *Непевна ситуація.* В посольських кругах кажуть, що рада державна буде скликана може вже в перших днях жовтня а то на злість Уграм, котрим др. Кербер хоче доскулити тим чином, що устроїть на них нагілку під проводом антисемітів. В такім случаї сойми тривали би дуже коротко а навіть сойм чеський скликано би ледви на кілька днів. Кербер боїть ся тепер більше ніж коли небудь Чехів, котрі за приміром Угрів домагають ся зовсім справедливих уступок народних в війську, між иншим команди чеської і заведення мови чеської як викладової в чеських військових школах, чеської мови в чеських гарнізонних судах і покликання офіцерів чеських

до чеських полків. — На случай, коли би до 12. б. м. угорська криза не зістала полагоджена, приїзд цісаря на маневри галицькі зістане — після угорських часописий — відкликаний.

— *Криза на Угорщині.* До дня вчорашнього не наступив ніякий рішучий перелом в угорській кризі. В суботу очікувано в найбільшій напруженню висліду послухання в замку королівським мін. фін. д-ра Люкача, бо було публічною тайною, що цісар наміряє поручити йому місію утворення нового кабінету а з нею важку задачу поладнання теперішних хаотичних стосунків. Послухане принесло відемний вислід. Др. Люкач відкликаючи ся на не дуже добрий стан свого здоров'я і на великі труднощі теперішнього положення політичного, котрим дати раду не чуює ся на силах, просив цісаря, аби не брав в рахубу його особи при творенню нового кабінету. Король, як доносить газета урядова, застоював ся до сеї просьби. Міністер Люкач, вернувши з послухання осьвідчив очікуючим на нього дневникам: Я виложив Є. В. цісареві причини, задля яких не можу підняти ся утворення кабінету. Цісар признав рацию моїм выводам і застоював ся до моєї просьби. — Вістка, що Люкач не прийняв запропонованої йому місії, викликала в Будапешті велике вражіння. Невдовзі по послуханню Люкача отримав гр. Куен Гедерварі візване до цісаря. Гр. Куен був вчора на послуханню у цісаря пів до 10-ої рано; о 1-й год. приймав цісар на послуханню бувшого презид. мін. Селя, що відтак відїхав до своїх дібр в Ратот.

— *Зїзд монархів.* По гостині румунського короля в Ішлю і короля Едварда англійського у Відні, заповіджені вже візити цісаря Вільгельма на день 18. с. м. і царя Николая на день 30. с. м. Програма обох гостин майже вже уложена. В програму гостини німецького цісаря входять також і лови недалеко Відня. Цар зараз по ревізиті членів цісарського дому ще перед полуднем піде до гробниць в церкві Капуцинів, а відтак відбуде ся снідане, по котрім цар поїде на лови до Айзенерца і побуде там чотири дні. Дня 4. жовтня верне назад до Відня, де побуде вже лиш годину. З царем поїдуть до Айзенерца також і міністри гр. Лямедорф і гр. Голуховський і там відбудуть конференцію, котра стала ся необхідною зі взгляду на положення на Балкані. Після первістного плану мав цар довше побути у Відні, але всілякі обставини вплинули на зміну програми. — Та й король Едвард радив з гр. Голуховським над балканськими справами. З дипломатичної сторони доносять до „Allg. Ztg.“, що король розвідував ся про балканські справи на основі того, що ему розповів грецький король, висказав ся дуже поважно о положенню особливо в Македонії та сказав, що в інтересі мира треба би дуже того бажати, щоби тим невідрадним відносинам зробити раз кінець. Грецький король жалував ся перед кор. Едвардом на становище Болгарії, котра піддержує ворохобню в Македонії. Кор. Едвард для того розмавляючи з матір'ю болгарського князя, княгинею Климентиною, остеріг князя Фердинанда перед воєнними забаганками, вказуючи на поважність ситуації.

Ярослав Весоловський.

Пересьпіви.

Із А. Теннісона.

Остать ся хочу сам!

Як вмерши му лежать —
Над гробом сліз тоді не проливать
Лиш відійти! Нехай я тихо сплю,
Най порох тихо тліє! Ти піди
Най вихор свище й чайка кличе там;
Остать ся хочу сам!

Чи то був гріх, чи твого блуд чути
Тебе питать про се не стану я
Брать иньшогоб' тобі, тож відси йди,
Мене й жите болить.
Слабе йди серце! Йди з кладбища брам,
Остать ся хочу сам!

1898 р.

Із Г. Гайнго.

Lehn deine Wang' an meine...

Свое обличчє д' мому ти склони —
То й слюзи разом поплавнуть,
Свое серденько д' мому притисни
Одним жаром палати муть.

Як в ту велику полумінь вилане
Із наших сліз ручай,
Як обійме мое рама тебе
Тоді душе з любови вмирай!

Schöne, helle, gold'ne Sterne...

Ви чудові, ясні зорі
Поклоніть ся любію моїй,
Що я вірний їй — скажіть
Й що гіркий без неї світ.

Vergiftet sind meine Lieder...

Затроєні мої пісні,
Така вже доля їх —
Отрую ти вляла мені
В жите сердечних втіх.

Затроєні пісні мої —
Така вже доля їх,
Бо в серці ношу я змії
Й тебе люблю, крім їх.

Ich grolle nicht, und wenn das Herz auch bricht...

Хоч серце з болю й пукає мені —
Я люблю втрачена, не серджусь, ні!
Хоч свеш ти мов діамант-алмаз
То в серця ніч не паде промінє ні раз.

Здавна те знаю. Таж я бачив в сні
Тебе і ніч на серця твого дні
І гадь, що твого серця кровію пе
Й пізнав, яка нужденна люблю ти.

Ich habe dich geliebt und liebe dich noch.

Я любив тебе й люблю еще,
І най світ весь завалить ся
То серед руїн його огонь
Любови моєї не палить ся.

Die Mitternacht war kalt...

У північ студену, у північ німу
З гіркою журбою блудив я лісами,
Старезні дерева будив я зі сну —
Вони лиш хитали з жалю головами.

Am Kreuzweg wird begraben...

На перехрестю тих ховають,
Що самовбившись кидають сей світ,
Росте одна там цвітка синя —
Самоубійців цвіт.

На перехрестю став, ридав я
В німу й студену ніч мов лід,
В місяця сяєві хитав ся
Самоубійців цвіт.

Verriet mein blasses Angesicht...

Чи бачиш: твар моя бліда
Від горести тої любови?
Чи ждеш аж горді ті уста
Промовлять прозби тихе слово?

Уста ті горді через край
Лиш знають жарт і підлавати,
А вишлоб слово з них ідне
То з болю мусів бим сконати.

Ich will mich im Wald ergehen

Колиб я розплив ся зеленим гаєм,
Де цвіточка сходить і пташка співває!
Бо як ляжу в темну могилу
То очі і уха земляця закриє.
І не побачу, як цвітка ме зростати
І не почую, як пташка ме співвати.

1903 р.

Із К. Случевського.

* * *

До церкви нині не пішовши
Садочком своїм я ходив
І слід сумний нічної бурі —
Як мож було лиш — ухилив.

Я зрізав поломані віти,
Упавші дерева зрубав,
Обнажене вітром коріне
Землею вдруге покривав.

Вид богослуження те мало!
Здавалось мовби дзвона гук
Товаришив там службі Божій,
А тут роботи моїх рук.

Був празник весняний в природі:
Акафист правив хор пташині,
Хотай особистий не був він,
Однак понятний був мені.

1900 р.

Кажуть також, що нарада короля Едварда з гр. Голуховським виказала, що межі Англією, а державами, котрі домагають ся реформ в Македонії (значить ся Австро-Угорщиною і Росією), нема ріжниць в поглядах, та що й Англія хотіла би, щоби справа македонська була мирно залагоджена. — В життю однак майже завжди так буває, що бажаного чого иншого, а змушені що иншого робити. В султанській палаті в Константинополі споглядають для того дуже недовілично на з'їзди монархів у Відня і суть того переконання, що там лагодить ся щось в некористь Туреччини. В Ілдізкіюсу суть тої думки, що король Едвард, цар Николай і цесар Вільгельм не противились би поділові Туреччини. — Та й російська праса починає вже підносити, що нема иншої ради як лиш та, щоби чужі війська окупували зворохоблені провінції. А що Австрія, Англія і Німеччина не допустила би Росію до окупації а Росія так само не допустила би котрусь з тих держав, то „Новості“ радять, щоби Франція або Італія взялись до окупації.

— *Висаджене у воздух корабля „Вашкапу“.* Здає ся, що й висаджене у воздух угорського корабля „Вашкапу“ („Зелізні ворота“) вночі на 30. серпня недалеко Бургаса, єсть ділом болгарських ворохобників, позаяк доси не можна викрити ніякої причини, задля якої на кораблі мусіла би була настати ворохобня. Котли від машини на кораблі не експлодували, бо они цілі та й людем, що обслуговували машину, нічого не стало ся. Корабель віз дерево, цукор і цемент вартости 250.000 кор., але материй вибухових на ній не було, а якась сила розірвала місток командантський на кораблі. Єсть здогад, що ворохобники ділають потайком, подібно як на залізниці коло Кулелі-Бургас, щоби тим способом довести до якогось загального заколоту.

— *Виконуючий комітет молодоческого клубу* відбув оноді наради в Празі, застановляючи ся над теперішньою ситуацією супротив Угорщини. Промовляли послі Пацак і

Герольд, з яких перший жадав з'єднання усіх чеських сторонників для оборони чеських інтересів, а другий обговорював жадання Малярів і заявив, що Чехи не виступлять против тих жадань, противно і собі-ж мусять жадати таких самих народних концесій. То-ж бесідник жадає військових шкіл чеських, перенесення чеських офіцерів, а передовсім виконування закону про краєву оборону. Відтак ухвалено одноголосно резолюцію з заявою, що найважливішим обовязком кожного чеського посла є стреміти до повалення теперішнього кабінету і пануючої державної системи. Резолюція визнає чеський клуб в державній раді, щоби всіма силами старав ся о внесення і переведення закону в парламенті по мисли децентралізації езекутиви і легіслативи, опертої на рівноправності народів. Ухвалено старати ся, щоби цофенно розпоряджене військової адміністрації, яким примушує ся вояків до служби понад три роки, бо оно противить ся праву репрезентації народів до усталення числа рекрута. Вкінці резолюція висказує бажане, щоби всі чеські сторонництва з'єднали ся до сильної солідарної акції.

— *Смерть Манушева.* З Софії доносять, що міністер фінансів Манушев прибув до Евксінороду і сейчас по своїм прибуттю пішов враз з інтендантом Зятарським купати ся до моря. Правдоподібно вхопив Манушева при пливанию корч і він почав тонути. Зятарські поспішив йому на поміч, але філія загнала їх далеко на море. Тоді скочив палатний інспектор Анков, що доси стояв на березі, потапаючи на поміч. Зятарського вдало ся уратувати; Манушев однак зникнув в філіях. Кілька хвилин пізніше викинули філії його тіло на беріг. Похорон нещасливого міністра відбув ся в Варні.

— *Відвідини короля Віктора Емануїла в Брукселі.* Короля італ. Віктора Емануїла запросив, як доносить „Berl. Tagbl.“, бельгійський король Леопольд, аби в часі свого повороту з Лондону загостив до Брукселі. Король Емануїл прийняв

запрошене і зложить дводневну візиту в Брукселі.

— *Франція в Африці.* Французкий міністер для колоній має засновати французку провінцію в центральній Африці, котра обнімала би Габон-Конго і область озера Чад.

— *Атентат на офіцерів.* З Парижа доносять, що в Клермон-Саран в часі маневрів 92. полку піхоти упало кілька острих стрілів в напрямі офіцерів. Ніхто не ранений; слідство веде ся.

— *Антижидівські розрухи.* В Лондоні прийшло до розрухів против численних жидів з Росії і Австрії. Ірландські робітники не хотіли працювати разом з жидівськими і виступили против них з погрозами. Жиди заявили, що при таких услівах не будуть далі працювати, але заряд фабрики постарав ся о поліційну сторожу і вівзав їх до праці. Тепер панує спокій.

— *Експлозія динаміту.* В товаровім складі в Ле Мане, одного з провідників соціялістів вибухло кілька кількограмів динаміту уміщеного в начиню. Всі товари знищені. В окрузі 200 метрів вилетіли всі шибки Ніхто не ранений.

Балканська гроза.

З Балкану наспіли дальші вісті, котрі представляють цілу грозу ситуації. Показує ся, що Балкан цілий зворухений і що тайна рука, котра там ділає, пре до що-раз нових заколотів і до величких війни. Уже справа убийства Драги і Александра давала багато до думаня, а тепер показує ся, що цинк несподіванок еще не скінчив ся. Прибувають що-раз нові події, не кажучи вже про сам незвичайний розріст бунту в Македонії.

Подаємо ось тут лише вісті, як принесли їх in cudo нинішні телеграми.

В Софії величезне вражіння зробила вість, що на чолі повстанців в долині ріки Струмиди мав станути генерал Сончев. Через обняте команди через Сончева, повстане і революційний рух розросли ся до більших розмірів як доси. Яко довголітний член тайних комітетів і браців болгарських, складаючих ся головю з низших офіцерів. Сончев знає докладно місцеві відносини і людей, як також жерело, з котрих можуть бути

спроваджені оруже і амуніція (з болгарських магазинів при помочи болгарських офіцерів?) Сончев є в Болгарії особю дуже популярною, і припускають, що навіть стояв в зносинах з князем Фердинандом. На всякий случай заінтересоване македонськими подіями стало ся тепер еще сильніше і загальніше.

Ситуація, в котрій тепер знаходиться князь Фердинанд, стає ся що раз труднішою. Що раз ширші круги населення починають ворожо виступати против Туреччини а мирова програма правительства супротив Порту що раз більше уступає перед воєнним настроєм. Положене заострилось також з причини, що дуже багато Македонців і Болгар з Македонії повернувши до Болгарії, починають ся до порушення умів против Туреччини. Краєви грозить прямо анархія. Супротив сего правительство мусить щось зробити, а від внутрішньої війни найлегше можна би уратувати війною вишнюю.

В послідніх днях відбулись в Сербії наради офіцерів, котрі не брали участі в замордованню королівської пари, аби застановити ся над тим, яке має бути їх поступоване супротив убийців. На загальнім зібранні ухвалено звернути ся до короля з жаданем укарання убийців. Яка має бути кара, не прийшло до згоди. Старші і більше уміреновані офіцери були тої гадки, що встане, коли король убийців свого попередника спенсіонує. Молодші і енергичніші стояли при тім, що убийців треба поставити перед воєнний суд і строго їх покарати. Котра з сих двох гадок побідила, не знати. Фактом є, що всі признали потребу звернути ся до короля, котрому доручено просьбу, аби в сей або той спосіб покарав королівських убийців, бо в противнім случаю зачнуть агітувати за масовим виступленем з армії. Се доведло би до того, що в хвили, коли відносини на Балкані вимагають сильної армії, сербська армія лишила би ся майже без офіцерів. Керманічами цілого сего руху між сербськими офіцерами суть прихильники родини Обреновичів і вірні їй приятелі, гарнізонуючі в Нішу, котрі на вість о замордованню королівської пари вирушили до Біяграду, аби смерть королівства пімстити на убийцях. І нині еще гарнізон в Нішу є так само уособлений і є ядром партії ворожої убийцям. На адресі короля, домагаючої ся покарання убийців, було вже зібраних звиш 700 офіцерських підписів.

Минувшої ночі арештовано в Нішу 30 офіцерів, котрі зрадагували підбурюючи прокламацію, жадаючи покарання убийців короля. Арештоване зробило тим більше сензацію, що того самого дня до 1000 офіцерів нараджувало ся над тим, як поступати при теперішніх відносинах і як уперти ся партії убийців.

Із Лермонтова.

Сосна.

На півночі дикій сосна стоїть;
Одна на голій вершині
Дрімає та гнеть ся. Сніг падаючи
Вяриває ризою єї.

Ії снить ся: В пустини шалкій
В землиці тій, де сонця снід
Одна на голій вершині
Пнеть ся пальма в неба звід.

Сильвестер Яричевський.

Вавилонська вежа.

Над вавилонськими ріками шумно:
народ біжить з усіх усюдів тлумно,
а в кожного так серце бить ся, бить ся
а в кожного з чола так піт той лить ся,
біжить народ, встромивши в небо очі
а в небі грізно — важно грім рохкоче...

Зійшовсь народ — між ним старшин
у них є мудре слово і порада. [громада,
— Батьки, мудрі, великі пророки,
котрих не прилягли гріхи й пороки —
батьки, що тайни свята всі вам знані,
влічіть серця знання жаждою пияні —
Скажіть, де правда є і де Єгова?
Най бальсамом буде нам ваша мова —
пита народ, підніс на мудрих очі.
А в небі грізно — важно грім рохкоче...

— Чомуж ви тихо, наші наймудріші?
Ви мовчите, батьки нам найлюбійші!
Єї нема — нема уже між нами
святої правди? Тими небесами,
вселенною вже він не володіє —
й „вічо“ одно жите й кінець вже дїє?...
О ви не хочете відкрити тайни,
собі знання сховали світлодайне!
Й народ підняв слюзові в небо очі.
А в небі грізно — важно грім рохкоче...

— Ідїм питать до него, до Єгови —
він жерелом сливе любови.
Загляньмо в ясне небо, понад зорі,
загляньмо там, де в синім, темнім морі
вікує безконечність не подільна,
куди і думка бистра, своєвільна
не в силі долетіти — там ходїмо,
Єгову там о правдоньку молимо,
бо ум наш правду, правду знати хоче!
У небі грізно — важно грім рохкоче.

Поставмо вежу до небес престолу —
узрім ту правду — правдою гогу.
Поставмо вежу: цегли і каміня
у неї — мозги всього покоління
людей на світі, що бажали знати,
Де тої правди — божества шукати,
він може правду подарити схоче...
У небі грізно — важно грім рохкоче.

Й росла висока вежа мовби чаром;
сердечній бажання незабаром
сповнитись мали. Радувались люди,
що прояснить ся ум, відлетять блуди
при світлі правди, мов той день по ночі...
— Чого та людскість в небі — в мене
[хоче?

Згремів Єгова — блискавка з'явилась
І грім рвонув, а вежа повалилась.
І поміпались людські язикі,
счинились голосні ридання, крики...

Упала вежа, в світ розбрились люди
і понесли жажду горячу в груди —
дїзати ся, де правда, де Єгова,
та всім, незрозуміла стала мова
й нові йдуть горячі — вічні спори
й нові Єгові шлють уста докори
й невдячні в гору все дивлять очі —
а в небі грізно — грізно грім рохкоче...

Де правда? — І шукать правди в небі —
де божество? — і дивлять понад себе
і знову ставлять вежу і — тупіють
й нікоки сего не порозуміють,
що правда й божество живуть — не в гробі,
що треба їх шукать у серці — в собі...
І все в гору слюзові дивлять очі —
а божество — й греміти вже не хоче!
Відень, 18/3. 1903.

В ріднім краю.

Я до тебе із чужини
так бажав вернути скоро,
в серцю дивгав туги змору.

Так бувало, серце лине
там, де мила родина,
й плаче, плаче як дитина.

Плаче за погідним раєм,
за полями, за лісами,
за добрим братом.

І дїдав ся: рідним краєм
укоханим похочаю
й знову слюзи утираю.

Бо куди лиш гляне око,
всюди рай отсей погідний:
люд голодний, такий, бідний.

Цар далеко, Бог високо,
нас жеруть брати хрещені —
ми лиш затискаєм жмені.

Коломия, 4/III. 1903.

Мрія.

Мов ясний сонця блиск етаєш переді-
мною,
сповита щастя-сонця райскою красою.
Із твоїх уст заносить пахощами цвітів,
Твої слова — музика чарівна з над-
[світів.

Не знаєш хитроців неколької хімери,
Невинна ти — злетіла з херувимів сфери.
Дивлюсь на тебе, красна, й серцем
[обожаю
й нічого більш' над тебе в світі не-
[бажаю.
Лиш та душа моя бунтуєсь, з болю мліє:
— остав єї — блага! — нехай цвітуть
[злеті!

Коломия 4/III. 1903.

Між арештованими є ординансовий офіцер короля Александра Сольович, і ввук раненого в часі атентату на королівську пару міністра Тодоровича. Деякі телеграми доносять, що арештований також сам Тодорович. З заборони при ревізіях паперів виходить, що арештовані проводили акцію проти учасників заговору. Деякі з арештованих заявляли, що як король не покарає убийців то вони самі з ними почнуть сати.

Оден з болгарських дневників доносить, що між Росією а Болгарією є договір підписаний Даневом і генералом Паприковом. Дневник заявляє, що має підписи договорів, а его зміст характеризує в сей спосіб, що Болгарія в борбі з Туреччиною не буде ізольована. Се означало би, що між Росією а Болгарією є конвенція воєнна, взаємної помочи на случай війни, і що тепер Росія не хоче підтримувати воєнної іллії Болгарії, коли болгарський дневник, інспірований очевидно кимсь з авторитетних кіл, уважав аж за відповідне нагадати Росії її зобов'язане на случай війни. В усіх разі виходить з сей вісти, що Болгарія ладить ся таки до есенітальної оружної розправи з Туреччиною в обронті Македонії.

НОВИНКИ.

Личні вісти. Ціс. радник Лянгенган повернув тут з відпустки.

Петиції! Петиції! Петиції! Як звісно, сими днями зачне радити буковинський сейм. Звичайно в таких разках спускають ся всі на послів і жадають від них роботи, жадають від них успіхів, полехний. Наші щирі заступники дали много доказів, що щиро і смирно уміють обставити за народними справами і що з ними всі мусять числитися. — О много більший вплив може мати їх діяльність на міродайні кіл, коли їх праця, їх голос підпре тисячі а тисячі петицій в ріжних справах. Кожда громада, кожда верства суспільности має якісь недостатки, терпить кривди, має ріжні бажання. Годі, щоби послі були всевідучі і о кожній локальній справі знали, — треба конче свої бажання на їх руки в петиціях до сойму написати. — Головно повинно учительство ревнио займатись тими справами і нестаратись, щоби попри свої стані бажання увійшло з кождої громади з десятком петицій в ріжних справах. — Пам'ятаймо, що се правдива реальна праця, котра може принести успіхи для народу. — Нехай кождий інтелігентний Русин перевірить потреби громадські і постарася ся, щоби в кожній справі увійшла окрема петиція до сойму. — Дуже добре, як такі петиції підписує і старшина громадська і положити печатку громадську, однак де двірником є ворог народу, там нехай нищити люди самі петицію і самі надчисленіше підписують і без печатки виспалують. Петиції не конче рекомендувати. Стемплів на петиції не треба жадних. Надіємо ся, що за часок ціла Буковина засипле наших послів такими петиціями і таким чином дасть їм оружіє до рук, яким успішно боронити будуть наших прав, обстануть за нашими кривдами.

З правительства. Староста черновецького повіту др. Вірфел покликаний до краєвого раду а его місце займе радник Кшесньовський а по ній перейме управу провінційної дирекції радник Захар.

Засідане бук. кр. ради шкільної відбуло ся сего понеділка.

З гр.-ор. школи реальної. При гр.-ор. реальній школі іменовано заступником учителя А. Тучека а слухачеві філософії Ф. Бренієрови повірено науку мойсеевої релігії.

З війська. В неділю вернув тут з маневрів 41 п. п. Трирічяки, що мали йти на укріпл., ізза неухвалення контингенту рекрут в Угорщині, мусять слухати даліше.

З бук. політики. Послови д-рови Штраухероу справила жидівська громада велику овацію з нагоди 25 років його діяльності яко радника управи черновецької жидівської громади. В полудне відслонено его образ в громадській канцелярії, намальований артистом Івасю-

ком а вечером відбув ся бенкет. Тут показало ся, яке велике пошановане і який можний вплив має др. Штраухер.

Nix ruthenisch! В серпні с. р. приходжу до суду повітового в Кіцмані до бюро вношенє маючи передати писемо до суду. В дотичній канцелярії не застав я при головній столі нікого, а бічним етоді в куті увидів я чоловіка, котрий з свого вигляду не робив враження, що він є урядником (уніформу немав). Питаю отже его: „Чи Ви відбираєте писма“. Він: „Ich verstehe nicht“. Питаю знов по руски то само. Він каже: „Ich verstehe nicht ruthenisch“. Я кажу: „Таж тут чисто руский повіт!“ Він: „Ich spreche nur deutsch und rumänisch“. Я: „Я маю писемо до суду“. Відтак передає я писемо, котре сей чоловік відобрав. Вихожу з бюро і хочу ся довідати, хто є сей чоловік. По коритарах і на подвір'ю було без числа народу руского. Питаю чоловіка, що стояв на коритарі, хто сей чоловік, котрого я в бюро вношенє застав. Відповів мні: „Юда Шехтер, канцелярист“. А тепер запитую: чи то є в порядку, щоби при суді так чисто руского повіту, як є віце-канцелярист, був функціонар судовий, котрий мови рускої не розуміє! Зазначую, що в тім суді не видів я на коритарах жадних оголошенє в рускій мові тільки все в німецькій мові! Чи є то праве поступованє в правовій державі австрійській? Не винен тут канцелярист Шехтер, що мабути написав в кваліфікаційній табелі, що він знає лиш по німецькій і по волоски; але винні власті, що его в рускій повіті урядником зробили. Р. П.

Померли. Дня 6. вересня помер тут ем. радник бук. палати Яков Мадер в 70 році життя.

Оголошенє ліцитації. Виділа Брацтва ім. св. апостола Тадея в Чернівцях оголошує сим ліцитацію на з'ужиту бляху з даху; ліцитація відбуде ся в суботу дня 19. вересня с. м. о третій годині по полудні в домі Брацтва при кушнірській улиці ч. 10. Виділа.

Засуд смерті вже по третій раз залав на Ів. Семенюка за рабівничче замордованє різника Ф. Лазаровича. Розправа тривала 6 днів і судні присяжні 9 голосами узнали його винним морду, і на основі того трибунал засудив Ів. Семенюка на смерть через повішенє.

Служба презинційна. Міністерство видало такі розпорядки що до презинційної служби: Мають бути покликані однорічні добровольці і інші рекрути попередних літ асентирункових, котрі отримали дозвіл на відложеноє презинційної служби до 1. жовтня 1903 р.; далі ті однорічні добровольці і інші обов'язані до служби військової, котрим дозволено на добровільне розпочатє служби в біжучім році, без згляду на то, чи мають вік приписаний чи ні, наколи добровільно зголосять ся до служби. Днем розпочатє служби для однорічних добровольців є 3. жовтня, для інших 5. жовтня. Так само того року асентеровані однорічні добровольці й інші асентеровані можуть розпочати службу, коли добровільно зголосять ся. В р. 1903 до засобової резерви приділені асентеровані також біжучого року як також надчислені приділені до тої резерви мають розпочати службу з днем 1. жовтня 1903 р. враз з тими, котрим пересунено відбутє служби військової аж до 1903 року. Сі за тим дня 5. жовтня 6. р. мають бути покликані до 8-тижневого військового вимуштрованя. В случаю браку помешкань, коли би неможливо було покликати всіх резервістів засобових (Ersatztr.) — то команди військової піхоти, стрільців ціс. і артилерії суть управлені полкати тих резервістів військових в 1904 р. — Що тикає ся трактованя однорічних добровольців, по окінченю служби, обов'язують дотеперішні приписи. Тревалі урлопи жовнірів суть о стільки дозволені, о скільки асентеровані, з війською однорічних добровольців, розпочнуть презинційну службу. Урлопи мають наступити після міри образованя військового і кондуїтів і приписів військових, Часть II. § 8 (2). Жовнірам, що дня 31. грудня 1903 р. мають бути приділені до резерви, час, в котрім зістануть задержані по дня 1. жовтня 1903, має бути зачислений як військової вправи а іменно час до 6 неділя як перші вправи, а час довпий ніж 6 неділя як перші і треті вправи.

Статистика з угорських полків. Занимаючи статистику військовою оголосив в N. Fr. Presse один не знаний з назвиска угорський офіцер. Він бач уложив статистику народностей в полках піхотинців з угорських доповняючих округів і дійшов до такого вислідку: 3 47 полків єдино 4 суть чисто мадярські; понад 50 процент Мадярів знаходиться в 14 полках, 50 пр. в 4 полках, поміж 25 а 30 в 5 полках, від 10 до 25 в 6 полках, вкінці в чотирох полках нема ані одного Мадяра. Три полки мають більшість німецьку, 6 полків більшість хорватську і сербську, 6 словацьку, 8 румунську, а в однім полку половина народности є народности рускої. Загалом в полках угорських є 42.8 процент Мадярів, 57.3 жовнірів інших народностей, а то Німців 15.5 пр., Хорватів і Сербів 16 пр., Словаків 9.8 пр., Румунів 13 пр. а Русинів 1.45 пр. Загалом Словак (Русинів, Хорватів, Сербів і Словаків) є 27.25 пр.

Замах на поліцмаистра. З Белостоку доносять, що до повертаючого від пожежу поліцмаистра Метленки, стрілив хтось два рази з револьверу. Справника замаху доселі не відкрито. Поліцмаистер не є ранений, намісти того смертельно ранено его візника.

Корабельна катастрофа. Левантинське Товариство корабельне отримало першу певну телеграму о катастрофі корабля „Васкопер“. З 31 подорожних 17 понесло смерть. З залоги 11 осіб є вбитих, між ними 3 офіцерів.

Джума. З Царгорода доносять, що погонич верблюдів, який прблв у Аленно до Александретте (в Сирії) помер на джуму.

Міжнародний конгрес молочарський розпочав ся дня 8. б. м. в Брукселі. Квєстії, уміщені на порядку деннім, мають крім наукової ціли, так само велике практичне значінє. На порядку деннім конгресу суть такі справи: Конституція міжнародна для репресії торговлі фабрикованим маслом і маргариною 2. Гігієна молока і молочарських продуктів 3. Утворенє міжнародного союзу молочарського. Правительство бельгійське вислало в дорозі дипломатичній запрошеня до інших правительств о присланє на конгрес урядових представителів. Висове для осіб, що хотіли взяти участь в конгресі, вносило 10 франків. Народи конгресу тривали 3 дні.

Небезпечні проби. Могучість держав на мори зависить не від числа воєнних кораблів але найбільше від відпорности тих кораблів на удари гарматних кулі ворожої флотії. Тому заряд маринарки кождої держави стремить до щораз ліпшого обезпеченя воєнних кораблів при помочи грубих сталевих панцирів. Панцирі хоронять не лише боти суден, але що найважчийше вежі, в яких знаходять ся великокаліброві гармати. Проби витрималости сталевих панцирів дуже рідко відбувають ся, бо така завбавка значно більше може коштувати, як щорічні вправи сухопутної артилерії в стрільню острими кулями до приготування в тій цілі шанців і маневрів, як звичайно не багато коштують і не є небезпечні. Від часу, коли в 1875 р. англійське воєнне судно „Гутспер“ острілювало для досвідчених цілий вежово судно „Глетон“, від того часу такі проби не відбували ся в ні одній воєнній маринарці. Аж в серпні с. р. французький міністер маринарки, Пелетан, зарядив такі вправи і сам взяв в них участь. Розкошило ся о випробованє, о скільки гарматна куля може пошкодити панцирний вежі, чи може відорвати її від корабля, чи вежа ударена кулею зможе ще обертати ся, та о скільки небезпечним є гарматні кулі для корабельної артилерії. Розуміє ся, що посліднє питання можна рішити лише при помочи досвідку з „живим матеріалом“ с. є з людьми. Щоби не наразити ся на заміт, що легковажить собі людське житє, мін. Пелетан сам був в тім часі на кораблі „Сірен“, коли острілювано сей корабель з 30½-центиметрових гармат з корабля „Массена“. Мін. Пелетан сповняв вправді з гідною відвагою свій обов'язок, але сумніваємо ся, чи мав право наражати на смерть корабельну залогу. Яко цілє служила передна вежа панцирна „Сірен“. Воєнне судно „Массена“ стануло на якорі на віддалі 800 метрів, а набій пороку змірано в сей спо-

сіб, щоби куля ударила в вежу з такою силою, якби летіла з нормального віддалєня 3.400 м. Така куля — сталевий гранат системи Макарова — перебуває на віддалєні 800 м. сталевий панцир, грубий на 155 міліметрів. — Перша куля випущена з „Массени“ на вежу „Сірена“ перебила прямовісну панцирну плити, грубу на 155 мм. Сама вежа від потрясеня нічого не потерпіла. Тоді по криту вишній сторону вежі дуже грубим панциром, але з середно гартованої сталі. Куля влучила панцир в саму середину, але застрягла в сталі. Вежа заколибала ся, але остала здійною до дальшого ужитку. Третю кулю вимірено в вежу з боку але куля відбила ся як горох від стіни і упала в море. — Вислід сих вправ прийнято у військових кругах з вдоволенєм, бо виявило ся, що панцирники є прямо необхідні супроти кулі ворожої флотії. Досліді Пелетана є для воєнних флот великої ваги і ними заняли ся нині військові круги всіх держав.

Міжнародний обманець. В липні с. р. приїхав до Львова і замешкав в Гранд Готелі якийсь Армин Клян, 27-літній молодий чоловік, що говорив по угорськи, по німецьки і слабо по польськи. В готелевій книзі записав ся як заступник будапештинської фабрики, що вирабляє фотографії на порцеляні. Уживав ся два місяці по місті і вибирав від легковірних завдатки на замовлені фотографії. В готелі також добре звивав ся; в хвалі, коли зник зі Львова, завізав 70 корон за квартиру, а крім того поназначував по кільканайцять корон від касперки і готелевої служби. В своїй комнаті лишив свій куферок з річима і гардеробою. В тім куферку наїшла поліція кількасот ріжних фотографій і нарку замовлен на ті фотографії на порцеляні. Загалом вимантив за час свого побуту у Львові звиз 1000 корон від легковірних людей. Як з записок, які полишив, показало ся, з'їздив він вже чимало світа і всюди обманював переважно бідних людей. Звидів Німеччину, Угорщину і Чехи, аж вкінці загостив і до Львова. Куфер з фотографіями, між котрими було можна найти багато осіб зі Львова, зложено в поліції.

Значки поштові, уживані тепер в Сербії, від убийства короля Александра, пригадують кождому кроваву драму королівської родини і є найліпшим виразом настрою нинішнього правительства до давного короля. На значках було зображенє погрудє короля Александра, а по его смерті замість знищити весь накладе готових значків, аби затерти слід ганьблячого вчинку, зроблено як-раз противно: На погрудю короля витиснено республіканський емблем з короною і сербським орлом, споза якого виглядає одним оком пок. король Александер. Одним словом вершок варварства.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Ruthenische Revue“ Nr. 8, вже появило ся і містить: Modernes Pharisäertum. Von R. Sembratowycz. — Die revolutionäre Bewegung in Russland und die Ruthenen. Von I. Karenko. — Ruthenische Feuerwehr- und Turnvereine „Sic“. Von Kl. Obuch. — Ukraine und Seveenko. Von I. Bryk. — Gottesspende. Von I. Semaniuk. — Glossen. — Адрес редакції „Ruthenische Revue“: H. Roman Sembratowycz, Wien, XVIII 1, Lazaristengasse Nr. 26. — Адреса адміністрації: Verlag der „Ruthenischen Revue“ Wien, I. Dominikanerbastei Nr. 19, Mezzanin.

Молодий учитель

глядить лекції на селі. Припорукає себе особливо до підготовленя до гімназії. Може учити учеників з низших клас гімн. як також уділяти німецької конверзації. Ласкаві зголошеня під: М. З. О. Богородчани, (poste rest.)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщених.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

(-)

Отримую подаю моїм Вл. клієнтам до відомости, що я закупили під час моєї літньої подорожі, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великій виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фількові, з льоден і пшонові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновіший циліндри і кляни.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних красках. — Шапки до подорожі.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красний виріб з англійських зефірів, полотна і ріки. Ковнярики, манети, хустки до носа, панчохи, шельки, підв'язки і т. п.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sarek у Відні і м. Черевини Chevreaux як також Lawn-Tennis до гімнастики і м. в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Кальшів** правдивих петербургських — черевини до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрика.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців і шапок як також всяких артикулів до подорожі. — Великий вибір клунків і куфрів, шкряпан, кошків на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасолів, кошків на начині, ремейн, мішків і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Красно, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тм

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекції панів,
панночок і панів.
Новости:
в Жакетах, ковнірах
і плащах
з найліпших штофів
віденських і берлінських салюнів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в льокалі Якова Гольда)

Одяги
для панів, хлопців
і дітей.
Загортки, ульстри і
шафроки.
Футра звичайні і до
подорожі і всілякі
в сю галузь входячі
артикули з перво-
радних фабрик.

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ
виготовляють ся сейчас.

27 (1-7)

Красно, добре і дешево.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Шерша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (-)

ГНАТ ВЛАСЮК

в Чернівцях, ул. Панська ч. 35
поручає

цілком свіжий десертний

МІД ГІРСКИЙ

в плястрах рамках 1 кіло по 2 К.

Мід звичайний прісний

1 кіло по 1,28 сот.

Мід до пиття старий

фляшка по 1,60 сот.

Прощу спробувати!

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,

улиця Почтова число 5а.

(36—50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Важавський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	2:50
Гаршан. „Малірі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кониський. „В день святої волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники) . . .	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1:20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди аборигіни“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дітей“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн. . .	2:80

Др. Стеф. Смал-Стопкий. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2:40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrath beauftragte Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Нічні жовнярки“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галін. „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єврей. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпикто. „Листи з пекла“ . . .	—30

При замовленнях Книжон упрощає ся прислати на порто.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.
(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (-)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Буковинський сойм.

Порядок денний першого за-
сідання сойму, що розпочало ся вчера
о 5-ій год. пополудни, є такий:
Перше читане предложень виділу
краєвого, верифікація виборів і ви-
бори до комісій соймових.

Предложения виділу краєвого,
котрих перше читане відбуде ся на
засіданню четверковім, суть такі:

Замкнене рахунків і прелімінар
фонду краєвого на рік 1903, зам-
кнене рахунків і прелімінар фонду
краєвого шкільного на рік 1903,
замкнене рахунків і прелімінар
фонду пенсійного учителів на рік
1903, замкнене рахунків і прелімі-
нар шпиталю краєвого на рік 1903,
прелімінар краєвого заведення для
божевільних на рік 1903, замкнене
рахунків і прелімінар фонду викупна
пропінанції, замкнене рахунків фондів
фундаційних і стипендійних, що
суть під зарядом виділу краєвого,
справоздане виділу краєвого з ді-
яльності его в 1902 р., справоздане
виділу краєвого о стоваришенях кас
ощадностей і позичкових за рік 1902,
справоздане виділу краєвого о об-
няттю спродажи соли, справоздане
виділу краєвого о креованню крає-
вого бюро культурно-технічного і о
того-ж діяльності, справоздане враз
з проектом устави в справі видання
ординації будівельної для міст з
виключенем столиці краю, як також
устави будівельної для сільських
громад і містечок, справоздане ви-
ділу краєвого враз з проектом зміни
устави краєвої з дня 11. грудня 1884
о будові і утриманню публичних до-
ріг не ерарияльних, проект устави,
в справі зачислення гостинця в Сло-

бодії-Раранчу, що є бічною дорогою
повіт. дороги новоселецької, до кате-
горий доріг повітових, справоздане
виділу краєвого о петиції міста
Чернівців в справі участі в доходах
з оплати від горівки, проект устави
в справі вчислення дороги в Чудині
аж до гостинця повітового з Молд.
Банилова до Пресекаренів до кате-
горий доріг повітових, внесок виділу
краєвого в справі реорганізації і
розширення краєвого бюро будівля-
ного, проект устави в справі про-
довження побору оплат міських від-
чиншу найму в Чернівцях, проект
устави в справі дозволу на дальший
побір оплат консумційних від го-
рівки і мяса в столиці краю, вне-
сок виділу краєвого о креованню
осібного департаменту рахункового
при виділі краєвим.

Вісти з цілого світа.

— Президент міністрів др. Кер-
бер о береженню мира. Президент
міністрів др. Кербер, витаючи оноді
членів мирової конференції у Відні,
доказував в довшій бесіді, що но-
війші часи не похваляють вже війни,
бо она веде ся лиш на то, щоби
забирати чужі землі. В цивілізова-
нім світі найліпшими оборонцями
мира то володільці держав, як ось
один великодушний монарх пред-
ложив ту конференцію, що хотіла
установити мировий суд для всіх
держав. Але зародки небезпечности
війни лежать на дні народного
життя. Тепер вже не судьба пооди-
ноких людей, але честь цілого на-
роду може порушити всі пристрасти.
Задачею тих, що мають власть в

руках, єсть берегти не лиш честь
свого власного племені, але також
і не нарушувати чести другого на-
роду. Відтак можуть ще й інші
інтереси довести до конфліктів. Але
поступаюча культура робить їх ла-
гіднішими. Навіть клопіт нашого
століття, справа соціальна, тратить
свій конвульзивний характер і стаєсь
мирним спором. Цілий ряд причин
до війни, які випливають із свойства
і характеру народів, з різноморности
державних інтересів і т. д., зменшає
ся щораз більше. Нам потреба мира
для людської культури, що жене
вихрами. Ваші збори — казав др.
Кербер, звертаючись до зібраних —
бажають мира. Іратуюлю вам. До-
дам ще лиш, що сеє монархія була
завсїгди державою мира. Она не
розпочинала ніколи війни із захлан-
ности земель, або якоїсь охоти здо-
бування. Всі єї народи жили за-
всїгди в мирі з собою. Не судіть
держави після єї внутрішних роз-
дорів, які виходять із єї внутріш-
ного устрою, але не можуть на-
рушити єї могутности. Судіть єї
радіше після єї миролюбивости, а
признасте їй першу нагороду межи
миролюбивими народами. Зверніть
очи на нашого наймилостивішого
монарха, а побачите сяючу над его
головою корону мира та назвете его
цїсарем мира. Витаю вас сердечно
в імені австрійського правительства.

— Італія на Балкані. Італія є
може одинокою з держав, яка бажає
рішення балканської рухавки через
оружну інтервенцію держав. А як-
раз Італія має найменше підстави
до вмішування в балканські справи,
бо не має там ані племянних, ані
сусїдських, ані комерцияльних інте-
ресів. Але комерцияльні інтереси

хотіла би мати; їй ходить о аль-
банське побереже, а головнн о зна-
мениту пристань Триполіс. Тому
можна припустити, що до всякої
акції дводержавного чи тридержав-
ного союзу супротив Туреччини,
Італія прилучить ся на охотника.
Єї флота від великих маневрів
коло Падви, Удіни і Верони остає
на Адриатичім морю, а настрій
опіяні є того рода, що вже тепер
роблять заміти правительству, що
не має стілько енергії, виступити
в обороні угнетеного християнства
по другій стороні примежного моря.
Італійці мають надію, що через ве-
ликий переворот на альбанським
побережю, Італія стане в можности
перевести далекоюсяглу програму
розширення свого впливу, своєї по-
літики і торгівлі, оддічену по
славній колісї венеційській республіці.
На разі же поділені є гадки, чи на-
лежало би здобути цілковито аль-
банське побереже і завести там
італійське правительство, чи по-
лишити там автономію і обмежити
ся тільки на торговельні зносини,
однак напевно доказують, що з по-
зисканем того ринку, вернула би
давня світлисть і багатство чудному
місту на лягунах, давній Венеції.

— З Китаю. В Китаю заносить
ся наново на загальне повстанє, яке
грозило цілковитою анархією. Підчас
коли увага Європи звернена на
кітловане в балканським казані, там
на далеком Сході підносять ся нові
кличі, змїряючі до насильної зміни
існуючого порядку. Знаменним
притім є, що коли передше навіть
боксери виступали під династичним
стягом, бажаючи видвинути на
престол кн. Туна і его сина, з за-
держанем дотеперішного суспільного

Осип Кріляк.

Самоцьвіти.

Порив.

Незнана сила рве мене з собою
уносить в понадобачні краї,
а знов чуття безмірною тугою
мене все тягне до аєлі!

І хоч у хмарах я нераз блукаю,
шукаю сонця ясного тепла...
як ніч настане з боєм упадаю,
та знов спочинку для душі нема.

Надармо вниктись хочу я любовю
щоб не тужить, як цвітка по весні —
та знов летіти десь у даль з тобою
мій ідеале, вимріяний в сні.

У Львові 30/10. 1903.

Тобі за мало запаху цвіткового,
як Ти солодкий мід збираєш —
краси за мало, що випаєш
всі змисли свої серед дня жаркого.

Тобі за мало слів оттих любови
що очі ранком виливають
збоїле личко умивають —
ти пожадаєш не слів, але крові.

Жалом вдирася ся в ніжні груди
та мисли ярі всі в'їдаєш
себе стражданням упиваєш
і нещеш „люблю“ без облуди.

Най пропадає майський час кохання
най півні пахучий мій віявє:
лиш най зі мною і Тебе не стане
щоб не впивався хвилию кохання.

Львів 10/I. 1903.

Чужим.

М. Б.

Те гарне волосє і коси ті кручі
немов притягають весь світ для Тебе!
горючі очі, усточка дріжучі...
чому Ти так ними пишаєш ся все?...

А кучері Твої по землі вазались
і очі горючі смеркали в імаї...
Уста, мов у смертнім кохання дрижали,
як в раменах Ти омлівала мені!

Станіславів 3/I. 1902.

Марій К.

Страшна
ти дівчино моя;
чому Тебе все я
лиш бачу в темній хмарі?...
Для чого кожний усміх твій,
мов викривлене уст адаєть ся —
а слово, що даєш у дарі
мені прихильно — сиком амій
в мою трівожну душу лаять ся:
Тварь мушу відвертати,
коли лице своє сумне
ти звернеш блиснущи очима —
а серця в дрожання вдержати
не можу — бо єство страшне

Твоє — а сила та незрима
трівогою мене зніма'
страшна

Ти дівчино... моя!

Коломия 1/V. 1901.

Ф. К.

Чому так пристрасна дівчино
гладши блискучими очима
дріжши немов хитка билина,
що в ранній порі німо мліє,
як сонця жар єї пригріє?!

Чому тоді мій зір так блима'
пронизавши блеском, що укрила
в твоїх очах незрима сила,
гладить на тебе з пожаданням
палкої вітхи та кохання.

В твої уста я хочу вниктись,
розкїшно мліти у обіймах,
у блеск очий твоїх дивитись,
як звільна криють ся імолю
і твар ціла стає блїдою.

Діткнувшись хочу я руками
дріжучими твоєї груди,
що динє жарко віддихами
уривно — скоро опадає,
страєсь на хвилю і зїтхає.

Я чути хочу як ворухнуть
жадоба в тобі силу страсти
насичене всі відбєрає власти,
що томна уст моїх шукаєш
та знов безсильна упадаєш.

Чому так пристрасна дівчино
гладши мене і очима
розбурхуєш нерви, що я лину,
мов в сні за гадкою тією,
горю жаждою твоєю?

Львів 29/XII. 1901.

Незнакомій.

Ми раз лиш бачились з собою,
як цвіти розвивали ся,
та розійшлись в дорогу свою
не мовби і не знали ся.

Лиш раз стрїнулись наші очі
і потонули десь в дуні —
а через се тепер що ночі
блукаю все, немов у сні.

І серце раз лиш зашеміло
любобиво заняло ся,
бо раз один воно любило
в раю своїм скупало ся.

Тепер зима довкола біла
морозом мов прибила все —
так образ твій дівчино мила
линиває в душі моїй на все.

Львів 29/II. 1900.

Описі з Г.

Сумрак — потапає сонце заходить кровю
— а цвіти у блеску горіють
від запахів хилать ся, мліють,
падуть і вкривають ся тихі, поту склі імолю
неначе важкою думою,

ладу, то теперішні їх наслідники і продовжителі називають себе реформаторами і змагають до знищення традиційних китайських порядків і заступлення їх практичнійшими, на взір Європи, взглядно сулемеїної і сусідньої Японії. На чолі того „Молодого Китаю“, як себе кличуть прихильники насильних реформ, стоїть відважний а інтелігентний і вимовний Сун-Ят-Сен і кермує викликаним собою рухом до оружного повстання. Майже у всіх провінціях „Молоді Китайці“ мають свої організації, а мимо свого поступового характеру звертають ся всюди з найбільшим завзяттям против чужинців, поставивши угольним каменем свого політичного віроісповідання засаду: Китай для Китайців. В сей спосіб, як доносять російські дневники, виростає наново жовта небезпечність, яка може скорше заalarmує Европу, чим она думає.

— *З Македонії.* Європейська комісія разом з турецьким правительством і делегацією вибраною місцевим населенням після народностей і віроісповідань, має зайняти ся зредагованем до 6 місяців системи організації для 4 провінцій, на підставі проекту, зредагованого міжнародною комісією в Царгороді в 1880. році. Аж до введення в життя нової організації, комісія має адмініструвати краєм. До сеї пори мають провінції бути окуповані міжнародною армією в силі 45 тисячів людей, т. є. 4 дивізій піхоти, 1 дивізії кінноти. Ся армія має бути утворена дорогою добровільного вербування, командантами мають бути європейські офіцери а на її чолі має стояти генерал одної з нейтральних держав Європи. Окупацийна армія буде удержана на кошт краю, час окупації буде зависіти від шкороности праць комісії. З хвилиною утворення окупацийного корпусу і коли комісія зачне свої праці, султан обов'язаний вищофати свої війська з краю, з винятком тих, котрі суть доконче потрібні до пильновання границь краю. Вибори до комісії і до делегації мають відбутися до 14 днів по вищофанню

турецьких військ. Всі міжнародні договори, які Туреччина доси заключила, або може заключити в будучности, обов'язують 4 провінції однаково з іншими частями отоманської держави. Всякі, чужинцям прислугуючі права будуть в сих провінціях шановані, так само як всі зобов'язання Туреччини в справі залізничної комунікації. Комісія має також означити, яка часть державного довгу Туреччини має бути вложена на автономні провінції і яку квоту они будуть обов'язані платити на цивільну лісту султана, на удержання турецької армії і флоту. — Мимо дуже уміркованих і супротив султана льоальних жадань, сей проект не трактується державами серпозно. Не чути о тім, аби держави, що взялись реформувати Балкан, мали зійти з дотеперішньої дороги. Поступоване Росії і Австрії стається тепер що-раз більше загадочне, бо не видко, аби робилось що небудь такого, що могло би довести до цілі, про яку говорено, беручи на себе обов'язок успокоєня Балкану. Форсоване реформ в користь християнського населення Туреччини виглядає тепер так, як би в сій акції Австрії і Росії не розходилося о Македонію, але о якусь иншу, доси не виявлену ціль. Австрія готова заавантуруватись в якусь акцію, в котрій — як все доси — вийде як найгірше. — До „Frankf. Ztg.“ доносять з Софії, що турецькі війська здемолували всі села в околиці Казасу, Ресену, Охриди, Струмки і Крушева; зруйнували багату монастир і церквей і підпалили ліси, в котрих схоронило ся християнське населення. Нещасливі погинули в огні. Тих, що полишили ся в селах, вимордовано. Конзулі в Монастирі забарикадувались в своїх домах. — До „Köln. Ztg.“ доносять з Царгороду, що македонський комітет в Адриянополі рішив вислати до бою чотири динамітові колуни. В Царгороді говорять, що вода затроєна. Один з комітетових мав запевнити, що македонський комітет має до розпорядимости величезні засоби динаміту і інших

експлодуючих матерій, двадцять фляшок з бацилами чуми, карабінів, амуніції і гроша, та коли не вихне війна між Туреччиною а Болгарією, або коли не прийде до європейської інтервенції, то повстанці зруйнують македонські міста динамітом, села спалять а водопроводи затроють чумою. Комітет вірить в шкороий вибух війни між Туреччиною а Болгарією, бо в противнім случаю анархія перекине ся до Болгарії. — Военний настрій в Царгороді що-раз сильніший. Уважають за можливу річ, що Туреччина несподівано нападе на Болгарію без виповідження війни і що в тій цілі вже покликана редиція 2., 3. і 4. корпусу. Турецькі влади зловили кореспонденцію Бориса Сарафова і двох его агентів. З сих паперів виходить, що повстанці діставали великі гроші, оружжя і амуніцію в части з Румунії, в части з Австрії через треті особи. Тою самою дорогою діставали експлодуючі матерії.

Кріза на Угорщині.

В крізі, яка тяжить від тільки тижнів на Угорщині, не настало в останніх 24 годинах нічого такого, по чім можна би надіятися, що стан непевности, стан, котрий обезсилює цілу махіну адміністраційну і витворює прямо неможливе положення по другій стороні Литави, скоро скінчиться. Останнім політиком і парламентаристом, котрих приймав цесар в часі теперішнього кількоденного побуту в Будапешті, був давніший презес кабінету Кольман Сель. До послухання того привязувано велике значення, а іменно деякі думали, що Сель отримає місію утворення нового кабінету, що удав ся до королівського замку з постановленем сповинити желання цесаря. Тимчасом з донесення урядового показує ся, що цесар візав Селя до себе тільки ради вислухатв гадки так визначного і докладно знаючого відносини мужа стану, натомість ни було й мови о порученню ему згаданой місії. Як запевняють, Сель інформуючи цесаря не укривав, що відносини парламентарні від часу, як перестав бути презесом кабінету, дуже погіршили ся. Опозиція затіяла ся в своїм опорі і не хоче знати о компромісі без угорського язика в військової команді. З другої сторони Сель був приневолений ствердити, що тепер не міг би числити на підмогу цілого сторонництва ліберального, як то було по унадку Банфюго, бо фракції Тіси і Аннонго доконали в останніх часах такий зворот, який не дасть ся погодити з его політичною програмою. Так тоді його повороти до правительства стоять на перешкоді важні парламентарні і конституційні згляди.

В краях корони угорської тимчасом починає ся проявляти вже рух народний. Віче інтелігенції румунської в Арадї видало відозву, в котрій рішучо звертає ся проти порушення єдності армії і проти введення язика угорського до військової команди. Як зачувати також поміж румунськими селянами ширить ся оживлені агітація. Один з дневників румунських звиває й інші не мадакські народности, аби прилучили ся до тої акції.

НОВИНКИ.

Вчера отворив буковинський сойм маршалок Лупул короткою промовою в німецькій, румунській і руській мові. Маршалок підніс в своїй бесіді теперішній поважний стан нашої держави у внутрі і на внї, завізав послів до згідливої праці над економічним підвищенням нашого краю. По спімненню випадків смерті, які лучили ся в цесарській родині від послідної сесії, представив маршалок теперішнього президента Гогенлього. В короткій бесіді розвинув президент князь Гогенлього свою про-

граму, яка нам вже знана із пніших публичних його виступів. Відтак почали ся наради після програми, які ми близьше обговоримо в слідуючій числі.

Личні вісті. Посол Н. В а с і л ь к о, пр. Пігуляк, посол Т. Левічкий і др. Аврель Ончул прибули вчера до Чернівців.

Відзначене. Надучитель в Лунавці н. П. Щербановський одержав медаль за 40-літню вірну службу.

Перенесення в середніх школах. Професор П. Гімназії в Чернівцях др. Адольф Міхневич зістав перенесений до І. Гімназії а суплент фізіялки сеї Гімназії Адольф Черни до II. Гімназії.

З II. державної Гімназії. До II. держ. Гімназії в біжучім році записало ся до: I а 50²; I б і с 126 (60—66); II а 44⁷; II б 62; III а 59¹¹; III б 59; IV а 58⁶; IV б 34¹; V а 50³; V б 25; VI а 49²; VI б 31; VII 38. — Разом 684²³. До приготвялючої класи, як ми вже доносили, записало ся 52 учеників, отже всіх разом в 736 учеників.

Школа народна при руській вулиці в Чернівцях зістане отворена 15. вересня. Науку припоручено провізоричним учителям Марії Мавреп і Михалині Сму.

Дівочий ліцей. Число учениць в тім шкільнім році значно побільшилось. До I. класи записалось 120, до II. класи 95, до III. класи 93, до IV. класи 55, до V. класи 43, до VI. класи 22 учениць. На приготвялючій курсі є 91 учениць. За згодою краєвої ради шкільної вже того року буде уділюватись надобовязово науку латинської мови. З науки латинської мови можуть користати учениці IV.—VI. класи ліцею або ті учениці, що вже скінчили ліцей. Зголошена о прийняте приймає ся до дня 12. вересня 6. р. в канцелярії дирекції заведення.

В якім порядку скликані сойми. Рівночасно з буковинським соймом зістали покликани сойми в Сольногороді, в Передаруляні на день 10. вересня — в низшій Австрії, Галичині, Каринтії і Шлеску 14. вересня — у вишній Австрії 17. вересня — у Моравії і Стерії 21. вересня — в Країні 22. вересня — у Чехях і Тиролю 29. вересня. Сойми в Триесті, Дальмації, Гориції і Істрії не покликани задля браку важливіших предложень в порозуміню з тамошніми політиками.

Соймові посли торговельної палати заявили 17. червня 1902, що віддадуть свої мандати іще перед новою сесією палати до розпорядимости. Та що сойм зістав несподівано шкоро скликаний, звернули ся посли торговельної палати до віцепрезидента з просьбою, щоби він скликав членів палати до обговорення сеї kwestії. 9. вересня 1903. відбула ся єї нарада. На них висказано повне довіре дотеперішнім послам Лянгенганови і Штайнерови і завізвано їх задержати свої мандати до кінця виборчої періоди.

На торжество відслонення пам'ятника Ів. Котляревського виїхали з Чернівців: ук. студ. філ. Василь Сімович, яко відпоручник акад. тов-а „Січ“ і Гімн. проф. др. Мирон Кордуба яко відпоручник черновецьких руських товариств.

Наш писатель др. Осип Маковей — як доносять до петербургської „Зарі“ — їздив недавно з Черновець за російську границю, щоб оглянути фортеці в Хотині, Жванці і Каменці, наміряючи писати історичну повість з часів осади Хотина Турками 1621 р. Матеріалом до повісті служать ему старі мемуари, літописи і т. п. По огляді хотинської фортеці др. Маковей сказав: „Добре уявляю собі всю подію“, а при тій нагоді дуже огірчав ся тим, що такі прекрасні пам'ятники старини, як фортеця хотинська і каменецька, остали без усякого догляду. „За кордоном — мовив він — у людей кожний камінь бережуть як она в голові, а у нас і на найкращу старовину не звертають ніякої уваги, все завалюють ся, пропадає даремно“. Дописувател „Зарі“ мінчить словами: „Годі не згодити ся з гадкою поважного українського писателя; нема у нас традиції культурного народу, щоби зберегти, пошанувати старовину“.

На кладбищі тихо — там сьвіта зелена могила — а в ній... ах, як скоро візала та цвітка... мене так кохала всім жаром — а біль свій у серці глибоко носила аж в землю а любовию укривала.

Відень 30/III. 1903.

Бларі Духов.

В вечірнім сумраці, мов джогання весна солодка пісня крилами залтає, у мою груди невзначай западає, наводять любі мрії, та солодкі сни. Я люблю тиху пісню і той чарівний звук, що рівно виливається з під Твоїх ніжних рук.

І мов вечірнє сонце, що пливе за гори та блеск свій розливає по тіниснім краю, так в пісні і своє єство купаю, що никне біля глибоких і все горе: бо в самім моїм серці кохить чарівний звук, що рівно виливається з під Твоїх ніжних рук.

Сольногород 27/XI. 1902.

С. М.

Твої очі серед ночі все являють ся мені, а гину та все лину гадкою про Тебе в сні.

Ой я знаю, що у маю пахнуть цвіти на весні, сьвітять зорі в синім морі сьвітять ясно — не мені.

Станіславів 8/VIII. 1903.

Переводи.

З Тетмаєра.

Чому я тепер не можу з тобою, уєвівши в затишї, шептати слова, за ручку взяти і чути душою склонену головку на моє рамя?!

Чому я не можу ділати з тобою мій кожний віддих і кождо крушину і вську радість і болізню сьвою — а нічо так мушу тужати дівчино.

Львів 1900.

З Тетмаєра.

Прокляти! Забути! — і більше ніколи в гадках не вернути — досить вже хрестів і терня дость — я жив як в неволі. Заки в чистий ручай потагнув а'ужів в гниле, смердаче упав а багно: — А пній лиш маю бажання одно. Прокляти! Забути!...

Львів 31/I. 1901.

З Тетмаєра.

З далека сльивають до мене Шопена тони сумні, будять жаль нескінчений в моїй душі.

Бажавби в далекі простори руки свої простягнути в вечірнього сумраку моря весь потонуть.

Щось серце у груди ариває відлихає з землі, горесть некуча стискає — горе мені.

Львів I/IV. 1901.

Обсяг ділянки краєвого виділу. Як дуже росте обсяг ділянки краєвого виділу, виказують такі дані: В році 1902 виділено 13.383 ділових справ, коли в 1901 р. було тільки 10.072 ділових справ, отже о 2311 справ менше. Краєвий виділ відбув 60 засідань. Ділові справи, які полагодував краєвий виділ, ділили ся: На справи громадські і справи гром. фонду убогих (6535), фінансові справи (1250), санітарні справи (1592), справи ради краєвої культури (1476), шкільні справи (456), личні справи краєвих урядників (55), справи фондаций і стипендій (230), справи жандармерії (54), справи шляхоці (6) і інші справи (111).

Нове староство на Буковині. Wien. Ztg. оголосило розпорядок міністерства справ внутрішніх в справі утворення староства в Вашнівцях н. Ч. Нове староство розпочне свою діяльність від 1. жовтня б. р.; управу староства обійме секретар правительствений н. Адам Штронер.

Законога. Виділ краєвий уділив комітетові, що устроє в жовтні б. р. перегони кінські в Чернівцях (Жучці) заемогу 1.000 кор.

Поїзд переїхав минулої неділі півтора дитну дитину Василя Короля в Жучці. Дитина в коротці потім померла.

Майте вже раз честь і совість! Діло ся ту, в Чернівцях, перед візком дівчиною. До цукорні входить багато собі прибрана пані і замовляє наву й солодощі по польськи. Нічогоб се не було страшного, коли учинила-б се яка тутешня Полька. Ба ні! Прикладаю ся й очам своїм не йму віри: се-ж бо жіночка одного з наших „патріотів“ галицьких — се Русинка, що в дома у себе торочити буде тобі добрих три години на тему національного самоповажання, на тему вживання по склепах та урядках та всіх усядах лише виключно рускої мови! Дуже воно гарно декламувати такі речі, та ще гарніше і краще й робити так, як говорять ся. Інакше все те — фрази, фрази й ще раз фрази, пусті, бріхливі... І то дієть ся в пору, коли польська гаката з лютою божевільною бестією шаліє по наших братніх галицьких землях і нищать найкращі півні на рускій ниві. І то дієть ся тоді, коли справді „время люте“ і коли треба найбільшого напруження сил, аби тоту невольну тисячуголову зміну та стонати, вбити на віки вічні! Дуже сумно і дуже-дуже гидко, коли є такі „патріотики“ в Галичині! А вже з цілою рішучістю мусимо запротестувати проти ввезення польської мови такими патріотками та на нашу Буковину, яка доселі була доволі вільна від тієї приємності і де доперва в останній хвилі вже хлинула оля гакати з суїдного польсько-галицького болота. Не приносійте нам „патріотики“ любі отсего дару, а в серці своїм збудіть більше народної честі, збудіть усилену совість, прокиньте ся!

Цісарські маневри в Галичині починають ся в понеділок і потревають три дні с. е. до середи. Задачею сих маневрів є ствердити, чи Львів яко кріпость може оборонити ся піхотинною залогою перед ненадійним наїздом ворожої кавалерії. Кавалерія зближає ся з полудневого заходу, а її похід мають опинити львівські полки піхоти, які вимашерують зі Львова в четвер досвіта. З кожного полку будуть утворені два батальйони на війсьній стопі, с. е. компанія буде мати около 270 людей. Полеманеврів лежить межі городом а Комарном.

В новій реальній школі в Снятині зголосило ся до вступного іспиту до 1. класу 68 учеників, між ними: 18 Русинів, 18 Поляків, 29 Жидів і 3 Німців протестантів. Іспит здали: 12 Русинів (з прочих 4 не зголосили ся а 2 відступили від іспиту), 16 Поляків (отже 2 перепали), 28 Жидів (1 перепав) і 2 Німці (1 перепав). Русинів буде імовірно 13, бо зголосив ся до вступного іспиту ще один Русин, добрий ученик, отже імовірно здасть его.

Огні. Оноді вночі згорів хутір Вайсенберга в Драчинцях. — В Іванківцях вибух у посесора Абрагама Брукенштайна дня 27. серпня б. р. в полудне в часі молочена збіжжа в невисячений досп. спосіб огонь в стодолі і спонелів еї враз з запасами збіжжа

і одним господарським будинком. Шкода виносить близько 5.000 кор.; предмети, що пали жертвою огню, доперва недавнозі стали обезпечені.

В Розтові над Доном суд війсьний засудив двох учасників заворушень з 15. марта б. р. на смерть через повішене а десять на примусові роботи згідно визначенню.

З Полтави. Делегатом харківського університету на торжество відкриття пам'ятника Ів. Котляревського в Полтаві буде проф. Н. Т. Сумцов.

Українці в Усуйрській краю. Після донесення дописувателя „С.-Петербурзького“ головний контингент переселенців в Усуйрський край (по манджурській стороні Амура вздовж долину Усуйра) становлять Українці. Після офіційних даних поселено ся там від 1883 до 1. січня 1900 року 40.093 душ з українських губерній, а всіх поселенців було там 41.278 душ, отже Українці досягли 97% усього числа переселенців в Усуйрський край. За період від 1900 до 1902 р. нема точних даних о переселенцях в Усуйрський край, але — як пише дописуватель — процент Українців, коли не остав такий самий, то неваго ще збільшив ся.

Довговічний. Найстаршим чоловіком на землі є — після часописи „The Lancet“ — без сумніву якийсь Михайло Соліс з Сан Сальвадор. Его батько був Европеець, а матірню Індіанка. В 1878 р. мав Соліс 180 літ, як сам казав і справді его підписи знайдено на якімсь акті з 1712 р., коли мав 14 літ. Після оповідання одного лікаря Соліс має жити в своїй плантації на Сан Сальвадор і має бути зовсім здоров.

Великий збір євасячеників мункачівської єпархії відбуде ся в Ужгороді (Унгварі) в дніх від 8. до 12. с. м. На порядку деннім знаходять ся такі справи: 1) пенсія вислужених євасячеників; 2) фонд єпархіальних народних шкіл; 3) долікруг деканів; 4) діяльність душпастирів; 5) упорядковане платні учителів унгарської препаранди; 6) єпархіальна асекурація; 7) проект в справі вдовичого року; 8) проект що-до упорядкованя оставшого майна по смерті євасячеників; 9) проект що-до позичок євасячеників з єпархіального фонду; 10) проект що-до побільшення фонду єпархії; 11) о будові конвікту; 12) о дисципліні півдеучителів. — На сей збір покликано: каноніків і вікаріїв єпископських, архидияконів, деканів (намісників), почесних деканів і управителів деканатів а крім того возьмуть у зборі участь вільно вибрані члени кожного деканального округа.

Жите Вільгельма II. Німецький цісар має незвичайно працювати і при тім всім має час й на музику, малювання, базнастанні подорожі і т. п., так що загально дивують ся, відки бере ся, у него тільки сили, отже пояснює тую загадку сам цісар при одній нагоді в розмові з французьким міністром Вальдеком. Ото цісар встає в літ о 5. год. зраня а в зимі о 6-й, але за те по полудни спить що день 1—2 години цілком розданий. Сей полудневий сон так его покріплює, що стає ся головним жерелом его незвичайної рухливості і енергії.

Гради і повини в Галичині. Шкоди заподіяні сего року градом у східній Галичині обчислено загально як 128.348.76 кор. Шкоди нанесені повинні виносать після обчислень повітових виділів 20.097.306 кор. Краєвий виділ пропонує соймови протестний звіт про шкоди від повени і граду і буде домагати ся: 1) признання 400.000 кор. на запомоги і безпроцентові позички для сільських господарів, навісчених елементарними нещастями; 2) признання 150.000 кор. на підвишене охоронних валів на обох берегах Висли від Кракова до Неполомиць. На покриття сих виділів має затагнути позичку, сплачувану в 10 ратах.

Віче у Львові. Оноді відбуло ся у Львові віче робітників, на яким запропестовано проти задержання на четвертий рік служби тих воєнів, що мали йти на відпустку. По нарадах ухвалено відповісти резолюцією, які однак прокураторія сконфіскала в одній з ранішних львівських часописів. По вічу почала ся демонстрація робітників перед

головною військовою вартою на пл. св. Духа, але комісареві поліції п. Райлендерови вдало ся мирним способом не допустити до дальших демонстрацій.

Фабрикантка „ангелів“. В Римі увязнено повітку Занелло, котрій удовіднено, що позбавила життя 50 недітків. Крім того обвинено Занелло о злочин „нищення життя в зародку“. Клієнтами увязненої були переважно пані і „панни“ з найліпшого римського товариства.

Потвора. Перед судом карним в Епіналь скінчив ся оноді процес проти парохви з Жерарумер Гумблятові, котрому виназано в 28 случаях злочин проти моральності, який він поновив на дівчатах низше 13 літ. Нелюдя-євасяченика засуджено на 12 літ примусових робіт.

Міліони Дорошенка. Ново креований міліонер, слюсар Дорошенко, умістив в „Харк. Лист.“ пояснене, що дізнав ся по гетьмані Дорошенці не видумкою, а повідомлене о ній було в „Прав. Весті.“ Гетьман зложив до банку англійського 3.700.000 рублів з застереженням, аби той капітал зріс до суми 70.000.000 фунт. стерлінгів.

Джума. В Хінах в Ніонгувані вибухла страшна джума. В неділю минулого тижня було 18 случаев смерті. В самім місті не ма найменшої контролі поліційної, бо трупи викидають на улиці і оставляють непоховані.

Два погляди. Молодий по вінчанню.

— Но прецінь же рад, що то все скінчило ся.

Жонатий від кількох літ:

— Помилуєш ся, то доперва зачало ся.

Малий Фейлетон.

Край і люди на порогах Ніля.

Після Брема подав: О. Світлик.

(Далі.)

Всі Нубійці, які поселили ся в річній долині Ніля, мешкають в чотирикутних, більше або менше квадратного виду, хатинах, побудованих із висушених на сонці цегол, або в легких, критих содомою, деревляних шаласах, що звичайно мають низькі двері а намість вікон часто тільки одні продуховини; внутрішня обстановка тих хатин є зовсім поєднана. Високе дерев'яне ліжко, з натягненими на нього шкіряними пругами або личаними веріювками, поєднаний короби, суцільно сплетені, непомокальні кошати, шкіряні міхи, сосуди на воду, пиво або палмове вино, ручні млинки або каміні для розтирання хлібного зерна, зелізні або глиняні сосуди для печення хліба, чарки гарбузові, топір, євдіер, кілька мотків і т. д. становлять хатну обстанову; рогіжки, занавіси, перегородки і укривала — весь внутрішній прибір; подовгасті подушечки, щільно шиті тарілки з покривками — посуд для їди. Пожива Нубійців складає ся майже виключно з ростинних річий, молока, масла, яєць. Частіше з стертою чим вимолоченого жита робять тісто, з котрого пекуть недопечений хліб, котрий їдять або без всяких приправ або з молоком або з густою юшкою з розм'ягких овочів. Що тичить ся напійків, то Нубієць є до них о много сквапніший чим до їди; кождий горячий напійок, будь він місцевого або чужоземного виробу, находит в ній великого споживника.

Звичайно, родичі систематично підготовляють своїх дітків вже в найранішій молодості до тої тяжкої праці, яку будуть мусіти виконувати в пізнішій житю. Так в Єгипті як в Нубії бідні люди зовсім не плачуть своїх дітків а прямо заставляють до праці, яка відповідала їх силам.

По скінченню робіт, хлопці і дівчата збирають ся разом. Хлопці оставляють колесо, що достарчає води для зрошування нив, й при котрім вони мусіли потаняти воли з ранного ранка аж до заходу сонця, поле, де помагали батькам, молодих вербаюків, яких привчовували до прудкого бігу; дівчата — оставляють свої молодші сестри і братів, ко-

трих радше волочили за собою чим носили на руках, хлібне тісто, котре мусіли місити, камінь для розстирання зерен, на котрім виправляли свої сили; й всі вони співають над ріку. Хлопці біжуть голі, дівчата одті тільки в висше згадані хартушки (попередники). Серед сьміху і гамору порушаєть наперед весела громадка; ніби чорні мурашки комахіють ся вони на золотистім піску, поміж чорними скалами або на самих скалах. Дівчата і хлопці ушинувають ся мішма, аби ловити біжучого, котрий висуває ся кілька кроків наперед. Біжучий хлопець дає знак до погоні, й всі кидають ся за ним. Нубі газеля біжить він по піщаній рівнині до поблизу скал, — а криклява ватага гонить за ним; наче серна дре ся він крізь скелю й не менше зручно пне ся там ціла ватага; наче наляканий бобер ниде ся він в ріку, аби укрити ся поринаючи в воду або спасти ся випав; но й в ріці переслідують його неустрашні учасники гри як хлопці так діти перебіраючи руками і ногами гейби пливучі собаки, галасуючи-подрігуючи, сьміячись і регочачись, зовсім так як стадо диких качок. Довго тягне ся та гра й часто трапляє ся, що хлопець, що йно припливши широкий Ніль понадаєть ся в руки товаришів. Родичі веселої товпи стоять на березі і радують ся ізза зручності, сьміливості, невтомності молодого покоління, й Европеець мусить признати, що він ніколи не бачив більше веселих, проворних сотворів ніде не бачив струнки, гарні, цинамонові, блищачі нубійські діти.

З граючих ся таким робом дітків виростають відтак сильні люди, що зручно правлять лодкою серед порогів й часто густо підприємляють поїздки, що тривають цілими днями, на маленьких слабих плотах, зроблених з стебел дурри, або на непромакальних, надутих воздухом, шкіряних мішках. Нубійські корабельники і плавіці неустрашимо глядять в очі небезпечностям, а флі не нашентують їм ніяких фантастичних байок. Їм не знаві ні русалки ні другі водняні духи, ні злі ні добрі генії; їх сьвати заступці, у котрих вони звичайно просять помочи в часі небезпечної плави, бережуть їх тільки від сили призначеної а не від злої волі лукавих духів.

(Далі буде.)

Телеграми „Буковини“.

Відень, 10. вересня. Принагідно роковин смерті цісареві Єлисавети відбули ся в цілій державі поминальні богослуження. Цісар явив ся рано в церкві Капуцинів і відмовив молитви над могилою цісареві, архикнязя Рудольфа і родичів.

Відень, 10. вересня. Цісар Вільгельм II. прибуде до Відня 18. б. м. о 9½ год. рано. На двірці привітають его цісар і архикнязі.

Відень, 10. вересня. Дневник „Independance Belge“ утримує, що близька є інтервенція військова Австро-Угорщини і Росії на Балкані.

Відень, 10. вересня. Дня 9-го падолиста відбуде ся тут віче австрійських соціялістів.

Спракузи, 10. вересня. Ув'язнено тут вчера прибувшого перед 12 роками з Німеччини Івана Міллера, котрий грозив, що замордує президента Рузвельта в часі походу робітників на честь президента

Молодий учитель

глядить лекції на селі. Припорукає себе особливо до підготовленя до гімназії. Може учить учеників з низших клас гімн. як також уділяти німецької конверсації. Ласкаві зголошення під: М. З. О. Богородчани, (poste rest.)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отримую подаю моїм Вп. клієнтам до відомости, що я закупив під час моєї літньої подорожі, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великій виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, з льоден і плішові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів в ц. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грону, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновіший ціліндри і кляки.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних краках. — Шапки до подорожі.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красивий виріб з англійських сефірів, полотна і віки. Ковварники, манжети, хустки до носа, панчохи, шельки, підв'язки і т. д.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найкращих фабрик як: Anton Sarek у Відні і м. Черевики Chevreux як також Law n-Tennis до гімнастики і м. в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Кальшовів** правдивих пetersбургських — черевики до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрики.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців, шапок як також всяких артикулів до подорожі. — Великий вибір клунків і куфрів, шкіряних, коників на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасоль, коників на начині, ремей, мішків і т. д.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Красне, добре і дешево.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекцій панів,
панночок і панів.
Новости:
в Жакетах, ковнірах
і плащах
з найліпших шито-
фів віденських і бер-
лінських салонів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6, Готель „Централь“
(в льокалі Якова Гольда)

Одяги
для панів, хлопців
і дітей.
Загорти, ульстри і
шляфроки.
Футра звичайні і до
подорожі і великі
в сю галузь входять
артикули з перво-
рядних фабрик.

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

28 (1—7)

Красне, добре і дешево.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і зарплатеного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленні з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

ГНАТ ВЛАСЮК

в Чернівцях, ул. Паньська ч. 35
поручає

цілком свіжий десертний

МІД ГІРСКИЙ

в плястрах рамках 1 кіло по 2 К.

Мід звичайний прісний

1 кіло по 1.28 сот.

Мід до питя старий

фляшка по 1.60 сот.

Пробу спробувати!

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колески
ва 2 кор. 50 с.
Писана Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— 12-60 к.

При більшому закупі опускає ся

значний рабат. (0—0)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отці книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Корольовський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучаский“ . . .	—40
Ів. Бажанський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колеска. „Наша дума“ . . .	2-50
Гармий. „Маліри“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюк по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кониський. „В день святаї воді“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники) . . .	2-—

Видання тов. „Руска Школа“.

Барановский Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатіли“ . . .	1-—
„ „ „10 казок для діточок“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1-—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпийнарский Сергій. „Руска Читанка“ . . .	2-80

Др. Стеф. Смаля-Стоцкий. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe beauftragte Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Шені жовняреки“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галич. „Домашній писар“ . . .	1-—
Пігулик Єврей. „Верховинські загадки“ . . .	2-—
О. Шпитко. „Листи з пекла“ . . .	—30

При замовленні книжок упрощає ся прислати на порто.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Передплата і належитість за інсератами
платні в Чернівцях.

„В цілі обговорення одного видавництва літературного звольте ласкаво явити

Посол Николай Василько не заперечує й тут формальної легальності виборчого акту, узнає об'єктивне поступоване політичних урядників і не впливає тих-же на виборців, закидає однак заставницькому судови, судії Мерквінському, протворевви Бежанови і консисторії, що они станули по стороні д-ра Гакмана і впливали на виборців в його користь, й заявляє, що він й його товариші будуть голосувати за верифікованем вибору. Вибір верифіковано одноголосно.

Відтак наступають вибори до поодиноких комісій.

Скрутаторами вибрано: Тодора Фльондора і де Льюжа.

До комісії верифікаційної ввійшли: бар. Мустаца, др. Гакман, др. Шаріцер, Іларій Ончул, др. Скедль.

До петиційної комісії ввійшли: Бежан, Балмош, Богданович, др. Гакман, де Льюж.

До адміністративної комісії: др. Ст. Смаль-Стопкий, Калінескул, др. Іл. Фльондор, Т. Фльондор, бар. Мустаца, бар. Ж. Василько, др. Волчинський, Абрагамович, Весоловський, Марін, др. Скедль, де Льюж, Лянгенган, др. Штраухер і др. А. Ончул. (З початку до адміністративної комісії вибрано Н. Василька а коли той зрік ся, вибрано Ст. Смаль-Стопкого.)

До фінансової комісії ввійшли: Пігуляк, Бальмош, Бежан, бар. Мустаца, бар. Ж. Василько, Богосевич, Лянгенган, Штайнер і др. Аврель Ончул.

Посол Н. Василько ставить внесок на установлене комісії зложеної з 7 членів для виборчої реформи і на переведенне вибору до тої комісії на найближшій засіданні. (Внесок прийнято.)

На тім засіданні кінчить ся о пів до 9-ої год. вночі.

Коли відбуде ся слідуюче засіданне, поки-що на певно не знати. Правдоподібно ві второк.

Про підвищенне платні учителів поставили послы Штраухер, Стопкий, Пігуляк, Ник. Василько, Аврель Ончул і Гакман в соїмі на першій засіданні такий наглий внесок:

1) Щоби злекшити незвичайно лхе матеріяльне положенне буковинських учителів народних, перепровадить ся ще в теперішній сесії соймовій законне управильненне платні народних учителів.

се в моїй конторі завтра рано, коли Вам спомога. З глибоким поважанем Посол Бамберг.

А слава небесам! Добрий дух посилає поміч. Славаж йому, слава!

За дві неділі носили колыпортери зошити нового великого роману іспанського п. з. „Tajemnica żebraka“, що написав його якийсь капітан Рамон Діаз де ля Ескозура.

Роман мав досить добрий відбут. Старі гувернантки, розлінуховані, зблякли і незблякли кокетки і весні емерити пожирали том за томом і не могли надивувати ся героєм роману: докторови Зорскому, начальникови Анхів Буйволловому Чолови і иншим. Старі холостани запальвали ся до Рожи де Родріганда (натурально з іспанських Грандів) і до гарної Індиянки Карві.

До васи Бамберга плули грошки, а Гнатенко міг помагати родині.

Система научаня польської мови в галицких школах стала йому в пригоді. Писав, як сирвадшай Лях.

Але те, що писав, був прец—ах—роман! Прости йому, суспільности, сей гріх!...

Відень, 15/6 1901.

2) Задля успішного і безпробовного перепровадженя сеї невідомої справи установляє ся особну шкільну комісію із 7 членів.

3) Аж до часу законного перепровадженя сего управильненя платні взгядно доти, доки сей намірений закон стане правосильний, одержать всі надучителі і учителі додаток 25%, а всі прочі учительські особи без винятку, чи вони сталі, чи провізоричні чи помічники, додаток 30% своєї платні чи ремунерації.

У формальнім згяді має ся сей наглий внесок трактувати в як найкоротший спосіб, предвиджений в §. 42. порядку ділового.

Дальші наглі внески поставили ті самі послы в справі зміни виборчого закону і дотично уложеня закону про дисциплінарне поступованне супроти учителів народних.

„Freisinnige Vereinigung“ називає ся союз, який утворили між собою послы рускі, др. Ончул, др. Штраухер і др. Гакман, що має на цілі вибороти реформу виборчу і спільне поступованне в справах економічних.

Промова посла Николая Василька в справі верифікації вибору посла Бежана зробила велике вражіння і здерла раз на все маску з лиця консисторських румунізаторів і їх голови, котрому не допоможуть вже ніякі адреси і поклони попів-кацапів, котрих Драбик скликав на вівторок. Промову подамо в слідуючій числі в дословнім перекладі і замічаємо вже тепер, що ніхто з послів не посмієв стати в обороні владики-румунізатора супроти громів, які падали на него з уст заступника руского народу.

Соїмових клубів вчотири, а іменно „Freisinnige Vereinigung“ (Вільнодумний союз), до котрого належить 7 членів а то: Др. Аврель Ончул як голова, др. Смаль-Стопкий як заступник голови, Н. Василько, Пігуляк, Тодор Левицкий, др. Штраухер і др. Гакман; румунський клуб, числом найсильніший, до котрого належить 12 членів а то: Калінескул як голова, Тодор Фльондор, барон Мустаца, Іл. Ончул, Бежан, Балмош, др. Янко Фльондор, Юрій Василько, др. Волчинський, Грігорча; німецько-поступовий клуб, до котрого належить 8 членів а то: Марін як голова, др. Скедль як заступник голови, де Льюж, Декані, Лянгенган, Шаріцер і вірменопольський клуб, до котрого належать 4 члени а то: Абрагамович як голова, Весоловський як заступник голови, Богданович, Богосевич.

Платня бук. учителів народних.

В справі підвищеня платні учителів народних на Буковині після платні 4 найнижших ранг державних урядників краєва рада шкільна зробила таке предложенне. Платню XI ранга мали би побирати учителі, котрі від кваліфікаційного испиту служать менше як 15 літ і то: наймолодша третина сих учителів мала би 1600 К, старша 1800 К, а найстарша 2000 К. — Платню X ранга мали би учителі, що служать понад 15 але менше як 30 літ. З них побирали би одна третина 2200 К, друга 2400 К а трета 2600 К. — Платню IX ранга

побирали би учителі, що служать понад 30 літ, і то знов одна третина 2800 К, друга 3000 К а найстарша 3200 К. — Крім того побирали би учителі активальні додатки і то в XI-ої ранзі 240—300 К, в X. 320—400 К, в IX. 400—500 Кор. Управителі, що мають квартири в натурі, мали-б тільки половину сего додатку. Таке підвищенне платні учительської вносило би в порівнянню до теперішньої всего на всего на всего о 591.880 К більше. — На се каже виділ краєвий, що не може на тепер приложити руки до сего діла, бо воно вимагало би такого підвищеня додатків до податків, яке рівнало би ся зруйнованню податників. Побачимо, що скаже на те соїм і чи не найде нішого на те спосіб без дальшого обтяженя податників, що можливе, як буде тільки добра воля. Доси заявили єї тільки рускі послы враз з др. Штраухером і др. Ончулом, що поставили вже на першій засіданні сеї сесії пильний внесок, який домагає ся приспішеня сеї справи і вибору особної комісії, а вже що найменше тимчасового підвищеня дорожнього додатку. Сего вже й бояри не посміють відказати, бо на се й без них найде ся більшість голосів.

НОВИНКИ.

Іменованя в політичній службі. Wiener Ztg. доносить: Повітовий комісар Теофіл Неделко іменованій правительственным секретарем в Чернівцях, Яков Мікула повітовим комісарем і Максим Краль поліційним надкомісарем на Буковині.

Шкільні вісти. Помічний учитель в Горішніх Шерівцях Іван Бодар іменованій провізоричним підучителем при громадській школі в Клянокці а пров. підучителька Олена Гадіп перенесена з дівочої школи на ул. Семитгородській до нової школи на ул. Рускій.

З І. державної гімназії. Вислід виписів при І. державній гімназії в Чернівцях при почині шкільного року 1903/4 є такий: А. до І. кл. записалось 186 учеників, до II. кл. 143, до III. кл. 107, до IV. кл. 58, до V. кл. 99, до VI. кл. 95, до VII. кл. 74, до VIII. кл. 96, разом 858 учеників. Б. В. філії: до пригатовуючої кл. 45, до I. кл. 106, до II. кл. 88, до III. кл. 85, до IV. кл. 88; отже в цілім заведенню записалось разом 1270 учеників.

Великі збори учителів в Чернівцях. Дня 20. б. м. відбудуть ся великі збори учителів в Чернівцях, на котрих буде обговорене матеріяльне і правичне становище Бук. учительского стану. На оті збори вчасно будуть запрошені всі послы до ради державної і соїму краєвого.

Візитация краєвого шпиталю. Краєвий през. князь Гогенцолерн і княгиня Гогенцолерн відвідали вівторник передпозднем краєвий шпиталь, котрий вони в супроводі маршала Луцула і краєвого радника Захара та директора Филиповича докладно оглянули. Оглядання почалось о 11 год.; оглядено всі убіжальні шпиталю, як поодинокі салі для хорих, кухню, магазин і т. д. Особливо велике зацікавленне вбудили в князівству рентгенівський апарат, операційна салі й ново вбудована просектура враз з бактеріологічним інститутом, о котрого урядженню др. Филипович докладно поучив кн. Гогенцолерного. По скінченню оглядин записали князь й княгиня Гогенцолерн свої назви в пам'ятній книзі заведеня і роззирали ся о пів до першої похваливши заряд шпиталю за порядок, чистоту і старання плекане хорих.

Торжество відкриття пам'ятника Ів. Котляревського в Полтаві. Від вчера ободить вся Україна-Русь велике народне святю в родинній місці Івана Котляревського, в Полтаві. В місті де перед 134 роками побачив світ Іван Котляревський, де провів частину свого життя і на віки спочива, відкрито вчера пам'ятник, щоби почитати пам'ять першого українсько-русского поета, котрий дав почин до відродіння України-Руси. На се торжество зі Львова виїхав редактор „Руслана“ Лев Лопатинський, який буде заступати тамож тов. „Со-

кіл“, відтак виїхали ще до Полтави: проф. університету др. Студинський, ако делегат Наук. Товариства ім. Шевченка; п. Кость Паньківський, відпоручник Тов. ім. Котляревського; пос. Романчук, делегат „Просвіти“; др. Левицкий, редактор „Діла“; др. Грушкович упрощений делегат „Академічної Громади“; др. Лесь Кульчицкий з Коломиї, редактор „Поступа“ і делегат тамошних народних товариств. і Василь Селюк.

Державні запомоги. Міністерство рільництва надало ради підвєсеня плеканя садівництва і хову рогатої худоби і дробу, раді краєвої культири на рік 1903 такі дальші запомоги: 1) на плекане садівництва 1250 кор. 2) для плеканя хову рогатої худоби 5000 кор. 3) для плеканя дробу 1000 кор.

Переїханий. Нічного вартівника Аностолюка переїхав передвечера вєчір на улиці рускій пекарський віз Анни Ліндемер і скакчив его доста тяжко в ноги. Міський Лікар др. Лютиггер, що подав ему першу лікарську поміч, віддав его домоїм ошці.

Нова фундація. Судовий надрадник др. В. Барбер уфундував нову стипендію під іменем „Густав Барбер-фундація“. Основний капітал нової фундації вносить 20.000 кор. Сю суму як раз зложив др. Барбер в Буковинський шпиталь. З відсотків тої суми буде виплачувати ся щорічно чотири стипендії а то: Відсотки від 10.000 кор. (400 кор.) слухачови прав або філософії черновецкого університету, відсотки від 5000 кор. (200 кор.) ученикови І державної гімназії в Чернівцях а відсотки від решти суми 5000 кор. двом ученикам шкіл народних. Ст стипендії можуть побирати заслужуючі на то слухачі згядно ученики без різниці народности і конфесії з тим однак застереженем, що завсе при надаванню стипендій мають бути узгядювані два убіжальні мойсєвої віри. Право надаваня прислугує фондаторови др. Берн. Барберови а по його смерті його синові Артурови Барберови а по тогож смерті репрезентаций жид. віроісповідної громади в Чернівцях. Фундація входить в жите зараз по спорядженню фундаційного листу.

Загальне гімнастичне товариство в Чернівцях. Дня 7. вересня відбула гімнастична рада засіданне, котре було виключно присвячене пошанованню пам'яті недавню помершого голови товариства др. Івана Дорнбаяма. В не-присутности заступця голови, маг. радника Швемшуга, посвятив найстарший член гімнастичної ради адв. др. Гольденберг теплу згадку помершому, по чім ухвалено висказати кондолєнції его вдові і его кривим та заспівати стипендії его імени та умістати його образ на виднім місці гімнастичної салі. Відтак одноголосно вибрано головою адв. др. М. Гольденберга, що виконував був вже сю гідність через 10 літ від 1879—1889 р. Вибраний подякував за вибір, але заявив що ізза піддонного здоров'я буде справувати сей уряд тільки до найближших загальних зборів.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 12. вересня. Цсар покликав до себе Кербера і конферував з ним більше як дві години. Безпосередно по тім скликав Кербер кабинетову раду, хоч трох, міністрів нема у Відні. В суботу знов відбудеть ся кабинетова рада. Говорять, що розходить ся о дуже важні рішення, еще перед віздом цсари до Галичини.

Відень, 12. вересня. „Fremdenblatt“ довідуюсь з Берліна, що цсар Вільгельм приїде до Відня разом з канцлером Біловом. З того виходить, що подорож Вільгельма буде мати рішучо політичний характер.

Відень, 12. вересня. „N. fr. Presse“ доносить, що правительството намірає розпочати в осєни угодові переговори між Чехами а Німцями. Комітет з чотирох виконуючого виділу німецьких стороництв заявив готовість до павазаня переговорів, однак під умовою, що угода не буде одностороння в користь Чехів, бо в такім случаю переговори не мали би ані цілі, ані сенсу.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Редакції неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Поклін Буковини цісареві.

В часі свого побуту у Львові дня 13. вересня б. р. Їго Величество цісар прийняв між іншими депутаціями також буковинський краєвий виділ. Ексцеленція краєвий маршалок Луцук виголосив до Їго Величества цісаря ось таку поклінну мову:

„Ваше Величество! Найвірнійший краєвий виділ князівства Буковини, руководячись найщирішими почуваннями вірної любови і привязани до сьвятої особи Вашого Величества, віддає в найглибшій відданості в своїм власнім, як також в імені цілого населення Буковини найнижший поклін і просить, аби Ваше Величество було ласкаве прихильно прийняти сю з вірних сердець походячу заяву“.

Їго Величество цісар в найгорячіших словах подякував за лояльну заяву і притім з особливим задоволенням підніс досвідчену вірність цісареві населення Буковини, котрої добробут і розвій на культурному і економічному полі лежить Їго Величеству на серці. Їго Величество цісар випитував ся відтак подрібно про відносини в краю та про теперішню діяльність сойму, висказуючи надію, що она буде увінчана добрим успіхом для добра краю. Відтак Їго Величество цісар велів через краєвого маршалка представити собі поодиноких членів виділу, розвідав ся у них про їх реферати в краєвм виділі і відпустив депутацію в вселаскавійший спосіб з поновними найласкавішими словами Найвищої подяки.

Крім бук. краєвого виділу прийняв цісар також репрезентацію Чернівців, зложену з посаджика міста барона Кохановського, місто-посадника правит. радника Раїса, маг. директора Відмана і міських радних Гайриха, Каспичко і цїс. радника Ем. Розенцайга. Посадник Кохановський виголосив до Їго Вел. цісара поклінну мову, на котру Їго Вел. цісар відповів: „Я тішу ся, що заступники міста Чернівців використали нагоду, аби Мене побачити й висказати свої патріотичні почування. Я живо сліджу за розвитком і розцвіттом міста Чернівців“. Відтак звернув ся до прочих членів репрезентації й подрібно випитував ся про справи міста. При кінці послухання цісар іще раз подякував за поклін і як найласкавіше відпустив депутацію.

Є. В. Цісар Франц Йосиф I. у Львові.

„Руслан“ пише:

Величаво і сьвяточно пристроїв ся вчора престарий город Льва на привіт свого Наймилостивішого

Монарха. Ціла дорога від залізничного двірця до палати намісника виглядала неначе море філюючих у воздуху різноколірних хоругв і фестонів понад головами безчисленного народу, зібраного здовж улиці. Не було ні одного дома, що не виставив би кількох хоругв в різних красках, ані одного вікна без звисаючого килима. Деякі дома прямо тонули в маючих хоругвах і цвітах. На причуд гарно прикрашено між іншим віздову браму до церкви св. Юра зеленими фестонами і синьожовтими хоругвами. Всі рускі інституції, товариства, дома виставили хоругви в народних красках, а крім того синьожовті прапори повівали на високих стовпах вкопаних вздовж дороги, якою Цісар мав переїздити.

На залізничім двірці.

Ранішні поїзди зі всіх сторін краю привезли до Львова тисячі народу з провінції. Одним лише поїздом зі Стрия прибуло понад 600 осіб, що бажали прилучити ся до заяви голду Монархові.

Двірський поїзд прибув о 9-ій год. 26 мін. і заїхав перед ліве крило двірця, якого виходові двері пристроєно baldахимом, а подвірє і сїни вистелено червоним сукном. Виходячого з вагона Монарха привітала зібрана публіка голосним „Най жие“, „Hoch“, військова оркестра заграла австрійський гимн, а прапор гонорової компанії похилив ся до землі. Цісар легким і жвавим кроком висів з вагона і приступив до зібраних достойників. Перші промовили до Цісара намісник гр. Потоцький і краєвий маршалок гр. Бадені, а цісар подав їм руку. Опісля представив ся президент міста др. Малаховський, почім Цісар прийняв рапорт генералїції і перейшов поперед почетної компанії.

З двірця поїхав Монарх в товаристві намісника двірським повозом. В дальших повозах їхали цісарські адютант і дружина. Переїздяючого Монарха витав зібраний нарід з ентузіазмом, якого годі висказати і описати.

Цісар у св. Юра.

В дорозі з двірця поступив Цісар до катедральної церкви св. Юра, перед котрою дожидали Найдостойнішого Гостя тисячі народу, процесії церковні з духовенством, а при вході капітула з Ексц. Митрополитом, Преосв. Епископом Чеховичем, митратами Білецьким, Туркевичем, Волошинським і Фацевичом. Перед входом до церкви повитав Ексц. Митрополит Цісара промовою, почім Найдостойніший Гість з Митрополитом по лівій руці під baldахимом, несеним радниками Глиджук і Барвіньським, проф. Шухевичом і Лєковацьким, вийшов при сьпіві хору „Сокола“ піснї Бортнянського „Сей день“ до сере-

дини і приклякнув на клячку, уставлений перед тронем, приготовлений правобіч царських врат. По відсьпіваню молебня і благословення та „многая літа“ хором бурсаків, вийшов Цісар в супроводі Митрополита, Епископа і цілої капітули з церкви, причім малі, гарно пристроєні діточки стелили дорогу цвітими, а хор бурсаків сьпівав австрійський гимн народний.

На церковнім подвірю перед відїздом засьпівав хор „Сокола“ і „Бояна“ „многая літа“, а нарід витав відїздяючого Гостя одушевленими окликами: „Слава“.

З церкви св. Юра поїхав Монарх до лат. катедри, де був на Службі Божій, відправлений архiep. Більчевським, а звідтам до палати намісника, до приготованих для Него апартаментів. По дорозі витано Монарха ентузіастичними, радісними окликами, а на площі Бернардинській, де стояли процесії з церкви оо. Василиян і Успенської та ученики рускої гімназії, залунали грмікі голоси на привіт Цісара: „Слава“, „Гаразд“, „Най жие“. Монарх, котрий в тій хвили здавеса вдвляв ся в напись і окрасу корпусної команди, звернув очі на бік і глянувши на „Тирольців сходу“ з видним задоволенням кивнув головою.

В палаті намісника.

В намісництві представляла ся насамперед (по консулах) соймова депутація. Маршалок промовив до Цісара по польски і по руски, на що Цісар відповів по німецьки. Відтак відбув ся церкве. Цісар розмовляв з многими послами, а передовсім з Ексц. Митрополитом і Еп. Чеховичем та іншими владиками. Між членами виділу краєвого представлено Їго Вел. радн. Глиджук, котрого спитав Цісар про его реферат. Відтак споміж руских послів звернув ся до п. Барвіньського і розмовляв про соймові праці і про руску гімназію в Станиславові та висловив надію, що тепер настрій в соймі повинен бути діпний, позаяк і новий намісник і маршалок а також Відень тій справі є прихильні. Д-ра Короля питав, як довго є послом в соймі і радї державній, а до п. Охримовича сказав: „Ви вже довголітний посол“.

Перед намісництвом весь час побуту Монарха стояла безчисленна товпа народу.

Відїзд Монарха.

По 1-ій годині пополудни Цісар вийхав в товаристві намісника на дворець. Нарід, який тимчасом був розійшов ся домів, зібрав ся на улицах в ще величчійшій числі, аби попрощати Найдостойнішого Гостя.

На двірці зібрало ся також много публіки. Перед відїздом Цісар попрощав ся з зібраними достойниками і подякував їм за дізнане прийняте, почім увів до вагона.

Разом з Монархом поїхав в однім вагоні намісник гр. Потоцький. Коли поїзд рушив, з уст тисячного народу залунав одностійний оклик в честь Цісара: „Най жие!“

Промова Н. Василька,

виголошена на засіданю сойму з дня 10. вересня б. р. в справі вибору консулника Бежана.

Високий Сойме!

Не більше тому, як рік, коли я з сего місяця на посліднім засіданю минулої сесії соймової мусів іменем руских виборців підняти голосний протест проти зрадливої панованя насильства, яке закоренило ся в краю, а особливо ту в краєвій палаті. (Оплески, притакування). Не належу до тих, що любують ся в голословності і тому також не гадаю зовсім наводити дальше основні причини, які нас були спонукали до нашого заохочення ся в минулїм році. „Не побачимо ся тут більше!“ сказали ми до нашого попереднього начальника краю і се, Богу дякувати, сповнило ся. Нині бачимо перед собою в представнику державної власти особу, котрої сегодіншні слова в тій палаті повинні-б бути справді записані золотими буквами! (Оплески). Бо таких слів ми з певністю не чули ще в тій салі з лавки заступника держави. Памімо того істнує ще й нині частина фаланги, що минушого року зложила ся була проти нас, і тому приналеє нині зі сторони тіснійших наших союзників задача, тоту фалангу здемаскувати.

З повним спокоєм можу висказати переконане, що говорю то рішучо в імені руского люду (тут звертає ся безсідник в сторону сидячого поза ним посла дра Гакмана), коли хочу власне з нагоди сєї верифікації вибору дати доказ, що головна сила тієї фаланги, яка від минушого року на щасте розлетіла ся з вітрами на всі боки, находити ся ще там, звідки плести повинні в край любов, мир, злагода і поблажливість — в найвеличавішій палаті на Буковині — в архієрейській резиденції, звідки виступає ся в теперішній хвили проти всяких потреб руского люду, жалоб його і його заступників з найбільшою нечулістю, беззглядністю і ненавистію. (Оплески).

Мої панове! Ми повитали почин урядована Їго Преосвященства Митрополита нашого певно з таким самим довірем, як і румунські наші віроісповідники і він з певністю не відкаже нам сьвідомства, що ми оказали ся дуже терпеливими в ожиданю і то ожиданю діл, яких ми сподівати ся могли з огляду на його минувшину й добру славу, якої заживав в нашім краю. І зівсім не ме дивувати ся его преосвященство митрополит, коли ми ввінці тратимо терпеливість, іза того, що мимо того ожиданя, мимо — най так скажу — покірного способу, в якім ми заносили наші жалоби, наші просьби до величавого престолу, на яким він засїдає в тім краю, не доконано навіть одного вчинку, одного звороту до поліпшення невідрадних відносин, які настали від часів для Русинів, з певністю не в доброму змісї незабутнього архієпископа Мораря. Але все таки де що змінило ся, ad reus, а до того належить вибір, в справі котрого верифікації забрав я тут слово. В часі коли під митрополитом Морарем Андреевичем принаймні захоувано позір, що в репрезентації з гр. ор. консисторії і монастирів узгляднювано більшість вірних гр. ор. церкви, а іменно в той спосіб, що митрополит Андреевич тут на зазив мого товариша Пігуляка, котрий вже тоді скаржив

ся, що з одної сторони митрополит Румун і пан Цуркан також Румун заступають тут нашу руско-румунську церкву, відповіди: Ні, Цуркан і Цурканович — Русини. (Веселість.) Це був малий жарт і ми були того свідомі, яке то руске чувство посідав для нас пан Цурканович, але то одно мусимо ствердити і признати, що принаймні зовні заховувано позір, бо Цурканович колишній виступав як Русин, це було за його молодості в Мамайвцях, й що митрополит велів його вибрати як другого заступника, аби нам припинити певного рода пластер. Це мушу я, мої панове, отверто сказати: яким пан Цуркан й не був би, такою явною провокацією, як тепер є нововибраний посол для Русинів, не був він ніколи.

Мої панове! Я приготований на відповідь, не на обжалування, тільки на відповідь (бесідник показує великий клунк писем.) (Веселість.) Як зівсім не маю наміру — особливо коли я знаю, що цілий край жде на діяльність, на позитивну діяльність в тій кімнаті — тратити дорогоцінний час на предовгі нарікання зі сторони рускої на церковнім полі. Дочерва на випадок, коли би прибовано мені заперечити, буду я приневолений наші жалоби, котрі однак вже так часто, в так многих брошурах, часописах, меморандах, просьбах до цесаря, в так многих поданах до міністрів, до синодів найосновніше розтрасано, котрі отже надають ся до утворення цілої літератури, іще раз тут піднести. В тих всіх жалобах відграє два назвиска головну роль. Одно назвиско є назвиско пана голови румунського клубу, всесесійшого пана архімадрита Калінескула а друге назвиско є назвиско пана консисторіального радника Бежана. (Оклик: Să trăească!)

Експеленція краєвий маршалок Лукул: Я прошу аудиторію о спокій! Це не є вільно, щоба публічність об'явила своє одобрене або негодоване. При найменших об'явах признає буду бачив ся я приневолений скористати з прислугуючого мені права і казати опорожнити салю.

Посол Н. Василько: Ваше митропресвященство! Сі оклики с'я тіаеас'я суть найліпшим оправданем нашої недовірливості для тих обох панів! (Веселість.) Ті отже оба пани суть тими, проти котрих звертаєт ся нехіль рускої інтелігенції, руского священства й тих руских кругів населена, котрих степенів образования їм позваляє, пізнати осідондиха в нашої церковній управі.

Робить ся адреси, робить ся заяви довіра, робить ся всі можливі, позірно велчави овації, котрі однак в сути річі мають адресу не до С'го Пресвященства — бо його Пресвященство не потребує таких заяв, він є чоловіком, котрого в цілім краю знають і поважають (Посол др. Рента: А бачите!) — Адреси мають мати иншу ціль: вони мають его в тім утвердити, що с'я оба пани суть справді его добрі дорадники і справді суть такими, що при його боці справляють церкву на добру дорогу. Через то хотять доказати, який мають вони вплив в цілім краю поміж священством і вірними. Хотять митрополиту показати, що вони посідають силу в дієцезії. (Посол митр. др. Рента: Я це перечу!) Ваше пресвященство! Це є мій погляд і в тій палаті може кожний з поміж 31 мати свій власний погляд. (Справедливо!) Це все, є позір, є маска. Бо правду знають тільки ті, котрі з руским народом, котрі з руским священством, котрі з рускою інтелігенцією стоять в стичности. Ті знають, що ті два назвиска Бежан і Калінескула означають для руского народу.

Мої панове! Не потішайте ся тим, що тепер одна частина священства ворожо проти мене виступає; це суть домашні справи поміж нами самими. Але не забудьте, що перед кількома місяцями та сама "Народна Рада", що сьогодні проти мене виступає, що той сам протоерей Драбик і всі ті панове вислали мені заяву, в котрій мені спеціально за мою діяльність на церковнім полі виказали подяку і довіру. Це було в тім часі, коли я вже виступив до борби проти Калінескула тут в палаті, в тім часі, коли я в парламенті поставив був свої висновки і інтерпретації на церковнім полі! І сьогодні, мої панове, не змінив я своєї церковної програми ані на один

волок, ані одної точки не відняв ані одної точки не додав. (Славно! Славно!)

Але поминувши наші домашні спори є ще й инша причина для становича деяких священників против мене. Видите, в останнім році і перед двома роками мали всі с'я панове цілком свободну руку д'гори. Бож с'я панове тоді бачили, що с'я священники панови, що тепер так красно сидить разом в другім раді і в першій лаві, заступають консисторію, були через короткий час в консисторії за часів владики Чунерковича без жалого впливу. Тоді вони не бояли ся правди. (Дуже правда). Але нині видите знову відносини як свого часу за Морара і нині ділає вже пресия. Але сим не замкнете ви вже нікому більше очей. Руский нарід бачить, як і давно так і тепер, від коли я вступив до сойму, у сих двох людях в консисторії головне зло всякої несправедливості, що йому заповіділося. Того пересвідчення не відбере їм навіть правління його Високопресвященства. Хотий нарід відніс ся до него з найбільшою вірою, з найбільшим поважанем, то нині він мусить, недовіряти, бо видить що він протегує саме сих людей.

Переходячи до самого вибору, хочу замітити, що а й товариш Пігуляк перед ним були в його Високопресвященстві звернули ся до него зі слідуючою просьбою: ми хотіли-б. як і в богатох инших закладах, які ми обговорили з ним, також і в с'ім питанні побачити вже раз зворот до ліпшого, аби ми не були примушені, далше скажись на церковнім полі і есентуально прийти до миру з Волохами на церковнім полі — майже одинакою сиріною точкою в краю межі сими двома націями.

Його Високопресвященство відповів на то: „Сей вибір, як і кожний инший є вільний, отже не можна від мене жадати, щоба я як небудь впливав на виборців“. Но, мої панове, ми мусили задовольнитись сею відповіддю і виждати, чи панове консисторські радники і ігумени монастирів, що мають право вибору, при номінації свого кандидата узглядняють також інтереси рускі. Щож сталося? Його Виресов. не вставив ся на нашу користь. Але він був притомний у власній особі при обговоренні панів виборців — їх є, здаєт ся девять чи десять, де йому дуже близько стоячий консисторіальний радник, про котрого кожний знає, що він належить до інтимних його приятелів, назвав кандидата пана консисторіального радника Евсевія Поповича, а як сей не схотів прийняти кандидатуру, назвав пан Попович, також близько стоячий чоловік до його Виресов. як кандидата пана Діонізія рид. де Бежана. А тепер представте собі, мої панове, що його світаєт пани краєвий президент скличе панів правительствених радників для обговорення вибору і через свого заступника, скажім пана радника двору, про котрого всі знають, що він є його довіренником назве якогось кандидата; як гадаєте Ви, мої панове, виберуть собі с'я панови правительствених радників сего предложеного через краєвого президента кандидата чи будуть собі шукати иншого? (Грімкий сміх). Видите мої панове, так виглядає сей вільний вибір! Ба, люди пішли ще далше і коли йшло о то, рішитись за якого кандидата, сказав його Виресов: „Я гаджу ся на сего кандидата, а хто ще годить ся, нехай піднесе руку“. Но, мої панове, як ви собі гадаєте, покладає такий консисторський радник руки в кишені і скаже, сего я не вибираю? (Сміх.) Видите, вибір не був отже вільний.

Но, мої панове, формально не можна нічого закнати, пан Діоніз рид. де Бежан вступив, розуміє ся до сойму. Що ми маємо замітити, то се та обставина, що його Виресов. зовсім повно віддався с'я від середної дороги, на котрій ми сподівались його знати, що протипвенства, які є ще й нині межі нами а церковною властю, що заострились, і се не через нашу вину, а через вину тих, що удостоїлись бути дорадниками його Виресовищенства.

Я почував себе до обовязку, подати се до прилюдної відомості, бо при загальнім поважанню, яким тішити ся в краю його Високопресвященство, боротьба Русинів против него буде незрозумілою для людей, що не займають ся ближче

сими справами. Я сказав би майже, що стаємось через те непопулярними, через то, що запускаємось у боротьбу з такою популярною особою, як його Високопресвященство. Алеж такі правди, як с'я — а таких м'г би я ще багато навести — поучать загаль, що правда по нашої сторони, що нас до с'я боротьби викликають. І я позволяю собі заявити в імя тих, котрих я тут заступаю і в імени моїх ближших одиомишленників, що ми з'узіємо ся накинени на боротьбу, коли не наступить уліншене, і то дуже скоро — уськими способами продовжати — наше право мусить нам в с'ій борбі сномочи до побіди. (Славно! Оплески. Грімкий притакуван в палаті і на галерії).

Промова Н. Васильна,

виголошена в справі вибору др. Гакмана на першій засіданню буковинського сойму з дня 10-го вересня б. р.

Висока палато!

Оклик, котрий проголошено в дні обняття уряду нашого краєвого шефа на Буковині, оклик невмішування політичних властей до виборів, оказав ся сейчас при тім першій виборі як таким, о котрім поважно думано, ізза чого в імені моїх товаришів з особливим задоволенем констатую, що ми крім малых охилень підрядних урядників, які треба приписати іще залій привичці старих часів й, які докладно подали в наших часописах, не маємо ми піднести ніяких закидів проти політичних властей.

Але, при тих виборах показало ся, що ніколи не можна охоронити ся від непожунаних людей, що хотять „робити“ вибори; позбудеш ся однак, так виступають на їх місця другі! — При тих виборах відгравав визначну роль спеціально суд в Заставні. Се так деталічно було описане в часописах, що міродатні круги, котрі мають займатися повітовим судиєю Мержвинським, з певністю зовсім докладно суть о тім поінформовані, ізза того я і не хочу запускати ся в деталі; я хочу тільки одно констатувати, що повітовий судія Мержвинський в своїй поведінці єупроти населеня є так брутальний чоловік, (оклик). Слухайте, слухайте!) — брутальний, се є відповідний вираз — так брутальна мазурка натура, як його також в повіті називають — що зовсім є виключене, аби він посідав які небудь симпатії між селянством. Я хочу далше згадати, що пан повітовий судія по народности є Поляк, що як відомо в цілім повіті мешкає ледви 1089 не-Русинів, в часі коли число Русинів виносить 45.442. Являєт ся отже рішучо несправдоподібно річню, що чоловік котрий до того всего їде з певного рода задоволенем при кожній нагоді виявляє свій шовінізм, ралтом найшов симпатію між руским народом, так що одна частина тогож з чистою симпатією для нього дала ся через нього правити в тій виборчій борбі! Не обмежена власть повітового судії приневолила не одного забути на його народність та його брутальну поведінку! З іще більшим жалем стверджую я, бо повітові судії суть минаємі, але то що я тепер наведу, не дасть ся легко направити, що румунське священство в тій виборчій борбі виступило проти своїх парохіян.

Ну, мої панове, в моїм повіті, де всего на всего мешкає 55 Румунів, вже разом з священниками і даскалами, в такім повіті було 6 румунських священників і один румунський даскал виборцями. Чи думаєте, що на основі національних симпатій вибрано тих панів виборцями? В румунських часописах я вичитав: видно, як добродійною є діяльність румунського священника в рускій громаді, що його помімо того, що є Румуном вибирає ся виборцем.

Мої панове! Коли той румунський священник візьме собі за приятеля повітового судію, так після того може він казати есентуально людям замкнути (Веселість!) а не лиш вибрати. Це зівсім не є так велика штука й, коли протоерей того повіта, котрий є власне братом того, що з так поважною міною поиявив ся в тім домі як заступник консисторії, з повітовим судиєю і другими судейскими урядниками об'їзджає повіт,

коли порушено всіх даскалів, що стоять в найтіснійших зносинах з селянством, ради поборова нашого кандидата, коли з проповідниць проти нас послів, що не жалували ані труду ані часу ані пожертвованя — а то кажу з щирого серця, — аби для наших виборців — придбати хліба або пострадати с'я о приналежні їм права, котрі суть власне, аби фабрикантам прозелітів відобрати ґрунт, який наша консисторія справляє безлічю привід, не дають ся ані страшною борбі ані ворожнечі впливовою румунської гієрархії, в цілім привернення рівноправности Русинів на церковнім полі, коли отже оклепують нас з проповідниць перед селянами, що ми хочемо їх відтягнути від православної віри й яке то поступоване церковна власть не то потурає але також похваляє, то тоді справді такою переворотною грою з найсвятійшими почуваннями можна засіяти в масах законот та недовіре проти нас. (Славно!)

Мої панове! Мимо того я не занимаю становища проти верифікованя виборів. Ми не придержуємо ся певних принципів, що між деякими партиями тут в палаті суть на днівнім порядку і котрих придержуватись хоче — я гадаю — найсильніша партия в однім случаю, яким ми їде маємо займатися, а то щоба з личних причин доконати насильства. — Бо др. Гакмана вибрано не тільки ізза наведених мною причин, тільки також ізза того, що він як судія взірцево заховував ся в новітї. Наші спори суть домашній природи, вони тут не належать. (Признание!) Ми не введемо їх тут (звернувши ся до Румунів) на вашу втіху. (Веселість.) Ми того не зробимо. Але проти того мушу я протестувати, що найвища церковна власть потурає, що священники ворожо виступають проти населеня й власне то, що вони його піддожкують з проповідниць так, як я се описав. — Вирази, що при тім пали, щоба ми повісили ся, що ми є найміти катодиків, і т. д., належать до лексикону образования румунських священників в руских повітах! (Дуже добре!)

Мої панове. Що навіть одна рука не порушила ся, аби се поступоване розслідити, аби принаймні уділити нагану, виказує найліпше то, що протоерея Бежана піднесено тяжкий закид, для виказання правдивості якого ведеть ся в суді слідство. Най буде мені вільно звернутись з закиданем до его Виресовищенства митрополита, що в тім згляді зробила консисторія? Бо чей цего закиду не вислав собі ніхто а палца, тільки товариш Пігуляк й Левіцкнй, директор Філіпович утримували се на підставі свідків.

Мої панове! Я думаю, це суть мужі, їх тверджене повинно бути достаточною підставою для консисторії, аби вона його розслідила. (Пос. Пігуляк: Похвала!) Я зачуваю, що виждает ся судового висаїду. Мої панове! Ми знаємо, що суд і трибунал суть зовсім відмінні річі. Я не є правником, але ми маємо цілий ряд правників в соймі, що признають, що є дуже багато річий, яких не можна ствердити в суді а котрі мимо того може покарати дисциплінарний суд, особливо у священників, котрі в своїй поведінці особливо повинні вважати на приличність. Але протоерей Бежан зробив то Русини і то злагоджує в певних очах його вину. (Славно!)

Тим робом був би я вже готов з жалобами, котрі я мав піднести при тім виборі проти суду і проти консисторії, й хотів би я іще одно згадати на адресу правительства а іменю то, що при виборах в Заставні показало ся, що виборчі лісти по більшій часті не були в приписаний спосіб споряджені.

О скільки є мені відомим, пропущено третину при укладанні виборчої лісти, коли виписує ся виборців після того, тільки вони платять податку. Так зроблено кілька разів — що донесено мені з компетентного боку — що по просто взяте перше і друге виборче коло з пропущено третє. То повинно уникати ся на будуче. Мимо того із вище наведених причин ми незробили ніякого ужитку і не вислали протесту.

Так отже в головній справі був би я вже готов з моїми рекримінаціями до тих виборів. Ми будемо голосувати за верифікованем вибору дра Гакмана

а то ізза того, що ми з формального становища нічого дійсного не можемо зробити. Але проти того мусимо ми ще раз застеречи ся, що при тих виборах румунське євangelіє відіграло таку роль під охороною консисторії.

Також іще одну річ не можемо ми не згадати, а то се, що одна частина пірмено-польських властителей великої посілости відіграла таку роль, якої ми не можемо одобрити. Ми знаємо, що не стало ся не за згодою управи європейства, лише, що се має зовсім інші по більшій частині маловажні шовіністичні польські мотиви. Ми мусимо однак тут з цілою повагою апелювати до вірменської великої посілости, аби вона зробила уважними своїх виборців, аби вони легкодушно не запускали ся в борбу з масами. Бо за вислід не на нас спаде вина але на тих, що мішають ся до таких річий, котрі їх цілком не обходять. Велика посілость має своє власне виборче тіло, вона повинна оставити населення в спокою, аби могло йти своїм шляхом, щоби вибирало собі своїх послів після своєї волі. Поступає вона йнакше, то поновляє вона несправедливість а всяка несправедливість метить ся — не раз навіть дуже скоро. (Ожиданні признана, на галерії охлики: Славно).

Вісти з цілого світа.

— *Угорська криза.* Говорять, що гр. Андраші покликаний до цесаря. Кандидатура Андраші на президента кабінету знов виступає на перший план. Єго поручає також бувший президент кабінету Сейль. Кандидатура Векерле мала вже цілком унасти. Заключають се з того, що Векерле на довгий час виїхав з Будапешту. „Wiener Allg. Ztg.“ заявляє, що анї Апонї, анї Векерле не можуть одержати місця утворення кабінету, бо цесар уважає їх програми за неможливі до прийняття. Векерле домагає ся мадярського викладового язика в кадетських школах на Угорщині, при цілковитім виключенню науки німецького язика, а по упливі кількох літ заведення мадярської команди.

— *Подорож монархів.* Віденські дивізіони доносять, що приїзд Більова до Відня разом з німецьким цесарем є зв'язаний з справою розривів на Балкані. В часі побуту цесаря і канцлера Німеччини у Відні мають вести ся дуже важні дипломатичні переговори між Австрією а Німеччиною в справі становлення держав супротив Німеччини.

— *Мадярська опозиція.* Сторонництво незалежності рішило визискати павзу яку в поладженню кабінетової кризи викликав виїзд цесаря. Оно організує своїх прихильників у всіх 413 округах виборчих. Коли би теперішню палату розвизано, то сторонництво поставить своїх кандидатів у всіх 413 округах, що досі не бувало. Опінія є настроєна так опозиційно, що незалежні мають вигляди перемоги в багатьох округах.

— *Бунт в армії.* З кронштадського полку артилерії 5 воєнів відмовили старшині послууху, коли довідали ся, що по маневрах не будуть урлоповані. Всіх 5 заковано і відставлено до Міскольча. З 65. полку утікло 18 воєнів.

— *Анархія в Сербії.* Оноді вечером знов арештовано партію офіцерів з гарнізону в Нішу. Трафлено також на слід нового заговора між офіцерами гарнізону крагуевацького. Більша частина заявила в письмі до

короля, що солідаризує ся з ув'язненими і домагає ся виключення з армії і покарання убийців короля. Письмо кінчить ся словами: „Лише виключення з армії сих трусливих убийців, для котрих завтра також твоя особа не буде свята, зможе стерти ганьбу з Сербії. Ціла Європа жде на покарання злочинців“. — Білградська демонстрація против двох опозиційних дивізіонів мала бути зорганізована бувшим агентом короля Петра, тепер єго секретарем, Балюгічем, і то з поручення першого ад'ютанта короля, полковника Д. Поповича. Багуня зорганізував оподі нові демонстрації. На прокрипційній літї офіцерів-убийців має бути звин 40 найвизначніших горожан білградських. Поліція заховувалась супротив демонстрацій пасивно, стерегла лише конзуляти. В краю, а спеціально в столиці має панувати цілковита анархія. Заговорники переслідують всіх, котрі виступають против тероризованого короля. Король не має найменшої енергії і є лише піонком в руках убийців. Управитель прасового департаменту утік до Земуну і звідтам телеграфічно подав ся до димісії. Петрович дістав багато листів з погрозами і ратуючи жите спасє ся бігством. — Бувші міністри Тодорович і Новакович оголошують заяву, що не мають нічого спільного з офіцерською аферою в Нішу.

— *Македонія.* В Евксинограді, де пробував кн. Фердинанд, зариджено великі остоорожности в цілі забезпечення особи князя. Чи є небезпеченство атентату чи може тільки для яких цілей змовлено в князи се небезпеченство, годі відгадати. З Варни зареквіровано сильні відділи сторожи. Заки воєків впушено до замку, кожного з них дуже докладно зрєвдовано.

НОВИНКИ.

Найближше засіданє буковинського союму відбудеть ся правдоподібно завтра т. є. в четвер або аж позавтра в п'ятницю. Поодинокіх Поодиноких комісії працюють дуже поволи. В адміністративній комісії розділено вчера реферати а фінансова комісія відбуде своє засіданє доперва сього дня.

Підвиснене краєвих видатків. Зачувати, що в тій соймовій сесії будуть значно підвиснені краєві видатки і то з 35 на 47 прц. Не зівсім приємна вістка для краю, що без того й так є дуже обтяжений.

З суду. Судовий секретар Мечислав Байер іменованій судовим радником і начальником суду в Вишніці.

Суд присяжних. Передвчєра дня 14. б. м. розпочала ся під проводом місто-президента Артімовича III. сьогорічна каденція судів присяжних. На передполудневій розправі була обжалована 23 літня Марія Довбія з Чорного Потока о убийство дитини. Обжалованій закидувано, що она дня 22-ого цвітня б. р. свою неслобну дитину зараз по породі закопала в купі гною в Чорнім Поточі і через то спричинила смерть своєї дитини через удусення. Обжаловував прокуратор Міхальський, боронив др. Мениль. Обжалована признала ся до свого вчинку а судді присяжні потвердили питання вини 10 головами проти двох, й після того засуджено обжаловану на 3 роки тяжкої в'язниці, заостреної постом і темною келією що чверть року. Як лагодячу обставину до видання вироку прийнято запевданє вихованє і давляче убожество обжалованої. — Передвчєра о 4 годині по полудні розпочала ся розправа проти Марії Яцко о підпал.

Староство в Вашківцях. Управу староства в Вашківцях дефінітивно повірено краєвому секретарю Штроне-рови. Для того нового староства громада поставить власний державний будинок, під котрий вже в найближшій часі буде положений угольний камінь.

Стан жандармерії на Буковині в році 1902 був: при штабі в Чернівцях 1 штабовий офіцер, 2 офіцерів і 4 людей; при доповняючій відділі 1 офіцер, 2 людей; при службових відділах 5 офіцерів, 358 людей. Загальний стан: 1 штабовий офіцер, 8 офіцерів, 364 людей. Число постерунків вносило 91, й то припадало на політичний повіт: Чернівці 19, Гурагумора 8, Кімполонг 13, Кіцмань 15, Радівці 8, Серет 10, Сторожинець 7, Сучава 10, Вишніця 10.

Вечерок з танцями. Заходом товариства „Родина“ в Коломиї відбуде ся в четвер дня 1. н. ст. жовтня 1903 р. у великій залі „Щадничої Каси“ в Коломиї „Вечерок з танцями“. Стрій для панів вечірний, або народний, для панів балевий. Вступ на салю 4 корони, галерія 2 корони. За виділ Товариства: Володимир Глиньський, голова. Анатоль Лопкий, писар. Початок точно о 9. годині вечером. — Ті що хотіли би бути на тім вечеру та не дістали ще доси записки зволіють звернути ся до Виділу Т-ва (Дім народний II. поверх) з поданням докладної своєї адреси, а дістануть їх відворотною поштою. Усім можемо тепер уже сказати, най ідуть, а не пожалують труду, бо комітет робить можливі заходи, щоби вечер вдав ся знаменито. Уже доси має тільки зголошенє поганого поля, що нетрушка не вдасть ся, а тільки буде превеликий хрін. Через те, як мовлять знатоки соколиків аранжери, присутній гарний пол не попаде у скуку та не відкаже нікому „бридному“ хочби одної турпи. Се все зіле ся в таку велику гармонію, що веселий та охочий танець трівати ме до самого рана.

Членські вкладки на „Народний Дім“ зложили Вп. п.: Николай Гелка 15 кор., др. МIRON Кордуба і Іван Снячок по 4 корони, Володислав Кукелка 8 кор. Антін Дуб 10 кор. — На бурсу зложили Вп. п. Шулер Н. 1 кор., Гакман 5 кор., Матей Русак 1 кор., Володимир Ясеницький 2 кор., Єр. Пігуляк 2 кор., др. К. Клим 2 кор., Володимир Михайльський 4 кор. — Сердечне спасибіг. — За виділ: Михайло Івашико.

„Акорди“. В вересню б. р. вийдуть накладом Українсько-руської Видавничої Спільки у Львові „Акорди“. Анталогія українсько-руської лірики від 1861 р. до найновіших часів. Уложив: др. Іван Франко. Оригінальні артистичні оздобы та ілюстрації рисував: Юліан Панькевич. Книжка, об'єму коло 20 аркушів великого формату, містить вибір найкращих оригінальних поезій звин 80 українсько-руських поетів. Видана на гарнім грубім папері, новими, гарного крою і виразними черенками, вона буде першою пробєю лжєусового і стильово виконаного галицько-руського видання, а своім змістом подасть повний образ розвою нашої ліричної поезії від смерті Шевченка. „Акорди“ будуть цущені в продажу або брошуровані, або в гарній, артистично виконаній оправі. Ціна примірника брошурованого 6 кор., у скромнішій оправі 7 кор. 50 сот., в богатшій оправі 8 до 10 кор. Замовлення вже тепер приймає: Українсько-руська Видавничка Спілька у Львові, ул. Чарнецького ч. 26.

На міжнароднім конгресі для народної гігієни; зібраним сими днями в Бруксєлі, поперед всего раджено над способами охорони перед туберкульозом. Др. Маморєк з париского інститута Пастєра заявив, що на сїм з'їзді не дасть ще ніякого реферату про нове серум (сировицю) туберкульозу. Відтак розвєдалась дискусія над теорією проф. Коха, котрий (як відомо) каже, що туберкульоз розгатає худоби не переносить ся на чоловіка. Проф. Dejong з лєйденського університету в ширшій рефераті виповів свою гадку, що туберкульоза худоби так переносить ся на чоловіка, отже власті повинні запобігати ширєню туберкульозу між людьми через спожите мяса й молока туберкульозної худоби. Відтак лікар Gratia з

Бруксєлі ставив доказ, що туберкульоз переносить ся з чоловіка на рогату худобу. Чи она переносить ся з худоби на чоловіка, на се нема безпосередного доказу, бо годі для досвідів заціплювати худобу туберкульозу чоловікови. Але він се пробував на малпах. Із 16 малп, поєних молоком туберкульозних корів, 14 погинуло. Що до лічених ним туберкульозних дітей він у 16% сконстатував туберкуди з молока туберкульозно хворих корів. Мимо того ученик д-ра Коха. Коссєль все таки боронив погляд Коха, бодай о стілько, що поєитивно годі сказати, щоби туберкульоза з худоби переносила ся на людину. Так поки-що ся справа ще не ясна самим ученим.

Становиска жіночі в Англії. В синій книзі, яку недавно видало англійське правительство, о останнім списі людности в р. 1901 находимо такі становиска жіночі: 212 лікарів, 140 дентисток, 3 ветеринарки, 386 урядничок у адвокатів, 1.219 письменничок і дивізіонірок, 3699 маларок, 171.000 учительок, 316 ковальок, 440 відливачок в бронзі, 13 пастушок худоби, 3 різнички, 1.317 інтрюїгаторок, 86 ковальок якорних, 58 маклерок вексельних, 4 котлярки, 55.784 склепових дівчат, 660 візничок, 382 комівояжерок, 36 огородинчик, 1 каменярка, 262 залізничних сторожок, 8 лондунторок омнібусових, 3 бляхарки, 279 гробарок і 54 комівояжерок.

Труп в коши. Дня 1. с. м. прибула залізницею до Москви посилка, кіш, що мав належати до одної з ідучих залізницею подорожних. Коли по посилку ніхто не зголошував ся, зложено єї в магазині. Але другого дня почало з коша так воняти, що мусіли єго отворити. В коши найдено зігнене в двоє горілиць тіло чоловіка, обвинене соломом. На лиці і шії виділи широкі рани. З елегантною новою одежою можна було вносити, що померший належав до ліпшої родини. Крім букви „М. Т.“ вишитих на біло, не було інших слідів, по чім можна би було пізнати імя убитого. Перевежене слідство викрило, що був се труп властителя більшої посілости з Литви М. Томашевського, але хто допустив ся злочину, не викрито.

Славний париский інститут Пастєра, оснований в 1886 р. для лічення людей покусаних сказаними звірями, оглосив недавно найновіший звіт, з котрого показує ся, що сей інститут від часу свого основаня до тепер спас життя 27.877 особам на 28.091 всіх осіб лічених у него.

Перша комасация. Громада Хішевиці в повіті руденсьім в Галичині зажадала переведення комасаций різних ґрунтів і висланє їм комісара. Обшар, котрий має бути скомасований, виносить 1.600 моргів, а внесок на комасацию поставило 121 господарів, що робить дві треті всіх властителей ґрунтових, а около три четвєрті цілого обшару комасацийного.

Жертви нових розпорядків військових. Оноді рано вислано до Будийовиць з касарні жовніра А. Плїчку по воду. Коли Плїчка був на середній подвірї касарняного недалеко керниці, раптом кинув коновку на землю під ноги підофіцера і кликнувши: „Не буду далі служити!“ став утікати. Стійковий вїзав єго тривратно, аби станув; а коли Плїчка мимо вїзваня намагав ся перескочити мур касарняний, стійковий після припису стрілив і убив як раз находячого ся вже на мурі Плїчку на місці.

Телеґрами „Буковини“.

Львів, 15. вересня. В польських кругах панує невдоволенє ізза того, що цесар посїтив наперед руску церкву та кажуть, що проти намісника Потоцького будуть піднесені закиди, що він згодив ся на сю зміну програми.

Львів, 15. вересня. Цесар висказав желанє перед міродатною личностию, аби вже раз поладнано руску справу в Галичині.

ВИХОДИТЬ В ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Велике народне свято в Полтаві.

Певно нікому із делегатів ав-
стрійської України, які вибирали ся
на свято відслонення пам'ятника
Котляревському й не мріялось, що
свято се відбуде ся так величаво,
як се в дійсності було. Поїзд, що
йшов з ночі з четверга на п'ятницю
з Києва до Полтави був перепов-
нений гістьми з різних закутків
України. Все, що грає бодай трохи
визначнішу роль в культурнім
життю України, представники най-
різноманітніших заведень і корпо-
рацій, вкінці множество універси-
тетської молодіжи — все то спішило
звеличати всенародне свято. В
Полтаві на двірці привитали при-
їжджих місцеві Українці і відпоруч-
ники міської ради. Місто застало
вже святочно прибране. З дахів
і вікон повівали хоругви, звисались
гірлянди і китиці цвітів; коло па-
м'ятника, завішеного білою занавісою
викінчували ще різні прикраси. З
вікон придорожних вихилились го-
лови цікавих а по улицах збивались
люди у гуртки придивляючись, як
нескінчений ряд „ізвозчиків“ віз
гостей з двірця. Особливо звертали
на себе увагу приїзжі із Галичини
і Буковини; з тих одних приміщено
в „Європейській гостинниці“, другим
відступив адвокат Перцович без-
користно цілий свій дім до розпо-
рядимости. Сейчас по перебраню
поїхали делегати з Галичини і Бу-
ковини до городского голови пред-
ставитись і заявити, які хто това-
риства заступає. Делегатів з'їхалось
10, а то з Галичини: пос. Романчук
(від тов. Просьвіта), проф. др. Сту-
динський (від тов. ім. Шевченка),

д. Губчак (від тов. Руска Бесіда),
др. Евген Левіцький (від редакції
Діла), д. Лопатинський (від редакції
Руслана), др. Яр. Грушкевич (від
тов. ім. Котляревського), писатель
Стефанік (від Літер. наук. Вістника),
др. Л. Кульчицький (від руских тов.
з Коломиї); з Буковини: др. МIRON
Кордуба (від руских тов. в Чернівцях)
і д. Василь Сімович (від тов. „Січ“
в Чернівцях). Привіт у городского
голови д. Тригубова випав дуже
сердечно, тим більше, що сей го-
ворив з нами по українськи. Проча
часть сего дня зійшла на огляданю
міста і нарадах що до тактичного
поступованя підчас самого свята.

В суботу 12-го почались тор-
жества. О год. 1-ій з полудня від-
правлено панахиду на могилі Ко-
тляревського далеко за містом на
кладбищі. Могила батька нової
української літератури прикрашена
тепер прекрасним гранітним п'ямат-
ником і відділена огорожею від
прочого кладбища і від могили дру-
гого полтавского поета, звістного
переводчика „Ліяди“ Гнїдича. Па-
нахида, відправлена полтавским ми-
трополитом Іларіоном, стягнула без-
численні товпи публики, які залягли
ціле кладбище і обсадили всі де-
рева. За огорожу пускали тільки
представників правительственных
урядів і висланників з австрійської
України. Панахиду закінчив преосв.
Іларіон короткою бесідою.

З кладбища пішли всі до ново-
поставленого пам'ятника, який стоїть
у самім центрі міста, при Мало-
Петровській улиці, яка веде з Ки-
ївского до Харківского двірця, так
що кожний переїжджаючий через
Полтаву мусить коло него з'упини-
тись. Бульвар, який тягне ся від

пам'ятника на північ названо тепер
іменем Котляревського. Огорожа па-
м'ятника вся була убрана дубовими
листями, цвітами і вінцями, а з
усіх сторін повівали хоругви. Здви-
г народа був ще більший як на кла-
дбищі. Заняті були не тільки всі
притикаючі улиці, які мимоходом
кажучи у Полтаві незвичайно ши-
рокі, вікна і балкони домів, але й
всі дахи були густо обсажені.

Почав ся молебем, відправлений
преосв. Іларіоном з соборним і мій-
ським духовенством. По многолітню
представникам мійської управи і всім
що причинились до здвигнення сего
пам'ятника віце-губернатор С. Фон-
візін стягнув покривало і очам пред-
ставив ся пам'ятник в цілій красі.
Чотиригранна гранітова колуна
закінчена погрудом автора „Енеїди“.
Під бюстом означені літа родження
і смерті поета (1769—1838), низше
золотими буквами виписано імя Ко-
тляревського, а ще низше кілька
стрічок з „Москаля-чарівника“:

Де згода в семействі,
Де мир і тишина,
Щасливі там люди,
Блаженна сторона.

По під се йде чудово вирізбле-
ний скульптором Л. В. Бозеном го-
рельєф на тему взятую з „Енеїди“.
На противній стороні пам'ятника
надпис із Шевченка:

Слава
Сонцем засіяла,
Не вмере кобзар, бо на віки
Его привітала.

На двох останніх сторонах па-
м'ятника поміщені горельєфи тогож
Бозена із „Наталки Полтавки“
і „Москаля-Чарівника“.

Сейчас по відслоненню пам'ятни-
ка рушив похід депутатів і пред-
ставників з вінцями. Всі вінці зло-

жено у підніжжя пам'ятника; було їх
около 70, з тих 7 срібних. Появу
галицьких і буковинських представ-
ників повитано гучними оплесками
На підвисшене вийшов д. Грінчен-
ко і почав відчитувати написи на
вінцях. (Далі буде.)

З буковинської політики.

Рускі послали себто „Руский
клуб“ зложений з 4 членів, як ми
вже доносили, ради поборовання за-
скоружлої боярської кліки, полу-
чили ся з др. Штраухером,
А. Ончулом і др. Гакманом в осіб-
ний клуб під назвою „Freisinnige
Vereinigung“. Ізза того донесли де-
які тутешні часописи як „Янкові
жорна“ та „Шеренблат“, „Сз. Т.“,
що руский клуб перестав естувати.
Сим отже заявляємо, що „Рус-
кий клуб“ як такий естувє далі,
хоч як наші вороги тішили би ся,
аби він розбив ся.

Слідуюче засіданє сойм-
у відбуде ся в п'ятницю. Най-
важнішими точками того засіданя
суть три наглячі внески, які поста-
вив др. Штраухер іменем „Frei-
sinnige Vereinigung“, а то ізза того,
що комісії працюють поволі і по-
мимо осьмидневного відроченя сойм-
у не було би ніякого матеріалу на
публичне засіданє сойм-у. Ідея
виборчої реформи віднесе
першу побіду а се тому, що сойм
пристане на нагляче єї трактованє.
Тепер вже покаже ся, хто поважно
думає про виборчу реформу на мо-
дерній і справедливій підставі. Де-
які панове, котрі будуть старати ся
найти вихідну дорогу, аби не до-

Осип Крілик.

Самоцвіти.

Із Рихарда Демелла.

Злет.

Невже ангели, кризь тьму
до висших сонць влетіти ми хотіли;
хоч прецінь ми тоді собі посіли,
як пробудив нас Бог з тяжкого сну.

Він блеск свій громом розіслав
по небі й глануть нам велів в долину,
де круг з-млі сповитий в мраку сину
в цілім естві своїм сіяв.

А чорт сьміявсь до мене все,
як про зневіру Ти мою гадала,
а так кричав, як слези проливала;
— Вона мертва, а Тобою враз живе!
Львів 17/4. 1902.

Із Рихарда Демелла.

Живно.

В сьм році ширій друг один мій згас,
горіх сей свідком був палких розмов не раз —
лист жовкне вже і в тиші вітру жде...
чиж се конєць?

Горіх сей бачив ще любов мою
і цвітку дівчину, невже жар палку —
вже в шестестом пожовклий лист паде...
чиж се конєць?

В сьм році... ось паде до ніг моїх
із глухим стоном виш розпуклий вже горіх —
з лупини зерно випало тверде...
отсе й конєць...

Відень 30/XII. 1902.

Із Каспровича.

Я вірив в силу світла все,
що володіє над імами;
а преці віру ту не раз
гіркими зрошув слезами.

І в морі сліз моїх гірких
мара, мов велит підіймаєсь,
до мене клонить твар свою,
страшна розпука називаєсь.

До мене хилить твар бліду
і темним зором привабляє —
а в раменах — ах світлі цілий
у них ві мною замикає.

Львів 1/IX. 1902.

Із Мирослава Крайніка.

Багато я анаю у світлі країв,
один лиш мені дорогий;
То рай той чудовий у оці твоїх
той пашта мій рай чарівний.

Та часто у мраку скриваєсь той край
і буря у нім поветас;
мов в некло тоді западає мій рай,
в нім серце в спокою своє.

Львів 25/V. 1903.

Із М. Крайніка.

Той хрестик, що від Тебе маю
я все на груди ношу,
то цвітами його вб'яру
то сльозами рошу.

Бо хрест се Спаса, що в конанню
лишив нам образ муки;
— а муки образ я в конанню
приняв на твої руки.

Львів 26/V. 1903.

Пейсажі.

Далеко за містом, самотно у полі
стоїть там хатина до землі прибіта
страшними вітрами, а терне на волі
зросло доокола. І все мов сновите
у гірко-журливій літ многих окови.

А хата чепурно колись сяоглядала
на цвітні поля і подвіре чистельке,
коли то дівчина що рана питалась:
„прийде тєє щастє до мене чєй ниньки!“
дріжала бажаннем любови.

І вік вже минув, похилилась хатина
подвіре спустіло, молодість улизла —
тепер вже що рана питає дівчина
„прийде чєй смерть нині, надармо я жила!“
так та в й не чує горячої мови.

Станіславів 1900.

Захмарилось небо і сонце сховалось
і вітер повіяв та снігом намів
на землю. Де сонце промінєм іграє
усюди далеко сніг білий виднів.

Недовго — на небі знова проясніло,
і сніжна заметіль десь тєн понеслась,
а сонце гляділо, спитать немов хтіло
для чого в невинність земля облеклась?

Коломия 1899.

Вже ясне світло лямп палає
поволі грішніе будить ся життя;
дорогою Венера самітна блукає
чудово гарна, мов весни дитя.

В очах потайний блеск мінєєсь
а полум'ям горить вся твар...
за нею тіню пересуваєсь
пекучий голод й страсти жар...

Краків 22/2. 1902.

На виставці склеповій у вікні
дві пташки грались-цїлувались —
Дививсь на них й так дивно щось мені
так дивно в серці прикро стало.

Весело сьміючись подруги йшли
та ставули передімною —
в німій тузі до себе притяглись...
й пішли, вже тихою ходою.

Відень 18/IV. 1902.

Сонце вже у ніч запало,
в мрачній тіні мрія весь світ...
одна нетля лиш літала
понад маків сонний цвіт.

Знову сонце запало,
розвело нове життя —
а під маком вже лежала
мертва нетля без чуття.

Розділ 30/V. 1902.

пустити до ухвалення виборчої реформи в тій соймовій сесії, на п'ятихвилинній дебатові довідають ся, що без виборчої реформи нема краювого бюджету, як вже се заявив був А. Ончул в фінансовій комісії.

В фінансовій комісії краювого сойму раджено над краєвим бюджетом за рік 1903. Уложене прелімінара на рік 1904 зробив однак др. А. Ончул залежним від полагоди виборчої реформи. Він заявив рішучо: „Нема прелімінара без виборчої реформи“. Крім того др. А. Ончул уняв ся за дрібним промислом і перенер дозвіл позики в сумі 10.000 корон для поратования дрібних промисловців.

Цісар про нашого краєвого президента. Принагідно прийнята на послуханню краєвого відділу через Его Величство у Львові, про краєвого президента кн. Гогенльоге цісар так висказав ся: „Князь Гогенльоге є одним з найліпших моїх урядників. Я є переконаний, що він має найліпшу волю, служити тільки для добра краю“.

„Unirea“ в Сереті. В неділю дня 13. вересня б. р. відбули ся збори „Unirea“ в Сереті. Натовп населення був так великий, що касинова саля й побічні кімнати не могли всіх помістити. На ті збори прибули заступники всіх станів і народностей повіта. Голова „Uniri“ отворив збори окликом в честь цісара, до котрого вислано також поклінну телеграму. Відтак реферував він про виборчу реформу. Збори одноголосно прийняли резолюцію, в котрій домагають ся нагальности переобразення теперішнього виборчого порядку в ліберальному дусі і видання відповідного закону іще в біжучій сесії краювого сойму. Відтак складав звіт др. Фл. Лупу в румунській, рускій і німецькій мові із своєї посольської діяльності в державній раді, обговорив всі справи, які він порушив в раді державній і розвинув далекоюсяглу економічну програму. В своїй бесіді висказав він желане, аби настав мир між пооди-

нокими народностями й партиями в краю та, аби вони всі свої сили з'єднали до спільної хосенної економічної праці. На внесок сьвященника Длужаньського збори ухвалили йому вотум довіри і серед неприємливих оплесків висказали йому подяку і признане. По др. Лупу промавило кілька руских і румунських селян. Однодушно домагали ся вони мира і економічної праці та вільних виборів. Взагалі хід зборів був дуже оживлений а мимо того спокійний і поважний. При кінці зборів селянство урядило кн. Гогенльоге му грімку овацію за свободу виборів в Сучаві.

Др. Янку Фльондор всіма способами старає ся о союзників. Вночі з вітківка на середу пересправив він живо з Німцями але як здає ся безуспішно. Др. Скедль очевидячки має велику відразу до дальшого союзу з клікою боярскою. Мимо того це не свідчить іще о справжній його вільнодумности. Але, аби явно зірвати всякі зносини з боярами, це не лежить в натурі др. Скедля. Наче той вуж вертить ся він там й сям. Все таки буде він мусів вкінці виявити свою фарбу.

Вісти з цілого світа.

— *Еміграція до Мехіка.* Міністерство внутрішніх справ оголошує, що в найблизнім часі зачне вербоване копальників робітників до Мехіка. Тут треба поступати з як найбільшою осторожністю. На всякий випадок треба домагати ся легалізації контрактів. Міністерство готове до поради і інтервенції.

— *Розрухи в Росії.* В неділю по богослуженню зібралось в Тифліс перед катедрою 200 осіб. Розділено прокламацію в вірменським язичі. Прикликано поміч війська. Обкинено їх камінем і стріляно до них з револьверів. Козаки стріляли і привернули остаточно лад. Кількох поліцаїв ранено; одну особу смертельно ранено.

— *Політичний підпал.* Босанське місто Травник упало жертвою

політичного підпау. Сконстатовано, що панський учасок підпалили Турки, при чім зловлено 8 Турків in flagranti. Під староством найдено динамітові бомби і усунено, заки експлодували. З Сераєва вислано до Травника пів полку. Як населене сфантизоване, доказує факт, що коли генерал Габель прислав для голодуючого населення вагон хліба, населене заявило, що від „Швабів“ нічого не прийме.

— *Анархісти.* Італійське правительство донесло угорским властям, що три італійські анархісти поїхали до Угорщини. З тої причини в околиці Могача, де полює німецький цісар, поліційну сторожу скріплено о 200 жовнірів.

— *Вирок воєнного суду в справі заворушень в Таганрозі.* Дня 5. вересня суд воєний в Таганрозі оголосив при отворених дверях вирок в справі заворушень, що мали місце дня 15. марта б. р. в Ростові. Обжалованим закидувано опір властям, причім осаул Антонов був тяжко ранений. Трох обжалованих, сина купця першої гільдії Александра Брадловського, козака Дмитра Колоскова і селянина Адриана Кукусіна, засуджено на лишене всіх горожанських прав і на кару смерти через повішене. Десятьох обжалованих увечиннено а остальных десять засуджено на тяжкі роботи, замкнене до арештанських рот, зсылку на Сибір як також замкнене в в'язниці.

Заговор в Сербії.

Сербські офіцери, котрі виступили за покаранем королівських убийників, не уступають перед грізною небезпечністю а намагають ся скріпити в Сербії своє становище. Начальники сей нової сприси проти убийників, що споганили честь сербської армії і народу, відбувають щоденно наради рівнобіжно з міністерскими радами і тим впливають на хід сих рад. Три проводирі сприсяжників в міністерстві, полковники Машин, Солярович і міністер торговлі Генчич бажають „ворогобних“ офіцирів покарати легкими карами, щоби удержати карність у війську. Король Петро так певний сего, що до сприси нібито не

прилучили ся висні офіцери. Але се великий оптимізм! Зважці сербских відносин запевняють, що весь корпус офіцирський, від поручника почавши аж до генерала, відчуває глибоко заподіяну сербській армії нечесть і рішений сю нечесть змити. Се виходить зовсім ясно з оповіщення увязнення офіцирів, котрі протестують іменем всіх товаришів всякої зброї проти починів тих сприсяжників, що осоружним убийством королівської пари після законів стратили право на жите, а мимо того стали володарями краю; протестуючи проти такого явного потоптання права і закона, взивають, щоби всіх убийників, котрих они не хотять визнавати офіцерами, усунути з їх становищ і покарати; звертають ся до народу і короля і просять о охорону чести і зброї; просять, щоби король змив нанесену народови наругу перед Європою і готові самі довершити справедливости на убийниках, а королеви, котрий би охоронював злочинників, готові товариші всякої зброї кинути під ноги розломані шаблі. Най король вибирає.

В сїм оповіщенні не нападають они ані на нову династію, ані на її репрезентантів. Однак зовсім оправдане, на найелементарніших розуміннях оперте домагане покарання провинників, звертає ся силою фактів проти самого короля Петра. Воздух пересичений там вибуховим матеріалом і яка небудь дрібна нагода може довести до вибуху. Відносини в Сербії пруть до державного нересплення, котрого вислід необчислимий.

„Berliner Post“ подає справоздане про положене вельми цікаве. Що стане ся? питає она і відповідає: Або король Петро зробить скоро диверсію на зверх, як сего домагають ся убийники, щоби виминути небезпечність, або опинять ся перед протиреволюцією. Протиреволюція була-б однак початком кінця. Дальше звідца „Post“, що около 1200 офіцирів є готових на случай опору короля проти привернення чести армії, наново впровадити законний лад і посадити на престолі потомка Обреновичів з женьскої вітки (з Николичів, Баїчів або Константиновичів). Прилюдна оцінка не буде сему противна, бо династія Караджоржевичів не має основи в народі ані симпатий. Дантого правительство є у великих клопотах і відбуло кілька вельми бурливих нарад. Більшість була противна увязненню 38 офіцирів і навіть не прийшло до ухвали, а розійшла ся вість, що міністерство уступить.

Всі ті вісти вельми зловіщі для короля Петра в хвилі, коли він заходить ся обезпечити своему синові Юрієви наслідство. Але в тім закороті не перебирає він в серединках. Він приневолений за тими йти, для котрих зобов'язав ся. В тім і є велика небезпечність, котра загрожує естествованню нової династії.

Близь моря на скелі високій
сиділа бідна дівчина одна
і плакала — а пісенька сумна
летіла тужно, крила жаль глибокий

мов вилі темне дно... Звеніла
пекучим болем... У грудях мені
печально скорбні заняла огні —
завмерло серце — душа майла.

„Ой гореж тому, хто кохає,
бо кохання то смерть в життю страшна:
спокою ніколи у серденьку не ма-
раз тішити ся — сто раз конає“.

Трієст 27/X. 1902.

В пам'ять мученика.

Вже сонце хилилось,
уже западало за тихій води
за гори за бори
все ще світило
ясно, промінно, як очі жавого
еще чоловіка,
що з світом туземским
працясє.

Самотно у полі
з'оранім трудом зрошеним слезами
видіє могила:
а поверх мурави
свіжо зелений здвигнув раменами
високо хрест чорний
у небо до Бога
самого.

Він так немов клаче:
Син возлюблений тут мій спочиває,

що закон сповнив той
преданий народам —
батьківщину яче Бога люблять...
Цілий вік страждав він
й живот той віддав свій
за Неї.

І тихо усюда —
важко сповняє німе очидання
і смерти тревога
весь мір доконала.
Кров, що пролялась за волю народу
за лютого ката
жде піметь і кара
жде крові.

Най громом роздасть ся
сурма до бою по всім Україні
нехай виступають
борці за свободу
рівним походом з горіючим серцем —
най поля розлогі
погіряться високі

Бо шкоро єконати,
я бою жервавім ляжя головою
і славою блиснуть,
як зоря світялася —
чим у неславі всі сили терати
в байдужности своїй
та нидіти звільна
в неволі.

А сонце світило,
слазо промінні надії живої
й позстання нового,
А мати природа,

не мовби то чула і тихо працала
в святім єпокою
те життя своєї
огнище.

Вже в землю запало,
ще раз у послідні промінні дугую
конаючи блиско
і тьму розігнало.
Сумрак вечірній заняв ся жервою —
а мрака ресою
по полях стелилась
далеко.

Станіславів 18/VII. 1901.

Подяка.

Гімн.

(на чужих мотивах.)

Поезія!

О ти, що з блакитних небес прибуваєш
нераз до мене,
і сяєз ясні свої посилаєш,
мов лучі звідністі:
Ти більше мені дорога,
чим рай вимарений у сні,
чим в глуші тінистій
сон тихий, що серце внива
й поривом чистим
його підійма?
І сила моя вся в Тобі,
в Тобі небесний просторе,
бо лиш в Твоєй душі,
немов з хрустального ручаю
я виткнула черпаю море
та слау його побіраю.

Нераз Ти бурю мені заглушила,
нераз Ти у тихій безмісній ночі
чарку до спечених уст приносила
все нектару повний й вихлими іллями
Ти уст моїх справу нераз алагождала —
— як тоска велика мене обіймала,
а болем пекучі горючі очі
завивались обильно гіркими слезами.
Нераз покладаш щодіно долоні,
мов білі лебедні крила, на мої
розбурхані струни душі все живої,
що грають вони й в акордів гомоні
чудову пісню небесних блакитів
голосать; пливє вона тихо свободіно
мов звук соловейка при сонячнім екслі
по цвітках пахучих.

Тоді хвилі тих чари
являють ся, мов в золотистій короні
ті ангели тьмецьні що заинули з хмара
та сиділи вінець докруг небозводу.
А нестощі любі із чарів тих віють
та подувом легким душу леліють,
мов леготь весни оліяну природу
проміннями сонця.

Так я убожаю
святую тую хвилю вончочена Твого
блаженну хвилю відкуплення мого
в кайданих земської неволі.
Звертаю
до Тебе у захваті очі
і за народжене світла серед тіни
любить Тебе буду до стін домовини —
серпанком ясним звідзід Твоїх сповитий
посеред темної ночі —
же гордий, тихий і несумовитий.

Львів 1902.

Поклик

до синів і доньок буковинської Русі.

...Ставаймо в ряди,
Нас поклик „бодрім ся!“ взиває.
В здоровому тілі — здорові ум,
Де сила — там воля витає...
(Марш Соколів).

Русини!

Старинні великі народи зміли цінити потребу тілесних вирав.

Sana mens in corpore sano — отес їх дівів і в імя сеї правди вислав Ате-нець свого сина в гімназію, де ви-робили діти Геладі силу, набували сеї чудової гармонійності форм тіла, муску-лів, які у до внаї ще подивляємо на чудових статуях старинних мистців а-сти і дозота.

Гімнастику знали й витривало управдали найбільші генії старини Со-крат і Софокл.

Зрозуміли добре вартість гімнастики й нинішні висококультурні народи. Ан-глійчане — сї новітні Спартакі, Французи — сї Атенці нинішні позаводили в себе славі школи тяжкої і легкої атлетики, в яких найкращий цвіт народу вира-бляє свою кризову силу, черпає своє здоров'я.

Практичні Американці здобули собі і на тім полі добру славу: в атлетично-гімнастичних школах американських ви-ховують ся цілі плеяди молодіжки обох полів. Для старших людей, що працю-ють по борах або й ремісничих робіт-нях, позаводили ся там гімнастичні клуби, де „старші панове“ виправляють ся легкими тасарками (сє т. зв. fünf Pfund-System) і тим чином спричиняють нормальне кружання крові в своїх за-працьованих організмах.

В Німеччині істають навіть робі-тничі товариства гімнастичні серед-тими всяких інших Turnvereine-ів і атле-тичних клубів, які знайдуть ся навіть по маленьких містечках і селах. Видно, що нарід розуміє гаразд їх потребу й вагу.

І наші славянські брати не хотять остати по заду в тій важкій і високо-патріотичній роботі фізичного відродже-ня. Російсько-позаспівували клуби на-зір французьких і німецьких; Чехи, Хор-вати й Поляки заснували в себе гнізда Соколів, навіть наші брати-Русини на-галушій Русі взяли ся за діло в тому на-прямі і позаводили і все ще заводять по містах Сокільські товариства (по селах істають Сокільські пожежні товариства, як також і „Січи“), котрі розвивають ся дуже гарно.

Брати Русини!

І нам уже крайня пора з'єднати ся в таке товариство, в таке, скажімо, бра-цтво для фізичної і за тим поступачої-моральної обнови!

В нинішнє „время люте“ потреба нам як найбільше здорового матеріалу, горожан здорових тілом і душею, до на-шої роботи потреба сили, жезліної енер-гії, праці тіла й ума!

Тому запишуйте ся всі а всі, в кого щире руске серце бить ся — в ряди руско-українського „Сокола“ в Чер-нівцях.

На огрого демократичних, правдиво патріотичних основах збудуєть ся наша Сокільська дружба. На твердому граніті щирого, безоблудного патріотизму най-збудуєть ся наша хата!

Тому снішіть усе під прапор укра-їнського „Сокола“, якого основини неза-баром сьвяткувати мемо в наших Чер-нівцях!

Приходіть молоді, приходіть старі! Не минайже нас і ти, руске патріотичне жіноцтво!

Разом під прапор „Сокола“! Бо то є наша сила, бо там наша воля і там леся будучність нашого дорогого Народу!

Тому до побачення в сокільськім гурті! Гаразд!

За комітет основателів:

Модест Левицький.

НОВИНКИ.

Іменованя. Краєвий президент нн. Гогенльогге іменував Омелана Яр-моловича практикантом рахункового департаменту в правительстві.

З правительства. Президент міні-стрів іменував надінженера Кароля Ча-

па будівничим радником, інженера Гер-мана Пінеса надінженером і будів-ничого адюнкта Генрика Мілера ін-женером для державної будівничої слу-жби на Буковині.

З рілничої школи. Заступник учи-теля при І. державній гімназії Адольф Бухар іменованний учителем при ріл-ничій школі в Чернівцях.

Краєва рада шкільна. На засід-даню краєвої ради шкільної з 7. вересе-ня 6. р. іменовано гімназ. кандидата учи-тельського Германа Гемерля заступни-ком учителя при І. державній гімназії і кандидата учительського Адальберта Тучека заступником учителя при гр. ор. реальній школі в Чернівцях. Засту-пник учителя при філії І. гімназії Адольф Черни перенесений до І. державної гімназії. Іменовано: Учителя в Сторо-жинці Константина Влада надчителем дво-класової школи народної в Молд. Банилові (Комулінга); учителя Григорія Іваніцконого надчителем при 2-класо-вій школі народній в Міткові; управ-ителя школи в Галинштах Евт. Пре-длічана надчителем там-же і під-чителя в Рончу Петра Безпільного до-дичителем в Купці. Підчитель-ку в Красній Марії Григорко пе-ренесено до 5-класової школи народної в Вижині-Вікові. Надчителя в Грані-чештах Евгена Немеша зі службових згайдів перенесено до 2-класової школи в Думці а на його місце приділено учителя в Корові Юрія Паринича до народної школи в Гранічештах.

„Nix ruthenisch!“ На нотатку по-міщену в числі 100 „Буковина“ перед-двома неділями, дістали ми таке писмо: Вл. Редакцію! На підставі праєвого за-коу §. 19 прошу помістити отес спро-стоване: Неправдою є, мовби то я, як-нише „Буковина“ в ч. 100, не хотів го-ворити з рускими партіями по руски, ані по німецьки й задля того треба-б мене „поучати“, протівно-ж, я з рускими пар-тіями завжди й говорив й говорю по руски, так що не раз писали ворожі на-шому закладу часописи, що я хочу ІІ. гімназію цілком „зрутенізувати“. В часі записів був виправді у мене в канцеля-рії один молодий академик, жадаючи по руски, щоб я его пунді, поляка Журов-ського приймив до приготавляючої класи. Я ему пояснив, що сей ученик вже то-му не може бути прийнятий, бо задля-ного однісського мусіла-б системізувати-ся для приготавляючої класи окремі рим-кат. години, тай просив его, щоб по-вторив своє бажане ще раз і по німецьки, щоби німецькі сторо-ни, що стояли в канцелярії, не думали, мов би то директор протегує руских учеників. П. академик сказав на те кілька слів по німецьки — а на другий день появилася проти мене „поучаюча-стят“. Також що до вписів до приго-товляючої класи подано ложну інформ-ацію, мов би то я прийняв лиш 37 хло-пців, а прочих черновецьких не хотів приймати. Протівно, прийнято другої днини всіх, що ще прийшли до запису, так що тепер є в приготавляючій класі більше число як приписано, бо аж 52 уч-еників. — В кінці мушу з жалем кон-статувати, що такі безпідставні напади на мою особу ані не причинять ся до-ублагороднення й карності молодіжки, ані до піднесення поваги стану учительського а що найменше принесуть хісна, та що лиш хіба злобне новинарство в поваж-ній колісї газеті подасть ворогам сред-ства в руки, спинювати не один добрий намір що до культурної нашої роботи. На дальші закиди й заміти не буду ре-агувати. З поважанем Корн. Козак, ц. к. гімн. директор. — На се заявляє п. Остап Сьвітлик, котрому лучила ся отес пригода з п. дир. Козаком, що він не записував ученика Журовського до приготавляючої а до першої гімназій-ної класи, до якої його й прийнято. Далі заявляє п. Сьвітлик, що п. дир. Козак говорив йому: „Голубчику, чому не го-ворите по німецьки, таж ви ходите на німецький університет, то і повинні вміти по німецьки“. Далі заявляє п. Сьвітлик, що й по сій науці не говорив по німецьки а ска-зав по руски, що не може висловити ся по німецьки так добре, як по руски а впрочім має право говорити по руски. — З нашого боку констатуємо, що п. дир. Козак признає сам в своїм спросто-ваню „що жадав від Русина щоби по-вторив своє бажане ще раз і по німець-ки, щоби німецькі сторони не думали, мов-

би то п. дир. Козак протегує руских учеників“. На се можемо п. директорови подати хіба таку раду, щоби тримав собі постійно в своїй канцелярії двох Німців, що розуміють по руски, за свід-ків, що він не „зрутенізує ІІ-ої гімназії і не протегує руских учеників“. Се був би єдиний спосіб, аби забезпечити п. дир. перед закидом, що він обходить ся з Русинами айше як його славно-звісний попередник. Але п. дир. Козак не має ніяк права жадати від Русина, аби го-ворив по німецьки тому, що п. директор боїть ся підозріння з боку німецьких пар-тий. Заступаючи ся за правом рускої мови супроти такого вкочочення з боку директора-Русина нм.-рускої гімна-зії, якого не бувало навіть за часів ди-ректора-Німця, здаємо ся на суд всіх щирих Русинів, чи ся оборона є „без-підставним нападом“ і „зловим новина-рством“. Не наша протє й вина, коли таке нехтованє рускої мови не причиняє ся до ублагороднення й карності моло-діжки, від котрої п. дир. Козак при кож-дій нагоді домагає ся, аби говорила до него не по руски а по німецьки. Спиню-вати таку „культурну роботу“ се обо-в'язок рускої газети, що „Буковина“ не залишить і на будуче, як се вона робя-ла завжди, навіть тоді, коли по думці п. дир. Козака була „поважною“ газе-тою. — На остаток констатуємо факт, що число учеників приготавляючої класи, яке аж о цілх двох учеників більше ніж приписано, подали ми вже в 101. числі „Буковини“, отже дали доказ, що про-стємо самі кожну похибку, скоро не-решуємо ся, що наша інформація була мильна, чого зглядом прочого спросто-вання п. дир. Козака годі признати.

Руский „Сокіл“ в Чернівцях. Правительство краєве в Чернівцях за-твердило статут товариства „Україн-ський Сокіл в Чернівцях“. Задля сего Товариства видно велике заінтересова-не між чернівськими Русинами, тож га-даємо, що відновимо волі загалу, коли се товариство як найскорше введемо в-житє і в тій цілі назначуємо перші конституційні збори на 27-го сего місяця на 6. годину пополудни в салі „Народ-ного Дому“. — За комітет основателів: Модест Левицький.

Прогулька „Сокола“ на Угор-щину заборонена. Угорське міністер-ство внутрішніх справ донесло вчера вечером до „Сокола“, що заборон-нає ся давати рускі концерти в Прашеві і Мункачи. В наслідок сего прогулька на Угорщину не відбуде ся.

Загальні збори „Каси позичкової і шкільної“ для громади Кайовдин від-будуть ся в неділю дня 20. вересня 1903 р. о 2. год. по полудни в міській шкільній будинку. — Іван Аршица, на-чальник.

Жертвою немілого промаху черновецької поліції була дня 15. с. м. якась чужа вікова дама. Вийшла вона була — як показало ся опісля при допитах у магістраті — на місто, щоби закупи-ти доброго чаю. Передпотоновий стрій єї і вся постава, що казала догадувати ся в ній радше члена брідної половини людського роду, були причиною збігови-ска великоміської дівчорі. На домір злого з'явив ся ще й представник автономі-чної власті і як стій „догадав ся“, що се не женьщина, а мужчина, якийсь шпійон передпачений в жіночі шати. За-рештував єї, хоть бідна старенька всіма силами свого нескливого голосу давала пізнати приналежність до женьського по-ла. Не помогла їй навіть категорично-благальна заява: O, dla Boga! ruśście mnie, ja tam „raz“! — поліцай узав єї до повозки ч. 66. і завіз до магістрату. Аж тут доперва виказала ся безосновність здогадів сторожа публичного безне-ченства. Переполохана старенька вине-сла науку, що треба модним жіночим убранством документувати приналеж-ність до красеного пола, бо передпото-новий стрій робить женьщину в очах по-ліцай — неблагонадійною.

На адресу почти. Перебуваючи через вакації у Товтрах, не могли ся мені тамошні люди наоповідати, яку вони прикріпіть терплять через Дорошів-ску почту. Не одна мати вижадає листу від свого сина з войска, не одна родина з плачем жде відомостий від свого вітця з Америки, а все на дармо. Листи бо ходять з рук до рук, цілими тижнями валяють ся по селу! Ог як приміром,

одні мій урядовий лист зі школи Дях-тенець, наданий тамже 26/8 а я отри-має розпечатаний, полипаний аж 31/8. а що ся з приватними листами дїє? то лиш Бог знає! Листи з Товтрів пере-важно надають ся до Заставної, бо там ближше, як до Дорошівців. Не одну жа-лобу сляла гром. Товтра до почт. ди-рекції, просила о складницю поштову. Не знати, що за причина, що не хочуть дати? Чунків з Василевом так, як одно село, а прейці Чунків має склад. почт. Товтри від Дорошівців близько миль віддалене, а не хотять дати почт. склад-ницї! Звертаємо ся отже до почтової дирекції з просьбою, аби вона вже раз узяла дїля справедливї жадаї мешкан-ців Товтрів і засновала там поштову складницю.

Погром Чона. Гершко Чон упоко-рений! Свого часу доносили ми, що Гершка Чона засуджено за незаконности, які поновляли ся в его друкарні, на два місяці взынці а правительство відібрало йому концесію тримання хлопців до на-уки. Як ми довідуємо ся, Гершко Чон погодив ся з організацією складачів у Відні, піддав ся всім приписам сьої організації та з'обов'язав ся сейчас від-далити всіх „шеців“, які доси були за-няті в його друкарні намість складачів. Як за поруку дотримання всіх условин, які подала йому організація, Гершко Чон зложив 10.000 корон. Крім того Чон просив організацію також о привєрненє йому концесії тримання хлопців до на-уки, але она йому то відмовила моти-вуючи тим, що організація не є до того компетентною, бо єю концесію відобрало йому правительство і тільки воно може в тій справі рішати.

Розрухи в Заболотіві. Призи-дїя намісництва одержала в суботу отсю вість з містечка Заболотова в сянтин-ськім повіті: Дня 11. вересня пополудни в часі ярмарку в Заболотіві розійшла ся чутка, що в однім з жидівських до-мів убито селянку з Балинець, яка мала при собі гроші за продані воли. Мимо що місцеві власті старали ся доказати безосновність сєї чутки, товпа зложена переважно з парубків кинула ся на жи-дів, яких уважала винновниками убий-ства селянки. При тім побито і пора-нено: Рахміля Ніра, А. Айзенберга, М. Бурга легко Дульберга батька і сина, С. Сінденбавма, Ю. Карпи, М. Кімер-лінга і кількох вищих. Заразом вибивано вікна в жидівських домах в ринку і в-двох уличках, якими товпа утікала пе-ред жидівською. Порозбивано горшки ред жидівською. Збито з товарами. і поклади, понищено будинок. Розрухи тревали шів години. Доси зго-лошено шкоди на 45.000 кор. Комісар староства з жандармерією ведуть слід-ство, аби винайти винновників і віддати їх судови. В місті є тепер спокій, насе-ленє пригноблене.

Вихор в Баварії наробив оноді величезної шкоди в садах і на полях. На Рені розбило ся 5 кораблів, а багато осіб потонуло.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Яр. Юлев. „Не без печні“. Оповіданє з житя гімназійальної мо-лодіжки. Ціна 40 сот. Чернівці, 1903. Набути можна в ред. „Буковини“.

Телеґрами „Буковини“.

Відень, 17. вересня. Цісар при-їхав тут з маневрів в Галичині о год. чверть на дев'яту рано.

Відень, 17. вересня. Соггр. В. доносить, що рада державна буде скликана на 24. вер. 6. р. а то тільки в цілі долагодження контингенту ре-крутів, аби уникнути задержаня трирічників при презенційній службі. По ухваленю дотичного правитель-ственного предложения, сойми дальше будуть відбувати свої наради. На певно будуть відбувати свої наради ческий і тирольский.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При підкаразових уміщеннях опускається на ціні процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отсим подаю моїм Вл. клієнтам до відомости, що я закупив підчас моєї літньої подорожи, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великім виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільові, з льоден і пльішові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновіший циліндри і кляки.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних красках. — Шапки до подорожи.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красний виріб в англійських вефів, полотна і ріки. Ковнярики, машети, хустки до носа, панчохи, шельки, підвязки і т. и.

Ковніри наймоднішою сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sarek у Відні і и. Черевки Chevreux як також Lawn-Tennis до гімнастики і и, в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Кальшові** правдивих петербургських — черевки до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрики.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців і шапок як також всяких артикулів до подорожи. — Великий вибір клунків і куфрів, шкіряних, коників на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасолів, коників на начинне, ременів, мішків і т. д.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Красне, добре і дешево.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ

для конфекції пань,
панночок і панів.

Новости:
в Жакетах, ковнірах
і плащах

з найліпших што-
фів віденських і бер-
лінських салюнів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“

(в льокалю Якова Гольда)

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

28 (3-7)

Одяги
для панів, хлопців
і дітей.

Загортки, ульстри і
шляфрони.

Футра завчайні і до
подорожи і вефляки
в сю галузь входять
артикули з перво-
рядних фабрик.

Красне, добре і дешево.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасні успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,

уліця Почтова число 5а.

(40—50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Суцавський“ . . .	—40
Ів. Ваканський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Малірі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслузі“ . . .	—20
О. П. Кониський. „В день святої волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогатили“ . . .	1—
„ „ „10 казок для діточок“ . . .	—20
„ „ „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнзоровський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класу гіми . . .	2-80

Др. Стеф. Сміль-Стоцький. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätavotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe beauftragte Regelung der ruthenischen Schulorthographe“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галин. „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єротеї. „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпичко. „Листи з пекла“ . . .	—30

При замовленнях Книжон упрашає ся прислати на порто.

Великий склад ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних урядів парохіяльних так для гр.-ор. як і гр.-кат.

дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведене

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

ГНАТ ВЛАСЮК

в Чернівцях, ул. Паньська ч. 35

поручає

цілком свіжий десертний

МІД ГІРСКИЙ

в плястрах рамках 1 кіло по 2 К.

Мід звичайний прісний

1 кіло по 1.28 сот.

Мід до питя старий

фляшка по 1.60 сот.

Прощу спробувати!

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса
за 2 кор. 50 с.
Пісання Ос. Юр. Федьковича
I, II, і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.

При більшім закупі опускає ся значний рабат. (0—0)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорож, п'ятницю і неділю,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ лів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокі число „Буковина“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

СИДІР ВОРОБКЕВИЧ (Данило Млака)

буковинсько-руський поет і композитор, емер. ц. к. професор, архипрезвитер-ставрофор, рицар ордена Франц-Йосифа, почесний член товариства „Руска Бесіда“ і „Буковинський Боян“, член-основатель товариства „Народний Дім“, член товариства „Руска Школа“ і пр.

В затишному гаю українсько-руської поезії не стало одного солов'я...

Під ясним сонцем зеленої Буковини виросла чорна-зимна могила.

І смутою великою сповило ся наше серце, бо утихла животворна пісня одного з найліпших синів вселенної Руси-України. Перестало бити для нас те велике серце, що горячою любов'ю обіймало мільйонів маси рідного люду й народу.

На стежках життя шукаємо слідів великого співця, сеї артистичної натури, що жила вся в сферах тонів і що тепер неначе так і перелила ся в безмежну гармонію вічності.

Сидір Воробкевич уродив ся дня 5. мая 1836. року в Чернівцях, де отець його був професором філософії і катехитом. По смерті родичів виховував ся у свого діда в Кіцмани. Тут він і переняв від своєї бабки багато народних пісень і казок, які відбили ся срібним відгуком в його пізнішій літературній творчості.

До шкіл ходив Сидір Воробкевич в Чернівцях, та звідти не виніс знання рускої мови. В духовній семінарії став розчитувати збірники народних пісень, твори Н. Устияновича й Могильницького. Живе слово тронуло поетичну струну в його душі з цілою своєю стихійною силою. Став писати поезії й складати до них музику (1858). А там пізнав і літературний рух Русинів, почув мову Шевченка, Шанкевича й Федьковича. „Галичанин“ (1863.) печатає його поетичні первоцвіти. І Данило Млака стає нараз популярним поетом на Руси. В тім часі кінчить теологію, стає священником і займає ся вже поезією, музикою й малярством. Як укінчений ученик консерваторії дістає місце учителя хорального співу в греко-орієнтальній духовній семінарії з титулом і характером професора теології, на яким то становищі оставав довгі літа.

Побіч композиторської і письменничої роботи — а писав і по німецьки — мав наш поет часу доволі займати ся й громадянським ділом. Був трудолюбивим членом рускої громади — спеціально „Бук. Боян“ — аж до хвилі, коли страшна недуга очей відірвала його від світа і довела аж до гробової дошки.

Так отже на шкільній уже лавці став писати дрібні поезійки, передовсім ліричні, і давав запоруку гарних успіхів на тім полі. А талант сей ріс, кріпшав, поглиблював ся. А при тім росло й щире чує любови до того бідного, прибитого народу, серед якого поет зріс і для котрого прийшло ся йому працювати. Всею силою теплої своєї душі приляг він до того люду і разом з іншими видними діячами, яких тоді ще було дуже мало, заходив ся коло піднесення, відродження „красної Буковини“. І от в роках 60-их і 70-их блищить талант

нашого співця таким ясним, чистим алмазом, що становить ся його сьміливо побіч такого велиття пісні, як Федькович.

Передовсім подобали ся тоді його епічні поезії. Мало хто — майже ніхто не звернув уваги на тиху красу його ліричних пісень, що переливали ся неначе срібний ручай по леваді любого краю, де „сонце в багрянці всі скелі обвиває“. Чар тієї поезії чистої, щирої, сердечної — чар пливучий просто з поетового серця — заговорив до людських сердець трохи згодом, мов подзвін золото-струної ліри, мов фальояри меланхолійний звук, мов голос трембіти.

Бо й справді чарівна сила слова й звука в тих піснях. В поезії з'явили ся неначе дві творчі натури: одна заривала слово з пребогатої скарбниці народу, друга вибирала те солодко брешуче слово в багату, серцеполоняючу музику.

Хтож іще й нині не співав пісень великого поета-композитора. Такі пісні, як „Над Прутом, Іван з Путилова, Ви дівочі сині очі, Чом красна Буковина, Зазвенімо разом братя“ і багато інших довго ще остануть в пісенному репертуарі нашого народу, наших співачих товариств. Покійник писав також оперетки і народні штуки сценічні зі співками. Його „Пані молода з Босвії“ все викликувала живу втіху публики. В оповіданнях нашого письменника чути все голосну любов і привязане до своєї родини. Читаємо їх — ті твори навіяні гумором і радіємо-сьміємо ся разом з автором, який неначе й не знає, що значить їдкість у писаню. Таке спокійне його перо. В р. 1888. святкувала буковинська Русь 25-літній ювілей літературної діяльності свого улюбленого співця-композитора. Зі всіх сторін Руси-України явили ся гості, щоби принести вінець почеси на скрані поета. Рано відіграно одну з його драм, вечером зібрали ся учасники ювілею на святоточний бенкет. І дожив поет хвилі, яку сам назвав у сердечних словах найкрасшою хвилею свого життя!

А тепер його нема.

Помер поет, пробудитель Буковини. Та не вмерла і не вмер ніколи пам'ять його славних діл, не змовкне голос його пісень.

Як пташки-щобетушечки полинуть вони в лазур і щобетати муть на схід сонця — золотого сонця нашої долі, нашої волі, нашої доброї будучності...

Любовю Ти дарив нас, буковинський Тиртею, любовію ми довжні тобі відплатити, велика, добра душе!

Шлях до Твоєї могили не заросте буряном нікчемним, бо не на те сів ся золоту пшеницю...

За працю Твою добру, за те, що лицарем був Ти в нас, Батьку, славним —

Честь Твоїй ясній Душі і вічна Тобі пам'ять!!!

Велике народне свято в Полтаві.

(Далі.)

Вечером того-ж самого дня, (субота 12-го) відбуло ся торжественне засідане городської думи в домі просвітних заведень імені Гоголя. Театральна зала, в якій відбувало ся засідане, була украшена цвітами і вінцями, які в полудне зложено на пам'ятники Котляревського. Радні міста засіли на сцені представляючій лісе. Публіка заповнила щільно всі місця, так що многі мусіли відійти з нічим. Засідане отворив д. Трегубов мовою, в якій підчеркнув відношене до ідеї пам'ятника Котляревському міста Полтави і численних, розкинутих по всій Росії почитателів поета. Закінчив привітом зібраним гостям. Після сего прочитано справоздане комітету будови пам'ятника. З него замітити треба, що пам'ятник коштував 15.000 рублів та що д. Позен всі свої роботи коло него виконав зовсім безкористно. Відтак виголосив д. Стещенко знаменитий відчит про значіне Котляревського в українській літературі і артистичну цінну его творів. Хоча відчит тривав цілу годину, вся публіка вислухала его з великим напруженням і цікавістю і нагородила прелегента довго невмовкаючими оплесками.

Слідуючу точку програми виконали два короткі відчити в формі привітів. Перший виголосила звісна письменка пані Косачева (Олена Пчілка) зразу по російськи а відтак по українськи, другий пані А. Я. Ефименко звісна зі своїх розвідок у „Кієвській Старині“. За сям прийшла черга на привіти делегатів з буковинської і галицької Русі. Привіти в українській мові зложено у формі адрес на руки городского голови. Появу Галичан і Буковинців на сцені повитано френетичними оплесками і кожний привіт оплескувано з окрема з незвичайним одушевленням. По наших делегатах прийшла черга на адреси: харківського університету, міст: Харкова, Києва, Чернігова, Лубен і др. За ними виходить на сцену письменець Коцюбинський і починає читати адресу по українськи. Напружене в цілій аудиторії величезне, бо всі задалегід знали, що Українцям не буде дозволено говорити по українськи. Однак д. Коцюбинський скінчив без перешкоди свою довгу адресу, а публіка нагородила его невмовкаючими оплесками. Підчас сего губернатор остенативно опустив лобжу і вийшов геть. Виступає якась панночка і починає знова читати адресу по українськи. Тут перебиває її городской голова і заявляє, що публічно говорити по українськи російським підданним „нельзя“. Панночка уходить і не віддає адреси, лише забирає її з собою. На сцену виходить присяжний повірений д. Міхновський і запитує городского голову, від кого вийшов наказ уживання української мови на українським святі. На відповідь голови, що від міністра Плеве, заявив д. Міхновський: „Дивно, як міг міністер видати таке незаконне розпоряджене! Прошу о відпись протоколу нинішнього засідання ради, щоб я міг внести рекурс до сенату. В Росії нема закона, котрий збороняв би людині уживати своєї рідної мови. У мене є тож український адрес, а що я его прочи-

тати не можу, то беру собі его назад, а Вам віддаю лиш папку“. З сими словами опустив сая а за ним вийшла ціла публіка, опускаючи демонстративно місце, де заборонено читати по українськи. Остало лише з 15 люда, котрі мали читати адреси. Кожний з них зближав ся до голови і заявляв: „У мене українська адреса, а що я її читати не могу, то беру собі її назад“, а навіть ті у яких були російські адреси, заявляли: „Так, як недозволено читати українських адрес, не прочитаю вам і російської“. Словом, демонстрація випала величаво, поважно і солідарно, та зробила на всіх велике вражінє. Се був справді момент, здіймаючий серця у гору! А бачучи ту величезну солідарність і піднеслий настрій, мимохіть шепталось: „Ще не вмерла і не вмере!“

(Конець буде.)

Буковинський сойм.

II. засідане з дня 18. вересня б. р.

Председатель: Краевий маршалок Лунул. Письмоводець: Краевий місто-секретар Лубасевич. Протокол останнього засідання перечитано і верифіковано.

Председатель подає до відомости налати, що цїсар як найласкавіше приняв поклїну депутацию краєвого виділу у Львові і заявляє, що то ласкаве припінє, яке найшло радісний відгомін в цілїм краю, є одним з новіших доводів любови цїсаря для Буковини. (Посли підносять ся — оклики: Славно!) Відтак письменодець відчитує петиції, котрі передано комісіям. Председатель подає до відомости, що комісія уконституовалась так, що деякі послы ex praesidio отримали короткі відпустки.

Краевий президент кн. Гогенльоге забирає слово, аби відповісти на інтерпеляцію Лянґенгана і тов. дотично вибудовання нового двірця желізничного в Чернівцях, й заявляє, що правительство завжди як найгорячіше попарало дотичні резолюції краєвого сойму. В тій справі звернувся був він вже до міністерства желізниць і просив о скорє покінченє пересправ, які вже від довшого часу ведуть ся в тій справі, та о як найскорше розпочате будови. Узнаючи нагальність тої справи, бесідник ніколи не спустить її з ока і в будучности всіма силами буде її попарати.

Посол др. Штраухер ставить інтерпеляцію до краєвого маршалка „дотично „нерациональної, зависокої і нерівномірної тарифи на буков. льокальних желізницях“, означає буков. тарифову політику як божевільну і домагає ся скликаня дотичної анкети.

Председатель відповідає на ту інтерпеляцію і заявляє, що краєвий виділ в тій справі удав ся був до промислової і торговельної палати, аби вона в тій справі видала свій осуд. Як раз ся справа є предметом нарад промисл. палати і краєвого виділу.

Відтак посол Лунул і тов. ставить інтерпеляцію до краєвого президента в справі засновання низшої гімназії в Кімполонзі і домагає ся від президента о як найскорше її активованє.

Посол Лянґенган і тов. ставить інтерпеляцію в справі засновання особної желізничної дирекції в Чернівцях, а посол Штраухер в тій самій справі домагає ся в інтерпеляції зверненій до краєвого президента тільки переображення уряду управи руху а не особної дирекції.

Посол Бальмон і тов. ставить інтерпеляцію до президента в справі іменованя др. Кордуби учителем при І. державній гімназії з помияненем Буковинців, що скінчили свої студії на черновецьким університеті і котрих в пропозицію поставила була краєва шкільна рада. (Н. Василько: Що то Бальмон обходить? Пігуляк: Тільки тому, що

тут ходить о Русина!) Интерпелант домагає ся, аби на будучє респектовано пропозицію краєвої шкільної ради при обсаді учительских місць при середних школах.

Краевий президент Гогенльоге заявляє, що відповість на ті всі інтерпеляції на слїдуючїм засіданю.

Др. Скедль і тов. ставить внесок в справі зміни виборчого порядку до краєвого сойму: Председатель заявляє, що для умотивованя того внеску уділіть слово внескодавцєви на найближшїм засіданю.

Посол др. Стоцкий і тов. ставить в рускій мові внесок, аби підпорядковано Добринівську громадську дорогу до категорії повітових гостиниць а Штраухер-Пігуляк ставить внесене, аби краєвий виділ заінтересував ся геліоляндською метою доеня коров і аби на найближшїм засіданю поставив відповідні внески ради заведеня тої методи доеня в краю.

Посол А. Ончул ставить внесок, аби вибрано з 9 членів складаючу ся комісією банкову ради студий загально господарчого кредиту з додатком, що краєвий виділ в протязі 14 днів в тій справі має поставити конкретні внески. А. Ончул свій внесок мотивує тим, що буковинський народ як такий потребує господарчої праці, як кусень рілї пожадає води. Але як раз на економічїм поли наступив тут великий застій. Буковинський сойм, котрий дотепер тратив свій час на народних спорах, малих інтригах, явних актах насильства та кулоарних сплетнях, не зробив нічого, аби поліпшити економічні відносини в краю. Індустрія в краю не має, дрібний промисл підупав, стан селянський находить ся в крайній нужді а виною того всего є тільки одна річ: в краю бракує пегус гергум — гроші! В часі коли на заході банки стогнуть під тягаром покладного гроша, нема тут найменшої організації кредитової, бо приватні інституції не можуть заспокоїти домагань, які до них ставлять. Вартість спільно-господарчого кредиту давно пізнано на заході і там его використано. І так чеський банк ледви в протязі 5 літ дійшов до обороту 3 мільярдів, і моравське краєве товариство обезпеченє, котрого бюро з 6 кімнат розширило ся на 45 а з 35 урядників на 110, можуть служити доказом живненности тих краєвих інституцій. Це є зовсім инакша річ, коли на чолі якого підприємця стає президент кн. Гогенльоге ніж якийсь приватний чоловік, будь він навіть др. Пашкісом. В дальшїм продовженю своєї бесіди А. Ончул домагає ся далекогосяглого уділення кредиту малій посїлости, котра після статистичних даних приносить два рази так великий дохід як велика посїдїсть (14⁰/₀: 7⁰/₀). Бесідник жєлає однако можливо найбільших доходів і великий посїлости а то вже прийняти іза того щоб вона могла з того оплачувати свої часописи, але все таки добро переважуючої більшости малої посїлости повинно більше лежати на серцю справжньої народної репрезентативі. Відтак переходячи до самої річи бесідник означає „гіпотекарне обезпеченє“ яко найліпшу комбінацію гіпотекарної позики і обезпечування на житє. Прикінці своєї бесіди А. Ончул жадає, аби в виду нагальної доконечности організації спільно-господарского кредиту палата послів ухвалила вибір банкової комісії з 9 членів а то в тій цілі, аби вона подібно перестудіювала організацію спільно-господарского кредиту та, аби в тій справі в протязі 14 днів по поновлїм скликаню сойму поставила палаті конкретні внески.

Барон Мустаца заявляє що він не може годити ся з внеском передбесідника.

Др. Штраухер ставить внесене на поіменне голосованє. (Приймаєсь.) Посол др. Скедль ставить внесок аби зі згаду на важність справи на короткий час перервано засіданє.

Др. Ончул розширяє свій внесок ще в той спосіб, що краєвий виділ має здати справозданє прикінці сесії, однак не на кінцевім засіданю. Барон Кохановський предкладає, аби внесок Ончула поділено на дві часті. (Прийнято.)

При голосованю над першою частию (вбір комісії) 12 голосів пало „за

а 12 проти.“ Тим самим перша часть внеску Ончула перепадає. Над другою отже частию внеску голосованє відпадає.

Председатель заявляє, що упавший внесок Ончула віддає під наряду сойму як внесок звичайний.

Др. Аврель Ончул: „Я відтягаю мій внесок — я не позволяю, аби собі з мене кинули!“

Відтак на дневний порядок приходить нагальний внесок Н. Василька, аби краєвий сойм висказав подяку правительству за скликанє парламенту, і аби жадав від парламенту скорой полагоди військових питань в той спосіб, аби триріччя не потерпіли ніякої кривди. Н. Василько, отримавши голос для умотивованя нагальности свого внеску, звертає ся до митр. Репти і робить ему закид, що він передом при внеску Ончула голосував з румунським клубом, хоч в присутности его і Русинів висказав ся був, що коли вступить на митрополичий престол або дістане ся до сойму, поступати ме заедно обективно і буде похвалити таке поступованє зі стороны членів консисторії.

Митрополит Репта відповідає на закид Н. Василька, що відповідно до приречень не вступив до румунського клубу і не бере участи в його нарадах. (Н. Василько: Є на се листовой напір! З аудиторії: „Грек-кат. Стоцкий!“ Рускі послы домагають ся видаленя з салї того, котрий важив ся обидити посла. Показує ся, що се редактор „Дештептарі“. Пігуляк: „Пашол на двір“. Председатель звязав аудиторію до порядку. Той що зробив оклик захирає ся з салї).

Відтак Н. Василько мотивує свій нагальний внесок. По короткій перерві засіданя внесок прийнято одноголосно (Оклик: Один внесок Василька прийнятий, чудо!) На просьбу краєвого маршалка краєвий президент обіцяє подати телеграфічно до відомости президента міністрів про ухвалу сойму. На тім ранішнє засіданє аж до 5. години перервано.

* * *

По отвореню засіданя о 5. год. по пол. председатель подає до відомости, що була в нього депутация учительского егізекут. комітету і запросила палату до участи маючих відбути ся учительских зборах.

Председатель уділяє др. Штраухеру слово для узасадненя его внеску дотично виборчої реформи і просить внескодавця, аби обмежив ся тільки для умотивованя нагальности внеска. (Штраухер-Василько: „Так, отже вже тепер?“)

Посол Штраухер забирає слово і заявляє, що трохи тяжка атмосфера паує в палаті і поза нею. Однак най ніхто не манить ся мнимом тишою, бо може не надійно наступити вибух, бо відіненно подану рано руку до згоди! („Насильство проти насильства! — Так є!!“) По позірній тиші може вибухнути страшна ерупція. Змінн, які мають ся завести після внеску др. Штраухера в вибрічм законі, суть такі: Побільшенє числа послів, креованє загальної класи виборців (др. Ончул: Прогнанє боарів!), побільшенє числа членів краєвого виділу, заведенє безпосередного виборчого права, заведенє тайного голосованя, розширенє виборчого права і заведенє певних кавтелів проти фалшованя виборів, проти своєволї виборчих комісій і партійних змагань при верифікації виборів. (Др. А. Ончул: „То є прямо форсою бук. сойму!“)

Теперішній закон виборчий вже перестарів ся, єї означив вже був тодішній през. міністрів Шмерлінг яко такий що є продовженем жовтневого диплому, котрий тільки лиха накоїв був в Австрії. Бесідник робить закид великий посїлости, що вона вірна засаді „beatі possidentes“ не хоче збутись своїх виборчих привілей і виказує на браках теперішнього виборчого закона, доконечність виборчої реформи.

Проект Штраухера предкладає: 54 послів а то: 2 вірільні голоси а іменю 10 з великої посїлости, 13 з міст і торговельної палати, 18 з сільських громад, 11 з загальної класи виборчої. Др. Штраухер порівнує свій проект з проектом др. Рота і др. Поповича. При

кінці бесіди др. Штраухер заявляє, що коли його проект упаде, то найпалата знає що проти насильства уже є насильства.

По др. Штраухері забирає слово А. Ончул і викидає безосновність закидів членів румунського клубу що до купна голосів в часі його вибору в Сучаві. На тім засіданні на короткий час перервано. Коли засідання знову отворено, председатель відчитує місце бесіди А. Ончула, в котрій мав образити Янка Фальондора і заявляє, що хоч А. Ончул і не мав заміру обидити Я. Фальондора, все таки та частина бесіди Ончула його вже як не обиджає, то вражає.

Відтак забирає іще слово др. Гакман і заявляє, що виступає з „Freisinnige Vereinigung“; се викликає велике здивування поміж рускими послами і членами того клубу, що того не сподівалися, а велику радість і одобрення між боярською клікою.

На тім засіданні о 10. год. вночі замкнуто.

III. засідання з дня 19. вересня 1903.

Засідання вчорашнє зачалося о 10. год. рано і тривало аж до 3 год. пополудни. По відчитанні статутів краєвого банку князь Гогенлоє відповів на інтерпеляції в справі іменований др. Кордуба ставим професором при І. гімназії і в справі основанні низшої гімназії в Кімполонзі. Відтак говорили рускі послы др. Смалъ-Стоцкий, Левицкий, Пігуляк, М. Василюк і Штраухер в справі виборчої реформи. Внесок др. Штраухера прийнято одностайно. Докладне справоздання з того засідання подамо ізза браку місця доперва в слідуючій числі.

Засідання перервано о 3. год. пополудни. Слідуюче зачалося о 6. год. вечером.

Вісти з цілого світа.

— *До ситуації.* Віденська газета урядова оголосила відручне писмо цісарське датоване в Хлопах 15. вересня, котрим скликає ся раду державну на день 23. вересня с. р. — Як зачувати, сесія ради державної буде лиш коротка і займе ся виключно лиш справою покликання рекрутів з третьої класи, щоби не треба задержувати воєнків з третього року служби. По залагодженню сеї справи будуть сойми краєві радити даліше. Сойми ческий і тирольський будуть скликані зараз по закриттю ради державної. — Ситуація як в монархії так і поза її границями стала критична, а всілякі поголоски, по найбільшій часті неправдиві або оперті на комбінаціях, ширять обаву якоїсь небезпечности. Перше місце займає ще незалягоджена криза на Угорщині. Доси ще не удалося залагодити сеї справи і може бути, що аж сими днями настане якась зміна. Велику вагу приписують в сій справі поїзду бывшего угорського президента мін. Селя до Райхенау до угорського міністра а latege гр. Сеченія, куди приїхав також і президент міністрів др. Кербер. Що сей зїзд не був лиш случайний і звичайна товариска гостина, се річ певна. Здає ся, Сель знайшов вже якісь способи, як би залагодити справу, але які, поки що не знати; єсть лиш здогад, що має бути покликаний новий кабінет, котрий предложив би угорській палаті послів старий контингент рекрутів і зажадав его ухвалення, а рівночасно предложив би і новий закон військовий і новий військовий закон карний. Кажуть також, що від того, як випала нарада в Рай-

хенау, буде зависіти, чи цісар поїде знов до Будапешту чи ні. — Єго Вел. цісар видав дневний приказ до армії, в котрім каже, що ніколи не зрече ся тих прав і повноважень, які суть поручені пайвисшому вождю армії. Спільним і одностайним — каже цісар — має позістати мое військо яко кріпка сила для оборони австро-угорської монархії против ворогів війська.

— *Критична ситуація і алярмючі поголоски.* Дуже алярмючі суть вісти з балканського півострова. Ситуація стала така критична, що мало що не кожної хвили можна сподівати ся війни а се впливає очевидно і на сусідні держави, котрі змушені приготувати ся на всякий случай. Турки готові, кажуть, впасти до Болгарії без виповідження війни, бо уважають ся за верховну власть Болгарії, а Болгари збирають військо для скріплення вже установленних полків і удають, що роблять то ніби лиш задля тринедільних вправ. Оногди розійшла ся бузатокж чутка, що шість австрійських кораблів воєнних одержали приказ лагодити ся до відпливу на турецькі води; тепер же кажуть, що се справа не стоїть в ніякій звязи з розрухами в Македонії. Так само заперечує Рол. Согг. вість подану одною італійською газетою, мов би держави лагодили ся до збройної інтервенції на Балкані.

— *Заколот в Сербії.* Сербський король попав ся в руки заговорників і тепер не може вже з них видобути ся. Король хотів зробити свого брата Арсенія генералом і віддати ему команду над цілою армією, але заговорники рішучо тому спротивили ся і сказали, що не можуть на то пристати, щоби кня. Арсен, котрий в російській війську за протекцією царя ледви дослужив ся рангі капітана, став в Сербії параз генералом. Заговорники не хотять навіть признати князеві апапажі в сумі 200.000 франків і він мабуть незадовго виїде з Сербії.

— *Протизидівські заворушення.* „Правіт. Вестник“ доносить в неурядовій часті, що в місцевості Гомель (губ. мошлянська) дня 11. б. м. повстала в базарі суперечка поміж якимсь хлопом а гандлярком жидом. Зі суперечки вивязала ся завзята бійка між жидами а Росіянами. Коли поліція хотіла повернути порядок, обкинули єї жиди камінцем і дали кілька вистрілів револьверових. Поліція в відповіді на то стріляла в воздух В часі бійки якийсь Росіянин зістав убитий через жидів ножем. Якийсь жид і богато інших осіб є легко ранених. — Дня 14. б. м. заворушення повторили ся. Російські робітники стали ізза тих подій дня 11. б. м. нищити склени в жидівській дільниці. Паляли стріли. Кілька осіб по обох сторонах убито. Військо, що появилось на місці, жиди прийняли вистрілами. Тоді військо зробило ужиток з оружжя. Вечером повернено супокій. Убитих є 4 християн і 1 жид, ранених 5 християн і 9 жидів.

НОВИНКИ.

З суду. Суд. авскултант Осип Бурачинський здав судейський іспит з відзначенням.

Загальне віче учителів відбудеть в Чернівцях сьогодні о 2. год. пополудни в ремісничій салі в Чернівцях.

Похорони бл. п. о. Ізидора Воробкевича відбудуть ся дня 21. (в понеділок) о год. 2. по пол. з дому жалоби ул. Франца 36.

На похорони бл. п. Сидора Воробкевича запрошують черновецькі Русини всіх чесних співгромадян руских Буковини. Рускі товариства з провінції — як також інтелігенція наша, що схоже взяти участь в похороні славного покійника, зовуть зібрати ся на пару год. перед тим у „Народнім Домі“, цілею обговорення порядку в похороні і зложення вінців на могилі великого єснївця.

Замітки з галерії. Наш край є дуже багатий — гадаю собі не раз, сидючи на соймовій галерії і придивляючи ся роботі деяких „заступників“ народу. Вони й так якось нічого не роблять, отже як же його — сей народ свій — вони заступають? Хіба заступають йому дорогу до добра й поступу... Вчора промовляв посол Штраухер в справі виборчої реформи. Який то бесідник, який совісний робітник! З якою докладністю повизбировав він усіх потрібні дати й цифри і тепер неначе так і витриває їх з рукава перед очима здивованої галерії і послів. А Ончул робить межикляки і то які славні, інтересніші, чим бесіда якого вірмено поляка. Коли-б у загальні яка бесіда існувала коли. І Вірмено-Поляки роблять „Zwischenruf“ а, але дуже тихі, відповідні високо благородним шляхтичам. Вони вивонують їх мімікою, руками, очима, вусами й вухами, як на пр. п. Фальондор, постань, що пригадає передміського голяри віденського. Добреж він госять... своїх виборців. А от і п. Абрагамович з хитрим лицем торговельника пайталонів, а тут ще й делікатний др. Вольчинський, що не може ані руш знести тривіалізмів Ончула. Єли він такий делікатний акушер, як посол — (але тільки в краєвій палаті!) то справді видатна сила... Нині перелетіла через соймову салю викривлена мара бунту вулиці. Викликало єї магичне слово-обіцянка Штраухера й притакнування товаришів по дівниці. То єще нічого. Добре було, щоб єї — тієї мари — та не викликала тяжка потреба...

Де поділи ся пишний стрій польської шляхти? Де зникла бундючність з лиця нашої братії? — такі питання ставить собі „Slowo polskie“ з нагоди повитання Монарха у Львові. Бачимо — повідає орган польської гасати — як стан міщанський вирыває ся перед нашу шляхту. Його черевагу зобачило „Slowo Polskie“, багато його представників прибраних у пишний стрій їхало витати цісаря. І на другий план зійшла стара могутна шляхта. Томуж так і плаче-побиває ся „демократичний“ орган польський. Де польські стрій, герба, бундючність шляхти? Де? О, найвиш гасати! Про сеж вам розповість першадішна розмальована кохота з париского бруку; про се співвають соловії в пішному парку Монте Карло; про се шенне вам кишень неодагного брата „mójzeszowego wuznapia“. Загляньте в нутро брудних стаєн Жидів-помішників, а там на старій, заболоченій бричці блисне не одна графська корона з гербом... Пронало все й бундючність пропала, остали тільки хижачтво і низькі норови, які цїхують грядуче племя гасатистів...

Проти торговлі дівчатами. Оноді відбували ся у Львові наради зїзду відпущеників галицьких кагалів і кількох жидівських делегатів з Німеччини в справі заради торговлі живим товаром. Нарадом проводив др. Ем. Бик, а заступником голови зїзду був рабін Горовіц з Кракова, раб. Зінгер з Лондона, др. Натан з Берліна і раб. Шмелькеє зі Львова. Генеральний реферат на тему торговлі дівчатами мав п. Г. Тух з Гамбурга. В дискусії забирало слово богато бесідників і всі годили ся на те, що до сеї поганой торговлі причиняє ся головню темнота і нужда межі жидами. П. Зінгер з Лондона зложив звіт лондонського комітету для поборювання торговлі дівчатами. Сей комітет в 1902. р. вратував 1020 дівчат (між ними 89 католічних) від грозачого їм сорому. В сїм числі було 42 дівчат, що мали лише 14 літ. Комітет через своїх агентів переглянув в тім році 507 кораблів відпливаючих з Лондона до Америки.

Електричне світло в гробах Египта. Гроби єгипетських королів в Тебах, звиджувані від давних літ прогульковцями, ученими, дослідниками і приятелями старинностей, хоч були для всіх доступні, однак не були добре освітлені. При світлі свічок або смоляних годі було добачити подробиці, а впрочім таке світло окопчувало нутро гробів, так, що нищило єї цінні старинности. Щоби сему запобігти запровадив заряд єгипетських старинностей в гробах дорож, освітлене електричне, а так ясне, що найменша подробиця випадає в очі. Доси освітлено в сей спосіб гроби Аменотена II, Рамзеса I, III, V, IX. і Сетія I. Кошти уряджені покривають ся з верхом грішми побираними за білети вступу. Цілим зарядженням заняв ся управитель заряду, французский дослідник Г. Мосперо.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Літературно науковий Вістник“ кн. IX., за вересень 1903 містить: Із поезій Степана Чарнецького, I—VII. — Із поезій М. Вороного: Молодий патріот. — Орищин, Тяжка заповідь, фантазія. — В. Левенко: Абдул Газіс, історична фантазія (конець). — Із нарисів Каліни: І. Лікарка. II. В поштовім бюрі. III. Каліка. IV. Огонь. — Гр. Квасницький, Нечистий карбованець. — Юзюк, Бурсацькі гаради: І. Бурсацький обід. II. З седмицею. III. Ошуканець. — Із поезій Г. Гайне, I—X, пер. Л. Старицька. — Елїот Флавер, Шифровані телеграми, оповідане. — О. Терлецький: Гал-руське письменство 1848—1865. р. Уваги й спомини (далі буде). — Іван Франко: Іван Гушалевиц, студія (конець буде). — В. Лаврівський: Боротьба з алкоголізмом. — Сучасні уваги: III. Із народньої лектури, І. Личка. — Корнило Устиянович: Некрольоґ, В. і Ів. Тр. — Хроніка і бібліографія.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 19. вересня. Німецький цісар удав ся рано в товаристві архика. Франца Фердинанда на польоване у звіринець в Ляйпц звідки верне пополудни.

Відень, 19. вересня. Цісар Франц Йосиф прийняв перед пополуднем на одностайній аудієнції угорського президента міністрів гр. Куена Гедерварі. Сей подав докладні пояснення до ситуації.

Відень, 19. вересня. Цісар подарував для потерпілих підчас послідної новени країв 55.000 кор. і то по 20.000 К. для жителів Корутанії і Сольногорода, 10.000 для Тироля і 5000 для Стирії.

„Bukowiner Post“,
одиноку німецьку газету на Буковині, що справедливо відноситься до Русинів, повинен спирати кожний інтелігентний Русин; газета виходить що неділі, вісїтїрна і четверга та коштує чвертьрічно 5 кор., місячно і н. 70 с.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціна сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускають ся на ціну процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отсим подаю моїм Вп. клієнтам до відомости, що я закунив підчас моєї літньої подорожки, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великім виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, з льоден і плішові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновіший цмандри і м'яки.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних красках. — Шапки до подорожи.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найліпшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красний виріб з англійських зефірів, полотна і ріки. Ковнярики, машети, хустки до носа, панчохи, шельки, підв'язки і т. и.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевший цінаж.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабричні з найсильніших фабрик як: Anton Sarek у Відні і и. Черевки Chevreux як також Law n-Tennis до гімнастики і и. в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Кальшів** правдивих петербургських — черевки до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабричні.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців і шапок як також всяких артикулів до подорожи. — Великий вибір клунків і куфрів, шкіряних, кошків на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасолів, кошків на начине, ременів, мішків і т. д.

Красне, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекцій пань,
паночок і панів.
Новости:
в Жакетах, ковнірах
і плащах
з найліпших што-
фів віденських і бер-
лінських салюнів.

Магазин одягів дамських і мужеских

Чернівці

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в льокалю Якова Гольда)

ВСІЛЯКИ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

28 (4—?)

Одяги

для панів, хлопців
і дітей.Загортни, ульстри і
шляфроки.Футра завчайні і до
подорожи і великі
в сю галузь входять
артикули з перво-
рядних фабрик.

Красне, добре і дешево.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Православний
! МОЛИТВЕННИК !

для молодіжи,

в до набути

в Папірни „Рускої Весіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ ВЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшім закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5 1/2 2 і 1 2 додатку на кошта
адміністрації, за предложеном документів виказуючих доста
точну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок
інтабульованих і за порукою: 1,239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від
огню.

УДІЛ членський виносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2.39
з 2.501 уділами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентує по 4 2 від
ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частию на дивіденду для членів, а час-
тию на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки,
школи і т. д. На ті цілі роздано до тепер з Товариства креди-
тового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекция і агенти. (—)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середн, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Збори народних учителів.

З правдивим почутем потреби й справи, в ім'я якої бореть ся учительство, зішлись ся з усіх боків зеленої Буковини учителі й учительки. З гідністю достойною такого діла ставили они домагання, котрі поособили би поправі їх долі. І в тій тризичній, майже 500 голов числячий громаді одна верховодила думка, навіть у тих відай, що промовляли проти регуляції учительської платні. Навіть у тих двох, що зважили ся промовляти проти інтересів учительства. Видно було по них, що виповідали не свої думки; що в серці їх там глибоко тайло ся з певністю таке-ж само бажане, як у всьот розгоряченої громади — та вони говорили не з себе, їх напустили до такого виступу нерозумного давніші псевдоопікуни учительства, на яких уже пізнав ся учительський загаль, як на фарбованих лисах. І тому бесідники тоті подобали лише катаринкам, які накручено на свій лад. Один з двох тих contra-бесідників так далеко запустив ся в ліс викрутів, що відійшов від властивого свого заложення і дійшов до такого самого вислідку, як головний референт справи регуляції платні, п. Дубенський. Се спричинила суггестія громади, се кусник з громадської психології. А симпатичнішою була би хіба така бесіда тоді, коли-б її сьмільно допроваджено до кінця, бо сьвідчила би про цивільну відрату бесідника і глибоке переконане й віру в се, що говорив. А так зискав лише гумористичний сьміх й оплески іронічної натури.

Сам збір учительський представив ся дуже добре. Робив вражінє людей, що вмють постояти за свої права. Підчас гарячої промови п. Кіппера мол. заблєсла в неодному оці слєзою, коли згадав про те, що багато з учительства прибуло тут, викинувши послїдній грїш, аби тільки приложити руку до загально пекучої й болючої справи. Прибувши на ті збори буковинські посли: др. Стоцький, др. Штраухер, Пігуляк, др. Лупу і Н. Василько збудили в грудях громади милу надїю на ясїйшу будучність. До точнїшого опису зборів даємо слово одному з наших учителів учасників.

Збори народних учителів відбули ся як було заповіджено дня 20. вересня в сали ремїсничого товариства при участі около 500 осіб, між котрими явили ся посли др. Стоцький, Ник. Василько, Пігуляк, др. Штраухер і др. Лупу. Посол Аврєль Ончул звинив свою неприсутність тим, що на ту саму днину зарядив еще давнїше віче, котре не гаразд було ему відкликувати. Дуже мило вразила всіх присутність матери посла Ончула. Предсїдатель Ісакевич привітав сердечно зібраних, відчитав привітне пїсьмо від през.

Гогенльогого і уділив слово референтови Дубенському, котрий в довнїй промові представив лихе материяльне положенє учительства і в ярких словах змалював шкідливість з причини недостачі дисциплїнарного закона, та внїс відповідні резолюції. Над сими справами, с. є. підвишенем платні до 4 найнижнїх рангів урядників державних, і над заведенєм дисциплїнарного закона отворилась дискусія, в котрій промовляло много бесідників, — між инїшими Абажер, Кісанович, др. Ховет, Кіппер, пос. др. Лупу, пос. Штраухер і инї. Замїтне було при тїм, що др. Ховет, хотїй подалеки, то все таки закинув послам прихильним учительству нещирість в їх поступованю, але дістав добру відправу від д-ра Лупу і д-ра Штраухера, котрі доказали, що наколи прихильні посли дбають про подїшенє долї учителів, то тим самим дбають про народну школу, що годї уявити собі школи без учителів і навпаки; а наколи учительство добре буде ситуюване, наколи буде мати справедливий дисц. закон, котрий узнавав би їх за горожан, то на тїм лиш зискає народна школа, а з нею наїд. Лєкше буде можна се перенєрти, як бїльшє щирих заступників увїїде до соїму, а щоби се наступило, доконечним є змінити ординацію виборчу. Френетичні оплески показали, що бесідники говорили зі серця всіх присутних.

По ухваленю резолюції поставленої уч. Кіпером, котра висказала довіре і подяку послам вільнодумного клубу замкнув предсїдатель збори, дякуючи за численну участь в нарадах, многолітєвїєм в честь цїсаря.

Буковинський сойм.

Засїданє а дня 19. вересня б. р.

По перечитаню і верифікованю протоколу із послїднього засїданя посла Пігуляк і тов. поставили інтерпеляцію до краєв. президента в справі нехтованя краєвої мови через державних урядників.

Селяни з Юрківців: Іван Мельничук, Василь Вішук і Марія Задорозняк заплатили дня 7. згідно 24. сервня б. р. в приписаний спосіб податковому урядови в Заставї свій податок за посередництвом пошти. Кореспондентки, які партія заосмотрили були в рускі адреси, податковий уряд виправді відїслав з потвердженням заплати податку, однак в той спосіб, що поперечкувано всі по рускі написані а на їх місцє виписувано назвєска в латиньскій мові. Крім того Задорозняк отримав іще прїзвєско „сєвня“.

На основі розслїдів зі сторони партї допустили ся того найправдоподобнїше урядники заставнєцього уряду податкового, бо дотичний поштовий уряд заявляє, що такі картки отримав вже від уряду податкового. Нема сумнїю, що таке карґїдє поступованє урядників тичить ся лишє руського пїсьма і Русинів, що послугують ся тим пїсьмом, бо Русини, що заплатили свій податок в под. уряді

в Заставї, зівєм не були знакомі тому панови, що допустив ся того карґїдїного вчинку.

При тїй нагодї вкінці треба і на то вказати, що наведений случай є симитомом взагалї тяжкого положєня руського народа в його власнїм краю, бо наведений случай є не лишє поодиноким схиблєком одного урядника, але також характеристичною чертою положєня, в якім находить ся Русини в своїм краю.

В судах нашого краю принципіально не приймає ся скарги на рускій мові, як то дуже часто трапляло ся в Кіцмани. В садагурськїм уряді податковим відкинєно рускій виказ Ленківської райфайзенки з тою увагою, що з руськими виказами можна удати ся до Росїї (!), бо тут обовязує тїльки нїмецка мова; в Чернівцях відкинєно також виказ „Рускої Каси“ в Чернівцях тїльки іза того, що було написанє в рускій мові; райфайзенська каса в Вашківцях н. Чер. на своє руске поданє о реґістрованє отримала від тутешного краєвого суду ухвалу в нїмецкій мові з тим умотивованєм, що краєвий суд не є обовязаний, видавати свої ухвали в рускій мові.

Після того руска мова в краю є нехтована а основні державні закони дєтєчно рускої мови в нашім краю так як би єсєпендовані; задля того нема й бесїди про розвій руського народа, коли по всіх урядах, в вишнїх школах виключно панує чужа мова. А сьвідчить о тїм клєсична громадєка рада в Руськїм-Башлові, що недавню тому рішила характеристичну для положєня Буковини ухвалу, в котрій зажадано від краєвої ради шкільної: або наданя рускій мові належних прав і належного становиска в урядах і судах або при виключнїм панованю нїмецкої мови, тої як викладової ві всіх народних школах. Руский народ приневолєний переходити рєтроградний розвій, через то він убожїє і відвертає ся від своєї вітчини.

В виду того факту і принагідно наведеного конкретного симптоматичного факту підписані ставять до кр. президента запитанє:

Що задумує Єго Сьвітлїсть, краєвий президент як заступник правительства зарядити, аби на будучє захистити язикові права рускої краєвої мови і руського народу перед того рода нехтованєм і вкорочуваням прав? Чернівці дня 19. вересня 1903. Пігуляк, др. Штраухер, др. Смал Стоцький, Левіцький, Н. Василько, Аврєль Ончул.

Краєвий президент кн. Гогенльогє: Я позволю собі запевнити, що я в справі виєсної тут і як раз прочитаної інтерпеляції заряджу як найподрїбнїше слїдство. Мало би виказати ся, що наведені інформації суть тїльки в часті правдиві, так вже тоді наведений факт мїстив би найгрубшї некоректності, які поповнили підчинєні менї органи і заєвляю, що я напевно також тому заряджу. (Признанє).

Юр. Василько ставить внесок зміни порядку дїєвного в тїм напрямі, аби протоколу з послїднього засїданя не читано а виставлювано до перегляду в бюрї соїмовім а коли нїхто не піднєсє закиду що до єго правдивости, вважати єго як верифікований. Принято.

Др. А. Ончул ставить наглядчий внесок о заснованє краєвого банку, піднєсєня економїчного положєня на Буковині. Внескодавєць домагає ся: 1. Заснованя банку на основі залучених статутів 2. теперїшнє предложенє має передати ся спеціально вибранїй „банковій комісії“, котра би над сею справою нарадила ся і з протїгу 14 днїв здала справозданє.

Слїдує відчитанє статутів, що трїває короткий час. Предсїдатель заявляє, що уділить внескодавцєви слово по умо-

товованю наглядчих внесків, які поставили др. Штраухер і тов.

Відтак забирає слово президент кн. Гогенльогє, аби відповісти на інтерпеляції: Бальмоща в справі іменована др. Кордуби сталим учителем при Г. їмїназі і оправдує тоє як цїлковитого коректнєго і законнєго.

Після того на порядок денний приходить дальша дебата над наглядчим внеском др. Штраухера в справі реформи виборчого закона. Першїй говорить пр. др. Смал Стоцький. Виказує в дуже довгїй, бо майже тригодиннїй бесїді як неминуча є реформа виборчого закона. Сєй реформи, домагає ся — каже бесідник — рік річно народ рускій але безуспїшно. Рїк річно громади нашого краю вносять в тїй справі петиції до соїму але надармо, бо тут в соїмі нема людей, котрі могли би як той наїд відчутти нужду і потреби краю. Тут нема правдивих заступників народа, суть тїльки beatі possidentes нечуї на нужду і кривди безправної маси і зівєм не почувують ся до обовязу, аби заступитись за своїм народом, що терпить так страшну кривду. Всї кривди на культурному і економїчному полі резултують ся з несправедливости виборчого закона, о котрого реформу вже давно просиди тут рускі посли але надармо. Воєреска кїїка загарбалала для себе всі права і прівїлєї з кривдою для народа. Далї бесідник виказав несправедливость закону о обшарах, на основі якого пани мають всякі можливі користи не поноєсєня нїяких тгарів. Простий мужик мусить будувати, на правити дороги, будувати мости, а на до того нїчим не причиняє ся. На школу громада платить 5 пайок (5%) а пан тїльки одну пайку (1%). Найбїльшє однак кривди народу дїє закон виборчий. Через нього бо бідний наш мужик має права тїльки на паперм. От пр. виборчі лїсти суть так зладжені, що перша і друга третина мають право виборче, а третя третина є зівєм безправна маса. Податки платити, рекрута давати, то мужик може, але аби мав слово тут, де рішаєсь єго доля, то нї. Цей закон виборчий є найбільшою ганьбою. І крайна вже пора, аби єї змити. Відтак бесідник заявляє, що без виборчої реформи безуспївно вільнодумний клуб не допустить до нїяких нарад соїму та до ухвал прелїмінара, без котрого є неможливий краєвий видїл.

По пр. Стоцькїм про несправедливості виборчого закону говорить Левіцький, Пігуляк, Н. Василько і др. Штраухер і всі вони заявляють, що без ухвали реформи виборчого закона і верифікації вибору др. А. Ончула рішучо не допустять до нарад соїму. На тїм замикає предсїдатель ранїшнє засїданє соїму о 3. год. по полудни.

По отворєню вечїрного засїданя о 6. год. вечєром вибрано комісію для виборчої комісії, до котрої ввійшли: др. Смал-Стоцький, др. Штраухер, Лянґєнган, др. Сєдєль, Тодор Флєндор, Бежал, Л. Ончул, Богосєвич, Волчиньскій.

Др. Штраухер узасадняє в довнїй промові наглядчий внесок дотично управильненя учительської плати і виказує, що материяльне положєнє учительського стану на Буковині є незвичайно невідраднє, що плата учителів зі всїм не відповідає їх праці як вихователів молодїки. Іза того дїє ся також, що учитель не може відповісти культурним вимогам свого часу, так що крайна вже пора сповнити жєлєнє учителів і подїштити їхнє материяльне положєнє. Наглядчїсть внеску прийато одноголосно і передано фїнансєвій комісії.

Др. А. Ончул мотивує відтак намієть др. Штраухєра внесок заведеня дисциплїнарного закона для учителів тим, що теперїшний дисциплїнарний закон походить іще з того часу, коли учитель не мїг

свободно обертати ся, не міг мати своєї власної думки. Ті окопи ваготять на ній ще тепер і нищать всі вільнодумніші пориви. Потрібний отже дисциплінарний закон, який відповідав би духови часу. Наглядаєть ухвалюють одностайно і внесок передають комісії адміністративній.

Слідє реферат др. Штраухера, (податок від пива), др. Вольчинського (справа краєвого шпиталю) Балмаша (краєвий фонд шкільний 1903), бр. Мустаца (бюджет на 1903 р.) Штайнера (фонд краєвих інвалідів за 1903 р.). Всі ті справи розглянуті в другій і третій читанні. Після того реферує бар. Мустаца про вибір посла в Сучаві і ставить внесок іменем відділу краєвого на верифіковане вибору А. Ончула.

Абрагамович ставить внесок віддати верифікаційні акта легітимативній комісії зложених з 5 членів.

Внесок укладає 14 голосами проти 9.

Перед голосуванням в справі верифікації виборів цілий клуб румунський корпоративно опустив сажу, а всі інші посиди голосували за верифікацію вибору др. А. Ончула.

При кінці засідання др. Гакман ставить наглядний внесок, яку ужито для Буковини часті за допомоги, які призначено в сумі 15 міль. кр. для коронних країв навіщених елементарними нещастями.

При кінці засідання краєвий маршалок Дулул подає до відомості, що зі згляду на скликане державної ради сесія сеймова мусить бути перервана, але як він надіє ся тільки на короткий час.

З буковинської політики.

За верифікацією вибору Ончула голосували: 3 а. 1. „Вільнодумний клуб“ 2. Гакман 3. німецька поступова партія а іменно: ректор Шаріцер, др. Скедль, Лянгенган, Штайнер, де Льюж і Кохановський. (Деканій і Марін не були присутні) 4. Вірмено-Поліки: Абрагамович і Богосевич (проті не були) і 5. з Румунів: митрополит др. Рента, Бежан, реф. Мустаца. Краєвий маршалок не голосував а архім. Калінеску а. Фльондор не взяв участі в голосуванню. Цілий румунський клуб при голосуванню складав ся з др. Янка Фльондора, Балмаша, Грігорчи і Волчинського. Це були ті чотири, що демонстрували за насильством, яке мали доконати на так талановитім і визначнім земляку як др. Ончул.

По оголошенню виборчого вислуду вибухло в салі величезне одушевлення. Посиди обняли ся і цілували ся. Се було як свято побратання, яке свято побіди правди, яку віднесено над спільним ворогом.

Похорони поета.

Похорони одного з перших пробудителів буковинської Русі, славного поета й пісняря нашого Сидора Воробкевича чи йак Давида Млаки відбули ся дня 21. с. м. о год. 2-гій з полудня.

Величезна кількатисячна товпа народу зібралася коло дому жалоби ул. Франца 36. в серці Буковини в Чернівцях. А товпа тета зростала описи в міру походу ід церкви й кладовищу. Сам Пресвященний Митрополит, др. Рента оточений членами цілої консисторії провадив моці славного покійника на вічний упокій. Хор „Гармонії“ і ще два хори: гімназійний і семінарський приспівували в церкві і цілу дорогу до гробу. Серед жалібної громади бачили ми представителів усіх черновецьких товариств руских, як також депутат лівівської громади рускої директора А. Борковського, що прибув з вінцем від „Промислів“. В катедрі відправив ся молебень, підчас якого виступив конс. радник о. Манастирський, з промовою в рускій, волоській і німецькій мові. Тут згадати треба, що в катедрі приспівував хор „Гармонії“, відповідаючи на рускій молебень по румунськи!

На кладовищі промовив перший консист. радник о. Калінеску, прощаючи теплим руским словом покійного як поета, піснетворця і вчителя. По ній виголосив прощальне слово пос. Пігуляк іменем буюв. товариств руских. Від Галичан промовив дир. А. Борковський, підносячи заслугу покійника як воскресителя руского слова на Буковині, що відіграв у життю Буковинської Русі подібну роль, як М. Шашкевич в Галичині, а Котляревський для всьої Русі-України. Горячими словами прощав покійника п. Сабат від імени академічної молодіж, величаючи покійника, як правдивого приятеля рускої молодіж. Подібний руский бесідник п. Модест Левицький підніс велику заслугу покійного як композитора й трудівника на ниві руского пісянства. „Буковинський Боян“ стратив у весінній гарну силу. По руских наступили волоські промови іменем „Гармонії“, якої членом був покійник, і від „Академія orthodoxa“, де бл. п. Сидір був професором хорального співу. Усі бесіди звеніли на одну нуту: в покійнику утратила буковинська Русь великого поета і композитора, щирого робітника-громадянина. О год. 7-мій вечером закінчив ся сумний похоронний обхід.

До родини покійника наспіло багато телеграм і писем з виразами глибокого співчуття.

Молодіж вернула з кладовища з натріотичними піснями на устах. То була ненаве пісня надії на гробі одного з головних робітників вітчизни, се гимн незалежної ідеї відродження, в імя якого працював його добрий дух і щире серце...

НОВИНКИ.

Личні вісті. Посли: Н. Василько, пр. Пігуляк і Тодор Фльондор удали ся до Відня. — Посол др. Штраухер виїжджає дошера сьогодні вечером до Відня.

Іменования. Др. Мирон Кордуба іменованій професором при І. гімназії в Чернівцях.

З правительства. Повітовий вестирнар, в Кімполонзі Епіфан Товстюк, повітовий секретар в Гурагуморі Отон Шарінакевич, фінансовий консистент в Чернівцях К. Торосевич і офіціаль податковий в Вижицях Іван Могошора приділено до староства в Вашківцях н. Чер. — Правительствений консистент Антін Позефович в Сторожинці приділений до староства в Чернівцях.

З дирекції дібр. Радник двору Ульман повернув вже з відпустки.

З торг. і промислової палати. Др. Пашкіс зрешігував зі свого мандату в торг. і промисловій палаті а на его місце президія поклала знаного тут купця Крагера.

З різничої школи. Дня 18. і 19. б. м. відбув ся при тутешній різничій школі головний іспит, до которого ставило ся 7 кандидатів. З тих 6 здало іспит а один зівстав репробований на 1 рік. Правильна наука при тім заведено розпочне ся дня 23. б. м.

Зложене мандату. Останні події на сеймових засіданнях попереднього тяжко приневолили посла др. Янка Фльондора, до зложення посольського мандату.

Святочне отворене староства в Вашківцях н. Чер. відбудеть ся дня 2, жовтня. На то свято отворення має прибути також кр. пр. кн. Гоґензольге.

Пригадуємо іще раз, що конести туючі загальні збори ново основуючого ся товариства гімнастичного „Український Союз в Чернівцях“ відбудеть ся в неділю дня 27. с. м. всам „Народного Дому“ о год. 6 вечером. По загальних зборах наступить святочний комере. На загальні збори і на комере запрошаємо всіх прихильників так поодинокі особи як і українські товариства. — За комітет основателів: *Модест Левицький.*

Студентські бучі. Передвчєра прийшло тут знова до студентських буч. Кат.

товар. „Unitas“ припагідно посвятили свого прапору, на яке запросило багато студентів з інших університетів, відбуло передвчєра на ринку святочний „бумель“. На переді йшло кілька студентів з віденської „Рудольфін“, що суть знані зі своїх демонстрацій в Відні. „Зелені“ в повній параді парадували перед буршами нашого університету, що вважали се провокацією і окружили зелених. Не прийшло однако до ніяких драч і ціле видовище було би ся скінчило як звичайно, коли в то не була би ся змішала поліція, що на приказ інспектора поліції др. Міроновича добула шабелю і кинулась на велику товпу народа, цікаву на тим подібні авантюри, коли она на перший приказ др. Міроновича сейчас не розійшла ся. Деякі люди, що спокійно приглядали ся цілій авантурі, зістали побиті а один селянин навіть тяжко ранений шабелею в ногу. Поліція поводила ся так брутально як би то ходило о подавлене повстання. Між населенням панує ізза того велике обурєне. Нечувана бо річ, що міська поліція з шаблями кинулась на горожан міста лишень задля того, щоби зробити місце та розігнати вуличних гавів, так що міська рада повинна зараз на найближшій засіданню ту справу розсідити та зарядити, аби щось подібного в будучности не повторило ся.

Перший загальний збір Каси пожич. і щад. ст. з. з. н. п. для громади Касилів відбуде ся в неділю, дня 27-го вересня 1903 року о годині 10 рано зі слідуючим порядком: 1) Має ся установити стан наїв, вкладок і позик; 2) Має ся ухвалити як роздобути потрібних для каси грошей; 3) Ухвала в справі заемоги краєвої; 4) Вибір касиєра; 5) Вибір ради надзорчої. — *Севастиян Шербанович*, начальник.

Загальні збори й отворене каси в Вашківцях н. С. відбудуть ся 27. вересня с. р. Просимо руских патріотів, щоби взяли участь у сих зборах. — *Дмитро Олар*, начальник каси.

Огні. Дня 18. с. м. о 1. год. по полудни вибух огонь в стодолі господаря Василя Мосорочана в Молоді. Жертвою огню пала сама стодола враз з всіма приписами збіжєвими і мешкальцями хата. Шкода має виносити близько 1800 К. Всі спалені будинки не були обезпечені. Причиною огню є то, що Василь Мосорочан лежав в стодолі на соломі і курив факку, з котрої випало вугілля; в одній хвилі занялась солома а відтак станула і ціла стодола в полумях.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Учитель“ ч. 18. Містить злід. статі: Всенародне свято Івана Котляревського в Полтаві з портретом Котляревського. — Сучасне вихованє. — 3 заграничної літератури. — Діточа праця; діточі злочинці. — Яких средств наукових потредує кожда школа народна низшого типу і т. д. — В Кабаровського. — 3 руского Тов. педагогічного.

„Поступ“ ч. 36. Містить закінчене літературної силуетки п. з. „Богдан Лешкий“ з під пера Яр. Весоловського. Дальше статі: Ще раз цукрова справа. — Як живуть данські хлопці? (Конець). — Децо про Сям. (Конець) Перелетні птахы, Ст. В. — Веячина. Нові книжки Олега Сатиря. — Добрі ради. — Народна господарність. — Смішнє. — Перепієка редакції і адміністрації. — Поезії Ст. Вільшанського і фелетон На Жовті води. — „Поступ“ єсть одиноким у нас популярно-просвітним тижневиком. Подає статі справді інтересні, писані гарною, ясною мовою, фелетони його мають свою артистично-літературну стійність. Тому й повинні наші люди як найбільше розширяти сей „Поступ“.

Михайло Лозинський. Любов-туга. Чернівці 1901. (!) 3 друкарні товариства „Рускої Ради“. Мала 16-тка 41 сторін нечати. Є се збірка поезій молодого й знаного публіциста, котрий сею збіркою у перше виступив явно на поле поезії. Багато його лірично-сатиричних віршів печатав лівівський „Комар“ з підписом М.-о. Всі вони носили ціху по-

етичного талану. Нинішня збірка свідчить, що поезії в ній замінені, повстали не тільки в хвилі молодечого запалу, але й глибокої рефлексії. Гарний є цикль „З театру“ і „Любов-туга“, від которого носить назву й ціла збірка. Форма поезій взагалі гладка, хотя слідно подекуди й „роботу“ — невіддільний чинник у початкуючих поетів (поезії ті написані перед роком 1901.), тому й мелодія вірша декуди хромає, або стає за ранава. Вирочім мова чиста, а поезії подобають ся. — Дістати їх можна в обох руских книгарнях у Львові і в автора (Львів, ул. Піярів 11 а) по ціні 40 с.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 22. вересня. Німецький цісар Вільгельм II. приймав на особній аудієнції вчєра пополудни міністра заграничних справ гр. Голуховського.

Відень, 22. вересня. Іспанська королева-мати й інфантка Марія Тереса відіхали о год. 8½ рано до Парижа. На западнім двірці попрощав їх Цісар Франц Йосиф I., архикнязі: Райнер і Евген, іспанський посол у Відні і австроугорський амбасадор з Мадрита. Цісар розпращав ся сердечно з королевою-матір'ю і єї дочкою.

Відень, 22. вересня. Генеральний інспектор маринарки в Кіль, Кестер отримав телеграми німецького цісєря, що архикнязь Франц-Фердинанд приділений а la suite до німецької маринарки, яку то гідність прийме архикнязь з вдячною гордостю.

Львів, 22. вересня. В справі крадіжки мобілізаційних плянів веде слідство одєн з черновецьких авдіторів. Підозрівають дезертира з р. 1877, фельдвєбля 20. полку піхоти краєвої оборони Боднара.

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

для молодіжї,

є до набути

в Папірни „Рускої Бєсїди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

єуть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси

за 2 кор. 50 с.

Писання Ос. Юр. Федьковича

І, II, і IV. том по ціні:

7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупці опускає ся

значний рабат. (0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Велике народне свято в Полтаві.

(Конець.)

Коли перший день свята через російські промови і адреси мав бодай в часті офіційно-російську примішку, то в другім дні гомоніло при всякій нагоді, при всіх точках празника виключно рідне українське слово. Відповідно до сего й загальний настрій став більш піднесений, більш патріотичний. Забуваючи про дійсність здавати могло, що все то відбуває ся не в самодержавній Росії а де-у свободній, вимріяній, незалежній Україні...

О 1/2 год. в полудне мочав ся музикальний ранок. Сала мійського театру виповнена мабуть ще більш, як попереднього дня — вся публіка у святоточних одягах. На сцені уставлений амфітеатрально мішаний хор у живописних народних українських і історичних козацьких строях. Сей хор се вибрані голоси — числом около 200 — з чотирох різних хорів київських і полтавських. Перед сценою оркестр з около 50 людей. А всім тим управляє така незрівнянна майстерська сила як найбільший наш композитор Лисенко. Справдішній пир для уха! Чогось подібного урядити ми не в силі!

Ранок складав ся з сольових співів, мішаних і мужеских хорів з оркестрою, деклямацій і світляних картин на полотні, які представляли малюнки до творів Котляревського, его памятник, дім де уродив ся і т. н. Для цікавих подаємо програму в цілости:

1. „На вічну пам'ять Котляревському“ Т. Шевченка; М. Садовський виголосив.

2. Гомоніла Україна“ із поеми Шевченка „Гайдамаки“, муз. Лисенка, відспівав Г. Внуковський.

3. Світляні картини із альбому рисунків П. Мартиновича.

4. „Пливе човен“ нар. пісня; ул. для хору Лисенко; мішаний хор.

5. „Чого мені тяжко?“, „Ой, стрілочка до стрілочки“. Слова Т. Шевченка, муз. Лисенка; відсп. Н. Калиновська.

6. „Гей не дивуйте!“ нар. пісня; ул. для хору і оркестри Лисенко.

Часть II.

1. „Ой, що-ж бо то за ворон“, нар. пісня ул. для хору Лисенко; мужеский хор.

2. „Ой, у полі озерецько, посію я конопельки“, нар. пісні, ул. для хору Лисенко; мішаний хор.

3. „У досвіта встав я“. Слова Куліша, муз. Лисенка; відспівав Г. Внуковський.

4. Кантата „На вічну пам'ять Котляревському“. Слова Шевченка, муз. Лисенка; виконали тенор, баритон, мішаний хор і оркестра.

Всі точки були виконані з правдивим артизмом і незвичайною прецизною. Публіка що хвиля попала в одушевлене і принуджувала безнастанними оплесками до повторення многих частин програми. А вже правдиву бурю оплесків викликувала кождоразова поява д. Лисенка. За труди, які він поніс при урядженю сего свята нагороджено его чудовим лавровим вінцем, який вручено композиторови при останній точці програми, кантаті зложеної нарочно на нинішнє торжество. Коли в останнє запущено занавісу, всі счудувались, побачив-

ши, що сей ранок протягнув ся до 5-ої год. вечера.

Сейчас по тім був назначений офіційний обід уряджений городською радою в гостинниці „Монголія“. Сей обід дійсно відбув ся, але в нім не взяв участі ніхто з видатніших українських діячів. Бо-ж сидати до спільного стола з людьми офіційного світа, против котрих, хоч посередно, вчера піднесено протест, було якось ніяково. Тому й з делегатів австрійської Русі не всі явилися. Буквинські делегати і двох із галицьких відсунулись також від участі в бенкеті, солідаризуючись вповні з Українцями.

О 8-ій год. вечером почалося представлєне в мійськім театрі: ви-ставлено „Наталку Полтавку“ при слідуючій обсаді:

Наталка — Л. Л. Мінцка
Терпилиха — С. В. Тобилевичка
Макогоненко — М. Л. Кропивницький
Тетерваковский — І. К. Карпенко-Карий
Петро — А. Л. Жульнський
Микола — Н. К. Садовський.

Само собою понятне, що при такій обсаді представлєне випало знаменито. Особливо поривав д. Садовський своєю незрівняною грою і інтерпретацією та способом співання народних пісень. Не менш знаменитий був д. Кропивницький. Публіка часто переривала гру при-нуджуючи акторів до повторення по-одиноких уступів. По сто літах одушевила „Наталка“ видців мабуть ще більше, як за першою появою.

По представленю повторив хор ще раз дві найкрасні пісні, які відспівано на музикальнім ранці, а то з огляду на ту публіку, яка рано не була в театрі із-за браку місця: „Гей не дивуйте“ і кантату.

Аптеоза, що представляла Україну вкладаючи лавровий вінець на голову Котляревського, закінчила сей вечер а з ним і ціле свято.

Празнованє відкрити пам'ятника Котляревському в так величавий спосіб — се безперечно незвичайно важна подія в нашім національнім життю і розвою. Ціле свято від початку до кінця було величезною і світлою маніфестацією українства у самодержавній Росії. Воно важне зарівно для закордонних Українців, як і для нас, австрійських. Для тамтих, бо в перше публічно і офіційно залунали українські промови, подія для них важніша чим би нам здаватись могло. Для нас, бо ми привикли вважати Україну пропавшою, пів мертвою, а побачили що там мабуть чи не більш патріотизму, одушевлення і охоти до жертв для народної ідеї чим у нас. Тільки більше таких свят, бо вони більш розбуджують і підносять духа чим томи статей і розвідок.

З буквинської політики.

Останнє зусилє боярської кліки, аби не верифікувати вибору А. Ончула, було внесене посла Абрагамовича, аби вибрати легітимацийну комісію. Був се рід наставки, до котрої бояри хотіли зловити „Freisinnige Vereinigung“. Але однак замір не вдав ся. При поіменнєм голосованю упав сей внесок 14 голосами проти 10. Митрополит др. Репта голосував проти легітимацийної комісії. За те одержав бурю окликів: Să trăească і Славно. Се була нагорода за чесний вчинок

Сильвестер Ярчевський.

Пан оберляйтнант.

Кілько разів побачу малого ученика військової школи, тільки й разів пригадає ся мені він — оберляйтнант. Дивлюсь на те надуте личко малого воєвча, на ті очка, що так думно і згідно поглядають на звичайних, буденних людей у „цивільнім“ убранстві; дивлюсь на цілу тоту витягнену, лалювату, мов іно-що застиглу під рукою мистця гіпсо-ву фігуру — дивлюсь на неї і жалю якийсь давний-давнєсенький силєсь у серце мені, відвертаю очі, бо дріжу на саму гадку, що те дрібне дити Марса постигне може така сама доля, яка постигла его — оберляйтнанта... І хто буде ту зноба виноват?... *

Его славили дуже добрим чоловіком всі воєнки: і звичайні й однорічні охотники. Підчас муштри, бувало, він і вине ся на кого, накричить, що аж таки добре етидно, іноді то й покарає — назначить на ру день коменатного арешту тай тільки всього. Звісно — покарати треба, инакше знівнє військова зарність... Але пан оберляйтнант не карав ніколи так, як се любив діяти пніші, ізза котрих бідні лю-диска терли марно своє здоров'є, свою силу, або й попадали в знеохоту до життя тай кінчали сю дочасну мандрівку самовбійством.

Та прецінь мав наш оберляйтнант часами й немилі хімері. Тоді его й слухати не було мило.

Раз пояснював нам вагу жовніра, мілітаризму взагалі.

— Слухайте, мої панове — казав оберляйтнант, а було се в школі однорічних охотників — з вас кождий покінчив якусь науку, кождий пне ся тепер висше, обрає собі знанє, з котрим піде вже в світ. Є межи вами адепти Еску-ляна, є правники, є й філософи — ба й один теолог заблудав ся — бідачєско! Але котре зване найкрасше? Такого пи-тання не завад собі ніхто з вас, знаю певне. Отже розбеймо цілий ністан суспільної гієрархії по зв'язам. Медицина — добра річ, чому би ні! Помагати людскости, страдаючи на ліжку болізни — красна річ, етична річ... Але возьмім на увагу брідоту роботи! Такий медик мусить обертати своєю виплеканою рученькою всяку погань, „бзбратись“ у всяких брудях, людсьім гною і таким нї-шїм... тьфу! річ зівсім неестетична! Се признає мені всяка здорово мисляча лю-дина. Я знав панночє, що, по простому сказати би, бридїлись медиками!... Возь-мім правників. Що се право? Давнійше право добував здоровий пастук, тепер право повертає своє поважно-строге ли-ченько за мішком з грішми; так, як со-няшник за сонцем, вертїть ся право за мамоною... Найбільші правники суть звичайно найбільшими розбійниками, бо су-дять по параграфам своїх часами й дра-конських законів, а не по етиці. Ет, що то багато й говорити! Нема нічого до-

брого і в праві... Про філософів не хоче ся мені навіть і згадувати! Бо чиж то називає ся житєм — те вічне гулюканє на многонадійну гімназїальну молодіж, котра своїх учителів-просвітїтелів так любить, як мій послугач щітку від чо-бїт! Він уважає в своїм великім розумі, що на світї зівсім не треба би щіток ні смаровила до чобїт, а гімназїсти так само задивляють ся на штудєрну науку греки й латини і всяких иньших гімна-зїальних мудроців. Я те дуже добре знаю, бо ж і я перебув якийсь рочок під кормогою просвітїтелів (їх звичайно прозиває молодіж „бєльферами!“). Стану духовного не хочу я чіпати вже хоть би тому, що бачу й у вас однаковїські на тій точці погляди зі мною, инакше ви булиб усі позамикались у семінари-чних казаматах. Слїдно, що й вам теоло-гія не по нутру. Про иньші зв'язи — от, хоть би торговельні чи промислові — навіть не випадє нам говорити, бо що нам дискутувати про купчиків, кравчи-ків, шевців-шкіродравців?... Остає од-но зване — гарне, величавє. Цілий світ бе покони перед его могутностю, хо-сенностю і красотою. Догадуєтесь ві-дай, мої панове, що в мене на приміті хїба стан військовий. Жовнір — се най-кращий стан, оборона дорогої вітчизни — се его занятє! Нема війська — нема добробуту, нема політичного значїня, нема народу!... Сила війська репрезєнтує державу, народ... А хто їмє станути чолом проти пострілів ворога, хто гру-дию спроможен стрїтити неприятельське ружє — той мусить зазнавати поваги

й чєсти в горожан, у світї. Тому то й ми тільки — військові, дізнаємо най-більшої в краю чєсти, й ми тільки — іменнож офіцїри — маємо і мусимо мати чєсть, куплену власною кров'ю — тому й виспу, яснійшу, як „цивільна“ чєсть!... Панове — говорив що раз то більше за-паляючись наш оберляйтнант — історія, тота magistra vitae, вчить нас, що на-віть в мрачній старинї почитано війсь-ко дуже високо. В Єгипті була каста воїнів одною з перших і дізнавала безгранич-ної шаноби...

— А крокодилі дізнавали ще біль-шої!... — вирвав ся півголосом товариш-правник, що сидів біля мене.

В школі панувала тишина, тому слова тоті дійшли до уший товаришів. Багато лиш звернуло ся з виразом втіхи і здивованя в той бік, де ми сиділи; дєкто й засміяв ся. Дєлетїли тоті слова й до уший пана оберляйтнанта. В одну мить гарне его лице перемінїлось, на-брало виразу незвичайної злости. Енер-гічно закросєні уста дріжали, а витріщені очі бугзально так і дїтали по лицам сидячих товаришів, бажючи знайти ви-новника, якому вирвало ся те „крилатє слово“.

— Котрий дурєнь посмієв учинити свою ідіотичну замїтку? — закричав по хвиля пан оберляйтнант.

В салї тихоєнько хоть мак сїй.

— Се певно котрийсь з тих пре-мудрих філософів, що не вміють навіть як слїд ходити по божім світї, а рефор-мувалиб его на всі боки... Се певно ви...

Ренти, котрий також кілька разів подякував за зготовлену овацію.

Наш Гакман. Наш коханий др. Гакман показав отже свою фарбу. Він бідачесько простогнав, заікуючи ся, в соїмі ось яке: „До відома сеї палати подаю, що виступаю з „вольнодумного клубу“, бо — др. Фльондор, котрого знаю від короткого часу, дізнав великої з'обиди“. Се був перший попис публічний Гакмана, якого уважав автор „Вражін з буковинського сойму“ в „Ділі“ можливим до якої роботи мислення. Виступ його оповістила пожитивна часопись „Czerw. Tagblatt“ уже таки зараз в п'ятницю, кажучи, що се свідчить про самостійність сего мужа. Він же й „самостійно“ пробрехав ся, аби дістати ся до „вольнодумного клубу“ а звідтам до всяких комісій. Ну, ну, хитра-ж у него головка, хто би се був гадав! Достойний він похвали з уст Вольчинського.

Кажуть, що Гакман зберіг ся від честювання свого славного поступку зі сторони маси студентів аж утечею на фіякра. Гарна політика, якої заборолом стає фіякерська повозка.

Де згода в родині... Субота. Др. Стоцкий скінчив іно що свою руску бесіду. Став говорити посол Пігуляк, описуючи живими красками недолю руского люду в краю. Галерія оплескує його слова. Члени „вольнодумного клубу“ сидять спокійненько, прислухують ся; інші послы ведуть гутірку свою в кульорах. Нараз каже др. А. Ончул: „Як то ми ту собі згідливо сидимо разом Румуни, Русини й Жиди вкупі, коли велика посілість забрала ся з хати! Буря оплесків нагородила ту замітку, бо була вона з серця інших.“

Др. Янко Фльондор надумав ся інакше і рішив ся, як доносить его „Жорна“, по останніх подіях і несправедливих нападках на румунську націю „Platz nicht räumen“ і посольського мандату не складаєти...

Обида чести. В буковинській соїмі упали дня 19. вересня

Сказавши се приступив до мене і допитливо заглянув мені в очі.

— Запевняю пана оберлейтнанта, що й думки не мав я робити які заміти! — відповів я спокійно.

— В таких случах певно хтось з ваших сусідів. Ви точнісько знаєте хто...

— Не можу сказати хто винувів ті слова, але разом можу дати і даю слово чести, що не з моїх уст вони вийшли...

В тій хвили встав мій товариш правник, виправив ся і певним голосом промовив:

— Я винувів ті слова, а згляди мні! они вирвались, прошу пана оберлейтнанта!

Пан оберлейтнант подивив ся на него з початку остро, навіть з певного рода презирством (мій товариш мав нещасте належати до „офермів“), відтак сказав рівним, рішучим голосом:

— Завтра зголоситеся до рапорту!

— Ja wohl, Herr Oberleutnant! — відповів правник і усів.

Пан оберлейтнант кінчав нинішню науку зовсім сухо, без дотенів, якими закрушував почасто свій „випад“. Сегоднішня подія збентежила его.

По науці сидівала коротка муштра, потому обід.

Оберлейтнант обідав близько нас, в офіцерській менажі.

По обіді відбувались справи хору, що зложив ся з самих одиричних охотників. Пан оберлейтнант дозволив в тій цілі хіснувати ся шкільною салькою.

Незабаром він і прийшов прислухуватись нашому співови. Похожав він собі по коритарі і від часу до часу при-

б. р. зі сторони посла д-ра А. Ончула на адресу посла д-ра Янка Фльондора такі слова, які сей узив за обиду своєї особи. Тому й вислав своїх заступників послів Абрагамовича і д-ра Скедла, котрі мали визвати д-ра Ончула до гонорової сатисфакції. Заступники д-ра Ончула послали др. Смоль-Стоцкий і др. Штраверхер, зійшовши ся з заступниками д-ра Фльондора, заявили, що іменем свого мандата відмовляють п. Фльондору гонорової сатисфакції, доки не дасть доказу гонорової залагоди афери з п. Ник. Васильком з дня 20. грудня 1900. Тоді бо кинув був посол Николай Василько на адресу д-ра Фльондора тяжкі обиди, а звисно, що др. Фльондор не поладнав сеї справи на гоноровій дорозі. Коли се стане ся, обіцяють заступники д-ра Ончула всяку сатисфакцію. Тоді заявили заступники д-ра Фльондора, що уважають ту свою місію як покінчену і складають свої мандати до рук манданта. На се відповіли заступники д-ра Ончула, що остають при своїм погляді на справу, а коли др. Фльондор не вважає за відповідне поладити вперед справу обиди чести з п. Ник. Васильком, заки буде міг від д-ра Авр. Ончула жадати гонорової сатисфакції — то уважають рівно-ж свою місію за покінчену і складають свої мандати.

Отже з Фльондорової хмари — малий дощ. Др. Фльондору не дописує щасте ані в політиці, ані в справах — чести. Як собі постелити...

Овочі побіди.

Сегоднішня свенія соймова, хоч й як коротка, має дуже велике значіння для політичних стосунків в нашій країні. Два ворожі табори „Freisinnige Vereinigung“ і назавждишка кайка боярска станули до лютої борби — рішучої розправи. „Freisinn. Ver.“ виступило до борби з кличем: „Без виборчої реформи, без Ончула нема сойму, нема краєвого бюджету!“ З тим кличем виступило оно до борби і віднесло побіду і то дуже сьвітлу. Ворога побито на голову. В румунській кайбі,

станув. Крізь відчинені двері лились ід йому звуки другого Quodlibet-у Лисенкового. Мелодійні пісні настроили пана оберлейтнанта добре, вигнали з его серця думку про дразливу ранішню подію. Він кивнув на мене рукою, я приступив.

— Красну пісню сьпіваєте нині. Вам Русинам позавидувати можна таких скарбів. Коли б я не був офіцером, бажав бим бути музиком. Ага! а що скажете до нинішнього мого викладу. Як вам подобають ся мої докази про вагу жовніра?

Пан оберлейтнант був з декотрими товаришами як правдивий камрат; тож прецінь були в перспективі офіцери — его товариші. Я в него тінив ся особливою ласкою. Нераз прощав мні більші „прогрішення“. Тепер він питав так сердечно, так наївно, его очі дивились так ясно, що годі було не дати ему отвертого, щирого одвіта.

— Даруйте, пане оберлейтнант... скажіть мні, чи маю відповісти зовсім щиро?

— Того-ж я й хочу...

— Коли так, то скажу прямо, що я проти кастовості, тай оборони інтересів сусільних чи народних не хотів би і бачити в кров'яній купелі, тому й...

— Ет, ет! до чого се вільноозоване! — перервав мні нерадо пан оберлейтнант — я казав давно, що з вас далеко краший співач! От, ідте дальше управляти хором... а сьпівайте ще раз той... той... що сьпівали перед хвиною...

(Конець буде.)

що легкодушно розночав сам сю борбу, наступив роздор. Як то стало ся? Що за причина була сього славне елементарного переображення груп в нашій соїмі?

По стороні вільнодумних була добра справа і справедливість. По стороні боярської кайки: насильство і неправда. І горе краєви та его розвою, коли насильство і неправда одоліють добру справу та правду та рішають життєнні питання краю! Ніколи тоді не можна сотворити кріпких підвалин соціального і економічного розвитку а санация нездорових відносин є тоді ділом неможливості. Однак на щасте інакше стало ся. Німцям отворили ся очі. Они пізнали ся на румунських провідниках, що удають приятелів народу, й побачили їх в властивім сьвітлі. Їм стало банно за поступком і вільнодумністю, й вони получили ся з „Freisinnige Vereinigung“. Навіть Вірмено-Поляки побачили, що їх політичні приятелі завели їх на криву дорогу. Они іще в пору завернули і разом з „Freisinn. Ver.“ голосували нелишень за наглядність виборчої реформи але також за верифікацію др. А. Ончула. Остали ся тільки одні Румуни, остались під прапором мертвого, терористичного примусу клубового. Навіть др. Рента станув по стороні правди і поступу та по оплесках сьї трійасей, які отримав в нагороду за свій поступок, міг пізнати, що вступив на добру дорогу. Також Бежан станув по стороні доброї справи і пішов за своїм душпастиром. І так прийшло до зауки, котра верифікувала вибір Ончула на пожиток і славу краєвого сойму. Так справедлива і добра справа основно спромогла змінити взаємне становище поодиноких партій.

Однак змінити і поділати не є все одно. Самою зміною іще нічо не зроблено. Пізнано, звідки вистає не волене в соїмі та, що звідси переносить ся оно на край. Переконано ся, що др. Я. Фльондор і Вольчинський в своїх політичних акціях руководили ся тільки личними інтересами і наслідком того др. Янко Фльондор потерпівши страшне поразення хотів зречи ся свого мандату. І всі послы, що зміряють до позитивної, хосенної праці около краю можуть поправити ті невідрадіні відносини, які панують на Буковині, тільки тим робом, що тісно получать ся в тій цілі, аби краєви дати виборчу реформу, учителям управління плати та дисциплінарний закон, а селянам і дрібним промисловцям дешевий кредит. А ґрунт до такої сполуки вже єстувє. „Freis. Ver.“ ставить єї до диспозиції всім, що чесно і щиро хотять працювати для краю. Перше всею мусить ся дати народови хліб і свободу, треба закінчити народну ворожнечу і свару племенні а старати ся піднести народ на культурнім і економічнім поли.

На Буковині є докончна спільна економічна праця, бо тільки через ню можна досягнути національну згоду та порозуміє в краю. Треба тільки доброї волі, що вихована в добрій школі, не раз стала ся чесним, щасливим винаходником. Метою „Freis. Ver.“ є головню то, аби в краю піднести економічний добробут та мир. І кожний, що любить свій край, стане по стороні „Fr. Ver.“ Овочі побіди, яку віднесло „Fr. Ver.“ дня 19. вересня б. р., повинні вийти на користь не одної партії а цілого краю. Найкращим однако успіхом тої побіди було би то, коли би до „Fr. Ver.“ приступили до спільної праці ті елементи граввої репрезентанції, котрим лежить на серці добро і гаразд краю.

Рада державна.

Засіданє з дня 23. вересня с. р.

Президент ради державної граф Феттер отвирєє засіданє оповіщенням цесарського патенту, на підставі якого скликано державну раду на 23. б. м.

На порядок денний приходить правительственне предложење доично контингенту рекрутів. В предложењу контингенту рекрутів, яке ухвалила була державна рада, змінено лишень то, що покликане більшого числа рекрутів як в попередніх роках може наступити тільки тоді, коли буде ухвалений контингент рекрутів також в Угорщині.

Президент міністрів др. Кербер забирає слово і поєнює в довгий бесід

ціль теперішньої сесії парламентарної. Серед оживленого признаня палати згадує на Найвищий висказ волі про спільність і єдність армії і дальше заявляє, що з нагоди непринятої цесарем димісії цілого кабінету зі словами довіри є уповажненний до виразної заяви, що в усіх питаннях дотикаючих війська законний вплив сеї половини держави справді і на дальше збереже ся.

Дальше заявляє, що всею вже приготоване до того, аби зараз по залагодженю піднесеної справи рекрутів могло наступити відпущенє трирічної мужви. Тому то й припорує як найскорішню залагоду сего проєкта. (Живі оплески).

П. Перперсторфер вносить отворене дебати над завою ряду, але внесок черенаєє.

Багато є нагялячих внесків, межи ними й внесок в справі рекрутів, який не прийшов через комісію, також внески Молодочехів, радикальних Чехів і Вєєнімців, дотикаючі увільнення трирічних жовнірів від 30. с. м. Над тими внесками буде нарада.

Бесіда президента міністрів.

З початком засіданя промовляє президент міністрів др. Кербер. Висказує свій жаль по поводу конечности, яка спричинила у ряду цілого докладного веденя справ ужите §. 14., поєнює причини скликаня такої короткої сесії і згадує про се, що — коли державна рада дала доказ глибокого патріотизму і мимого господарчої депресії згодила ся на чимале підвищенє контингента рекрутів, в Угорщині повстали при нараді над відповідним проєктом такі труднощі, що довели до редукованя контингенту рекрутів після давнішого виміру. Народа в угорській парламенті довела дальше до національних жадань, які мусіли би довести до основних змін в устрою спільної армії, тимсамим отже не тільки зміряють до звуженя права найвищої власті, але й законних прав і інтересів сеї половини держави. (Притакування).

Межи иньшим сказав президент міністрів оті знаменні слова: Не вбиваємо клина в організм армії, а також не робимо стежки, котра би національній аспірації отворила дорогу до спільного війська.

В тих кількох днях — заявляє др. Кербер дальше — має палата виповнити задачу, за яку заслужить собі вповні на подяку людности.

НОВИНКИ.

През. кн. Гогенльоге не уділяє в біжучім тяжкім ніяких послухань.

Личні вісті. Митрополит др. Рента, краєвий маршалок Лунул, др. Луну виїхали до Відня на парламентарну сесію. — Намісник в Триєсті ґр. Г'юес прибув до Іцпан а звідси удав ся до Ілїшентів, де довгий час ме перебувати.

Іменованя. Йосиф Гусятинський іменований секретарем староства в Іурагуморі а вахмайстер жандармерії Август Клечинський канцелярством при правительстві в Чернівцях.

З правительства. До служби при новоутворенім старостві придлені повітовий комісар О. Беннерт та концентований практикант Шашко Кобиланський з краєвого правительства як також повітовий лікар др. Атаназий Окуневський з Сторожинця.

Письменні і устні ієсити на учителях середних шкіль відбудуть ся дня 3. листопада та в сїдуючих днях. Зголошени до тих ієситів приймаєсь найдальше до 29. жовтня б. р. письменно або устно в сенаті.

Збори „Unirea“, що як раз були заповідажені, не можуть тепер відбувати ся а то іза того, що др. Фл. Луну перебуває тепер на нарадах парламенту в Відні. Час, коли будуть могли відбувати ся збори „Uniri“, буде вчасно оповіщенням.

Товариство лікарів на Буковині. Сьгодніня дня 25. вересня 1903 р. о 6 год. вечером відбудуть ся в краєвій лічниці загальні збори з таким порядком денним: 1) Верифікованє останнього протоколу і відчитанє поставлених вне-

сень. 2) Демонстрації з хірургічного відділу д-р. Филиповича і лікарів заведення. 3) Евентуалія.

Спроневірене. Дня 26. б. м. розічне ся перед тутешнім судом присяжних розправа проти бувшого податкового ексектора Артура Шекса за спроневірене. Воронити адв. д-р. Фрайндель, оскаржує д-р. Бальян.

Село Крещатик положене над Дністром в німанецькій повіті, власність Івана Гибора, набуло на ліцитації в Чернівцях буков. заведення кредитове земске за 320.000 кор. На весні наступного року має бути розпарцельоване се добро між селяни, що вже оголосили ся до купни поодиноких частий.

Нова станція телеграфічна. Міністерство торговлі дозволило на устроєне телеграфічної служби в маючій утворити ся уряді поштової в Рончу. День отворення того уряду буде поданий офіція.

† **Василь Семанюк**, господар в Кобалах пов. Косівського в Галичині, син Юрія, брат Івана, упокоїв ся в 26. році життя, заосмотрений св. Тайнами по короткий а тяжкий педузі дня 16. вересня. Покійний визнавав ся правосістю характеру, був просвіченим, свідомим патріотом і полишив за собою у всіх знайомих глибокий жаль. В. е. п. Земля ему пером!

Цар їде до Відня. В неділю вечером виїхав з Відня імператор Вільгельм II. а тут уже й приготувались ся на прийняте другого коронованого гостя, царя Росії, що має прибути під кінець місяця над сивий Дунай. В тій цілі пересмотрювала оноді спеціальна комісія дорогу до Шенбруну, якою буде їхати Никола II. Декорації улиць мають бути величаві.

Говорить все і всюди по руски! Хто себе по правді шанує, того й люди шанують. Чогож випромінювати ся тієї прасної, мелодійної мови рускої, тої мови пісень, найзвучнішої з усіх славянських мов? Тамте на слова великого не давно що згаданого поета буковинського, нашого незабутного Сидора Воробкевича, котрий в загалі святим так кличе:

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має!

Або й кобзар з над саги Дайра-Словути, наш Тарас Шевченко, не говорить до нас грізно-благальним голосом: Учте ся, брати мої,
Думайте, читайте —
І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь,
Во хто матір забуває,
Того Бог карає!...

Так, Бог карає і люди карають забутем і нехтованем погордою. Уміти говорити на всякій мові — річ дуже гарна і хосенна, але треба при тім уміти шанувати свій найдорожший скарб, сей народний кзейнот — рідну мову.

Гершко Чон понав у немалу халену, як ми вже свого часу оповістили буці, з якої видобув ся лише протоколярним узнанем друкарської тарифи і публічним перепрошенем д. Шіґла як заступника друкарського союзу. В протоколі обіцяв Чон: 1) запровадити від понеділка 21. вересня 1903 для всіх новопринятих помічників кваліфікованих нормальну тарифу платні; 2) відправити або до чого иншого ужити складачки і то до чотирох неділях; 3) відправити до 6 неділях свого фактора, а помічникам оплачуваням не після тарифи винувати місце на дві неділі від 19. вересня; 4) як поруку виконання сеї умови виставляє велесль на 10.000 корон на руки голови тарифового уряду. Се головні точки протокола. Крім того має Чон оголосити в часописах черновецьких, як також в „Arbeit“, „Arbeiter Zeitung“ і „Vorwärts“ заяву честі, перепрошуючи заступника друкарського союзу д. Шіґла за заповдлану ему печатну зневагу. Чейже тепер буде наш Гершуньо з більшим ре-спектом відносити ся до тарвох.

Загальні збори „Січ“ з великою народною забавою відбудуть ся, як зачуваємо, в Вашківцях н. Ч. дня 4. жовтня с. р. Збори і фестин заповідують ся величаво.

Демонстрації. З Кронштаду доносять, що оноді на Угорщині урядило 50 жовнірів з 2 і 92 пк., належачих до

третього року служби, вуличну демонстрацію. Вони перетягали вулицями і кричали: „Не хочемо далі служити“. Поліція показала ся за слабою, визвано отже жандармерію до привернення спокою. Публічність станула по стороні жовнірів і не дозволила їх арештувати. І в місцевості Льосонч мали жовніри з третього року по повероті до касарні відмовляти даліше служити. В касарні сьнівано пісню Кошута.

За убийство 3 і пів літнього сина засудив 21. с. м. суд присяжних у Сольногороді жінку нічного сторожа на смерть через повішене.

Не здурите мене! Президент Рузвельт оглядав станцію емігрантів на однім острові. Показали його одній німецькій жінці, але вона ніяк не могла зрозуміти, що се за така рибка — президент. Тоді сказано їй: се американський цісар. Тепер зрозуміла. Аби переконатися, чи се правда, виймила долар і приглядала ся образи Індіанця, який находити ся на доларах. Але він ані раз не подібний до президента Рузвельта. Тоді розсміяла ся і крикнула: „Ого, не здурите мене, мої любі!“

Палій з нужди. Якійсь з'убожілий учитель гри на фортеп'яні підняв оноді в Берлінні хату, аби тільки міг перший зголосити у сторожи огневої пожежу і дістати нагороду три марки (більше, як наших три корони).

Не треба кондуктора в однім американським трамваї в Сутпорт. Візник тільки підніме одну штабку в трамваї і він зараз таки стане, пасажири входять і видають гроші до автомату. Вистарчає чотири пасажири на оплату коштів такого трамваї.

Від „червоного способу мислення“ хоче зберегти своє військо саксонське правительство і тому наказало тими часами своїм воїкам брати участь в зборах соціально-демократичної партії.

Масове самоубийство. З Будапешту доносять, що в громаді Пенц, в полудневій Угорщині, поповнили самоубийство всі громадські зверхники, ізза дефракцій. Оноді рано повісив ся громадський судія Поточнай; швагір его, каснер громадський Мікулай, коли о тім довідав ся, застрів ся. Війт також хотів відібрати собі жите але уратовано его. Зараджене зараз шконтрум каси, виказало, що несовісні громадські зверхники через фальшоване громадських сннг обрали громаду на дуже велику суму грошей.

Прийматель міністра. Велику роль в сербській рухавці відіграють поруч суперечностей політичних, також, як славе ві всіх справах людських, зависть і лична честилюбивість. Д-р. Бернфельд, що до не давна був рабином в Білгороді, був власне свідком гумористичної події, яка мала місце в послухальній кімнаті між міністром а якийсь прибувшим на послухане фризьером. Д-р. Бернфельд очікував на вихід міністра, коли раптом до кімнати вняв — як пізніше показало ся бувший фризьер, що не хотів працювати — з шумом якийсь мужчина і став нетерпеливо прохожати ся по кімнаті. Коли побачив входячого міністра, прискочив до нього і повитав голосним окликом: „Як маеш ся, любий Костю?“ Міністер відклав ся чемаю і спитав, чого собі зичить? — „Прийтелю — відповів прибувший — я належу також до радикалів. Тепер настали тяжкі часи, мені не веде ся; постарай ся для мене о яку правительственну посаду, то буду тобі вдячний за поміч. — „А яку хочеш обняти посаду правительственну?“ — запитує міністер. — „Іменуй мене начальником округа X. — „Що говориш? Якіж ти маєш кваліфікації на такий уряд“, питає міністер. — „Прийтелю — відповів фризьер — ми знаємо ся добре, чого маємо обманювати ся. Прецінь знаю добре, що ти не маєш більших здібностей від мене а мимо того еси міністром. Памятай на мене, мій любий, прошу тебе. Дай мені на утримане, не забудь винайти мені корисної посади; до звидана!“ — „Кілько разів чуо о неперозуміях між представителями влади в Сербії, пригадує ся мені ся розмова, котрої був я наочним свідком“ — кінчить бувший рабін сербський.

Від Адміністрації „Ruthenische Revue“. Повідомяємо всіх наших П. Т. Передплатників, як і взагалі всіх інте-

ресованих, що з днем 15. вересня з'являть ся: Адміністрації „Ruthenische Revue“ находити ся: Hüfergasse Nr. 5. тож просимо писем в справах адміністраційних, рекламаций, замовлень чисел, передплату і т. п. без подавання на адресі нічого імені слати на слідуочу адресу: Administration der Ruthenischen Revue Wien IX, Hüfergasse Nr. 5. — Адміністрація „Ruthenische Revue“.

Малій Фейлетон.

Вражіння з буковинського сойму.

Загуділо по Чернівцях: 10. вересня буде отворене й перше засідане буковинського сойму. Люди поплили густою лавою на улицю краєвої палати — я за ними. От і каменця перед якою зупиняємо ся. На балконі герб краю: витріщюка голова підгодованого бика. Якби вона (тота голова!) була власністю живого таки буковинського бика, тоді-б респект був аж га!... На коридорах народу гук. Всео хоче знати, як розічне свою нараду славне заступництво краю. Карт нема. Офіціял краєвого відділу, наш брат Русинсько, обганяє ся як може звиняє ся на всі боки, що не поможе тут нічого, бо карт вже нема ніяких. Пригадую ему що рано обіцяв мені торжественним тоном аж два білети, він повідає, що добре пам'ятає, але годі. Не зїстає мені нічого, як сконстатувати йому в очі, що хоть він буковинський чиновник автономічної влади, а таки не має слова. Приймає сю заяву зі спокоем і стискає судорожно-сердечно руку. Як ту дістати ся на засідане? Придверник, бочнообразна людина, грозить, що без білету не випустить. Дістати ся там способом сильнішого — чейже не випадає. Надходить посол Пігуляк, визнає пригнетений народ руский, велить випустити снів его в притвор сьвятині автономії. З тріумфом сунуть рускі снни зеленої Буковини (і я з ними), а користають з того й інші „народи“.

Сала невелика, крісел для публики мало, місця для стоячих небогато, „двожа для журналістів“ дуже скупенька. Редакція „Буковини“ захоплює для себе перше місце з краю, садовить ся на кріслі (я як гість редакції здобуваю місце на столі відповідне розмірови своєї паручи) і так викидаємо отворення сойму.

Дзвінок чути — вслід за тим їде промова Дулула, маршалка сойму. Симпатичний сідоголовий парламентаріст говорить спокійно, рівним голосом мову, яких тисячі почуєт при отворюваню всєих соймів на світї. Втає представників народу, визнає до праці для вузшої своєї вітчизни, закликає до лояльності для Габсбургів. Пару слів проголошує по румунськи, пару прочтує по руски — от з ласки „Тирольським Сходу“. Потім забирає слово свїжю представлений президент краю кн. Гогенльогє. Статя симпатична, вивонї мужеска. Голосом повним проголошує свою річ, зложено гарною мовою, стилем простим, ясним. Одну й другу мову кінчать ви-клики: славно! браво! traasca! hoch! — справжня підвавилонська розмова!

Розглядаю ся по салі, схоплюю оком сивавати заступників народу. Найбільше випадає в око найбільший муж буковинського сойму барон Жорж Василько. Лице римського глядителя з найліпшою до-би розвою глядаторського культу — лице справді гарне, парсуна великаньска, рішучо за велика до такої малої салі; сидить спокійно, трохи недбало, як звичайно великани. Коло нього православний владика д-р. Рента, сідоголовий старець у живонисних птахтах з ко-пачком на голові. Сидить часом як вирі-заний з візантійської ікони. У відень-ським парламенті називали его журналі-сти Кальхасом. Далше бачу кілька поважних постатей духовників „волоських“, межі ними й Ерзприєстер-а „славного“ Бежана. Всі вони виглядають поважно — зверху, найповажніша річ у них борода й фризурі на голові. Показують мені кількох полеских чи зволоцєних добродіїв: лица свідчать, що їх власники не мають охоти відирити пороку. Дуже рухавици у тій громаді є посол д-р. Штраухер, котрого лице, напружена увага, бистрість язика знаменують дити семітського племені. Він оживляє своїми

„межівляками“ монотонність засіданя. Спокійно уважно і позажно сидить онтам керманіч буковинської роботи просві-тно-політичної д-р. Смал-Стоцький; коло него Пігуляк дивить ся з олімпійським спокоем перед себе, так немов і промов-ляє: „Козак знає та мовчить“. Рухли-вий і рішучий цілий собою пос. Ник. Василько. Як говорить, то не спить. І не силить тоті, до котрих і про котрих він говорить. От, як там трясє ся вла-дика, певно не з веселости, бо то госпо-дарку в его ерархії зацінив посол Ва-силько. От, як тут кидає ся межі пу-бликою якийсь малій, худощавий панот-чик з сивою бородою. Се Драбик, що не може звести справедливих закидів руского посла, кинених у віче волоским гакатистам. От, як кричать волоскі мо-лоді „traasca!“ тии своїм трудівникам-шівністам, яких чеше наш Василько. „Traasca!“ Ой щоб вони та справді потовстїли як „траєска“ в тій своїй бла-городній роботі! Василькови єї крики на млин: він ними-ж і доказує правди-вість своїх слів. Се бесідник у рукавич-ках; він кидає найідейші дотепи і від-биває румунську делікатність зі справді знаменитою європейською чемністю. По-салі похочає Аврель Ончул, новозибра-ний репрезентат люду, з виду якби рі-дний брат президента краю, лице ро-розумне, симпатичне. І він уже поборо-бував акустичности соймової салі, бо кинув „Zwischenruf“ на тему виборчої реформи. В послідній лавці третього ряду засів собі посол мужик Левицький, а ко-ло него знайшов собі місце д-р. Гакман. Виглядає на чоловіка, котрий може і по-винен чогось доброго навчити ся від своїх руских товаришів. Будучність по-важає, яка в ньому вартість.

В салі стало душно. Тому з утіхою витяє публіка і посліди конєць початку, сиріч першого засіданя сойму. Виходи-мо, а понад нами і за нами глядять ви-тріщюка голова буковинського тура за-гадочно. Неначе новий сфінкс, що дає загадку: яка доля чекає сей гарний бу-ковинський край, сї народи, що его за-мешкують і за нього борють ся?... А для тебе, руский чоловіче, ніяка тут за-гадка, лиш одна правда: Твоя се земля, твоя се хата, як здобудеш єї власною працею серця і ума...

Сильв. Яр...

Телеграми „Буковини“.

Відень, 24. вересня. В парла-ментарних кругах зачувати, що най-далі в понеділок наступить ухвала контингенту рекрутів а наслідком того і урльоповане триріччяків.

Відень, 24. вересня. Палата послів продовжає дебат у над вче-рашними трема наглядними внесками. Коли Плячек як внескодавець ви-голосив кінцеве слово, перервано засідане на внесок Пальфіого на 5 годин.

Відень, 24. вересня. Цар при-буде в середу.

Будапешт, 24. вересня. Осіб-ним письмом відручним іменував Цісар гр. Гедерварі по-раз дру-гий президентом міністрів і припо-ручав зложено нового кабінету.

Будапешт, 24. вересня. Прези-дент міністрів гр. Куен заявив ни-нішній ліберальній конференції тен-денції корони. Цісар жалує дуже, що почув про фальшиві інтерпре-тації його розказу до армії. Пре-зидент уважає поновно переняте зложено кабінету за провізоричне.

Білгород, 24. вересня. Сербське правительство подало ся до ди-місії.

Москва, 24. вересня. Застрай-кували тут складачі; печатні сто-ять під поліційним доглядом.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отсим подаю моїм Вп. клієнтам до відомости, що я закупив під час моєї літньої подорожки, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великій виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, а льоден і пайшові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновітні ціліндри і кляни.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних краках. — Шапки до подорожи.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновітшої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красний виріб з англійських асфів, полотна і ріки Ковнярки, машети, хустки до носа, панчохи, шельки, підв'язки і т. и.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sapek у Відні і и. Черевки Chevreaux як також Lawn-Tennis до гімнастики і и. в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Кальовіе** правдивих петербургських — черевки до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрики.

Жакети діточі і плащики і шапок як також всяких артикулів до подорожи. — Великий вибір клунків і куфів, шкіряних, кошків на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасолів, кошків на начиння, ремінів, мішків і т. д.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевнішій ціні.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Красно, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекції пань,
панночон і панів.
Новости:
в Жакетах, ковнірах
і плащах
з найліпших што-
фів віденських і бер-
лінських салонів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в льокалю Якова Гольда)

ВСІЛЯКИ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

28 (5—7)

Одяги
для панів, хлопців
і дітей.
Загортки, ульстри і
шляфроки.
Футра авіаційні і до
подорожи і пелюки
в сьом галузь входять
артикули з перво-
рядних фабрик.

Красно, добре і дешево.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерного курсу ц. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Православний
МОЛИТВЕННИК!для молодіжи,
е до набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

В Папірни „Рускої Бесіди“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складі
слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесен
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасні успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умирив біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці,
улиця Почтова число 5а.
(42—50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка	—24
Ів. Синюк, „Образки з природи“	—20
О. П. „Хлопці садівники“	—40
Омелян Попович „Розмови“	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Бажанський „Проність“	—20
Ф. Колесен „Наша дума“	2-50
Гаршин „Маларі“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котюль по заслугі“	—20
О. П. Кониський „В день святаго воді“	—20
Ю. О. Федькович „Прокурка“	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі речники)	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав „Педагогіка“	1-20
Ом. Попович „Методика“ I часть	—60
„ „ „Як біди збогатили“	1—
„ „ „10 казок для дітей“	—20
„ „ „Збірка законів“	1—
Ів. Синюк „Образки з життя“	—20
Шойнарівський Сергій „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2-80

Др. Стеф. Смал-Стоцкий „Громада“	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси	—40
„ „ „Буковинська Русь“	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe beauftragte Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярські“	—20
Франко Іван „Русько-українська література“	—20
Теодот Галин „Домашній писар“	1—
Пігуляк Єротеї „Верховинські загадки“	2—
О. Шинько „Листи з пекла“	—30

При замовленнях Книжок упрасе ся прислати на порто.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарко.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Режлямації неопе-
чатані віллі від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Віче буковинських учителів.

В неділю, 20. с. м. відбуло ся в Чернівцях, як ми вже про се в короткім справозданні доносили, віче буковинських учителів народних, скликане головним відділом краєвого товариства учительського. Сала ремісничого товариства була битком наповнена, бо явилось зо 500 учителів і учительок всіх народностей зі всіх сторін Буковини.

Голова товариства дир. Ісакевич отворив о 2½ год. збори, витаючи присутніх послів д-ра Лупу, Ігуляка, д-ра Стоцького, д-ра Штраухера і Ник. Василька, інсп. Поповича і заступників прихильної учительству праси, що зібрані прийняли голосними окликами: „Славно, траєася і Нощ!“ Відтак відчитав дуже сердешне письмо президента краю кн. Гогенльоге, в яким звиняє свою несприятелість великим натовпом роботи, запевняючи учительство о своїй прихильності і бажає на радам найкращого успіху. Далі заявляє голова зборів, що посол др. Аврель Ончул і інсп. Тумлірж перешкоджали явити ся на зборах. Окликом в честь цесаря кінчить передсідатель і уділяє слово референтови надуч. Дубиньському, котрий повідомляє збори, що справа упорядкування платні буковинських учителів народних і установлення дисциплінарного закону для учительства не поладжені й доси, помимо тогідної ухвали сойму, котрою завізвано виділ краєвий, аби на слідуєчій сесії предложив начерк закону про підвищення платні. Краєва рада шкільна обчислила, що задля рівняння платні учителів з платнею

державних урядників найнижших 4 ранг, треба 591 тисячу корон. На те заявив виділ краєвий, як ми про се писали оноді, що на таке підвищення видатків на тепер не може пристати. Референт предкладає на коней резолюцію, в котрій збори висказують свій жал, що виділ краєвий збув справедливий домагає учительства в такий спосіб.

До слова зголошує ся надуч. з Дорни Грігорович із запитанем, що стало ся на вчорашнім засіданні сойму в справі наглагого внеску д-ра Штраухера о підвищення платні і дисциплінарного закону. Бесідники перебивають.

По відповіді референта забирає слово інсп. Абажер ніби як противник внеску референта і кінчить свою безперестанними окликами негодования переривану промову тим, що годять ся на внесок референта.

Учитель Кисанович натягає Грігоровича і Абаджера, відтак вступає проти волоскої боярської кліки, ворожої учительству, і висказує ся за тим, щоби підвищення платні учителів покрито з податку на пиво і горівку та з релігійного фонду, що удержує без потреби Сучавську гімназію і Черновецьку реальну школу, та з краєвого фонду, що викидає великі гроші на непотрібну господарську школу в Чернівцях.

Адв. др. Хомед противить ся оподаткованню пива і горівки, бо се йде коштом народу, а вказує на „мертву руку“ рел. фонду, що н. пр. на стадію винаймає величезні добра за марницю. Засуджуючи боярську політику Янка Фльондора і тов. яко ворожу народова, завзиває учительство до організації і політичної праці в народі, котра одна

зробить їх сильним чинником в краю.

Посол др. Лупу промовляє за єдностію учительства і за потребою економічної праці, а противить ся забігам винародовлювання, бо годі відтати Русинам і Волохам їх язика і вставити чужі.

Учитель Кіпер мол. завзиває товаришів, щоби дбали о вибір послів прихильних народова, бо тільки такі послы є щирими приятелями учительства.

Посол др. Штраухер промовляє незвичайно сердито і з'одушевлює в імя „вільнодумного союзу“, що він і его товариш заступають ся за учительством з тої одинокої причини, бо вони є щирими приятелями народу, а до підвищення народу треба ему добрих учителів, яких можна мати тільки тоді, як будуть добре плачені і незалежні, тому й заступає ся бесідник із своїми товаришами за підвищенням платні і за справедливим дисциплінарним законом для учителів. (Грімкі невгаваючі оплески).

Промовляли ще проф. Серетян, редактор Гірш із Відня а по кінцевих виводах ухвалено однодушно такі резолюції:

„Віче учителів висказує свій жал, що краєвий виділ не узгодив жаданя учительства і навіть не пробував роздобути на те жерела грошей.“

Віче зазначає з вдоволенем, що в соймі засідають мужі, що сприяють учительству щиро і ретельно. Обовязком учительства є доложити всіх сил, щоби число вільних послів, щирих прихильників народу і учительства збільшило ся, учителі мусять займатися політикою. Злишно

просити сойм, щоби сповнив свій обовязок, честні послы сповняють свій обовязок супроти нас напевно з власної волі. Учительство заявляє, що ему недостає двох річий: відповідного упорядкування платні і гідного закону дисциплінарного“.

Ціле віче було величавою демонстрацією за вільнодумними послами, а проти боярських ретроградів. Не мило вразили тільки перепалки між деякими учителями. Повід до того дали Грігорович і Абаджер, що своїм дивним способом бесідуючи викликали зразу підозріне, немов то вони противні загальному голосови учительства. Особливо п. Абажер повинен би зважати на становиско, яке займає, і не наражати ся своєю незручною балаканиною на оклики і докори, які не підхлібляють учителів а не то інспекторови.

На остаток ще одна замітка із нашого боку. Тісний контакт учительства з послами прибирає чим раз більші розміри. Раді сему преважному і відрадному об'явови в інтересі народного поступу, який виїде із сеї злуки, мусимо зазначити із особливим вдоволенем, що почин до того дали рускі послы і рускі учителі, що з давня зносили ся і лучили ся, зрозумівши вагу такої злуки для народної справи.

Не задля послів і не задля учителів одних, а задля народу конечно така єдність і взаїмна підпора, котра розуміє ся мусить вийти всім членам народу, якими є й учителі, на добро. Ми тішимо ся сердешно, що ся гадка вийшла зовсім ясно на верх і обняла, як видно із сего віча, загал буковинського учительства та і інших послів, що щиро служать народній справі. Маємо не

Сильвестер Яричевський.

Пан оберляйтнант.

(Ромець.)

І не докінчивши своєї бесіди, відвернувшись від мене тай став дальше проходжуватись.

Я вернувшись до товаришів-снїваків, утішений оцінкою пана оберляйтнанта, що з мене нездалий воєн...

За хвилину полилась пісня одна, друга... А пан оберляйтнант слухав тих сердешних звуків...

Чиста була душа, добре було серце в того пана оберляйтнанта, та погляди на світ, на жите були певне не его... Йх треба було переосмислювати...

* * *

Цілий рік з верхом уплив з того часу, коли я віддав „цесареві, що цесарське“. Правду казав пан оберляйтнант: не було з мене великої потіхи для армії, хоть здоровець був тобі не аби який. Так що-ж! мілітарні доктрини не ймались душі, чудернацькі погляди на світ крізь очі, засмаровані вазеліною від рука, закопчені димом стріляного пороку, не промовляли — не прилагали ніяк до серця. Вийшов я з війська в світ, щоби віддати знову людям що людське. З паном оберляйтнантом розпроцавав ся я сердечно, мов би друг із другом. Добра була душа! Описав ми часто видались то на вулиці, то в кав'ярні, то й на

концертах, бо, як сказав я, пан оберляйтнант дуже любив музичу. Все ми витали друг друга вельми приязно. Та ніколи не думав я, ні в сні мені таке не приснило ся, що з тою особою пана оберляйтнанта зв'язе судьба коли будь мої гадки і спочування...

Іду раз дорогою задуманий. Чуто, хтось здоровить мене словами: добрий день, панови! Оглядаюся, а за мною військовий послугач пана оберляйтнанта.

— А, здорові були, Степане! А що там доброго коло вас чувати? — питаю послугача.

— А дякую вашей за ласку! Та добре, Богу дякувати!

— Якіже там має ся пан оберляйтнант? Здоровий, веселий?

— Пан оберляйтнант, кажете панче, — та пан оберляйтнант здорові також, Богу дякувати. Пан оберляйтнант...

І Степан замняв ся, немов схопив сам себе за язик. Свідно було, що хотів сказати щось важного, та побоював ся чого-то.

— Ну, що пан оберляйтнант? Кажіть, що маєте казати. Се мусить бути щось цікавого. Не бійте ся, як вам лиха не заподію, — став я умовляти Степана.

— Та вже скажу, за то ачийже мене не повісити! — відповів жовнір тай, скривавши ся поза ухо, додав: Пан оберляйтнант тепер чогось не такі, як були перше... Посмутили, дуже посмутили. Як привідуть вночі до дому, то як стануть вам ходити по комнаті, то так ходять тай ходять зо дві години тай все щось думають. Раз мене таки збрало

на відвагу, встаю з ліжка — оно в пердпокою — йду до пана оберляйтнанта тай кажу: Прошу пана оберляйтнанта послухати, оно був би вже час пожити ся спати, бо то шкідить здоров'ю пана оберляйтнанта все тай все так ходити, не досипати ночі, мучити себе...

— А пан оберляйтнант що на те?

— Ет, кажуть, що ти знаєш! Іди краще спати. Не твоє тут діло! — і подивили ся на мене, але не так остро, як то вони уміють, тільки так якимось жалібно, що мене аж вхопило за серце. Ну, хоч я й жовнір, то все таки серце маю людське. Пішов я спати, гадаю собі: ну, вже то щось недоброго коїть ся коло мого пана. Правду той казав, що тоті пани все собі шукають якоїсь біди, щоби їх навчили, що то значить жити... Ну, тай пан оберляйтнант напитує собі видко також якусь біду...

— А від коли се таке діє ся з паном оберляйтнантом? — питаю.

— А вже десь від трьох або й більше місяців...

Я розпрощав ся зі Степаном і завернув домі. По дорозі роздумував над його оповісткою. „Від трьох або й більше місяців“; гм, гм, — се значить від пори балів і концертів у Львові. Як собі й пригадую, що его бачив на концертах і на балах. Ба, на двох, ні — навіть на трьох балах. Там він присів ся до моєї знайоми, гарної білавиночки, що славилась дуже образованою і гарною панночкою. Ходили глухі вістки, що він має намір старати ся о єї руку. „Нічого й казати, — говорили деякі, — добрий

має смак сей оберляйтнантиско: дівчина гарна, образована і богата. От тобі й на! Як би то таке щастячко усміхнуло ся до нашого брата, „цивіла“ — де там! Очн і серце панночки зв'язують ся тільки до зв'язок на офіцарськй ковнірі“...

Оттаке то я собі пригадав. Було се й справді перед близько трьома місяцями. Аж тепер мині стало ясно. Оберляйтнант відай влюбив ся в красну білавиночку. Але чи здобув же єї серце? Не така се легенька річ. Лекше здобути сильно укріплену твердиню, як серце розумної дівчини. Ба, пан оберляйтнант, той переможець дівочих і жіночих сердець, сокрушив з певністю й серце красавиці.

Але чого він з тої пори так посумнів страшенно. Вже й сам пару разів его бачив, розмовляв з ним тай не міг не заримітити величезної зміни єго успокоєння. Дивне диво, — здаєть ся й нашого побідителя побідили. Але хто, але чим?...

Згодом-перегородом стрінулись ми оба в домі моєї знайоми білавиночки. Крім нас було еще пару молодих парнів — самих добрих знайомих. Пішли всякі забави, понесли ся співки, котрим акомпаніювала на фортеп'яні хороша властителька. Оберляйтнант глядів на неї з подалеку як на образ. Підчас забави відзначувала панночка своїми поглядами особливо одного молодого філософа, що був еще товаришем єї дитинних літ. Забави від часу до часу уставляла, переходила на поважнішу дорогу, розмову на тему інтересніших питань суспільних.

тільки надію і віру, але ми певні того, що ся злука поступових елементів в краю вийде на добро народни а з ним і на користь самому учительству, скоро воно зі всіх сил працювати не тільки в школі, але й поза школою над просвітою, над економічним підвищенням і над політичним осявідомленням широких мас народу, котрого можливі фалі розумної волі зметуть усіх кривдників-ворогів з лица Буковини. Тому до праці, панове учителі, до невипущої мозольної просвітної й економічної праці для добра народу, а вслід за тим і для свого власного!

Рада державна.

Відень, 25. вересня 1903.

І вчерашнє, друге з ряду засідань палати посів минуло на ніч. Передпозднє тривало пів години а вечірнє не о много більше бо коли позднєві пересправи не довели до нічого і Чехи не занекали обструкції, засідань одно зі зглядів формальних о 6 год. вечером отворено а вже о три квадранси на 6. по обструкційній промові Клофача замкнено, назначаючи слідуюче на вчєра перед полуднем.

Засідань палати зівсім не було цікаве, але цікавим було то, що діяло ся в межахасі т. е. через 5 годин між одним а другим засідань. Вели ся за посередництва Кола польського пересправи і торги, які мали на цілі усеунєне чєскої обструкції і взагалі порозумінє, в якій формі палата посів має завоутувати військове предложєне. Др. Кербер удавав ся аж до цїсаря, аби заосмотрити ся в дозвіл на відступленє від підвїсєнєня контингенту рекрутів.

Як відомо, ведєть ся тепєр спір, котрий внесок в справі військовій має бути ухвалєний. Правительственнє предложєне заключає дозвіл а) на звичайний контингент рекрутів і б) вимінково на підвишєний, о скілько се підвишєнє ухвалити і сойм угорський. Нагальчї внески поставлєні Німцями а то послів Дершати, Гросса, Беррайтера і Люєгєра, домагають ся, аби то предложєнє правительственнє трактовано як внесок нагальчий. Зі сторони чєскої, поставив Плячек також нагальчий внесок, не тикаючий ся цілком справи контингенту рекрутів, але єдино жадаючий, аби правительство сейчас дофнудо заряджєнє, якє затримує дальшє

в службі жовїрів, що третій рік військовий вїнчать з днєм 30. жовтня б. р.

По довгих вчерашних перєсправах, здавало ся, що вже приходити до компромїсу, на котрий згодять ся Німці, Чехи і Поляки. Чехи бо вже годили ся, аби до нагальчого внеску Плячка зроблєно додаток, що на сей рік має бути покликаний звичайний контингент рекрута (59.200 людє) а правительство також годило ся на ту форму залагоди контингенту рекрутів; Німці однакє піднєсли нову формальну трудність а іменнє, що скоро на весні б. р. палата послів ухвалїла на підставі предложєня правительственнєго підвишєний контингент рекрута з застереженєм Хїярого, то не йде тепєр устаету ся змінити в дорожї внеску посольського, але повиннє правительство внєсти одновїдний законопроект. На сїм вчерашній перєсправї перєрвано.

Відень, 26. вересня 1903.

По отворєннє вчерашнього засідань о чвєртї на дванадцату, відчитано чїслєнні інтерпєляції і внєски, між иншїми внєсок Гєзмана, Дершати і тов., що звиває правительство до почїнєня приготозань ради розвїзання дотєперїшнього стосунку економічного з Уграми, сейчасового уложєня тари митової і приготозань змін дотєперїшньої організації банку австро-угорського.

Прийступлєно до голосовань над нагальчїми внєсками в справі знесєня розпорядку міністерства війни що до задержань жовїрів по 3 лїтах. Нагальчїсть внеску Плячка ухвалєно більшєстю трєх чвєртєрних голосів. За нагальчєстю голосувала ціла правїця: стороництва словїнські, католицькє центрум, християнськє-соціалїні і шєнерїанці. Проти голосувала партія нїмєцкє-людова і поступова.

По прийняттє нагальчєсти приступлєно до нарад над мерїтум внєска Плячка. В тїй справі промовляв Дашиньський, Скєнє, Хок, Оєнер, почїм о год. пів до 4. засідань на пївтора години перєрвано.

О 5 год. по полудни засідань отворєно на новє і розпочалє ся велика дискусїя формальна, в котрій Німці стаету по сторони чєских радикалів. Посол Скєнє ставити внєсок додатковий, що домагає ся установлєня дотєперїшнього числа рекрутів. Посол Прадє стает по сторони чєских радикалів; здає ся, що всї Німці осявідчаету ся проти формального трактовань справи. Засідань трїває дальшє.

ВІДОЗВА.

Як що року, так і сєго звєртаєсь видїл тов. „Буковинський Бонї“ до всїх сїмїволю бивих Русинів і Русинів з просьбою вєстпати як найчислєннїйшє в члєни нашого товариства. А особливє тепєр залєжить нам дуже богато, щоби число члєнів подвоїлось або потроїлось а то тому, що вже в м. листопадї або найдальшє в груднї будє мусїло наше товариство почїтити величавим концертм 25. лїтнє композиторськє діяльність найбільшого музика Руса-України Н. Лєсєнка, а опїсати в лїтнє пору задумє наше товариство урядити артистично-музикальну прогулькє по всїх мїстах і мїстечках рускої Буковини, щоби чудовї звуки рїдної нїсїї поєсти в найдальшї, найбільшє глухі мїсця нашого краю і побудити там сїлчїчє вже може рускі сєрця до нового житя, до нової ревнїйшої праці над нашим народом.

Нехайжє кожний Русин і кожда Русинка, кому лишє Бог з груди дав голос милєнький, не забудє на патриотичний обовязок і запишєсь як найскоршє до нашого товариства а то тим більшє, що проби зачинають ся під умїлою управою н. проф. Колєра вже в найблизшїй понєдїлок, 28. вересня с. р. і то в цілі взаємного порозумінєня ся вїмкєво о год. пів 7 вечером. Записуватись в члєни можна що дня вечером на кругольни або в комнатах „Нар. Дому“ у підписаних видїлових.

За видїл тов. „Буковинський Бонї“:

Модєст Лєвицький, Орєст Гандл,
заст. голови. писар.

НОВИНКИ.

Квалїфікаційний есєнт для учителїв шкїл народних і видїлових розпїчєнє ся в Чернівцях с. р. 19. надолїста.

Осїнна матура в І. гімназїї в Чернівцях, випала дуже лихє. З 20 кандидатів рєпробовано до тепєр не мєньшє як 13. Тяжкє їдє наука.

Пригадуєть ся єщє раз що першї загальнї збори „Українськєго Сокола“ в Чернівцях відбудут ся в недїлю 27. с. м. о год. 6-їй вечером. Зголошєня в члєни приймєє голова комїтєта друг Модєст Лєвицький так перед, як і на зборах.

Посьвячєнє рускої „Народної лїчницї“ у Львовї відбуло ся в сєреду 23. с. м. о год. 5 по полудни. Як відомо,

Митрополит А. Шєпцицький виложив на єї заснованє гарні гроші. Лїчниця посїдає адаптації, відповїдаючі цілі.

Драматичний Кружок тов. руских ремїсників „Зоря“ в Чернівцях відбуває проби театральної з „Обморочєних“ Бєраковського і „Українцїв“. — Представлєнє даєть „Зоря“ дня 4. жовтня с. р. в великій салї „Народного Дому“.

Найблизша проба „Б. Бєнїа“ відбудє ся в понєдїлок, 28. вересня с. р. о год. пів до 7-їй вечером в комнатах „Нар. Дому“. В цілі взаємного порозумінєня ся що до годнї і днїв відбудуває проби просїмо докончє всїх члєнів явитись точнє о означєній годинї в „Нар. Домї“. — Видїл.

Зловїщим числєм а не лишє 13, але і 313, якє має залїзничний поїзд, що вїїздити зі Львова о 11 чвєртї год. в ночі до Іцкан. Дня 21. с. м. перєжив сєй поїзд немало пригод. Перша з них лучила ся коло Ходорова. Якїсь подорожнїй, що їхав III. клєсєю зі Львова до Коломиї, старшїй мушїна і крїпкої будови тїла, занєдужав коло Бїбрки і скєнав, заки поїзд прибув до Ходорова. На сїй станції відлучєно вагон, в якїм вїн їхав, але наслїдком сєго поїзд припїзнєв ся майжє о цілу годину. В Лужанках на буковинськїм боці зновє якась жєнїщина, висїдаючи з сєго поїзду, дістала сїльного нападу „злої хороби“, так що трєба було покликати залїзничного лїкаря. Наслїдком першого оцїзнєня ч. 313 в Ходоровї і пїзнїйших оминань пїзнїших поїздів прибув сєй поїзд майжє о двї години пїзнїйшє до Чернівцїв.

Загальнї збори Товариства „Шкїльна Поміч“ відбудут ся вїсторєк 29. вересня о 3. год. попол. в комнатах „Народного Дому“ в Чернівцях. Порядок денний зборів: 1) Справозданє з діяльності видїлу і зі стану каси; 2) справозданє комїсїї контрольної; 3) вибєр видїлу, 4) внєсєня видїлу і члєнів. Наколи не зберє ся чвєртєрнє члєнів відбудут ся збори о 4 год. бєз огляду на число члєнів. — За видїл „Шкїльної Помічї“ : Крил. Косєцкий, прєдсїд. Кат. Лєвицький, сєкрєтар.

Кїньскї перегони, які устроює комїтєт для плєкань конєй, відбудут ся дня 4. 6. жовтня с. р. на площї військових вправ в Жучї.

Дєщє про Котляревського. В Полтаві, на Подолї, як передає „Полт. Вєстник“ живє в добрім здоров'ї під єю добу вдова полтавського мїщанина Варвара Федорівна Лєлєчєнка (до подружжя Красноштанова), яка має в тєперїшній час коло 110 лїт. До 1861 р. она була панщизняною „душєю“ у поміщика Бїдухи-Кохановського, опїсєла в протягу дов-

— Панї хотїли записатись на унївєрситєт, як зачуваю, — сказав одєн з молодих людїй, звєртаючись до красунї.

— Так, панє, але поки що мусїло остати сє лишєнє хорошого мрїєю, бо знайшли ся перєпони і то з боку вчєних унївєрситєтєских профєсорів. Нє винадєє — повїдають — приїмати нам жєнїщину на унївєрситєт. Сє-ж новина! Сьвіт подївєє ся такїй дїкованї... І так мусїла а остати дома пильнувати цьвітїв...

— Шкєда, велика шкєда!

— Нє всїж так думають. Дєякі людє зовсїм иньшє задивляють ся на цитанє студїй унївєрситєтєских для жїноцтва. Як ви думаєтє, панє обєрлїйтнант? І ви протїв нїмєму, нє правдїж?

— Панї дуже нє ласкаві до мєнє, — відповїв обєрлїйтнант, — чїж у всьому я мушу рїзнити ся від иньших людїй?...

— Славнє, панє обєрлїйтнант славно! І ви з нами — сєж поступ! — заклїкала паннєчка.

Розмова прєйшла нєзабаром на иньшу тєму. Гостї стали розходитись поволи домів. Обєрлїйтнант сїпнув мєнє за рукав: Пїдємо разом! — шєпнув. Добрє! — відповїв я.

Ми йшли довго нє говорючи до сєбє майжє нї слова. Кожний був зї своїми думками. Нараз цїтає мєнє обєрлїйтнант: — Як вам подобаєть ся панна Омєлія?

— Нїчого сєбї, гарна й розумна дївчина, — повїдаю.

— Тож то й є! Сєж одїнїця мєж дївчатами!

— Ну, славити небєса, маємо вже таких спєрий гурток. Сьвїтає в головках дївочих: and're Zeiten, and're Vögel, and're Lieder! Так, так, панє обєрлїйтнант.

Розмова урвалась. На розї одїлї

уавїй хотїв я попрощати мого товариша та завернути в бїк моєї хатї.

— Слухайте панє, поступїть зі мною на конячок! — промовив обєрлїйтнант. — Спати єщє час, сїчнїтє доволї. Мнї хотїлоб ся з вами так дєщє погугорити. Добрий ви чоловік... Поступїть осьдє!

— Добрє! За старшиною хотїби в огонї! Я нє нє призабув славної військєвої „практики“.

— Шутки вам, шутки в головцї, мїй друже, а мєнї нє до того, — відповїв обєрлїйтнант доволї єлєгїїним тоном.

Ми вїїшли по парї коняків та обєрлїйтнант поставив новє днєнє внєсєнє: валиїмо ся чаю з вином. Мєнє трєх морозить, — додав по хвїлї.

Що-ж будє дїяти. Сїв я пїти чай. Але того чаю вливало ся вже доволї багато. За кождєю майжє чаркою, сєроплєною щєдро вином, ставав пан обєрлїйтнант горячїйшим, говорїїйшим. Розказував про вськє всьчїну, єноминав частє імя бїлявнєчки. А я — слухав.

По акїмсь часї промовяв до мєнє з виразом певної таємничостї:

— Слухайте, панє фїлєзофє, скажу вам цікаву рїч. Але нїкому, анї чїчирк!

— Слухаю, і нїкому анї чїчирк!

— Я залєблєний — чи вїрїтє мнї?

— А чомуж би нї? Абє сє такє страшнє? Я також маю щастє чи нєщастє любити ся. Сє по людях бїгає! Алеж ваш прєдмєт любови гарний мушїтє бути, гарний! Пєвнє яка мїльонїска Венєра!

— Отжє слухайте, — вїв своєю рїч дальшє пан обєрлїйтнант, — слухайте, лишє нє перебивайте... Добрий ви чоловік, лишє частє даєть волю широкїй краснєрїчнєвостї... Тепєр — ша!

Я сказав, що я залєблєний ся. Так — і то горячо, шалєно, майжє бєзвїхїдно. Бо вїхїд лишє такий: жити з прєдмєтом моєї любови, або мнї нє жити... До тепєр я нє знав, що значить сила любови, бо й нє знав сильних жєнїщїн. Нє знав я таких, прєд котрими я падав би нїц. Мати прїрода нє поєскувала мнї, як бачитє, фїзичних дарів. Тай спосїбостї до науки були гарні, але я їх нє вїхїсєнував. Досїть було мнї того, що я всьакїй жїнцї подобав ся. Я нє знав віднєр. Добрий стрїлєць робить всє „овалї“, так я всє поцїлював жїночі сєрця... І гордий був на тє і мав повязанє в товаришів. Та от знайшла ся одна, що сказала прямо: нє можє любити офїцїрів. Они пропагують кастовїсть — сє їдїотїзм. Вськєму вони відмовляють чєсти, привласнюючи єї для сєбє, прїшпїляючи на звїздїчї, на мєдалї, що їм блищать на грудях... Так она сказала — наша бїлявнєчка...

— Так ви про нєї? Інтерєсно...

— Алеж нє перебивайте! Про нєї, говорю. Могли ви тє догадатись заздалєгїдї... На такє dictum aserbum я став боронити нашє офїцїрськє чєстє. — Ви щє й боронитє того нєможливого стану! відрїзала мнї паннєчка. З чоловіком таких поглядів, що видко вїполїсь єму в сєрцє, я мала би получитись на вїкї, віддати єму сєвє сєрцє, що любить цїлу цїлу людєскїсть, а прєдвїсїм тих бїдних, страдаючих, котрі в крївавїм потї чола прєдають на всьакїх лєжнїх?... Нї — нїколи... Сказала рїшучє. Я спробував боронитись, звїнїтись. Нє помогло. Я понїє від нєї гарбуза, першого гарбуза в моїм життї!... Ну, і нєслїдного...

Обєрлїйтнант замовк на хвїлю, опїсєла говорив дальшє:

— І щож я тому винєн, що в мєнє вїполїли такі засади, що йдуть як раз в розрїз із засадами иньших людїй? Мої родичї богатого роду. Малим щє призначили мєнє до вїєска. Будє тобї, казали, там дуже добрє. Я в гімназїї навїть учитись нє мав охоти. По що — я-ж прєцї мав їти до військєвої школи. Приїхав мєнє до нєї. Урадувалась мати, втїшали ся сєєтри, брати, батько. — Ладний наш офїцїр! — мовляли. Вїрїжє я, став надєтом, опїсєли й офїцїром. Родичї тратили голову з утїхи. Дївчата сєходили їзза мєнє з ума. Дївчата — всє дїти: їх бавлять лєлякї вже з дїтвачого вїку, їх бавлять краски. Тому то й люблять вїєскє — офїцїрів з лєляковатою поставою, у йєскравїй одєжнї, в блиєсєчїх шєломках... Мнїнуй-жє тепєр офїцїрськє чєстє, мїй сїну! — мовив до мєнє батько, дуже частє, — сє найвїснєа чєстє смєртєльнїка! — Нєма над вїєскєвий стан! — кричали мнї заєдно в уха вїєскєї пєдагогї. Ну, я знав заховувати чєстє, вїзвїзав до двєбоїв і побїджав своїх сєпєрників. Імя моє було страшнє для шуткарїв... А мнї, а мнї?... Я мнї побїджєний! Бачу, що в мєнє зовсїм нє має силє. Капїтулювати нє хочу, бо нє можє. Дальшє жити — нє знаю, чи будє відвага. Тяжкє! Крївава тотє чєстє!...

Обєрлїйтнант затїх на хвїлю. Єго лицє палїлось, як грань, очї сьвїтїлись горячєво. Він став говорити дальшє:

— Знаєтє панє, прїзнаю, що далеко щасливїйшїй від мєнє найбїднїйшїй — як то в нас повїдають — „цївїль“, від мєнє — офїцїра. Він вже прївїз,

того періоду часу служила у багатьох місцевих поміщиків, оставшись тепер одиною посеред круга чужих людей. Живе она із своїх скромних засобів і задля старечості не може працювати, а від 1899 р. назначила їй городська управа за допомогу в висоті 3 рублів на місяць. Ходить Лелечиха без чужої помічі, говорить і чує добре. Після її слів в 1828 і 1829 роках она служила у Івана Петровича Котляревського (пам'ятає се по тім, що тоді була війна Росії з Турками, про яку чула від Івана Петровича) займаючись порядкованем его комнат і біля; її тоді було більше як 30 літ. При ній також була тоді у Котляревського економікою вдова унтер-офіцера Мартене Сфремова Веклевичева, який по Котляр, принало все его скромне майно. В сім часі Іван Петрович був зовсім сліпий і виглядав на дуже старого та схорваного чоловіка; вусів і бороди зовсім не носив. В гостях у него бувало небагато з его приятелів, частійше за всіх Білуха Кохановський і Стеблян-Камонський, з яких сім'ями Ів. Петр. був дуже заприятелений. До обіду переводив час на службі, спочивав не много, а вечером бував донебудь в гостях, або займав ся читанем книжок і газет. З простими людьми зносив ся радо і привітно, говорив з ними по українськи, шуткував, все усміхав ся до всіх і все те всіх, що его знали, привертало до него. Про дальшу жизнь і смерть Котляревського не знає нічого задля того, що великий довгий час була подалше від Полтави.

Посольські поєдинки. З Буданешту доносять, що ізза подій на передвечерній засіданню сойму угорського пастирило кілька визнань поєдинкових. Посол Польоний визнав Раковского за личну обиду а рівнож і п. Барабаш визнав на двобій посла Перчета за се, що той до нього, коли виступав проти особи короля, закликав: „Мовчи, ти драбе, ти арадику держави“.

Головні збори каси в Вашківцях н. Сер. відбудуть ся не 27-го вересня а 4-го жовтня с. р. — Начальник каси: Дмитро Олар.

Звичайні загальні збори каси поміщицької і пидпачної для громад Ревна відбудуть ся 4. жовтня 1903. о годині 3-ій по полудні в власнім домі. 1) Справоздане старшини за рік 1903. 2) Виділоване двох членів старшини і 2 до надзорної ради. 3) Вибір каспера. 4) Вільні висесня. — Іван Величорський каспер, Пилип Мавський начальник.

що ему всякий краде честь, обшарпує немилосердно — то й живе, не турбуючись про ніщо. А з тими блискучими зірками на ковчирі маю знести те, що прожив ларне життячко з замкненими на сьвіт і правду очима, маю знести тугу погорду, що так явно висказали мені малюнові усточки?... Га, скажіть?

— Пане оберлейтнант, не вжеж ви задумуєте що страшного?...

— Що? а?... щось страшного? Хрань Боже! Чиж я що подібного сказав? Звідки таке заключене? — питає доривочно і неспокійно пан оберлейтнант. Він донинь решту чаю і сказав: Час би нам хіба до дому!

Ми вийшли з кофейні та ступали міськими плянтами, де лежало кучами зіває листе. Шинотіло оно до нас таємною своєю мовою...

На згибі найближчої в улиці ми розпрощались. Оберлейтнант стиснув мою руку сердечно, сильно.

Тільки я его й бачив...

За пару днів появилася у львівських часописях сенсаційна вість: „Вчера перед вечером застрелив ся у власній комнаті оберлейтнант Х. Самовбийник був особою знаною з концертів і балів, де слів ізза своєї мужескої краси і тінци са симпатіями жіноцтва. Причини самовбийства невідома. Ходять вісти, що причиною тому нещаслива любов, а також і американський двобій“.

На сій дивенкарській ляконічній нотатці й покінчило ся.

Ніхто й не знав, яку роль відіграла тут немудро вибрана кастова честь...

Мній жаль було одної гарної людини, що змарилася з тими скарбами сорця...

Відень, 20. XI. 1897.

(Альманах „Січ“).

Не вживайте алкоголю! Коли хто їде заплуценим селом нашим або й галицьким, увидить багато лиць блідих, очий позанаданих; вираз обличчя в тих людей часто-густо якийсь дикий, неспівний. Питайши, чи земля може нездада, що такий народ збудований. Певно мусить нароби ся багато, заки з неї що витягне. Так ні. Земля гарна, тільки в селі панує тяжка язва: піанство. Оно відбиваєть ся не тільки на тих, що йому щиро поклоняють ся, але навіть на їх дітях на їх покоління. У нас уже здавна таки взяли ся були заводити брацтва тверезости, та робота йшла якось ліниво. Декуди то й переставали люди пити горівку-сивуху, то пили рум або пиво, ябги се не був уже алкоголь. Алкоголь є шкідливий у всяким виді, чи то горівка, чи пиво, чи й вино. По великих містах чужих, пр. у Відні, де горівки мало-що вживають в порівнянню з нашими містами, є також своя алкогольщина язва: там приносить лихо надмірно уживане пиво. Вистарчить заглянути на віденську клініку, кільки там знайдеть ся хорих з причини уживана пива. Специально-ж віденські фінкря кінчають у шпиталях звичайно пораженом очних нервів, або на delirium tremens і то по-найбільше в найкращій порі свого життя, десь там коло сорок літ. І тоб не раз віщав такий кінець неодному з тих товстих, на око сильних і здорових, модерних Фаєтонів! А прецінь воно так є. Немешне лиха коїть алкоголь у Німеччині, Франції, спеціальнож в Англії. В Англії поступає алкогольізм страшенним кроком, мимо того, що з другого боку нігде майже, крім Америки, нема тільки клубів абстинентів і темперенцлерів. Тут поклоняють ся йому навіть краща половина людського роду, не відаючи певне що почати зі своїми широкими свободами в суспільній ієрархії... А кільки тут опіюмістів! А як відходять кокаїна! Наслідки дикого, невольного уподобаня в алкоголь, а ще більше в опіюм і кокаїні, є перестрашаючі. Рік-річно більше в Англії число божевільних, а публицне безпеченство на дорож, в уряді, ба навіть у сьвягнни є вже zagrożене. Огже се діє ся там, де з другого боку розумна часть суспільности позаводила всякі можливі спорти, як головну підойму здоровля, фізичної сили і поправи людської раси. Людекієть уживає всяких засобів, аби використити тугу страшу язву алкогольізму. По великих і багатих краях позаводили ся спеціальні санаторії, яких цілю єсть лічити людей від уживаня тої страшної отруї. Передісім же потрудила ся на тому полі Франція. Істнуєть ту при санаторіях для алкогольіків навіть спеціальні „академії“, яких члени устроюють для нещасливців виклади з поля релігії, передовсім звісно медицини. Алкоголіки мають пізнати на тілах секціонованих нещасливців алкогольічні страшні наслідки отруї. Салі і лави тих санаторій з відчитами є дуже інтересно устроєні, а лікарям удає ся дуже часто улічити зівсім наложових пацієнтів. Пізнали вагу антиалкоголізму для зросту народу навіть наші сусіди Польки, котрі позаводили у себе товариства повздержливости від алкогольі т. зв. „Елєвтерії“. Належить ту передісім сам пьвіт і надія народу — його молодіж. Ах, як же бо воно придало ся у нас позаводити такі товариства! І таки найбільше у нас! Тому новинен всякий щирий горожанин свого краю агітувати проти алкогольі. Тугу приємність заступити можна иншою. Маємо таку безліч овочів, яких соки так добре впливають на організм і при їх уживанню не чуєть ся потреби алкогольі. Без алкогольі чоловік свійжайший, черетвійший на тілі й умі, бо ся отрута стеленує людську енергію тільки хмилево, а там і наступає реакція, занепад. Тота реакція й відбиває ся много на організмі людскости. Тому всякий най стареє ся тримати ся і другим уживати засаду: проч із алкогольем!

Подяка. На селянську буреу зібрав Семен Коначук у Вовчинцях на загальних зборах райфайзенької Каси: Семен Коначук 1 К 34 сот, Вас. Білик 20 с., Дмитро Коначук 1 К, Мих. Буряк 40 с., Петро Балаан 1 К, идуч. Носевич 1 К, идуч. Ілюк 1 К, идуч. Коначук 1 К, Ноторій Сеґедін 1 К, Іван Гуцуляк 1 К, Ник. Топала 20 с., Ів. Горячка 20 с., Прок. Кушнір 20 с., Іля Гуцуляк 12 с., Мирон Козак 10 с., Вас. Горячка 10 с., Андрій Кушнір 20 с., Дм. Шотропа 40 с.,

Чобатар Мих. 10 с., Гьортій Гуцуляк 30 с., Александер Горячка 20 с., Іван Передерка 20 с., Манолі Лукіян 10 с., Павло Шмід 1 К, Прокон Шонропа 20 с., Ів. Буряк 40 с., Вас. Федюк 50 с., Домогілля Кузик 30 с., Дм. Єремійчук 02 с., Ник. Руснак 20 с., Іван Вакарюк 06 с., Марко Гавчук 10 с., Танає Кобжинюк 20 с., Самуїл Гомеюк нач. Вашк. 20 с., Франц Твардовський 20 с., Ник. Заболотнюк 20 с., Теод. Коначук 20 с., Митр. Винтонюк 20 с., Семен Гуцуляк 10 с., Юрий Винтонюк 10 с., Давид Єремійчук 12 с., Олек. Шотропа 16 с., Николай Тодерюк 20 с., Іля Ткачук 10 с., Едвард Чулак 20 с., Александер Оленюк 20 с., Ізидор Тодерюк 10 с., Яків Ткачук 10 с., Срока Шотропа 10 с., Горячка Порфирій 20 с., Захарій Коначук 20 с., Григор. Патраш 10 с., Семен Передерка 20 с., Гриць Стрільчук 16 с., Мик. Винтонюк 20 с., Никола Коначук 20 с., Волод. Коначук 1 К, Євгеній Рер 20 с., проф. Клим 1 К, проф. Єремійчук 1 К., Олек. Семенюк 80 с. — Разом 22 Кор. 08 с. — На весілю п. Миколи Гавришука зібрано 21 Кор. 08 сот. — Сердечну подяку складає П а в л ь к о К л и м.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Geschichte der Bukowina“. Von Raimund Friedrich Kaindl. Zweiter Abschnitt. Von der Begründung des Fürstentums Moldau bis zur Okkupation der Bukowina durch Oesterreich (1342—1774). Се другий зовсім перероблений наклад з 25 ілюстраціями, який вийшов в Чернівцях в книгарні Пардінго. Ціна 2 кор. 60 сот., а I, II. і III. том сеї історії разом 5 кор. Звертаємо увагу всіх особливо-ж нашого учительства на сї книжки, які повинні би в інтересі розповсюдження знаня історії нашого краю находити ся в кожній шкільній бібліотеці.

„Дзвінок“ ч. 17. і 18. містить слідуєчі літературні речі: До школи, вірш К. М. — А все ізза пилочки. Оповідане. (Конець). — Василюке горе, вірш з російського. — Історія куска хліба. Перерібка з французкого. — Село, вірш В. Лепкого. — Козацькі діти. Образок з татарських часів в 2 діях. — Уступ з подорожи на північ. — Діти у Китаїцїв (Хінців). — Праця й забава. Чудні перекутні. Загадка. Розвязки загадок і т. д. — „Дзвінок“ — се одинока в нас часопись для дітей; ведена она взірцево, так, що позавидувати можуть нам і инші народи такого видавництва. Поручає ся її горячо до пренумерати для руских дітей.

Я р. Ю л е в. „Небезпечні“, оповідане з життя гімназійної молодіж. Набути можна за 40 сот. в редакції „Буковини“.

Про те оповідане подано свого часу в „Буковині“ бібліографічну замітку. Тепер хотіли-б ми сказати кілька слів більше про книжку автора, який не перший раз нині виступив із літературне поприще. З тим криптонімом здибати ся було можна вже не раз у фейлетонах „Буковини“, „Діла“ й „Руслана“, де зі змінним щастем, але все зі щиростию обробляв вибрані теми.

Нинішнє оповідане не дає ще докладного образу розвою його писательського хисту.

Сама тема вибрана зі сфери „весняних бур“, до яких обговореня брало ся залюбки в нас вже кількох писателів, от хоть би О. Маковей в повісті „Весняні бурі“ й тими часами Андрій Чайковский в великій повісті — додатку „Діла“ — п. 3. „Своїми силами“.

Зміст звичайний: спосібний хлопець-гімназист попадає під моральний вплив шарлятана, котрий набиває йому голову всякими пісечітніцями на тему суспільного ладу. Хлопець не любить учити ся, роздумуючи лише над суспільною несправедливістю і над тим, що багато людей даром хліб поїдає. Та сим він нічого не діє доброго для поправи того лихого стану річий; сам він тільки займає ся штубацкими річами тай веде нехитрі розмови з товаришами й нетоваришами. За вибите шиб одному з „несправедливих“ професорів і за инші немудрі вчинки, видаляють його з гімназії і він попадає знову на инші води. Дістає ся на диюру до суду, де судия, добрий і розумний чоловік, пізнає ліпше спосібного й не зовсім зіпсованого хлопця, приводять його добрим словом до того, що сей здає матуру, а там і записує ся на правничий виділ, аби міг сидіти дома і помагати убогій родині. Стає „порядним“ чоловіком.

От і ціле оповідане. Нема в ньому глибоко потреасаючих сцен, хоч є вірно схоплені і змальовані картинки з родинного й ученичого життя. Ог хоть би й тот картинка, де вмирає отець нашого школяра, а маленька Андзя підкидує дерев'яним конем і, зачувши, що тато вмирає, приспівує зовсім спокійно: тато вмиляє тато вмиляє!

Юлев є взагалі натура спокійна, що не кидає ся на всі боки й не шукає пустих ефектів, тим ліпше-ж потрафить він обсервувати, підхоплювати влучно всякі картини з життя. А декуди він то і за спокійний, тай за много балакуний. Само оповідане, сказати би правду, могло бути майже о третю часть коротше, не таке розвалковане, а тоді не стратило би на стійности зовсім. Виглядало-б тоді більше змістне. Та автор хоче в багато річах виговорити ся, тому й перебирає міру. Колись, як „виписує ся“, здобуде як раз почуте міри.

Мова в Юлева не зла, трохи за галицька, чути її польським духом. Стиль ясний, декуди має трохи й тієї наївности, що як раз надає ся до сего оповіданя спеціально-ж до розговорів з ученичого життя.

Дало-б ся багато закинути на тему поглублення духового процесу, який мусів перейти Богдан в пору тих молодечих бур. Багато тут діткнув ся автор тільки зверху, а се чимала хіба, тим більше, що по авторі можна би сподівати ся вмілости заглядати глибше в потайники молоденьких душ.

Ціле оповідане носить — по правді сказати — ціху доривочної, прихалчивої роботи. Се почисляєть ся авторови в мілус.

Сподівати ся можна, що з обробленем своїх літературних тем буде автор обходити ся на будуче совітнійше і тим відповість вповні надії, яку можна покладати на його талант.

Оповідане надаєть ся передовсім до читаня молодим „бурителям“, бо з їх сьвіта воно схоплене. Мислячі молоді читачі знайдуть тут широкое поле до розумованя; багато причини ставити за і проти аргументів наведених у тій книжці.

Бо нема книжки на сьвітї, на яку можна би зовсім „писати ся“.

Сильв. Яр...

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При відкаразових уміщенях опускається на дві проценти після скількох уміщень.

ПОДЯКА.

Принагідно смерті нашого незабутного мужа, батька, тестя і діда, Високопреподобного архипрезвитера-ставрофора

Ізидора Воробкевича

ц. к. професора н. п. рицаря ордена Франц-Йосифа і т. д.

мали ми так багато доказів сердечного і щирого співчуття, що ми не є в спроможності, кожному з осібна лично зложити відповідну подяку.

Позваляємо собі отже на тій дорозі висказати нашу найсердечнішу подяку гр.-ор. Духовенству, особливо его Преосвященству Отцю архиепископу і митрополитови Володимирови др. Репті за ведене кондукту, відтак всім заступникам властей, корпорацій і товариств, як також всім приятелям і знакомим, вкінці Всім Тим, котрі покійникови віддали останню честь будь зложенем вінців будь личною присутністю.

Чернівці, в вересні 1903.

В глибокім жалю Родина.

Рік заснованія 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

одинокое руске товариство асекураційне,

Обезпечає будинки, движимости, збіжжя і нашу против шкідливого вогню, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. е. надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороту; в останніх трох літах виносив зворот 8%.

Виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом. ДНІСТЕР з делегатом і місцевими членами за 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности. Посередничать при обезпеченнях на житє в краківськєм Товаристві.

ДНІСТЕР відступає часті провізії з таких обезпечень на рускі добродійні цілі; для того на житє треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902 р: 838.364 кор. і всі уміщені в цінних паперах пуцілярних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкрасні успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улица Почтова число 5а.

(43—50)

Друнарія „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 K. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

З буковинської політики.

Про дотеперішню сесію бук. сойму написали волоскі газети „Deșteptarea“ і „Buk. Journal“ статі, в котрих розбирають ситуацію. В одній статі „Deșteptarea“ нападає на д-ра Ончула, що він лиш нібито хотів з боярами погодити ся, щоби забезпечити признане свого вибору. Розуміє ся, що боярський орган промовчує заходи своїх хлібодавців, щоби з одного боку зловити д-ра Ончула в свої сітці, а з другого боку звінечити его зовсім. Але п'ячка не вдала ся і „Deșteptarea“ лютує, бо партия румунізаторів видала навіть особний маніфест проти д-ра Ончула і его прихильників, в яким вчисляє їм за найбільший гріх, що лчать ся з Русинами, проти котрих боярска кліка провадить румунізаторську борбю, аби нею замилити Волохам очі, щоби не бачили, що вся боярска робота йде проти інтересів народних. Задля того й лютує боярня, бо волоскі демократи показали, що порозуміне Волохів з Русинами можливе і вийде на користь обох корінних народів краю.

В другій статі „Deșteptarea“ страх вихваляє президента краю за его промову в соймі, очевидно ад сартадам benevolentiam. А заразом юдить проти Русинів, натягаючи задля сеї цілі справу іменованя Русина професором при німецьких паралельках філії І. гімназії, яке настуило проти ухвали німецько-волоскої більшости на підставі протесту рускої меншости з боку міністерства, що признало слушність сим выводам і не допустило до

скривдження учителя-Русина. Се страх розюшило румунізаторів, що мовчать на безліч „Einschub-ів“ німецьких а встигають ся тільки, коли не можуть здусити Русина.

„Buk. Journal“ знов доводить, що „Freisinnige Vereinigung“ не потрібна, бо вона не займає ся ані національними ані політичними справами, а економічні справи підпирють всі, отже й Волохи, про що свідчить одностороння ухвала внеску виборчої реформи і учительських справ, які піднесла „Freisinnige Vereinigung“. От такої мелють „Жорна“ і розуміє ся промовчуют, що сей клуб як раз присилював і боярів признати сі внески пильними, хоч як вони немилі боярській кліці. А вже найгірше пече сей клуб румунізаторів, що в ній засідають з Русинами Волох і Жид як явний доказ свѣтови, що згода неможлива тільки з румунізаторами-боярами і християнськими германізаторами. Inde irae і в „Buk. Nachrichten“, котрі бундючно заявляють, що німецько-християнські послы також голосували за згаданими в горі внесками, не хотіли ніколи уневажнити вибір Ончула і т. д. Але всі знають, що перед соймом лагодила ся спілка волоско-німецька проти Русинів і д-ра Штраухера, проти виборчої реформи і т. д. І знов тільки „Freisinnige Vereinigung“ пригадала християнським Німцям, що вони заступники жидівських міст і ремісників та промисловців, котрі жадають від своїх послів, щоби були дійсно ліберальними а не союзниками назадишних боярів.

„Buk. Nachrichten“ похвалили й п. Гакмана, що своїм виступом з ліберального клубу — ослабив

его число, чи там став в обороні „доброго тону“ в соймі. Після думки п. Гакмана, видно, не годить ся хочби яким прикладом ублизжати тому самому Янкові, котрого орган прозиває Русинів каналіниками. Та ми не дивуємо ся п. Гакманові, хоч би він пристав до одного клубу з Янком, бо орган кацапів не має для Русинів красивих імен як Яків Leiborgap.

„Czernowitzer Tagblatt“ не може нічо викроїти з чужих газет про бук. сойм. Одно тільки цікаве, що сей Scherenblatt, котрий доси положиву своїх нечисленних „обрінальних“ статей, звернених виключно проти одних Русинів, присвятив поборованю руских гімназій ані словом не писнув проти жаданя Волохів, аби в Кимполунзі отворити вже третю волоску гімназію, „Ja, Bauer, das ist was anderes“, се забаганка боярска, а приятель Menczl-я п. Гакман воліє мати для Русинів, як сказав, шевські школи як гімназії, тому то й посмієв орган Менчля-Гакмана надрукувати фейлетон, в котрім каже Русинам вибрати собі не гімназійну кар'єру а службу нічних сторожів і поліцаїв у Чернівцях, щоби мабуть рускі студенти не провчили за сю арганцію Menczl-я ще ліпше, як оногди его послушного приятеля Haskmann-а.

В маніфесті боярських румунізаторів загрозив Янку Фльондор анти-семітизмом, скоро Жиди й на далі як у Сучаві йти муть з волоскими демократами. На сю грозьбу відповів др. Штраухер остро в „Buk. Post“, що Жиди не дадуть собі приписувати політику від п. Янка і его товаришів.

Попи-румунізатори і кацапи

з'їхали ся оногди в Чернівцях на раду і зажадали від консисторії охорони проти антипопівського руху і національного миру в краю. А хто то заколюче в краю національний спокій більше, як не попи-румунізатори і кацапи? Отже, фарисей, вдарте ся в груди!

„Вижицко-путилівська Рада“ мала відбутися тамтого вітвірка головні збори, котрі відложено задля виїзду посла Николая Василька до Відня на пізнійше.

Вісти з цілого свѣта.

— З ради державної. Суботнішнє засіданє почало ся о год. чверть на 12-ту відчитуванєм внесень та інтерпелаций. Опісля приступлено до голосованя над meritum внесеня пос. Плячка, в яким внескодавець домагає ся знесеня розпорядженя міністра війни що-до задержаня в службах трирічників на 4-ий рік служби. Внесенє прийнято; проти него голосувала ціла лівниця. — З черги приступлено до дискусії над наглядним внесенєм пос. Дершати, в яким внескодавець жадає наглого трактованя правительственної війскової предлоги. Разом з тим внесенєм лучить ся внесенє пос. Дашиньського і тов. в справі покликаня новобранців в такім числі, як попереднього року. В тій справі забирали голос послы Дершата, Шумаєр, Шальк, гр. Серені, гр. В. Дідушицький і Кубік (по польски). — Мимо протестів зі сторони чеських радикалів замкнено дискусію і вибрано генеральним бесідником пос. Аксманя. По его довгий промові

Сильвестер Ярчевський.

Свѣята книга.

Якби не тота книга, то Ульріхова певне не жила-б уже.

А так держить її пан-Біг ще до якогось часу. А все тота книжка. Вона сидить над нею увесь день: очі на носі, тонкі уста в руху. Від часу до часу киває головою, немов потакує.

Бо гарні науки, глибоко побожні молитви там — у тій старій товстій книзі, що в неї на колінах. Тепер уже таких книг не видко, здаєть ся — не уміють тепер таких друкувати... Га, дивний свѣт! Всяку всячину повидумували: мушкетери їздять на колесах, що летять, як вихор; дами навіть — се чиста кара божа! — гонять у мужеськім убранстві на тих проклятих біциклах. Нарід розпущений, не шанує старшої голови, ні віри свѣтої, ні дому божого, ні чесноти християнської... Цілком инакше на свѣті... Дуже мудрі ті люди тепер, але та мудрість не з цього жерела. Давнійше не були такі мудрі, але за те уміли молити ся горячо, уміли!..

Так роздумує вісімдесятилітня Ульріхова.

Тота свѣята книга на її колінах дуже вже, дуже стара. Старша навіть як вона сама! Тепер навіть не прочитає її перший літній ученья горожанської школи у Відні. Така книга!

А Ульріхова? Ба, вона дивить ся на тоту книгу літ шістьдесят уже. Ще як мешкала з тіткою небішкою. З нею разом розчитувала тоту книгу і навчила ся її шанувати. Вона мала надзвичайну вправу у відчитуваню тих великих, але й покручених букв. Тітка — вчена була особа — казала, що ті букви правдиво німецькі, бо „готичні“ (се дуже якась цікава назва для Ульріхової!) а книга з давних літ. Пару соток уже перебула на свѣті мабуть.

Га, свѣята книга!

Тітка читала з неї. Була в ній усячина: і події з життя свѣтих і молитви і вішуння на будуче. Ульріхова знає одно, що се цінна книга. Хотя не все може зрозуміє, але за те відчуває серцем.

Бож то поважно писана тота книга! Самі тайни глибокі, свѣяті, недостижні... І коли її читаєш, то неначе так і в душу тобі входить, вселяє ся дух кротости, побожноти і пророчної мудрости. Така книга!

Ульріхова знає, що хто читає тоту книгу, той щасливий у Бога. І вона буде щаслива.

Тітка читала весь час свого недовгого життя. Вмерла вправді рано — бо забанувала за сином, що злетів зі скали в безодню. Нещасливий турист! Другий син тітки упав пострілений у двобою — у війську був — і за ним побивала ся сердешна. Так банувала і померла в тузі. Та все читала тоту книгу. З певністю буде в небі. Ульріхова побачить ся там з нею...

По тітці дістала тоту книжку. А потому — їм, потому вийшла за муж, за громадського секретаря. І хотя добре їй було жити — не забувала на свѣту книгу. Дітий у них не було. Муж умер на двадцять першому році супружого пожиття. Плакала за ним — тужила. Добрий був небішчик...

А потому — мала вийти за муж у друге. Але раз якось читала свѣту книгу — з полудня було — і здрімала ся.

І от приснив ся їй сон. Перед нею станув ясний ангел, такий самісїнький, як той у книжці, тільки великий, живий і ясний. Ангел дивив ся на неї і хитав сумно головою. Вона запитала його: „Що тобі, посланче неба, що ти такий смутний і немов марютий на когось?“

А свѣятий ангел отворив прекрасні свої уста і немов дзвіночком тихим-тихесеньким промовив: „Смутний я за тебе, марітний на тебе! Все ти читала тоту книгу, учила ся всякої чесноти і жила як наш Пан у небі приказав. А тепер грішиш!“ — „Та чимже я грішу, свѣятий угодниче, скажи мені недостойній!“ — „Мислями!“ — „Якими? якими? Вониж все коло тебе і всіх свѣтих і Тройці Пресвѣтої!“ — „Грішиш, бо хочеш вийти за муж і статись невірною першому твоєму мужеві, котрий навіть і поза могилою мусить мати жінку. А ти його покидаєш, недобра душе християнська!“ На те впала Ульріхова на колішки перед ангелом і крикнула: „Не вчиню сего, свѣятий ангеле, не вчиню. Заклинаю ся Богом живим і Христом Ісусом і ранами Його тажкими!“... І при

тому вона прокинулася: Вона на пів лежала, напів стояла на вколішках, книга відлетіла далеко від неї, а над нею стояла сусідка, що вийшла за чимсь до Ульріхової.

Що вам таке та що вам таке? — питала прихильна сусідка, перелякавшись не помалу.

Не зараз розповіла їй Ульріхова свій сон. За пару днів доперва.

Але обітниця даної ангелові долержала свѣто: свѣтам відповіла, що за нікого вже не вийде за муж, бо так треба...

Відійшли з нічим, не добром згадуючи здорову, кріпку ще собі вдовичю, що відкинула їх приятеля.

А перенесла ся з передмістя до своєї родички-вдови пару миль за Віднем і там доживає віку. У родички справді їй добре, тільки син тойж непокоїть її дуже.

Він на злих дорогах...

* * *

Син родички, Кароль був правником у Відні, при томуж співробітником одної тижневої часописі. Хлопець був цікавий, славив навіть — мудрий. Та бабця Ульріхова не дуже чогось любила його тепер. Як ще був малим хлопцем, купувала йому ласощі, вчила гарних молитов, подавала всякі спасенні науки. Дитина слухала її, цілувала по руках і любила „бабцю“. Але чим далше в літа, тим гірша ставала. А тепер — що й казати. Бабця знає одно, що Каролько на злих дорогах. Пощо йому тоті янісь права? Ча з того йому хосен який буде?

приято пагість внесена пос. Дершати двома третинами голосів. — В мериторичній дискусії гр. В. Дідушицький поставив внесені, аби дозволити правительству покликати новобранців до армії і маринарки в висоті 59.024 людей. Підвищені контингенту застережене законодавством. Внесені ухвалено, почім прийато его в другім і третім читанню, а тим самим ухвалено контингент рекрута такий як в попередніх роках. — З дневного порядку приступлено до нарад над внесеними о заповоги для околици навічених елементарними нещастями. Перший забрав голос президент міністрів др. Кербер і зазначив, що шкоди зроблені в Галичині, Чехах, на Шлезку і Мораві є величезні, а правительство призначило на заповогу 15 міліонів корон, і має сю заповогу підвищити. — По короткій дискусії, наслідком спізненої пори, замкнено засідане о 8-ій год. вечером, а слідуюче заповіжено на понеділок. — Полагоджений в суботу палатою послів закон о контингенті рекрута прийде нині на дневний порядок палати панів. Прикінці засідання др. Кербер оголосить відрочене державної ради. — Пос. Герольд телеграфував з Праги до голови молодического клубу д-ра Пацака, що з причини авантурчеських радикалів в парламенті, складає мандат. „Reichsraths-Corrt.“ доносить, що др. Герольд одержав 8-дневну відпустку. — Коротку сесію парламентарну відрочено. На ріжні запитання послів відповів др. Кербер, що рада державна збере ся в падолисті.

— *Двірська камарилля в Росії.* Становище Лямсдорфа має бути захитане з причини, що отверто станув по стороні Віттого против двірської камариллі. Усунене Віттого зі становища міністра фінансів було

Не дїше то було пійти на ксьондза? Або тоті газети! Так то жидівські шматки, чиста образа божя! І до них піше християнська дитина! Геть коміть головою перевернули тоті жиди наш прекрасний Відень... Все жидівське, всюди вони напихають свої мудрощі... Гай, гай, гай... „Бабця“ Ульріхова не має нару дїв снокою вже таки зовсім. Недавно вступив у неї дух проповідниць слова божого і сьвятої правди. Почула в собі величезну охоту навернути поганина Кароля на доно церкви, до котрої він належав тільки метрикою, а не душею.

Коли він одной суботи приїхав (як що тижня) до дому і вештав ся під вечір по комнати, де сиділа Ульріхова над сьвятою книгою, вона нараз промовила дуже лагідно:

— Карле, скажи мені одну річ, ви знай мені щось дуже для мене важного...

— Що таке, бабцю? Любов може? Зараз, зараз таки визнаю вам свою найгорячішу, най...

— Цить, вітрогоне, не про те мовай! Будь уже раз поважним і відповідай, як ядо ся журналістови і такому великому правничому...

— Ну, я вже поважний, бабцю! О що ходять?

— Ти дуже нецубожний...

— Ще й як!

— Не молиш ся ніколи...

— Не треба, ви за мене молите ся.

Я маю багато иншої роботи...

— Мовчи, прошу тебе. Відповідай розважно. Чому, прошу тебе, не молиш ся, скажи мені так щиро?

— Во не маю такої книжки великої, бабцю, на якій розмалювані чорти, антихристи і инше бог-зна-що. А бабця має таку книжку...

— Не худи. Деж у мене антихристи чорти?

— А в тій книжці, що у вас на колінах, котрої образи ви все цілуєте. Як що кому смакує. Але я волю гарну...

(Гонимець буде).

приготоване в такій тайні, що сам Вітте про се до послідної хвилі не знав нічого. Коли довідав ся о доконанні факті, мало не зомлів. Сими днями одержав Вітте від царя дарунок в квоті 400.000 рублів.

— *Студентські розрухи.* В Петербурзі заносить ся на нові студентські розрухи, бо правительство замкнуло дешеву кухню студентську, з котрої користали сотки бідних студентів, яко огнище революційного руху і не дозволяє єї назад отворити. В кругах бідніших студентів панує з сеї причини крайне огірчене.

— *Македонія.* Сербський посол в Царгороді доносить, що султан підписав іраде в справі признання сербської національності в Македонії. — З причини великих страт і з причини утрати надії інтервенції держав, керманчі македонського повстання мали рішити відступити від оружного повстання а бороти ся лише анархістичними средствами супротив чужих і чужої власности. — В суботу оголошено іраде в справі порозуміння між Болгарією а Туреччиною що-до деяких средств в цілі успокоєня трех вілаєтів.

Промова посла д-ра Штраухера в учительській справі.

Коли „Вольнодумний союз“ підліс у соймі квестію учительську, промовив у тій справі др. Штраухер (дня 19. вересня) ось як:

Високий Сойм! Мої високоповажані панове! Прошу мені дарувати, що з причини фізичної недиспозиції не могу виголосити з нагоди так важної справи мою бесіду таким голосом, який би найбільше підходив під неї. В порозумінню з моїми товаришами поставив я був нагальче внесені в справі: 1) законного урегульованя платні народних учителів ще підчас теперішньої сесії; 2) установлене в тій цілі комісії шкільної зложеної з сімох членів; 3) до переведення в жите регуляції платні учительської отримують веї надучителі і вчителі 25% а веї инші вчительські сили дефінітивні, провізоричні й помічничі 30% підвищеня пенсії.

Предмет моєї промови говорить сам за себе. Гадаю, що веї круги населеня вже зрозуміли, що теперішній стан учительства є невиносимий (Правда! Зовсім справедливо!) Хотів би я ще понести проміньчик пізнання правди і в тоті круги т. зв. верхніх десяти тьмеч, в круги блішньої післюости. Тяжка се задача, нести пізнане в тоті круги, де вже з роду виносить ся нехїть до свободолюбних і вольнодумних, культурних питань, які приносять новий час. Але з мене вже такій оптиміст удав ся, що надію ся повернути їх до питання, яке дотикає істнованя такого важного чинника як школа. (Зовсім справедливо).

Управа краю має дбати о платню учителів. Мінімальна платня учительська мусить вистарчати на те, щоби вчителі і підучителі були вільні від усяких инших занять і могли віддати всю свою силу своему заводу. Законодавці знають отже який тяжкий, повний одвічальности єсть учительський етап. Ніякий завід хіба не є такий невдячний, як учительський. Стара є пословиця: бодай ти людські діти вчив! Ті слова говорять докладно, що завід учителя нищить сили фізичні й духові. Недавно єще вчителі мусили вислугувати ся духовникам своїм (посол Василько: того бажали би панове ще й нині!), були завписмі від усяких можливих чинників. Нове инніше время вимагає того, щоби той, хто образує молодь, і сам був вільний, бо в його руках спочиває виховане будучої генерации і тільки вольний, могутний, мужеський характер може вилувати добру молодіж; тільки такі характерні, твердокрижі мужі, мої панове. Але таких нам бракує. Знаючу річню єсть, що матеріальне положенє вчительства є під сю пору дуже сумне, мала платня приносить нужду в круги учительства. І

тому, гадаю, єсть се правдивим самообманом, думати, що з тих кругів можуть вийти люди, „які з усею силою“ могли би віддати ся своему званню. (П. Пігуляк: Не крич, шкода!)

Коли вказує ся часто на те, що вислїди нової школи не є такі, яких би треба собі бажати, то не даєть ся заперечити частна їх правдивість. Але чи можна утворити й утримати невистарчаючими средствами новітню школу? Так не піде. Треба конечно мати на увазі соціальні і моральні потреби учительства.

Нераз оно звертало ся дорогою петицій і всякими можливими способами до заступства краю, до властей державних і веїх инших покликаних до того чинників з прозьбою о поміч. Навіть минулого року ухвалив був вис. сойм на правду припоручити виділови краю виготовити на сегорічну сесію соймову відповідний начерк закона в справі регуляції платні народних учителів. Високий виділ краєвий в своїм замилуванню до зводіння не вивязав ся з того припорученя. (До кількох сьміючих ся послів:) Коли-б мнї хто таке закинув, то я-б витягнув з того бодай консеквенцію! Се-ж зівсім зрозуміле! Послужники бо краєвого виділу мають висші платні як учительство в загалі. Навіть сторож того дому дїше собі має ся, як народний учитель.

Чоловік сей має 720 корон платні, але до того помешкане, опад, світло зівсім безплатно (окики: а до того ще нашіток!) Ну, сего не доторкаймо. Але нормальна плата виносить більше, чим звичайна плата народного учителя, від якого вимагає ся кольосальних обовязків (голос: Говоріть більше в лівий бік!) Я маю серце на своїому місці, говорю там, де треба і до кого треба, тому й до моїх товаришів правобіч. Центральний виділ буювинського товариства учителів виїс на основі ухвали засідання виділу з дня 7. цвітня 1902. меморандум до сойму і до намісництва з прозьбою, щоби з огляду на сумні відносини учительства поправили платню учителям. Коли читаете се письмо, мусите признати, що прямо серце розриває ся в виду тих статистичних даних, які тут наведено.

Не могу повздержати ся від того, щоби не навести кілька маркантних місць з того меморандум, бо побоюю ся, що багато панів з високої палати навіть не читали його. Читаємо тут, що учителі й учительки дїять ся, зяєсно, на три степені платні: 500 зр. 600 зр. і 700 зр. для учителів і учительок, для молодших учителів і вчительок 400 зр., 450 зр. і виїнци для помічників учительських 300 — 360 зр. Найвисша плата, яку отримує учитель, напрацювавши ся тяжко ціле жите над вашими дітьми, є майже жебраниною, при якій вся його родина тяжко бідує. Нещасливці тоті сьвідчать ся цїрами, що неможлива річ вижити при теперішній пенсії, звідтіль веде ся тота нужда. Вачите, мої панове, коли візьмете до рук яку гумористичну газетку, то й увидите дияриїстів представлених як худенечкі люди — а хотя й нема іноді під тим образом підпису, то знає ся, що се дияриїст.

І на вчителів пізнати часто нужду по блідих устах. Коли порівняємо платню учителів з видатками на необхідно потрібні річі й справи і важні потреби жита, то покаже такий рахунок: Нежонатий учитель — бо се „вбрик“, коли учитель посьміє оженити ся (веселість) рахує на снідане для себе 12 кр., обід 50 кр., бо тут лядової кухні не знайдеши, підвечірок 12 кр. вечера 30 кр. — разом: 1 зр. 9. кр.; Не числїть ся тут зівсім таного цїгара — скажім там за 2 кр. шклянку дешевого нива або „шнассика“. (Др. Стоцький: того йому не вільно! най буде антігольком!) Отже те все виносить річно 397 зр. 85 кр. або 795 кор. 70 сот. А тепер числїть ся на убрание й обовз пересуно 50 кр. — отже убрание опад, освітлене — всього разом 185 зр. 53 кр., а зівсім 581 зр. або 1162 корон 80 сотиків. Не уважляємо тут, що учитель як чоловік культурний — потребує часописи або якої там лектури, щоби міг ужити приємности культурної людини. Того він мусить виречи ся, він мусить усе бути при дітях, працювати, робити наньщину і сам здитняти. Бо гадають, що бідний учитель повинен обходити ся такими малими порціями, як

дитина. (Веселість.) Не рахує ся також підчас слабости учителя оїнка над ним, антика, дїкар і инші потреби, які мусять знайти ся у кожного чоловіка — всього того не уважляємо ся (голос: але має бодай сьвіжий воздух!) Питаю вас мої панове, може сей бідний учитель серед таких відносин сьак-так вижити? Се неможливо ніяк! Мусить терпіти нужду і голод і відмовляти собі найконечніших потреб або нї то задовжувати ся й попадати в руки глїтаїв.

Подивім ся єще на одну родину. Тут не хочу я вже запускати ся в деталї тільки наводжу, що в меморандум є обчислений бюджет родини, складаючої ся з мужа, жінки і двоє дітїй. (Пос. Пігуляк: Звичайно їх там більше! Відні люди звичайно багаті на діти — в тім они мають першенство. Щож має випроїм робити бідний учитель на селі. (Веселість.) В інтересі моральности й обичайности треба позитати добром єю річ, що учитель закладає собі домове огнище, бере жінку. Але говоримо про родину. Одна дитина, приміром спричинить дневного кошту на 25 кр., на двоє дітїй потреба отже 50 кр. Убрание для дитини 20 зр. 80 кр. річно, отже для пару дітїй 41 зр. 60 кр. річно. До тогож потреби тоті, що ми зарахували були по адресу нежонатого учителя, отже 1162 кор. 80 сот., для жінки таксамо і для дітїй — разом річного видатку більше як 2700 корон без инших надзвичайних потреб, без непередвиджених наглих видатків, вихованя дітїй і т. п.

Така-ж родина учительська мусить преї бути обезпечена перед всіми немилыми приключками і слабостями. Желая учителям, всякого здоровля, як та кож їх родинам. Але навіть при тім усїм є прямо неможливе, щоби учитель виїшов зі своєю платнею на лад, хотяби би він був найвисшої категорії по 30 літах служби, то тоді вже не має він малих дітїй, вони повиростали вже, а сей бюджет є вичислений тільки на двоє дітїй в молоденькім віці. Як діти підростуть, мусить ся їм дати виховане й післати до міста, щоби набрали потрібної освіти, або навчили ся якого ремесла — отже все знайдуть ся потреби, які має учитель покрити зі своєї найвисшої платні по 30 літах, з тих 950 золотих.

Питаю вас, чи то є стан, якому має приглядати ся управа краю, котрої інтерний заряд в краєвїм виділі пожирає не менше, як 160.000 корон.

Що такий, сказатиб щиро, варварський стан може істнувати в 20-ому віці — се є встїд і ганьба для заступства краю. Коли ми щось перед двома роками голодували за заведенем горівчаного податку, то сталоє лише з тої причини, що ми хотіли вплинути тим чином на санацію краєвих фінансів з чого мала винести часть для поліпшеня платні учительству. А на що обернув ся горівчанний податок? На зівсім иншу річ. Було би пожаданим — і се було би річною краєвою виділу, відділити надвижку і ужити єї на загальну ціль — але се не стало ся.

В меморандум учителів вичисляє ся дальше суми агєнд, які має поборювати бідний учитель, тут показує ся, що і справді цілий його час візьний від шкільної роботи, є відданий занятю, ще позїстає в тісній звязи з учительськими обовязками. Я звертаю увагу на те, що в шкільних дебатах високої палати з послідних літ, що може кождий прочитати, з ріжних сторін, а специяльно з нашої зазначувано завсїгда нагальність полагдження тої справи. Гадаю, що можу від дальших доказів на разі повздержати ся, тим більше, що буду мати єще нагоду на ту тему поговорити докладніше.

Перші дві точки нашого наглого внесєня суть, як мнї бачить ся, умотивовані як слїд. Я ще поставив і дальший висок, значючі охоту до безділя а навіть може і твердосердність більшости заступників краю і відаючи й те, що тота справа може потревати єще рік — два роки — ми впрочім можемо собі почекати, але учительство нї -- а виїс, кажу, тому учительству поки-що прийти з маленькою помочою в виді 25% і 30% підвишки. То чейже дрібниця!

Поручаючи мої внески ласкавому припяти, гадаю, що дію се по думці Високого Сойма, коли веїх вас тут прошу о ласкаву прихильність для тої

справи. Най учительство побачить, що в заступництві люду віє иншим духом і що є стремління посприяти їм в матеріальній нужді.

Проту отже Вис. палато голосувати за наглядністю нашого внесення в цілий його основі. (Живі оплески).

Тільки моя фізична недиспозиція не дозволяє мені посвятити більше слів тій чесній справі. Возміть же мою добру волю як діло і голосуйте усі за внесенем. (Живі оплески й оклики одобрена).

Допись

а Вашківців над Черемошом.

Загально звісна річ, що галицькі вороги Русинів, щоби здавити який небудь національний рух Русинів як лиш довідають ся про якусь організаційну роботу, а не мають сили її стримати, сейчас видумують найстрашніший річ і кличуть поліцію, щоби їм допомогла недопустити до організації. Той самої методи придержують ся і буковинські наші вороги.

Коли в Вашківцях над Черемошом засновувала ся каса систему Рай-файзена, йшли доноси за доносами до староства, що приготовлює ся страйк і бойкот, жандармерія приходила до каси на перевіди, їздили денугації, але те все оказало ся безпідставною дожею. Каса засновала ся, стягнула поверх двіста громадян до організації, найкращих сил в громаді, а страйку, ані бойкоту, ані жадної внішої небезпечної річі ані не видати. Господарі спокійно йдуть до своєї каси, складають на щадницю, живуть, віддають і се вся безпечна робота. — Коли сего літа мали ту вибирати раду громадську, ті самі „страхотолохи“ кольтпортовали вість, що мужицтво прийде з ножами до виборів, що без проливу крови не обійде ся. Знов пішли реєляції до староства, жадана о зарекіроване більшого числа жандармерії, о асистенцію війскову. Прийшли вибори. Мужикам стала ся найтяжша кривда. Від 8-мої години рано одного дня до 6-тої години рано другого дня держано мужиків без перерви, котрі без кусника хліба мусіли ждати, щоби прийти до сповнення горожанської повинности, але завели ся, бо їх не допущено під ріжними pretextами. Як занадто поважно заховували ся мужики при тім, найліпше посвідчить се, що коли підчас хмаролому триваючого ділу між противна партія заняла всі комнати громадської канцелярії, мужики мусіли мокнути на зливні і обмежались лиш на вислане депутації з просьбою о впушене їх до середини, або перерване виборів, чого розуміє ся не зроблено. Коли вкінці оголошено вислід виборів і противна партія прямо провокуючо постунала супроти своїх суперників, мужики пішли зовсім спокійно до дому не відповідаючи навіть на їх напасти, бо знали, що їх вороги хотять „викликати вогна з ліса“. Ціле „небезпеченство“ закінчило ся внесенем протесту на превеликий жаль тих, що говорили много про пролив крови. Помимо того ввійшло до прокураториї кілька скарг про підбурюване народу, про небезпечні грозиби, але та по розслідуванню справи дохіджене застановлено, бо всі доноси оказали ся видумкою.

В останніх часах заснувало ся ту товариство гімнастично-пожарниче „Січ“, котре вже тепер числить поверх 200 членів. Таке т-во дуже потрібне в кождім селі, бо попри національну самосвідомість приносять оно реальний хосен охороняючи, боронячи майна перед найнебезпечнішим для наших селян ворогом, вогнем. Досвід показав, що де така „Січ“ заснує ся, там нарід поучений, острогожійше обходить ся з огнем і дучає ся менше пожарів чим давнійше. Думав би хто, що така користна для всіх організація буде симпатично прийнята всіми. Де там! І ту сплюють ся безпідставні доноси і кольтпортує ся видумку, немов мужики підчас загальних зборів будуть жидів різати і т. п., покликує ся при тім на Заболотів, хотіли ж звісно там самі хруї, напекі посяки допускали ся переступств, що польскі жиди вставляють ся тепер за ними, щоби їх випущено з арешту, що польскій посол Мойса великі заходи ро-

бити, щоби ту справу затушувати, а між арештованими і взагалі присутними в часі критичної хвилі не було ані одного січовика, хотіли ж самім Заболотів і майже в кождім з доохресних сіл є товариство „Січ“.

Ціла та акція ворогів є уявленою і має на цілі спинити організаційну роботу у тутешного народу, котрий по довгім отупінню прозрів і хоче ратуватись, хоче розвиватись, жити. Шукають ворога, де его нема, самі викликають вогна з ліса, самі провокують, денунціюють до властей, щоби ті помогли їм в борбі против народного освідомлення. Не вірючи, щоби власти, котрі мали неодні докази як правдиві суть ті доноси, брали їх за правду, скажу тільки: Правда, здала ся поліція, котра вишуквала би і доставила би до свєтині справедливости тих, що вигадками і денунціями хотіли би зівечити цілу народну працю і спокійний покривдження руський нарід представити, як яких кровопийців. Але руський нарід не буде оглядати ся на ніяких ворогів, що з поза плотів клеветуть. Мета наших народних змагань занадто висока, щоби її могла досягнути піна їх лютости і заплотости. Ніяка сила не спинить руський нарід в его поступі! — се повинні собі запам'ятати вашківські донощики і їх покровителі.

С.—ч.

НОВИНКИ.

Буковинський сойм. Краєвий маршалок Лупул прибує тут сьогодні; соймові комісії будуть скликані до обрання іще в часі того тижня, аби достарчили обрадовий матеріял для найближнього засідання сойму, який має бути скликаний на 6. жовтня б. р.

Відпустку трирічників. Трирічників вже відпущено. Військова часопись розпорядків оголошує розпорядок військового міністерства з 27. вересня б. р. дотично тривалого урлоповання трирічної мужви в Долишавщині.

Краєвий президент вн. Гогенльогге повернув тут з ловів коло Бродина.

Пієтизм. Вчора як в дни смерти незабутнього посла до ради державної др. Стефановича, зложено на его гробі великий вінець, котрого чорні ленти мали напись: „Своєму незабутньому опікунові і товаришеві Пігуляк, Смаль-Стоцкий, Василько.“

Цар у Відні. Сьогодні прибув російський цар до Відні згідно до Шенбруна.

Шкільні вісти. Випен до 2. промислової школи на улиці Краєвої палати зачали ся дня 28. вересня б. р.

Депутація міста Чернівці, зложена з заступників бурмістра дра Райса і буд. радника Грегора, директора магістрату Відмана і посла дра Штраухера промовляла в Відні у міністра жєлєзниць Вітека, міністра фінансів дра Бем-Баверна і президента міністрів дра Кербера в справі будови двірця, заведення дирекції жєлєзниць в Чернівцях, палати справедливости, податку від громадської пропінції і т. п. Депутація отримала від усіх міністрів прихильну обіцянку і буде в тих справах переговорювати з факховими референтами в міністерії.

З „Бук. Боля“. На заповіджену на понеділок 28. вересня нараду „Бук. Боля“ явило ся дуже мало членів, тому заповідаємо ще раз нараду на п'ятницю на 8-му год. вечером. Піднесено також гадку, щоби плекати в нашім товаристві музику інструментальну. Тому просимо і сих членів, що грають на якім інструменті явити ся на згаданій нараді. — Звертаємо ще раз увагу всіх членів, що сего року чекає нас великий концерт Лисенківський, то-ж просимо вже раз в комплекті сібрати ся, щоби не тратити багато часу на самі наради, а почати вже від проб. — За виділ: Модест Левицький.

Проф. Лев Галицький обходить, як зачуваємо, 1. жовтня с. р. 30 літній ювілей своєї учительської служби при учительських семінаріях в Чернівцях. Сей наш дорогий земляк, що учив довгі літа і рускої мови, має великі заслуги

у вихованню і руского учительства, що підносимо з признанем. Тож поздоровляємо его щиро з сям рідким святом і бажаємо з серця, щоби ще довго користав з плодів своєї довголітньої праці. Многая літа!

Кінські перегони. Дня 4. і 6. жовтня відбудуть ся кінські перегони в Новій-Жучі.

Спроневірене. В неділю дня 27. б. м. скінчила ся судова розправа проти бувшого політичного егзекутора Артура Шекса. Судді присяжні потвердили поставлене головне питання о спроневірене більше як 10 корон 10 голосами проти 2. Наслідком того трибунал засудив Артура Шекса на 6 місяців тяжкої в'язниці, заостреної дворазовим постом в місяці. Як лагодячі обставини прийнято семимісячну слідчу в'язницю і злигодні невинної родини.

Посвячене прапора. В неділю дня 4. жовтня 1903. відбудеть ся в Балинцях коло Коломиї, о годині 11. рано торжественне посвячене січового прапора. Того самого дня о год. 2 по полудни устроює Товариство „Січ“ в Трофанівці Народний Фестин з вправами і оркестрою. Крім того постарає ся комітет о ріжнородні несподіванки так для селян як також для інтелігенції. Буфет у власнім заряді. Закінчить живий образ і похід до читальні „Просвіти“ в Балинцях, де відіграє ся о год. 7. вечером: „Перший Горальник“, фантастичну картину в 3 діях Льва Монастирського. — Ціни місць: На фестині для інтелігенції 30 сот., для селян 10 сот. На представлене: сидяче місце 1 Кор., стояче 20 с., для „Січовиків“ 10 сот. — На случай непогоди відбудеть ся тільки посвячене прапора і представлене.

З життя Максима Горького. На просьбу редакції одної з російських часописей полав М. Горький отей дати із свого життя: 1878 р. я вступив на науку до шевця, 1879 я був хлопцем до помочи у рєсєвника, 1880 бувем хлопцем до послуги при кухні на пароході, 1883 я працював у пекаря обарівників, 1883 наймав ся до ношеня мішків, 1885 був пекарем, 1886 був хористом в малій оперній дружині, 1887 я продавав яблоска, 1888 допонав на собі самоубийного замку, 1889 бувем жєлєзничним будинком, 1890 я завідував складом металевих товарів на жєлєзничній стації, 1891 перейшов здохж і поперець цілу Росію яко гандляр соли, 1892 бувем робітником в жєлєзничних варстатах і в тім році я видав перше мое оповідане. — Хто тільки пережив, сей може дійсно написати щиро правду в своїх оповіданях і драмах.

Пожежа пагоди. В Бані оку, столиці Сіму, згоріла до нащадку славна пагода Ват Пра Кео, положена в усєдстві королівської палати і заключаюча незміримі скарби в золотих і срібних статуях, історичних пам'ятниках і рукописях. Всьо то згоріло. Вратовано тільки славного Пра Кео, золоту статую Будди, вилочену шмарагдами, котрому Сіямці віддавали незвичайну честь. В ратуновій акції брав уділ також король з дружиною але безуспішно. Пожежа повстала наслідком перевернення настової лампи через одного з бонзів.

Бальоном понад Альпи пустив ся швайцарський воздухоплавець Спелтрін з містечка Зермат. Як йому поведе ся — вітри ласкаві знати.

Крісла-самоходи будуть уживати ся на виставі 1904 р. в С. Люї в Сполучених Державах. Таке крісло буде могло мандрувати на годину зо три англійські милі. Кермувати ними буде могла особа навіть необізнана з усім їх механізмом.

Незвичайне винагороджене. В однім селі в Брандєбургії місцевому учителеви повірено заряд цмнтаря, як та-вож визначене місце на могилі. Обовязкі ті, хоч досить тяжкі, сповняв безплатно, але вкінці упіймав ся о невеличку хотіти би винагороду. Рада церковна узняючи справедливість его жаданя, тоді ухвалила, аби учитель як також его жінка одержали на цмнтарі громадскім... гріб безплатний.

Васиун Сілепег називає ся новий винахід, що спричинив цікавий переверот в способі чищення диванів, фіранок, меблів і т. п. Заступає він славно дотеперішнє негігієнічне тріпанє і щітко-

ване і єсть далеко користнійший від него що-до результату роботи. Васиун чи-стить ціле помешканє за помічю сучасного приряду, приміщеного на кінці гумового вужа, що висисає воздух з усякої тканини і унеможливає взношенє ся порохи. Помпу, що втягає воздух, і мотор становить ся на подвірю, а гумового вужа вставляє ся через вікно до комнати чи там помешканя, яке маєть ся очистити. Увесь порох і молі висисає воздух і відпроваджує до резервоару. Така робота не перепиняє мешкати в хаті, а очищенє комнати — хотіби навіть найбогатшої — вимагає що найбільше годину часу. А чистить сей приряд знаменито. Єсть надія, що розширить ся він по наших містах дуже скоро.

ВІДОЗВА.

„Січ“ нам мати!
(Народна пісня).

Довбуш ударив в крису вічевого дзвона і громовий его голос кличе до синів і доньок Руси-України: Брати і сестри! Сотнями і тисячами приходіть на перші загальні збори „Січ“, котрі відбудуть ся в неділю, дня 4го жовтня н. ст. 1903. точно о годині пів до 1-шої пополудни під голім небом на горішній толоці в Вашківцях над Черемошом на Буковині. Порядок денний: 1) Отворене зборів. 2) Вибір старшини. 3) Врученє відзнак „Січовикам“. 4) Відкритє прапора. 5) Привітні промови і закінченє. По загальних зборах відбуде ся Народний Фестин при звуках славної музики Алека Паращука з Глинці. Програма: 1) Хори і деклямації. 2) Вправи з синавкою. 3) Вільні вправи а) без топирців б) з топирцями. 4) Танці і забави при штучних огнях і бенгальським освітленню. — Закінчить представленє аматорів виднівської читальні Боднарівна, драма в 3 актах Зарєвича. По представленю похід зі смоло-скипами при звуках музики. — Вступ на фестин і театральне представленє для інтелігенції: 1 К., а білет родинний (на 3 особи) 2 К.; для селян і міщан: 20 сот. — Чистий дохід на Селянську бурсу п. Кліма в Чернівцях. — В разі непогоди відбудуть ся загальні збори і фестин в слідуючу неділю, дня 11-ого жовтня 1903 р. — Старшина „Січ“ в Вашківцях н. Чер.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Ruthenische Revue“ Nr. 9. вже появило ся і містить отей статі: Der russische Panslavismus und Westeuropa. Von R. Sembratowycz. — Ein nationales Fest in Poltawa (eine Zuschrift aus Russland). Chauvinismus unter sozialistischem Deckmantel. Von Lozinskyj. — Auf dornenreichem Wege. Von M. Kiczura. — Das Lied ohne Worte. Von Lesia Ukrainka. — Glossen. Von P. C. i Meletia. — Адрес редакції „Ruthenische Revue“: Roman Sembratowycz, Wien, XVIII/1, Lazaristengasse Nr. 26. — Адреса адміністрації: Verlag der „Ruthenischen Revue“ Wien, IX., Höfergasse 5.

„Комар“, ч. 16. представляє ся гарно, як звичайно. Ілюстрації зладжені зручною рукою і можуть вдоволити навіть дуже вибагливого читача. Дотепи вдатні, сатира влучна.

„Южный край“, поважний дневник харківський містить у числах 7835—37, 38, 43 і 44 статі з нагоди свята Котляревського в Полтаві, писані з видимим теплом і симпатіями до великого воскресителя українського слова. З деякими статтями познакомимо наших П. Т. Читачів ближше.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отсим подаю моїм Вп. клієнтам до відомости, що я закупив підчас моєї літньої подорожи, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великім виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, з льоден і пльшові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Piehlers Söhne в Гранау, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandria в Італії. — Найновіші циліндри і кляни.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних красках. — Шапки до подорожи.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красний виріб з англійських асфів, полотна і вівки Ковнярики, машети, хустки до носа, панчохи, шельки, підв'язки і т. п.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sapek у Відні і м. Черевики Chevreaux як також Lawn-Tennis до гімнастики і м. в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Кальшовів** правдивих петербургських — черевиків до сфуги з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрики.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців Великий вибір клунків і куферів, шкіряних, кошків на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасолів, кошків на начинне, ремейн, мішків і т. д.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з великими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЄС, Чернівці, улица Почтова число 5а. (44—50)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отой книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умільський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажаєвський „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса „Наша дума“ . . .	250
Гаршин „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюві по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коняський „В день святаї волі“ . . .	—20
Ю. О. Федькович „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі речинки) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“ . . .	1.30
Ом. Попович „Методика“ І часті . . .	—60
„Як біди збогатили“ . . .	1—
„10 казок для діточок“ . . .	—20
„Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайноровський Сергій „Руска Читанка“ для ІІ класу гімн. . .	280

Др. Стеф. Смал-Стоцький „Громада“ . . .	—20
„Поради“ як закладати каси . . .	—40
„Буковинська Русь“ . . .	2.40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthografie . . .	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовняреки“ . . .	—20
Франко Іван „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галич „Домашній писар“ . . .	1—
Пігуляк Єврей „Верховинські згадки“ . . .	2—
О. Шпичко „Листа з пекла“ . . .	—30

При замовленнях Книжон упрасяє ся прислати на порто.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського куреу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

для молодіжи,

е до набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

В Папірни „Рускої Бесіди“ в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича І, ІІ і ІІІ. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.

При більшим закупів опускає ся значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній артикули суть на тім красший дохід маги. Всі ті артикули суть далдко дпші як в иньших склепах.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотинів.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Extra Hungariam....

Народи, що посідають темпе-
рамент, не все мають щастє в по-
літиці. Кермує ними за часто по-
літика горячої крові, попадають
часто в роздратованє, яке відбиваєть
ся часто дуже фатально на полі-
тичній роботі, а там і на національ-
ному організмі. Політична робота
потребує іноді й темпераменту, але
в міру, потребує енергії, витрива-
лості, тому всяка нападистість їй
шкодить, всяке роздратованє не дає
часу почислити ся з власними шан-
сами, розглянути ся здоровим оком
на політичній шахівниці.

Мадяри мають з давен давна —
від коли тільки прибули зі своїх
азійських колиб — славу горячого
народу. В ході віків старали ся
вони своєю роботою тільки оправ-
дати тоту славу. Та прикмета тота
не все виходить на здоровлє й на
правдиво добру славу нащадкам
Атилі. Вийшли на сьвітло денне,
а там і перед форум цивілізованого
сьвіта, такі справи, що геть за-
темнили лицарську славу краю
сьв. Стефана. З їх патріотизму
вийшов шовінізм, небувала нігде —
хіба в давнішій Польщі — не-
терпимість зглядом иньших наро-
дностей, звязаних з ними рукою
лихої судьби. А навіть в самому
лоні Угорщини тїла завзята борба,
яка вказувала час до часу сьвітові
закривавленє лице опира домашних
невзгодин підчас всяких славних
виборів угорських. З другою полови-
ною монархії жили вони все в не-
згоді, все з неї здирали гріш, все
ей страшили непостійністю своєю,

показуючи всякої хвилі грізну мару
революції в магичнім сьвітлі своїх
грізіб. Взаємни обох половин мо-
нархії виглядали на стосуюнок двох
дїтий, з яких одно все уступає
другому, побоюючи ся його енергії,
крику, побоїв.

А послїдними часами підняли ся
філі розбурханої мадярської крові
так високо і били так грімко об
основи держави, що ціла Европа
звернула на них свої здивовані очі.
Мов шипучі стріли пущочні повесли
ся над другою половиною державного
орла голосні бажаня, з початку
тільки дрібнїйшого калїбру — от
хоть би й угорської команди — а
там і покляки: Не віримо словам
монарха!... Ми взагалї не потребу-
ємо нікого, як тільки свого короля
мадярського!

Барабаш І. з Дебреціна став
керманичем-тираном всеї Угорщини.
Проти него збїдла колись енергїчна
постать Кошута. Ех lex чудово
гармонїювало з настроєм тієї полі-
тики. І не помогла тут перевази
австрійської дипломатії, ні проспект
угоди, ні змаганя до мира, ні навіть
самі поясненя Корони. Але помогло
щось иньше. Помогла біржа з Рот-
шильдом на чолї, що в своїм органі
„Pester Loyd“ натякнула на по-
вільне матеріальне занепаданє Угор-
щини, якій грозить утрата кредиту.
Се був зимний туш на голову роз-
горячених елементів мадярської по-
літики, се нагла поміч двоголового
орлови. Прикро се може иньшому
кому, що зі сего боку надїйшла
поміч. Могутний звук грошевого
дзвона розганяє по трохи грізну
хмару, що нависла над Австро-
Угорщиною. Але чи на довго? З за-
пертим дихом в ожиданю що раз

цікавих новин глядить горожанин
держави в мрачну даль єї бу-
дуччини...

А в Угорщині? Extra Hunga-
riam non est vita, et si est vita, non
est ita... (я.)

Вісти з цілого сьвіта.

— З ради державної. На оно-
дїшнім засіданю палати послів, по
відчитаню інтерпеляції і кількох
відповідях на інтерпеляції, при-
ступлено до дальшої дискусії над
справою запомог для потерпівших
від елементарних нещасть. П. Бик-
виє інтерпеляцію: Взиває ся пра-
вительство, аби державним урядни-
кам, державним учителям і взагалї
всім, що суть в державній службі,
також вознім і офіцірам в Золо-
чеві, котрі в наслідок пожежи, до-
ріжні мешкань і средств до житя
дуже потерпіли, признано дорожнїяні
додатки або иншу державну поміч
і аби о таку поміч постарав ся
також міністер війни. — По зам-
кненю дискусії правительственне
предложено о запомогах ухвалено. —
В цукровій справі внесли рускі і
польскі послї дві анальоґічні інтер-
пеляції. Інтерпелянти запитують
правительство, що оно наміряє зро-
бити для охорони цукрового про-
мислу в Галичині і на Буковині. —
Оноді відбуло ся також засіданє
палати панів. Намолотивши купу
фраз, „пани“ ухвалили прийнятий
палатою послів закон о контингенті
рекрута. Маючи закон в кишені,
др. Кербер оголосив відроченє дер-
жавної ради.

— Угорська криза. Оноді був на
авдїєнції у цїсаря гр. Куен, пред-
ложив коронї уложену кабінетом
війскову програму і проект що-до
іменования нових членів кабінету.
Старий кабінет Куена мав бути
цілком реконструований. Надїяно ся,
що на нинїшнім засіданю сойму
Куен вже представить новий ка-
бінет. — Оноді зібралось вільно-
думне сторонництво на конференцію,
на котрій обговорювано також вій-
скові справи. Тепер існують аж
три війскові програми: правитель-
ства, старих лібералів і групи
Апонїя. На руки президента палати
послів вільнодумні зложать резолю-
цію в справі розказу до армії. —
Кошут старає ся своє сторонниц-
тво привернути до спокою і рівно-
ваги. В тій цілі оголосив в своїм
дневнику „Egyetertes“ відкрите
письмо до сторонництва. Однак не-
зависимі суть невдоволені з сего
кроку свого провідника і більша
часть сторонництва є за сим, аби
борбу против правительства вести
дальше дотеперїшним способом. —
Онодїшнє засіданє угорського сойму
кінчило ся цілковитим погромом гр.
Куена. Зараз по засіданю гр. Куен
відбув нараду з міністрами і теле-
графічно зголосив у цїсаря свою
димісію з просьбою, аби его без-
проволочно звільнено.

— Цар у Відні. Цар приїхав
оноді до Відня і разом з цїсарем
відїхав до Шенбруну. Улиці, ко-
трими переїздив цар, обставлено 27
баталїонами піхоти, 10 швадронами
кінноти, двома кінними і 12 поле-
вими батеріями. При виїзді з зе-
лїзничого двірця і при вїїзді до
Шенбруну дано по 24 гарматних
вистрїлів.

Сильвестер Ярчевський.

Сьвята книга.

(Конець.)

— Що ти кажеш?... Як ти сьмієш
таке верзти? Де у мене антихрист
у книзі? У тій сьвятій книзі! Поганине
якийсь! Ту самі сьвяті річі! І молитви
і образки, а ти ось що видумав, жидів-
ський газетнику!...

— Ба, ба, ба! Та прошу о малень-
ку павзу, кохана бабусюньку! А потому
собі будете ласкаві й далї гриміти кілько
сил і охоти. Прошу послухати. Я маю
в місті товариша, що студіює філосо-
фію і займає ся всякими дуже старими
книжками...

— Бо старі мудрі, нові фігу варті!
— І то може бути! Отже я розпо-
вів йому, що ви маєте таку книгу і що
в нїй є...

— Коли ти не вмієш її навіть
добре читати, то щож ти міг про неї
розповісти. Раз ти почав був розбирати
її тай затинав ся так, що я аж сама
стидала ся за тебе, за правника, що не
вміє по старонїмцям читати.

— Ет, я таких старих кручок не
розчитував ніколи в житю, а ви їх тіль-
ко одних студіюєте більше, як пів віка
— то не штука вам читати. До всього
треба особної виправи, науки. Про теж
я описав йому всякі образки, що в тій
книзі нашерабані, і він сказав, що то
певно лютерська книга, яку напечатано

колись давно в Кольонїї проти римо-
католицької церкви, отже і проти папи
римського. Деякі образки — тоті дияволи
і антихристи — мають бути портретами
пап...

— Не бреши, що то таке?
— Вігме, що правду кажу, кохана
бабцю!

— Правду? Сьвяту правду?
— Алеж чи я коли сказав вам не-
правду, бабцю?

— Забирай ся менї з перед очей,
грїшнику якийсь! Геть менї з повою!
То все неправда!

— Прикметою кавалїра є чемність
для дам. Тому я слухаю вашого прика-
зу, бабцю, і забираю ся з хати. А то-
варьша такі колись привезу, най сам
огляне і скаже тут своє мудре слово.

Карло забрав ся з хати, підвисту-
ючи якусь людську пісню віденську. Був
у добрім гуморі, бо вчора похвалив ре-
дактор його філіпку проти тяжких, оту-
пілих лібералів. Нинї одушевлялись нею
товариші. Чиж не приємність таке по-
чутє своєї вартости. Тому був дитинно
веселий. Якось навіть на хвилю не
подумав над тим, який гострий ніж пхнув
нехотючи в душу Ульріхової...

А вона сидїла мов сама не своя.
Роздразнила ся старуха. Бажала його
навернути, а тимчасом її навіть віра
в тоту сьвяту книгу захитала ся так
сильно... Карло любив з нею часто дро-
чати ся. Вона те знала. Робив плиткі
дотени, пустував у дома як малий шту-
бачина. Казав, що йому се справляє
приємність, пригадує молоді дїта, коли

ще пусто в голові, але в душі повно
щастя.

Нинї він перебрав міру... А може
він сказав правду?... Отже... значить...
лютерські молитви геретичні — майже
поганські — якби жидівські — що навіть
гірші — грїшнїйші молитви вона чита-
ла?... І думала, що тим прославляє Бо-
га!... Отже тільки лїт — сам блуд!...
А деж була її душа, що не відгадала
нечистоти в словах книги?... Отже...

— Ні, се не може бути правда!
Се наскрізь сьвята, сьвята книга! —
закінчила свої трудні думаня бабця Уль-
ріхова і поцїлувала образ у короні, зам-
кнула свою сьвятощ і понесла заховати
в скриню.

За пару неділь призабула трохи
тоту важну для неї розмову. Аж от
одного пополудня суботнього приїхав
Каролько, а з ним еще один молодий
панок.

— Маю честь представити мойого
друга й товариша: нан Франц Берґер,
філософ! — запрезентував прибувшого
своїй мамі і Ульріховій. Панок з цвіке-
ром на носі склонив ся чемно. Так кла-
няють ся звичайно молоді сидухи над
книжками, що не мали часу набрати
салїонової пози і круглости рухів, ко-
нечної у великоміських левків.

Стару Ульріхову щось кольнуло
в серце, хоти сам філософ зробив на
неї доволі добре вражєнє.

Зма була. Оба товариші сидїли по
обідї в комнаті Королька й курили собі
папіроски

— Коли вже я тобі, Франц, по-
казав цікаві річі з бібліотеки мойого
небіжчика вітця, мусиш еще й любачити
нашу сьвяту книгу, над якою ось тепер
певне сидить наша бабця-Сибїла.

— Дуже красно з твого боку.
Я власне що мав про тоту книжку, хо-
тя — не схїбляючи тобі — й тут у тебе
скарби превеликі.

— Ага, а я думав, що ти забув
про тоту книгу! Ходїм до бабці!
Станули під дверми кінноти, в якій
пересиджує звычайно Ульріхова з кни-
гою на колїнах. Постукали.

— Прошу увійти!

Увійшли і Кароль зараз таки став
говорити:

— Міцно перепрашаю бабусю, що
мішаємо вам спокій молитви і побожного
роздумуваня. Але мій товариш просить
о позволенє оглянути тоту „сьвяту кни-
гу“ вашу...

Бабця кинула оком на обох. Філо-
зоф склонив ся якось несмїло, немов
прохав: прошу дуже, прошу!

Оглядали, поклавши книгу на ши-
рокому столі. З самого початку призира-
в ся філософ дуже нидьно, а там став
і викрикувати зі здивованя:

— О, дуже стара книга! Чудесний
примірник!

— А я не казала, що чудесний?

— Що за чисті букви, яка готика
правильна, які орнаменти!

— А щож? таки так. Але Каролько
на тім не розуміє ся. Він не уміє навіть
читати її добре! Отже заветидаю тебе,
Карольку, перед наном товаришем!

— Демонстрації вояків. Оноді засуджено в Единбурзі 7 вояків за учинні демонстрації против продовження військової служби.

— *Офіцерський заговор.* Білградські дневники оголошують вирок в офіцерській справі без ніяких коментарів. Капітанів Новаковича і Лазаровича засуджено на два роки в'язниці і утрату шаражі офіцерської, капітанів Любомірського, Протича і Ардановича на рік в'язниці, двох офіцерів на 10 місяців, одного на 8 місяців, двох на місяць, всіх інших на 4 місяці.

— *Шеф поліції на вигнання.* Петербурского шефа департаменту державної поліції, тайного радника Зубатова, сусиєдовано і вигнано до томбовської губернії. Показало ся, що Зубатов викликавав своїми агентами в різних місцевостях розрухи, аби брати гроші, потрібні на „пилування і удержування ладу“. Справа викрила ся в той спосіб, що коли оден урядник не хотів виконати наказу о викликанні розрухи, Зубатов загрозив, що усуне его зі служби. Урядник відніс ся до вищих властей, а коли про се довідав ся цар, казав Зубатова усунути з уряду і заслати на вигнання.

— *Вірменські розрухи.* Урядовий дневник „Кавказ“ доносить, що в Шухах при віддаванню державному скарбови маєтку вірменської церкви, товпа зібралась перед мешканцем губернатора. Поліцію і козаків обкинула товпа камінням і стріляла з револьверів. Козаки дали салву і товпа розбігла ся. Два козаки ранені; оден демонстрант убитий. З причини темноти ранених не мож було почислити.

— *Агітація англійських єпископів против Туреччини.* В Англії зачала ся ширити небезпечна для Туреччини агітація. Оноді відбули ся в Лондоні збори під проводом єпископа з Вустер (Worcester), на котрих ухвалено слідуючі резолюції: 1. Розлад в Македонії і не-удача всіх проб переведення реформ під турецькою контролею змушують

підприняти кроки в цілі усунення турецького пановання в македонських провінціях. — 2. Зобов'язання Англії в берлінському конгресі взивають Англію предприняти кроки в цілі побороювання ворохобні, рабунків та убийств в Македонії. — 3. Має ся оснувати окремий комітет балканський для несення помочи голодуючому і позістаючому в нужді населенню в Македонії. На зборах відчитано також письмо архієпископа з Кентербері, в котрім він каже, що збори мають за собою симпатію цілого народу англійського, котрий готов ужити цілого свого впливу, щоби усунути тиранію і розлад на Балкані. Відчитано також письма й інших єпископів та многих членів парламенту.

— *Македонія.* Оден французький дневник мав розмову з болгарським президентом кабінету Петровом, котрий на питанні, чи існує небезпеченство війни, заявив, що на се не може дати рішучої відповіді, бо все зависить від того, яке становище займе Туреччина. На увагу дневника, що Порте заявила Болгарії готовість переведення програми реформ, Петров відповів: „Болгарське правительство не могло сеї заяви прийняти інакше, як лише дуже скептично. Болгарія війни не виповість, однак, коли би турецькі звірства дальше тревали, то Болгарія vis major присилує вийти з дотеперішньої своєї резерви. При тій нагоді Петров дуже остро висказав ся против Росії, котра киричить справедливим домаганням Болгарії в македонській справі. Тепер стоїть в Болгарії готових 70 тисяч вояків, а то: 40.000 активного війська, а 30.000 резерви. До 8 днів Болгарія може поставити еще 30.000. На питанні, яке мінімум Туреччина мала би зробити Болгарії, Петров відповів: Передовсім домагаємо ся, аби безпроволочно залишено дислокацію турецьких військ над нашою границею. Дальше домагаємо ся залишення звірств і підпалів, а дальше амністії для всіх повстанців, дозволу повороту всім збігцям і відбудовання спалених домів. Напі-

жання дуже умірковані, не домагаємо ся ані іменованія християнського губернатора, ані автономії“. — Коло Артунару турецьке військо окружило сильний відділ повстанців. Коли смеркло ся, повстанці зачали кидати на Турків динамітовими бомбами, так що Турки зачали утікати, і тим чином повстанці могли пофнути ся в гори. — Урядово доносять о нових битвах з відділами повстанців і о великій числі убитих.

Промова др. А. Ончула

виголошена в соймі в справі заснованя краєвого банку.

П. др. А. Ончул: Висока палато! Як суха ріля багнє води, так Буковина потребує економічної праці. Вже від 40 літ не знайшло краєве заступство для неї зні хвилини часу. Явні акти насильства, всякі крамоли, підступні напади, народні свари і тим подібні річі так заняли час краєвого сойму, що він не мав ні одної зайвої хвилини для економічної праці. І сьогодні бачимо наслідки того занедбаня: на всіх економічних полях панує найбільший застій. Наша торгівля підупала, бо нема вже чим торгувати; промислу на Буковині нема майже ніякого; немногі зародки, кинені в почву, не хотять рішучо прозріти — а то все ізза особливої підмоги високої палати. Дрібний промисел гонить остатками а господарство, не в посадній ліній, недомагає на всіх точках. Так велика як й мала посімість прямо пропадає. Лідиція Кришатики і другі події того рода достатньо виказують, як нидіє наше господарство.

Розсліджуєш причини тої сумної появи, то заєдно дійдеш до того, що краєви брак готівки, що в подітчанім житті відіграє ту саму роль, як кров в людській тілі. Нам брак, мої панове, крові аж до остаточности! (Оклик: зівсім справедливо!) Цей стан мусіли би ми терпіти, ми мусіли би вдовольняти ся сукцесивним збиранем капіталу, коли би ниде не було гроша. Ну але на заході наступила формальна повіль грошева, тамошні банки стогнуть під тягаром покладного гроша, а якого не мож як сід використати, так що цінні папери суть пошукуваним товаром на європейських торгах. Ну тепер заходить питання, чи би не можна тут вирівняти тамошньої гіпертрофії з нашою атрофією, чи би не можна тут на Буковині з користію ужити капіталів, що там не находять ніякого зужиткованя. Аби ті капітали

до нас сировадити, потреба тільки якоїсь організації. Взаємини тутешніх осіб приватних з західним торгом суть за слабі і за мало розвинені, аби уможливили справлене капіталу до нашого краю. Усїх можна досягнути тільки тоді, коли утворить ся якусь організація.

Вже при слові організація повстає сумнів. Вирінає питання, котра форма є відповідайша, спільно-господарська чи приватна? На перший погляд вже показує досвід, що приватна організація Буковина не доведе до пуття. Ми маємо вже від років розматі банкові заводи і експозитури і они не були в спроможі при своїх малих силах достарчити відповідний капітал для Буковини. Вже сам від себе виступає на перше місце проблем спільно-господарської організації. Гірше від приватної організації не може вона під ніякими умовами ділати і не може мати гіршого успіху від тої. Всього промавляє за тим, що спільно-господарська організація має більший успіх. Міродатні суть досвід, які пороблено в чужих краях. Коли Буковина рішила би ся на то, аби ссворити новий тип, культивувати незнану доселі область, так здало би ся над тим іще дискутувати і показало би ся, що на дорож тій акції стане якась перепона. Ну в західних провінціях річ має ся зівсім инакше. Майже в кожнім короннім краю єстє спільно-господарський завод і всі вони розвивають ся дуже світло. В Чехах устроєно два заводи, не лишень для господарства, котре як слабу дитину мусить ся заєдно мати на згляді, але також для торгівлі і промислу — торговельно-промислово-краєвий банок в Чехах. І сей банок, котрий капіталістична праса в самім почині як найгострійше побороювала, допрорадив в протягу не многих літ до обороту лишень трох мільярдів. Не правда, мікроскопічно мала сума, сума, що прямо є епохальною, про котрої єзистенцію і можливість при заснованю ніхто не мав найменшого понятя.

На тій самій дорож находить ся Моравія. Хоч капіталістично богата і добре загосподарена, все таки зрозуміла доконечність одновічної циркуляції та організації і задумує, поруч свого гіпотетичного заводу засновати краєвий банок, котрий би пособляв всім потребам обороту. Ну на жалі і він находить ся доперва в почині: однак нема сумніву, що він так само розвине ся, як краєвий банок в Чехах. Моравія зробила іще один крок, вона підняла ся іще труднішою річю, іменню до забезпеченя як до соціально-політичного засобу ради піднесеня змієду ошадности у населеня. Всі кричали і заповідали, що завод той упаде в протягу 6 місяців. Мої панове! Сей завод — а жалує, що то має позір, що я як директор того заводу хотів би ся чванити — той завод дійшов до дуже високого розцвітту. Завід розпочав 6-ма урядниками а по півтора року має їх 110, з початку було 6 кімнат, тепер розпоряжає завод 54 кімнатами! Всі досвід, які пороблено на тім полі, промавляють за тим, що спільно-господарська організація о много більше розвиває ся як приватно-господарська. Ся річ є зівсім понятна. Приватні підприємства не можуть розпоряжати більшими засобами як край. Раньше присягано на акцію і як тільки завод називав ся „акційне товариство“, то вірено, що він краще ме розвивати ся, як кожде инше предприняте держави або краю.

Хто є однако при акційнім товаристві? О скільки мені відомо, нема нікого, що винайшов би кучорку-золотарку, що на полях несла би золоті яйця. Акційне товариство мусить так само економічно працювати, як й спільно-господарський завод. Останний має деякі привілеї зі сторони держави, платить о много менші податки як приватні підприємства, він має певні привілеї належитости а передовсім світлі конекції. Довіре, яким тішити ся край, невичерпані засоби краю, падуть більше на вагу як капітали якогось акційного товариства. В тім випадку, спеціально на Буковині, тих марних 700.000 зр. не відграє ніякої ролі. Дві неудачні спекуляції др. Пашкіса і бук. зем. кредитового заводу суть не тривні, в часі коли Буковина є вічна і розпоряжає засобами, що суть багатіші від найбільший фонд якого небудь акційного товариства. Говорять: конекції були справді ліпші і всяка запорука корисніша, але бюрократична управа весьо нищить. Хтож установає

— Печатана в Кольонії. Там таких книжок напечатано з того часу досить. Але се рідкий примірник! Нигде такого не знайти! Я бачив тільки відбитки з давніших і з того й пізнаю... Ну, і з опису... От, і тота пересторога: „Чоловіче, уважай, де стопою станеш твоею і з ким говориш. І не бери слів антихриста до серця, хотя він і потрібну має корону і силу велику...“ Ах, на правду, тої самі слова — тямлю добре... Бабця дрожала легенько на всьому тілі.

А філософ одушевляв ся дальше: — О, навіть ілюстрація — дерев'яний кріс — і то зазмурене лице під тиярою — ногами ступає по тілах людських, се ніби той антихрист, проти котрого тут мова... Се папа, цкаво лишень знати — котрий! Але чекайте — се з часів реформації, то буде папа... — Тихо, ані слова більше, мій пане! — відозвада ся бабця. — Відки ви сьмієте називати папу — антихристом?

— Алеж се не я зову його так, тільки тота книга! — оправдував ся студент, немилу вражений словами старушки.

— Як — тота книга? — А так, бо сї молитви й псалми видано за часів борби римського престолу з протестантами...

— Значить з лютрами? — Так. Сеж і портрет одного з пап римських. Тота замітка про антихриста відносить ся до него. А молитви... — Усі лютерські?..

— Так.

— А ви того святаго антихриста тільки разів цілували і цілували! А мо-

литви шептали і шептали! — не видержав Кароль. — А я казав...

— Чи сьмію просити — перебив його товариш — о винозичку тої так інтересної книжки.

— На що?

— Для виданя її, поновного відпечатаня сїї рідкості... Се буде радість для професора —

— На що вам сего? — запитала бабця вже строго. — По що розширювати, коли кажете, що то така грішна книга?

— В цілях науки... Чи сьмію просити —

Але бабця вже встала зі свого крісла, хопила книгу обома руками і крикнула скрилячим голосом старечим:

— В цілях науки? То грішні книжки геретичні — в цілях науки? Поувати ще й инших? Ні, не дам, не дам! Скорше знищу — спалю — а не дам! Марш мені з перед очей! Забвуйте ся оба геть! Не хочу видіти філософів, не хочу жидівських газетників, грішників! Всі ви, всі ви антихристи!... Прот мені з очей!...

Філософ остовнів. Кароль сїнув його за рукав і витягнув до сїний, шепчучи: вона збожеволіла!

Надбігла Каролева мати.

Якже здивувала ся!

Старуха заходила ся коло широкі груби, в котрій палало ясим полумям.

— Що се? що се ви, бабусю?

— Се свята книга! Се антихрист! Най згорить!

— — — — — Книга догорювала.

управу? Нема ніяких абстрактних формул управи: все підтримують в поспадній лінії люди і я не бачу чому би край не мав розпоряджати здібними людьми, як й акційне товариство. Навпаки: притягаюча сила краєвої служби є більша, бо з нею є получене управлене до пенсії і висше соціальне становище, а тим самим і більше обезпечене. Край може ті самі сили дістати, що акційне товариство і в акційній принципі як таким не лежить їм заперука успішного розвитку заводу.

Як має ся річ в практиці, хочу показати вам на прикладі, котру я знаю. В поспадній роках поспадні два краєві аскураційні товариства, так в Нижній Австрії як і в Моравії, та кілька акційних товариств, як приміром в Празі *První česká akciová* і *„Глобус“*. Раді більшої ясності порівняю я моравський завод з найбільшим акційним товариством, з висше згаданим *První česká akciová*. Акційне товариство мало в першій році два мільйони, ми вже в першій році п'ятидесяті мільйонів, в другій дві й п'ятдесят мільйонів обороту, ми бюрократи, вислужені старости і подагкові урядники! За тих два мільйони акційне товариство платило рег 1000 кор. за ліцензійні премії 40 кор., ми бюрократи тільки 11 кор. З 1000 кор. доходів з премій виплатило акційне товариство 900 кор., ми всього на всього тільки 59 кор. Ви бачите отже, мої панове, різниця є так величавна, що зівсім не можна зрозуміти похвали такої суспільної управи. Коли хто заощадить на режі 10—15 проц., то вмовляє в себе, що він доконав щось величавого а тут власне режі є прямо зредуковане до мінімуму. Так має ся бюрократична краєва управа до знаменитого, купецкого акційного товариства! Я гадаю, що я не потребує далі над тим розводити ся і виказувати, що спільно господарська організація о ціле море перевищує господарку приватну. По близьшій розсуді справи приходять ся рішучо до переконання, що край посідає о много більше сил як акційне товариство, як я вище згадав, хочби вже ізза конекцій. Як ті тут могутні, хочу показати вам на одному примірові: Наколи Єго Сьвітлості пан президент краєвий стане на чолі загальнокорисної акції, приміром на чолі *„Червоного Хреста“*, то є ясною річю, що успіх буде зівсім несподіваний, ніж коли до тієї справи візьме ся пан Рудіх з Радівців або хто другий. Так само легка річ, що край має о много ширші звязи, чим др. Пашкіє. Коляж, мої панове, рішило ся питане, що спільна господарка перевищує приватну господарку, то кредитоване мож організувати тільки при помочі спільної господарки, а відтак вирінає їм друге питане, як далеко має розвинути свою діяльність спільно-господарський завод.

(Далі буде).

НОВИНКИ.

Личні вісти. Краєвий маршалок Лунул, проф. Пігуляк, др. Штраухер, Богосевич, наддиректор поштової дирекції Пош прибули тут з Відня.

Повітовий інспектор в Вашківцях. Міністер просьвіт іменував надучителя Николая Спинула в Вашківцях повітовим інспектором в Вашківцях н. Чер.

Іспит однорічних добровольців. Сьогорічні іспити однорічних добровольців 41 н. п. відбули ся під проводом полковника Боржака. До іспиту зголосило ся 38 аспірантів, з чого 22 здало іспит, а 16 перепало.

З уряду податкового в Чернівцях. Урядові години уряду податкового для міста Чернівців почавши від 1. жовтня 1903 установлене від 8—12 год. рано а від 2—5 год. по полудні.

З жандармерії. Постерунок жандармерії в Марджині пов. Радовецького перенесений до Горішнього Городища в тім самім повіті.

Похибка зайшла у вступній статті попереднього числа „Буковини“, де в 16. стрічці третьої колонки надруковано „обрінальних“ замість „орігінальних“.

Статус буч. учителів числить на рік 1904 в II. категорії 601 сталих учителів а в III. 54 сталих підучителів. Отже з II. категорії належать 201 до I., а по 200 до II. і III. класи платні, з III. категорії знов по 27 до I. і II. класи. Підвищення платні могуть проте надіяти ся ті, котрі після статусу, який був оголошений в „Вістнику розпорядків“ (Verordnungsblatt), випуск IX. з дня 31. грудня 1902 р., названі під числами: 182—215, відтак під ч. 363—417 в II. категорії платні і всі з III. категорії під ч. 25—38 включно. Отже 77 учителів і 11 підучителів згідно учительок і підучительок дізнає підвищення своєї платні о 200 згідно 100 К від нового року. Най їм буде на здорове!

Драматичний кружок „Зоря“ тов. руских ремісників в Чернівцях, отсим повідомляє Ви. П. Т. Публіку, що в неділю дня 4. жовтня с. р. відіграє в селі „Народного Дому“ „Обморожені“ комедія в двох актах Борновського і „Перехитрила“ комедія в однім акті Луцка. Ціни місць (враз з податком від карт): Крісло в перших 3 рядах 1 кор. 32 сот., в дальших рядах 88 сот., партер 44 сот. Вілетів скорше можна дістати в напірні „Рускої Бесіди“, ул. Петровича ч. 4. а в день представлення, від год. 2-ої попол. прікасі. Початок точно о годині пів до 8-ої вечером.

Вечерок з танцями акад. Товариства „Січ“ відбуде ся в суботу дня 7. н. ст. надоліста б. р. в селі Народного Дому в Чернівцях. Запрошені розсудити ся. За комітет: Е. Ярошинський канд. прав.; А. Сабат студ. фільм., О. Сьвітлик студ. фільм., Радик студ. прав.

Загальні збори „Українського Сокола в Чернівцях“ відбули ся в неділю дня 27. вересня б. р. в селі „Народного Дому“. Збори отворив др. Галін. По прочитанню статутів приступлено до вибору виділу. До виділу ввійшли: Модест Левіцький як голова, Іван Радомський як заступник голови, відтак Остап Сьвітлик, Омелян Могильницький, Грушкевич, Биндак а як заступники виділових, Сарнавський і Євген Федорович. Провірено статутів і есентуально виготовлене проекту на їх зміну повірено комісії зложеної з 5 членів. До неї ввійшли: др. Галін, др. Л. Когут, С. Ярошинський, М. Левіцький і Ш. Ганкевич. Винайми хати як також салі для вправ гімнастичних поручено виділові. Вкладку річну установлену 12 кор. а внесове 2 кор. — По загальних зборах відбув ся в селі „Н. Дому“ під ласкавим проводом проф. др. Смоль Стоцького величавий комерс, на котрий прибула також велика сила панів, так що саль була по береги заповнена. Серед веселої забави і гутірки протягнув ся комерс далеко поза пізніч.

„Український Сокол“. Виділ ново основаного гімнастичного товариства „Український Сокол в Чернівцях“ укупститував ся на засіданню дня 29-го вересня в той спосіб: Голова Модест Левіцький, заступник Іван Радомський, справник Остап Сьвітлик, скарбник Омелян Могильницький, господар Н. Биндак, контролер Максим Грушкевич. На сьім засіданню ухвалено між иньшим примістити товариство в домі ул. Нового сьвіта ч. 36 п (?). Внесено подане до загального товариства гімнастичного в Чернівцях (Turn Verein) з просьбою о відступлене салі гімнастичної на вправи для Сокола і постановлено в разі прихильного позагодження нашої просьби установити вправи два рази на тиждень для молодших членів, а один раз на тиждень для старших. Дальше ухвалено візвати всіх членів, що вписали ся на загальних зборах, щоби зложили до кінця жовтня внесове і що найменше одну вкладку місячну, в противний раз відділ буде мусів всіх тих членів узнати виступившими. При сьім нагоді звертаємо ся до Ви. Родимців з просьбою вступати громадно в члени нашого товариства, щоби ми могли відразу станути на висоті нашої задачі. Вписувати ся можна у кожного з виділових, поки що на круглої Народного Дому. — За виділ: Модест Левіцький.

Звичайні загальні збори тов. „Шкільна Поміч“ в Чернівцях відбулись дня 29. вересня с. р. в комнатах „Нар. Дому“. По справозданню відділу з

діяльності товариства за минулий рік приступлено до вибору нового виділу, в склад котрого увійшли: о. катех. М. Сімович, голова, н. севр. суд. М. Коралевич, заст. голови, п. проф. др. М. Кордуба, каснер, н. проф. А. Клим, контролер, і п. проф. Ор. Гандяк, писар. Тов. „Шкільна Поміч“ засновало минулого року бурсу поки що для багатших учеників гр. кат. образу, не спускаючи однак з очей властивої цілі товариства, себто прийти з поміччю ученикам справді убогим, в якій же цілі віділяюєть ся на будуче до жертволюбности всіх патриотів-Русинів в тій надії, що не відмовлять нам своєї помочи а будуть надсилати й дальше всякі, хочби найскромніші датки, чи то грошеві, чи в натураліях. Всякі датки просимо адресувати до п. проф. др. М. Кордуби, каснера товариства, ул. Петровича ч. 2. — За виділ товариства: о. М. Сімович, голова Ор. Гандяк, писар.

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Вилавчу, відбудуть ся в неділю дня 4-го жовтня с. р. — Михайло Колотило голова.

Двобій посла Брайтера. В неділю дня 27. м. м. відбув ся в Шакові в Галичині двобій посла Брайтера з інженером Зеліньським на пістологах з трикратною виною куль. Оба суперники вийшли з двобою ціло і розійшли ся не поєднавши ся. Причиною двобою мала бути єунеречка політичного характеру.

На прав. дівочу бурсу зложили отсі тов. Пани датки: В. Кліш 2 кор., Ів. Гарасимович 1 кор., Гр. Тапасьчук 50 сот., Стефук 20 сот., Гр. Никорович 1 кор., Мороник 50 сот., П. Гунька 1 кор. Разом 6 кор. 20 сот. За що широко-сердечним подяку складає Краліа, каснер.

Подяка. На „Народний Дім“ зложив др. Василь Дугчак іменем п-а Атаназія Русака, учителя з Існаса часті жертвованої суми 120 кор., а на бурсу „Нар. Дому“ Ви. п: Семен Трушин, Онуфрій Кирилик по 1 кор. — За виділ складає сердечну подяку: Михайло Івашко.

Борба за рідну мову. „Южний край“ з 24-го вересня с. р. приносить з Полтави телеграму такого змісту: Дума (міська рада) постановила одноголосно пожадувати ся перед сенатом на розпоряджене, забороняюче читати українською мовою писма підчас сьвята Котляревського в Полтаві. Городський голова прилучив ся до протесту. Публика стрігла горячо одностайний поступок ради. — Слава і честь Полтавцям!

Сьвяткувати 25 ті роковини смерті Тургєнєва в Росії заборонено! Дня 22. ст. ст. серія сего року минуло 25 літ, як помер славний російський письменник Ів. С. Тургєнєв, родом з города Орлова. Коли вже наближає ся час 25 їх роковин смерті того письменника, орловська городська комісія для народної просьвіти ввезла прошене до губерньського начальства, щоби дозволило приготуватись до сьвяткування 25-літї смерті Тургєнєва. Та — як подає часонись „Журнал для всіх“ (книжка IX. ст. 1117): „Сами днями дістала орловська комісія в тій справі відповідь від орловського губернатора, що він, не маючи ніяких причин не дозволити на сьвятковане, всетаки на основі 83 гл. „Городового Положення“ вважає конечним застановити свій дозвіл сьвяткувати роковини смерті, бо з причини часто повторюючих ся сьвятковань двипятилітніх річниць „Государь Імператоръ въ виду єгого Высочайше изволилъ повелѣть: никакихъ двадцатипятилітніхъ юбилеевъ не признавать и празноване ихъ особенимъ образомъ запретить“. От, чого вже не забороняють в „матушке Россей! Сьміх тей годі!“

Пів артист, а пів жебрак! Межа фабрикантом інструментів а катаринкарем одним в Бельгії прийшло до процесу, причім зайшло питане, чи катаринкарем є також промисловцем або заробітником. Дотична власть торговельно промислова в Бруксели порішила ту справу так, що катаринкаря треба уважати за „пів артиста а пів жебрака“. Пожелати отже небіщакви Беговенови, Бахови, Мендельзонови і всім великим „цілим“ артистам (передісім бельгійським!) милих їх літоваринів.

Новочасний Самсон. В Тисасентміклошї на Угорщині господар Миліч дав собі майстрови Чиричеви будувати хлів. Хлів стояв уже під кришею, коли Миліч з Чиричем о щось посварили ся. Серед сварки Чирич, силляч прискочив до одного стовпа і так ним затряс, що цілий хлів завалив ся і привалив єго. З під завалищ витягували трупа.

Сербський король Петро є небезпечний — для заговірників, бо розуміє добре штуку боксованя і має немаду фізичну силу. В р. 1887 жив він у Парижі і не дозволяв собі ніяких вігребеньків. Одиною розвивкою його був спорт їзди верхом, борбництва і боксерства. Раз вергав він піхогою домім пізно вночі. По дорозі знайшли ся десь два геркулічної будови ученики і просили його чемпенсько, щоби їм віддав усе, що має в кишені. „Чим можу служити?“ питає князь цілком спокійно. — „Гроші дай ту,“ — кажуть йому, — або підеш на другий сьвіт!“ князь бачив, що годі тут гаяти ся, тому вимірив одному сграшеним удар п'ястком в лице, а другого коняув в околицю жолудка. Непригомі упали оба напастники на землю, а князь пішов собі спокійно даліше.

Добрий пливав. В р. 1875 переплив був англійський капітан маринарки Веб цілий канал ля Манш у 22 годинах. Се дотеперішній рекорд на царній пливальної спорту. Аж сими днями знайшов ся єспертемен, ім. Гольбайн, котрий вже у пятий раз зважив ся перепливати згаданий канал. Вправді бракували йому ще чотири англійські милі до ціля, бо перешкодив йому відплив моря, але він відбав свою „дорогу“ в далеко „коротшим“ часі як капітан Веб, бо в 13-ти годинах. — Свого рода героїство.

Не буде вже сивого волоса! Один американський лікар випробував промінами Рентгена те, що за їх помічю можна сивому волосу надати властиву давнійшу барву. Отже й тішити ся муть всякі людці з претензіями до молодости.

З історії паперу. Часонись The Nation оголошує справоздане славного подорожника Свен-Гедіна, котре подає кілька цікавих сиостережень о старині паперу, який вироблювано зі шмат. Винахід сей приписують загально Китайцям; при здобуттю міста Самарканда в р. 704, сей винахід пізнали Араби. В Європі запізнано ся з тим винаходом доперва в часі хрестоносних походів. Іменно папірні в Дамаску достарчували Європі через грецьких купців перші взірці, ізза того папір в перших віках середніх називаво часто charta damascena. Після подань китайських вік паперу сягає до 2000 літ перед Христом. Чи так є справді? Свен-Гедін найшов в часі своїх подорожних через пустиню Гобі паперові рукописи, котрих зміст єсвідчить, що вони походять з III. століття по Христі. Так само натрапив він у північних берегів озера Ляон Нор на цілий ряд манускриптів паперових з того самого часу. Факт той стверджував затим єствоване паперу зі шмат вже в 2-ім столітті по Христі. Річ та рішати є доперва по докладній контролі критичній тих рукописів через учених європейських, котрим Свен Гедін повірив розсуд тих квестий.

Гиєни в людському тілі. В південній Угорщині в селі Барра вбили добрі дитоньки — два сини і дві доньки — свого старого батька і збезчестили єго мошї в дикий спосіб. Се була месть за те, що мав з ними недобре обходити ся. Жандармерія занила ся батьковбийцями.

Надвоздушна поліція. Де? Натурально в Америці в Новім Йорку, де префект поліції устроїв цілий відділ надвоздушних агентів. Причаєні на дахах питої алеї, найбагатшої ділянки міста, дослідують звідтіля операції аматорів чужого добра. Кождий з них має далековид і бачить дуже докладно, що дієть ся на улиці. Делікатна служба, ну, і висше становище...

Справді — хто ту розумнийший? На вивісці одної гостиниці, в краю, де народ дуже дотепний удав ся, красуєть ся така напись:

Кінь, корова і ослиці
Пють лиш воду із керниці —
Люде ходять до шпанку, —
Хто же розумнийший ту?

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілих процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отсим подаю моїм Вп. клієнтам до відомости, що я закупив підчас моєї літньої подорожки, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великій виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, з льоден і пльшові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів в п. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Piehlers Söhne в Гранау, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновіший ціляндри і кляки.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних красках. — Шапки до подорожи.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красний вибір з англійських зефірів, подотна і ліки Ковнярики, машети, хустки до носа, панчохи, шельки, підвязки і т. м.

Ковніри наймоднійшої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sarek у Відні і м. Черевники Chevreaux як також Lawn-Tennis до гімнастики і м. в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Нальшовів** правдивих петербургських — черевики до снігу з патентованими підшвами, неперенакальними, найліпші фабрика.

Жакети діточі і плащики наймоднійші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців і шапок як також всяких артикулів до подорожи. — Великий вибір клунків і куфрів, шкіряних, коників на білє, пуделок на капелюхи, футералів до парасолів, коників на начинє, ремейв, мішків і т. д.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевший цінаж.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічеке сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невральгії, болю в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частин тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Значно умиряє біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Ліченє може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЕС, Чернівці, уліця Почтова число 5а. (45—50)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½ 2 і 1 2 додатку на кошта адміністрації, за предложенєм документів визауючих доста точну гіпотєку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239,243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський вносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2,39 з 2,501 уділами на 125,050 кор.

ВКЛАДКИ щадниці приймає „Дністер“ і опроцентує по 4 2 від ста. Сума вкладок на 1,256 книжочках 1,103,333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСН розділяє ся частію на дивіденду для членів, а частію на публичні добродійні ціли: на церкви, бурєи, захоронки, школи і т. д. На ті ціли роздано до тепер з Товариства кредитового 10,840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція і агенти. (—)

Шерша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожаданє, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Православний МОЛИТВЕННИК!

для молодіжи,

є до набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

В ПАПІРНИ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писани Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшим закупні опускає ся значний рабат. (0—0)

Важне для Вп. відпродавців. (0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашої папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній артикули суть на тім красший дохід маги. Всі ті артикули суть далко ліпші як в иньших склепах.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від ½10 до 11 години рано.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ве застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

3 буковинської політики.

Бояри за Янком. З'їхав ся ексекутивний комітет діядівський і висказав довіріє Якову Фльондорови, немов на доказ, що сей голова т. зв. „народної“ волоскої партії просякнений такими ідеями, як всі бояри. Сего доказу й не треба було, бо ніхто не сумнівав ся, що Яков ходив о добро волоского народу так, як усім боярам. Але воно не зашкодить, почути се виразно з уст таких „народних“ заступників, як Мустаца, Грігорча et tutti quanti, бо се отворить очі й тим Волохам, що ще вірили в народолобство Янка.

Бояри заповіли війну проти виборчої реформи і рішили єї відложити на останній план, щоби єї зовсім унеможливити, бо сойм радити ме мабуть лише до 20. с. м., так як вже 22. має зібратися рада державна. Коли ж мало би такі прийти до виборчої реформи, то діядівська кліка жадає такої реформи, щоби й на будуче заповнила єї пановане в соймі.

Salumniare audacter, се гасло Янкового „Journal-y“, тому й клевете на Русинів, що вони антисеміти, а що Менчлів „Scherenblatt“ привик пережовувати те, що другі видумують, отже й повторяє єї клевети, про котрі помістили ми оновіть допис із Вашківців. Таким чином Schreibjungeles-и боярські хотять троюдити Жадів на Русинів, щоби відвернути увагу антисемітських грозьб Янкових за вибір Сучавський. Але „die Hunde bellen und die Karawane zieht weiter“.

Приятельство румуні-затворів до Німців показало ся в найкрасішій світлі власне тепер в Кимполонязі, де з'їхали ся Волохи і зажадали виразно не волоско-німецької а чисто волоскої гімназії. „Scherenblatt“ доносить про се без ніякого додатку, а християнсько-німецькі „Nachrichten“ промовчують справу зовсім. Ми вдоволени із сеї ухвали Волохів.

Вісти з цілого світа.

— Цар у Відні. О год. 1/2 11 прибув до Відня цар Николай II. з великою свитою, в якій находить ся також міністер заграничних справ гр. Лямедорф. На двірці витали єго цїсар, окружений архикнязями, в мундурах російських полків; цар був убраний в мундурі австрійських уланів. Серед шпаліра війська і великої товпи публіки монархи удали ся до Шенбруна, а відтак по сніданню на дворець зелізниці Гецендорф, щоби висїсти в Найбергу і повозками поїхати на лови до Мірцштегу, де прибули вечером. — При сніданню в Шенбруні виміняли монархи на французькій мові знаменні тоасти. Цїсар Франц Йосиф сказав: „Особливу справляє мені приємність висказати Вашій цїсарській Милости велику радість, яку відчуваю нині, коли могу повитати Вашу цїсарську Милість. Ваша цїсарська Милість вдовольнивши запрошенню на лови в Стирїї, яке я мав щастє переслати Вашій цїсарській Милости, дали мені новий доказ своєї приязни, яку цїню високо і на яку відповідаю рівнож живою і сердечною приязнею.

Сердечність, яка випливає з того нашого відношеня, відтворила вже кількакратно євїй добродїйний вплив на політичне відношенє наших держав і мені підлещує надїя, що цїлковите порозумінє що-до поглядів і переговори, які межі нами ведуть ся, супротив сумних подїй, які розгрівають ся під єю добу на балканьскім півострові, причинять ся до поводженя акції, яку там ведемо у спільнім порозуміню в інтересї європейского мира. Сими чувствами переповнений єю здоровлє мого любого і вірного приятеля, Єго цїсарської Милости цїсаря Николая“. — Цар Николай відповів слїдующим тоастом: „Слова, якими Ваша цїс. Милість витають мене, діймають мене мило і дякую за них з повного серця. З особливим вдоволенєм я вдовольнив приятельскому запрошенню Вашої цїсарської Милости і чую ся щасливим, що можу лично дати вираз чувствам, які мене перенимають. Наше сердечне порозумінє і цїлковита гармонія, випливаюча з акції наших правительств, як се піднесли Ваша цїсарська Милість, суть відрадною порукою удачності великого нацифікаційного діла, якого ми підняли ся за спільним порозумінєм. Гуманїтарна цїль, до якої змагаємо, виключує всяку сторонничість і мусить осягнути ся витревалостію і средствами, які дають поруку дійсного і тривалого мира. Як надїю ся, наші труди причинять ся також до зміцненя загального мира. Єю на здоровлє мого любого, достойного приятеля Єго цїсарської Милости цїсаря і короля Франца Йосифа“. — Найперше місце в політиці міжнародній займає тепер гостина царя Николая на віденьскім

дворі, а передовсім зміст тоастів, які виголосили оногди оба монархи. Слова обох монархів суть так яснї, що майже зовсім не потребують ніякого коментаря, а мимо того вся праса європейска присвячує їм обемисті коментарі, з котрих у всіх то одно зазначає ся з найбільшою вагою, що оба монархи хотять рішучо, певно і щиро удержати мир в Європі і до того стремить вся їх акція на Балкані. „Fremdenblatt“ обговорюючи звістні тоасти монархів, каже між иншим: Обі держави працювали від давна над тим, щоби усунути все, що в Болгарії або в Туреччині могло би піддержувати военний настрій, та єсть оправдана надїя, що їх заходи будуть мати і дальше успіх. В Болгарії прийшли вже, як здає ся, навіть в народі, до переконаня, що то не довело би до нічого зачіпати Туреччину, а в Туреччині, де магометаньскі круги через якийсь час напірали на султана, щоби він погрозив Болгарії, щез також ворожий настрій. Македоньскі комітети мали надїю, що при першій ударі, хоч і які би не були єго войскові наслідки, Македонія відорве ся від Туреччини; але тепер по тім, що держави заявили, не можуть вже анї комітети анї остаточно і проводити сподівати ся, що Македонія буде прилучена до Болгарії. Австро-Угорщина і Росія постановили не допустити до перевороту на Балкані, противно хотять, щоби відносини поправили ся серед теперішних границь і то так, щоби всі там проживаючі народи користали з поліпшеня. „Гуманїтарна цїль, до якої стремимо — сказав цар Николай — виключає всяку партійність і мусить бути

А. П. Чехов.

Заблукали.

Купелева місцевість оповита нічною пітьмою. На сільскім годиннику бе година. Присяжний депеденти Козавкині і Ляев, аби у підхміленім настрою і злегка пошпигуючи ся, виходять з ліса і прямують до села.

— Ну, слава Сотворителєви, прийшли... — сказав Козавкин переводячи дух.

І в нашім положеню уйшли п'ять верств від стації — поступ. Страшенно утомив ся І, як на злість не має факра...

— Годубчику, Петя... не можу! Як за п'ять минут не буду у ліжку, то умру, здаєть ся...

— У-м-ф-ну! Ну, то плетеш, брате! Ми насамперед поживимо ся, випємо красенько, а потому, вже й до ліжка. Ми з Вірочкою не дамо тобі спати... А хорошо друже мій бути жонатим! Ти не розумієш сего черетва душе! Прийду я зараз до дому, утомлений, замучений, мене стрітять любяча жінка, напоїть чаєм, дасть поноїсти і з дани за мій труд, за любов, гляне на мене своїми чорняськими оченятами, так ласкаво — вічливо, що забуду я друже і смідство, і крадіж з вломом, судову палату, і касадійний департамент... Хоррошо!

— Но! — Мої ноги здаєть ся по-

ломані... я ледви йду. Пити страшенно хоче ся...

— Ну, от ми й дома!

Приятелі підходять до одної хатки і стають перед крайнім вікном.

— Славна хатка — каже Козавкин

— от завтра побачиш, які тут види!

Темно у вікнах. Значить Вірочка лягла

вже, не хотїла дождати. Лежить і певно

мучить ся, що мене до сеї пори нема...

(пукає тростяною у вікно, яке

отворює ся). Диви, яка відважна, кладе

се спати і не замикає вікон (здїймає

сурдут і кидає його разом з портфелем

у вікно). Горячо! Давай затїгнемо се-

ренаду, поємішимо її... (сїпають): „Ми-

сичка плавєт по ночим небесам... Віте-

рочок чут-чут дїшїт... вітерочок чут-

кошїтєт...“ — Сїпай Аляша! Вірочка,

засїпайтє тобї серенаду Шуберта?

(сїпають): „Пі-існь моя-я-я... лєтї-їт

з мольбо-о-о-ю...“ (голос уриваєть ся су-

дорожним кашлем). Тєу! Вірочка, скажи

Аляшї, щоби отворила нам засувку!

(пауза). Вірочка не лїнуєт ся, встанє ми-

ла! (стає на камінь і заглядає у вікно)

Віруньчик, мамочка моя, вивірочка... ан-

гелочок, жєна моя єдина, встанє і скажи

Аляшї, щоби вона отворила нам засув-

ку! Чєй-жє не спїш! Мамочка, єй Богу,

ми так утомлені і обезсилєні, що нам

зовсім не до жартів. Там ми від стації

пїшки йшли! Чи ти чуєш, чи нї? А, чорт

возьма! Мабуть, гостєви не приємні єї

жартї! Ти, я виджу, Вірча, такажє ін-

стїтутка, як була, все-би тобї шалїти...

— А може, Віра Степановна спить!

— сказав Ляев.

— Не спить! Її здаєть ся, хоче ся, щоби я вробив крику і побудив всіх сусїдів! Я зачинаю вже сердити ся, Віра! А, чорт возьми! Підсади мене, Аляша, я вїзду! Дївчинка ти, школярка і бїльше нічого!... Підсади!

Ляев стогнучи підсадив Козавкина. Той вїзлає у вікно і зникає в цїтїмї кімнатї.

— Вірка! — чує за хвїлю Ляев. — Де ти? Чорт... Тєу, в щось руку за-лацькай! Тєу!

Чутї шамотанє — бїтє крил і крик

курїй.

— От так на! — чує Ляев. — Віра,

відїй у вас курї? Чорт озми, таж тут

їх пронаєть! Плєтїнка з їндичкою... Ку-

сає, п-їдїда!

Із вікна вилїтають з шумом двї курки, і кричає на все горло — лєтять улицєю.

— Аляше, та ми не туда понали! — кажє Козавкин плачущим голосом. — Тут курї якїсь-то... Я певно, помилув єя... Та ну вас до чорта, розлїтали ся тут прокляті!

— Та ти виходи скорше! Розумїєш? Умїраю від спраги!

— Сейчас... Лїш найду сурдут і портфєль...

— Ти сїрник засївіти!

— Сїрники у сурдутї... Занєсєло мене сюда! Всї хати однаковї, сам чорт не розпїзнає їх на потємнї. Ой їндичка в лице зьогїнула! То підїда...

— Виходи скорше, а то подумают, що ми крадемо курї!

— Сейчас... Сурдута не можу най-ти. Драньї тут много ваяєть ся, і не розбереш де тут сурдут. Подай менї сїрники!

— У мене не має сїрників!

— Положенє, не має що й казати! Як-жєж буде? Без сурдута і портфєля нїяк не можна. Нащо лїпати їх.

— Не понимаю, як то можна не пїзнати своєї власної хати — воркотїв Ляев. — Пїана рожє... Як би я був знав, що буде така історія, нї за що би не поїхав з тобою. Тепер був би я дома, спав безжурно, а тут, прости, от мучу ся... Страшенно змучений, пїти хоче ся... голова крутїть ся!

— Сейчас, сейчас... не умрєш...

Понад головою Ляєва перелїтає з криком великий когут. Ляев зїтхає глибоко і, безнадїйно махнувши рукою, сїдає на камінь. Душа у него горить від спраги, очі злипають ся, голову клонить у долину... Минає пїть минут, дєсять, в кїнці двадцять, а Козавкин все ще водить ся з курми.

— Петре, чи скоро ти?

— Сейчас. Найшов був сурдут тай

знов загубив.

Ляев підпїрає голову руками і за-криває очі. Курячий крик чим раз зма-гає ся. Обивателі пустої хатки вилїтають через вікна і, здає ся йому, як совї лїтають в цїтїмї над його головою. Від сего крику в ухах йому дзвонить, душу опановує страх.

— Секотїна!... — думає він — за-просив у гостї, обїдав угостити вином

ослаблена найдогіднішими засобами до дійсного і тривалого успокоєня, ужитими кріпко і витривало. — Так само праса російська і англійська коментує в подібний спосіб тоасти монархів і приписує їм велику вагу, а „Morning Post“ каже: В тоастих царя Николая і цесаря Франца Йосифа міститься зазначене політики обох дворів під окликом спільного діланя. Правительство англійське не може нічого ліпшого зробити, як лиш підпирати акцію обох монархів.

— *Ситуація на Угорщині.* Дипісія гр. Куена саме в день приїзду царя мусіла наробити великого дива і певно, що не спричинила ся до скріплення могутності держави, але знов і не ослабила її так, щоби вже аж розпука брала ся. Мадяри нехай тепер дивлять ся, як вийдуть з тої біди, в яку запхали їх Кошут і хорватський самодержець, котрий готов був ступати і по трупах, щоби лиш удержати ся при власті. Ті его повалили, для котрих він працював в Хорватії. Кажуть, що Куенови прислужив ся Апоній, котрий в змові з другими противниками Куена порадив Кошуту, щоби він поставив внесенє на дискусію над відповідію Куена, аби той не міг поїхати до Відня, як і взагалі здає ся, що Апоній в цілій кризі грає побіч Кошута найбільшу роль. Коли скінчило ся засіданє, на котрім повалено президента міністрів, всі „заговорники“ збігли ся подякувати Апонієви за добре веденє парад. Коли то побачив міністер фінансів Люкач, сказав: „З такою палатою і такою партією годі управляти. Побачите, що ви наробили“. В ліберальній партії суть тепер того погляду, що настане відроченє парламенту або таки розв'язанє. На всякий случай заколот не зараз закінчить ся. Та й цесар не приїде до Будапешту дня 10. с. м., як то було первістно постановлено.

— *Цар і анархісти.* Поліція в Римі арештувала 4 італійських анархістів в хвили, коли розліплювали на мурах плякати, протестуючі против візиту царя.

— *Справа балканські.* Здає ся, як колиб зїзди монархів у Відні дійсно прискорили мирову акцію на Балкані. Туреччина починає вже „думати“ о заведеню реформ в Ма-

і намість того заставив йти пішки зі стаці і тих нурий слухати... — Воркотичи, Лавз ховає бороду у ковчир, кладе голову на свій портфель і мало-по-мало успокоює ся. І втомі робить своє, і він починає засипляти.

— Найшов сурдут — чує він радісний крик Козявнина. — Найду зараз портфель і — баста, йдем!

Но от через сон, чує він радісний лай. Гавкає зразу одна собака, потім друга, третя... і собачий лай мішаєт ся з курячим кудкудаканєм і творить якусь то дикую музику. Хтось підходить до Лавза, і питає о щось. Потім чує, що через його голову лізуть у вікно, стукають, кричать... Женьщина у червонім фартуху стоїть коло него з колом в руці і о щось питає.

— Ви не маєте права так говорити! — чує він голос Козявнина. — Я присяжний деппендент Козявнина. От вам моя візитова карточка!

— На що мені ваша карточка! — говорять хтось хриплим басом. — Ви мені всі кури порозганяли, ви побили яйця! Подивіть ся, що ви наробили! Не вині-завтра індичата повинні були виклудувати ся, а ви потолочили. На що-ж пане, здасть ся мені ваша карточка?

— Ви не смієте мене підозрівати! Так! Я не позволю!

кедонії. Новому інспекторови зворохоблених провінцій придано до помочи комітет, що має переводити реформи. Султан наказав остро уживати башибожуків до війни з ворохобниками а що найбільше позвалати їм боронити власні села перед ворохобниками. В тих місцевостях, де башибожуки або військо допускали ся злочинів, будуть строго карати винуватих. З Болгарією завело турецьке правительство також переговори а хоч доси не настала ще формальна угода межі Туреччиною а Болгарією, то все таки приступлено до виміни гадок в цілі поправленя положеня.

— *Русифікація в Фінляндії.* Президію в економічнім департаменті сенату в Гайсінгфорсе обняв ген. губернатор Дайтрайх, наслідком чого язик шведський при розправах сенату має бути замінений на російський.

— *Східна Азія.* Урядовий дневник в Порт Артурі доносить, що комітет покликаний до опрацюваня організації для східної Азії радив під проводом губернатора Алексєєва і заявив ся зацікавитою самостійністю сих просторів.

— *Япан.* Лондонський „Таймс“ доносить з Токію, що цілком безосновні суть розширені в Європі поголоски, що Япан робить великі воєнні приготування і що між народам ширить ся горяче бажанє війни. Япан є мирно успособлений, але все готовий до війни.

— *Мароко.* Під позором, що житю Німців в Мароку грозить небезпеченство, наказав султан всім Німцям виїхати з краю. Оцініа вказує на французьке правительство, як укриту пружину сего акту.

— *Македонія.* З Царгороду доносять, що 179 родин болгарських, що брали участь в організації повстаня в окрузі Мустафа-баша збігло до Болгарії. В окрузі Кречана скоплійського віляету найдено 4 пакки динаміту.

Промова др. А. Ончула

виголошена в соїмі в справі заснованя крайового банку.

(Далі.)

Ми Буковинці, котрі в високій степени хоріємо на брак підприємчового духа, що також на жаль характери-

„Пити хоче ся...“ думав Лавз, стараючи ся отворити очі і чуючи, що через його голову лізе хтось з вікна.

— Я Козявнин! Тут моя хата, мене тут всі знають.

— Ніякого Козявнина ми не знаємо!

— Що ти мені говориш?

— Закликайте віта! Він мене знає!

— Не горячіть ся, зараз прийде урядник... Всіх літників тутешніх ми знаємо а вас з роду не виділи.

— Я вже пятий рік у Гнилах Виселках через літо мешкаю!

— Хвба-ж се Виселки? Се Хилово, а Гнилі Виселки на право будуть, за фабрикою сїрачків. Чотири верстви з відси.

— Чорт мене возьми!

— То значить, я не тою дорогою пішов!

— Чоловічі і курячі крики мішають ся з несьюю лайкою а з межі хаосу звуків виріжнє ся голос Козявнина.

— Ви не смієте! Я заплачу! Ви звяжте з ким маєте діло!

Наконець, голоси мало-по-мало утихають.

Лавз чує, що його торгають за плече.

З російського перевела:

Наталка Левицька.

зує і цілу Австрію, починаємо заєдно від малого. Ми присягаємо на то, що крамарство є найцевнішим і інтересом! Але досвід учить, що також в інтересі як й в многих других річах мусить єстувати якась димензия вже при самим початку, й не завжди є доброю спекуляцією, зачинати від малого. Банкови вже з самого початку мусять надати ся певні розміри, що відповідали би его потребам. Як далєно має потягнути ся границі, означає отже потреба й я констатую в тім згляді, що на Буковині вельо потребує гроша. Я не знаю ані одної особи, котра не потребує гроша, а не знаю особи, котра не була би винна гроші. Ми всі не маємо гроша, особливо велика посілість. (Пос. др. Штрахер: Подивім ся тільки до крайової мапи.) Коли отже єстувє потреба й коли заходить доконечність, аби завод заниз більші розміри, то треба з самого початку найбільше розвивати в себе всі галузи банкового інтересу. Я бачу, що не на одній поважній голові стає волосє дубом ізза того, що в крайовім банку буде есконтувати ся венскі. Ну, крайовий виділ так дуже не буде понижений, він буде від того увільнений. При банку можна установити цензорів, які єстувуть при других заводах, при цадничій касі, при кредитових і гіпотичних заводах, і що панове можуть, можемо й ми тим паче, що маємо ліпший матеріал. Ми бачимо, що другі заводи при есконтованю венскі не уладають, навпаки дуже добре розвивають ся. Тим менше то може приключити ся там, де є певна боязність почавши від крайового сойму аж до директора. Тут треба вчислити також інтерес есконтовий. З есконтовою справою стоїть в тісній полуді много других інтересів, приміром інтерес депозитовий, інтерес льомбардовий і др. Занимаєт ся одним то мусим ся всім займати, так само як у краєві, коли робити ся штани, мусить ся робити також бязу. (Веселість.) До чистого банкового інтересу, якого призначенє є заспокоювати потреби торговлі і промислу, прилучаєт ся іще більша область, а то область різнничого кредиту. Що тичить ся того, то управляєт великий гюмбл. Засновують малі каси райфайзенські і думають, що розвизали великий проблем різнничого питаня. При тім однак зівсім записують цілі райфайзенські каси. Ті суть тільки на те, аби мужикови дати потрібний о боротовий кредит, щоби міг собі купити новий плуг або молодого бичка. Дальших засобів не мають і не можуть вони достарчити. Сей кредит так має ся до гіпотечарного кредиту як кишенюві гроші до субістенційних засобів. В першій лінії треба старати ся о кредит гіпотечарний, що має мужикови уможливити, купити ґрунт і поле. Це найважнійша задача. Наш мужик прямо терпить на ґрунтовий голод; се принесли зі собою крайні відносини. Коли прилучено нас до Австрії, то мали ми 75.000 мешканців та ту саму велику посілість з 2000.000 гектарам; в протягу літ населенє в десятиєро зросло, але велика посілість не зросла; навпаки, вона перейшла в чужі руки і зменшилась. В часі коли деінде старано ся о то, аби мужик не нацелював свого поля, у нас цей процес прямо підпирано. О законі неподільності поля в нас нема й мови; але також без того закону, засобу до переведеня справи, мужикови ніколи не дали гроша. Деінде сей процес відбуваєт ся більше менше так. Найстарший син перенимає маєток і виплачує своїм братям і сестрам. До того потребує він гроша, а щоби він отримав его за дешевий процент, о то старає ся край. У нас однак нічого не зроблено і ізза того маємо ми такі карлані господарства. (Оклики: Справедливо.) А тепер перевертають панове цілу справу до гори ногами. Правительственный радник Захар навів привагідно анкети в справі заснованя гіпотичного банку як головний аргумент проти заснованя такого то, що 40 проц. селянських маєтків виносить понизше $\frac{1}{2}$ гектара; в дійсности суть вони менчі, як $\frac{1}{2}$ гектара, бз мужик не дістає ніякого гроша, як кажуть, не може дістати. Але власне, що мужик посідає малу господарку, повинен дістати гроші, аби міг якийсь видобути ся з нужди. Аж тоді селянство стануло би на ноги, аж тоді могло би єстувати, бо инакше остануть ся мужики з 20 пращинами вічно жебраками, що своєю дорогою має ту користь, що вони слу-

жать за дешеві гроші великий посілости. Але се не є річю краю о то старати ся, аби велика посілість мала дешевих робітників, лишень о то, щоби розвинув ся кріпкий, здоровий, здібний до праці стан селянський: (Оживленє признає!) Др. Волчинський павів іще одну річ: не дасть ся внести в жите жадеп гіпотичний банк, бо мужик не є привичаний до сплати довгів в ратах? Він робив всюду довги з короткими речивцями. Селянина мусимо до того виховати, а щоби его до того виховати, мусимо закладати банки. Льогіка тих павів є так брилянтна і переконуюча, як рефлексія: Ми не потребуємо ніяких шкіл, бо наш мужик не уміє читати! (Гучна веселість. Оклики: браво! Зівсім справедливо!) Але власне задля того потребуємо школи. Так виглядають аргументи проти гіпотичного банку.

Мої панове! Тим однако робить ся тільки вступні кроки; сий край не повинен вдоволати ся. Коли раз наступило печастє, що стан селянський рознаєт ся, мусимо над тим думати, яким чином видобути его з біди. Ми мусимо креувати рентові посілости, край повинен відкупити добра з банкрутованих посідачів великих посілоєстий та нацелювати, аби тим робом привернути селянські маєткі до давньої євітлєстї. (Зівсім справедливо.)

Що тичить ся питаня нормального виміру, то мірилом може служити рентовність поодиноких маєтків. Я маю перед собою цікаву роботу профєсора Янсена в Давні, що укладає статистику управлї різнництва. Автор намагав ся, означити доходи поодиноких господарств після їхньої величини і в тій цілі поділив їх на 5 категорій а то: „нижше $\frac{1}{2}$ гектара“, „ $\frac{1}{2}$ гектара — $\frac{1}{2}$ гектара“, „ $\frac{1}{2}$ гектара — 18 гектарів“, „18—71 гектарів“ і „понад 71 гектарів“. З того виказало ся, що мала управа різнництва є о много рентовніша чим велика посілість. Коли провіримо поодинокі управи різнництва, то побачимо, що малі управи різнництва мають ту хибу, що мешкальні хати, господарські будинки і т. д. займають багато ґрунту і поля. Се марнотраство ґрунту і поля на мешкальні хати, господарські будинки вносить при найменчій категорії 21 проц., при найбільшій тільки 0-4 проц. Ріжниця є отже великанська. Однак позазало ся, що мала управа о много раціональніше постунає в використуваню землі. Малий посідач управляє всю, що має, навіть найменчу пядь землі. Великий посідач оставляє 10—12 проц. землі на луку, пасовиско або ліс, що по більшій часті лежать облогом.

Іще важнійшим як управа рілі є хов худоби. В тім згляді малий посідач значно переважує великого посідача. При найменчій категорії припадає на 100 гектарів цілої поверхні 63 корови, ті найважнійші домашні звірята, при великій посілости тільки 19 коров; з свиний припадає на найменчу категорію 569, на велику посілість тільки 17 рго 100 гектарів. З дробу припадає рго 100 гектарів на малого посідача 17.595 а на велику 45. Ви бачите отже, мої панове, що малий посідач ховом худоби майже 500 разів стоїть вище від великого посідача. Народна господарка вимагає, аби кожда посілість була раціонально управлена, аби серед даних обставин мочи добути максимум; а то є немислємю річю у великого посідача задля его марнотрагности. Лежить отже в інтересі населеня і економічного поступу, коли зникнуть великі посілости або будуть зредуковані до такої частї, котру мужик сам враз зі своєю родиною може управляти, бо у великого посідача рентовність виносить у селянина 14 проц., у великого посідача 7 проц., значить ся отже: селянин добуває з тої самої землі в двоє тільки як великий посідач. Як дуже я і жадаю великий посілости також матеріальних успіхів й як дуже вона їх може потребувати, будь тільки ради утримуваня чашонисий (веселість), то все таки мушу в інтересі поступу зазначити, що євїдома цілі економічна діяльність може бути тільки справлена там, де би мужик в першій лінії був скріплений зглядом великого посідача. До того не потребує я ані анархістичних ані комуністичних засобів, як мені часто заки-

дується, лише домагаюся, зби то сталося на законній дорозі, щоб краєвий банок взяв ся до потрібної акції і купив приміром Кришатики. Маєти мож набувати на ліценції, відтак відповідно розпарцелювати відступити їх справді працюючому елементові, т. е. малому посідачеві. В інтересі селян мусять ся однак крім того розвинути ще дальшу ширшу акцію.

(Комає буде).

НОВИНКИ.

Буковинський сойм зійде ся, як ми доносили, у віторок дня 6. жовтня б. р. о 10. год. перед полуднем. Порядком денним четвертого з ряду засідань такий: 1. Першій читання проєкт краєвого виділу. 2. Умотивоване внеску після др. Сведди і тов. дотично зміни виборчого закону до краєвого сойму на Буковині. 3. Умотивоване внеску після Юрія Василька і тов. дотично зміни § 27. порядку денного. 4. Умотивоване внеску після Дангегана і тов. дотично поставлення нового соймового будинку, згідно перебудованню естувочого. 5. Умотивоване внеску після Пігуляка і тов. дотично заведення геліографічної методи донес. 6. Устві справоздана проєкції.

Личні вісті. Намісник Триєсту гр. Гоєс вертаючи з ловів в Іллішештах затримав ся кілька годин в Чернівцях з відтак відїхав до Відня. — Митрополит др. Рента повернув вчора з Відня. — Місто-посадник прав. радник др. Райс, місто-посадник бул. радник Грегор і магістр директор Відман прибули тут вчора з Відня.

† **О. Василь Харитонів**, протоєрей і приходник руского Банькова, упокоїв ся по тяжкій недужі дня 30-го вересня б. р. в 72 році жити. — Похорони тайних останків відбули ся вчора дня 3. жовтня б. р. о 12. годині в полудне в Рускій Банькові.

З пошти. При уряді поштовім в Арборі заведено з днем 1. жовтня б. р. телеграфічну службу.

Нову адвокатську канцелярію отворив адвокат др. М. Ебнер в Чернівцях, на ул. Рускій ч. 18.

Стіпендія. З стіпендією фонду др. Клявдія Ясеніцього входить в житє з початком шкільного року 1903/4 річна стіпендія в сумі 300 кор. Старати ся о нїю можуть ученики сироти, що ходять до одної з буковинських гімназій, приналежать до якоїсь громади на Буковині та викажуть ся знаменитим а принаймні добрим успіхом в науці. Убігатеї мають внести належно удокументовані подання до своєї дирекції гімназійної, найдалі до 1-го листопада б. р.

Зеліничка дирекція в Чернівцях. З Відня доносять: Після донесення тутешніх двеників, утворене нової дирекції зелінич державних в Чернівцях є майже завершене. Ходить тільки о то, чи експозитура руху в Чернівцях має отримати формально титул дирекції чи також для оминення ріжних рекламаций, особливо військових сфер зі зглядів формальних — не було би добре розширити округ діяльності уряду руху до тих самих границь, які посідає дирекція і задержати дотеперішню назву „Управу руху“.

Заява. Дійшли до мене вісті, що деякі буковинські Русини взяли собі в обиду мої слова, проголошені в подільні 27. вересня с. р. на перших загальних зборах „Українського Союзу“ в Чернівцях. Тому заявляю, що не мав я наміру обидити буковинських братів в їх патріотичних чувствах. Я тільки горячо промовляв в ім'я власної ідеї соціалізму, яка повинна в'язати одним нерозривним ланцюгом цілу Русь-Україну і берегти власне від того, щоб її не приналежала мара ексклюзивності. Пашу отей слова цілком порозуміли моїх задушевних думок і чувств які, вірю, всіх нас ведуть до цілі, до праці для дорогої нашої Вітчизни. — *Сильвестер Кричевський.*

Вози спальні і реставраційні. З днем 1. жовтня б. р. курсують вози спальні при поїздах з Кракова до Іцкан і назад. Рівночасно знесено рух возів реставраційних при тих

поїздах між Чернівцями а Іцканами, так що вози ті ходять муть на будуче тільки при поїздах кор. румунських желізниць державних з Букарешту до Іцкан, зглядно з Бурдужен до Букарешту.

Пригадуємо, що сьогодні в „Народнім Домі“ відбуде ся аматорська вистава „Зорі“. Аматори доложили всяких старань, аби Ви. П. Т. Публіку вдовольнити. Рознічне весела 2 актова комедія Бороковського із співками „Обморочені“, а закінчить неменше гумористична одноактівка Луцка „Перехитрила“. — Ціни місць: Крісло в перших 3 рядах 1-32 кор., в дальших рядах 88 сот., партер 44 сот. — Початок о годині пів до 8-мої вечером.

В понеділок починає ся на круголі „Народного Дому“ гра о премії. Охочі можуть зголосити ся у каспера „Народного Дому“ М. Івашка, або у проф. др. Кордуби. Зголосити ся повинні всі — хто лишень грає в круглі. Премійні фанти дуже гарні сего року, а і число їх значно більше. Тож числимо охочих на сотки. (?) Вкладка 1 Кор., за се кожний може кидати 5 тур по три покоти. — *Михась Івашко.*

Проби співу в тов. „Буков. Боян“ починають відбуватись вже цілком правильно і точно від слідуючого тижня що понеділка і п'ятниці, о 7. год. веч. Найближша проба концерту, що буде слідуючої неділі 11. б. м. на сходинах, які острого Товариство, відбуде ся вже в понеділок, 5. жовтня с. р. — *М. Левицький, заст. голови, О. Гандяк писар.*

Надзвичайні загальні збори товариства „Шкільна Поміч“ відбудуть ся в середу, 7. жовтня с. р. о 6. годині веч. в 7. вч. в коматі „Нар. Дому“. На порядку деннім: вибір нового виділу, позаяк цілий старий виділ зрезигнував. Справа дуже важна, просимо всіх членів докладно явитись на загальних зборах. — За виділ: о. М. Сумович, голова, Ор. Гандяк, секретар.

Руский симинар учительський жіночий у Львові. Міністерство просвіти дозволило педагогічному товариству на засноване симинара учительського женського з вишковою мовою рускою у Львові. В біжучім році буде отворена перша класа симинара, а в слідуючих роках дальші курси.

Страшна різня жидів в Могилеві. З Могилева доносять, що в навічере судного дня доконано страшної різни жидів. Жиди були на то пригатовані і задля того не опускали своїх домів. Товпа впала однак до помешкань жидівських і всею безпощадно нищила і цілюдрувала. Мимо завзятої оборони пало до двіста (?) жидів. Немає має бути також число убитих напасників. Мимо того, що було наперед відомо, що приїде до різни, власти не зарадили ніяких засобів острогожності. В Могилеві і околиці панує серед жидів страшна паніка.

Самоубійство старшого комісара зеліничного. Оноді в нощі кинув ся на зеліничній стації в Перемишлі під колеса поїзда поїзда і погав на місці Володислав Котурба, старший комісар державних желізниць емеритований начальник огрівальні желізничної в Перемишлі. Котурба від довшого часу заживав ся, понав у довгі а вкінці допустив ся деяких неправильностей в заряді фондів огрівальні. По відкритті дефіциту колегі і родина Котурби покрили шкоду фонду а дирекція зелізниць перед кількома місяцями перенесла Котурбу, яко необхідного до служби, в стан сирочинку. Тимчасом виявило ся, що Котурба грішив також поза службою і сими днями мав ставити ся до переїзду хану в перемишльський суд в справі фальшивництва векселового. Той ганьби нещасливий налоговець не міг стерпіти і покінчив самоубійством, поламаючи вдову й діти. Кажуть, що коли, доки не впаав у наліг піяньства, тїшив ся загальною симпатією серед своїх знайомих.

Нові цигари. З днем 1. жовтня б. р. запроваджено дві сорти з малою скількістю нікотину цигар, які можна набути в загальнім складі і то одну сорту під назвою „Rosita“ в пачках по 100 штук за 8 кор. а другу під назвою „Selectos“ в пачках по 25 штук за 5 кор.

Платні авскултантів. Доси побирають судові авскултанти по 1000 і 1300 К річного адюту. Палата послів державної ради ухвалила підвишити ту платню на 1.600 і 2.000 К. Але правительство не згодило ся на те з уваги, що тим способом авскултант найшли би ся в користі перед иншими молодами урядниками з університетськими науками та ще й видаток на таке підвищення був би заподто великий. Дятого на внесенне правительства ухвалено в палаті панів, що в загальній практиканти в державних урядах мають в перших трьох роках практики побирати дотеперішню платню, а по трьох роках бездоганної служби, коли здадуть іспит, мають дістати по 1.600 К річно, а урядники без університетських наук по 1.200 кор. Таким способом справа мусить ще вернути назад до палати послів. Огже парламентарна комісія судової каже у своїм звіті, що межі судовими авскултантами а практикантами инших державних урядів заходить значна різниця і дятого авскултантам належить ся вища плата. Комісія подає таке внесенне: Тим молодим урядникам з університетськими науками, котрі не заняті в судах, може бути признане річне адюту 1000 або 1200 К, а тим що не мають університетських наук, по 400—800 кор. річно. Але авскултантам належить ся адюту 1.400 Кор. а по дволітній службі 1.800 К. По трьолітній бездоганній службі (про іспити комісія нічого не згадує) можуть урядники без університетських наук мати право до 1200 К платні, а авскултанти до 2.000 корон. Крім того палата послів первісно ухвалила бузз, що й судові практиканти, між ними також адвокатські і нотаріальні конципенти підчас однорічної судової практики, мають побирати по 1.000 К річно, але тільки в числі п'ятої часті всіх авскултантів. Ту постанову палата панів счеркнула, а судової комісія згодила ся з тим, однак звизав резолюцією правительства, щоб в міру, як вистарчить дохід з податків від зеліничних білетів, також судові практиканти, бодай найстарші, котрі задля браку місця не можуть бути іменовані авскултантами, побирали адюту 1.000 К.

Фердинанд Саар, великий віденський поет, обходив сими днями сімдесят літ своїх уродин. Зі всіх боків наспіли желання славному мистцеві пера, а віденський бурмистр др. Люєгер вислав іменем Відня привітне письмо. Сімдесятлітній поет єсть одним з „нічно молодих“ писателів, у яких чарівне жерело вітхіння не висихає ніколи, а золота пражка найвизначніших в мистецьку пашу прибраних думок вічно-вічно вить ся.

Рудольф Фальб, звісний звідар і метеоролог, помер оноді у Відні. Була се так популярна особа з огляду на свої передскази погоди і критичних днів, що нема мабуть письменного чоловіка, котрий не стрічав би ся з его іменем. Тому позволю собі навести з его життя декілька важливіших дат: Рудольф Фальб родив ся дня 13. цвітня 1838 р. в Обдах в Сирії. По окінченню богословських студій в Градці, висвятив ся і був кілька літ сотрудником. Описав став сільським учителем, але скоро покинув учительоване і записав ся опит на університет і з замишлом посвятити ся студіям математики, фізики і астрономії, а описав студіював на віденським університеті геологію. В 1872 року перейшов на протестантизм. Перші его розвідки з області природознавства появили ся в заснованім ним журналі „Сіріус“. Найзацікавленішими его працями з того часу були: „Основи теорії землетрясеня і вулканічних вибухів“ (Градце 1879) і „Гадка та студії над вулканізмом“ (Градце 1875). В часі від 1877 до 1880 р. Фальб звидів північну і полудневу Америку в цілях наукових. По повероті з Америки Фальб замішав в родиннім місті Обдах; а по сімох роках переніс ся до Лепска, а описав до Берліна. Погляди в студіях Фальба прийнято в наукових кругах природників з презирством, однак серед природної публіки став Фальб велим популярним. З его студій зацікавили ще отей: „Звідди і люда“ (Відень 1882), „Про переворот в всесвіті“ (Відень 1881; в 1900 року вийшов 3 наклад), „Значіння краю Інків для доісторичної мови і письма“ (Липск 1883), „Листи про погоду“ (Відень 1883), „Погода і місяць“ (2 наклад

у Відні 1892), „Про землетрясеня“ (Відень 1895), „Критичні дні, потоп і ледовий період“ (Відень 1895). Крім того Фальб видавав що року календар, в янім поміщував свої передскази про погоду, критичні дні, землетрясеня і т. д. Сі передскази появляли ся що місяця в прасі і хотий в науковому світі не находили не то признаня, але стрічали ся з погордою, однак деякі профани сьвято вірили в Фальба, хотий дуже часто, а навіть переважно Фальб ошибав ся у своїх метеорологічних передсказах. Нині Фальба не стало, а з ним не стане майже постійної рубрики у всій європейській прасі п. заг.: „Фальб заповів...“

Переподох у божниці. В Бориславі стала горіти жидівська хатина, бо хтось із мешкаючих у ній жидів зоставив горіючу свічку, а сам пішов відій до божниці, бо було сьвято судного дня. На огневий аларм повибігали жиди с божниці і повстала метушня не до описаня. Та страх сівчив ся дуже скоро погашенем пожару.

Нове правительство сербське. Як членів будучого кабінету Груїча, що має складати ся з обох фракцій радикальних, подають: Протіча (справи внутрішні), Пач (фінанси), ген. Путник (війна), Сіміч (справи заграничні), Стоїнович (просвіта), Запович (торговля), Тодорович (роботи публічні), Ніколіч (справедливість).

Страчене при помочи електричності. Трех братів ван Дорнер, що перед 2 літами поповнили морд на своїм стрийку, страчено при помочи електричності в Новім-Йорку.

Чемність надівсе. Недавно ще славний сьвітотий боксер Корбет замешкав собі далеко від сьвіта і борби на одній фармі в Сполучених Державах. Раз виїхав собі конем убраний в синій фармерський стрій і надибав трьох жовнірів, що сказали на його адресу пару обидливих слів. Силач привязав коня до дерева, приступив до них і запитав, як сьміють його обиджати. У відповідь дістав удар в лице. Корбет взяв ся тоді до воюків на добре і потовк всіх трьох так гарно, що заголомшені покрили собою землю. Корбет всадив кожному з них у кишеню свою візитівку на пам'ят у і відїхав.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Накладом „Українсько-руської видавничої Спільки“ у Львові появили ся ось які книжки:

Євгенія Ярошинська: „Перекінчики“. Повість. 1903. Сторін 195.

В. Винниченко і В. Деде: „Повісті й оповідання“. 1903. Сторін 283.

Панас Мирний: „Серед степів“. Оповідання. 1903. Сторін 210.

В „Літературно-науковій бібліотечі“ вийшли:

Моріс Верн: „Біблія або книги Старого Завіта“. Переклад Л. У. з передмовою М. Драгоманова. У Львові 1903. Ч. 60—61.

Генріх Кляйст: „Маркіза О...“ переклад з передмовою Івана Франка 1903. Ч. 62—63.

Н. Кареев: „Філософія історії, історіософія і соціологія“. З великоруського переклад Ол. Сущко. 1903. Ч. 64.

Ш. Сенбо: „Міжнародні революційні партії в XIX. ст.“ 1903. Ч. 68.

Крім сего появили ся на днях еще дві книжки:

„Василь Стефаник“, літературний нарис Богдана Ленкого. Львів 1903. Накладом автора. Стор. 31.

Марко Мурава: „Книжка горя“. Збірка поезій. Львів. Накладом С. Горука. 1903. Стор. 135.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отсим подаю моїм Вп. клієнтам до відомости, що я закупив підчас моєї літньої подорожи, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в величезній виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, з льоден і пльшові в найбільшій виборі. Самоостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Piehlers Söhne в Гранау, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновіший циліндри і маяки.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних красках. — Шапки до подорожи.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найбільшій і середній гатунок.

Біле мужеске, красний виріб з англійських зефірів, полотна і віки Ковнярики, машети, хустки до носа, панчохи, шельки, підв'язки і т. и.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sapek у Відні і м. Черевки Chevreaux як також Lawn-Tennis до гімнастики і м. в найбільшій виборі.

Самоостійна продаж **Кальшові** правдивих петербургських — черевки до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрики.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців і шапок як також всяких артикулів до подорожи. — Великий вибір клунків і куфрів, шкіряних, кошків на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасолів, кошків на начинне, ременів, мішків і т. д.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевших цінах.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Просьвіт промінями Рентгена.

Лічене сухо-горячим повітрям

подагри, ревматизму, люмбаги (пострілу) Ісхіаса, невралгії, болу в сугавах, нарви і спухлизни.

Апарати сухо-горячого повітря (Системи д-ра Райфлера), що прикладають ся до слабих частий тіла, уможливають найвищі температури з всякими формальними методами, а через те й найкращі успіхи в ліченю і навіть застарілих слабостей. Знаючи усмирять біль. При ліченю в ціле тіло вільне окрім слабого місця, тому можуть його зносити і ті, що терплять на серце, на конгестії і асматики. Лічене може відбутися і в помешканю пацієнта.

Купелі в електричній жаровій світлі против слабостей, як зміна матерії, подагра ревматизм і против затовщення.

Др. Г. ХАЕС, Чернівці, улица Почтова число 5а.
(46—50)

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

одинокое руске товариство асекураційне,

Обезпечає будинки, движимости, збіжжя і пашу против шкідливого вогню, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. е. надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороту; в послідних трох літах виносив зворот 8%.

Виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом. **ДНІСТЕР** з делегатом і місцевими членами за 10 літ виплатив 6,064 відшкодовань в сумі 3,187,258 кор.

ДНІСТРА поліс приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности. Посередничить при обезпеченнях на житє в краківському Товаристві.

ДНІСТЕР відступає часті провізії з таких обезпечень на рускі добродійні цілі; для того на житє треба обезпечати ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносять з кінцем 1902 р: 838,364 кор. і всі уміщені в цінних паперах пушларних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії

Перша буквизинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

е найліпшим загально знаним біль усмирюючим натиранием, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх апіках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „якор“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

29 (1—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Важне для Вп. відпродавців.

(0—0)

Папірня тов. „Рускої Бесіди“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 2

звертає отсим увагу Вп. Панів Торговельників, особливо по селах, аби гуртом закуповували не де инде але в нашій папірни

всякі прибори шкільні,

а іменно:

зошити, оловці, пера, стирки, (радири), чорнило, крейду, папір, губки, таблички, ліній і проч.

Все те дістануть у нас по фабричній артикулі суть на тім красший дохід маги. Всі ті артикулі суть далко ліпші як в иньших склепах.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 1/10 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністрації і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи зберігає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотинів.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Галичанам під розвагу.

Дуже дражливу квестию порушив якийсь „Уніят“ в дописі з Чернівців про засновник „Сокола“ в Чернівцях, надруковану в „Руслані“. Дописувач нарікає, що в молодшій генерації буковинських Русинів проявляє ся нехиль до Галичан і до Уніятів, на котрих споглядають як на „зайдів, що відбирають їм найліпший кусок хліба, як на накидаючих ся їм провідників, а головню як на пропагаторів страшною для них унією“. Се все приписує „Уніят“ тій обставині, що „Буковинець є в першій лінії Буковинцем і православним, а рускість у него доперва на другім місці, що у него поза Буковиною так як би світа не було, а не то ширшої України. Буковинець може бути добрим патріотом, але лише хіба буковинським, а далі також руским, але дуже рідко українсько-русним“. Оттакої наплів ментор-„Уніят“ і показав тим як найкраще, що є причиною, коли де не де виявляє ся межи Буковинцями неохота до Галичан, з котрих деякі хотіли би грати ролю культуртрегерів на „зеленій“ ще по їх думці Буковині, котру головню в політичній згадці хотіли би перестроїти на свій „лад“. В інтересі не тільки Галичан, що проживають на Буковині, але й самої рускої справи порадили-б ми тим кільком молодим менторам, щоби не висували своє галицке „Besserwissertum“ на перед а поступали собі тактовно, як ті старші Галичани, що потрапили припорочити ся до будь-що-будь відмінних обставин буковинських і від довгих

літ працюють з успіхом для рускої справи в ширшій приязні і згоді зі „старшими, знаними і заслуженими патріотами“, як се признає навіть дописувач „Руслана“, котрих однак уважає за виїмки. Ми-ж твердим рішучо, що такі Буковинці, якими „Уніят“ представляє загал, є тільки виїмками між свідомими буковинськими Русинами, а якраз такими виїмками є такі-ж „Besserwisser“-и як галицкі ментори, котрі уважають Буковинців за таких, як їх представляє „Уніят“ в „Руслані“, що мусимо рішучо відперти яко незгідне з правдою. Радимо проте Галичанам-борбіфаксам в їх власнім інтересі і задля самої народної справи позбутися своєї зарозумілості і задирчivosti, коли не хотять дійсно викликати того, що понаписувано в „Руслані“, а „Руслан“ і „Діло“ повинні би добре розміркувати, що друкують про рускі справи на Буковині, коли не хотять наробити лиха, викликаючи незгоду межи тутешніми Галичанами і Буковинцями, над чим і так невпинно працюють вороги руского народу.

Буковинський сойм.

Засідане з дня 6. жовтня б. р.

Засідане почало ся о 10¹/2 год. рано. По перечитанню і верифікованню протоколу з останнього засідання. Председатель др. Лупу заявляє, що на руки краєвого президента принагідно ціс. іменни внісся Найяснійшому Монархови найпоклонніші желання і подає до відомо палати, що комісія для реформи виборчого закону ухвалювала ся в той спосіб: Др. Волчинський голова, а заступники голови проф. др. Ст. Смоль-Стоцький і Ерот.

Пігуляк. Відтак прочитано ряд петицій, котрі віддано до розсмотрення дотичним комісіям. На внесок Калінескула віддано петиції громад: Ренужицець, Ренужина, Кучурів Великий і Юрківці намість адміністративній комісії, комісії для реформи виборчого закона. Відтак відчитано внески: Бежана і тов. в справі переїзду рум. філії І. державної гімназії в самостійну вищу гімназію, в котрій місце директора і всі місця учительські мають бути дефінітивно обсажені перед початком найближнього шкільного року і то такими силами, що володіють румунською мовою, др. Фльондора в тій справі, аби краєвий виділ, найдалі до 1. січня 1904 р. заключив угоду з гіпотечним банком ради управління кредиту взагалі і кредиту різнитного на Буковині, пильний внесок др. Штраухера і тов. в справі піднесення промислових підприємств на Буковині та, щоби вже в тій сесії сойму поставлено відповідні предлоги і внески; пильний внесок др. Штраухера і тов. дотично управління еміграції і видачі відповідних розпорядків для охорони емігрантів, нагальний внесок др. Штраухера дотично засновання самостійного краєвого суду в Чернівцях, нагальний внесок проф. др. Смоль-Стоцького і тов. дотично засновання гіпотечного заводу після реферату др. Пашкея. Відтак відчитано інтерпеляцію Н. Василька і тов. до краєв. президента задля ноторичного поминання бук. оферентів при роздачі державних достав через станіславівську дирекцію залізничу; інтерпеляція взиває кр. президента, аби той вплинув на заліз. дирекцію в Станіславові, аби вона узгоджувала інтереси буков. доставців; інтерпеляцію др. А. Ончула до кр. през. в справі удержання сторожової поліції і телеграфічного уряду. Краєвий президент заявляє, що на ті інтерпеляції відповість на слідуючій засіданню. По відчитанню і ухваленню деяких внесків краєвого виділу, приступлено до першого читання внеску др. Скедлі дотично реформи виборчого закона. Словом забирає внескодавець др. Скедлі і мотивує свій внесок. З ним полемізує др. Штраухер і опрокидає поодинокі точки внеску. Відтак Ю. Василько мотивує

свій внесок, поставлений на однім з попередніх засідань дотично верифікованих протоколів із засідань не читаючи їх в палаті. Принято. Після того пос. С. Пігуляк мотивує свій внесок дотично заведення дунської методи доєня і виказує, що заведене тої методи доєня піднесло би не тільки якість і кількість молока, але також поправило би расу рогаатої худоби. Метода того доєня є зі всім поєдинча. Ради єї розповсюдження між населенем заведено в Данії, як також вже в Баварії, Шлезку пруским а навіть австрійським та Сольногороді шкільні курси тої методи доєня. Наше міністерство різнитства заняло ся тою методою доєня і вислало на дотичні студії кількох людей до Данії. Сею методою доєня заняли ся господарі і то слушно, бо на підставі тої методи отримувє від одної корови денно, пересічно 3—4 літри молока більше а продукція молока в цілій Австрії збільшилась би ся о 100 мільонів кор., як би єї натурально всюда запроваджено. Вкінці бесідник звертає ся до палати послів, аби вона а пріорі не відкидала його внеску, а розглянула його та з формального боку віддала до адміністративної комісії. Принято. Відтак проф. др. Смоль-Стоцький мотивує свій нагальний внесок дотично засновання краєвого банку на Буковині ради узискання дешевого кредиту та вносить, аби його внесок трактовано як звичайний і щоби радженю над ним разом з таким самим внеском др. Фльондора. Принято. На тім засіданні замкнуто. Слідуюче засідане відбудеть ся в четвер 8. жовтня б. р. Початок о 10. год. рано.

Вісти з цілого світа.

— Гостина царя у Відні а Англія. Берлинська газета „Lokal-Anzeiger“ обговорюючи гостину царя в Берліні, каже: „Набирає ся переконання, що стріча монархів ще в останній хвили піддала мирови народів незвичайно цінну підпору, та

С. Леонід.

Проблематик.

Він став проблематиком у Відні, серед всесвітнього руху, гамору, соція величанських машин і серед ударів тяжких молотів; серед веселих усміхів закончених лиць робітничих і в юрбі пережитих передчасними розкошами дівчат фабричного міста.

А як те стало ся? Зовсім звичайно...

Одної веділі вечером увійшов я до робітничого товариства руського трохи пізнійше, чим звичайно. Панувала тишина, хтось промовляв. Хто-б то такий міг бути? Мій товариш, бувший ревіний, декламатор високопарних фраз робітничих, давно відпекав ся руських робітників. Махнув на них рукою, кинувши дуже філософські слова: нашому братови не поможеш, бо не хоче нікому вірити, нікого слухати! Може мав рацію... Але ні я ще, ані мій другий товариш, не малисьмо рації щось подібного говорити, тому ходили ми до товариства і слухали свій „песей“ обовязок, виголосували всяку неділю які там відчитали чи починали балачки на всякі інтересні для наших робітників теми.

А нині? Хто міг нині промовляти? Черемхи не було, виїхав на пару днів до хати, хтож се такий говорить так різько? Видко навкучило „нашим“ сидіти без діла й дзвонити в шклянки, то і роз-

почали собі якусь балачку. Але хто се — той бесідник?

Усїв я в кутку з ніким не витаючи ся, щоби не псувати уваги слухачів, тай і сам так велухував ся в тоті слова. Голос був чистий, м'який, але доволі рішучий, мова гарна, не сороката, якою звичайно говорять наші люди — іменном робітники — на далекій чужині. Слідно — якась інтелігентніша людина.

Але що він плете?

Чую звороти ось які: „я вам те поясню, брати мої, так от власничко“, — „треба жити демонічно“ — — —

Аж тепер дослухав ся я, що не дуже мудрий мій бесідник! Чи робітник се? Деж таки? Звідкиж набрав би він тільки чужих слів? Хотя, правда, уживає він їх зі всім не до ладу... Се певно якийсь наш брат-галицєць, недоук, що приїхав недавно до Відня тай уже гне людям теревені, забиває бачи... Хочє їх очарувати своєю мудростию. Підібе їх душі й серця, а потому підсунєть ся й до їх кишені. Небезпечний пташок! Треба його зміркувати.

Але ба! Не такісьніж то й наші робітники тепер стали. Попекли ся пару разів, то й на зимне хукати-муть.

От, і скінчив своє слово. Відозвало ся трохи оплесків. Видно що знайшов своїх ентузіастів.

Незабаром привів його голова товариства до мене.

— Маєм новог члена, — повідає, — товариш Трушко.

— А дуже ладно, — кажу, — що

ви зараз таки зайшли до товариства, скоро приїхали у Відень — —

— Алеж де там, пане, — відповідає мій новий член, — сеж я тут уже одинайцять літ. Я вже женатий і діти маю!

— А коли так, то иньша справа. То бачите дуже навіть неладно, що ви доперва тепер знайшли ся в товаристві, коли воно вже й пару літ собі існує. В ньому групують ся руські робітники для взаємної помочи й науки. Всякий повинен до нього боржій горнути ся, бо — — —

— Алеж панцю, — каже мій новий знайомий, — я бував, бував у робітничих товариствах. Але про руське добре дав се доперва що тепер. І дуже добре. Буду міг їх дечому навчити. О, їм здало би ся багато — багато знати. Як послухають мене, довідають ся цікавих річей...

Я вдивив ся на нього здивований, Єго велике самоповажанє троха мене розсмішило.

— А так, то ви, кажете, бували по робітничих товариствах і багато усього бачили?

— Так є. Я-ж сам робітник. Я шлюсар і то власний, такий, мовляв Kunstschlosser... Але хотя робітник я, то займав ся „класичними“ науками. Знаю всесвітню історію, національну економію і філософію...

— Філософію?

— Ба, філософію: Шопенгавера, Канта, Фіхте, Гегля і того... найновішого — ну, того недавного, як його?...

— Може Ніцше?

— Так є — Ніцше. Хотя я маю тільки одну гімназьяльну, проте однак всім займав ся. Я не винен тому що не ходив дальше до гімназії, бо отець помер. Але не гімназия дає розум. Ту він — (тут показав на голову) і ту він (показав на серце)...

— Правда, правда, — потакує єму, — але скажіть, пробі, на щож вам тої філософії і — — —

— Янто нащо? — перебив мінї Трушко живо з обуренем на лиці. — Добрий з вас прятель робітників? То робітник має вже бути в тім згляді дурний зі всім? То на се мають тільки монголь усякі буржуа і студенти? Я от сам у себе маю „Критику здорового розсудку“, маю „Also sprach Zarathustra“, маю Платона, Шопенгавера і все, що хочете. Я читав усе те в оригіналах, значить не в дрібних книжочках „Wissen für Alle“, де тільки подають зміст усяких мудрих книжок, я черпав зі самого жерела... Ага, добре, що вас маю! Я чув, що ви також філософ. Запитаю вас про щось дуже важне. Правда ви філософ?

— Та ніби так, відповів я, цікавий наперед знати, яке питанє задасть мінї сей інтересний руський робітник.

А він став нервово стягати фалди чола і по хвилі промовив:

— Скажіть ви мінї, як понимаєте „ідею“ Платона. Се славно річ та „ідея“ його!... Цікавий я знати, чи ви так само його поняли, як я! Ану!

(Конець буде).

що всі інтриги сил ділячих против мира, не вистають, щоб російській державі наробити на балканському півострові поважного клопоту. По тоах, виголошених царем і цісарем Франц Йосифом, спекуляція на закаламучені дружних відносин між Росією а Австрією не має ніякої основи. Обі держави звязані більше як коли небудь з собою, бо обі мають однаковий інтерес удержати дотеперішній стан на балканському півострові і зробити непередметом всяке вмишування ся держав до македонського заколоту. В наслідок того укріплює ся надія, що болгарське правительство ще в останній хвили налякає ся небезпечного кроку до воєнного виступлення. — Але правда, що із заграниці намовляють болгарське правительство до того. В Європі все ще не знали доси напевно, де треба шукати тої тайної сили, котра уміла піддержувати болгарське жарово війни мимо того, що російський кабінет діяв з цілою силою против того. Від коли в Лондоні на великих зборах в Ст. Джаме Галь всі круги англійської суспільности в асисті архієпископа Кентербері висказали ся зовсім отверто за прогнані Турків з Європи і за самостійність Македонії, отворили ся очі всему світові, хто поправді стоїть поза македонським рухом і підбурює народну приєдність. В Англії мають очевидно як найбільший інтерес в тім, щоб Росія о скільки можна заангажувати в кількох місцях і так відвести її від підприємств в Азії, котрі можуть бути небезпечні для державного становища Англії. Із сеї точки погляду послідня гостина короля Едварда у Відні набирає нового інтересу. Теперішня стріча монархів в Шенбруні єсть доказом, що англійський нарід ділає на власне ризико, коли старає ся о то, щоб на Балкані був вічний заколот. Австрія не дасть ся відлучити від Росії, а то доведе до того, що Англія остаточно зробить добру міну до злої гри, як вже давнійше у східній Азії.

— Ситуація на Угорщині майже ані о волос не змінилася, а лиш хаос, який тепер запанував в краях угорської корони, показує ся в тім яснійшим світлі. Угорщина по правді не має тепер ані правительства ані парламенту, податків ніхто не стягає і ніхто не платить, хіба хто хоче, рекрутів не дають, але й військових воєнків не пускають на урлоп. В суботу відбуло ся засідане палати послів, на котрій мала ся розбирати справа звістного розпорядження військового о задержанню воєнків з третього року в дальшій службі. Засідане відбувало ся насамперед явно, відтак тайно, відтак знов явно. На тайнім засіданню посол Польоній виступив против міністра фінансів за то, що він виплатив суму ухвалену делегаціями на спільну армію. На то відповів ему посол Надль, що преці той сам міністер виплачує також пенсії цивільним урядникам і дати послам, то хіба й за то потягнути его до одвічальности. Остаточно засідане скінчило ся на тім, що не ухвалено нічого і постановлено відпочити засідане палати послів аж до часу, коли буде нове правительство. — Гр. Кун-Гедерварі поїхав передвчера до Відня і буде мабуть на аудієнції у цісаря. Крім него будуть покликані ще й деякі інші політики,

щоби висказати цісареві свої погляди. В кругах правительствених говорять, що гр. Кун одержить поручення займатися і дальше справами державними, поки аж не знайде ся нове правительство. Говорять, що президентом нового міністерства стане Кольман Сель.

— Агітація в війську. З Будапешту доносять, що в касарнях IV. дільниці знайдено між воєнками багато прокламаций анархістичного змісту і взагалі підбурюючого. Заряджено дуже строге слідство, аби викрити, хто і в який спосіб розкинув між воєнками ці відозви.

— З Сербії. Дня 29. вересня відкрито в Білграді засіданя скупщини, але без тренової бесіди, котра буде аж тоді відчитана, коли уконститує ся новий кабінет. Кабінет Авакумовича мусів подати ся до димісії, позаяк в новій палаті показала ся величезна перевага радикальних елементів, на котрі склали ся умірені і екстремні радикали. Межи обома тими партіями веде ся тепер торг о новий кабінет. Говорять загально, що вже нині-завтра буде утворений новий кабінет під президентурою генерала Грїча. Уже мала навіть настати згода що-до членів кабінету; лиш еще на міністра війни не можуть згодити ся, бо теперішній шеф генерального штабу Путнич (екстремний радикал) і полковник Машин хотіли би самі бути міністрами і роблять велику опозицію. Обі радикальні партії годять ся на то, щоб програму роботи уложити з кількох точок, котрі не викликали би спору, та щоб завести рівновагу в бюджеті. Оба радикальні клуби ухвалили зменшити посольські дияти з 15 на 10 денарів.

— Зміни губернаторів. З Петербурга доносять, що по уступленню Драгомірова зі становища київського генерал-губернатора, порішено в Петербурзі відділити в сім окрузі власть цивільну від військової, як се в 1862 році зроблено в „королівстві“ польським. Цивільним генерал-губернатором має бути іменований бувший оберполіцмайстер варшавський, а теперішній директор поліції в Петербурзі, генерал Кляйбельс. Головним командантом військ київського генерал-губернаторства шеф генерального штабу і помічник команданта військ варшавського округу, генерал Пузіревський. В часі послідних маневрів під Володавою цар сказав Пузіревському, що заіменує его військовим генерал-губернатором в Києві. Номінацію сю уважають за певну. — Перенесене Пузіревського, котрого по Драгомірові уважають за найліпшого страгата, до Києва уважають за перекінене фронту зверненого против Прусе на австрійський фронт. На скільки однак ці здогади правдиві, покаже будучність. — Також варшавський генерал-губернатор Чертков має уступити, а на его місце має прийти шеф корпусу жандармерії, товариш міністра внутрішніх справ, бувший губернатор Вільна фон Валь.

Промова др. А. Ончула

виголошена в соймі в справі заснованя
краєвого банку.

(Конець.)

Причиною тих злигоднів є велика посідість. Усунене тих злигоднів являє ся прямо немислимою річю ізза браку доконечних засобів ізза того, що

селанин потребує кредиту. Однак можна найти спосіб, котрий уможливив би мужикови вести господарку. Тим способом є гіпотечна рента безпечення, котре є комбінацією звичайної гіпотечки з безпеченням на жите і смерть. Селанин може при обняттю свого господарства — в нас діє ся се звичайно по вислужено військових літ служби, отже між 24 а 25 роком жита — затагнути позикку, аби сплатити своїх братів та сестер. Коли селанин в віці 60 літ передає господарство своєму синові, або коли той перенимає его по передчасно наступившій смерті батька, то весь остальний довг виплачує батькови товариство безпечень. При тім процесі є то вже, що спадкоємець перенимає маєток від свого попередника в кожнім часі вільний від довгів. Практично однак того не можна перевести, бо при знаймі острах до новости думаю, що незмірні єть кошти. Я завдав собі труда, аби обчислити дотичні позиції і сконстатувати, що при затагненню позикки зі сторони 25 до 30 літнього чоловіка на 4 проц. і при принятю 1-дню процентової амортизаційної квоти виносить належність за 5 проц. 5-8 проц., отже є більша на 100 кор. тільки о 80 сот. Таким робом велика посідість увільнить ся від довгів принаймні періодично. Ми находимо ся тепер в фазі спадкоємчої стопи процентової і я не є ніяким пророком, коли скажу, що стопа процентова в 5-6 літах може спасти з 4 проц. на 3½ проц. Через то повстає дальша знижка о 50 сот., з котрих рата належності супроти сьогодняшнього стану довгів буде зменшена, так що приналежність дійсно при 100 кор. піднесе ся тільки о 30 сот. Уже крайня пора, аби в нас пронаговано ся річ. Головно в тій цілі, переображують тепер також в Моравії естувуючий там річний банок, аби пронаговати ту ідею. Також там населене як тут є консервативне і потреба довгого часу, заки буде можна зеднати людей для гіпотечного безпечення.

Аби отже не синити зменчування стопи процентової як раз починають тепер в пору брати ся до виконання тої задачі. Се повинно також стати ся на Буковині, бо той край того більше потребує ніж Моравія. Ізза того треба також взяти ся вчасно до діла, і то тим має зайняти ся не приватний завод, бо мусять бути виключені вигляди на тантієми, дивіденди та зиски.

Люди не можуть також мати довіри до такого приватного заводу, лишень вони можуть довірити банкові який є оснований на основах приносячих загальну користь, котрого авторитет покряє кредит краю. (Оклик: Зівсім справедливо!)

Дальшим проблемом, який має розв'язати гіпотечний банок, є заосмотрене промислового і торговельного стану. Ми через то недомагаємо, що живемо понад стан і ніколи не можемо стати на ноги.

Панове з урядничих кругів признають мені, що вони ніколи не складають грошей, а есмотують будучність і свою плату.

Так само річ має ся з промисловцями і торговельниками. Господарка вимагає, щоби в часі здібности до заробітку зложено щось на час нездібности до заробітку. Сей проблем розв'яже товариство безпечень; се є скомпілювання справа, котру дуже мало розуміє і супроти якої задля того відносять ся з недовірем.

Але один муж винайшов формулку, що відповідає всяким вимогам. Іменно хтось складає гроші в касі ощадности, в кожній хвили може свобідно ними розпоряжати, в часі коли відсотки до того уживаєсь, аби депоненти дати пенсію на старости літ. Досвід учить, що дрібний ощадник вважає касу ощадности не як завод фруктифікаційний, лишень як місце депозиту, бо лиш там після своєї гадки може добре заховати свої гроші. Дрібний ощадник зівсім не оглядає ся на кілька сотків відсотків, він радо на них резигнує, але нерадо резигнує він після своєї волі розпоряжати капіталом. Який вислід є того систему? Прямо подиву гідний. Коли при урядинах дитини зложать ся 1000 кор. в касі ощадности і остають там з відсотками, то син дістає в 60. році жита річну ренту 1400 кор. (Оклик: слушайте!)

Коли ремісничий хлопець в 20. році

зложить свої ощадности, скажім 1000 кор. в касі ощадности, то дістає він в 60. році 500 кор. річної ренти, отже в десятиро більше від нормальних відсотків капіталу. До того може він свобідно розпоряжати своїм капіталом; він може его в кожній хвили вибрати або лишити в дідизні своїм дітям.

Бачите отже, мої панове, це є подинча формулка, але далекогосяглого значіння; при помочи тих дрібниць можна робити чуда, а місцеві відносини дасть ся переобразити, чого би ми й дуже потребували. Того однак не доконає ніколи акційне товариство бо мужик відчуває якусь непереможну відразу до людей з акційного товариства. Шанси для краю єть взагалі дуже корисні. З досвіду знаємо, що підприємства в других краях о много більше розвивають ся, як би того можна надіяти ся. Коли би хто спитав ся, де ми зложимо свої облігації, то скажу, що зложимо їх там, де складає свої заставні листи тутешній земський кредитовий завод.

Гріш не паде з неба, як який дощ золотий, се діяло ся тільки в мітольогії, нині вже ні. Коли кредитовий завод земський може з маленьким, купецьким собі капіталом і з дуже скуними конексиями дібрати ся до потрібних средств, то може з певністю тим ліпше вчинити се край Буковина, що є на западі добре окредитована. Я сам зобов'язав би ся або перебрати гарантію, що край сей міг би при теперішнім стані тільки продати облігацій, кілько сам забажає. До того треба від ряду тих 700.000 корон.

Гадаю, що і на те рефлексивали панове автори. Я замітив був одній високопоставленій личности, що то є тільки покривка, аби взагалі не заводити банків і тим чином перенести гнів за невиконане сеї справи на ряд. Показало ся те в практиці. Во панове з певністю дістали облігацію гроша, а мимо того не хотять банку. То був маневр, аби свою задуману роботу перекинути на плече ряду.

А дальшу ціль мав би такий банк — іменно урегулювати загальний і краєвий кредит. Мавби достатити средства на будови желізниць і що раз потрібніші меліраційні акції.

Бачите отже, мої панове, великаньску почву до діла і то такого, що оділює благодатну роботу у всіх напрямках і подає вже наперед гарантію їх переведення і зреалізованя.

Відомо мені, що нинішніми моїми аргументами до умотивованя нагальности не пічну вже тої діяльности. Сей же сойм не має в загальї спосібности почати таку діяльність. Не возьміть мені того за зле, що я хотів нововибраний так собі просто з моста се кажу і повідаю, що ми взагалі не є ніяким заступництвом краю (Славно! славно!) Ціла робота сойму заключає ся в тому, який то зручним яким маневром внескомтувати котрого так прихильностию ряду, як партії, котра стоїть за ним. Починає ся найщирішими заявами, найбільшою любовію згоди а в 24 годинах вже ціла історія обернула ся до гори ногами. І те все розбило сойм і перешкаджало усякій роботі. Стоїмо на місці і ослаблюємо себе інтригами. (Оклик: кучюарні сплетні!) Від такого сойму не можна ніколи сподівати ся економічної акції. До того треба енергічних послів люду, які не дають собі з ласки панів старостів дарувати мандати. (Оплески). Я переконаний, що й виділ краєвий також не доріє до такої роботи. З цілим респектам я перед поодинокими панами, они дуже „шармантні“, але разом всі творять якраз протівність до того, що мало би бути краєвим виділом (Веселіє). В нинішніх краях має краєвий виділ задачу працювати над економічним положенням в Буковині, він тільки залагоджувати акції, ескібіти і ще одну річ: він має заведати маленькі конексії. Почалять ся о те щоби сего або того там а сям примістити. А такий банк то дуже вражливий інструмент, не може бути в руках естрийца Х або У, диятого тільки, що він є стрийком Х або У. На чолі банку повинен стати директор розуміючий свою річ (Оклик: Ніякі синекюри!) в ньому концентрує ся все, директор є душею всього, Доки не наступить в тім напрямі яка реформа, доти не міг би я повірити такої інституції в руки краєвого виділу, бо він не тільки не вдіяє з тим нічого, але ще й скомпілює зав би нездалим веденням його. Я навіть

не потребувавши в тій справі вносити наданий проект, але досвід учить, що великі проекти не дадуться зреалізувати параз і що з ними треба агітувати.

Так сталося і з реформою виборчою. Вже перед 10 роками поставлено в тім напрямі внесення, але воно помандрувало до коша і панове хотять, щоб воно встало само зі себе. Так і справа банку готова дістатися сі до коша.

Прому вибрати комітет з 9 членів, який хоч-не хоч мав би зайняти ся тою справою. Але сама лектура не допоможе. Бувало й таке, що критики проекту чого його й не читали. (Веселість).

До того признав ся приміром мій друг Янко Фльондор при кінці одної розмови. „Buk. Journal“ розірвав цілий проект Штрахера на куски, називаючи його „нерозумною збіраниною параграфів“. А той проект є прецінь по найбільшій частині дословним відписом закону виборчого відносно до V. курії парламенту, а зложив його найбільшій порифей права. Єсть се теоретично і практично найліпша річ, яку маємо, і стоїть на вершині знання і досвіду. А мимо того се після „Buk. Journal“ збірання нерозумних параграфів! Через агітацію злучить ся багато панів роздумати проектами усякими і навіть правого банку.

Видасьте свій осуд проте може в протязі 2—3 літ. А між тим так щось зробить ся. Мені все одно звідки гріш на те приїде, чи не з великої поспішности, чи Вольчинський не буде при тім великим акціонером. Коби тільки інше добре інтерес, через те не випускав ліпшої річі з руки. Щоби всі ті ідеї разом зібрати, дозволив я собі поставити проект на утворення комісії і прошу панів за тою справою стати. (Живі оплески і притакували панати і аудиторії. Бесідники вітають).

З цілої Руси.

Галицький сойм. Засідання галицького сойму з дня 4. жовтня б. р. тим важне, що на його порядку денним була справа станіславської гімназії. На інтерпеляцію гр. Шенціцького в справі руских учительських сил зайнятих в неруских гімназіях в Галичині, правительственный комісар гр. Лось відповів, що ієнітованих учителів-Русинів в польських і німецьких середніх школах в Галичині є 32, з того 27 в гімназіях, а 5 в реальних школах.

Відтак серед загального напруження прийшла на денний порядок справа станіславської гімназії. По відчитанню внесення шкільної комісії справоздавцем пос. Ценьським заняв голос пос. Войтіх Дідушицький і поставив внесення, щоби назад відослати справу до комісії в півлі справоздання ще підчас теперішньої сесії. Пос. Барвінський в імені руских послів прилучає ся до сего внесення з тим, щоби комісія здала справу в протязі 8 днів. Промовляли ще пос. Стадницький, Романович, який підніс заміт позасоймового трактування сєї справи Русинами так, що позиція на сю гімназію появилася ся була в державнім бюджеті, а в кінці кс. Стояловський і справоздавець Ценьський. При голосуванні внесення пос. Дідушицького прийнято, а додаток пос. Барвінського відкинено проти голосів руских послів. В сєй спосіб справа станіславської гімназії відложена ad calendas...

На передвечерашнім засіданню розвинула ся широка дискусія в справі заимоги (12.000 кор.) для краєвих товариств рілничих для улекшення селянськосту годівлі безрогою. Посол Станіславський дуже досадно питував надужити четиринадцять, що звісчать все, що краєва репрезентация зробила би доброго в інтересі годівлі безрог; як не усуне ся синактур, що нищать годівців безрог, то заимоги не принесуть ніякої користі.

Іменоване станіславського енциклопедона — як „Руска“ доносить в найдостовірніших кругах — буде оголошене в сєх днях.

Запросини.

П. Николай Сипул, надучитель в Кадобівцях, іменованій, як відомо, ц. к. повітовим інспектором шкільним у Вашківцях. Щоби попрацювати широго і заслуженого товариша, запрошає підписана філія тов. „Руска Школа“ товаришів і товаришок з кіцманського і з прочих повітів на пращальний комерс, який відбуде ся сєй суботи, 10. с. м. в Кіцмані в сали касиновій.

За філію „Рускої Школи“ в Кіцмані: Іларій Стратичук, голова.

НОВИНКИ.

Особисті вісті. Президент торговельної палати цїс. радник Лянґенганґ і секретар торг. пал. др. Вілґіцкі вїрнули з Відня з послїднього засідання централї для підготовки торговельних зносин.

Інсталяція ректора. З нагоди інсталяції ректора на рік шк. 1903/4. буде нововибраний Rector magnificus проф. др. Вальтер фон Герман на Гербах мати після старого академічного звичаю інавгураційний виклад. Тема відчиту: „Триденітська форма шлюбів в правно-історичнім освітленю“.

Мійська рада відбуде в четвер 8-го жовтня б. р. своє перше засідання по фєрїях.

Вінчане Севастіяна Балашескула з Аннон Оичу відбудуть ся дня 8-го жовтня н. ст. 1903. о 4. год. по полудні в гр. пр. церкві в Карацєві н. Ч.

Вістник розпорядків для був. шкіл народних, випуск X., вийшов власне і містить розпорядки про подання о наданє місць уч., повітові бібліотеки учительскі, організацію висних курсів для дівчат, подання о зниженє цїни їзди на залїзницях, оповіщення про статут уч., витяги з протоколів засідань кр. ради шкільної і конкурсів. Тому, що управителі шкіл обовязані подавати вістник до відомости учительства, не подаємо докладний зміст сих розпорядків.

† Константин Тевтул, учитель в Бергометї над Серетом, номер 4. с. м. по короткій тяжкій недугї на 24. році життя. Похорон відбуде ся 6. с. м. В. с. н.!

„Сїч“ у Вашківцях над Черемоном розпочала сєй неділі свою діяльність в присутности всіх руских послів величавою мавїфєстацією, про що подамо обширне справозданє.

І у Вашківцях над Серетом було сєй неділі сьвято, бо отворено там касу райфайзенську.

Нові товариства. Передтамтої неділі отворено в Киселеві касу а в Рогошєштах читальню.

Конкурси розписані на учителя в Чернівцях (на Клокїчї) з німецькою і рускою мовою викладовою, на місце надучителя в Гоголіні (Черновецького повіту) і у Вовчинцях (Середського повіту) з рускою мовою викладовою та з німецьким і володимським як предметами а на місце учителя в Юрківцях з рускою мовою викладовою.

Заповіджені сходи з танцями тов. „Бук. Боля“ відбудуть ся в сали „Нар. Дому“ в неділю 11. жовтня о пів до 9-ої год. вечером. Стрій домашній. Вступ від особи 1 кор. — Видїти.

„Бук. Боля“. В п'ятницю відбуде ся проба як звичайно о 7-й год. веч. Звертаємо увагу членів на сє, що проф. Колер не може проби протягати поза 8-му годину, тому просить ся членів приходити точно о 7-й год., а сєй п'ятницї тим більше, що мусимо приготувати кілька пісень на сходи. — Модест Левинський заступн. голови, Орест Гандяк секретар.

Російський конзулат оповіщає, що урядові години є між 10—1. — По полудні нема зносин зі сторонами.

Нещасна пригода. При виїзді вечірнього поїзду особового ч. 13. зі станції Судова Вишня в Галичині дня 28. вересня с. р. дістав ся 80-ти літній старець Яков Рубін з Богородчан, повертаючий з Відня до Станіслава, в невідомий спосіб під колеса поїзду, котрий єго так тяжко покалічив, що помямо безпировочної помочи лікарської і підиринтої операції, закінчив життя.

Відвикайте від куреня, або курить в загальї як найменше! Деякі люди кажуть, що не можуть обійти ся без куреня тютюну і якби на доказ сего курять дуже багато. Правда, куренє єсть тяжким налогом, (pardon! — приемностию!), як усякий наліг, але все таки треба його поборювати за всяку міру, бо оно впливає на організм шкідливо. Звісно — отруєнє, нікотина. В малій давцї ужита нікотина може людям й не шкодити, ба навіть причинити ся до „успокоєня нервів“ — як деякі курці заповідають. Та ба! неоден з тих курців вживає тієї нікотини за багато, увесь день йому цїгарета чи цїгаро не виходить з уст, все коло нього димить ся мов з фабричного комина. Проти такого нерозумного й безграничного куреня належить в імя людського здоров'я, сего неоціненого скарбу, горячо повставати. А кількож то таких курців, коли вони є ще й батьками родин, дивить ся з певного рода втїхою, чи навіть гордостю, як синок-недоросток і собі „дзїгаро“ смонтає. Такий курець-батько так немов і каже: гляди, мій син у мене вдав ся! і дозволяє звісім синоїїно затроювати синови молоденький організм. Се грїх проти людини й вітчизни, котра потребує здорових горожан! — А коли вже в кого існує лихий сам собою звичай куреня бодай у мінімальній дозі, то най хоть уважає на те, щоби не привикати до втягання диму в легкі. Цїгаретовий дим переводить отруєнє через легкі почавши в обіг сєків і грозить великою небезпечкою затроєнню вєсьмоу тілу. Тому і від того повинні відвикати ті, в яких куренє стало певного рода malum necessarium. — Найліпше булоб не курити. Є тільки ріжних способів у культурного чоловіка знайти собі користайішу й естетичнійшу розривку, що робленє „комїна з рота“ блїдне при них. І по що в кінці пускати дорогий грїш із димом?

Найбільшим містом на сьвітї єсть столиця Великої Британії — Лондон, що числить 6,581,402 душ населєня (в Галичинї було в 1900/1 р. 7,317,023 жителїв). Всїх домів єсть в Лондонї 928,008, так що нересєчє 7 мешканцїв припадає на один дім. В центральнім Лондонї єсть 4,536,441 душ населєня і 571,678 домів. Як в Парижі так і в Лондонї з кожним роком зменшає ся число уродин, а населєнє міста зростає головнєю через єміґрацію з провінцій, що виносить нересєчє 22,000 голов річно. Хотїя в Лондонї родить ся більше дітий мужєского як жєньского пола, то жїночє населєнє перевищає мужєськє о 253,371 осіб, а в ділянцї Гампшєд припадає навіть 159 жєньщин на 100 мушїн. Особливостю Лондона єсть величезний процент, як в нїоднім містї, божєвільнїх. В 1892 р. передано з центрального Лондона до заведєнь для божєвільнїх 16,285 осіб; майже більша частина з них збожєволїла наслідком пїяньства. Жебрацтва в Лондонї ще більший процент як у Чернівцях. Досить згадати, що кожний 100-ний Лондонєць єсть заводним жебраком; в тім лежить і причина, що в Лондонї бувають часто крадежі і убийства і мало-коли можна єспїямати злочинцїв. Жебраки зорґанїзували ся навіть в окреме товариство і заснували власне інформаційне бюро.

Син Милана. Гр. Євґен Зїхі, один з найліпших приятелїв пок. короля Милана, привїв з собою онодї до парламентарних кулоарів 15-літнього нешлюбного сина короля Милана, який називає ся Милан Христїч. Милан має бути гарним хлопцем, як пишуть дневники. 1р. Зїхі старав ся примїстити свого купїла в Терезїанськїй академії, але гр. Голуховський на сє не пристає. Так само не пристає Милана до кадєтських шкіл на Угорщинї. Гр. Зїхі буде старати ся примїстити Милана в якїй кадєтскїй школі в Нїмєччинї.

Не вільно бити в нїмєцкїм війську з нагоди починаючих ся виправ рекрутїв вийшла остра заборона дотикати рекрутїв при науцї військової мудрости. Непослушним грозить кара. Придалоб ся звернути на сє увагу й при наших подках.

Нїчого собі поліція в Мадридї! Виприло ся, що багато чиновникїв полі-

цїї тамошньої творило спілку з глїтаамї, кармантїними злодіями і великими злочинниками. Укарано з тієї кумпанїї дуже мало, 122 низших урядникїв відправлено. — Розумїють ся на нїшїм „ремєслї“, то і не пропадуть...

Жєньщина з бородою. Юлія Пастрана померла сьмї днями в Дрездї по дуже рухливому житю. Мала она довжєзнє волосє на голові і гарну бороду й вусяки темно брунатної барви. Ізидра по сьвітї як „бородата-дама“. Вигляд єї був вельми симпатичний. Виходячи на прохїд любила вдавати на себе часто мужєськє убранє і тоді годї було єї відрїжнїти від иньших „кавалїрїв“.

Тайна поліція увизнила в Оїстер Бєю якогось Генріха Вайґєра, Нїмця, котрий намагав ся три рази дістатися до літньої палати Рузвєльта. Показало ся, що „заговірник з револьвером“ був нещасливцем хорим на умї.

Нарід, в якого панує поліандрія (многомужє) живе в південній Індїї перед Ганґєсом і називає ся Тодас. Венка дївчина, що вийшла за муж, вийшла тим самим за муж за братів свого мужа. — Скомпанкована історія!

Рїшард Ваґнер, славний композитор і починник так зв. музики будучности, був навіть свого часу — в початках своєї сьвітлої карєри артистичної — танцюристом балєту. Довїдуємо ся сєго з романа Посонїя п. з. „Der Roman Richard Wagners, Herzensgeschichte des Komponisten“, який появил ся в одній жіночїй часописї в Лїпску. В угоді підписанїй ручитєлями композитора зазначєна „пенсія“ його в висотї 10 золотих рєнських мїсячно. І так починають часом великі мїстїцї-гєнїї вїків.

Ворогом горсєтїв є славний французський лікар др. Маршаль. Він повїдає, що на 100 жінок, які носять горсєти, хорєе тяжко з тої причини 70. Тому радить унормувати ношенє горсєтїв відповідним законом. Жадна жєньщина низше 30 літ не єсьмє носити горсєта, а котра би не покорила ся законовї, має дістати 3 мїсєцї вїзничї; колиж вона ще не повнолітна, то родичї єї або й опікуни платять за неї відповідну кару. — Не знати чого більше перелякають ся декї панї, колиб такий закон і справді настав, чи кари, чи того, щоби признати ся до унічєнєя 30 літ?

Сховає скраденї клейноти в губу одиє московський пташок від чужих єкрїнь і маєтків. У вїзницї передала йому ті клейноти власна жїнка, працюючи ся з ним предовішим поїлїунком. Тота „сєрдєчність“ голуїної пари подружї впала надзорцєви в око і він зарядив ревізію в губї. Так знайшли ся клейноти.

Ібзєн і король. Кілька разів западає великий писатєль на здоров'є так тяжко, що нїхто й не єспїєвав ся його виуждєти. Та жєлізна натура перемєгала всяку слабїсть і він знов являв ся межї здоровими на превелику втїху родимцїв, що його боготворять. І недавно ще доносили дневники з Христїянїї, що гєнійний поєт небезпечнє хорїй, а тут він знов вивинув ся з під рук „косаря“ і ходить здоровий по сьвітї, правда — при помочи послуживка. В своїм характеристичнім убранствї відвідував він королївський парк, доки його сьмї днями по прибутю королеви не замкнено для публїки. Пару днів тому муєсь відїйти від брами парку. Слїдуючого дня прислав йому король особїйний ключ від парку зазначючи, що для Ібзєна стоїть королївський парк всякої пори готовий.

Подяка.

Видїл тов. „Зорї“ почувєє ся до милого обовязку зложити своєму членови Вл. Панї Оєнії Кордасєвич прилюдно сєрдєчну подяку за ласкавий надаток в сумї 10 кор., які панї Кордасєвич прислала на покритє недобору на передавленю аматорськїм дня 4. жовтня с. р.

За Видїл:

Ів. Созанський
за писаря.

Ів. Засарно
голова.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Рекламациі неопе-
чатані вілні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Вашковецьке св'ято.

Заповіджене на 4. с. м. отворене „Січ“ у Вашківцях зміняло ся завдяки старанням тамошних січовиків в величаву народню маніфестацию.

Уже рано бачили ми у містечку якийсь св'ятоточний рух, та правдиве св'ято розпочало ся аж по обіді.

На місці збору, обведеним полотноним парканом, красував ся чудово умащений павільон прибраний дорогими народними вишивками. В середині була улажена трибуна для бесідників і президії.

Коло другої години почали надтягати „Січ“: Перша примаширувала „Січ“ вашковецька; поруч з нею усталила ся „Січ“ залуцька в силі яких 80 січовиків та 30 дівчат з дівочою „Січ“.

Прибули відтак „Січ“ з Микулинця, з Снятина, з Карлова, з Видинова, з Княжна і другі.

Між тим збирали ся запрошені гості, по більшій часті селяни. О третій годині просторий майдан був битком заповнений: числили верх 2 тисячі присутніх.

Розпочали ся збори. Вибраний председателем п. надр. Ясеницький повитав короткими щирими словами зібраних і уділив слово „січовому батькови“ д-ру Трильовському з Коломиї.

Сей пояснюючи статуті січові вказав передовсім на цілі товариства: утримувати пожежну сторожу та гімнастичними вправами гартувати могуті тіла.

Звернувшись відтак до запорозької „Січ“ вказав бесідник на її

значінє і пригадав січовикам, що так, як давними часами боронили Запорозжя цілу Україну від ворожих нападів, так і теперішні „Січі“ мають за задачу заступати ся за свої, народні права, мають в першій д'яв'ї підносити і ширити народню просвіту, а в потребі ставати їй до борби з ворогами народної культури.

Наступив вибір старшини.

Міжтим прибуло на наше св'ято й жидівське тов. „Сіон“ з своєю хоругвою. Привитані грімкими окликами „Славно Жиди“, висказали Жиди устами свого речника, що прийшли тому, аби положити вже раз кінець поголоскам, мов би то Жиди та Руєни два найбільші вороги.

Противно — казав бесідник — ви і ми упосліджені, наша доля однака, тому й не ворогуймо між собою, а тримаймо ся разом. А що ми вам віримо, що не боїмо ся, щоби тут повторив ся Кишенев або Заболотів, на се найлучшим доказом най буде наша присутність на вашім великім св'яті.

З черги наступило відслоненє прапора і врученє відзнаки.

Якраз тоді, коли нововибраний кошовий обіймаючи дрожачими руками червоний прапор складав на нього з слезами в очах присягу, що буде вірно і чесно служити товариству — прибули наші посли. І знесла ся буря немовкаючих оплесків. Запанувало загальне зворушенє, багато присутніх плакало, а коли надрадник Ясеницький хотів іменем зборів привитати прибувших заступників народних в першій хвиль не міг із зворушеня, промовити ні слова. Всі присутні зрозуміли тоді, що наші посли — то кров і кість

наша, що вони лиш для нас і через нас працюють і працювати будуть.

Слїдувала промова січовика Сандуляка з Карлова іменем галицьких „Січий“ до буковинських січовиків, а відтак незвичайно палка, потрясаюча бесіда посла Стоцького; вражінє, яке вона викликала, я й не беру ся описувати. Говорив — правда — лиш він один, але кожде его слово, кожда ним висказана гадка йшла з серця всіх вічовиків.

Привітними промовами від черновецького „Сокола“ і черновецької академічної „Січі“ закінчили ся отсі і загальні збори товариства „Січ“ у Вашківцях.

Наступили відтак вправи поодиноких „Січий“, де особливо відзначили ся залуцька та вашковецька „Січ“ — потім народні танді — а відтак заповіджене представленє „Боднарівна“. Гра молодих — але знаменито вишкolenих артистів зробила — особливо на селянській публиці — велике вражінє.

Закінчило ся св'ято великанським походом при св'ітлі смолоєшків. І здавало ся, що се давня запорозька „Січ“ іде, що веде нас по нашій свободній українській землі новий кошовий по виграній битві на січовий пир.

О. В.—ий.

Балканський вулкан.

Св'іт грає залюбки двулличну роль, а Европа — як найкультурніша закутина його дає сего найкращий примір. З одного боку мир — з другого війна. Мирові конференції, противовані стреміння, кличі в імя загального поєднаня і вза-

ємного порозуміння народів лунають по широких просторах земського гльоба і сияють принадною, заманчивою красою — на газетнім папері. Так оно якось європейській людині й загалови до серця припало. В Газі дзвонить срібний дзвін всесв'ітового мира. Мировці з Бартою Сутнер на чолі кидають громовий клич „проч з війною! На діл оруже!“ — а там під ясним, теплим небом полудня струїть ся горяча кров, підносять ся опарами в гору як жертва Каїна. Впили ся зубами в тіло друг друга завзяті мешканці балканського півострова, від ударів каленого ружя луна йде по Европі, а вона — сердечна — з усіма державами так довго собі приглядаєть ся борбі тій, як Серби приглядаєть ся завзятій бійці когутів.

Та вкінці сприкрило ся декому й приглядати ся тій різанині. Австрія й Росія подали собі руки, щоби завести який лад у тій справі, а сердешна Туреччина тому й рада. Бодай так виглядає зверха. Тим більше, що пацифікованє Македонії мало би виконати ся методами мировими, без огню й меча, реформи в Македонії мали-б перевести ся під дозором обох опікунських держав-сусїдок. А Болгарам скаже ся: Тепер ша! не мішати ся до справ турецько-македонських, хотя там межі македонськими повстанцями є й болгарські сини. Болгарія повинна зрозуміти російську коменду „руки на піват!“ І буде мир і розумна реформаційна робота. Так оно має виглядати.

Але що зробити з македонськими повстанцями, які втікли з Туреччини в Болгарію? Порта має з того приводу величезні жалі до Болга-

С. Леонїд.

Проблематик.

(Конець.)

— Тому уладимо річ так; насамперед вискажете ви мині свій погляд у тій справі, а потому я скажу вам, як я думаю...

— Добре. Плятонова „ідея“ — — Став мині пояснювати. Я не в силі розповісти тої всячини, яку почув від него. Дарма-б і силуватись мині все те повторити. Були там страшенні карколомні скоки від „того, що владає св'ітом“, аж до теперішнього положеня робітників. — —

А тимчасом на другому кінці компанії розспівало ся жіноцтво, за ним підтягали й молоді робітники усякої піснї.

— Ходімо їм помагати, пане Трушко, — кажу, щоби вирвати ся від його перестрашаючих виводів.

Але він скривив до усміху лице, махнув легковажно рукою немов хотів сказати: ет, мене такі дурниці не обходять ні трошки; о то з тебе мудрий чоловік, ой-ой!

Я пізнав у Трушці дуже збаламученого чоловіка...

А раз то він сказав таке до людей. — Слухайте мене, я вас поведу там, де ніхто вас не міг завести, бо не мав серця такого, як я. Воно горить для вас, бо ви нещасливі, віруські робітники,

хлопські сини діти батьків, прагнених бучками! Я буду ваш Христос, ваш Йозує... Поведу вас, але всі мусимо тримати ся разом, не руками, а серцями і душами повязати ся, як ланцями. Ми — боги!!!

— Ха, ха, ха! — стали сьміяти ся дівчата-робітницї, що слухали всяких поважних слів поважно. Але ту — якже їм не сьміяти ся коли він говорив зі заналом такі — „дурниці“!

А він не сїв, а впав на крисло і гірко-гірко заридав. Аж плач тої перелякав розбавлених його мовою дівчат, затихли, з острахом йому пригадали ся. Чекали — що то буде.

Ничого не було. Він вийшов хустку, отер слези і сів спокійно. Потому став думати уперту якусь думу...

— Се правдиво сектанцке лице в нього, — каже до мене Черемха. — Так, як бим бачив перед собою російського сектанта!

І справді було в нїм — в його лиці щось такого, що свідчило про упорну працю мысли, щось дивного. Тоті очі троха носі, борода розхристана, коротка, рідка; бліде лице, хотя не худе, з цеглястими рум'янцями, вистаючі кости надличні, до того дивна неописана усмішка коло уст — все те робило по-яву тую незвичайною.

„Сектант“ приступив до нас.

— Ту мене пече, показав на серце. Що вони мене висьмівають, про те мині байдуже, они тому не винні, бо не розуміють. І то мене болить. Чому вони того не розуміють?... І чому я не маю дару слова, котре би пірвало всіх за

собою?... Щоб я міг бодай виразити словами свої думки, що тліють у серці... Знаєте, якби те все прибрало форму, що ту в серці є, якби отворило ся воно св'ітові, вилетіло зі серця — то не було-б бідних — нещасливих. Моє серце уцїлило би всіх, всіх, всіх!...

Ми дивили ся на нього, не знаючи як його потїшити в тому горю.

А в него св'ітили ся очі, як похоронні св'ічки неначе кидали блиски на зачервонїле лице, на високе бліде чоло і на цілу сильну, робітничу його постать...

Я пізнав у Трушці хорого чоловіка. Близько рік не бачили ми „сектанта“. І ніхто за ним якось навіть не допитував. А я щось немов угадував місце його пробування, та прикро було кому звиріти ся з своїм прочутам...

Раз він з'явив ся у товаристві.

Сидів цілий вечір, вела ся розмова про близькі вибори чи щось, а наш Трушко — на велике диво й чудо — не забрав ані разу слово. Сидів спокійно, неняко при столі, палив цигаро і мовби води у рот набрав.

Коли вже ми стали розходити ся, сїпнув мене й Черемха за рукав і шепнув:

— Ходім ще до котрого кабаку, по-балакаємо дещо!

Нам в тее грай! Дуже бо цікаві були довідати ся дещо про його теперішнє житє з часу його довгої несправнї.

— А деж ви так бували, що не було вас такий довгий час видко межі людьми? — питаю Черемху, коли ми вже у трьох засїли за столом.

— Гм де бував! І не згадаєте! У Крафт-Ебінга?

— Що? жартуете хіба! — здивував ся я і щось мене так неначе й трутило: ось бачиш, яке!

— У Крафт-Ебінга? — запитав Черемха, — за чим жи ви там?

— Я знаю, що ви дуже а дуже цікаві те знати, тому розповім вам усе до чиста... Я тепер спокійний і — здоровий. Перше не був здоровий... Панє Черемха — хочете напіроса? Закурїть, закурїть собі!... Отже так було... Якось напала на мене така велика туга, що ну! Дуже я став неспокійний. Не опускала мене думка: чому так нерівно на св'іті — одні дуже багаті, другі страшно бідні. Такі великі мільонери, такі капіталісти — а з другого боку бідняки, пролетарі... І як би то направити... І от мині здавало ся, що я знайду спосіб і пораду бідним людям... Але я не мав спокою ні в день ні в ночі... Все читав і читав і читав... А жінка стала плакати. Вкінці я не мав часу ходити до фабрики, бо хотїло ся читати книжки, аби помочи братам-робітникам св'ітові... Я цілими ночами ходив по хаті, розмовляв. Питав у жінки дещо, а вона плакала. Не давала поради. Так було з пів місяця. Приходили до мене товариші з фабрики, але скоро втікали, не порадивши нічого мудрого... А жінка все плакала. Аж раз прийшов єї брат — столар і мій один приятель і каже: Поїдьмо, Трушко, на прогулю, що будеш куняти в хаті. Добре, кажу, як ви будете зі мною говорити на таку тему

риї. А вони не мають знова охоти вертати до турецького раю. І до чогож тут нарішті й вертати? Хати їх, загороди полищені, зруйновані. Де і з чого жити? Турецьке населення не прийме їх прихильно. Отже в тій справі мусять заговорити средства матеріяльні, яких не можна щадити для повстанців. Треба їх конечно роздобути й помочи Македонцям. А тимчасом — думають опікуни — сотворити контрольні влади, які наглядати-б над переведенням нацифікаційної роботи, дати їм відповідну, потрібну силу і буде гаразд. Такі пляни.

Отже тоді буде можна розпочати спасительні реформи. Отже переді-всім — гроша! А потому буде спокій, устане покольний пролив крови, завзяте, підступ, варварство?

Чи і справді удасться можуть Молохови залити балканський вулкан? (я.)

Промова посла Єр. Пігуляка

виголошена на засіданні союму з дня 6-го жовтня 1903.

Високий Союме!
Високий сойм зволить рішити:
„Виділа краєвий звиваєся заінтересувати ся методою доєня коров після Гегельюнда і предложити до слідуючого союму відновіти внесення дотично виробаджана і розповсюдженя тої методи доєня в нашім краю“.

Високий союме!
О значінню і важности молока для народу, не потребує широко розводити ся, сеж загально знана річ. Я лиш кількома числами зверну увагу на значіння, молока зі згаду господарського. Добрі корови всьляких рас дають пересічно через рік денно 10 кілограмів молока. Молоко містить в собі пересічно осмю частину сухих частин, отже є в тих 10 кілограмах молока 1-25 кг. поживних частин. Порівняймо се з пиншою важною живностію, праміром з мясом, то виходить слідуюче. В м'ясі є 28-30%, значить не сповна третина сухих живних частин. Таким чином репрезентують 10 кг. молока 3 до 4 кг. мяса.

Дійна корова, або від продукують при тученню на заріз в своїм тілі найбільше 1 кг. мяса на днину. Порівняймо се з тими 10 кг. молока, що молочна корова всьлі денно видати, то виходить се на потрібну до чотири раз більшу продукцію важної для нас поживности. Добра дійна корова, що зі своєю ваги видає при зарізі 50 процентів зуживних частин, продукує отже за рік в молоці три до чотири рази тільки,

як я хочу, то поїду з вами. Мині треба конечно мудрих людей до розмови. Дуже — дуже багато говорити — мислити!... Завезли-ж мене они — а не кажуть де. Ми станули в салі, де ліжок було пару. Зараз прийде один мудрий пан кажуть, розмовиш ся з ним. А, добрі ви, кажу їм, таж се шпиталь.

Ви, мої приятелі, гадали, що не знаю де я? За якийсь час вийшов до мене якийсь нанок і став зі мною розмовляти. Балакали ми про все і він страшно зі мною перечав ся: на тему церкви, шкіл, соціального питання і т. п. Вкінці каже мині: мій пане, зістанете якийсь час ту. Може вам жалі за домом? Ні, відповідаю, маю важніші питання, як дім. Зістану ту. — І тут будете спати — се ваше ліжко, каже. А потому хопіть крейду, і написав на таблиці, що над ліжком; одну букву: „І“...

— Що се значить?

— Ідіот! — відповів спокійно. — Як лікар відійшов, приходить до мене з кута салі якийсь нанок, вже сидивий трохи, представляє ся мині і зачинає розмовляти на мою тему поправу суспільного ладу. — Та ви дуже мудрий чоловік! — каже мині старий, чогож він написав на вашій таблиці „І“... — Що се значить? питаю. — Та „ідіот!“, відповів мині. Хотів-би я, щоби цілий світ складав ся з таких ідіотів! Ви мудрий чоловік! І мене він так з початку назвав був, але потому прийшов сам радник двору проф. Крафт-Ебінг і він пі-

що на собі мяса має, незуживши при тім себе, як при зарізі. З сего виходить, що молочарська господарка далеко корисніша ніж господарка продукції мяса бож видає в молоці три до чотири рази дешевше всьх потрібних до поживи тіл. Бувають корови, що дають в своїм найлучшим часі 30 до 40 літер молока денно, або 15 кг. масла. З сего виходить, що коровляче вимле є подивляючим хемічним лабораторіум. Але на сім не кіпчить ся чудове усособлене вимля: воно в силі певними штучними процедурами з нашої сторони ще далеко вище піднести свою продукційну силу. Коли приміром возьме ся дойти корову по вполноженню через якийсь час 6 до 8 раз денно, то можливо таким чином змусити вимле не конче молочних або молодих коров продукувати в двоє або і троє більше молока і ся піднесена продукція триває вже і на послі, хоть би вернути за якийсь час назад до звичайного дво або три разового доєня на день.

З сего виходить, що процедура і спосіб доєня має великий вплив на скількість молока. Ба не лиш те, правильне і старанне доєня не лиш прибільшає значно скількість, але підносить навіть якість або доброту молока. Се доказує, що далєло не однаково, хто доїть і як хто доїть корову. Доїти корову повинна лиш розсудна особа.

Як раз тепер займають ся люди по різних краях дуже старанно сям в різній господарці не маловажним питанням. Перед в тім веде Данія. Дунський ветеринар Гегельюнд довів до довголітних пробач і вислідях до окремої вадлучної методи доєня, він винайшов навіть окрему методу послідоєня. За помочю даньського правительства поотворювано там від двох літ окремі курси для того способу доєня і туда висилають людей зі всьх других країв на науку. Також і наше міністерство рішництва вислало минушого року туда кількох відновітих людей а тепер повстало вже також і в нас у західній Австрії багато таких курсів, де люди учать ся того нового способу доєня.

Ся справа зацікавила надзвичайно сільських господарів, та вона й заслугоє на особливу увагу. По дуже обширних слідженях сконстатовано в Швеції і Данії, що ся нова метода доєня підвисає прибуток молока на корову і день пересічно о $\frac{3}{4}$ до 1 літер. Але се не єдиний здобуток сеї методи: молоко видоєне після сеї методи три до чотири рази ситійше як молоко після звичайного способу доєня. Те після Гегельюндського способу послідоєня видоєне молоко можна просто за сметанку уживати і продавати. Обраховувавши інтересовані люди, що прибуток молока викликаний загальним виврожденням сям новим способом доєня виносив би в цілій нашій державі на рік яких 100 мільонів корон. Розуміє ся, що прибільшене молока не

знав, що я не „ідіот“, тільки не згоджую ся в поглядах з вищими людьми: моя спеціальність — релігія! Тут я абсолютний пан і не дам ся нікому переконати що до моїх поглядів... Га, але ви здаєть ся соціологіфілозоф? Так є, відповідаю ему. — Ну, отже не ідіот!

Чекайте, прийде гофрат, то покаже ся, чи ви ідіот! Ви преціл мудрий чоловік! Кивав головою, відійшов від мене геть аж у сам куток салі, потому вертав пару разів, приглядав ся на мене, кивав головою; знову вертав. Але говорити зі мною не хотів. Минуло пару днів. Я не мав що читати, ні з ким виговорити ся. Але жити було гарно, їсти добре і купів до того. За пару днів прикликано мене до якогось старшого пана, його титулували „гофрат“ — і він став зі мною розмовляти. Розмова була звичайна: звідки я? чий син? які школи кіпчив? чи багато заробляю? багато в мене дітей? А потому запитає мене де-що на мою улюблену тему. Тут я розговорив ся... Ну конєць кіпчив такий: старий сей професор каже: ви не „ідіот“, ви „проблематик“. Ідіот — є дурний, не знає говорити і мало дуже розуміє, а ви знаєте і одно і друге, тільки ви ханаєте ся за дуже для вас тяжкі питання. Хочете відгадувати загадки, проблеми, до яких ви не досерли ані наукою, ані талантом. Зрозуміли? А звертаючи ся до других панів, здає ся професорів, каже (я добре се почув і зрозумів!): чоловік сей з ніякого згаду не

у кожної корови однаково, але у деяких коров прибуває за сею методою молока денно на два до три літер. В багатьох коров з часом не то що молоко не убуває але навіть чим раз більше прибуває. Крім того має ся метода доєня ще й то за собою, що вона запобігає стриманню молока у вимню, як се в многих коров буває, запобігає також всьляким хоробам вимняним і деяким блудам молочним.

Манипуляції при Гегельюндській методі доєня досить поєдинчі, так що їх зовсім не тяжко в короткім часі виучити ся. Описувати той спосіб доєня тут не на місці.

(Конєць буде).

Вісти з цілого світа.

— Австрійський бюджет. Міністерства еще не скінчили робіт над бюджетом на р. 1904. Фінансова рівновага між доходами а видатками звихнена в наслідок значних кредитів на запомоги для країв потерпілих від елементарних катастроф. Супротив сего міністер фінансів мусить робити ощадности і в тій цілі стараєсь порозуміти ся з іншими членами кабінету.

— Мадярська казка про нових королів. Мадяри в своїм націоналістичнім шовінізмі самі вже не знають, що мають робити та видумують небезпечні, котрими хотіли би застрашити тих, що стоять їх шовінізмови на перешкоді. Так пустили деякі мадярські газети чутку, що сини теперішнього цїсаря німецького лагодять ся обняти колись в своє поєданє угорську корону і для того вже тепер учать ся мадярської мови. На то одержав „Pester Lloyd“ з Берлина, як здаєсь, з півурядового жерела, таку звістку: „Із статей в газетах, після котрих князі Айтель Фридрих і Адальберт лагодять ся до обняти корони сьв. Стефана і в тій цілі старають ся на-учити мадярської мови, насміяли ся в Берліні так сердечно, як то иподі можна насміяти ся хоч би й з дуже дурного дотепу. Князі Айтель Фридрих і Адальберт не розуміють доси ані слова по мадярски. Також і звістка подана в „Pesti Hirlap“, мов би то німецький наслідник престоло хотів виучити ся по мадярски, щоби з нагоди гостини в своїм полку

є небезпечний. Можна його пустити. З часом він сам видічить ся, хотя непереможний наклін до розв'язування проблемів буде появляти ся у него часто. І так я вернув до дому, кіпчив своє оповіданє „проблематик“, — пішов до фабрики робити. А з книжок моїх — нема ані одної. Попродала жінка. Бачите жила з книжкою... Знаєте певна чуїсть огорнутое серце, коли я повернувся і побачив її збідзовану, худу... Або й тих дітей, що тиснули ся цілувати мині руку і жибоніли: татко є, татко наш коханий... Я постановив тільки думати про них, робити для них. Кинути на праву сьвіта, бо не до того я майстер... А вони, біди! А я таки їх батько, жінці муж — а не який дивний звір!... А коли верне така думка знову, то —

Замовк. Ах, певно ти не „дивний звір“! — погадав я собі. Руский брат прибуває з родини, бачить дїпші порядки у сьвітї, запалоє ся бажанєм направити долі тисячів-мільонів, кидає ся до тяжких для нього книжок, його мозок тріскає з переладована думками — з утоми думок — і він —

Ні, се не звір дивний, се тільки проблематик, що не має ніколи спокою...

Я пізнав у нїм незвичайно веща-ливого чоловіка...

виголосити тоасть по мадярски, але австрійське правительство не хотіло дати урльоупу професорови мадярської мови, котрий мав наслідника престоло учити, єсть лиш дурною видумкою.

— Відповідь Порту на комунікат держав з 24. м. м. Порта одержавши звістний комунікат держав, потверджує насамперед, що приймає его до відомости а відтак доказує знову, що має як найліпшу волю завести лад в Македонії. Коли доси реформ не заведено, то сему — каже Порта — винна лиш болгарська агітація, котра параліжує всю діяльність властей. Ворохобню удалось би здупити, коли би Болгарія схотіла не допускати, щоби ватаги ворохобників переходили на турецьку сторону. Ті ватаги розбиті на однім місці, виринають на другім. Порта висказує вдячність державам за пороблені кроки і представлення та сподіває ся, що они осягнуть по-жаданий успіх.

— З далекого всходу. На далекім всході відносини заострюють ся що раз більше а Японія і Росія висилають що раз більше войска, щоби бути приготовленими на всякий случай. Росія при помочи хінських робітників будує в Порт-Артурі бараки на поміщенє 50.000 войска. З другої же сторони доносять з Кубе, що японське войско з Дарі на острові Кію-шію відплило до Кореї. За кілька днів має туди відплисти ще більше войска.

З Бурси Пант. Клима.

До „руско-селянської бурєи“ Пант. Клима припало ся на шкільний рік 1903/4 слідуючих 50 питомців. Адам Николай, Вадюк Стефан, Балюк Николай, Берлад Марко, Величук Василь, Галін Іван, Галін Іларій, Гарас Михайло, Гоголь Юрій, Гриневич Олександр, Галан Іван, Грекул Стефан, Грекул Іван, Діба Юрій, Дурет Роман Р., Кавуля Василь, Керетя Іван, Керетя Юрій, Клима Тодор, Кливчук Стефан, Лазарюк Стефан, Лемний Іван, Лемний Тодор, Личковський Волод., Лемний Григорій, Лютик Михайло, Милничук Ник., Мінтянський Юрій, Одицький Василь, Одетюк Юрій, Оленюк Василь, Осадчук Антін, Остафійчук Василь, Перепилиця Танасій, Попівчук Мадей, Романович Юрій, Рошка Манолій, Русак Дмитро, Слободан Юлій, Смеричинський Ів., Стобик Корніль, Ткачук Василь, Товмацкий Ник., Химичук Дарій, Храшко Іван, Цернюк Юрій, Цуранович Константин, Чорний Василь, Шевчик Олександр.

Надзирателями бурєи є пан Ник. Юрій Галіка і пан Николай Мигалюк.

Що до шкіл, до котрих питомці ходять, то розділ ось який: 25 гімназистів, 12 з пригтовляючої класи, а 15 з народних шкіл:

Питомці походять: з черновецького повіту 24, з ніцманського повіту 8, з вижницького повіту 11, з заставницького повіту 1, з серетського повіту 2, з сторожинецького повіту 2, з Галичини 2, 45 гр. восточного віроісповідання, 7 гр.-кат. віроісповідання.

Бурса поміщена на стрілецькій улиці ч. 14. Для поміщення бурєи винаймало ся цілий дім складаючий ся з 7 сухих яєних кімнат, за що платять ся місячно 84 кор. При домі є велике подвірє і малий огородець, в котрім питомці можуть вчити ся. Для провадження бурєи є окрім двох надзирателів, котрі більше науковим успіхом питомців займають ся, для адміністрації господарня, пані Смеричинська, котрій платять ся місячно 60 корон і для єї помочи дві служки. Основатель і управитель бурєи з своєю надзорою радою, до котрої належить пан др. Конст. Клима і пан ц. в. проф. Гіма. Ісєпенко, старають ся всьма силами, щоби удержати як найбільший порядок в бурєі, а особливо щоби як

була як найбільша чистота взглядом на гігієну. Бурса отримує ся з датків місячних і добровільних датків, котрі вилають від часу до часу то від одиниць то від корпорацій. В минулому шкільному році удало ся основателеви зібрати поперх 1633 кор. і не мало натуралій, річній і н. В членів „русько-селянської бурси“ вступили від сего року пани Лукашевич ц. к. секр. вид. кр. Петро Кулакович ц. к. проф., Омелян Могильницький академик, Іван Ганкевич, ц. к. авск., Михайло Коралевич, ц. к. судія, Николай Гарає учитель, Михайло Іванко ц. к. авск., Николай Івасюк акад. малар, з місячною даткою 1 кор., пан др. Дутчак з 2 кор., о. Левіцький 2 кор., пані Мацильська Євг. з місячною даткою 2 кор. і панна Стефанія Пан 1 кор.

Позаяк основатель собі поставив за ціл лиш дійсно здібних а убогих питомців приймати, котрі без его помочи не можуть одержати ся в школу, то він від своїх питомців не може жадної платні брати, з винятком 2, що платять по 2 кор. місячно, а 6 по 1. кор., бо принало ся найбільшійших межі бідними. Зголосило ся 117 учеників. Задля браку ередств музей ся на жаль лиш 50 приняти. Щоби діти рано не їли сухий хліб, то управитель постарав ся, що они тепер дістають що ранку горнятко молока.

Тамтого року було 30 питомців; всі перейшли з добрим успіхом до вищої класи, оден Вадюк, що мав поправку з німецького, зробив єї, так що результат для минулого року ось який: Межи 30 питомцями 10 відзначаючи учеників, а 20 дістало першу. Жаден не утратив року. Тепер є 50 шт. Інвентар треба було відновити і збільшити, за помешкане платять ся 34 кор. місячно більше як того року і т. н. а нових членів дуже мало приступило. Місячні видатки і 60 кор. пані Смерчинської 84 кор. за помешкане, 20 корон служницям, 10 кор. надзирателям, 19-7 за молоко, то вже є около двіста корон, а управитель дістає певних грошей місячно лиш 112 кор., около 80 кор. мусит вишми способами придбати. Прошу тому всіх щирх Русинів на сам перед, щоби приступили як найчисленніше в члені бурси, а хто се не може, щоби від часу до часу підпирав бурсу і при кожній нагоді не забував, що 50 убогих, щирх русках дітти чкає на его поміч.

Часові запомогли вилили на новий шкільний рік від пана п. к. проф. Брензана 1 кор., панни Ник. Костецкої 1 кор., від. пана Олек. Поповича 1 кор., а від Ілі Поповича 24 сот. Як управитель складаю тут всім щирим жертводавцям як найсердечнішу подяку і прошу сердечно, щоби бурсу і на дальше підпирали.

Пант. Клим, студ. філ.

НОВИНКИ.

Вчорашнє засіданє бук. сойму було дуже бурливе і тривало від 10 год. рано аж до 3 год. по полудни а відтак знова почало ся о 6 год. вечером. Предметом нарад було запитанє др. Штраухера до краєвого президента в справі невідрадного положеня практикантів в урядових податкових та наглядні вноси др. Штраухера і Ник. Василька в справі конфесійних підбуджувань і нечесних личних нападів на Н. Василька в органі „рицаря Яка“. Докладне справозданє з того засіданя їзза браку місця і спізненості пори подамо в недільнім числі.

З університету. Декан філоз. відділу проф. др. Фрідвагнер удав ся як відпоручник філософського факультету на віче філозофів в Галле. Управу філ. деканату обняв проф. др. Гандль.

З правительства. Краєвий президент на Буковині іменував будівн. практиканта Фр. Губіша пров. будівничим адюнтом для державної будівничої служби на Буковині.

З пошти. Місце поштової експедиції при поштовім і телеграфічнім уряді в Іспасі отримала тамашна постова завідателька Іда Скала.

Збори „Unig-i“ в Сторожинці. Посол до державної ради др. Фл. Лупу обговорить на зборах, які устроєє Unig-i дня 11, жовтня б. р. в Сторожинці, по-

літичні і економічні відносини на Буковині. Збори почнуть ся о 11. год. рано в готелю „Молдавія“.

З гімназій в Радівцях. В радівській гімназії відбув ся іспит зрілості дня 28. вересня б. р. під проводом кр. ісп. Тумліжа. До іспиту зі всіх предметів приступило 5 учеників публичних і 1 екстерніста а до іспиту поправчого з одного предмету 4 учеників публичних і 2 екстерністів. Свідомство зрілості отримало 8 учеників публичних і 2 екстерністів; до іспиту поправчого прикінці біжучого шкільного пів року призначено 1 ученика публичного і 1 екстерніста.

Шкільні вісті. Учат. кандидат Адольф Пітельський, іменований провізоричним учителем молодшим при комун. школі народній в Ром.

Отворене староства в Вашківцях п. Ч. і посвяченє угольного каменя під будинок староства відбуло ся дня 2. жовтня 1903. в присутності президента краю кн. Гогенлового, майора жандармерії Катаржі, гофрата Шедла, старости Штронера, урядників, учителів, доколичних дідачів, представителів сьвященства і великої сили народу. Порадок так на двірці залізничнім, як також при триумфальній брамі і на самім місці посвяченя угольного каменя удержувала почесна сторожа т-ва „Січи“ і своїм тактом і делікатністю в обходженю з товлячю ся публікою з'єднала відразу симпатію всіх. Акт заложеня підписав президент краю і присутні вищі урядники, та нарочно на ту ціль запрошені гості, а відтак сьвященники всіх трьох обрядів відправили молебень, потім довершено заложеня вмурованем акту заснованя в угольний камінь і триразовим ударом молота, який довершило сьвященство, президент і визначніші гості. По привітних промовах о. Михайла Купчанка в імені вашківської громади, а зі сторони правительства краю кн. Гогенлового відповітали діти шкільні враз з учителями і учителями в квартеті ним народній по руски і по німецьки. Відтак президент в супроводі бандері „Січи“ удав ся до льокалю, де тепер знаходиться староство і прийняв аудієнції урядників, сьвященників і відпоручників громади. З товариств п'ятив на довгий аудієнції лише „Січ“, котрій подякував сердечно за труди положені при сьогоднішнім сьвяті і висказав велике вдоволення, що по селах засновують ся такі гімнастично-пожарничі товариства, котрі попри практичну користь, с'ють між нарід зерна здорової просвіти. В часі сєї аудієнції промовив президент пару слів по руски. Потім відбув ся бенкет в честь президента, на котрім були представителі всіх станів, навіть ремісників, та хибувало учительства, бо аранжер двірник Валюшескул давновісний ворог школи з десяти місцевих сьвя учительських нікого не запросив. О 5-ої години вечером відіхав президент з червоцекими гостями залізницею працюючи множеством народу. — *Очевидець.*

Пожежа церкви. В Ставчанях (нов. Рим.) згоріла дня 28. вересня б. р. гр. ор. церква до нащадку. Пожежа повстала внутр церкви, правдоподібно з горючої свічки, котру забуто згасити. Шкода вносить около 8.000 корон.

В справі рускої гімназії в Станиславові, як доносить Руслан, покликано до Відня віцепрезидента краєвої ради шкільної, д-ра Плажка.

„Бук. Боян“. Пригадуємо, що слідуюча проба відбуде ся сьогодні в п'ятницю точно о год. 7-ій вечером. Звертаємо увагу особливо панів, що час вже приходить точно і в комплекті, бо, як вже було оголошено, ювелійний концерт за плечима, тож нема часу гаяти ся. Маємо надію, що вже завтра з'являть ся всі члени в комплекті, щоби вже раз почати серйозну працю до концерту. — Модест Левіцький заст. голови, Орест Гандяк секретар.

В Балинцях коло Коломиї відбуло ся в неділю дня 4. жовтня б. р. сьвяточне посвяченє прапора „Січи“. Посвяченя доконав о. Олесь Івків о 3. год. по полудни, потім відбув ся в Трофимівці величавий фестин, а відтак о 8. год. вечером в балинецькій читальні Січовики відіграли народну штуку „Перший горальник“, що випала прямо знаменито. Аматори-мужики так при-

родно а заразом по мистецтви відіграли свої ролі, як того не потрапили-б може і найліпші актори-артисти.

Загальні збори Каси позичкової і щадничої для громади Звиниче, створеної зареєстрованою з необмеженою порукою, котрі відбудуть ся в неділю дня 18. жовтня 1903. о годині 1-ій по полудни в домі пана Тодора Лисюка. Порядок нарад: 1) Має ся установити стан паїв, вкладок і позик; має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до каси щадничої, має ся установити речинці виповіженя для вкладок щадничих і речинці платності відсотків від вкладок щадничих; має ся установити як найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стопу процентову для вкладок щадничих і для позичок (§§. 52 b—e, 59, 63, 65). 2) Має ся ухвалити, що робити з лишніми в касі грошми і як роздобути потрібних для каси грошей. 3) Ухвала в справі запомогі краєвої. 4) Вибір каснера і назначенє платні для него (§§. 29, 51, 52 ж). 5) Ухвала, кілько має бути членів в раді надзорчій і вибір ради надзорчої (§§. 32, 40, 51.) — *Тодор Лисюк, Ілія Смерчинський.*

Надзвичайні загальні збори каси позичкової і щадничої в Ставчанях будуть в неділю, дня 21. жовтня 1903 р. о 2-ій год. по полудни в тамашній читальні з таким порядком нарад: 1) Прочитанє протоколу. 2) Справозданє касове. 3) Підвисненє висоти позичок. 4) Вільні внески. — *Іван Ойстрик, нач.*

Різня в Могилеві. В справі мнимих розрухів в Могилеві доносить N. fr. Presse, що Alliance Israelite одержала певну вість з достовірного жерела, що ані в Могилеві над Дністром ані над Дніпром не було жадних антижидівських розрухів і ціла вістка є якоюсь містивоїнацією.

Золотоносні мязи посідає Володимир Пандур, оден з найгарніших збудованих атлетів сьвіта. Оден славний різьбяр просив його послужити йому за модель до статуї „умираючого глядиатора“. За час від 24. вересня до 9. жовтня с. р. платить йому мистець 20.000 франків. — *Спеціальний заробіток!*

Хотів затаїти маєток оден банкрут у Монахові, коли його покликали в справі банкрутства перед суд і казали присягати. Вже підніс був пальці, коли прискочила до него жінка і крикнула: „Бій ся Бога, не кажи неправди! Ти преці дістає недавно сладицину!“ Мусів признати ся, що дістає легат на 10.000 марок, котрі жінка зложила зараз таки на столі в суді.

Аматорська вистава в Чернівцях.

Драматичний кружок товариства „Зоря“ подарив своїм гостям дня 4-го жовтня б. р. пару годин веселої забави. На дошках аматорської сцени в великій сали „Народного Дому“ відіграно дві театральні штуки: двоактову комедію Бороваковського п. з. „Обморочені“ і одноактівку Луцка п. з. „Перехитрила“.

В „Обморочених“ відзначив ся живою грою п. Захарко в ролі Товстого. В наскрізь скаринатуровану автором креацию нехитрого Малороса-мужика вдав він трошки більше реалізму, правдивості і тим уратував „штуку“ від переборщених. Добре достроїла ся до свого чоловіка його ж Настя, п-а Голубович, якої міміка і гарний, приємний голосок (також у сьпізі), як і вся гра важуть сподівати ся на будуче славної артистки-аматорки. Бурю веселости викликав Опакас Задріхвіст (п. Гундич), іменож удали ся йому досліди зі стрільбою. Роль Кузькина москала, яку грав п. Созаньський, не взяла ся зівсім, хіба мова московська була доволі добра. Москаль був за млавий, зівсім не удав ся такий гарячий, хитрий і спритний, щоби собі здобувати серце або бодай цілунок таких делікатних „кобіток“ як Настя і Ганна. Може бувби дав ся ліпше ужити до якої вищої ролі. В загальї треба сказати, що оба москалі (ще й Феддєбелі) були більше „обморочені“, як тоді, котрі мали ними бути після інтенції автора.

Та всеж таки „Обморочені“ вийшли ліпше, з більшою вервою, як друга

штука „Перехитрила“. Онаж і гірша від першої і ще розпучніше натягнена, як „Обморочені“. Тут „брюлював“ Солонина (п. Захарко), з вервою грала Гали (п-на Голубович), не дописав лише несмілий лікар Сергій, котрий був справді за багато несміливий. Обі штуки випали загально добре, але мимо того було пізнати, що не пошкодилоб відбутти нару проб більше, бо не було можливої навіть в аматорів одноцілності гра.

Тепер дещо на тему вибору театральних штук. В репертуарі нашім є річ далеко ліпші, взнесліші, хоть навіть комедії, і корисніші хотьби з огляду на вислід їх вистави, сиріч вражінє, яке оставляють по собі. Добре, здорово насміяти ся — є певно вартна річ і публіка недільної вистави сьміяла ся щиро, як сьмієть ся Віденець при „відах“ своїх „Volkssänger-in“. Алеж бо там і неоден дотеп такий більше стоїть іноді, як обі тоті комедії вкупі. В неділю чути було слова зі сцени і слова з публіки. Се були коментарі до нездалих тих фарс. Видно — публіка чула потребу їх собі коментувати. І се добре. О скількож ліпше булоби, коли-б тій уважній публіці прийшло ся коментувати яку добру ідейну штуку! А в репертуарі нашого театру є вже і такі, тільки засягнуто рукою.

Тому віримо, що драматичний кружок тов. „Зоря“ не залишить, у тім напрямі розвинути свою хосенну діяльність і подучить приємне з користям. А сили в нього по тому є зовсім гарні, многорідні. — *С. Я.*

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Л. Мартович. Хитрий Панько і иньші оповіданя. Львів, 1903. Накладом укр.-руської Видавничої Спілки. — Під тим заголовком вийшла нова збірка нашого талановитого молодого письменника, яка містить отсі оповіданя, частію нові, частію вже печатані: 1. Хитрий Панько. 2. Квіт на п'ятку. 3. Осє поси мов. 4. Зле діло. 5. Кадріль. 6. Іван Рило. 7. Лумера і 8. Війт. Формат малої 8-ки, сторін 109. — Стоїть окремо 1 кор. 50 сот., з пересилкою о 10 сот. вище.

„Поступ“ ч. 38. містить статі: Пруські робітники в нашій редакції, Р. — Дещо про Канаду, д-ра Єроніма Калитовського. — Люди згасили, Василь з Віжкова. — Перелетні птахи (конець) Ст. В. — Всячина, Нові книжки, Анонси. — В часті літературній находимо: поезії Стефана Вільшанського і в фейлетоні „На жовті Води!“ за Сенкевичом подав Р.

„Гайдамаки“ ч. 51. містить: Жиди, майте розум! — Буча в угорським соймі. — Невіримим Томам. — Другий день сьвята Котляревського в Полтаві. — Будова Польщі на кресах. — До хлопів теребовельського повіта. — Зі Станиславщини. — Боронім ся від вогню! — Новинки.

„Ruthenische Revue“ Nr. 10. вже появило ся і містить отсі статі: Pour le Czar de Russie, P. Сембратовича. — Eine ruthenische Nationalfeier in Poltawa, I. Kapenka. — Die Mitschuld der Zentralregierung an den galizischen Zuständen, P. C. — Eine merkwürdige Landtagswahl in der Bukowina. — Der ruthenische Klerus und der Ultramontanismus, католицкого сьвященника. — Isidor Worobkewycz, M. Kічури. — Das Lied ohne Worte, Лесі Українки. — Glossen, P. C. і Мелетія. — Адрес редакції „Ruthenische Revue“: Roman Sembratowycz, Wien, XVIII/1, Lazaristengasse Nr. 26. — Адреса адміністрації: Verlag der „Ruthenischen Revue“ Wien, IX., Höfergasse 5.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Два шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цій процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отсим подаю моїм Вп. клієнтам до відомости, що я закупив підчас моєї літньої подорожи, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в великім виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, з льоден і пльшові в найбільшій виборі. Самостійна продаж капелюхів з п. к. надвірних фабрик I. Heinz Ita у Відні, Josef Pichlers Söhne в Грацу, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Італії. — Найновітні циліндри і вляки.

Шапки для панів, хлопців і дітей, в різних краєках. — Шапки до подорожи.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновітшої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красивий виріб з англійських везірів, полотна і вліки Ковнярики, машети, хустки до носа, панчохи, шельки, підвязки і т. в.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sarek у Відні і м. Черевики Chevreaux як також Lawn-Tennis до гімнастики і м. в найбільшій виборі.

Самостійна продаж **Кальшові** правдивих петербургських — черевики до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрики.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців і шапок як також всяких артикулів до подорожи. — Великий вибір клунків і куфрів, шкіряних, кошків на біле, пудлок на капелюхи, футералів до парасолів, кошків на начинне, ременів, мішків і т. д.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Склад ц. к. упривілюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Вже вийшов

з багатим і дуже займаючим змістом

Православний

КАЛЕНДАР

„Рускої Бесіди“

на рік

1904

Можна его набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ в Чернівцях

ул. Петровича ч. 2.

за 50 сотників.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

*** „Явдох“ словінська казка	—24
Ів. Сивюк. „Образки з природи“	—20
О. П. „Хлопці садівники“	—40
Омелян Попович „Розмови“	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Бремівчук „Іван Суцавський“	—40
Ів. Ваканський. „Пропав“	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2:50
Гаршин. „Мазарі“	—20
*** „Зерка“	—20
*** „Котюзі по заслузі“	—20
О. П. Коніський. „В день святаї волі“	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речинки)	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав. „Педагогіка“	1:20
Ом. Попович. „Методика“ I часть	—60
„Як біди збогатили“	1—
„10 казок для діточок“	—20
„Збірка законів“	1—
Ів. Сивюк. „Образки з життя“	—20
Шпайнарський Сергій. „Руска Читанка“ для II класу гімн.	2:80

Др. Стеф. Смаля-Стоцький. „Громада“ —20
 „Порядник“ як закладати каси —40
 „Буковинська Русь“ —2:40
 „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie —40

Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ —20
 Франко Іван. „Русько-українська література“ —20
 Теодот Галін. „Домашній писар“ —1—
 Пігуляк Єврей. „Верховинські згадки“ —2—
 О. Шпайтко. „Листа з пекла“ —30

При замовленнях книжок упрашає ся присилати на порто.

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Герна буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати зужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева I7. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Інтелігентний Русин

замешкалий стало під Віднем пошукує для своєї дитини

УЧИТЕЛЬКИ ДОМОВОЇ,
котра могла би ухилити приватної науки для
3-тої класи народної в язиці німечім і рускім.

Услівя дуже користні. Рекомендація пожадана.

Близьких інформацій ухліє і з припущення умови заключає

30 (1—3)

Др. Лев Воевідка в Кіцмани.

Ярина Ружицка

бувши учениця проф. Висоцкого у Львові і абсолютна
учительського курсу професорки консерваторію у Відні пані Егер-Вальчек
осіла в Чернівцях і з днем 1. жовтня 1903
отворила

приватний курс

для науки

сольового сьпіву.

Зголошення приймають ся щодень від 11—1
і від 3—4 пополудни, в домі при ул. Франца
(Franzengasse) ч. 12. 31 (1—6)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Красне, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфетці панів,
паночок і панів.

Новости:
в жанетах, ковнірах
і плащах
з найліпших штофів
віденських і берлінських
салонів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6, Готель „Централь“
(в льокалі Якова Гольда)

Всілякі ЗАМОВЛЕННЯ
виготовляють ся сейчас.

Одяги

для панів, хлопців і дітей.

Загортки, ульстри і
шляфрони.
Футра звичайні і до
подорожи і всілякі
в сю галузь входячі
артикули з першорядних фабрик.

28 (6—7)

Красне, добре і дешево.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ве застереження. — Рекламациї неопе-
чатані відліт від оплати поштової

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Кривда нам!

В останнім часі дійшли до нас вісти про деякі події на полі буковинського шкільництва, про котрі годі нам мовчати, бо становлять тяжку кривду для буковинських Русинів, проти чого мусимо піднести свій голос.

Перша справа то примусова польонізація руских дітей в кіцманських школах. Наші читачі пригадують собі ще напевно, що „Букovina“ не давно запротестувала була проти польонізаторського насильства римо-католицького ксьондза Штейнбаха, що приневолював рускі діти польонізувати до науки польської мови. Ми ждали від шкільних зверхностей, щоби положили кінець сим безправствам. І що вийшло? Діло ксьондза-польонізатора перенесли здає ся шкільні зверхности, котрі видали розпорядок, що не тільки римо-кат, а всі а всі діти з Кіцмана обов'язані учити ся польської мови. Се заявив заряд школи хлопчачої і дівочої в Кіцмані родичам, котрі зажадали вияснення, на якій підставі учителі і учительки задержують їх діти силоміць в школі, щоби вчити ся польської мови, і ждають від родичів польських книжок.

Не знаємо, хто посміє видати такий розпорядок, що противить ся основному державному закону, котрий постановляє виразно, що нікого не можна силувати до науки чужої мови. Але знаємо, що на такий безправний розпорядок покликують ся ті, що з висшого наказу силують рускі діти в кіцманських школах, вчити ся польської мови, наколи діти, що ходять до

німецьких клас сих шкіл не обов'язані учити ся ніякої мови, крім німецької. Не вже хотять наші германізатори загнати таким робом рускі діти до германізаторських клас, аби тим звичити тих, що не хотять дати польщити ся в руских класах?

Про иншу кривду довідуємо ся з Нового Солонця. Там спольонізували Словаків, заснувавши для них заходом польських ксьондзів польську школу, в котрій польщили й тамешні рускі діти. По довгих заходах удало ся на остаток добити ся для сеї школи й рускої викладової мови, але тільки на папери, бо польський ксьондз-інспектор не позваляє отворити рускої класи нібито тому, що в першій році шкільній за мало дітей, а діти висших років повинні остати ся й на завше в польських класах, бо були там доси.

Отже за таким розумованем рускої класи ніколи не буде, бо в однім першій році буде їх за все за мало на особну класу, тому що в Новім Солонці і так не багато Русинів, що ще не спольщені. Чи й що зарядили шкільні зверхности, аби руска викладова мова в Новім Солонці не остала й на далі на папери, а знають тамешні Русини одно певне, що доси їх діти вчать ся й сего року все по польски, тому й оправдана обова, що польонізатори старають ся, „niech będzie jak było“.

Трета кривда, як діє ся Русинам в порівнянню з Поляками на Буквині, має місце в Сучаві. Ото в тамешних школах запроваджено науку польської мови, яку уділяє умисно на те настановлений і особно плачений учитель аж

з Іцкан, наколи рускої мови не вчать там і доси, хоч громада згодила ся на те рівночасно як і на польську, тай хоч є в самій Сучаві учительські сили, що могли би уділяти сю науку безплатно. Ось так виглядає рівноправність на Буквині, котру все так шумно проголошує ся.

Так трактує ся релятивну більшість населення нашого краю, Русинів, навіть супроти горстки Поляків, котрі майже в кождім числі свого органу записують все нові здобутки і то звичайно на кошті і кривду Русинів.

Подаємо поки що отсі три найновіші кривди до прилюдної відомості і питаємо ся п. президента краю а разом і заступників руского народу.

Чи відомі їм сі безправства і чи гадають їх зараз усунути?

З буковинської політики.

До всего спосібні бояри-румунізатори. Доказом сего було засідане сойму з четверга. Др. Штравхер поставив на ній наглий внесок, щоби „Buk. Journal“ і его покровителям, себто боярам-румунізаторам, висказати обуренє сойму за підбурюючі статі, котрі загрожують конфесійній, національній і суспільній мир в краю та обкидують найогидайшим болотом кождого політичного противника. В дебаті забрав голос др. Штравхер, п'ятаючи покровителів „Buk. Journal-у“ особливо за їх антисемітські агітації, а пос. Ник. Василько представив нікчемність

нападів на его особу, решту доказав др. Ончул. І що-ж стало ся. „Волоский клуб“ устами бар. Василька заявляє, що „Buk. Journal“ не є їх органом і що й вони засуджують его поступованє. Ось так то оба Янки, Фльондор і Волчинський, вирекли ся своєї власної дитини і наплювали на неї. Цілий світ знає, що ся заява то цинічна брїхня а проте й знає тепер, що бояри-румунізатори до всего спосібні.

„Czernowitzer Tagblatt“ оклеветує Русинів далі а іменно брїхнями, що „Букovina“ поміщала багато антисемітських статей і байок про ритуальні різні. Клеветники замінюють умисно „Букovina“ з „Царославною“, про котрої антисемітські статі свого часу др. Штравхер інтерпелював у соймі, бо годі припустити, щоби „Tagblatt“ не знав органу кацапів, за котрими все заступає ся. Наш редактор післав „Tagblatt-ови“ спростованє его брїхонь. І посла Пігуляка представляє „Tagblatt“ антисемітом, щоби такими підлими клеветами помагати кацапам і румунізаторам. Ось така то „объективна“ ся газета, на що звертаємо увагу Русинів. Отже і вон з „Tagblatt-ом“!

Над виборчою реформою стала вже радити соймова комісія, що вибрана до сеї справи.

Польські рійки в Заставнецькій уряді податковій, що посміли замазувати рускі адреси на податкових квітах, дістали порядну пощочину, як се видно із відповіді президента краю на інтерпеляцію посла Пігуляка. Крайній був час утерти їм роги, бо дуже були розгуляли ся мабуть на то конто, що

О. Сидір Воробкевич.

Про незабутного покійника пише „Руслан“ в ч. 204 з дня 23. вересня украшеним портретом поета-композитора так:

„В недільнім числі подали ми великий сумну вістку про смерть буковинського письменника Ізидора Воробкевича, загально відомого на Україні-Руси Данила Млаки. Покійник був побіч Федьковича найвидатнішим трудовиком на літературній ниві. Завдяки незвичайній заслугі для національних відродін Буковинської Руси. Перед 40 роками виступив він в „Галичаніні“ Головацького і Дидицького на літературній ниві з ліричними творами, в котрих відозвала ся справжньою поетична душа навіяна народною рускою піснею, бо ж не із школи, не з дому, а спід сільської стріхи, з народної пісні навчив ся Млака милозвучної рускої мови. Славна минувшина України натхнула его до тих епічних творів, в яких він прославляв героїчні дії козаччини, а в численних мелодрамах зачерпнених з життя Гуцульщини розкрив нам всю душу і весь народний побут сего племені та виявив такий незвичайний талант, а его музичні твори і доси чарують руске серце на вечірних і концертах.“

Сими творами літературними і музичними здобув собі уже Данило Млака добре ім'я в Галичині, коли на Буквині

ледви зоріло. Однак і там муза Федьковича і Воробкевича розбудила дрімучу суспільність до нового народного життя, визвала молодих діячів, що станули до праці на народній ниві і оба поети дожили сеї щасливої хвилі, що на ХХV-літній ювілею їх літературної діяльності наїшли ся в широкім кружку щирих патріотів, котрі дальше в їх душі повели народну роботу.

Заслуги і значенє Данила Млаки оцінив Федькович, звернувши ся до него в 1868. р. ось якими словами?

„Ось що батьку, орле сизий,
Думаю, гадаю,
Да на Тебе, як на Бога,
Пою, уповаю.
Світлі, батьку, світлі світло —
Бо я вже не вмію,
Світлі правду, світлі віру,
Любов і надію
По тій нашій Буквині —
Най люде побачуть!“

Світла, світла, батьку треба,
От за що я гину!
Засвітлі го, розішли го
По всій Буквині,
Най як сонце запалає
Народ наш освітити!“

Помер Боля буковинської землі, сей справжній Боля, що на струни своєї бандури клав власні віщі слова.

Не стало веселого жайворонка, що з'явивсь високо понад титі долини Прута і високі верхи Бескида, звичав воєну нашої народної життя.

Полинув у вирей, у ліпші країни той трудолюбний путник, що піле своє життя присвятив праці для добра і на радість широкої української родини.

Упокоїв ся о. Сидір Воробкевич, буковинсько-русский поет і композитор, емеритований п. к. професор, архипрезвитер-ставрофор, рицар ордена Франц Йосифа, почетний член товариства „Руска Бесіда“ і „Буквинський Боля“, член-основатель товариства „Народний Дім“, член товариства „Руска Школа“ і др.

О. Сидір Воробкевич уродив ся 5-го мая 1836. р. в Чернівцях, як син професора філософії і катехита. По смерті родичів виховував ся у свого діда в Кіцмані і там від своєї бабки набирав замишування до народних пісень та казок, що стали відтак жерелом его поетичної і музичної творчості. До шкіл ходив Сидір Воробкевич в Чернівцях, та звідти не виніс знаня рускої мови. В духовній семінарії став розчитувати збірники народних пісень, твори Н. Устияновича й Могильницького. Живе слово тронуло поетичну струну в его душі цілою своєю стихійною силою. Став писати поезії і складати до них музику (1858). І там пізнав літературний рух Русинів, почув мову Шевченка, Шашкевича й Федьковича. „Галичаніні“ (1863) печатає его поетичні першоводів. І Данило Млака стає нараз популярним поетом на Руси. В тім часі кінчить теологію, стає священиком і займає ся вже поезією, музикою й малюванням. Як укінчений ученик консерваторії дістає місце учителя хорального співу в греко-ори-

ентальній духовній семінарії з титулом і характером професора теології, на яким то становищі оставав довгі літа.

Вже на шкільній лавці почав був Данило Млака писати вірші і невпинно розвивав свій поетичний талант, так що в 60 і 70 роках побіч Федьковича став загально звисним і признаним поетом не лише на Буквині, але і в Галичині. Особливо его епічні поезії набрали розголосу, хотай і в ліриці млаки находять ся правдиві перли щирого чуття. Богато з тих альмазів оправив поет ще і в чар своєї музики, так що они досягнули і найдальшої, курної стріхи. Завдяки таким пісням, як „Над Прутом“, „Ви дівочі сині очі“, „Іван з Путилова“, „Чом красна Буковино“, „Зазвонімо разом брата“ і багато инших, Воробкевич став всенародним поетом, одною з найпопулярніших личностей.

Та не тільки співзвонним товариствам і співзвонним дружкам пособляв Воробкевич своїми творами, він дав і про розвій рідної сцени, укладаючи для него мелодійні водевілі і оперетки. Тут можна вичислити гарну оперетку „Пілі молоді з Босні“, основану на тлі сучасних тоді відносин окупації Босні, дальше одноактовий жарт „Янош Іштєн-газі“ з трохи наївним і зужитим лібретом, але гарною музикою і „Пілі Му-зика“.

Також і на поле белетристики полишив покійний гарний доробіток, а ся его письменнича і композиторська праця не зупиняла его займати ся доволі громадським ділом, а передовсім в „Бу-

в Кіцманьскім старостві самі „го-
дасу“. Тепер остав польський суд
в Заставні їх одинокою політичною
„fortesa“, надіти на опіку п. Кляра...

Переміщення руских ін-
спекторів шкільних надіяли ся
польскі і німецькі рійки в Кіцмани,
з нагоди обсади Вашківського ін-
спекторату та надармо.

Буковинський сойм.

Засідане з дня 8. жовтня б. р.

Засідане отворено о пів до 11-ої
рано. По верифікацію послідного про-
токолу та прочитанню петицій, котрі пе-
редано дотичним комісіям, ставить пос.
Лянгенган і тов. один внесок в спра-
ві уложеня систематичної збірні істо-
ричних, географічних і етнографічних
оголошень, що тикають ся Буковини, та
другий в справі виданя індексу до сте-
нографічних протоколів соймових засі-
дань від 1878 р. аж до тепер. На ту
ціль має краєвий виділ ужити 5000 кор.

Посол др. Штравхер ставить
наглячий внесок в справі під-
ступних нападів на конфесії, національ-
ности, класові партії та честь поодинок-
них осіб в статті „Rumänen und Juden“,
яка була поміщена в „В. Ж.“ з дня 4-го
жовтня б. р. і домагає ся в ній, аби
високий сойм висказав своє обурене
проти справників і авторів тих підю-
джувань, які можуть заколотити конфе-
сійний і національний мир в краю.

Пос. др. А. Ончул і тов. ставить
наглячий внесок дотично управ-
ління селянського кредиту. Внеско-
давець домагає ся, аби високий сойм
ухвалив:

1) З бук. гіпотичним банком має
заклучити ся угода, на підставі залу-
ченого проекту в справі управління
кредиту селянського.

2) Для вступних нарад той внесок
має передати ся адміністраційній комісії
з тим припорушенням, аби вона зложила
справоздане іще перед кінцем тої соймо-
вої сесії. Внесок підписала др. Аврель
Ончул, Штравхер, др. Смал-
Стоцкий, Левицький і Пі-
гуляк.

До слова приходить кн. Гоген-
льогє. Відповідає на інтерпеляцію др.
А. Ончула і тов. дотично відносин
в почтовий уряд в Сторожинці і зая-
вляє, що той поч. уряд цілковито відпо-
відає потребам публичности та, що не
має найменшої підстави, аби його
замінене на єраріяльний, та на
інтерпеляцію проф. С. Пігуляка до-
точно нехтування рускої мови по урядах
і заявляє, що заряджене слідство ви-
казало правдивість закидів, які посол Пі-

гуляк підніс в своїй інтерпеляції.
Іменно один офіціал і под. возний в За-
ставні справді попереверчували на карт-
ках рускі адреси а на їх місце понапи-
сували адреси на латинській мові. Хто
дописав слово „свиня“ на одній з до-
тичних карток, слідство не виказало,
хиза тільки то, що було оно дописане
віде інде, як в податковім уряді в За-
ставні. Обоє винуватих функціонерів по-
карано. Офіціал отримав остру нагану
а возного перенесено в інше місце.

Після того др. Штравхер ста-
вить запитане до кр. президента, коли
вже раз буде поправлене невідрадне по-
ложене податкових практикантів, що є най-
більше пожалування гідне. Под. практи-
канти не то, що суть обтяжені надмірною
працею аж до вичерпання і не суть за
то плачені, а як дістають яку плату, то
дуже нужденну (всього бо 600 кор. річно)
але іще до того не мають найменших
виглядів до авансу. В чотирох головних
урядах податкових Чернівці, Сучава,
Серет, Радівці є 4 поборців в VIII р.,
19 контролерів в IX ранзі, 44 офіціалів
в X ранзі, 52 адюнктів в XI ранзі,
54 практ. і 21 канц. на практикантів;
75 молодих людей тратять свої найгар-
нійші літа майже безцільно, бо лиш 33
отримує адютум 25 зл. на місяць. Крім
того в аванзі шкодять їм як не злі ква-
ліфікації то „Einschub“ з чужих про-
вінцій.

Краєвий президент заявляє, що того
року іменовано 44 ур. а з того лишень
3 було не з Буковини і то один вислу-
жений підфіцяр, 1 надстражник скарб.
з гімназіальною матурою і один іспито-
ваний практ. под., що здав також іспит
зрілости. Вирічим же старати ся скільки
буде можна поправити матеріальне по-
ложене практ. под., хочби через утворене
нових місць з адютами.

Відтак до слова приходить др.
Штравхер ради умотивована нагла-
чости внеску дотично згад. статті в „В. Ж.“
Майже в двогодинній бесіді утримує
др. Штравхер, що особи, що стоять
в близьких зносинах до „В. Ж.“, висла-
ли прогнаного кандидата учительської
семинарії (пос. Пігуляк: Філемон!),
аби за заплату 100 зл. місячно ворохо-
бив сільське населення. Під тим думає він
тільки кількох провідників румунського
клубу, котрих він обжаловує за конфе-
сійні підюджування. Цілих сорок літ за-
ступають вони тут народ а нічо не
вділи для добра свого народу, що ціл-
ком підупав так культурно як й еконо-
мічно. (Місто-маршалок бар. Коха-
новський прикликає бесідника до по-
рядку). — Др. Штравхер: Ага, йому
передано знова провід до dokonання
наслідного замаху. — Н. Василько:
Не сердь ся, Штравхер! — Др. Штрав-
хер: Я других серджу. — Посол др.
Вольчинський приходить на сзалю.

— Н. Василько кличе до нього:
Глядіть, з вами говорити му я по ні-
мецьки! — Др. Штравхер: Фльондор
і Вольчинський хотять бути диктаторами
в краю! — Н. Василько: Ми хочемо
мати мир в краю, ми не потребуємо
„aufgeblasene Karawane“. — Законот. —
Н. Василько: Бук шляхоцко-румун-
ський продукт є справником підюджувань.
Др. Штравхер продовжає свою бе-
сідю далше і каже, що деякі люди хо-
тіли настрашити його Заболотовом і пи-
сали до нього: „Знаєте ви, пане Штрав-
хер, де лежить Заболотов?“ Бесідник
обвиняє далше др. Вольчинського, др.
Фльондора і тов. явно о то, що вони
ошукують свій народ, надукують до-
віре своїх виборців і нарочно переку-
чують факта, аби підюджувати народ.
(Предо. визиває бесідника, аби міркував
ся в своїх словах). Три особи, краєвого
маршалка Лунула, Юрія Василька
і др. Ренту винимає з поміж тої „бан-
ди“, як він назвав румунський клуб.
Краєвого мар. Лунула виявив з това-
риства не конче чесного др. Фльондора,
Вольчинського і тов. ізза його політич-
ної манувальности, посла Юрія Василька
ізза ліберальних традицій його старо-
шляхоцкої автономної родини а др.
Ренту ізза його загально знаного лі-
берального поступованя. Бесідник є пе-
реконаний, що ті особи гордять підюджу-
ванем з найглубшого свого переконання.
(Признане, притакнувшись.)

Посол др. Вольчинський голо-
сить ся до слова в справі річевого сир-
остованя. Н. Василько: Пождіть кри-
хітку, я маю слово, також мене будете
малі простувати.

Посол Н. Василько, що також
забрав слово для умотивованя наглачого
внеску др. Штравхера, заповідає,
що кожда часопись має своїх „Hinter-
thänner“. Особливо німецькі часописи, прим.
„В. Post“ має його тов-ів руских послів,
Ончула, др. Штравхера, В. Nachrichten
мають др. Скедлі і поступову німецьку
партію, що удає лібералізм і поступо-
вість; „В. Journal“ однако має дра
Фльондора, др. Вольчинського
і тов., від котрих походять підюджуючі
статті, як приміром також в сьогодиніш-
нім числі соромна стаття проти його
особи, за якої підписане співробітник
М. Райнер отримав від др. Фльон-
дора 300 зл. Далі зазначає бесідник,
що часописі посідає редакційний комі-
тет, на котрого чолі стоєть свого часу
бар. Бургінзон, що віз проти нього
завзату борбу і то личну і котрий че-
рез свого адлятуса адміністраційного
радіника др. Вольфа мав місце і голос
в комітеті редакційнім і тим робом правив
тою часописою. Також і тепер др. Вол-
чинський нічою порою, повозкою
заїзжав часто гуєто до Вольфа, аби з ним
конферувати. Вей тижні закиди, які йому
побороблено в „В. Ж.“ відірає бесідник
на підставі актів, протоколів і нотаток
і виказує їх цілковиту безосновність.
Бесідник представив подрібно ціле своє
житє і виказав відповідним матеріалом
фактів, що вей ті обжалування в дотич-
ній статті не суть нічим иншим, як не-
чесним і несовісним очерненем. Особливо
бесідник збиває закид, що він протратив
не лишень свій маєток але також і віно
своїх жінок. Він прочитує акт нотаріаль-
ний, з котрого виходить, що він випла-
тив ціле віно жінки частинною сплатою.
Дотично свого доходу, то заявляє, що
по перше як директор лісничо-промисл.
акційного товариства барона Поппера
має великі доходи а крім того, що впро-
чим нікого нічо не обходить, отримував
великі грошові суми від свого кузина
Юр. Василька. Окрім того є він вза-
галі дуже діяльний і посідає живого
духа до інтересів. Приміром недавно
сховав до кишені 100.000 франків, але
аж з Болгарії, що нікого нічо не обхо-
дить. При кінці бесіди апелює до Юр.
Василька, аби той заявив, що він
не ідентифікує ся з „бандою“, себ то
румунським клубом, що стоїть поза
„Buk. Journal-ом“. (Признане. Живі
оплески).

Відтак др. Вольчинський простує,
що він не брав (?) ніякого уділу в Су-
чавській виборі і ніколи не належав і не
належить до редакційного комітету „В.
Journal-у“ та, що не похваляв вей ста-
тій тогож, як таких, що були чисто
личної натури.

Посол др. Скедль заявляє в імені
німецького-поступового клубу, що над
статтями, які містять в собі підюджування
конфесійні і напади личної натури,
треба глибоко жаліти, але краєвий сойм
не надає ся до того, аби займав ся
такими справами. (Н. Василько: Вже до-
сить лаярвання, він мусить показати
свою фарбу! — Др. Штравхер: Лібе-
ральна балаканщина! Предсідатель при-
кликає Василька до порядку). Коли др.
Скедль заявляє, що говорив в імені
одноголосної ухвали клубу, др. Штрав-
хер кличе: Ви також пане Штайнер?!

Відтак в імені румунського клубу
забирає слово посол Ю. Василько і
каже, що ему дуже прикро, що мусить
серед такого роздрознення в соїм заби-
рати слово. Він заявляє, що румунський
клуб в ніякім згляді не ідентифікує ся
з редакцією „Buk. Journal-у“ і зовсім
за него не відповідає, та визиває палату
до мира, бо праця палати стала ся не-
можливою через щораз більше заостру-
ючу ся ворожнечу.

Посол др. А. Ончул поясняє на-
глячий внесок др. Штравхера з по-
літичного погляду.

Предсідатель уділяє додатково Ник.
Василькові зазна до порядку за
ужите назви „банда“.

Пос. Василько каже, що він під
тим не розуміє ніякого клубу, лишень
мужів, що стоять поза „Buk. Journal-ом“
і заявляє, що він повторяє іще раз той
сам висказ дотично тих мужів.

Предсідатель повтарає зазив до по-
рядку. — Н. Василько: Я також.
П. Др. Штравхер жєлає як внеско-
давець кінцеве слово.

Предсідатель заявляє, що до того
не допускає регуляції. — На тім засі-
дане перервано аж до 5. год. по полудни.

На попудневім засіда-
нню посол др. Штравхер відтягнув
наглячисть свого внеску, почім п. Н.
Василько зложив довшу заяву і ви-
зиває Ю. Василька до відповіді, як
він як голова родини Васильків ду-
має про нього.

Ю. Василько повторив іще раз
ранішню заяву в ім. рум. клубу і додав,
що краєвий сойм не надає ся до того,
аби в ній розбирало ся справи приватні
і фамілійні. Внесок др. Штравхера
передано відтак адміністраційній ко-
місії.

Посол др. Ончул мотивує нагла-
чий внесок дотично заключеня угоди з
гіпотичним банком; заявляє, що є за
тою угодою, але не годять ся з тим,
аби єї заключено аж на 30 літ. Через
то край був би в зависимости від бан-
ку. О год. 6 і пів перейшла палата до днєв-
ного порядку.

Посол др. Штравхер забирає сло-
во і мотивує свій наглачий внесок в справі
заснованя особного вишого краєво-
го суду в Чернівцях. Бесідник
виказує нескінченим рядом чисел нагла-
чисть і справедливе жадане основаня
вишого суду в Чернівцях. Внесок при-
нято і передано адміністраційній ко-
місії.

Відтак др. Фльондор мотивує
свій внесок дотично підпери сільських
Райфайзенек на Буковині зі згляду на
невідрадне положене селянства, котрого
причиною суть прямо неможливі кре-
дитові відносини. Бесідник ставить вне-
сок, аби краєвий виділ звернувся з
просьбою о запуску до правительства
в сумі 700.000 кор. в формі двопротен-
тової позички на протяг 10 літ і аби
700.000 кор. вжито вже перед 1. падо-
листа б. р. та, аби з гіпотичним бан-
ком заключити угоду в справі узясаня
дешевого кредиту. Внески прийнято і
віддано адміністраційній комісії.

Краєвий през. простує деякі уваги
др. Фльондора і зазначає, що прави-
тельство всіма силами старало ся о узи-
скане дешевого кредиту і заснованя
банку. Що доси в тім напрямі нічого
не зроблено, невинно правительство а
хто инший. (Себто рум. дуки!)

Відтак др. Смал-Стоцкий мо-
тивує серед безвинних межюкліків і
діяльогів членів „Вольнодумного клубу“
такий самий внесок як др. Фльондор до-
точно провізоричного заключеня угоди з
гіпотичним банком, як також внесок до-
точно побудованя повітової дороги че-
рез Добринівці, Чорний Потік-Самушин.
На ту дорогу дотичні громади зложили
вже до краєвого Виділу і то перед 30
літами близько 30.000 зр., однак безу-
спішно. Гроші десь пропали, а дороги
як не мали так не мають. — По приня-
ттю до відомости справозданя фінансо-
вої комісії дотично замкнення рахунків
краєвого фонду за рік 1901, замкнено
засідане о год. три чверти на десяту.

Засідане з дня 9. жовтня с. р.

Президе С. Е. Лунул і заступ-
ник краєв. канцлара барон Коханов-
ський. Секретарює віцесекр. Лукасе-
вич. Рєпрезентує рад: президент краю
князь Гогенльогє.

По відчитанню протокола послідного
засіданя і всяких бажань приходить на
порядок днєвний внесок посла др. Смал-
Стоцкий і тов. того змісту, щоби
побирано споживний податок від миса
на продаж, а не для власного ужитку.
Слїдуючого засіданя слїдує умотиване
сего внеску.

Забирає слово др. А. Ончул, кон-
статуючи, що попереднього засіданя —
що доводив ся донерва тепер — кликнув
до нього п. Іларій Ончул: „Ти собі
ладний Румун!“ застерігає ся против та-
кого нападаня обиджаючого його націо-
нальні спочування і питає, чи президія
не призвє за се виновника до порядку.

Президія уболїває над тим, що такі
межюкліки і перепони виходять підчас
засіданя але пояснює, що в тій справі
не може призвати до порядку.

А. Ончул: Вистарчить мнї те
Ваше уболїванє, експелеанціо!

В дальшій ході засіданя подає п.
Богосевич звіт фінансової комісії,
дотикаючий предлога краєвого виділу
що до замкнення рахунків буковинського
фонду пропінційного за рік 1901. і
ставить іменем своєї комісії внесок на
рік 1903., який прийнято по другім і тре-
тій читанню без дебати.

Посол Де Лож подає звіт про фонди стипендій краєвого виділу і ставить внесення: Високий Союз зволить ухвалити, що звіт краєвого виділу про стипендії і стипендійні фонди за рік 1902. приймає ся до відомости. Принято. Потому ставить ще два внесення, дотично уложених програми фінансової на найближче десятиліття і дотично звіта про краєвий фонд, пропінаний і інші фонди, які остали в заряд краєвого виділу за рік 1902. Принято.

П. Штравхер забирає слово і піддає строгій критиці діяльність виділу потягаючи його до об'рахунок передісї за невиконане предложене фінансової програми.

П. А. Ончул каже, що краєвий бюджет є такий нееластичний, що навіть маленька субвенція яких пару сот корон може йому пошкодити і радить створити знову які нові джерела доходів. Краєвий виділ повинен був уже в протязі свого 40-літнього існування таки над тим надумати ся, впрочім отворене краєвого банку було би як раз дорогою до того. Так само потрібне уложене фінансової програми, а рад міг би також дещо зі своїх багатих дачок призначити для краю.

П. Де Лож говорить у справі припня дороги з Кімполонга до Ватра-Молдавиця і нов. дороги Чернівці-Новоселиця до Раранче-Слободзія до категорії доріг повітових. Описує подає звіт адміністр. комісії про ту частку рахуновою справозданія краєв. виділу за рік 1902., що дотикає справ жандармерії і шувасних. Принято до відомости.

В посадній справі забирає голос пос. А. Ончул, просячи президента краю, щоб при нагоді збільшення постеруних жандармерії не забуто також і на Строешті, де вибили власні парохіє своєму душпастирєви віна, за те, що голосував проти вибору дра А. Ончула. Треба бути галантним і зглядом своїх противників. (Веселість).

Промовляє ще п. Де Лож в справі дороги від гостинця в Чудині до гостинця в Володимирівці-Пресекарені і п. Бежан в справі краєвого заведення для божовільних в Чернівцях і подає звіт фінансової комісії що до замкнення рахунків краєвого заведення для хорих в Чернівцях за рік 1901.

Пос. барон Мустаца реферує в першій читанні про предлоги краєвого виділу.

Дві найближші точки: Умотивоване внесення дра Штравхера і тов. що до ужиття средств цілю охорони виходників і внесення на тему підмогання промислових підприємств — відпадає по причині неприємності внесення, слідує умотивоване внесення посла Лянґенґана і тов. дотично систематичного укладу всіх публікацій про Буковину, змісту історичного, географічного, геологічного і етнографічного і умотивоване внесення тогож посла і тов. цілю уложених загального індекса етнографічних протоколів буковинського союму. — На тім покінчено засідане, ознаючи найближше на вівторок о 10-й год. перед полуднем.

Промова посла Єр. Пігуляка

виголошена на засіданні союму з дня 6-го жовтня 1903.

(Конець.)

Крім сего способу доєня впроваджене особливо в Данії і Швеції ще інші зарядження, котрі також причиною є живо до піднесення молочарства а на котрі також і нам годило ся звернути не лиш увагу але старати ся також їх тут у нас вжити впровадити.

Запроваджене приміром в Данії і Швеції, по часті вже і в Німеччині а також і в нас особливо в Сольного-роді, Каринтії і Шлезку на поди молочарства так звані стоваришеня „контрольні“. Селянсько-господарські стоваришеня нажуть свої корови окремим контрольным асистентом від часу до часу контролювати на скількість і якість молока і на спосіб визискування наші коровою. Таким чином сновстановано, що корови не лиш собі дуже нерівні дотично скількості і якості молока, але що одна корова потребує часто вдвое тільки наші як друга, аби видати в молоці і кг. масла. Менше варті корови вилучує ся, пускає ся на зарізі а добрі держать

ся на молоко і розплідок. Таким чином допроваджене там за кілька років до значно дешевого продукуюча молока і масла. — Місцями підвищено вже продукцію масла від корови в році о 15 до 20 кг. а зуживане наші знижено о 25 до 35 процентів. Витворилась конкуренція черед між собою а найліпші молочної череди служать на розплідок. В Данії є таких контрольных стоваришеня тепер поперх 300 а в Швеції ще більше. Заводять такі порядки тепер в Шлезку і Сольного-роді.

Важну роль в молочарстві грає ний лід і ледові машини. Вперед пастеризувати молоко високою теплою, нагретом. Але висока температура змінює природний смак молока і стає причиною хемічних некористних змін в молоці: нищить важні енцими, вилучує важні соли, і змінює по часті білкові частини молока. Се все омине ся, коли свіже молоко стоїть через довший час, з одну годину, загірє на 65 степенів Цельз. Се вистарчає, аби вбити туберкульні зародки, а низька температура ледова запобігає всяким дальшим недостаткам і змінам в молоці.

В Данії заряджено також контролю на корови зі зглядом на туберкульну хворобу. Туберкульно хорі корови йдуть зараз на зарізі а дотичних людей відшкодовує держава грішми.

Впроваджене також в молочарство найвідповідніші кислоти бактерії чистої культури, котрими заважає молоко до квашення, як розчину на хліб квасним тістом. Таке квасне молоко показалося надзвичайно здоровим і легко стравним.

От такими і іншими средствами і зарядженнями висуєно в інших краях молочарство на високий степен розвитку, дано селянству добрий заробок а суспільності здорову, чисту поживу.

Увагу мою на отсю важну справу господарєку звернула газета; я приступив до сего питання ближше і уважав відповідним подати его високоповажаним панам до відомости, щобі ласкаві були застановитись над сим важним питанням так як воно его заслугоє.

Подивляю того і завидую тому як деінде міродайні фактори роздумують над піднесенем добробиту суспільності, над культурним розвитком свого народу, над уменшенням і уздоровленням життя загалу.

А в нас?

В нас не то що ледви сліду з того всего, але лавнаки так звані пани консерватисти навіть поборюють всякі до того стремлячі змагання людей, котрі ради би долею успадкованого народу зайнятись троха ширіше.

В нас як заявить такий можновладець: „я консерватиста“! то думає, що тим способом взав патент на всяке недбалство. Таким чином здавлено наш нарід до крайности і запобіжено під тою покривкою всякому культурному і матеріальному розвитку нашого селянства.

Я розумію добре засади консерватизму, але там де є що консервувати. Тим часом у нас, де в народі ще навіть не промощено дорогу до того, щобі було послі до консервувати, значить девіза консерватизму нічо іншого, як покривка до безмежного панованя упривілюгованих над обезсиленним народом, до визискування широкої маси в турецький спосіб.

Приміром на мої попередні пропозиції, щобі рознахтовувати латифундії релігійного фонду парцелями між бідний земліжаний нарід, прозвано мене тут на сім місці „комуністом, нігілістом“; внесенне мого товариша дра Стопкого, щобі ввести в краю райфаззеньські каси, погребано на 6 років і відгребано его аж тоді, як ми почали власною мольною працею о власних силах впроваджувати в нарід ту самопоміч; мов перед роками зроблене внесенне, ввести в краю фахово виобразованих вандрівних учителів хліборобських, погребано на необмежений час; теперішній пильний внесок, щобі видобути для широкої маси дешовий кредит, відкинули панове консерватисти легкодушно на необмежений час, як не конче шильну справу, до чого навіть власний митрополит приложив свою руку, хоть як раз головню православної нарід на Буковині із за браку дешового кредиту надіє і пропадеє і т. д. В нас ведуть дотеперішні можновладчі-консерватисти визискуючи або т. з. рабівничу господарєку наріду.

Тому не роблю я собі великої надії, що і сей мій винишний внесок найде прихильніше принате зі сторони більшости високого союму. А коли і прийметь ся его про людське око, то лиш на те, щобі погребати его в дотичній комісії, або ще певніше опісля в видлі краєвим, так, як погребано там мої попередні подібні внески. На сев вистарчає те, що сей внесок від мене, зглядно від руского клубу походить. Але я помимо того сповняю свій обовязок і прошу о ласкавіше принате мого єдино лиш на добро загалу зверненого внеску.

З формального зглядом роблю внесок сей мій внесок приділити адміністративній комісії.

Вісти з цілого світа.

— Угорська криза. Оноді був Сейль у цісаря на аудієнції, котра тревала більше як дві години. Співробітники „Zeit“-у Сейль заявив, що ему ані не давали місії утворення кабінету, ані він сеї місії не прийняв би. Він приїхав до Відня виключно в характері дорадника корони, аби цісарєви вяснити теперішнє положенє політичне на Угорщині. Національна програма самого Сейля не йде так далеко як програма сторонництва незалежности, але рівночасно домагає ся для Угорщини більших уступок, як хоче дати військова партія у Відні. Сейль не жадає окремої армії угорської, би се противило би ся засадам угоди з 1867 року, але домагає ся сильного і рішучого зазначення на виї і внутр., що спільна армія є також угорською армією. Постуляти, які редагує комітет девяти в Будапешті, зміряє — як запевнив Сейль — до того самого. — Сейль заявив цісарєви, що він не потрафив би упорядкувати запутаних відносин на Угорщині, бо не міг би радити ані з Апоїм ані без него. Апоїного мусів би зробити міністром внутрішних справ, а на се становище Апої тепер не надає ся, бо міністер внутрішних справ мусить передовсім зайняти ся поборюванем опозиції комітатів і міст, котрі не хочуть платити податків ані давати рекрута. „Wiener Allg. Ztg.“ доноє, що Сейль радив віддати утворене кабінету Ю. Андрашому, котрий повинен взяти до кабінету Апоїя і Векерлього. Андраші має сими днями одержати візване, аби приїхав на аудієнцію до цісаря. Цісар здаєсь не поїде до Вудапешту, бо наміряє цілу угорську кризу кабінетову поладити у Відні.

— Розрухи на Угорщині. Розрухи в Сегедині устали, так що вже через передвчерашній день тревав супокій. Характеристичне, що майор Віктор, котрий вів підчас демонстрації військо до атак, твердить, що не давав наказу стріляти, і що вистріли на товну дали мабуть вояки самі, Румуни, з ненависти до мадярського народу. — Управа міста віднесла ся з жалобою до міністерства на поведене військо в часі демонстрацій.

— Молодочехи холітають ся. Молодоческий посол Шварц мав зложити маядат до парламенту в наслідок атаків преси за голосованє в справі контингенту рекрутів.

— Македонія. Ситуація в округах Джумаїбала, Раельог, Зільково і Неврекоп грізна. Границю перейшло 3—4 тисяч Болгар, котрі потягнули з собою доохрестних хлопів. Згоріло 20 турецьких сел. Велике село Баніско повстанці цілком зруйнували, при чім замордовано 2000 Турків.

— Росія в Корей. „Times“ доносить, що Росія збудувала в Йонганго на Корей форти і узброїла їх гарматами помимо протестів корейського правительства.

НОВИНКИ.

Личні вісти. Генеральний губернатор австро-угорського банку др. Лев Білунський прибув тут з Відня в службових справах.

З міського ліцею. При міській ліцею дівочім іменовано учителем для латинської мови проф. П. державної гімназії Лебля, а учителькою Марію Гільську.

З міської школи. На онодішнім довірочнім засіданні міської ради перенесено в стан спочинку учительку А. Пічман і пров. підуч. К. Балмош ур. Зотта; дальше поставлено в пропозицію: М. Шелтиса на надучителя в Рошоши, Е. Бекула на учителя в хлопчачій школі на ул. Краєвої Палати, Н. Винадака і Юр. Кавулю на сталих учителів, провізор. підуч. Софію Лупул, А. Рушковську, Августу Швайгер і Е. Гофман на сталі підучительки, вкінці провіз. підуч. Фр. Гуттерр, Т. Відерберг і Е. Кухарєку ад personam на дефіні. підучительки.

Померли. Дня 9. жовтня помер тут адвокатський кандидат др. Л. Прессер в 25. році життя.

Реформа військової процедури карної. В доповненні звістки про реформу військової процедури карної довідуюмо ся ось-що. Передовсім будуть установлені двоє суди першої інстанції, а то карні трибунали з назвою „дивізійних судів“ і суди низшої інстанції в роді цивільних судів повітових під назвою „бригадових судів“. Суду першої інстанції будуть окремі для чинної армії, а окремі для краєвої оборони. Дивізійним судам будуть підчинені в першій інстанції всі злочини і проступки, сповнені офіцарями, і злочини довершені вояками понизше кадета аж до рядового. Судам бригадовим будуть підчинені всі проступки, сповнені вояками з виключенем офіцерів. Дивізійні трибунали і суди бригадові так для армії чинної, як і для краєвої оборони будуть утворені у Львові, в Кракові і в Перемишлі. Суду бригадові, окремі для обох категорій військо, будуть отворені в Чернівцях. Суд дивізійний для армії і бригадовий для краєвої оборони повстане в Ярославі. Суду дивізійні і бригадові для армії будуть заведені в Станиславові, а суди бригадові для постійної армії одержать залоги в Рашеві, Тернополі, Тарнові і в Золочеві.

Виданє рисунків до „Енеїди Ів. Котляревського. В полтавській городській думі (міській раді) М. І. Сосновский поставив внесенне, щобі місто Полтава своїм накладом видало рисунки артиста Мартиновича до „Енеїди“ Котляревського. Ті рисунки замітив у своїй промові радний Сосновский — можна би видати й коштом приватних осіб, але нехай ся честь припаде місту, котре взяло на себе почин до здвигнення пам'ятника відродителя української літератури. Городська дума однодушно одобрива внесенне Сосновського і односторонно ухвалила видати рисунки до „Енеїди“ коштом міста.

Твори Григорія Квітки-Основ'яненка, видані харківським уїздним земством, так розходять ся, що з продажи їх земство зібрало досп понад 2500 рублів на капітал, з якого мають погрівати ся потреби школи імені Григорія Квітки-Основ'яненка в родинним его селі Основі коло Харкова. Із звіту земства видно, що річний прихід з продажи творів Квітки виноєть 800—1000 рублів.

„Bukowinac Post“,
одиноку німецьку газету на Буковині, що справедливо відносить ся до Русинів, повинен спирати кожний інтелігентний Русин; газета виходить щонеділі, вівторка і четверга та коштує чвертьрічно 5 кор., місячно і к. 70 о.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

(—)

Отримую подаю моїм Вл. клієнтам до відомости, що я закупив під час моєї літньої подорожі, в краю і за границею багато осінніх товарів, скомплетував їх, і поручаю в величезній виборі на продаж.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові, з льоден і пайшові в найбільшій виборі. Самоїїна продаж капелюхів з н. к. надвірних фабрик L. Heinz Ita у Відні, Josef Pichlers Söhne в Ітапу, P. Ladstätter & Söhne у Відні, Rosalino Giuseppe Fratello Alessandrio в Ітапу. — Найновіші циліндри і кляки.

Шалки для панів, хлопців і дітей, в різних кольорах. — Шалки до подорожі.

Краватки правдиві англійські і віденські після найновішої моди. В найбільшій і середній гатунку.

Біле мужеске, красний виріб з англійських зефірів, полотна і віки Ковнярики, жашети, хустки до носа, панчохи, шельки, підв'язки і т. п.

Ковніри наймоднішої сорти для дам, дівчат і дітей.

Черевики для дам, панів і дітей. Найліпші фабрики з найславніших фабрик як: Anton Sapek у Відні і м. Черевика Chevreux як також Lawn-Tennis до гімнастики і м. в найбільшій виборі.

Самоїїна продаж **Кальшів** правдивих петербургських — черевика до снігу з патентованими підшвами, неперемакальними, найліпші фабрики.

Жакети діточі і плащики наймодніші, в найбільшій виборі. Великий вибір чепців і шапок як також всяких артикулів до подорожі. — Великий вибір клунків і куферів, шкіряних, кошиків на біле, пуделок на капелюхи, футералів до парасоль, кошиків на начиня, ремей, мішків і т. п.

Замовлення з провінції виготовляють ся скоро і точно по як найдешевшим цінам.

Склад ц. к. упривіліюваної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Вже вийшов

з багатим і дуже займаючим змістом

Православний

КАЛЕНДАР

„Рускої Бесіди“

на рік

1904

Можна его набути

в Папірни „Рускої Бесіди“ в Чернівцях

ул. Петровича ч. 2,

за 50 сотиків.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

є найліпшим загально знанням біль усмирюючим натиранем, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „Якор“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдиві.

29 (2—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Інтелігентний Русин

замешкалий стало під Віднем пошукує для своєї 9 літньої доньки,

УЧИТЕЛЬКИ ДОМОВОЇ, котра могла би уділяти приватної науки для 3-тої класи народної в язиці німечким і руским.

Услівя дуже користні. Рекомендація пожадана.

Близших інформацій уділяє і з припущення умову заключає 30 (2—3)

Др. Лев Воевідка в Кіцмани.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесни
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупівлі опускає ся значний рабат. (0—0)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоварищене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“.)

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½, 2 і 1 2 додатку на кошта адміністрації, за предложенем документів вказуючих доста точну гіпотечку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабумованих і за порукою: 1,239.243 корон.

ЧЛЕНОМ може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

УДІЛ членський вносить 50 кор. вписове 2. кор. число членів 2.39 з 2.501 уділами на 125.050 кор.

ВКЛАДКИ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентує по 4 2 від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1,103.333 кор.

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє ся частию на дивіденду для членів, а частию на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. п. На ті цілі роздано до тепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція і агенти. (—)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Красне, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6

Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6

Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону **НОВОСТИ** для конфекції панів, панночок і панів.

Новости: в жакетах, новітрах і плащах з найліпших штофів віденських і берлінських сальонів.

Магазин одягів дамських і мужеских **Чернівці**

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“ (в локалю Якова Гольди)

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

28 (7—9)

Одяги

для панів, хлопців і дітей.

Загорти, ульстри і шафранки.

Футра звичайні і до дорожжі і великі в сю галузь родичі артикули з найліпших радних фабрик.

Виде товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.